FERENCVÁROS TELEPÜLÉSTERVE

ALÁTÁMASZTÓ JAVASLAT

MŰEMLÉKVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

II/B. kötet

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzat
Képviselő-testületének 116/2026. (VII.16.) számú határozatával
jóváhagyva

2026. július

ALÁÍRÓLAP

BUDAPEST IX. KERÜLET
Alátámasztó javaslat
Tsz.: I-815-1/2025

BFVT Kft.

Településfejlesztés	**Szilágyi Eszter** TT 01-6847	.....
Településrendezés	**Teremy Viktória** TT 01-6760	.....
	Sunkel Diána	.....
Közlekedés:	**Pető Zoltán** Tkö 01-2321	.....
	Bátori Gábor	.....
Közművek:		
Vízellátás-csatornázás:	**Szabó Krisztián** TV 01-16166	.....
Energiaellátás, elektronikus hírközlés:	**Orosz István** TE, TH 01-67717	.....
Zöldfelület és környezetvédelem:	**Niedetzky Andrea** TK 01-5152	.....
	Hargitai Lejla	.....
	Mészáros Szilvia	.....
Társadalom, gazdaság:	**Bedőcs Bernadett** geográfus	.....
Ügyvezető:	**Albrecht Ute**	.....

Tájvédelmi szakértő	**Szőke Balázs**	SZ-010/2021	...
Műemléki szakértő	**Győr Attila**	21-0357	.....
Régész, örökségvédelmi szakértő	**Dr Tankó Károly**	OKM 289-5/2008	.....
Antiszegregációs szakértő	**Bernáth Péter**		

FERENCVÁROS

Főépítész: **Maczák Johanna** .....

A tervdokumentáció a BFVT Kft. tulajdona, a tervezők szellemi alkotása, melyet a Megrendelő csak a szerződésben foglaltak szerint használhat fel.

TARTALOM

MŰEMLÉKVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY 5
1. BEVEZETÉS 7
2. ÉRTÉKVIZSGÁLAT 8
2.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag) 8
2.2. Világörökségi, és világörökségi várományos helyszínek és területek 11
2.2.1. Világörökségi helyszín 12
2.2.2. Világörökségi helyszín védőövezete 12
2.2.3. Világörökség várományos helyszínek (27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet szerint) 12
2.2.4. Világörökségi várományos helyszín javasolt védőövezete 13
2.3. Az országos építészeti örökség elemei (2023. évi C törvény: 16. § meghatározása szerint) 14
2.4. A nemzeti emléknek minősülő műemlékek települési értékleltára 15
2.4.1. Műemléki sajátos helyszínek 15
2.4.2. Műemlék 18
2.5. Fővárosi helyi építészeti örökség települési értékek 109
2.6. A helyi építészeti örökség települési értékleltára 111
3. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE. 112
3.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid- és középtávon tervezett változások ismertetése. 112
3.2. A 3.1. pontban szereplő változások hatásai: 115
3.2.1. A történeti településre, település- és tájszerkezetre, ... 115
3.2.2. A települési értékleltárban szereplő értékekre 115
3.3. A nemzeti emléknek minősülő műemlékekkel kapcsolatban az 2.4. pont szerinti kialakult állapottól történő esetleges eltérés maximális mértéke 116
4. AZ ÉRTÉKVÉDELMI TERV 117
4.1. A települési értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények 117
4.2. A településrendezési tervvel kapcsolatos javaslat a nemzeti emléknek minősülő műemlékek vonatkozásában 117
5. ÖSSZEFOGLALÁS 119
6. NYILATKOZAT 120

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY 121
1. BEVEZETÉS 123
2. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT 124

2.1.A település történeti leírása 124
2.2. A település régészeti örökségének felmérése terepbejárással 124
2.2.1. Az értékvizsgálat során alkalmazott módszerek 125
2.2.2. Kutatási előzmények: 125
2.2.3. Adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtés 128
2.2.4. Régészeti terepbejárás 129
2.2.5. Légi régészeti lelőhely-felderítés 129
2.3. A település régészeti értékleltára 130
2.3.1.Védett régészeti lelőhelyek 130
2.3.2. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek 130
2.3.3. A régészeti lelőhelyek részletes ismertetése 136
3. A rendezés során tervezett változások hatáselemzése 152
3.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése 152
3.1.1. A jelenlegi állapot és terület-felhasználás a régészeti örökség összefüggésében 152
3.1.2 Változtatási szándékok 153
3.2 Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre 154
4. Értékvédelmi terv 166
4.1. Az értékleltárban szerepeltetett régészeti értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények 166
4.2. Az önkormányzati feladatok meghatározása 166
4.2.1. Folyamatok iránya, visszafordíthatósága 166
4.2.2. Kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei 166
5. Összefoglalás 168
6. Nyilatkozat 170
7. A régészeti lelőhelyek térképi ábrázolása 171
8. Hatályos örökségvédelmi jogi szabályozás rövid ismertetése 174

MŰEMLÉKVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

1. BEVEZETÉS

A magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény 146. §-a új fogalmat vezetett be, ez a műemlékvédelmi hatástanulmány.

A törvényi rendelkezések szerint műemlékvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a település településfejlesztési tervének kidolgozása során, melynek kötelező része az értékvédelmi terv, s ennek alapulvételével kell meghatározni a rendezés alá vont területekre vonatkozó településfejlesztési és településrendezési terveket.

A műemléki hatástanulmány, azaz jelen hatástanulmány is - csakúgy, mint a korábbi örökségvédelmi hatástanulmány - értékvizsgálatból, hatáselemzésből és értékvédelmi tervből áll. A műemlékvédelemmel kapcsolatos szabályokról szóló 449/2025. (XII. 29.) Kormányrendelet mindezt az alábbiak szerint pontosította: a településterv kidolgozása során készített, a település egészének építészeti, kertépítészeti örökségét dokumentáló értékvizsgálati, hatáselemzési és értékvédelmi tervből, valamint javaslatból álló dokumentum, amely tartalmazza a településen található műemlékek telkére vonatkozó történetileg kialakult, műemléki értéket jelentő beépítési határértékeket és telekméret-paramétereket.

Jelen műemléki hatástanulmány a Kormányrendelet 71. § (3) bekezdése alapján készült a korábban megkezdett vizsgálatok felhasználásával.

2. ÉRTÉKVIZSGÁLAT

2.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)

Ferencváros kialakulása a XVIII. század közepén kezdődött meg a mai Belső Ferencváros területének fokozatos betelepülésével, a Soroksári út (ma Ráday utca) és a Széna piac (ma Kálvin tér) közelében. 1749-ben megnyílt a Két Nyúl vendéglő a mai Lónyay és Erkel utca találkozásánál, ez követően a Széna piacon és a Soroksári úton is fogadók működéséről maradtak fenn feljegyzések. A XVIII. század végén megkezdődött Pest városfalainak lebontása. A mai Hotel Koronánál álló Kecskeméti kapu lebontása is hozzájárult a városrész további fejlődéséhez. 1792-ben Sándor Lipót nádor engedélyével a település felvette a Ferencváros nevet.

Az 1805-ben Hild János által készített szabályozási terv megőrizte a belső városrész keskeny utcáinak hálózatát és kijelölte az Üllői út Kálvin tér felé keskenyedő nyomvonalát. 1806-ban a népszámlálás szerint 1831 lakos élt Ferencvárosban, 220 épület áll a területén. Ekkorra már a mai Belső Ferencváros beépült, az utcák vonala kialakult. Az oktatás fejlődését mutatja, hogy 1803-tól magyar nyelvű oktatás indult a Széna téri iskolában, majd 1837-ben a Ráday utcai iskolában, amely 1859-ben a Bakáts térre költözött. Középső Ferencváros utcahálózata jellemzően a Mester utca és az Üllői út között a szántóföld dűlőihez igazodott.

Az 1838-as árvíz súlyos pusztítást végzett, szinte teljes egészében lerombolta a fejlődésnek indult Ferencvárost: a 529 épületből 438 összedőlt, 72 súlyosan megrongálódott. Egyedül a Kálvin teret övező épületek magasabb fekvése kedvezett az ottani beépítésnek. A helyreállítás során az építés mellett az utcák szintjét megemelték, a Duna-part mentén a mai Haller utcáig a gátakat megerősítették.

Pest és környékének áttekintő térképe (1775) (Forrás: http://mapire.eu/hu/)

Pest-Buda–Óbuda áttekintő árvíztérképe az 1838. évi árvíz okozta épületkárok ábrázolásával (1838) (Forrás: http://mapire.eu/hu/)

Az 1850-es évektől Pest-Buda ipari, kereskedelmi és népesedési fejlődése felgyorsult, amely Ferencvárosnak is kedvezett: megjelentek a korszerű malmok a Duna-parton (pl. Gizella,

Concordia, Hungária, Király, Pesti Molnárok és Sütők Malma), amelyek révén Budapest a világ második legnagyobb gabona-feldolgozó központja lett. A 1851-ben a városrészek együttes lakossága 172 ezerről 1880-ra 30 ezer főre nőtt. A főváros élelmiszer-ellátásának javítása érdekében raktárak építése mellett a Fővámház (1874) és a Központi Vásárcsarnok (1896) megépítése is ebben az időszakban történt. A fővárosi húsellátás is a kerület biztosította: 1872-ben átadták a közvágóhidat majd 1902-ben létesült a Gubacsi út menti sertésvágóhíd. Malmok, gyárak hosszú sora húzódott végig a délpesti Duna-parton, munkások ezreit foglalkoztatták. Az addig legeltetésre, zöldségtermesztésre használt területeket fokozatosan újabb és újabb iparvállalatok foglalták el. Budapesten először ebben a kerületben indult meg az állami és vállalati munkáslakás-építkezés.

Megépült Vásárcsarnok (1904)
(Forrás: fortepan.hu)

Ferencváros a közlekedés terén is fejlődött: 1866-ban megindult a lóvasút a Széna piacról Újpestig, 1877-ben elkészült a déli összekötő vasúti híd, 1882-ben megindult a személyforgalom a MÁV Ferencvárosi pályaudvarain. 1883-ban épült meg az Elevátor-ház a Közraktárak számára és a beérkező áruk tárolására, átrakodására, majd 1888-ban átadták át az ahhoz csatlakozó, Duna-parti Teherpályaudvart (a mai Millenniumi Városközpont). Ferencváros az észak-déli irányú vasúti áruforgalom legfőbb csomópontjává vált. A kedvező vasúti és ipari jelenléttel együtt kiépült a katonai infrastruktúra is: laktanyák, honvéd menház, katonai kórházak.

A ferencvárosi malmok és az Elevátorház egy 1890 körül készült számlafejlécen
(Forrás: Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény)

A XIX. század második felében az oktatási, egészségügyi intézmények, valamint a templomok építése következett: a Református Teológiai Akadémia, a Ranolder Intézet, a Mária Intézet, majd 1870-es években további 5 iskola, a Schöpf-Merey Ágoston Kórház, a Fehérkereszt Gyermekkórház, a Szent István Kórház, a Szent László Kórház, a Kálvin téri református, illetve a Bakáts téri római katolikus templom.

A kerület a millenniumi ünnepségsorozat alatt több közintézményt emelt: 1896-ra fejeződtek be a Nagykörút építésének munkálatai a Ferenc körúttal, átadták a Szabadság hidat (akkor Ferenc József híd), és megnyílt az Iparművészeti Múzeum. Ebben az időszakban épült újabb három laktanya, egy katonai kórház és a fegyvergyár is. A századfordulóra Ferencváros lakosszáma több mint kétszeresére, 70 ezerre nőtt, a lakásállomány közel 14,5 ezer volt. A Haller utcáig a jelenlegi beépítés döntő része kialakult.

Ezt követően a fejlesztések lelassultak. Budapest Székesfőváros Közmunka Tanácsa 1928-ban határozatot hozott népfürdők (tisztasági fürdők) létrehozásáról. Ezen program keretében elsőként a Dandár Népfürdőt építették meg 1930-ban. Látványosabb fejlődés a tömegközlekedés és az áruforgalom terén ment végbe. 1925-ben fejeződött be a ferencvárosi helyi kikötő építése, 1937-ben pedig felavatták a Budát Pesttel a Boráros térnél összekötő Horthy Miklós hidat (a mai Petőfi híd). 1932 novemberében adták át a Münnich Aladár tervei alapján elkészült Nagyvásártelepet a Soroksári út mellett.

A két világháború között lakhatási válság alakult ki: szükséglakótelepek létesültek (Mária Valéria telep, Zita telep, Kiserdei telep), amelyeket 1957-től kezdtek lebontani. A II. világháború során Ferencváros súlyos károkat szenvedett: több mint 2000 lakás megsérült, 556 teljesen megsemmisült. Mivel a kerületben számos ipari üzem működött, a szövetségesek bombatámadásainak célpontjai elsősorban a mai Középső- és Külső-Ferencváros gyárai, illetve a pályaudvarok voltak. Károk érték a Fővámházat, az Iparművészeti Múzeumot, templomokat, kórházakat és a város jelképévé vált Elevátorházat, amelyet le kellett bontani.

A háború után megindult a lakásépítés a József Attila lakótelepen, ahol 1966-ig több mint 7000, majd 1980-ig további 900 lakást adtak át az egykori Mária Valéria telep helyén. A József Attila-lakótelep tervezett utcái az úszótelkes lakóépületekhez igazodóak. A történeti városrészek elhanyagoltak maradtak. 1990-ben a kerület lakásállományának több mint 90%-a állami tulajdonban volt, és jelentős részük leromlott állapotba került, amely a szlömösödési folyamatokkal is együtt járt. A lakosságszám is visszaesett: 90 ezerről 76 ezerre csökkent. 1990-re Ferencváros a főváros egyik legrosszabb presztízsű kerületévé vált.

József Attila lakótelep helyén az egykori lőtér és az egykori Mária Valéria telep légifelvételen, 1944. (Forrás: fortepan.hu)

A lakótelep, 1969-ben (Forrás: fortepan.hu)

A pártállami korszakban legjelentősebb fejlődést a tömegközlekedés terén tapasztalhatta a kerület. A világháború után újjáépítették a felrobbantott közúti hidakat. 1951-ben létesült a 2-es villamosvonal, a Duna-part mentén összekötve Észak- és Dél-Pestet. A Ferencvárost érintő 3-as metróvonal építése 1970-ben kezdődött a Deák tér – Nagyvárad tér közötti négy kilométeres szakasszal. A munka egyik látványos része 1972-ben a Ferenc körúti aluljáró átadása volt, a

metróforgalom ezen a szakaszon 1976 december 31-én indult meg. A Kőbánya-Kispestig terjedő szakasz 1980 tavaszára készült el, jelentősen meggyorsítva a belváros és a külső kerületek közötti utazást. A közlekedési infrastruktúra-fejlesztések mellett elsősorban a környezetszennyező vegyipari, építőipari vállalatok növekedése jellemezte Ferencváros gazdaságát.

Az 1990-es évektől a városfejlesztés került előtérbe. Az önkormányzat 1992-ben városfejlesztési Rt.-t alapított, és 1993-ban elindította a Középső-Ferencváros rehabilitációját. A program részeként megújultak az önkormányzati épületek, közterületek, zöldterületek, bevezették a klímatudatos és smart city technológiákat, valamint lakossági támogatásokat biztosítottak. A Középső-Ferencvárosban elindított városmegújítási akció tapasztalatai alapján forrott ki az önkormányzat várospolitikája. A befektetői lakásépítések és az önkormányzati lakóházfelújítások eredményeképpen a Középső-Ferencváros rehabilitációs területén a komfort nélküli lakások aránya 61 %-ról 10 %-ra csökkent.

A Mária Terézia laktanya előtt épül az aluljáró, 1971.
(Forrás: fortepan.hu)

Bontásra váró házak a Tűzoltó utcában, 1969.
(Forrás: fortepan.hu)

Napjainkra Ferencváros fejlesztése városrészenként differenciáltan zajlik: a Rákóczi híd és Könyves Kálmán körút megépítése hozzájárult ahhoz, hogy a Millenniumi Városközpont Budapest új kulturális központjává vált, a 4-es metró megvalósítása változást hozott Ferencváros közlekedési kapcsolataiban, a komfort nélküli lakások aránya jelentősen csökkent, a József Attila-lakótelep folyamatosan megújul. A külső városrészek ipari területeinek átalakulása (a Gyáli út környékének mintaértékű átalakulása) előrehaladt. A városi környezet a rehabilitációs programok révén látványosan átalakul a történeti városrészekben. Az átmeneti zóna városi szövetbe integrálása az állami, befektetői építkezésekkel, az infrastruktúra fejlesztésekkel jól halad. A Gubacsi út környéki telephelyek jelentős része az ipari privatizáció révén sok tulajdonosúvá vált, az eltérő tulajdonosi érdekek lassítják az átalakulást. Ezen és a vasúti területek fejlesztése a következő évtizedek kihívása lesz.

2.2. Világörökségi, és világörökségi várományos helyszínek és területek

1972. november 16-án született meg az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) Világörökség Egyezménye. Az Országgyűlés ezzel összhangban, az egyetemes értékek megőrzéséhez szükséges rendelkezések megállapítása érdekében megalkotta a 2011. évi LXXVII. törvényt a világörökségről.

Az Országgyűlés az egyetemes értékek megőrzéséhez szükséges rendelkezések megállapítása érdekében megalkotta világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény meghatározta a

- világörökségi helyszín,
- világörökségi helyszín védőövezete,
- világörökségi várományos helyszín,
- világörökségi várományos helyszín javasolt védőövezete

védett területi kategóriákat.

A világörökségi védelem nemzetközi szintű. A területek felvételének alapja minden világörökségi helyszín esetében a helyszín kiemelkedő egyetemes értéke. A világörökségi helyszíneken is lehetségesek az épített környezetet érintő beavatkozások, ezek mértékét és tartalmát nemzetközi szinten is folyamatosan figyelemmel kísérik.

2.2.1. Világörökségi helyszín

A világörökségi helyszín részét képezi a budai oldalon a Duna-part a Margit híd és Műszaki Egyetem közötti területe, a budai Várnegyed, a Gellért-hegy. A pesti oldalon védettséget élvez a Parlament, a Lánchíd pesti oldalán található Roosevelt tér (jelenleg Széchenyi István tér) a Magyar Tudományos Akadémia és a Gresham-palota épületével, valamint a Duna-part egészen a Petőfi hídig.

Ferencváros területét kis szakaszon, a Fővám térnél érinti az UNESCO „Duna-partok látképe és a Budai Várnegyed (1987)" világörökségi helyszín.

2.2.2. Világörökségi helyszín védőövezete

A világörökségi helyszín védőövezete: a világörökségi helyszín környezete, amely az UNESCO Világörökség Bizottságának határozata alapján a világörökségi helyszín kiemelkedő egyetemes értékeinek sértetlenségét, illetve hitelességének védelmét biztosítja, és amelyet a kulturális örökség, illetve a természet védelméről szóló jogszabályok alapján nyilvánítottak védetté vagy jelölték ki, és ekként kulturális örökségi védelmet élvező terület, védett természeti terület, illetve a védett természeti terület védőövezete (2011. évi LXXVII. törvény).

A budapesti világörökségi helyszín körül kijelölt védőövezet Ferencváros Duna-partját és annak szomszédos területét foglalja magába a Petőfi hídig, beleértve a Fővámházat és a Központi Vásárcsarnok műemlékeit, valamint a Csarnok tér és Közraktár utcán belül elhelyezkedő Bálna épületegyüttesét és Nehru-partot.

2.2.3. Világörökség várományos helyszínek (27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet szerint)

Lechner Ödön művei

Lechner Ödön (1845-1914) a 19. század végén és a 20. század elején új művészeti szemléletű küldetést töltött be, egyedi, az addigi stílusoktól eltérő, a historizmus formáitól különböző, sajátosan magyar stílust létrehozására törekedett. Lechner épületei jórészt ma is a tervező eredeti elképzeléseinek megfelelő rendeltetést szolgálják, lényegében változatlan formában. Lechner építészete a korszak legnagyobbjainak, Victor Horta, Antoni Gaudi, Otto Wagner, Charles Rennie Mackintosh építészetével említhető egy lapon, és a fenti alkotók művei közül több már elnyerte a világörökségi rangot. Lechner világörökség várományos épületei közül négy Budapesten és egy Bács-Kiskun megyében, Kecskeméten található.

Lechner Ödön általa tervezett kiemelt épületek közül az Iparművészeti Múzeum (1891-1896) található a Ferencvárosban.

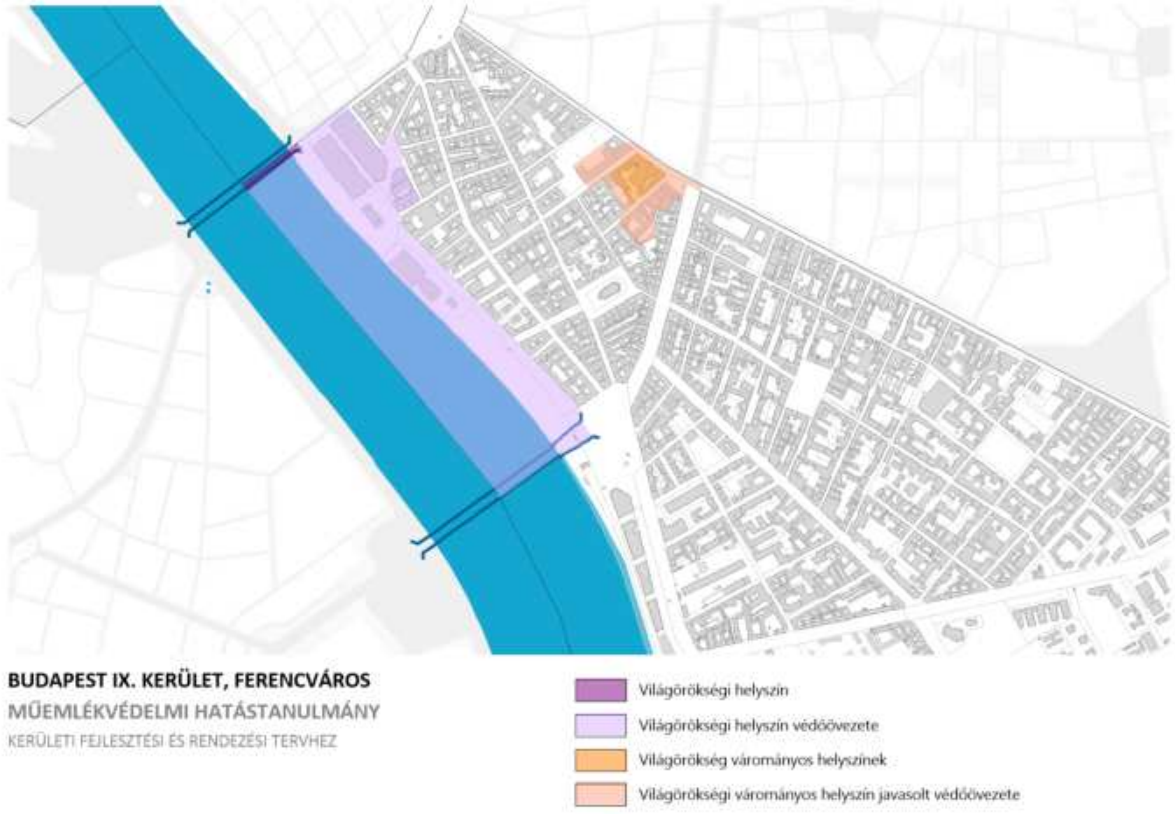
2.2.4. Világörökségi várományos helyszín javasolt védőövezete

A világörökségről szóló 2011.évi LXXVII. törvény 2§ 8. pontja szerint a várományos helyszín javasolt védőövezete: a várományos helyszín indokolt esetben kijelölt olyan környezete,

a) amely kiemelkedő egyetemes értékének sértetlenségét, illetve hitelességének védelmét biztosítja,

b) amelyet a kulturális örökségről, a magyar építészetről, illetve a természet védelméről szóló jogszabályok alapján nyilvánítottak védetté, illetve jelöltek ki, és ekként kulturális örökségi védelmet élvező terület, országos jelentőségű védett természeti terület vagy annak védőövezete (2023. évi C. tv. 270.§ (4). hatályos: 2024. X. 1-től)

Lechner Ödön általa tervezett Iparművészeti Múzeum (1891-1896) körül a határoló utcák és épületállomány része a világörökségi helyszín javasolt védőövezetének.

2.3. Az országos építészeti örökség elemei (2023. évi C törvény: 16. § meghatározása szerint)

kiemelt nemzeti emlékhely*: a nemzet és a magyar állam történelmében kiemelkedő jelentőségű nemzeti emlékhely, amelyet az Országgyűlés törvénnyel kiemelt nemzeti emlékhellyé nyilvánít;*

magyar emlékpont*: olyan, az egyetemes vagy a nemzeti közemlékezetben kiemelkedő helyet elfoglaló személlyel összefüggésben meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amelyet a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság emlékponttá nyilvánít;*

műemlék*: olyan műemléki értékkel rendelkező építmény, illetve ingatlan, amelyet jogszabállyal védetté nyilvánítottak és az állam által vezetett nyilvántartásban szerepel, amely lehet nemzeti emlék vagy helyi emlék;*

nemzeti emlék*: hazánk építészeti örökségének országosan kiemelkedő jelentőségű építménye, táj- és kertépítészeti alkotása, helyszíne, amelyet a kulturális örökség védelméért felelős miniszter nemzeti emlékké minősít és műemlékké nyilvánít;*

nemzeti emlékhely*: a nemzet történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amely a magyar nemzet, illetve a magyar és az ország területén élő nemzetiségek összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet önképében kiemelkedő fontossággal bír, továbbá amely országos jelentőségű állami megemlékezés színhelye lehet, és amelyet az Országgyűlés törvénnyel nemzeti emlékhellyé nyilvánít;*

történelmi emlékhely*: a nemzet vagy valamely velünk élő nemzetiség történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amelyet a Kormány rendelettel történelmi emlékhellyé nyilvánít;*

Kiemelt nemzeti emlékhely, magyar emlékpont, nemzeti emlék és nemzeti emlékhely nem érinti Ferencváros területét. **Történelmi emlékhelyként van nyilvántartva a Kálvin téri református templom és Ráday Gyűjtemény a Budapest, Kálvin tér 7/a, illetve a Ráday u. 28. szám alatt. A nemzeti emlékeknek minősülő műemlékeket az *1.1.4.-es fejezet tartalmazza*.**

2.4. A nemzeti emléknek minősülő műemlékek települési értékleltára

2.4.1. Műemléki sajátos helyszínek

A műemléki sajátos helyszínek körében védelem alatt álló valamennyi ingatlan esetében biztosítani kell az építészeti, településképi, valamint környezeti, természeti értékek fenntartható használatát és a hagyományos tájhasználat megőrzését.

Ferencváros területét történeti kert, történeti temetkezési hely, temetkezési emlékhely és a műemléki területek közül történeti táj nem érinti.

Műemléki terület (műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet)

MŰEMLÉKI JELENTŐSÉGŰ TERÜLET

Méptv. 233.§ (5) Az e rendelkezés hatálybalépése előtt védetté nyilvánított műemlékek környezete és műemléki jelentőségű területek környezete a törvény alapján műemléki környezetnek minősül, kivéve, ha azt a korábbi védetté nyilvánító döntés más területnagyságra állapította meg. (Méptv. 233.§ (5))

Az Országos Építészeti Tervtanács vizsgálja, hogy a tervezett tevékenység c) a műemlék és műemléki jelentőségű terület esetében az érték érvényesülését szolgálja-e. (68/2018. (IV.9.) 4.§ (11))

A műemléki értéket közvetlenül nem érintő tevékenységek közül bejelentés alapján végezhető (3) A műemléki értéket közvetlenül nem érintő tevékenységek közül bejelentés alapján végezhető b) műemléki jelentőségű területen a védett műemléki érték megjelenését érintő és érvényesülését befolyásoló. (64.§ (3))

Műemléki jelentőségű terület esetén a hatóság a döntése meghozatala során szempontként figyelembe veszi, hogy

> *a) új építmény építése, vagy meglévő építmény átalakítása nem járhat a műemléki jelentőségű terület történeti összképének, feltárulásának műemléki szempontból előnytelen megváltozásával,*
>
> *b) történeti épület, amely építési korát, stílusát, megjelenését tekintve a védettséget megalapozó történeti karakterbe illeszkedik, megjelenésében megőrzendő. (68.§ (3))*

Ferencvárosban miniszteri rendelettel (7/2005. (III. 1.) NKÖM rendelet) nyilvánították műemléki jelentőségű területté Ferencváros területén világörökségi védelem alatt álló ingatlanokat. Ezen műemléki jelentőségű terület szerepe elsősorban a budapesti és egyben ferencvárosi Duna-partok panorámája és annak történeti környezetének Világörökségi Listára felvett, várostörténetileg-városképileg szervesen összetartozó együttese számára a területi műemléki védelem egységes biztosítása.

A védetté nyilvánított közterületeken a védelem nem korlátozza az illetékes közúti hatóságoknak és kezelő szerveknek a fenntartással, üzemeltetéssel kapcsolatos tevékenységét.

MŰEMLÉKI KÖRNYEZET

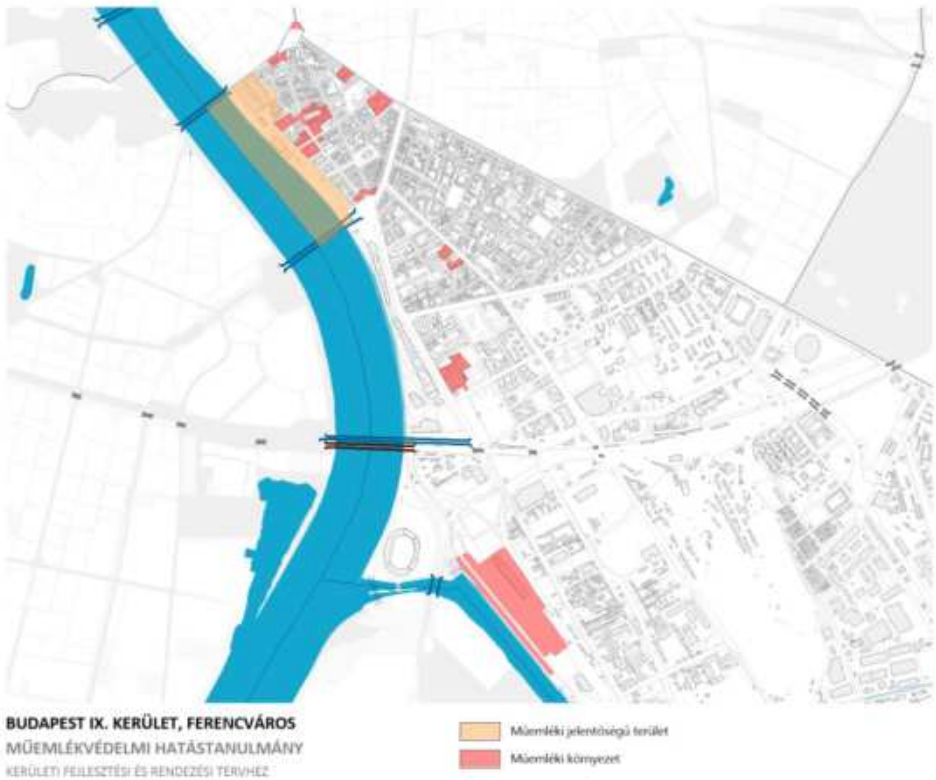
A műemléki környezet műemléki sajátos helyszín. (Méptv. 117.§ (1))

A műemléki környezet rendeltetése, hogy védje a műemlék méltó megjelenését, valamint megakadályozza vagy mérsékelje azoknak a tevékenységeknek a hatását, amelyek a műemlék megjelenését, látványát vagy érvényesülését kedvezőtlenül befolyásolnák. Méptv. 120.§ (5))

Ferencvárosban számos műemléki környezettel érintett terület található

Lechner Tudásközpont (E-TÉR) adatszolgáltatása alapján *(ASZ_muemleki_ter.shp, 2026.02.19.), (a IX. kerületi ex-lege műemléki környezeteket nem tartalmazza!)*:

Városrész	***Megnevezés (tájékoztató jelleggel)***	***Érintett hrsz.***
Belső-Ferencváros	Magyar Nemzeti Múzeum műemléki környezete	36808
Belső-Ferencváros	Lakóépület műemléki környezete	37082/1, 37081, 37090, 37082/2, 36971, 36961
Középső-Ferencváros	Hungária malom épületegyüttesének műemléki környezete	38000/1, 38000/2, 38000/3
Külső-Ferencváros	Nagyvásártelep műemléki környezete	38086/49, 38086/50
Belső-Ferencváros	Schön Rezső bérháza műemléki környezete	37018, 37100/4, 36931, 36933, 36899
Középső-Ferencváros	Brauch hentesüzlet és húsüzem műemléki környezete	37862/1, 37863, 37862/2, 37865, 37864
Belső-Ferencváros	Dlauchy-ház műemléki környezete	37017, 37021, 37019, 37018, 37016
Belső-Ferencváros	Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Székháza műemléki környezete	36807/1, 36836, 36837
Belső-Ferencváros	Heinrich-udvar műemléki környezete	36807/1, 36850/1, 36862
Belső-Ferencváros	Lakóépület, v. kétudvaros lakóház műemléki környezete	36972, 36974-77, 36981-82, 37018, 37064/1-2

Építési és Közlekedési Minisztérium Műemlékvédelemért és Kulturális Örökség Védelméért Felelős Helyettes Államtitkárság által kezelt kulturális örökség ingatlan elemeinek hatósági nyilvántartása alapján a *https://www.oeny.hu/oeny/veding/* honlapról (2026.05.22.) a IX. kerületben nyilvántartott ex-lege műemléki környezet:

A) IX. kerületi műemlék **ex-lege** műemléki környezete a IX. kerületben:

ssz.	*Cím*	*Helyrajzi szám*	*Védett örökségi érték neve*	*Azonosító*	*Védés éve*
1.	Bakáts tér	36850/2, 36868, 36888-89, 36904-9, 36911/2, 36912, 36928-29, 36930/2, 36931, 36939-40, 36946-48	Ferencvárosi római katolikus plébániatemplom ex-lege műemléki környezete	24511	1951, 1958
2.	Csarnok tér 1., Vámház körút 1-3., Pipa utca 1., Sóház utca 2.	23928-29, 23931, 24077, 23813/2, 37017, 37025-28, 37032, 37037-38, 37044-45, 37048, 37054/21-22, 37055, 37057-58, 37060	Központi Vásárcsarnok ex-lege műemléki környezete	24533	1978, 1994
3.	Fővám tér 7-9., Sóház utca 1-9	23818-19, 23858, 23928, 23813/2, 37044, 37054/21, 37054/22, 37056, 37059-60, 37061/7,9,10. 37062	Fővámház (Budapesti Corvinus Egyetem) ex-lege műemléki környezete	24515	1951, 1958
4.	Gönczy Pál utca 1-3., Lónyay utca 7.	37005, 37012, 37016, 37018, 37029-32, 37034, 37037	Sarokház ex-lege műemléki környezete	24517	1958
5.	Kálvin János tér 7.	24080-84, 24115-16, 36808, 37005, 37012, 37014, 37016	Református templom ex-lege műemléki környezete	24521	1951, 1958
6.	Kálvin János tér 8., Török Pál utca 4.	24083-84, 24115-16, 36808, 37005, 37012-13, 37015	Ház ex-lege műemléki környezete	24523	1951, 1958
7.	Kálvin János tér 9., Ráday utca 1-3., Török Pál utca 6.	24082-4, 24115-16, 36809, 36817-20, 36929, 37005, 37011-12, 37014	Két Oroszlán fogadó ex-lege műemléki környezete	24525	1958
8.	Lónyay u. 60., Ráday u. 61.	36899, 36900, 36901, 36931, 36933, 36935, 37018, 37100/2,3	Ház ex-lege műemléki környezete	24527	1958
9.	Ráday u. 11-13., Erkel F. u. 14.	36823-25, 36929, 36993-94, 36999, 37008/1, 37009	Sarokház ex-lege műemléki környezete	24528	1958
10.	Ráday u. 18., Erkel F. u. 15.	36823-24, 36827, 36833, 36993, 36999	Sarokház ex-lege műemléki környezete	24529	1958
11.	Üllői út 17-19., Erkel F. u. 19.	36763-75, 36806/2, 36807/1, 36815-16, 36824, 36833, 36836	Sarokház ex-lege műemléki környezete	19021	1958

12.	Üllői út 23.	36767, 36770, 36771/14, 36806/2, 36807/1, 36833, 36836	Ház ex-lege műemléki környezete	19022	1958

B) Másik kerületben álló műemlék **ex-lege** műemléki környezete a IX. kerületben:

ssz.	*Cím*	*Helyrajzi szám*	*Védett örökségi érték neve*	*Azonosító*	*Védés éve*
13.	Budapest V. kerület,	36808, 36809, 36929, 37013, 37014, 37015	Középkori városfal ex-lege műemléki környezete	25280	1951, 1958
14.	Budapest V. kerület,	36808, 37014, 37015	Középkori városfalrészlet ex-lege műemléki környezete	25586	1951, 1958
15.	Budapest V. kerület,	36808, 37017, 37020, 37021	Középkori városfal ex-lege műemléki környezete	25602	1951, 1958
16.	Budapest V. kerület, Vámház körút 2., Fővám tér 6., Só utca 1.	37017, 37056, 37060	Lakóház ex-lege műemléki környezete	25809	1951, 1958
17.	Budapest V. kerület, Vámház körút 6., Veres Pálné u. 41.	37017, 37025	Sarokház ex-lege műemléki környezete	25810	1951, 1958
18.	Budapest V. kerület, Vámház körút 16., Királyi Pál utca 15.	36808, 37017, 37018, 37020, 37021	Lakóház ex-lege műemléki környezete	25811	1951, 1958
19.	Szabadság híd	37017, 37053, 37054/18-22, 37056, 37058, 37059, 37061/7, 37061/9-10, 37062, 37063, 37064/1	Szabadság híd ex-lege műemléki környezete	26379	1951, 1966

2.4.2. Műemlék

A műemlék olyan műemléki értékkel rendelkező építmény, illetve ingatlan, amelyet jogszabállyal védetté nyilvánítottak és az állam által vezetett nyilvántartásban szerepel, amely lehet nemzeti emlék vagy helyi emlék (Méptv. 16.§ 82.).

A műemléki értékeket vagy a műemléki értékek összességét a kulturális örökség védelméért felelős miniszter rendeletben nyilvánítja nemzeti emléknek minősülő műemlékké vagy műemléki sajátos helyszínné.

A műemléki értéket minősíteni kell nemzeti vagy helyi jelentősége alapján. A nemzeti emlékké minősülő műemléket a miniszter rendeletben nyilvánítja védetté.

Műemléki sajátos helyszín: a történeti kert, a történeti temetkezési hely, a műemléki terület (történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet).

(419/2021. (VII.15.). Korm. rend. 10. mell.) A Lechner Tudásközpont adatszolgáltatása alapján: Műemléki érték minden olyan építmény, kert, temető vagy temetkezési hely, terület (ezek maradványa), valamint azok rendeltetésszerűen összetartozó együttese, rendszere, amely hazánk múltja és a közösségi hovatartozás-tudat szempontjából kiemelkedő jelentőségű történeti, művészeti, tudományos és műszaki emlék, alkotórészeivel, tartozékaival és berendezési tárgyaival együtt.

Jelenleg az Építési és Közlekedési Minisztérium Műemlékvédelemért Felelős Helyettes Államtitkárság feladatai közé tartozik a műemléki szakértői nyilvántartás, adatszolgáltatások, műemlékeket érintő hatósági bizonyítvány kiadása, a műemlék ingatlanok állami elővásárlási jog gyakorlással kapcsolatos ügyintézése, valamint a műemléki védésnek és a védettség megszüntetésének kezdeményezéséhez kapcsolódó ügyintézés. A nyilvántartást a Lechner Nonprofit Kft. végzi a Miniszterelnökség megbízásából, az Építési és Közlekedési Minisztérium szakmai irányításával.

A védelem alatt álló ingatlanok állapota nagyon eltérő, de sok közöttük a romos, elhanyagolt épület, állapotuk évről-évre romlik. Egyre sürgősebbnek megóvásuk, felújításuk, fenntartásuk biztosítása.

A műemlékvédelem feladata többek között a műemléki értékek felkutatása, tudományos kutatása, értékelése és számbavétele, dokumentálása, nyilvántartása, védetté nyilvánítása és a védendő műemléki területek meghatározása. Az értékek védelme azonban csak integrált szemlélettel és módszerek alkalmazásával lehet eredményes, ahol a védett egyedi érték és a környezetének védelmi szempontjai együtt érvényesülnek, és amelyben településrendezés és településfejlesztés szerepe is kulcsfontosságú. A településrendezési terveknek és a műemlékvédelem eszköztárának egymással kiegészítő viszonyban kell lenniük. Ily módon jut fontos védelmi szerep jelen Ferencvárosi Településterv-nek is, amelyek javaslatai a környezeti és településszerkezeti adottságok, valamint településmorfológiai és karakterelemzés alapján készültek.

A terv eszköztárában szereplő sűrűségi és magassági szabályozása révén nyújt védelmet a műemlékek és környezetük számára. **Ferencváros legjelentősebb, legértékesebb megmaradt építészeti emlékei közül sok műemléki védelem alatt áll. A műemléki védettség alatt álló elemek legnagyobb része a településkép szempontjából meghatározó területek közül a történeti belváros területén koncentrálódnak, valamint elszórtan jellemzőek az egykori ipartörténeti értékek.**

Az országos építészeti örökség elemei (2023. évi C törvény: 16. § meghatározása szerint) műemlékek listája az 1.számú mellékletben található.

Duna alatti járható kábelalagút

Budapest 9. kerület, Hajóállomány u. – Budapest 11. kerület, Kopaszi gát

Adatok

Törzsszám: 15917

Azonosító: 1075

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

M-1660/1990. KTM Min.; 4818/1990. MKM

Helyrajziszám: 38086/254

Koordináta: WGS84 N 19° 4.224'; E 47° 28.036'

EOV 651 731 235 924

Védett ingatlan nagysága: ~ 400 m hosszú

Funkció: kábelalagút

Tulajdontípus: Magyar Állam

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség: elhanyagolás

Építményfajta: közmű műtárgy

Típus: ipari műemlék

Stílus: ipari klasszicista

Eszmei érték: egyedi, monumentális ipari műtárgy

Jelentőség: különleges mérnöki alkotás, építéstechnikai bravúr

További védelem: -

Védés éve: 1990, 2005

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 1/2019. (I.18.)

Beépítési határérték: -

Beépítési mód: -

Telek nagysága: 8625 m^2

Történeti és kialakult szintszám: - (objektum)

Párkánymagasság: - (objektum, a lejárat építményének magassága kb. 3 m)

Képek

Kopaszi gát, a Duna alatti járható kábelalagút építési területe, háttérben az Összekötő vasúti híd, 1941 (forrás: Fortepan)

(forrás: oeny.hu*)*

Hatályos építési szabályzat

Leírás:

1940-1942 között épült meg a Duna alatti, járható alagút elektromos kábelek vezetése céljából.

A kábelalagút a Déli-összekötő vasúti híddal párhuzamosan, attól mintegy 120 m-re délre, a Duna medre alatt körülbelül 8 méter mélyen és 400 méter hosszan fut. Lejáratok a pesti oldalon a IX. ker. Laczkovich u. végén, a Csepeli HÉV és a Főv. Csat. Művek telepe között, a budai oldalon a XI. ker. Dombóvári út-Dunapart sarkán lévő KÉV Metró területéről.

A vasbetonszerkezetű építményt a Fővárosi Elekromos Művek építette a Mélyépítő Beton és Vasipari Rt. által, a terveket pedig a Fővárosi Vízművek, Pétsics Béla, dr. Káposztás Pál, dr. Schmertner Antal készítették.

A II. világháborúban a kábelalagutat a német hadsereg felrobbantásra előkészítette, de Dunay Pál és Hámory Gaszton közbenjárására az alagút Duna alatti részéből a robbanóanyagot eltávolították, és így csupán a pesti aknát sikerült felrobbantaniuk. A robbanás következtében az alagutat elöntötte a víz, a helyreállításra csak később, 1946-1947 folyamán került sor.

Pesti végakna

Budapest 9. kerület, Hajóállomány u.

Adatok

Törzsszám: 15917

Azonosító: 16362

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:

M-1660/1990. KTM Min.; 4818/1990. MKM

Helyrajziszám: 38086/254

Koordináta: WGS84 N 19° 4.224'; E 47° 28.039'

EOV 651 730 235 929

Védett ingatlan nagysága: ~ 2 m^2

Funkció: kábelalagút része

Tulajdontípus: Fővárosi Önkormányzat

Állapot: felújított

Veszélyeztetettség: elhanyagolás

Építményfajta: közmű műtárgy

Típus: ipari műemlék

Stílus: ipari

Eszmei érték: egyedi, monumentális ipari műtárgy része

Jelentőség: különleges mérnöki alkotás,

További védelem: -

Védés éve: 1990, 2005

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 1/2019. (I.18.)

Beépítési határérték: -

Beépítési mód: -

Telek nagysága: 8625 m^2

Történeti és kialakult szintszám: - (objektum)

Párkánymagasság: - (objektum, magassága kb. 2,5 m)

Képek

Kopaszi-gát, a Duna alatti járható kábelalagút építési területe, 1941 (forrás: Fortepan)

A végakna a felújítás előtt (forrás: oeny.hu*)*

Hatályos építési szabályzat

Leírás:

1940-1942 között épült kábelalagútnak két lejárata van, egyik a IX. kerületben (Pesti végakna), míg a másik a XI. kerületben (Budai végakna) található. A pesti végakna hengeres, vasbetonfalú akna kétkarú monolit lépcsővel.

A II. világháborúban a pesti aknát felrobbantotta a német hadsereg. Helyreállítására 1946-1947 folyamán került sor.

A Pesti végakna a Hajóállomás utcájában, a HÉV és a Fővárosi Csatornázási Művek telepe között található. Sokáig elhanyagolt állapotban volt és többször meg is rongálták az objektumot.

A Zsivotzky Gyula Atlétikai Stadion megépítésekor a közterület rendezésekor a kábelalagút lejáratát is felújították.

Brauch hentesüzlet és húsüzem

Budapest 9. kerület, Mester utca 29.

Adatok

Törzsszám: 16272

Azonosító: 12353

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 9/2009. (III.6.) OKM

Helyrajziszám: 37861

Koordináta: WGS84 N 19° 4.427'; E 47° 28.698'

EOV 651 985 237 150

Védett ingatlan nagysága: 2 368 m^2

Funkció: lakóház, vendéglátás

Tulajdontípus: magántulajdon

Állapot: felújított

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: üzemépület

Típus: élelmiszeripari nagyüzem

Stílus: historizáló

Eszmei érték: szecessziós boltenteriőr.

Jelentőség: Üzlethelyiségben eredeti szecessziós hentesüzlet berendezése (csempeburkolat, polcok, kampósor) maradt fenn.

További védelem: -

Védés éve: 2009

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 23/2017 (IX.13)

Beépítési határérték: meglévő: 48%, max: 65%

Beépítési mód: zártsorú

Telek nagysága: 3422 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F, F+9

Párkánymagasság: Történeti 4 m, max: 21 m

Képek

Brauch-mintabolt a Fővám tér 2. szám alatt, az egykori Nádor Szálló földszintjén (forrás: Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény)

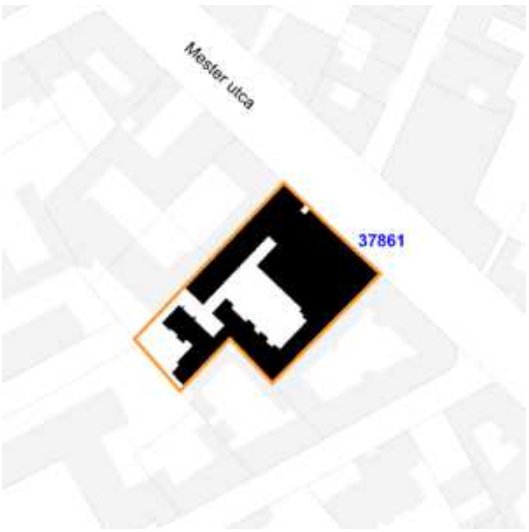

(forrás: www.pestbuda.hu *(2015))*

Hatályos építési szabályzat

Leírás:

A Mester utca 29. szám alatt található, historizáló stílusú épületegyüttes zártsorú beépítésben, téglalap alakú telken áll. A földszintes, nyeregtetős, utcai szárnyban kap helyet az egykori Brauch hentesüzlet, szecessziós belső berendezéssel, míg az épület hátsó, háromemeletes, körülépített udvarú szárnya valaha Brauch Ferenc húsüzemének raktáraként szolgált.

Az utcai front kilenc tengelyre tagolt homlokzata közepén kapunyílással, bal szárnyán a hentesüzlet széles portálablakaival jelenik meg. Minden nyílást profilozott szalagkeret és konzolos szemöldökpárkány övez, a homlokzatot díszítő szemöldökpárkány zárja le. Az udvar körül kiépített épületek később irodákká lettek alakítva. Az udvari homlokzatok egyszerűek, az épület hátsó szárnyán függőfolyosó fut végig.

A belső térben, a kaputól balra volt található a szecessziós hentesüzlet, amely bár az idők során többször átalakításon esett át, egyedi részleteket őrzött meg: a falakat eredetileg Zsolnay-csempével borították, amelyek alsó szakaszát fehér olajfestékkel borították. A fal mentén körbefutó, indadíszes öntöttvas kampósor található, illetve az alatta konzolokon álló polcok. A bolt terében – különösen az 1960-as évekből származó – modernebb pultok és álmennyezet találhatóak, mégis a szecessziós díszítés dominál.

A telek húsfeldolgozó-ipari hagyományai a 19. század 70-es éveire nyúlnak vissza. Brauch Ferenc (1868–1955), jelentős budapesti húsforgalmazó, 1902-ben vásárolta meg a telket, és itt rendezte be vállalkozását. A háromemeletes raktárépületet 1909-ben emelték, Krausz Gábor tervei alapján; ugyanebben az évben létesült a felvonó is. A hentesüzlet valószínűleg még az üzlet megnyitásakor kapta ma is felismerhető formáját. A közel 115 éves eredeti belső elemek megléte miatt az együttes jelentős helyi ipartörténeti és építészeti értéket képvisel.

Az épület régi formájában már nem látható, 2021-ben megkezdődtek az építkezési munkálatok, és ma a telken az eredeti hentesüzleten egy 4 emeletes lakóház ráépítés található. Az eredeti épületet meghagyták, és a jövőben továbbra is hentesüzletként fog üzemelni, de 2025 decemberéig nem nyílt meg.

Budapesti Közlekedési Zrt. Villamos Üzemigazgatóság Ferencváros Járműfenntartó Üzeme

Törzsszám: -

Azonosító: 30676

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Építményfajta: közlekedési, szállítási együttes

KÉSZ rendeletszám: 34/2017 (XII.22)

Beépítési határérték: kialakult 64%, max: 65%

Beépítési mód: szabadonálló, hézagosan zártsorú, zártsorú

Hatályos építési szabályzat

Telek nagysága: 16 486 m^2

Max. épületmagasság: 22 m

Leírás:

Ferenc kocsiszín, historizáló-romantizáló, épült 1904-1912 között. Az utca mentén hosszan elnyúló, téglalap alaprajzú telep a telekhatárokon elhelyezkedő épületekkel, a telek DNy-i oldalán belépő sínekkel.

A telepet a Budapesti Villamos Városi Vasút (BVVV) létesítette, 1905. január13-án helyezték üzembe, kezdetben két kocsiszín tartozott hozzá 4-4 sínpárral.1909/10 körül épült fel a Könyves Kálmán körúti, 8 vágányos újabb kocsiszín, majd nem sokkal később lefedték a két régi kocsiszín közötti két vágányt is. Azáramátalakító épületet 1911-ben építették. A telep építészeti kialakításában felépülte óta nem történt jelentős változás, műszaki berendezései között is számos muzeális értékű darab található.

Áramátalakító

Műhelysor

Kocsimesteri pavilon

Műhelyépület, irodaszárny

Vágányzat

Régebbi kocsiszín

Újabb kocsiszín

Áramátalakító

Budapest 9. kerület, Könyves Kálmán körút 7.

Törzsszám: -

Azonosító: 30727

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 600/369-8/2016 hatósági határozat, nyilvántartott műemléki érték; 2020.09.01. után műemlék.
Helyrajziszám: 38276

Koordináta: WGS84 N 19° 5.612'; E 47° 28.282'

EOV 653474 236380

Védett ingatlan nagysága: 822 m^2

Funkció: közlekedési üzem

Tulajdontípus: önkormányzati (Budapest Főváros)
Állapot: kielégítő

Veszélyeztetettség: pénzhiányból adódó elhanyagoltság
Építményfajta: telephely

Típus: transzformátorház/állomás

Stílus: historizáló, ipari

Eszmei érték: ipartörténeti épület és enteriőr

Jelentőség: A Ferencvárosi kocsiszín épületegyüttesének meghatározó, városképileg is jelentős eleme.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem: -

Védés éve: 2016

Történeti és kialakult szintszám: F+1

Leírás:

Az 1909-ben épült és 1911-ben üzembe helyezett áramátalakító a körút felőli telekhatáron, azzal párhuzamosan áll, nyeregtetős kialakítással. Az épület nagyobb, délnyugati része csarnoktér, míg az északkeleti szárny alápincézett és emeletes, funkcionálisan elkülönülve biztosítja a telep villamosenergia-ellátását.

A körút felőli homlokzat az épület mellett álló kocsiszín architektúráját követi, pilaszterek, főpárkány és övpárkány variánsaival tagolt. Az utcai front öt tengelyes: a délnyugati szakaszon a földszint jobb oldali két tengelyében nagyméretű, keretezetlen vasajtó, mellette széles, alacsony parapetű ablakok találhatók, az emeleti nyílások az osztópárkányon ülnek. Az északkeleti épületrész 2+2 tengelyes, a homlokzat bal szélét kettőzött pilaszter zárja le. A főpárkány folytatódik a homlokzat sarkain, háromszögű oromzatban zárul, a földszint felett fogazatos övpárkány húzódik, az udvari homlokzat emeleti kialakítása megegyezik az utcai fronttal.

A belső térben a csarnok tetejét az ablakközökben elhelyezett rácsos tartók támasztják alá, a délnyugati rész híddaru pályája alatt fut. A berendezések egy része a mai napig működik, a nagy méretű muzeális gépek a csarnok egyes szakaszaiban megőrizték a telep történeti jellegét. A kisebb ablakokkal tagolt részekben galéria és alagsor található, az emeletet a tetőt is tartó szegecselt rácsoszlopok támasztják. A helyszínen megmaradtak a teleppel egyidős tartózkodó fülke, satupad és szerszámos szekrény, továbbá a második világháború idejéből származó sötétítő rolók és vasbeton bunker. Az áramátalakító berendezésein kívül a korábbi gépek jellemző példányai is fennmaradtak, hiányzó elemeket pedig a fővárosi villamosvasút más áramátalakítóiból pótoltak, így a telep a magyar villamosenergia-hálózat történetének fontos dokumentumaként maradt fenn.

Kocsimesteri pavilon

Budapest 9. kerület, Könyves Kálmán körút 7.

Törzsszám: -

Azonosító: 30726

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 600/369-8/2016 hatósági határozat, nyilvántartott műemléki érték; 2020.09.01. után műemlék.
Helyrajziszám: 38276

Koordináta: WGS84 N 19° 5.517'; E 47° 28.232'

EOV 653355 236287

Védett ingatlan nagysága: 26 m^2

Funkció: iroda

Tulajdontípus: önkormányzati (Budapest Főváros)

Állapot: kielégítő - pusztuló

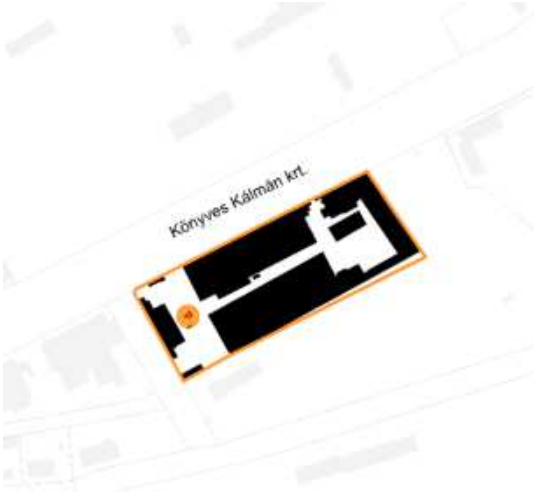
Veszélyeztetettség: elhanyagolt állapot

Építményfajta: telephely

Típus: irányítótorony

Stílus: historizáló

Eszmei érték: Különleges, sérülékeny, ritkaságszámba menő kisépítmény.
Jelentőség: A Ferenc kocsiszín központi eleme, fennmaradt sérülékeny kisemlék**.**

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem: -

Védés éve: 2016

Történeti és kialakult szintszám: F

Leírás:

A kocsimesteri pavilon 1910–1912 között épült, historizáló-romantizáló stílusban, szabadon álló, nyújtott nyolcszög alaprajzú, lapostetős építmény. Homlokzata vakolt, lábazat nélküli, fogazatos frízzel és erősen kiülő geiszonnal tagolt. Öt oldalán keretezetlen, vasrácsos ablakok találhatók, a bejárat az északkeleti oldalon nyílik, mely elé később egyszerű fémszerkezetű szélfogó került.

Műhelyépület, irodaszárny

Budapest 9. kerület, Könyves Kálmán körút 7.

Törzsszám: -

Azonosító: 30728

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 600/369-8/2016 hatósági határozat, nyilvántartott műemléki érték; 2020.09.01. után műemlék.
Helyrajziszám: 38276

Koordináta: WGS84 N 19° 5.642'; E 47° 28.271'

EOV 653512 236360

Védett ingatlan nagysága: 5088 m^2

Funkció: üzemépület

Tulajdon típus: önkormányzati (Budapest Főváros)

Állapot: kielégítő

Veszélyeztetettség: elhanyagoltság

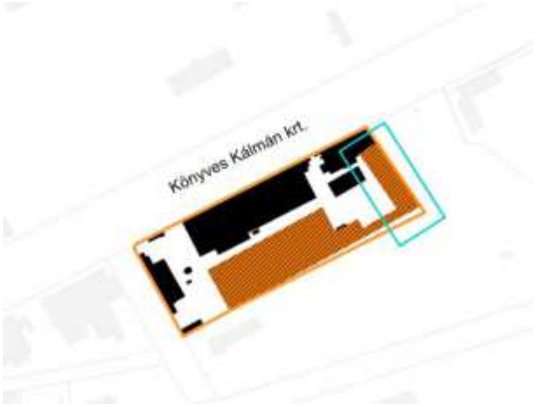
Építményfajta: telephely

Típus: szerviz/javítóműhely

Stílus: historizáló, ipari

Eszmei érték: ipartörténeti épület és enteriőr

Jelentőség: A Ferencvárosi kocsiszín együttesének fontos eleme.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem: -

Védés éve: 2016

Történeti és kialakult szintszám: F

Leírás:

A műhelyépület és irodaszárny 1910–1912 között épült, historizáló-romantizáló stílusban, a hátsó udvart az északkeleti telekhatáron lezárva, az áramátalakítóval L alakban egybeépítve. Az északnyugati végét az áramátalakító tömegébe illesztették, a körúti homlokzat baloldali szakasza ehhez kapcsolódik, a második tengelyben bejárattal, alatt a pincében a transzformátorcellákkal. Az északkeleti homlokzat merőleges a körútra, az áramátalakítót is lezáró emeletes véghomlokzatot sarokpilaszterek és lizénák tagolják. A földszinten szegmentíves ajtó, két ablak és keretezetlen résablakok nyílnak, az emelet középső részén körablak jelenik meg, a földszintes szárny pilasztereivel és főpárkányával az utcai homlokzatot követi. Az irodasor 2+2+1+1+1+2+2 tagolású, a középső tengelyt széles szegmentív emeli ki, a középső rész alatt pincével. Az udvar

felől a délnyugati oromzatos rizalit méretes műhelycsarnokot foglal magába, homlokzatát pilaszterek és fogazatos övpárkány tagolja, a csúcsán kiemelt oromzatot párkánylépcsők zárják, a földszinten kétszárnyú kapu nyílik. Az udvar felőli irodaszárny tagolása az északkeleti homlokzat mintáját követi.

A műhely belső terét a keleti végén két szegecselt rácsoszlop osztja két hajóra. Az északnyugati hajóban, amelybe vágány fut be, rácsoszlop alátámasztású híddaru működik. Az irodaszárny középfolyosós elrendezésű, közepén a padlásra vezető, kovácsoltvas ráccsal szerelt kétkarú lépcső található.

Műhelysor

Budapest 9. kerület, Könyves Kálmán körút 7.

Törzsszám: -

Azonosító: 30729

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 600/369-8/2016 hatósági határozat, nyilvántartott műemléki érték; 2020.09.01. után műemlék.
Helyrajziszám: 38276

Koordináta: WGS84 N 19° 5.618'; E 47° 28.248'

EOV 653482 236317

Védett ingatlan nagysága: 5088 m^2

Funkció: üzemépület

Tulajdontípus: önkormányzati (Budapest Főváros)

Állapot: kielégítő

Veszélyeztetettség: elhanyagoltság

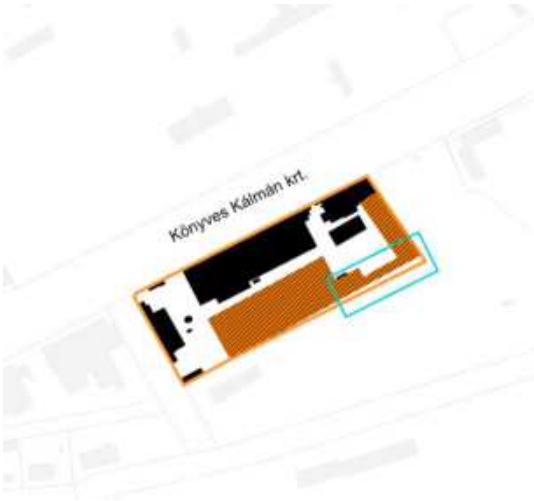
Építményfajta: telephely

Típus: szerviz/autóműhely

Stílus: historizáló, ipari

Eszmei érték: ipartörténeti épület és enteriőr

Jelentőség: Ferencvárosi kocsiszín együttesének fontos, az összkép látványát meghatározó eleme.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem: -

Védés éve: 2016

Történeti és kialakult szintszám: F

Leírás:

A műhelysor historizáló-romantizáló stílusban épült 1910–1912 között, a délnyugati udvarban a régebbi kocsiszínt és a műhely-irodaszárnyat köti össze. Szélesebb délnyugati része nyeregtetős, a keskenyebb épületrész félnyeregtetős kialakítású. A 10 tengelyes homlokzatot téglapilaszterek tagolják, amelyek a szegmentíves ablakokat választják el egymástól, és a síkból kiemelkedő négyzetekkel díszített szalagpárkányt hordanak. E fölött a fogazatos, előrelépcsőződő főpárkány által lezárt attikát lizénák osztják mezőkre, a vakolt felületek az ablakok körüli részekhez hasonlóan kialakítottak. A testesebb csarnok udvari homlokzatát ugyanez a tagolás jellemzi. Az északkeletre néző véghomlokzat sarokpilasztereinek fölött golyvázott főpárkány fut, amely a háromszögű oromzat keretezéséhez kapcsolódik; alatta nagyméretű, vasgerendás áthidalóval kialakított kapu nyílik. A keskenyebb rész udvari homlokzata tagolatlan, kapukkal nyitott, egyszerűbb kialakítású.

Régebbi kocsiszín

Budapest 9. kerület, Könyves Kálmán körút 7.

Törzsszám: -

Azonosító: 30725

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 600/369-8/2016 hatósági határozat, nyilvántartott műemléki érték; 2020.09.01. után műemlék.
Helyrajziszám: 38276

Koordináta: WGS84 N 19° 5.566'; E 47° 28.232'

EOV 653417 236288

Védett ingatlan nagysága: 5088 m^2

Funkció: kocsiszín

Tulajdontípus: önkormányzati (Budapest Főváros)

Állapot: kielégítő

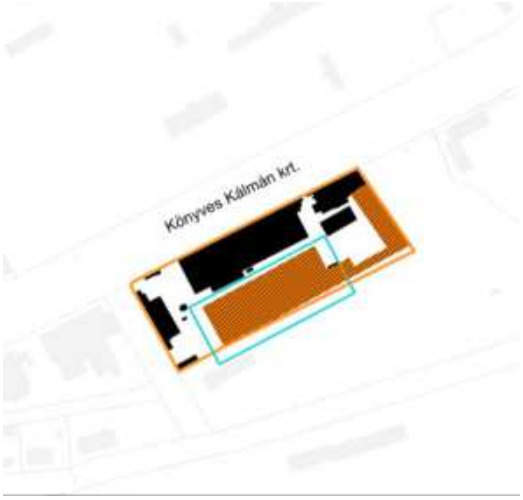
Veszélyeztetettség: elhanyagoltság

Építményfajta: telephely

Típus: garázs/kocsiszín

Stílus: historizáló-romantizáló

Eszmei érték: Ipartörténeti épület, értékes szerkezet
Jelentőség: A Ferencvárosi kocsiszín meghatározó épülete, különleges ipartörténeti emlék.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem:

Védés éve: 2016

Történeti és kialakult szintszám: F

Leírás:

A régebbi kocsiszín historizáló-romantizáló stílusban épült 1904–1905 között, eredetileg két különálló épületként, amelyeket az 1910-es években a közöttük fekvő két szabadtéri vágány lefedésével kapcsoltak össze. A telep DK-i határán álló, téglalap alaprajzú épület három nyeregtetős szakaszból áll.

A DNy-ra néző főhomlokzat oromzatokkal kialakított bejáratot kapott, a két szélső épületrész szélesebb, a középső keskenyebb. A három részre tagolódó homlokzaton az oldalfalak és a hajókat elválasztó falak pillérként jelennek meg, közöttük karcsú szegecselt rácsoszlopok választják el a kapukat (4+2+4). A két szélső oromzat deszkaborítású, míg a középső pilaszterpár tető fölé nyúló része a vakolt oromzatot határolja. Az oldalhomlokzatok húsz tengelyesek, a szegmentíves ablakokat nyerstégla könyöklő és ívezet keretezi, az ablakközökben nyerstégla pilaszterek állnak, a tetőt faragott szaruvéges fedés és függő ereszcsatorna zárja le. Az ÉNy-i hajó hátsó homlokzatán falpillérek tagolják a felületet, a vágányokhoz kapcsolódó ablakok és kapuk részben szegmentívesek, részben vakolt elfalazásúak. A két kocsiszín közötti homlokzat előtt két ferderácsos, szegecselt felsővezetéktartó oszlop áll, az ereszt átfedve. A nyerstégla oldalhomlokzatokat jelenleg barnára és sárgára festették.

A belső térben a három csarnokot elválasztó falak eredetileg homlokzatként szolgáltak, a középső keskeny csarnokban ma is látszik az eredeti nyerstégla falazat elfalazott ablakokkal. A tetőt szegecselt acél rácsostartók támasztják, a két szélső csarnokban az acél szelemenekre szarufák fekszenek, a középső, keskeny hajóban pedig falszakaszonként két-két rácsos tartó biztosítja a tetőszerkezet megtámasztását.

Újabb kocsiszín

Budapest 9. kerület, Könyves Kálmán körút 7.

Törzsszám: -

Azonosító: 30724

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

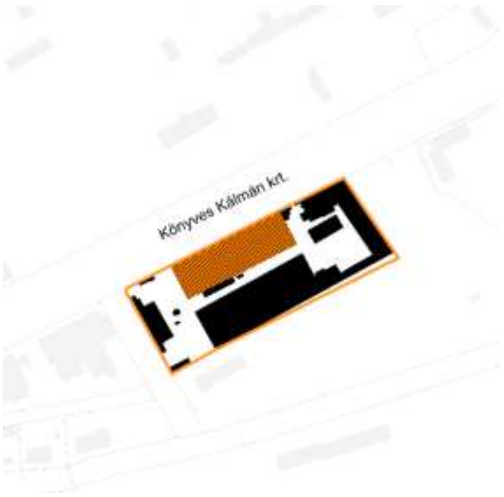
Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 600/369-8/2016 hatósági határozat, nyilvántartott műemléki érték; 2020.09.01. után műemlék.
Helyrajziszám: 38276

Koordináta: WGS84 N 19° 5.545'; E 47° 28.256'

EOV 653390 236332

Védett ingatlan nagysága: 3197 m^2

Funkció: műhelyépület, kocsiszín

Tulajdontípus: önkormányzati (Budapest Főváros)

Állapot: kielégítő

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: telephely

Típus: garázs/kocsiszín

Stílus: historizáló-romantizáló

Eszmei érték: ipartörténeti épület és enteriőr

Jelentőség: A Ferencvárosi kocsiszín leglátványosabb, városképileg is fontos szerepű eleme, különleges közlekedéstörténeti emlék.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem:

Védés éve: 2016

Történeti és kialakult szintszám: F

Leírás:

A kocsiszín historizáló-romantizáló stílusban épült 1910–1912 között, a körút felőli telekhatáron szabadon áll, nyolcvágányos csarnokkal, sorolt haránt-nyeregtetős fedéssel. A DK-i homlokzat 4–9. ablaktengelyénél a két világháború között háromhelyiséges, lapostetős toldalékot csatoltak. A DNy-ra néző főhomlokzat kapuit nyolc, betonnal kitöltött szegecselt oszlop választja el, a szélső pilaszterek és az általuk tartott párkányzat keretezik azokat. A párkány alsó eleme egyszerű acélgerenda, felette vakolt fríz, majd nyerstéglából kialakított, többszörösen előrelépő fogazatos párkány, legfelül vakolt attikával és téglasorral zárva. Az oldalhomlokzatok 12 szakaszra tagolódnak, minden szakaszban két-két szegmentíves ablak található. A földszintet négyzetes bemélyedésekből álló szalagpárkány zárja, felette törpepillérek között állnak a törtvonalú, középen vízszintes zárású oromzatok, melyeket a főhomlokzat párkányához hasonló tagolt, fogazatos párkány kísér. A lábazat, pilaszterek, párkányok és ablakkeretek nyerstéglából készültek, a falfelületek vakoltak, a DK-i toldalék pedig egyszerűsített formákkal illeszkedik a csarnok pilaszteres architektúrájához.

A belső térben szakaszonként négy-négy betonnal kitöltött szegecselt acélpánt fogja össze a pilléreket. Az oldalfalak és pillérek kettőzött szegecselt I-gerendát tartanak, amelyekre a nyeregtetők, az oszlopoknál duplázott szegecselt rácsos tartói terhelnek. A szelemenek közötti felületet rabitz-deszka panelek fedik. Az ÉK-i tetősíkokon szakaszonként három-három nagy üvegfelület biztosítja a természetes megvilágítást. A vágányok alatt szerelőaknaszint található, amelyet a síneket tartó idomacél szerkezet támogat.

Vágányzat

Budapest 9. kerület, Könyves Kálmán körút 7.

Törzsszám: -

Azonosító: 30730

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 600/369-8/2016 hatósági határozat, nyilvántartott műemléki érték; 2020.09.01. után műemlék.
Helyrajziszám: 38276

Koordináta: WGS84 N 19° 5.546'; E 47° 28.239'

EOV 653391.2 236299.52

Funkció: villamos pályatest

Tulajdon típus: önkormányzati tulajdon (Budapest Főváros)
Állapot: jó

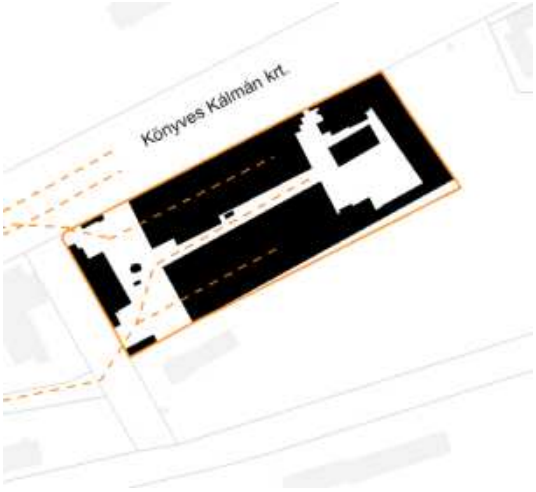
Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: közlekedési műtárgy

Típus: villamos pályatest

Stílus: ipari

Eszmei érték: ipartörténeti emlék történeti állapotban.
Jelentőség: A Ferencvárosi kocsiszín egészét behálózó, az együttes szerves egységét biztosító építészeti elem.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem:

Védés éve: 2016

Történeti és kialakult szintszám: -

Leírás

A telep vágányzata 1904 és 1912 között épült. A fennmaradt hálózat a Hermann-rendszerű, aszimmetrikus ikersínes kialakítást őrzi, jelentős részben az eredeti sínanyaggal. A kitérők különleges, egynyelves, forgócsapos szerkezetűek.

Dlauchy Károly bérháza

Budapest 9. kerület, Vámház körút 15.

Adatok

Törzsszám: 16272

Azonosító: 12353

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 9/2009. (III. 6.) OKM

Helyrajziszám: 37020

Koordináta: WGS84 N 19° 3.612'; E 47° 29.295'

EOV 650961 238256

Védett ingatlan nagysága: 487 m^2

Funkció: lakóház

Tulajdontípus: magántulajdon

Állapot: jó

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóház, udvar

Típus: lakóépület

Stílus: historizáló

Eszmei érték: reprezentatív körúti lakóház

Jelentőség: Ybl Miklós tervei alapján emelt, reprezentatív megjelenésű, fontos városképi szerepű lakóház, elegáns kapualjjal, mennyezeti festéssel díszített lépcsőházzal, udvari díszkúttal, télikerttel.

További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 2009

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: meglévő 88%, max:100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 544 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+2

Párkánymagasság: Történeti 12 m, max: 25 m

Képek

A ház 1970 körül – balra a Ludas Matyi büfé, jobbra a Gyöngyszem eszpresszó bejárata (Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény)

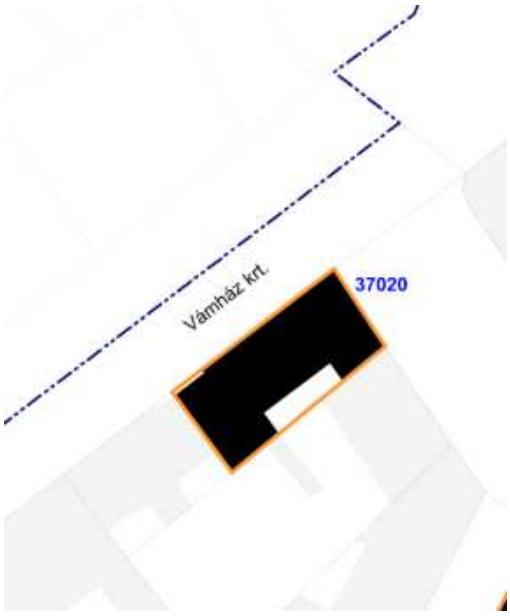

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Dlauchy Károly bérháza 1863-64 között épült Ybl Miklós tervei alapján, Budapest IX. kerületében. A saroképület a Vámház körút 15. és a Lónyay utca találkozásánál áll, amely historizáló, neoreneszánsz formanyelvet képvisel. A megbízó a cseh gyökerekkel rendelkező műlakatosmester, Dauchy Károly volt, aki magas szintű iparos-művészi munkáiról ismert.

A kétemeletes, zártsorú épület főhomlokzata szimmetrikus, középső kiemelt homlokzatrésszel. Az első emeleten a középső ablakok között hangsúlyos a középtengely, az utcai szárnyon pedig zárterkélyt alakítottak ki. Az udvari szárnyból nyíló lépcsőház a függőfolyosóra vezet, melyről a lakásokat lehet megközelíteni. Az udvarban díszes kút áll, amely valószínűleg az épülettel egyidős. A belső térszervezés mind funkciójában, mind megjelenésében jellemző a korabeli bérházak kialakítására: a főlépcsőház elegáns, kovácsoltvas korlátos csigalépcsővel és részletgazdag kivitelezéssel bír.

Történeti szempontból az épület hosszú ideig Dlauchy Károly tulajdonában maradt. A XIX. század végén új tulajdonoshoz került, majd később a Palugyay család birtokába. A második világháború után tanácsi lakóházként működött, és máig műemlékvédelmi státusszal bír, több alkalommal esett át épületrekonstrukciókon és belső korszerűsítéseken.

Ferencvárosi r. k. plébániatemplom, Budapest-Ferencvárosi Assisi Szent Ferenc Főplébánia templom

Budapest 9. kerület, Bakáts tér

Adatok

Törzsszám: 15664

Azonosító: 1026

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 1620-24/1951. VKM

Helyrajziszám: 36910

Koordináta: WGS84 N 19° 4.020'; E 47° 28.999'

EOV 651474 237708

Védett ingatlan nagysága: 1266 m^2

Funkció: szakrális épület

Tulajdon típus: egyházi tulajdon

Állapot: felújított

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: templom

Típus: plébániattemplom

Stílus: neoromán, romantikus

Eszmei érték: A kerület legfontosabb katolikus temploma, Ybl Miklós egyik főműve**.**

Jelentőség: Nagyméretű, különleges stílusú, kiemelkedő városképi szerepű épület, fontos társművészeti alkotásokkal (Than Mór, Lotz Károly falképei).

További védelem:

Védés éve: 1951, 1958

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

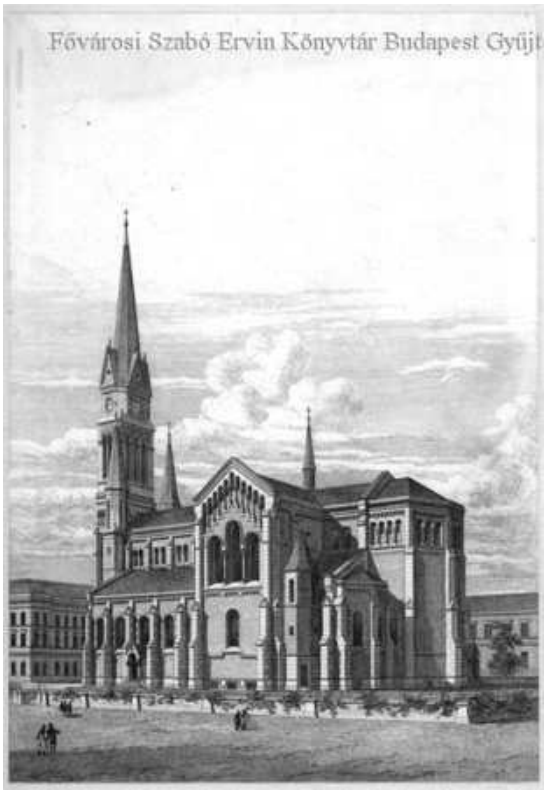
Beépítési határérték: meglévő 28%, max:100%
Beépítési mód: szabadonálló

Ingatlan nagysága: 4503 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+2

Párkánymagasság: Történeti 15 m, max: 24 m

Képek

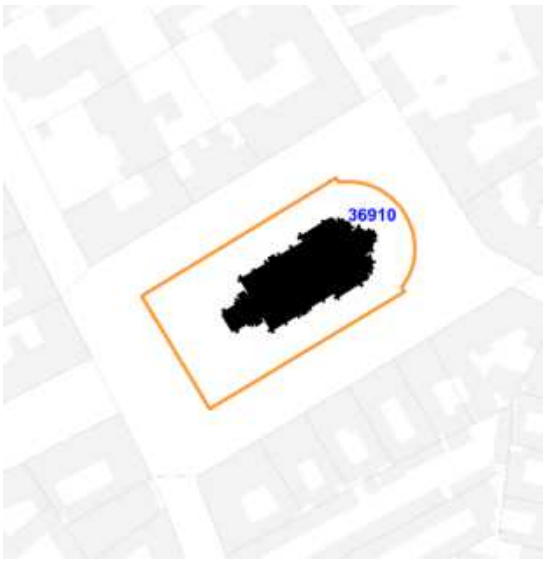

(Távlati kép délkelet felől (metszet) forrás: www.ybl.bparchiv.hu/hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az öt tornyos bazilika 1867 és 1879 között épült Ybl Miklós tervei alapján, romantikus stílusban. A templom háromhajós, keresztházas, 5 boltszakaszos elrendezésű, a főszentély és a kereszthajó alatt egy kripta található. A belső kifestését Than Mór és Lotz Károly falképei alkotják.

A nyugati homlokzat főbejárata fölött négyzetes alaprajzú torony magasodik, melyet a kapuzat tömbjénél két alacsonyabb torony kísér, a kereszthház és az oldalsó szentélyzáródás között pedig további kisebb tornyok helyezkednek el. A téglaburkolatú épületet kőből készült lábazat és kőburkolatú támpillérek tagolják, a sarkai megerősítettek. A főkapu félköríves, bélletes kialakítású, kétszárnyú kapuszárnyai vasrátétekkel díszítettek. A torony emeletein ikerablakok váltakoznak, a felső szinteken óraszinttel kiegészítve, csúcsán nyolcszögű, bronzborítású toronysisakkal és kőkereszttel. Az oldalhajók falain félköríves, tagolt keretű, vízvetős ablakok sorakoznak. Az északi kereszthajó falában aranymozaikkal borított fülkében Assisi Szent Ferenc szobra áll. A keleti kereszthház tornyai nyolcszög alaprajzúak, földszintjükön félköríves ajtóval.

A belső tér szerkezete keresztboltozatos bejárati csarnokkal indul, amelyet árkádos tagolású főhajó követ. Az ablakok alatt álkarzat fut végig hármas ikernyílásokkal, oszlopokkal. Az orgonakarzatot törpeárkádsor díszíti, a hangszer eredeti állapotában fennmaradt. A kereszthajó falain loggiák és felettük karzatok találhatók, ezeket freskókkal egészítve ki. A szószék nyolcszögletű alaprajzú, hengeres pilléren áll, míg a szentélyt cikkelyes félkupola fedi.A templom művészeti értékét a szobrászati díszítés is gazdagítja: a főbejáratnál Feszler Leó Krisztus-domborműve látható, felette Szász Gyula Szent Ferenc-szobra. Az északi oldali Szent Ferenc-szobrot Stróbl Alajos, míg a Szent Antal-szobrot Ferenczy Béni készítette.

Az épület az elmúlt években átfogó felújításon esett át, amelynek során megtisztították és helyreállították a homlokzat kő- és téglarészleteit, restaurálták a szobrokat és a mozaikokat, valamint korszerűsítették a tetőszerkezetet és a toronysisak borítását. A belső térben restaurálták a freskókat, felújították az orgonát és korszerű világítási rendszert építettek ki.

Fővámház (Budapesti Corvinus Egyetem)

Budapest 9. kerület, Fővám tér 7-9., Sóház utca 1-9.

Adatok

Törzsszám: 15668

Azonosító: 1037

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 1620-24/1951. VKM
Helyrajziszám: 37058

Koordináta: WGS84 N 19° 3.495'; E 47° 29.169'

EOV 650814 238023

Védett ingatlan nagysága: 9259 m^2

Funkció: egyetem

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: kereskedelmi épület

Típus: vámház

Stílus: neoreneszánsz

Eszmei érték: Ybl Miklós és a magyar neoreneszánsz építészet egyik főműve
Jelentőség: Nagyméretű, különlegesen igényes megformáltságú, kiemelkedő városképi szerepű középület
További védelem: régészeti védelem, világörökségi védelem
Védés éve: 1951, 1958

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: meglévő 96%, max: kialakult

Beépítési mód: kialakult (szabadonálló)

Ingatlan nagysága: 9620 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+3

Párkánymagasság: Történeti 16 m, max: kialakult

Képek

(forrás: www.oeny.hu)

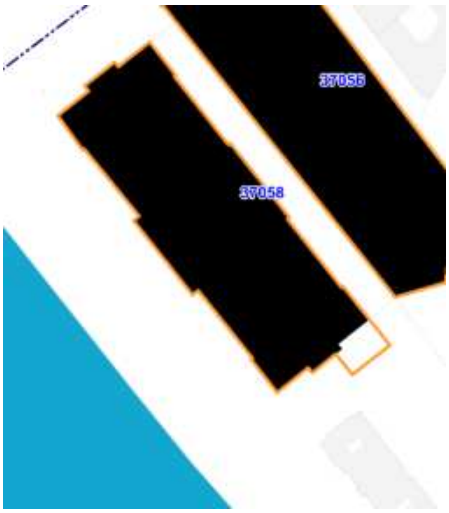

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

A Fővámház a Duna-parton, a Fővám tér 7-9 szám alatt álló, szabadon álló, téglalap alaprajzú, szimmetrikus elrendezésű, két belső udvarral rendelkező, emeletes, neoreneszánsz stílusú épület, amelyet Ybl Miklós tervezett 1870 és 1874 között. A kivitelezést Wechselmann Ignác vezette, az építkezésen közreműködött a Schlick-gyár és a Neuschloss-cég; a vasmunkákat Jungfer Gyula, a belső díszítőfalfestést Scholz Róbert műhelye készítette. Az épület eredeti funkciója a vámhivatal és a hozzá kapcsolódó adminisztratív, kereskedelmi terek befogadása volt, közvetlen kapcsolattal a pesti Duna-part rakodótereihez és a Fővám téri közlekedési csomóponthoz.

A főhomlokzat a Dunára néz, 33 tengelyes kialakítással, sarokpavilonokkal és alacsonyabb összekötő szárnyakkal. A középrizalit oszloprendjét tíz dór oszlop alkotja, melyek a főpárkány fölött szobrokkal díszített korlátot hordoznak. A főbejáratok félköríves nyíláskeretezést kaptak, a mellékbejáratok kazettás fa kapuval készültek. Az oldalhomlokzatok kilenctengelyesek, középső részük előreugrik, kőkeretes, íves záródású kapukkal. A hátsó homlokzat kompozíciója a főhomlokzat szerkesztési elveit ismétli, de visszafogottabb módon.

A belső elrendezés négyszintes, a földszint felett alacsony közbenső emelet található. Az előcsarnok mögött, a középtengelyben négyszintes magasságú, üvegtetejű aula nyílik, amely a későbbi egyetemi átalakítás során kapta jelenlegi formáját. A közlekedőrendszer kiemelt eleme a hátsó traktusban elhelyezett, vörösmészkőből készült, T alakú főlépcső, valamint az U alakú, háromkarú oldallépcsők. A folyosók két oldalán tantermek és irodák sorakoznak, a belső udvarok a mezzaninszintről is megközelíthetők.

Az épület a II. világháború alatt súlyos károkat szenvedett, helyreállítása 1946-ban kezdődött, majd 1948–1951 között Közgazdaságtudományi Egyetemként alakították át. Az 1989–1990-es rekonstrukció során az eredeti architektúra számos részletét – köztük az előcsarnok díszítőelemeit és a belső díszlépcsőket – hitelesen helyreállították.

A Fővámház a 19. század második felének egyik legjelentősebb középület-együttese Budapesten, Ybl Miklós monumentális középület-tervezői munkásságának kiemelkedő darabja, amely egyszerre hordozza a korszak közlekedési, kereskedelmi és városépítészeti szellemiségét.

Sarokház

Budapest 9. kerület, Gönczy Pál utca 1-3., Lónyay utca 7.

Adatok

Törzsszám: 15670

Azonosító: 1040

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 37033

Koordináta: WGS84 N 19° 3.633'; E 47° 29.250'

EOV 650814 238023

Védett ingatlan nagysága: 2067 m^2

Funkció: lakóház, vendéglátás

Tulajdon típus: társasház

Állapot: kielégítő

Veszélyeztetettség: homlokzati hibák

Építményfajta: lakóház, udvar

Típus: társasház

Stílus: neoreneszánsz, romantikus

Eszmei érték: Jelentős építészek különleges megoldású lakóépülete**.**
Jelentőség: Hatalmas méretű, fontos utcaképi szerepű, különleges homlokzati megoldású épület.
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1958, 2001

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: meglévő 71%, max: 100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 2875 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+2

Párkánymagasság: Történeti 12m, max: 17 m

Képek

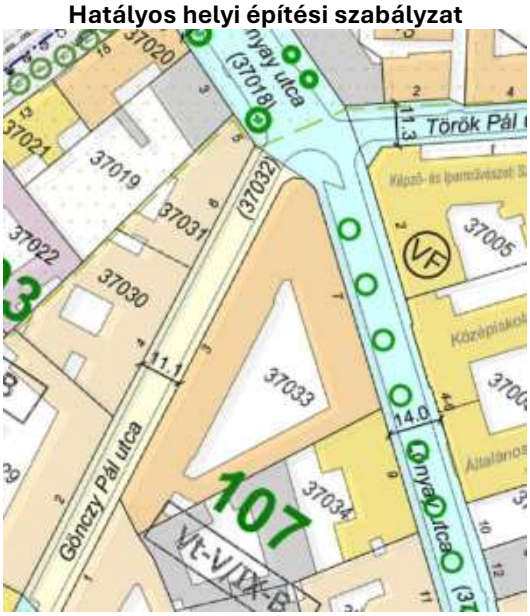

(forrás: www.oeny.hu)

(forrás: www.budapest100.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

A kétemeletes, szabálytalan trapéz alaprajzú bérház egy háromszög alakú saroktelken áll, zártsorú beépítéshez csatlakozva, északnyugat-keleti tájolással. Az épületet eklektikus stílusban építtette Nagel Ármin 1870-ben, Frey Lajos és Kauser Lipót tervei alapján. 1872-ben átépítésre került Hauszmann Alajos tervei alapján, hogy ideiglenesen a műegyetem elhelyezésére szolgáljon.

A Gönczy Pál utcai, ÉNY-ra néző homlokzat harminchárom tengely szélességű, az 1–3. tengelyben enyhén kiugró sarokrizalittal, a 13–21. tengelyben lapos kiülésű középrizalittal. A Lónyai és Gönczy utcák találkozásánál háromtengelyes sarokhomlokzat áll, melyet szintenként négy-négy pilaszter tagol. A földszinten ezek törzse kváderezett; az első emeleten sima törzsűek és tagolt fejezetűek, a második emeleten tükrös felületűek, váza-, fonat- és palmettadíszekkel, felettük a párkány előreugrik. A középtengely földszintjén üzletajtó nyílik, fölötte háromíves erkély található. Az íves kőerkély báboskorláttal készült. Az első emeleten szegmensíves timpanonos ablakok sorakoznak. A Lónyai utcai homlokzat hasonló kialakítású, huszonhárom tengely szélességű, háromtengelyes oldalrizalitokkal, a hattengelyes középrizalittal. A 12. tengely egyenes záródású kapuját rusztikás törzsű pilaszterek keretezik, felette kiugró párkány, stilizált palmettasorral és dór frízzel. Az első emeleten a rizalitok középső tengelyében szegmensíves timpanonos ablakok nyílnak, a második emeleten a rizalitokon szemöldökpárkányos ablakok állnak, felettük palmettás fríz fut végig.

A Gönczy Pál utcai kapualj magas lábazatú, szegmensíves dongaboltozattal fedett, melyet négy heveder tagol, sima törzsű, levéldíszes jón fejezetű pilaszterekre támaszkodva. A fejezetek közepén női fej díszek vannak, felettük előreugró párkány húzódik. A sarokban negyedpilaszterek állnak. Az első szakaszban, a párkány alatt két félköríves fülke található, sima törzsű pilaszterekkel. A második szakasz bal oldalán vasajtó nyílik. Az utolsó szakaszban jobbra fakeretes, tükrös-kazettás, korabeli üvegajtó nyílik, utána ismét keskeny szakasz, majd az ajtó párja. Mögöttük a lépcsőház helyezkedik el, kőből készült, U alakú, háromkarú, egyenes lépcsővel, amelynek vaskorlátját tondóba foglalt, négylevelű motívum és levéldísz tagolja. A padozat korabeli, geometrikus mozaikburkolat, fekete, fehér és vörös szalagkerettel, négyszögű, ívesen levágott sarokkal. A Lónyai utcai kapualj szintén magas lábazatos és szegmensíves dongával fedett, közepén kazettás lizénával. A második szakaszban is a vörösmészkő lépcső U alakú, háromkarú, egyenes, a korlát és padozat megegyezik a másik lépcsőházéval. Az emeleti padozat mozaikos, vörös kerettel, melynek sarkait stilizált levélmotívum díszíti. A függőfolyosóra nyíló faajtók mind korabeliek.

Hungária malom épületegyüttese

Törzsszám: 16077

Azonosító: 11191

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Műemléktípusa: malomipari együttes

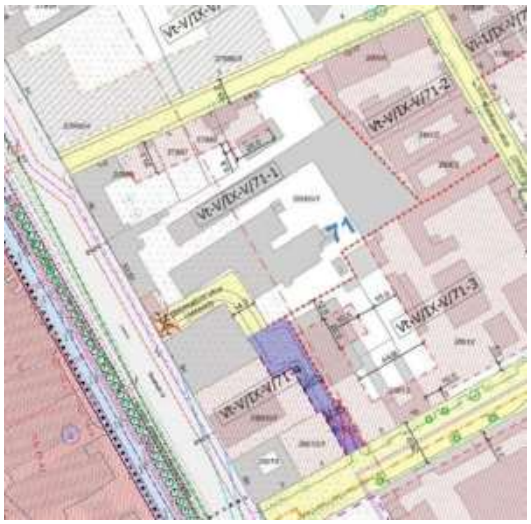
KÉSZ rendeletszám: 34/2017 (XII.22.)

Beépítési határérték: Vt-V/IX-V/71-1 max. 50%
Vt-V/IX-V/71-4 max. 80%
Beépítési mód: zártsorú

További védelem: régészeti védelem

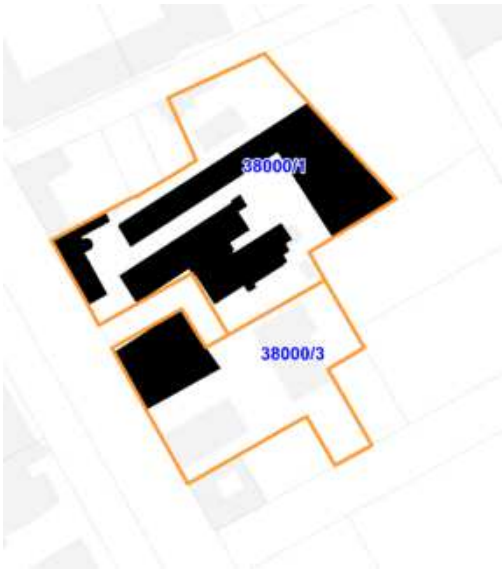
Állapot: felújítás alatt

Hatályos építési szabályzat

Telek nagysága: 38000/1 hrsz. 13888 m2
38000/3 hrsz. 8389 m2
Max. épületmagasság:
Vt-V/IX-V/71-1 18 m
Vt-V/IX-V/71-4 24 m

Leírás:

A Hungária gőzmalom együttese a 19. század végén, 1892–1900 között épült a Soroksári út mentén, a magyar malomipar egyik kiemelt helyszínén. A komplexum eredetileg malomüzemként, raktárakkal, silóval, gépházzal, kazánházzal, lépcsőtornyokkal és rizsraktárral kiegészülve működött. A nagyméretű, téglafalas ipari épületek a korszak jellegzetes ipari architektúráját képviselik. Az együttest később többször átalakították, ma Hungária Malomudvar néven irodaházként használják.

A 19. század második felében Magyarország gazdasága jelentős fejlődésen ment keresztül, amelynek egyik vezető ágazata a malomipar volt. Pest az 1860-as évekre Közép-Európa egyik legfontosabb gabonakereskedelmi központjává vált, köszönhetően a Duna közelségének, a gyorsan fejlődő vasúthálózatnak és az olcsó szállítási lehetőséget biztosító tehergőzösöknek. A IX. kerületben, különösen a Soroksári út mentén, egymás után épültek a nagyméretű gőzmalmok, melyek közül utolsóként 1893-ban a Hungária Árpagyöngy- és Köleskásagyár Rt. létesítménye készült el.

A malom működése során többször átalakításon és újjáépítésen esett át, miután több tűzeset és háborús károsodás is érte. Az üzem 1963-ig megőrizte eredeti funkcióját, majd a rendszerváltás után műemléki védelem alá került. Az elmúlt évtizedekben változatos hasznosítást kapott: működött benne iroda, raktár, vendéglátóhely, sőt, szakmai városrehabilitációs rendezvények helyszíne is volt. Jelenleg Hungária Malomudvar néven modern irodaházként funkcionál, igényes megőrzése és fenntartása építészeti értékeire és ipari örökségi jelentőségére egyaránt reflektál.

- Gépház
- Kazánház
- Lakóház
- Lépcsőtornyok
- Malomüzem
- Raktárak
- Rizsraktár
- Siló
- V. Raktár

Gépház

Budapest 9. kerület, Soroksári út 48., 50-52., 54. szám, Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.

Törzsszám: 16077

Azonosító: 16170

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 24/2002. (XII. 25.) NKÖM
Helyrajziszám: 38000/1

Koordináta: WGS84 N 19° 4.421'; E 47° 28.328'

EOV 651978 236466

Védett ingatlan nagysága: 2381 m^2

Funkció: iroda

Tulajdon típus: magántulajdon

Állapot: kiváló

Veszélyeztetettség: -

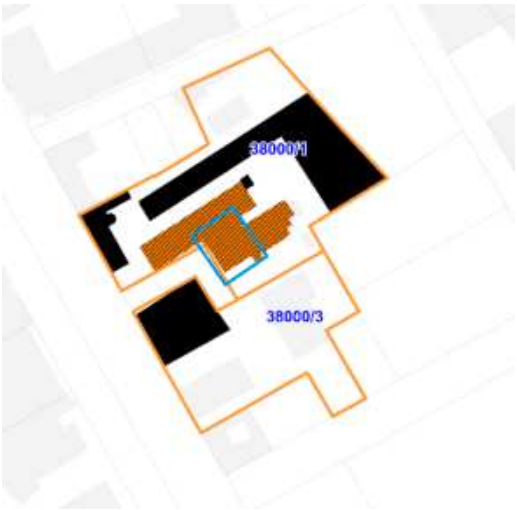
Építményfajta: üzem

Típus: gépház

Stílus: ipari

Eszmei érték: A malomegyüttes központi eleme

Jelentőség: Nagy, egységes stílusú együttes igényes, központi eleme.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem: -

Védés éve: 2002

Történeti és kialakult szintszám: F+2

Leírás:

Az egykori malomegyüttes gépháza, az együttes energiaellátását biztosító építmény: az együttes többi részénél kisebb, alacsonyabb épület, a kazánházzal egybeépített, összetett alaprajz, ipari architektúra, hatalmas kéménnyel. Felújítva, új funkcióba helyezve az egykori ipari szerkezet bemutatásával.

Kazánház

Budapest 9. kerület, Soroksári út 48., 50-52., 54. szám, Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.

Törzsszám: 16077

Azonosító: 16171

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 4/2002. (XII. 25.) NKÖM
Helyrajziszám: 38000/1

Koordináta: WGS84 N 19° 4.441'; E 47° 28.339'

EOV 652003 236485

Védett ingatlan nagysága: 2381 m^2

Funkció:

Tulajdon típus:

Állapot: felújított

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: üzem

Típus: kazánház/fűtőház

Stílus: ipari

Eszmei érték: A malomegyüttes központi eleme

Jelentőség: Nagy, egységes stílusú együttes igényes, központi eleme.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem: -

Védés éve: 2002

Történeti és kialakult szintszám: F

Leírás:

Az egykori malomegyüttes kazánháza, az együttes energiaellátását biztosító építmény: az együttes többi részénél kisebb, alacsonyabb épület, a gépházzal egybeépített, összetett alaprajz, ipari architektúra, hatalmas kéménnyel. Felújítva, új funkcióba helyezve az egykori ipari szerkezet bemutatásával.

Lakóház

Budapest 9. kerület, Soroksári út 48., 50-52., 54. szám, Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.

Törzsszám: 16077

Azonosító: 16165

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 24/2002. (XII. 25.) NKÖM
Helyrajziszám: 38000/1

Koordináta: WGS84 N 19° 4.358'; E 47° 28.340'

EOV 651899 236487

Védett ingatlan nagysága: 650 m^2

Funkció: iroda

Tulajdon típus: magántulajdon

Állapot: jó

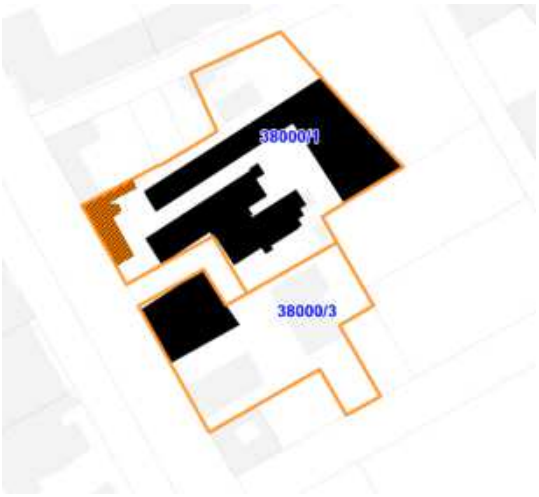
Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóépület

Típus: lakóház

Stílus: ipari-eklektikus

Eszmei érték: Nagy épületegyüttes nagyméretű határoló eleme.
Jelentőség: Az ipari együttes utcai homlokzata, fontos utcaképi szerepű, impozáns épület.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem: -

Védés éve: 2002

Történeti és kialakult szintszám: A+F+3

Leírás:

A malomegyüttes utcafrontját alkotó, nagyméretű, impozáns homlokzatú lakóház. Egyszerű, de praktikus kialakítású, hasáb alaprajzú, háromemeletes, udvarán függőfolyosós épület, hatalmas, sokszögű lépcsőházzal, földszintes mellékszárnnyal.

Lépcsőtornyok

Budapest 9. kerület, Soroksári út 48., 50-52., 54. szám, Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.

Törzsszám: 16077

Azonosító: 16169

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 24/2002. (XII. 25.) NKÖM
Helyrajziszám: 38000/1

Koordináta: WGS84 N 19° 4.427'; E 47° 28.341'

EOV 651985 236489

Védett ingatlan nagysága:41 m^2

Funkció: lépcsőház

Tulajdon típus: magántulajdon

Állapot: kielégítő

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: üzem

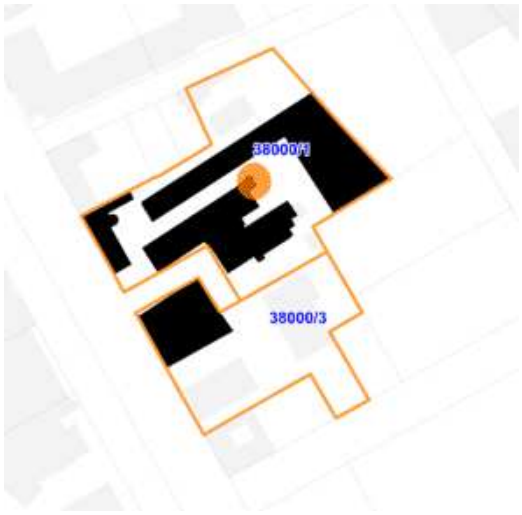
Típus: torony

Stílus: ipari

Eszmei érték: Nagy építészeti együttes kiemelkedő látványeleme.
Jelentőség: A malomegyüttes impozáns tornya, városképileg is látványos építmény.
További védelem: -

Védés éve: 2002

Történeti és kialakult szintszám: F+6

(forrás: www.oeny.hu)

Leírás:

A malomegyüttes lépcsőtornyai az együttes legimpozánsabb, uralkodó látványelemei, a struktúra függőleges meghatározói. Nagyméretű, közel négyzetes hasáb alakú építmények.

Malomüzem

Budapest 9. kerület, Soroksári út 48., 50-52., 54. szám, Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.

Törzsszám: 16077

Azonosító: 16168

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 24/2002. (XII. 25.) NKÖM
Helyrajziszám: 38000/1

Koordináta: WGS84 N 19° 4.402'; E 47° 28.338'

EOV 651954 236483

Védett ingatlan nagysága: 2381 m^2

Funkció: irodák

Tulajdon típus: magántulajdon

Állapot: jó

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: üzem

Típus: malom(üzem)

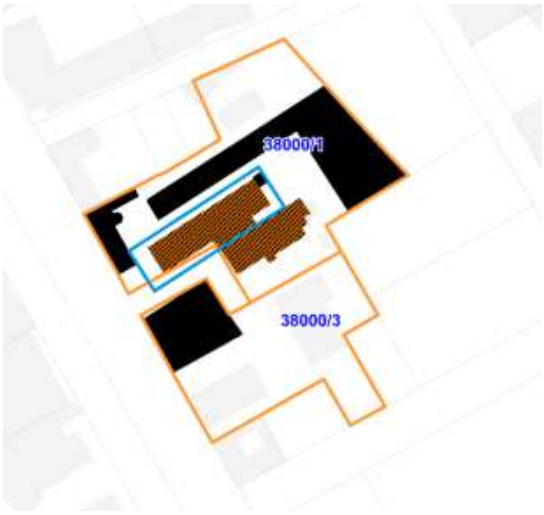
Stílus: ipari

Eszmei érték: Nagy együttes központi eleme.

Jelentőség: Az együttes központi épülete, hatalmas méretű építmény.
További védelem: -

Védés éve: 2002

Történeti és kialakult szintszám: F+3

(forrás: www.oeny.hu)

Leírás:

Az együttes középső részén elhelyezkedő hatalmas méretű, hasáb alaprajzú, szerényebb építészeti eszközökkel megformált építmény, egykori malom.

Raktárak

Budapest 9. kerület, Soroksári út 48., 50-52., 54. szám, Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.

Törzsszám: 16077

Azonosító: 16166

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 24/2002. (XII. 25.) NKÖM
Helyrajziszám: 38000/1

Koordináta: WGS84 N 19° 4.392'; E 47° 28.349'

EOV 651942 236504

Védett ingatlan nagysága: 3606 m^2

Funkció: irodák

Tulajdon típus: magántulajdon

Állapot: jó

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: üzem

Típus: raktár

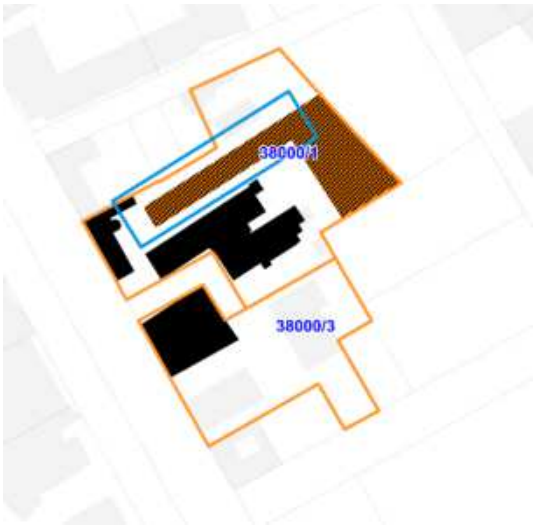
Stílus: ipari

Eszmei érték: Nagy együttes igényes eleme.

Jelentőség: A malomegyüttes szélén álló, alárendeltebb szerepű, de igényes megformáltságú, városképileg is fontos szerepű épület.
További védelem: -

Védés éve: 2002

Történeti és kialakult szintszám: A+ F+2

(forrás: www.oeny.hu)

Leírás:

A malomegyüttes északi határfalát jelentő, nyújtott téglány alaprajzú, háromemeletes, téglaburkolatos építmény, fontos látványelem.

Rizsraktár

Budapest 9. kerület, Soroksári út 48., 50-52., 54. szám, Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.

Törzsszám: 16077

Azonosító: 16173

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 24/2002. (XII. 25.) NKÖM
Helyrajziszám: 38000/1

Koordináta: WGS84 N 19° 4.458'; E 47° 28.377'

EOV 651954 236483

Védett ingatlan nagysága: 3606 m^2

Funkció: átalakítás alatt

Tulajdon típus: magántulajdon

Állapot: kielégítő

Veszélyeztetettség: -

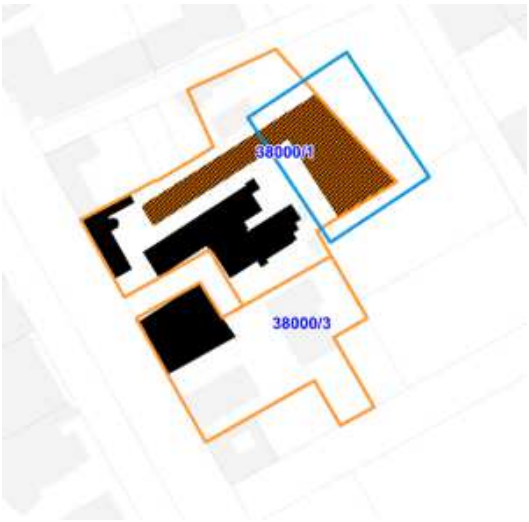
Építményfajta: üzem

Típus: raktár

Stílus: ipari

Eszmei érték: Nagy együttes fontos eleme.

Jelentőség: Az együttes belső részén álló, földszintes, nagy alapterületű épület**.**

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem: -

Védés éve: 2002

Történeti és kialakult szintszám: F

Leírás:

A malomegyüttes legbelső részén elhelyezkedő, nagy alapterületű, földszintes épület, a központi udvarra néző, hosszan elnyúló, impozáns homlokzattal.

Siló

Budapest 9. kerület, Soroksári út 48., 50-52., 54. szám, Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.

Törzsszám: 16077

Azonosító: 16167

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 24/2002. (XII. 25.) NKÖM
Helyrajziszám: 38000/1

Koordináta: WGS84 N 19° 4.434'; E 47° 28.367'

EOV 651994 236537

Védett ingatlan nagysága: 3606 m^2

Funkció: üresen áll

Tulajdon típus: magántulajdon

Állapot: kielégítő

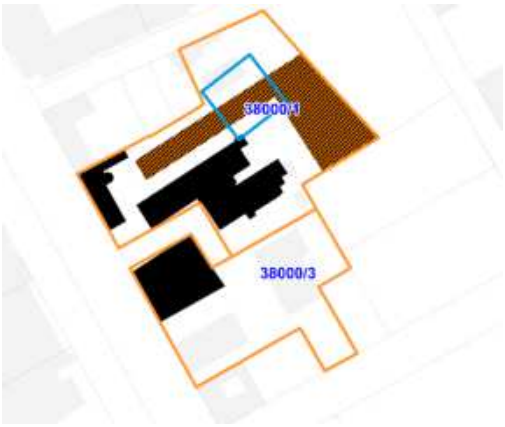
Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: üzem

Típus: siló

Stílus: ipari

Eszmei érték: Az együttes nagyméretű, impozáns eleme, északi zárófala.
Jelentőség: Hatalmas méretű, városképileg is jelentős épület, különleges forma és anyaghasználat.
További védelem: -

(forrás: www.oeny.hu)

Védés éve: 2002

Történeti és kialakult szintszám: F

Leírás:

A malomegyüttes északi határán álló impozáns épület: hasáb alakú, négyemeletes, történeti épületeket (kastély, templom formát) idéző betonépület, lenyűgöző belső terekkel.

V. Raktár

Budapest 9. kerület, Soroksári út 48., 50-52., 54. szám, Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.

Törzsszám: 16077

Azonosító: 16172

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 24/2002. (XII. 25.) NKÖM
Helyrajziszám: 38000/3

Koordináta: WGS84 N 19° 4.396'; E 47° 28.307'

EOV 651946 236427

Védett ingatlan nagysága: 1625 m^2

Funkció: üzletház, raktár

Tulajdon típus: magántulajdon

Állapot: közepes

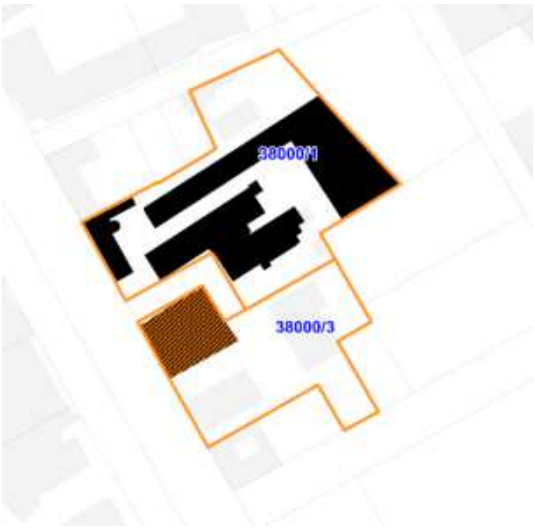
Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: üzem

Típus: raktár

Stílus: ipari

Eszmei érték: Az együttes közepén álló eleme, kiterjedt épület
Jelentőség: Látványos homlokzatú, központi szerepű épület, igényes belső faszerkezettel.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem:

Védés éve: 2002

Történeti és kialakult szintszám: A+F+3

Leírás:

Az együttes közepén elhelyezkedő, ma is központi szerepű épület: négyzetes alaprajzú, háromemeletes raktárépület, lenyűgöző belső faszerkezettel, igényes téglaköpenyezéssel, az udvari homlokzaton látványos külső lépcsőrendszerrel.

Iparművészeti Múzeum

Budapest 9. kerület, Üllői út 33-37., Hőgyes Endre utca 10-12., Kinizsi Pál utca 31.

Adatok

Törzsszám: 15679

Azonosító: 1070

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 1620-24/1951. VKM
Helyrajziszám: 36862

Koordináta: WGS84 N 19° 4.087'; E 47° 29.156'

EOV651558 238000

Védett ingatlan nagysága:6347 m^2

Funkció: múzeum

Tulajdon típus: állami tulajdon

Állapot: felújítás alatt

Veszélyeztetettség: az elhúzódó felújítás miatt fokozott veszélyeztetettség alatt
Építményfajta: múzeum

Típus: múzeum

Stílus: szecessziós

Eszmei érték: A magyar művészet és Budapest kiemelkedő emléke, Lechner Ödön és a magyar szecessziós építészet legfontosabb műve.
Jelentőség: Felbecsülhetetlen értékű, korszakos mű, világörökségi értékű épület
További védelem: világörökségi védelem várományosi lista
Védés éve: 1951, 1958

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: meglévő 68%, max. Szabályozási Terv szerint
Beépítési mód: három oldalon szabadon álló, negyedik oldalán zártsorú
Ingatlan nagysága: 9337 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+3

Párkánymagasság: történeti 15m, max. 25 m

Képek

(forrás: www.oeny.hu)

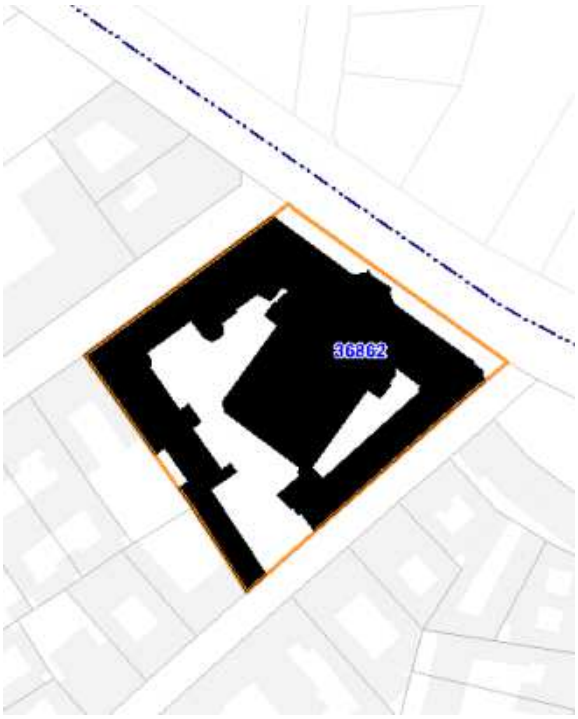

(forrás: www.imm.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az Iparművészeti Múzeum kétemeletes, E alaprajzú, ÉK-i tájolású, két belső udvar köré szerveződő, monumentális szecessziós középület, amelyet 1893–1896 között Lechner Ödön és Pártos Gyula tervei alapján emeltek. A szabálytalan négyszög alakú telken a déli hátsó sarok beépítetlen maradt, míg a többi oldal mentén épületszárnyak húzódnak. Főhomlokzata az Üllői útra néz, előkertjét kovácsoltvas kerítés és Farkas Béla 1936-ban felállított Lechner-szobra díszíti. A homlokzat tagolását kőburkolat, gazdagon díszített pirogránit felületek, kerámiaelemek, csipkézett attika, tornyok és tetőgerinc határozzák meg. Középtengelyében kiemelt, oszlopos bejárati rész található, amelyhez íves korláttal kísért kőlépcső vezet. A homlokzat kompozícióját magas, nyolcszögű kupola és hagymasisakos felépítménye uralja. Az oldalhomlokzatok díszítése a főhomlokzattal egyező, mindkét irányban hangsúlyos, kapuval kiemelt középrész tagolja. Az udvari homlokzatok egyszerűbbek, vakolt felületűek, téglabetétes tagolással. Belső tereit reprezentatív elrendezés és gazdag térkapcsolatok jellemzik. A központi szárnyban üvegtetős, kétszintes aula található, melyet árkádos folyosók öveznek. A főbejárat mögötti előcsarnok három szintet kapcsol össze, közepén hatszögű nyílással. A vörösmészkőből készült főlépcsők íves végű lépcsőházakban helyezkednek el. A kiállítótermek és irodahelyiségek az utcafronton sorakoznak, a folyosók az udvarok felé néznek. A felső szinteken galériás terek, kiállítóhelyiségek és modernizált padlásterek találhatók.

Az épület az 1872-ben alapított Iparművészeti Múzeum számára készült. A II. világháborúban és az 1956-os forradalom idején is többször megsérült, majd helyreállítását követően ismét megnyitotta kapuit. Ma is a magyar szecesszió egyik kiemelkedő alkotása, Lechner Ödön életművének meghatározó darabja. Az épület közel egy évtizede felújítás alatt áll, az elhúzódó, indokolatlanul megakasztott munkálatok következményei lassan az épület fennmaradását veszélyeztetik.

József Attila szülőháza

Budapest 9. kerület, Gát utca 3.

Adatok

Törzsszám: 15669

Azonosító: 1039

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 02240/1970 (OMF?)
Helyrajziszám: 37730

Koordináta: WGS84 N 19° 4.560'; E 47° 28.711'

EOV 652152 237175

Védett ingatlan nagysága: 371 m^2

Funkció: lakóépület volt, jelenleg múzeum, emlékhely
Tulajdon típus:

Állapot: felújított

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóépület

Típus: lakóház

Stílus: historizáló, neoreneszánsz

Eszmei érték: Az egyszerű épület az egyik legnagyobb magyar költő szülőháza.
Jelentőség: Építészeti értelemben átlagos színvonalú historizáló épület, József Attila életkörülményeinek tanúja.
További védelem: -

Védés éve: 2001

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 25/2016 (XI.22.)

Beépítési határérték: meglévő 64%, max.50%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 571 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+MF+1

Párkánymagasság: történeti 8 m, max. 17m

Képek

(forrás: www.fortepan.hu)

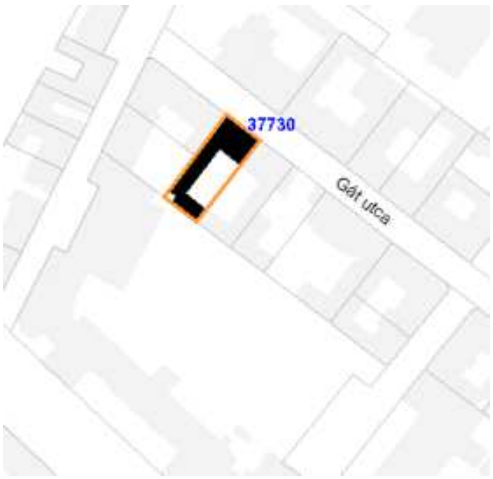

(forrás: www.pestbuda.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

A budapesti Gát utca 3. szám alatt álló épület egyemeletes, U-alaprajzú, zártsorú beépítésű lakóház, mely egy közös, egybefüggő teret alkotó udvarral kapcsolódik össze a Gát utca 5. számú házzal. Az utcai szárny két traktusból áll, amelyet nyeregtető fed, míg az udvari szárny egy traktusból áll és félnyereg tető fedi. Az épület hat tengelyes utcai homlokzata neoreneszánsz stílusú vakolatarchitektúrával tagolt. A földszinti sávozott falat könyöklőpárkány választja el az emeleti szintektől, a földszint felett kétszakaszos övpárkány, míg az emelet felett háromrészes főpárkány húzódik. Az utcai homlokzaton bal oldalon található a kétszárnyú, eredeti fa kapu. Az ablakokat füles keretek övezik, a földszinti nyílások fölött maszkos zárókövek, az emeleti ablakokon háromszögű timpanonok és füzérdíszes párkányok hangsúlyozzák a homlokzatot.

A belső térben a kapualj terrazzo burkolatú, egyszerű díszítéssel és az 1891-es évszámmal ellátott. Az udvar körüli, kőkonzolos-kőlemezes függőfolyosókhoz kovácsoltvas korlátok kapcsolódnak. Az udvari szárny első tengelyében található lekerekített terű lépcsőház igényes kovácsoltvas korláttal, a pihenők terrazzo burkolatúak.

Az épületet 1891-ben Kaim István építtette, a tervező és kivitelező Holub József építőmester volt. Eredetileg a Gát utca 3. és 5. számú épületek között kerítés választotta el a telkeket, mely mára megszűnt, így az udvarok összekapcsolódtak. A ház történeti jelentőségét növeli, hogy itt született 1905-ben a magyar irodalom egyik legnagyobb alakja, József Attila.

Az épület jelenleg is lakófunkciójú, műemléki védettség alatt áll, és emlékhelyként is funkcionál, kulturális jelentőséggel bír. Az elmúlt évtizedekben több kisebb felújításon esett át, ezek során a homlokzat eredeti neoreneszánsz elemeit megőrizték és restaurálták.

Ház

Budapest 9. kerület, Kálvin János tér 8., Török Pál utca 4.

Adatok

Törzsszám: 15666

Azonosító: 1042

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 22509/1958. ÉM, 120344/1958. MM
Helyrajziszám: 37014

Koordináta: WGS84 N 19° 3.693'; E 47° 29.306'

EOV 651063 238277

Védett ingatlan nagysága: 1269 m^2

Funkció: bérház, vendéglátás

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóépület

Típus: bérház

Stílus: romantikus

Eszmei érték: Jó állapotban fennmaradt romantikus formálású lakóház.

Jelentőség: A mellette álló műemlékkel egységes térfalat alkotó együttes a város kiemelt terén.

További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1958

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: meglévő 80%, max:100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 1582 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+2

Párkánymagasság: történeti 12m, max. 24 m

Képek

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az épület egy három oldalán szabadon álló, két téglalap alakú belső udvar köré szerveződő, kétemeletes, romantikus stílusú bérház, mely ÉK-i tájolású. Tervezői: Kasselik Fidél (1816), Diescher Antal (II. emelet, 1862) és Bergh Károly (Török Pál utcai szárny, 1870). A főhomlokzat a Kálvin térre néz, nyolctengelyes, középrizalitjában félköríves, felülvilágítós kapuval, felette erkéllyel. A homlokzatot kőlábazat, kváderezett vakolat, szalag- és szemöldökpárkányok, tojássoros főpárkány, valamint volutás és levéldíszes kőgyámok tagolják. Az emeleti ablakok szalagkeretesek, a díszítés rozetta-, pálcasor- és levélmotívumokat alkalmaz. Az oldalhomlokzatok szerényebb kialakításúak, helyenként vakablakokkal.

A Török Pál utcai homlokzat kilenctengelyes, középső tengelye enyhén előreugrik. Kiemelt részletei a korinthoszi pilaszterekkel keretezett, felülvilágítós kapu, valamint a timpanonnal és bábos könyöklővel díszített ablakok. A homlokzati tagolás itt is osztópárkányokkal, könyöklőpárkányokkal és fogrovatos főpárkánnyal záródik.

A belső tér díszes kapualjból nyílik, melyet cseh- és élkeresztboltozatok fednek, pálcadíszes boltsüvegekkel. A főlépcsőház vörösmészkő fokú, háromkarú, U-alakú lépcsővel és ornamentális kovácsoltvas korláttal rendelkezik. A két udvart kőgyámokon nyugvó, vasrácsos függőfolyosók veszik körül; az első udvar északi oldalán nyitott erkéllyel, a déli oldalon árkádos átjáróval a hátsó udvar felé. Mindkét udvarhoz pincelejárat kapcsolódik, a pince dongaboltozatos kialakítású.

Két Oroszlán fogadó

Budapest 9. kerület, Kálvin János tér 9., Ráday utca 1-3., Török Pál utca 6.

Adatok

Törzsszám: 15667

Azonosító: 1043

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:
22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 37013

Koordináta: WGS84 N 19° 3.708'; E 47° 29.331'

EOV 651082 238323

Védett ingatlan nagysága: 1713 m^2

Funkció: vendéglátás

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: lakóépület,

Típus: fogadó

Stílus: klasszicista

Eszmei érték: Az 1838-as árvíz előtti időből fennmaradt klasszicista lakóház.
Jelentőség: Nagy méretű, az utca torkolatát, illetve a mellette álló műemlékekkel a Kálvin tér képét meghatározó, jó színvonalú épület jelentős alkotótól.
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1958

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: meglévő 56%, max. 100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 3049 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+1

Párkánymagasság: Történeti 9m, max. 24m (Kálvin tér), 21,9 m (Ráday u.) és 16 m (Török P. u.)

Képek

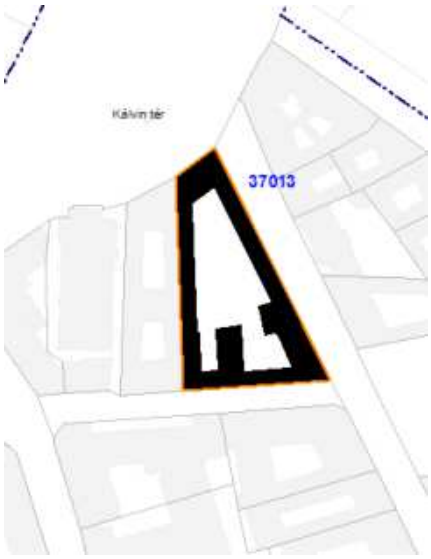

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az épület egy három oldalán szabadon álló, Észak-kelet felé tájolt, emeletes sarokház, amely egy téglalap alakú belső udvar köré szerveződött. Klasszicista stílusban épült, tervezője id. Zitterbarth Mátyás volt, az építés 1816 és 1818 között zajlott, míg a hátsó, földszintes szárnyak 1840-ben kerültek hozzáépítésre. Az épület trapéz alakú telekre épült, melyen zárt, csatlakozó beépítésben helyezkedik el, nyeregtetős, zsindelyfedésű kialakítással.

A főhomlokzat a Kálvin térre néz, öt tengelyes tagolással, központjában félköríves kapuval, amely felett kőoroszlán díszítések találhatók. A homlokzatokat jellemzi a sávozott vakolat, a földszinten végighúzódó magas lábazat, valamint a földszinti és emeleti nyílásokat keretező félköríves és téglalap alakú faltükrök. A Török Pál utcai szárny pilaszteres tagolású, az udvaron pedig konzolos, kovácsoltvas korláttal ellátott függőfolyosó fut körbe.

A kapualjat félköríves dongaboltozat fedi, melyet hevederek tagolnak, a boltozaton egyszerű, stukkókerettel keretezett téglalap alakú mezők találhatók. A főlépcső háromkarú, egyenes vonalú, U-alakú, míg a felső szinten síkmennyezet található. Az emeleti helyiségek stukkózott csonkapárkányokkal és rozetta motívumokkal díszítettek, a folyosót szegmensívek tagolják.

Az épület történetileg a 18. századi Két Oroszlán fogadó átépítésével jött létre, melyet Ranner Mátyás építtetett át. A hátsó szárnyakat 1840-ben egészítették ki. Az épület jelentős műemléki értékkel bír, megőrizve a klasszicista városi építészet jellemzőit, mind külső homlokzati elemeiben, mind pedig belső térszerkezetében és díszítéseiben.

Központi Vásárcsarnok

Budapest 9. kerület, IX. kerület Vámház körút 1-3., Csarnok tér 1., Pipa utca 1., Sóház utca 2.

Adatok

Törzsszám: 15675

Azonosító: 1072

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 07759/1977.OMF, 7/1994. (III. 22.) KTM-MKM
Helyrajziszám: 37056

Koordináta: WGS84 N 19° 3.526'; E 47° 29.202'

EOV 650853 238084

Védett ingatlan nagysága: 10441 m^2

Funkció: vásárcsarnok

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: kereskedelmi épület

Típus: piac-, vásárcsarnok

Stílus: historizáló

Eszmei érték: A fővárosi vásárcsarnokok között is kiemelkedő megformáltságú épület
Jelentőség: Hatalmas alapterületű, színes historizáló homlokzati architektúrával és különleges acélszerkezettel alakított, impozáns középület, a főváros egyik jelképe.
További védelem: régészeti védelem, világörökségi védelem
Védés éve: 1978, 1994

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: meglévő 100%

Beépítési mód: kialakult

Ingatlan nagysága: 10442 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+2

Párkánymagasság: Történeti 12 m, max. kialakult

Képek

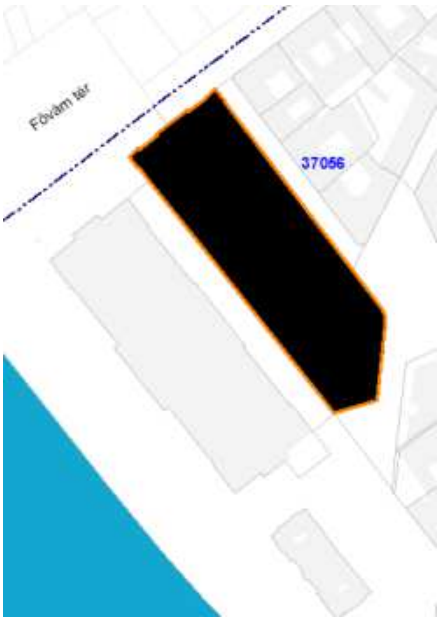

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

A csarnoképület 1892 és 1896 között épült meg Pecz Samu tervei alapján historizáló stílusban, téglaépítészeti elemekkel és acélszerkezetes tartószerkezettel. A csarnok egy kétszintes, nyújtott alaprajzú, szabadonálló épület, északi tájolású. Az épület főhomlokzatát két sarokpavilon keretezi, melyeket magas, kontyolt nyeregtető fed, hasonlóan az összekötő szárnyakhoz. Ezeket geometrikus mintázatú, mázas cserép borít. A középrizalit közepén helyezkedik el az enyhén csúcsos kosárívvel kiképzett, kőkeretes főbejárat, melyet levél- és bimbódíszes részletek gazdagítanak, két oldalán levélfejezetes oszlopokkal és falpillérekkel. A homlokzat földszintjén kilenc tengelyből álló, utólagosan kialakított árkádsor fut, mely kőlábazaton emelkedő téglafalazaton helyezkedik el; az árkádokat pillérek és hengertagok tagolják. A főhomlokzat felső részén enyhén előreugró rizalit áll, melyet háromszögű oromzat koronáz, a szélső oldalakon oldalpavilonok húzódnak. Az oldalpavilonok homlokzatán szegmensíves árkádok és lőrésablakok, valamint sávozott falmezők váltakoznak, a második emeleten pedig öttagú árkádsor tagolt féloszlopokkal. A tetőzet magas, kontyolt nyeregtető, geometrikus mintázatú mázas cseréppel borított, a pavilonok nyeregtetőiben oromzatos, bimbódíszes padlásablakok sorakoznak.

Az épület tartószerkezete szegecselt acélrácsos pillérekből áll, mely a belső csarnoktérben is meghatározó: a főhajó két oldalán galériával osztott terek, harántirányú kereszthajókkal tagoltak, melyek felett nyeregtetők húzódnak. A belső tér üvegfedésű, a padozatot geometrikus mintázatú burkolóelemek fedik. A homlokzaton található nagy méretű ablakok, kosáríves kapuk, valamint a gazdag stukkódíszek és párkányok a historizmus részletgazdag megjelenítését szolgálják. A belső térben az acélszerkezet és a tégla- és kőelemek harmonikusan egyesülnek.

A tervpályázatot 1992-ben írták ki, az építkezés 1894-ben kezdődött, és 1897-ben került sor az ünnepélyes átadásra. Az acélszerkezeteket a Schlick-féle vasöntöde készítette, a lakatosmunkákat Swadló Ferenc és Jungfer Gyula végezték, míg a homlokzatok mázas kerámia betétei és színes tetőcserepei a Zsolnay gyár termékei. A Fővám tér felőli homlokzatot 1968–1974 között árkádosították, jelentős szerkezeti és belső restaurálásra pedig 1993–1994 között került sor, melynek során megőrizték az épület historizáló karakterét, miközben a műszaki állapotot modernizálták.

Lakóház

Budapest 9. kerület, Lónyay utca 26.

Adatok

Törzsszám: 16205

Azonosító: 11745

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 11/2006. (V. 9.) NKÖM
Helyrajziszám: 36973

Koordináta: WGS84 N 19° 3.781'; E 47° 29.125'

EOV 651174 237941

Védett ingatlan nagysága: 2047 m^2

Funkció: használaton kívül, lakóház

Tulajdon típus:

Állapot: pusztuló

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: lakóház, udvar

Típus: lakóház

Stílus: klasszicista

Eszmei érték: Hatalmas méretű, két udvar köré szervezett, az árvíz után épült korai épület.
Jelentőség: Kiemelkedő értékét nemcsak az utcai szárny reprezentatív kialakítású közlekedő terei (kapualj, lépcső, mennyezetfestés) jelentik, az épület kétudvaros kialakítása, egységes udvari homlokzatai is magas színvonalon, igényesen kerültek kialakításra.
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 2006

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: meglévő 58%,max. 100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 3530 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+F+1

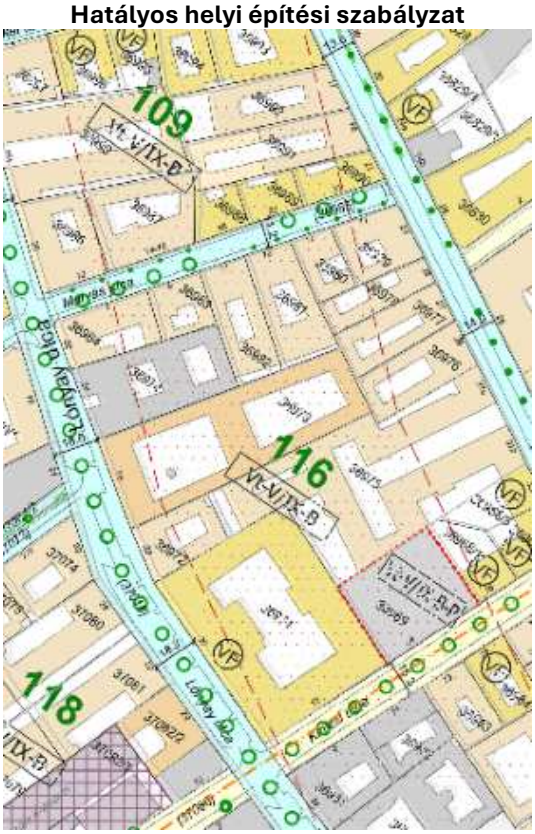
Párkánymagasság: Történeti 10 m, max. 24 m

Képek

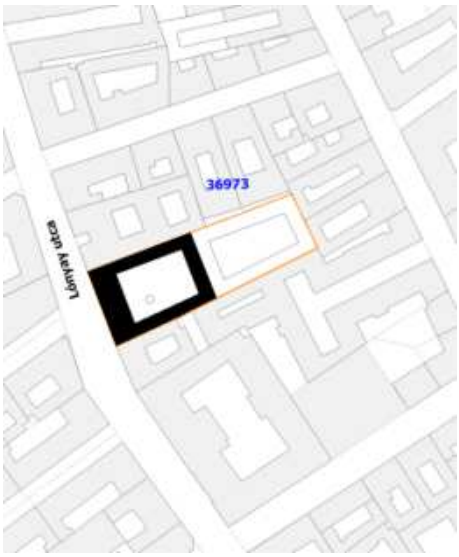

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

A zártsorú beépítésű lakóházat 1833-34-ben építették Buday József megrendelésére, Kasselik József építőmester tervei alapján. Az épület egy emeletes, eredetileg két udvar köré szerveződő kialakítású, jelentős átalakításokon és bővítéseken esett át 1838-ban, illetve 1866 és 1872 között, utóbbi munkálatokat Hild Károly tervei alapján végezték el, amely során a ház mai, egységes formája alakult ki.

A főhomlokzat 13 tengelyből áll, melynek földszinti középső tengelyében kapunyílás helyezkedik el. A homlokzatot vízszintesen tagolják a könyöklő-, osztó- és zárópárkányok, melyek között a magas lábazat fölött téglalap alakú ablakok sorakoznak a földszinten és az emeleten egyaránt. A földszinti és emeleti nyílásokat profilozott keretek és konzolos, egyenes szemöldökpárkányok keretezik. A bejárati középtengelyben a kapu két oldalán elhelyezett páros konzolok, amelyek az osztópárkányt támasztják alá, felette három rozettával díszített, fekvő téglány alakú kiülő faltükör.

Az épületbe vezető kapu vasból készült, fémveretes rátétekkel díszített, felülvilágítójában indás és geometrikus mintázatú kovácsoltvas díszítéssel. A kapualj négyszakaszos, hevederekkel tagolt csehsüvegboltozattal fedett. A lépcsőházban egykarú, ovális orsóterű, íves vörös márvány lépcső vezet fel, melyet egy szakaszon esztergált, fakorlát kísér. A lépcsőház falai az emeleten az ovális alaprajzról téglány alakúra váltanak, a mennyezet téglány alakú mezőjében falfestmény látható.

Az udvari homlokzatok egységes kialakításúak, keret nélküli, álló téglány alakú ablakokkal és ajtókkal, az emeleteken pedig íves konzolokon nyugvó, eredetinek tekinthető, geometrikus mintázatú kovácsoltvas függőfolyosó húzódik végig. A második egykor udvarra vezető átjáró szegmensíves nyílású, síkmennyezetes lefedésű kapualjként szolgál. Az épület pincehelyiségei dongaboltozattal fedettek, a pince a földszinti utcai és udvari szárnyak alatt húzódik.

Az épület történeti jelentőségét a 19. századi lakóépítészet reprezentatív példájaként őrzi, a korszak építészeti áramlatait, valamint a tulajdonosok rangját is tükrözik.

Az épület hátsó udvarát 2020 után sajnálatos módon lebontották az örökségvédelmi hatóság engedélyével, a hátsó udvar helyére nagyméretű, sokemeletes beépítés tervezése van folyamatban. Az új hátsó épület megépítésekor a műemléki rész helyreállítása, mai nagyságában, kialakításában való megőrzése kiemelten fontos.

Lakóépület

Budapest 9. kerület, Lónyay utca 29.

Adatok

Törzsszám: 16034

Azonosító: 1024

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza:

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 22509/1958.ÉM, 120344/1958. MM, 19/1999. (XII. 20.) NKÖM
Helyrajziszám: 37082/2

Koordináta: WGS84 N 19° 3.761'; E 47° 29.060'

EOV 651148 237821

Védett ingatlan nagysága: 2047 m^2

Funkció: bérház, irodaház

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség:

Építményfajta: lakóépület

Típus: lakóház, palota

Stílus: historizáló, neoreneszánsz

Eszmei érték: Kiemelkedő fontosságú építész értékes magánpalotája.
Jelentőség: Kiemelkedően igényes megformáltságú, jó állapotban fennmaradt palotaépület, neves tulajdonostól.
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1958, 1965, 1999

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult 86%, max.100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 1075 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+MF+1

Párkánymagasság: Történeti 10m, max 24 m

Képek

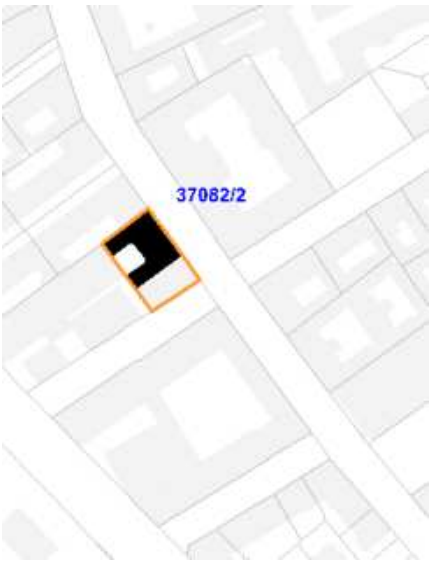

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az 1872–1875 között épült emeletes, eklektikus stílusú palotát Bergh Károly tervei alapján emelték Gregersen Gulbrand norvég származású ácsmester és fakereskedő megbízásából. Az épület zártsorú beépítésben, keleti tájolással helyezkedik el. A kivitelezést Schmidt Ferenc építőmester végezte. A palota egyszerre szolgált a Gregersen cég üzleti központjaként és a család reprezentatív otthonaként. A második világháború ostroma során súlyos károkat szenvedett, később intézményi funkciókat kapott (Mezőgép és Malomfejlesztő Intézet).

A kilenctengelyes, gazdagon tagolt homlokzat magas lábazaton áll, melyben rácsos pinceablakok sorakoznak. A középrizalitban elhelyezett, felülvilágítós, kétszárnyú fa kapu díszes kőkeretezésű, női büsztökkel és indadíszes frízzel. A földszint sávozott vakolatú, az emeletet osztópárkány választja el. Középen báboskorlátos erkély emelkedik, felette díszes timpanon zárja az erkélyajtót. A párkány felett alacsony pilasztersor és kazettás mezők találhatók. A nyeregtető cserépfedésű, modern tetőablakokkal.

Az alaprajzi elrendezésben az utcai szárny kétt¬raktusos, az oldalszárnyak egytraktusosak. A kapualj gazdag stukkódíszítésű, korinthoszi és jón elemekkel, palmettás és rozettás motívumokkal. A főlépcső U alakú, kovácsoltvas korláttal, indadíszekkel és rozettaelemekkel. Az emeleti helyiségek között kiemelkedik a faburkolatos, kazettás mennyezetű díszterem, amely gazdag famunkával, füzérdíszekkel, figurális jelenetekkel, valamint (feltehetően Lotz Károlyhoz köthető) falfestményekkel ékes. Az udvar felé nyíló reprezentatív termek szintén igényes faburkolattal, groteszk fejekkel és a készítés évét (1875) megörökítő faragással bírnak.

Az épület a 19. század második felének pesti palotaépítészetének kiemelkedő példája, ahol a historizáló eklektika külső és belső reprezentációs igénye egyaránt érvényesül. Művészettörténeti jelentőségét tovább növeli a belső terek magas színvonalú iparművészeti kivitelezése és az esetleges Lotz-freskók jelenléte.

Ház

Budapest 9. kerület, Lónyay utca 60., Ráday utca 61.

Adatok

Törzsszám: 15674

Azonosító: 1051

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:
22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 36934

Koordináta: WGS84 N 19° 3.995'; E 47° 28.898'

EOV 651442 237522

Védett ingatlan nagysága: 2047 m^2

Funkció: bérház

Tulajdon típus:

Állapot: kielégítő

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóépület, udvar

Típus: bérház

Stílus: eklektikus, historizáló

Eszmei érték: Különleges formálású lakóépület: két párhuzamos utcára azonos homlokzattal alakított lakóépület.
Jelentőség: Különleges alaprajzú és elrendezésű, igényes homlokzatú épület.
További védelem:

Védés éve: 1958, 2001

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult 90%, max.100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 915 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+F+2

Párkánymagasság: kialakult 13m, max. 24 m

Képek

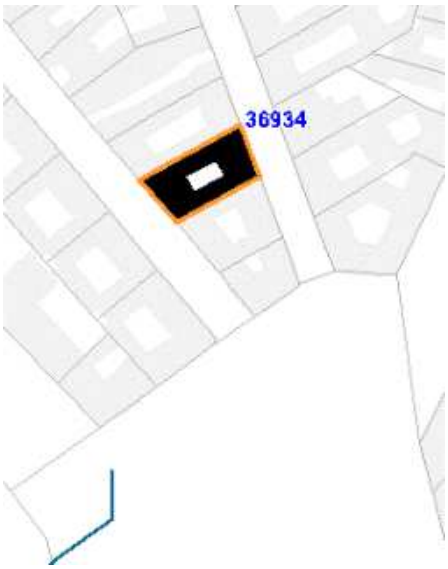

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az átmenő telken álló belső udvaros bérház zártsorú, kétemeletes, téglalap alaprajzú épület, amely eklektikus stílusban épült 1871-ben, Schusbek Pál tervei alapján. Az utcai homlokzatok azonos tagolóelemekkel készültek: a Lónyay utcai sarokrizalitos, míg a Ráday utcai középrizalitos. Az udvar loggiás kialakítású. A Lónyay utcai homlokzat kilenc tengely szélességű, a két-két szélső tengely enyhén előreugró rizalitként jelenik meg. Magas lábazatát négyszögű pinceablakok tagolják, a szélső tengelyekben a műhelyajtók találhatók. A középen elhelyezett, enyhén előreugró kapu felső részét sávozott törzsű, kagylódíszes pilaszterek keretezik, míg a földszinti ablakokat sima törzsű, tojásdíszes nyakú, keskeny korinthoszi pilaszterek fogják közre. Az osztópárkány rozettás, az első emelet ablakai könyöklőpárkányon állnak, keskeny, tükrös korinthoszi pilaszterekkel, a rizalitokon háromszögű timpanonnal kiegészítve. A második emelet ablakait keskeny, palmettás fejezetű pilaszterek keretezik, szemöldökük fölött fogrovat fut végig. A rizalitok szélein a földszinten vízszintes sávozású, az első emeleten füzéres jón, a másodikon kompozit fejezetű pilaszterek láthatók, a homlokzatot fogrovatos főpárkány zárja le.

A Ráday utcai homlokzat szintén kilenc tengelyes, középső háromtengelyes része enyhén előreugrik. Magas lábazatát négyzetes pinceablakok tagolják, a jobb szélen üzletajtó nyílik. A földszinti ablakok könyöklődísze két kis pillér közé helyezett faltükör, sima törzsű, keskeny, íves pilaszterekkel keretezve, fölöttük fogrovatsor, a párkányon indás díszítés fut. A kapu egyszerű kialakítású. Az osztópárkány tükrös, rozettás frízű, fogrovatos, a felső szintek nyílásai a Lónyay utcai homlokzattal megegyezőek, a rizaliton timpanonnal és füzérdíszes jón pilaszterekkel kiegészítve.

A Lónyay utcai kapualj síkmennyezetes, benne egykarú, egyenes lépcső vezet fel, sima törzsű kompozit pilaszterekkel tagolva, amelyek felett csonkapárkány húzódik, két harántgerenda osztja. A lépcsőház a kapualj bal oldalán található, háromkarú, U alakú, vaskorlátos. Az udvar téglalap alakú, loggiasor keretezi. A keleti és nyugati oldalon három-három, az északi és déli oldalon négy-négy ív szélességű a homlokzat, a rövidebb oldalak szélső szakaszai keskenyebbek. A nyílások egyenes záródásúak, régi fa kerettel és asztalosmunkával készültek. A déli oldalon kétkarú, egyenes lépcső áll, alatta pincelejáró nyílik, a pince dongaboltozatos. A Ráday utcai kapualj hasonló a Lónyay utcaihoz, mindkettőben két régi vaskandeláber.

Magyar Királyi Központi Zálogház

Budapest 9. kerület, Lónyay u. 30-32., Kinizsi u. 12.

Adatok

Törzsszám: 16376

Azonosító: 30919

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:
KÖHÁT/1234/3 (2017), 12/2017. (IV.7.) MvM
Helyrajziszám: 36971

Koordináta: WGS84 N 19° 3.777'; E 47° 29.078'

EOV 651168 237854

Védett ingatlan nagysága: 3334 m^2

Funkció: Zálogház, jelenleg használaton kívül

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: iroda, üzletház, udvar

Típus: kereskedelmi, pénzintézeti épület

Stílus: neogótikus

Eszmei érték: Eldugott pozíciója ellenére impozáns, különleges megjelenésű középület.
Jelentőség: A dekórum szabályainak megfelelő stílusban emelt, impozáns középület, egyedülálló belső megoldásokkal, jelentős alkotóktól.
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 2017

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.5)

Beépítési határérték: kialakult 72%, max. 100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 4590 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+MF+4

Párkánymagasság: kialakult 23,81m, max 24 m

Képek

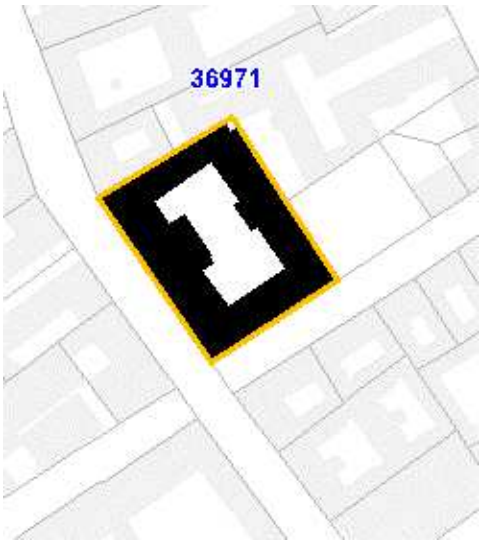

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az egykori Magyar Királyi Központi Zálogház épülete Budapest IX. kerületében, a Lónyay utca és a Kinizsi utca találkozásánál, egy nagyméretű, téglalaphoz közelítő saroktelken helyezkedik el. A neogótikus stílusú, klinkertéglás homlokzatú középületet Révész Sámuel és Kollár József tervei alapján 1901 és 1903 között építették. Eredetileg a Magyar Királyi Központi Zálogház új székházaként szolgált, majd 1951-től a BÁV (Bizományi Áruház Vállalat) tulajdonában állt egészen 2007-ig.

Az épület palotaszerű tömegképzése és reprezentatív homlokzatai a közintézményi funkcióhoz igazodva készültek. A Lónyay utcai főhomlokzatot három enyhén előreugró rizalit tagolja, a középső tengelyt szamárhátíves oromzat és toronyszerű felépítmény hangsúlyozza. A Kinizsi utcai oldal szintén rizalitos lezárású, középen kocsibehajtóval. A földszinti kapualjak klasszikus neogótikus formálásúak. Az udvari homlokzatok visszafogottabb kiképzésűek, a beépítés zárt udvart képez. A Lónyay utcai szárny alagsorral és négy emelettel, a belső szárnyak manzárdtetővel bővítettek, ezek az utcai épületrészeknél két szinttel magasabbak.

A belső térszervezés a zálogház funkcionális igényeihez igazodva komplex. A főbejárati előcsarnokból háromkarú díszlépcső vezet az emeleti szintekre. A belső tereket Monier-rendszerű vasbeton födémszerkezet, valamint poroszsüveg boltozatok fedik. Az épületben eredetileg irodák, lakások és raktárhelyiségek is kialakításra kerültek.

Az ingatlan közel egy évszázadon át eredeti funkciójában működött, mígnem 2007-ben értékesítették. 2017-ben állami tulajdonba került, és a későbbi tervek szerint a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának otthona lett volna, de a felújítási projekt forráshiány miatt egyelőre elhalasztásra került.

Mária Terézia Laktanya

Budapest 9. kerület, Üllői út 45 -51.

Adatok

Törzsszám: 15680

Azonosító: 1071

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 1620-24/1951.VKM, 22509/1958.ÉM ,120344/1958.MM
Helyrajziszám: 37104

Koordináta: WGS84 N 19° 4.235'; E 47° 29.120'

EOV 651744 237932

Védett ingatlan nagysága: 8793 m^2

Funkció: használaton kívül

Tulajdon típus:

Állapot: kielégítő

Veszélyeztetettség: üresen áll

Építményfajta: katonai épület, udvar

Típus: laktanya (kaszárnya)

Stílus: klasszicista

Eszmei érték: A magyar történelemben többször, de főként 1956-ban kiemelkedő szerepet játszó monumentális épület.
Jelentőség: A főváros egyik legnagyobb klasszicista középülete, kiemelt városképi szereppel és történeti múlttal.
További védelem:

Védés éve: 1951, 1958, 2024

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 25/2016 (XI.22.)

Beépítési határérték: kialakult 57%, max. 80%

Beépítési mód: zártsorú, szabadonálló

Ingatlan nagysága: 15 238 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+F+3

Párkánymagasság: kialakult 19m, max. 24 m

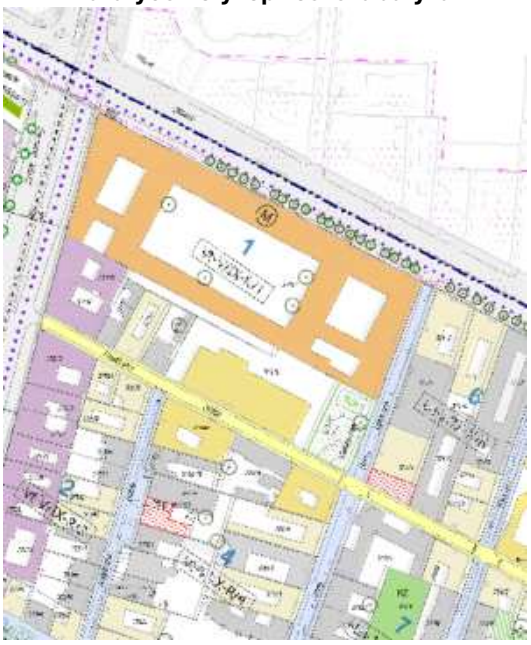
Képek

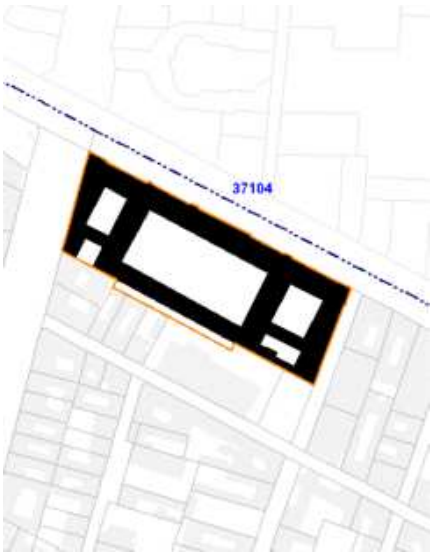

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

A három emeletes épület három utca által határolt, szabálytalan négyszög alaprajzú telken áll, három udvarral. Késő klasszicista stílusban épült 1845–1846 között Hild József és Kasselik Ferenc tervei alapján. A homlokzatokat övpárkány és háromrészes főpárkány tagolja. Az Üllői úti főhomlokzat középtengelyében hármas kapuzat található, mellette félköríves és egyenes záródású nyílások váltakoznak. A középrizalit ablakait az első és harmadik emeletet összefogó, vájatolt fejezetű toszkán pilaszterek keretezik, a szélső szakaszokon duplázva. A kváderezett szélek felett állókonzolok gazdagítják a főpárkányt, a középső kilenc tengely felett attikafal húzódik. A földszint sávozott, a pince- és földszinti nyílások mélyített keretűek. Az emeleti ablakok szalagkeretesek, finom könyöklőpárkányokkal, a pilaszteres részeken kettős ablakokkal.

A belső térben a kapualj három hajós, kereszt alaprajzú pillérekkel. Az utcai szárnyak kéttraktusosak folyosóval, az udvari szárnyak egytraktusosak folyosóval, boltozott folyosókkal és helyiségekkel. A pince és a földszint szegmentíves dongaboltozattal készült, a főbejárat fölött élkeresztboltozatos szakaszokkal. A folyosók vörös márvány burkolatot kaptak. Több háromkarú, négypilléres lépcsőház kapcsolódik a bejáratokhoz és a keresztszárnyakhoz, a Ferenc körúti szárnyban pedig félköríves alaprajzú, kétpilléres, egykarú lépcső található.

Az épület az 1950-es években Kilián György laktanya néven ismert volt. Az 1956-os sérüléseket 1958–1959-ben állították helyre, ekkor alakították át árkádossá az Üllői út és a körút sarkán álló rizalitokat. 1973–1974-ben felújították, a gyalogos aluljáró építésekor pedig részben visszaalakították a nyílásokat és üzlethelyiséget alakítottak ki.

Nagyvásártelep

Budapest 9. kerület, Hídépítő u. - Helyi kikötő út

Törzsszám: 16089

Azonosító: 11207

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Műemlék típusa: közlekedési, szállítási együttes

KVSZ rendeletszám: 20/2010 (VI.04)

Beépítési határérték: nem releváns

Beépítési mód: nem releváns

További védelem: régészeti védelem

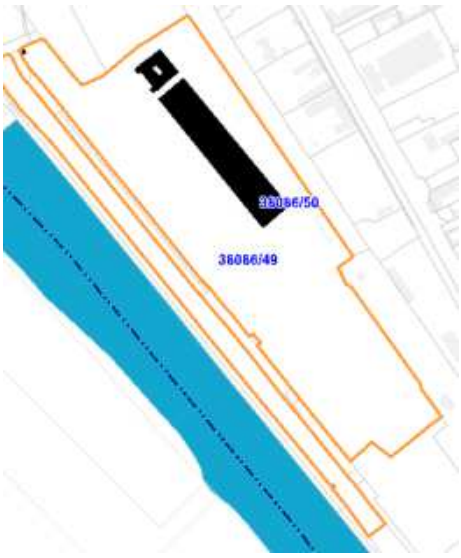
Állapot: felújítandó

(forrás: www.oeny.hu)

Telek nagysága: 38086/49 23910 m^2
38086/50 125823 m^2
Max. épületmagasság: nem releváns

Leírás:

1897-ben, a Fővám téri Központi Vásárcsarnok átadásával a főváros vezetése úgy vélte, hogy lezárult az élelmiszer-ellátás és áruszállítás modernizálásának hosszú folyamata. A Soroksári út mentén ekkor már gőzmalmok, vágóhidak és húsipari üzemek működtek, a Duna-parton teherpályaudvar és közraktárak szolgálták a kereskedelmet. Hamar kiderült azonban, hogy a vásárcsarnok nem képes kiszolgálni a nagybani kereskedelem igényeit: a helyszűke, a nehézkes közlekedés és az árusok szétszóródása miatt az egységes árak fenntartása is nehézzé vált. Az

1900-as évek elejére a nagybani forgalmat a közraktárakba költöztették, ám végleges és hatékony megoldás csak az 1920-as évek végén körvonalazódott, amikor döntés született egy új, korszerű vásártelep létrehozásáról.

Az új telep helyszínét a Hídépítő utca és a Helyi kikötő utca közötti területen jelölték ki, kedvező közlekedési kapcsolatokkal: közel a nagy vágóhidakhoz, a Dunaparti teherpályaudvarhoz és a folyami útvonalakhoz. A terveket Krencsey Géza műszaki főtanácsos irányította, aki a teljes gépészeti és infrastrukturális rendszert is kidolgozta, míg a vasúti elemek Dörre Jenő főmérnök nevéhez fűződnek. A létesítmény egyszerre 210 vasúti vagont tudott kirakodni, a vágányok fölé vasszerkezetű rakodót építettek, és a kocsik akár a főcsarnok belsejébe is beállhattak. A Duna főágán külön kikötő, a Soroksári-Duna-ágban pedig dereglyekikötő biztosította a vízi áruszállítás lehetőségét. A vásártelep így a kor egyik legkorszerűbb áruforgalmi központjává vált, amely a főváros élelmiszer-ellátásában és ipari fejlődésében meghatározó szerepet játszott.

A rendszerváltozás után a telep magánkézbe került, és még hosszú ideig betöltötte az élelmiszer-kereskedelemmel és áruszállítással kapcsolatos feladatokat. A 2000-es évek elejére azonban az egykori vásárcsarnokon és az igazgatósági épületen kívül szinte minden más építmény eltűnt, s napjainkra valóban csupán ez a két, 2004-ben műemlékké nyilvánított létesítmény őrzi a múlt emlékét.

- Csarnoképület és hozzá tartozó rámpa
- Irodaépület
- Kikötő bejárati pillérei
- Zászlótartó építmények

Csarnoképület és hozzá tartozó rámpa

Budapest 9. kerület, Hídépítő u. - Helyi kikötő út

Törzsszám: 16089

Azonosító: 16176

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 18/2004. (IX. 3.) NKÖM
Helyrajziszám: 38086/50

Koordináta: WGS84 N 19° 4.656'; E 47° 27.724'

EOV 652273 235346

Védett ingatlan nagysága: 10024 m^2 +1319 m^2

Funkció: csarnoképület

Tulajdon típus:

Állapot: pusztuló

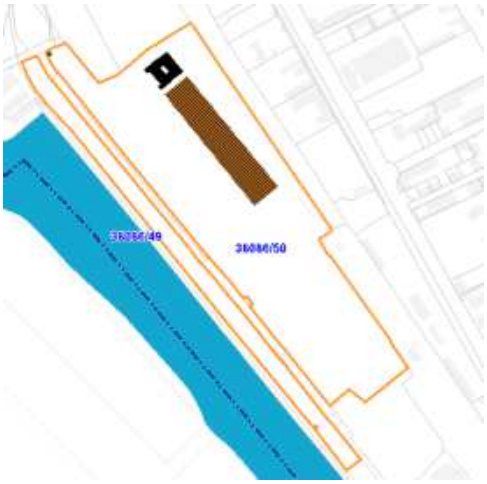
Veszélyeztetettség: üresen áll, rongálásnak kitett

Építményfajta: gazdasági épület, udvar

Típus: vásárcsarnok

Stílus: modern

Eszmei érték: A magyar modernista építészet kiemelkedő jelentőségű emléke
Jelentőség: Hatalmas méretű, különleges építészeti megoldással alakított vasbeton vásárcsarnok.

(forrás: www.oeny.hu)

További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 2004

Történeti és kialakult szintszám: F

Leírás

A mintegy tízezer négyzetméteres alapterületű, 234 méter hosszú, 42 méter széles és 17 méter belmagasságú vásárcsarnokot Münnich Aladár tervezte, aki hazánk egyik legkiválóbb ipari és kereskedelmi épületek tervezésében jártas építésze volt. Az épület jelentős hosszkiterjedését több, egyenként 35 méter hosszú szakaszra tagolták, amelyeket 4 méter széles közök választottak el egymástól. A korszak egyik legmodernebb megoldásának számított az előtető, amely a csarnok szerkezetébe illesztve lehetővé tette az időjárástól független, folyamatos árurakodást. A belső térben gondosan kialakított, elkülönített rekeszek – úgynevezett bokszok – biztosították, hogy az eltérő típusú élelmiszerek és nyersáruk ne keveredjenek egymással, ezzel garantálva a higiéniai és kereskedelmi követelmények betartását.

A második világháború idején a csarnok jelentős károkat szenvedett, a vasúti rakodóból pedig csupán a szerkezete maradt meg. Az újjáépítés után nem sokkal a telep állami tulajdonba került, és a rendszerváltozásig különböző mezőgazdasági és kereskedelmi vállalatok használták. Ezek között szerepelt a hosszú nevű Földművesszövetkezetek Budapesti Értékesítő Vállalata, a Mezőgazdasági Termékeket Rakodó Szolgáltató és Feldolgozó Szövetkezeti Vállalat, majd később a Zöldség- és Gyümölcsértékesítő Szövetkezeti Vállalat is.

Irodaépület

Budapest 9. kerület, Hídépítő u. - Helyi kikötő út

Törzsszám: 16089

Azonosító: 16174

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 18/2004. (IX. 3.) NKÖM

Helyrajziszám: 38086/50

Koordináta: WGS84 N 19° 4.607'; E 47° 27.759'

EOV 652212 235411

Védett ingatlan nagysága: 1838 m^2

Funkció: irodaépület

Tulajdon típus:

Állapot: pusztuló

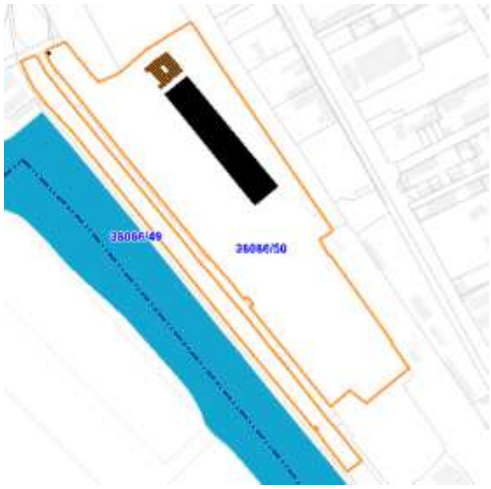
Veszélyeztetettség: üresen áll, rongálásnak kitett

Építményfajta: irodaépület

Típus: irodaház rház

Stílus: modern

Eszmei érték: A Nagyvásártelep modernista együttesének kiemelkedő jelentőségű eleme.
Jelentőség: A vasbeton vásárcsarnok téglaburkolatos ellenpontja, dekoratív megjelenésű modernista irodaépület.

(*forrás: www.oeny.hu)*

További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 2004

Történeti és kialakult szintszám: F+4

Leírás

A vásárcsarnok mellett álló irodaház szintén Münnich Aladár tervei alapján készült. Külső falait téglából, belső pilléreit és egyéb teherhordó szerkezeteit vasbetonból építették. A négyszintes épületben vendéglő, posta, bankfiók, vámkirendeltség és csarnokfelügyelőség is helyet kapott, valamint irodákat biztosítottak a nagykereskedők és bizományosok számára. A Dunára néző homlokzatát négy monumentális szobor ékesítette: egy kosarat és tulipánt tartó kertésznő, egy parasztasszony, valamint két férfialak, amelyek közül az egyik a mezei vadászatot, a másik a mezőgazdasági munkákat szimbolizálta.

Kikötő bejárati pillérei

Budapest 9. kerület, Hídépítő u. - Helyi kikötő út

Törzsszám: 16089

Azonosító: 16177

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 18/2004. (IX. 3.) NKÖM
Helyrajziszám: 38086/50

Koordináta: WGS84 N 19° 4.464'; E 47° 27.775'

EOV 652032 235440

Védett ingatlan nagysága: 44 m^2

Funkció: kapupillérek

Tulajdon típus:

Állapot: kielégítő

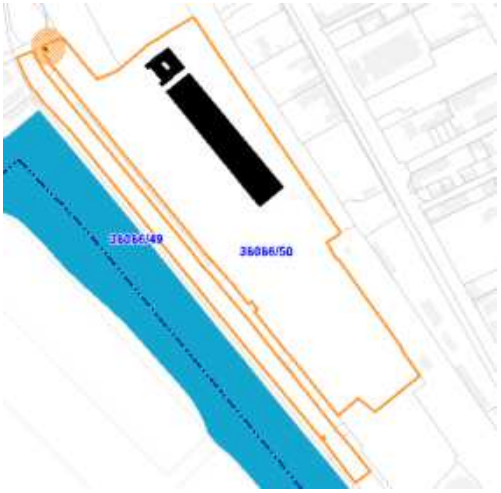
Veszélyeztetettség: időjárásnak kitett

Építményfajta: gazdasági épület, udvar

Típus: egyéb műtárgy

Stílus: modern

Eszmei érték: Az egykori ferencvárosi helyi kikötő egyetlen épségben fennmaradt eleme.
Jelentőség: Impozáns megjelenésű pillérek, egykori nagy együttes hatásos maradványa

(*forrás: www.oeny.hu)*

További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 2004

Történeti és kialakult szintszám: -

Leírás

A Ferencvárosi Kikötő műemléki védelem alatt álló elemei két nagyméretű pillér, amelyek egykor a kikötő kapujánál keretezték a bejárati főutat. Mára önmagukban állnak, egykori épületeiket lebontották.
Mindkét pillér négyzetes alaprajzú, kőburkolatos, téglafalas (vasbetonváz téglakitöltéssel?) szerkezetű. Mindkét pillér tetején kisebb visszaugrás látható, amelyen lapos gúla alakú fedkő van (a nyugati pillér fölé újabb védőtetőt tettek). Mindkét pilléren keskeny, bemélyített ablaknyílás található az északi oldalon, kisebb könyöklővel, a keleti oldalon a rács is megmaradt.
Mindkét pillér déli oldalán ajtónyílás látható, erősen átalakítva.
Mindkét pilléren az északi oldal tetején tábla, illetve maradványai láthatók: a keleti pilléren a tábla megmaradt, felirat FERENCVÁROSI KIKÖTŐ. A tábla feliratának egy részét valamikor levésték, a tábla eredeti felirata ma már nem olvasható ki teljesen, talán az alábbi szöveg volt egykor ott:
FŐVÁROSI / ..... KÖZÖS / FERENCVÁROSI / HELYI / KIKÖTŐ.
A pillérek mellett megmaradt az egykori íves kapumélyedés két keleti kerítéspillére, amelyek a nagy pillérekkel azonos burkolatúak. A pillérek közötti fémkerítés feltehetőleg újabb.

Zászlótartó építmények

Budapest 9. kerület, Hídépítő u. - Helyi kikötő út

Törzsszám: 16089

Azonosító: 16175

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 18/2004. (IX. 3.) NKÖM
Helyrajziszám: 38086/50

Koordináta: WGS84 N 19° 4.590'; E 47° 27.745'

EOV 652191 235384

Védett ingatlan nagysága: -

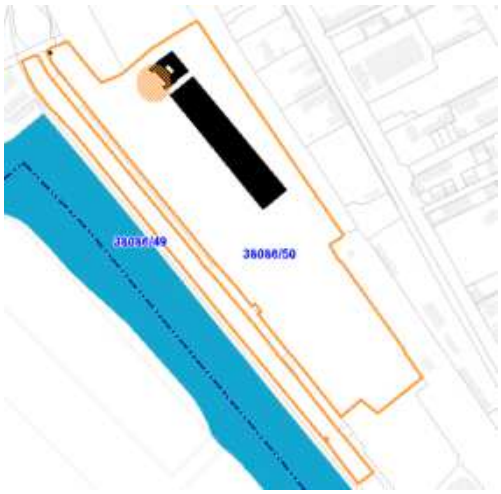
Funkció: zászlótartó

Tulajdon típus:

Állapot:pusztuló

Veszélyeztetettség: rongálásnak kitett

Építményfajta: gazdasági épület, udvar

Típus: egyéb műtárgy

Stílus:

Eszmei érték:

Jelentőség:

További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 2004

Történeti és kialakult szintszám: -

Leírás

Az irodaépület előtt álló két vén zászlótartó sokszögű téglaburkolatos alépítményről emelkedik, amely folyamatosan csökkenő szögszámmal négyzetes formába átmenő, műkőből alakított elemmel tartja a fém rudat. Az épület egykori monumentalitását emelte a díszudvarban a homlokzati szobrokkal.

Sarokház

Budapest 9. kerület, Ráday utca 11-13., Erkel Ferenc utca 14.

Adatok

Törzsszám: 15671

Azonosító: 1057

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 37008/2

Koordináta: WGS84 N 19° 3.777'; E 47° 29.239'

EOV 651168 238152

Védett ingatlan nagysága: 1090 m^2

Funkció: lakóépület

Tulajdon típus:

Állapot: felújított

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóház, udvar, egyéb épület

Típus: bérház

Stílus: klasszicista

Eszmei érték: Igényes megformáltságú lakóház, fontos alkotók (Hild J.) műve.
Jelentőség: Utcaképileg hangsúlyos, különleges homlokzati megoldásokkal alakított monumentális épület.
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1958, 2001

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult 62%, max. 100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 1747 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+2

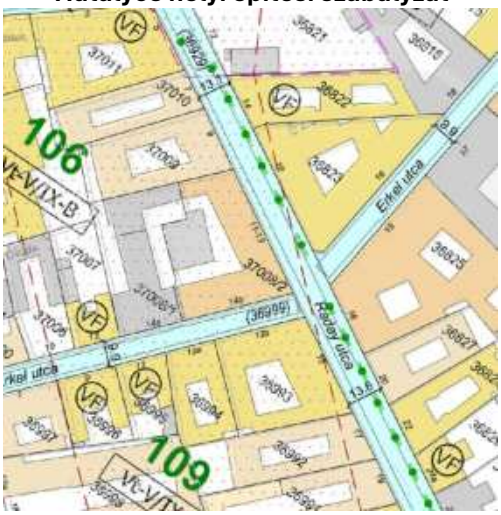
Párkánymagasság: kialakult 15m, max 19,65 m

Képek

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Saroktelken álló, kétemeletes, keleti tájolású, U alaprajzú, belső udvaros klasszicista bérház, melynek déli szárnya 1847-ben Hild József, míg északi része 1861-ben Wieser Ferenc tervei alapján készült.

A Ráday utcai, tizenhét tengelyes homlokzatán az első, hatodik, kilencedik, tizenkettedik és tizenhetedik tengelyek földszintjén széles, félköríves nyílások, fölöttük az emeleten ikerablakok láthatók. A két szélső és a 6–12. tengely enyhén előreugrik. A földszint félköríves tagolású, sima szalagkeretes falmezőkkel, a hangsúlyos nyílásokat jón pilaszterek keretezik, az ívek vállvonalán csonkapárkánnyal. Az üzletajtókhoz néhány lépcsőfok vezet. A kapu a kilencedik tengelyben nyílik félköríves lezárással. A földszintet széles osztópárkány zárja, az első emeleti, szalagkeretes, egyenes záródású ablakok keskeny könyöklőpárkányon állnak, szemöldökdíszük falmezőbe helyezett palmettasor. A hangsúlyos tengelyekben ikerablakok vannak, háromszögű timpanonnal összekapcsolva, középen rozettával. A második emeleti ablakok kiugró, egyenes vonalú szemöldökkel készültek, az eresz hangsúlyosan előreugrik.

Az Erkel utcai, tizenöt tengelyes homlokzat kialakítása hasonló, lábazatában pinceablakokkal. A földszinten egyenes záródású nyílások sorakoznak, az első emeleti ablakok kiugró szemöldökkel, a tizennegyedik tengelyben vakablakokkal. Több tengelyben üzletbejáratok találhatók.

A kapualj széles hevederívvel indul, három élkeresztboltozatos mezőből áll, tagozott fejezetű pillérekkel. Jobbra ajtó nyílik a vörösmészkőből készült, négykarú, vas korlátos, rozettás-indás motívummal díszített lépcsőházba, amely a padlásig vezet. Az udvar körül kőkonzolokra támaszkodó, vaskorlátos függőfolyosó fut.

Sarokház

Budapest 9. kerület, Ráday utca 18., Erkel Ferenc utca 15.

Adatok

Törzsszám: 15672

Azonosító: 1058

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 36825

Koordináta: WGS84 N 19° 3.825'; E 47° 29.233'

EOV 651229 238141

Védett ingatlan nagysága: 2194 m^2

Funkció: bérház

Tulajdon típus:

Állapot: felújított

Építményfajta: lakóépület, udvar

Típus: bérház

Stílus: neoreneszánsz

Eszmei érték: Ybl Miklós tervezte elegáns lakóépület.
Jelentőség: Fontos utcaképi szerepű, impozáns, sajátos alaprajzú épület.
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1958

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult 81%, max. 100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 2697 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+F+2

Párkánymagasság: kialakult 13m, max**.** Erkel u.:16 m, Ráday u.: 24,4 m

Képek

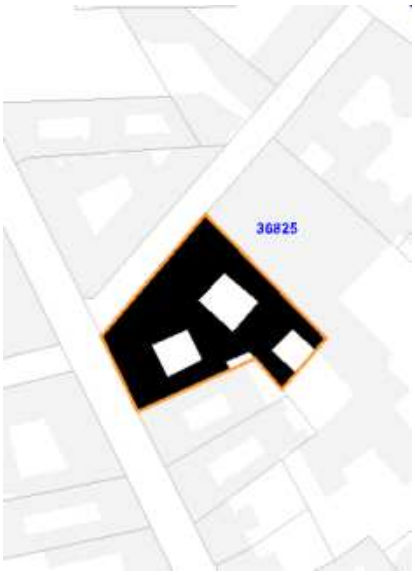

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

A saroktelken álló neoreneszánsz bérház 1875-ben készült el Ybl Miklós tervei alapján. Tájolása É-i és Ny-i, saroktelken áll zártsorú beépítéssel, alaprajza trapéz alakú.

A Ráday utcai homlokzat hét tengely széles, szélső tengelyei enyhén előreugranak. A földszint magas lábazaton áll, félköríves faltükrökben kialakított nyílásokkal, melyeket csonkapárkány köt össze. A kőkeretes, felülvilágítós kapu enyhén kilép a homlokzat síkjából, pilaszterekkel keretezett, fejezetük tagolt. A félköríves nyílás záróköve íves, volutás, az ívmezőt indákkal övezett koszorú díszíti. A kapu fölött tojássoros osztópárkány húzódik. Az első emeleten keskeny könyöklőpárkány megy körbe. Az ablakok szalagkeretesek, egyenes záródásúak, könyöklőrészükön fonatos ornamentika látható. Zárókövük hangsúlyos, szemöldökpárkányuk íves és volutás gyámokon nyugszik, alatta gyöngysorral. A második emeletet rozettasoros könyöklőpárkány választja el az elsőtől. Itt is szalagkeretes, íves záróköves ablakok találhatók. A főpárkány fogrovatos, volutás-leveles gyámokkal, köztük tojássorral.

Az Erkel utcai, tizennégy tengelyes homlokzat hasonló, szélső tengelyeiben enyhe rizalitképzéssel. A hatodik és kilencedik tengely földszinti része előreugrik, felettük háromszögű timpanonos ablak található. A hatodik tengelyben kosáríves kapu nyílik pilaszteres keretezéssel, hangsúlyos zárókővel. Az Erkel utcai kapualj két élkeresztboltozatos szakaszra tagolódik, melyeket duplapilléres heveder választ el. A hevederek pilasztereken nyugszanak, osztópárkánnyal. Fölöttük félköríves falmezők helyezkednek el, tojássoros kerettel, a zárókövön oroszlánfej látható, szájában karikával. A falmezők alatt kagylódísz található. A második szakasz bal oldalán szalagkeretes vakajtó látható, jobb oldalon félköríves lezárású kapu nyílik a lépcsőházba. A lépcsőház előtere négyszög alaprajzú, síkmennyezetes, sarkaiban tojássorral díszített toszkán fejezetű oszlopokkal. A nyugati falon jón pilaszterekkel keretezett falmező, alatta téglalap alakú faltükör. Az északi falon szalagkeretes, füzérdíszes szemöldökű ajtó nyílik, ehhez egykarú lépcső vezet. A főlépcsőház U alakú, háromkarú, rozettás-indás kovácsoltvas korláttal. A nyugati fal felső részén három félköríves, kagylódíszes fülke található. Az emeleti szinten díszített lakásajtók nyílnak, a mennyezet tükrös, rozetta-keretezéssel. Az udvar felől is megközelíthető lépcsőház indulásánál sima törzsű, rozettás nyakú, tojássoros fejezetű oszlopok állnak, velük egyvonalban hasonló pilaszterekkel.

Ház

Budapest 9. kerület, Ráday utca 36., Knézits Jenő utca 5-7.

Adatok

Törzsszám: 15673

Azonosító: 1060

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 36914

Koordináta: WGS84 N 19° 3.919'; E 47° 29.076'

EOV 651347 237850

Védett ingatlan nagysága: 831 m^2

Funkció: rendház

Tulajdon típus: egyházi tulajdon

Állapot: jó

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóépület

Típus: lakóház

Stílus: klasszicista

Eszmei érték: Jeles építész igényes alkotása.

Jelentőség: Fontos utcaképi szerepű, finom klasszicista homlokzatú épület.
További védelem:

Védés éve: 1958, 2001

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult 61%, max.100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 6089 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+2

Párkánymagasság: kialakult 9m, max. Ráday u.: 17m, Knézits u.: 15,8m

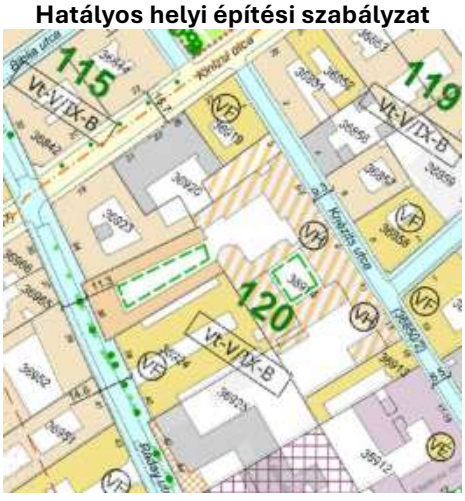
Képek

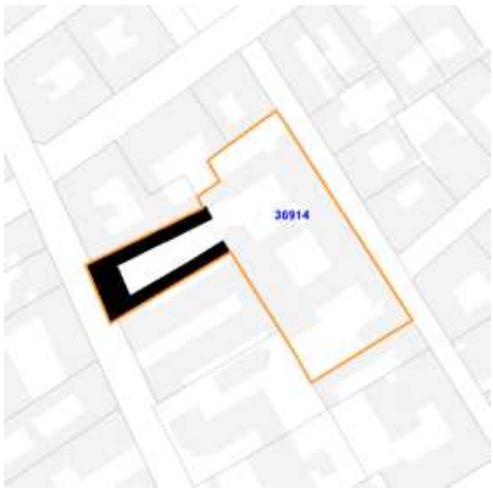

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az eredetileg egyszintes Brandt-házat 1859-ben alakították át Nussbaumer Lőrinc megbízásából, Zofahl Lőrinc tervei szerint. A rizalit ablakai között egykor Szűz Mária és Szent József szobra állt.

Az épület homlokzata tizenegy tengelyes, középső három tengelye enyhén előreugró rizalitban végződik. A lábazat déli oldalán pinceablakok, a földszinten keskeny könyöklődísz fut, az egyenes záródású ablakok félköríves fülkékben nyílnak. A középtengelyben egyszerű kapu található félköríves fülkében, fölötte osztópárkány és könyöklőpárkány húzódik. A rizalit emeleti ablakai leveles díszítésű gyámokon nyugszanak, a homlokzatot főpárkány zárja, cserépfedős nyeregtető fedi, modern tetőablakokkal. A Knézich utca 5–7. szám alatti, kétemeletes épület hátsó szárnyán kápolna áll. Homlokzata tizenhárom tengelyes, középső három része rizalitként előreugrik. Lábazatában pinceablakok, a földszinten mélyített, a rizaliton félköríves nyílások láthatók. A homlokzati vakolat kváderezett, az emeleteken a rizalit nagypilaszteres tagolása érvényesül, téglaburkolattal. Az első emeleti ablakok báboskorlátosak, szalagkeretesek, többségük háromszögű timpanonnal koronázott, néhol szegmensíves timpanonnal. A rizalit félköríves ablakai széles félpilléreken nyugszanak, sarkain sávozott falpillérek állnak. A koronázópárkány fogrovatos és tojássoros díszítésű, a rizalit előreugrik, felette háromszögű timpanonnal. Az épületet nyeregtető fedi.

A Ráday utcai kapualj szegmensdongával fedett, egyszerű pilaszter tagolja, felül szalagszerű párkánnyal. Mennyezete tükrös, szegmensíves hevederrel, az udvar felé harántdongás szakasz vezet, két oldalán magasabban álló ajtókkal. Az utcafront udvari homlokzata öttengelyes, szélső tengelyei keskenyebbek. Alul és felül loggia húzódik: az alsó szinten kosárívek, a felsőn toszkán oszlopok tartják a gerendákat. Délen függőfolyosó látható geometrikus vaskorláttal. A hátranyúló szárnyak régi alapúak, de felépítményük modern. Az északi oldal kétemeletes, a déli szárny végén üvegfalú, előreugró emeleti kápolnával. A kapualjtól jobbra húzott karú lépcső vezet az emeletre, a déli szárnyban modern, kétkarú lépcső van, amely a tetőtérbe és a pincébe visz. A szárny végén dongaboltozatos modern kápolna áll. Az orgona magas, tükrös lábazaton áll, középső része előreugrik, felső része háromtengelyes, félköríves lezárású. A Knézich utcai épületbe a két oldalán csatlakozó modern épületekből nyílik bejárat. Udvari homlokzata egyszerű, déli végén félkörívesen előreugró szárny áll, első emeletén félköríves ablakokkal. A belső teljesen modernizált. Az emeleti kápolna kétszárnyú, félköríves felülvilágítós ajtóval nyílik, dongaboltozatos belsővel és dór oszlopokkal az apszis két oldalán.

Református templom

Budapest 9. kerület, Kálvin János tér 7.

Adatok

Törzsszám: 15665

Azonosító: 1041

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 1620-24/1951.VKM, 22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 37015

Koordináta: WGS84 N 19° 3.672'; E 47° 29.312'

EOV 651037 238288

Védett ingatlan nagysága: 1225 m^2

Funkció: református templom

Tulajdon típus:

Állapot: jó

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: szakrális épület

Típus: református templom

Stílus: klasszicista

Eszmei érték: A főváros talán legfontosabb, egyúttal Pest legkorábbi református temploma**.**
Jelentőség: Kiemelkedő városképi szerepű épület, izgalmas belső térrel, jelentős társművészeti alkotásokkal**.**
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1951, 1958

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult 65%, max. 100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 1866 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F

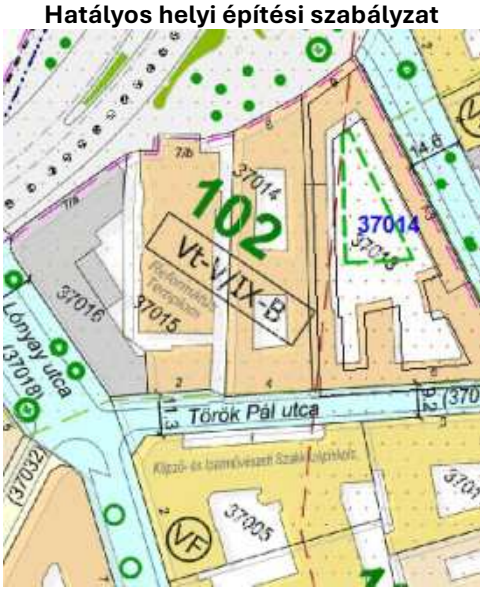
Párkánymagasság: kialakult 18m, max. 25 m

Képek

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

A téglalap alaprajzú, ÉK-i tájolású, egytornyos templom 1816–1830 között épült Hofrichter József tervei alapján, klasszicista stílusban. Az épület főhomlokzatát a középtengelyben emelkedő, négyszög alaprajzú torony uralja. A háromlépcsős feljáratot követően négy sima törzsű, korinthoszi fejezetű oszlop tartja a háromszögű timpanonnal fedett portikuszt; a szélső oszlopok mögött háromnegyed-pillérek állnak. A tagolt kőkeretes főkaput gyámkőre támaszkodó, egyenes szemöldökpárkány egészíti ki, felette kőből faragott nyitott könyv motívummal. A portikusz felett koszorúdíszes, félköríves karzatablak nyílik, amelyet vasrács véd, a főpárkány fölött báboskorlát húzódik. A torony felső részén balluszteres, féloszlopok keretezte ablak, fölötte ívezetben toronyóra. A magas, tagolt hagymasisak csillaggal. Az oldalhomlokzatok tengelyesen szerkesztettek, timpanonos mellékbejáratokkal és szalagkeretes nyílásokkal; a DNy-i oldalhoz csatlakozik a héttengelyes, klasszicista formálású Kálvin-terem.

A belső tér téglalap alaprajzú, cikkelyes kupolával fedett, a bővítmények dongaboltozatát váza-, füzér- és virágdíszes kazetták tagolják. A sima törzsű, korinthoszi pilaszterek ritmusosan tagolják a falakat, a félköríves fülkékben küllős rózsaablakok kaptak helyet. A DNy-i oldalon áll a félkupolával fedett, füzérdíszes vázaoromzattal ékesített szószék, amelyet korinthoszi oszloppár tart. A bejárat fölött dór oszlopokon nyugvó orgonakarzat húzódik, amelyet háromszögű timpanon koronáz; a frízben aranyozott rozetta- és levéldísz látható, a timpanon közepén az Isten szeme motívum. A templom egyik kiemelkedő művészi értékű eleme a DNy-i falban elhelyezett Zichy Manóné síremlék, Feszl Frigyes építészeti keretében, R. Gayard francia szobrász alkotásaként. A templom mögött elhelyezett U-alaprajzú kriptába a Kálvin-terem felől lehet lejutni, falában vörösmészkő sírkövek sorakoznak.

Az épület történetében több jelentős beavatkozás történt: a toronyóra 1843-ban készült el, az 1838-as árvíz kárait Diescher József állította helyre. A portikusz 1848-ban épült, Hild József közreműködésével, Feszl Frigyes tervei szerint. A két világháború között Pogány Móric és Tőry Emil irányításával nagyszabású restaurálás zajlott, míg a II. világháború utáni homlokzat-helyreállítást Misley Sándor végezte 1946-ban. A templom harmonikus arányrendszere, klasszicista részletképzése, valamint kiemelkedő belső művészi díszítése miatt a magyarországi református templomépítészet egyik jelentős, országos jelentőségű műemléke.

Schön Rezső bérháza

Budapest 9. kerület, Boráros tér 3.

Adatok

Törzsszám: 16271

Azonosító: 12352

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: I.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 9/2009. (III. 6.) OKM
Helyrajziszám: 36932

Koordináta: WGS84 N 19° 4.020'; E 47° 28.877'

EOV 651474 237482

Védett ingatlan nagysága: 508 m^2

Funkció: bérház

Tulajdon típus: társasház

Állapot: jó

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóház, udvar

Típus: lakóépület

Stílus: szecessziós

Eszmei érték: A korszak legkiválóbb alkotói által létrehozott épület (Vágó testvérek, Róth Miksa).
Jelentőség: Jelentős városképi szerepű, monumentális megjelenésű épület, finom művészi és iparművészeti részletekkel.
További védelem:

Védés éve: 2009

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult 92%, max.100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 532 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+F+4+T

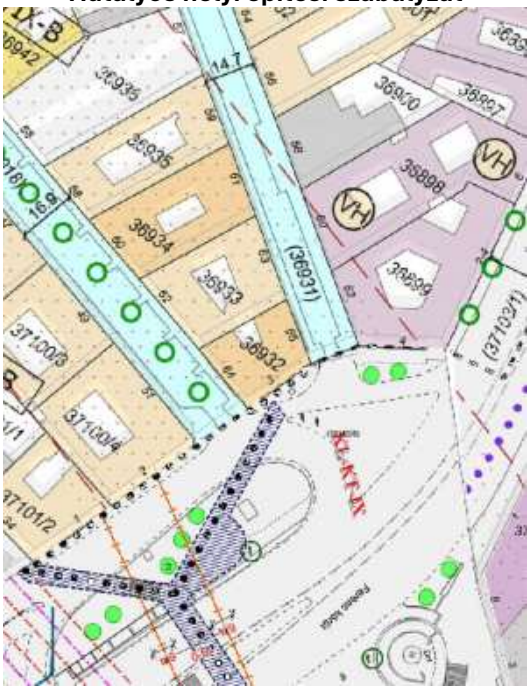
Párkánymagasság: kialakult 23m, max. 25 m

Képek

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az épület 1905-ben épült a Vágó testvérek, Vágó László és Vágó József tervei szerint, szecessziós stílusban. A lépcsőházi ólomüveg ablakokat Róth Miksa készítette. A Boráros tér északi részén, trapéz alakú telken, a Lónyai és Ráday utcák között, zártsorú beépítésben álló, belső udvaros, négyemeletes, nyeregtetős ház homlokzatát vakolatarchitektúra tagolja. A Boráros téri főhomlokzat háromtengelyes középrizalitját oromfal zárja, mögötte meredek tetőfelépítmény emelkedik. Az íves sarkokon az első és negyedik emeleten összefüggő, több lakást átfogó erkélyek helyezkednek el. A földszinti nyílások nagyméretűek, félköríves záródásúak; a főbejárat kovácsoltvas kapuján népművészeti motívumok, növények és szembeforduló madárpár jelenik meg. Az emeleti nyílások változatos záródásúak, erkélyeik tömör vagy áttört mellvéddel készültek.

A Lónyai és Ráday utcai homlokzatokon is megjelenik a középrizalit, egyszerűbb nyíláskiosztással. A belső térben a kapualjtól üvegezett faajtó vezet a lépcsőházba, melynek előterét madárpár-díszítésű falfestés díszíti. A félköríves fokú lépcsőt kovácsoltvas korlát kíséri, az orsótérben Freissler Antal tervei szerint készült, nyitott, alsógépházas lift található. A lépcsőház Róth Miksa ólomüvegein, a terrazzo burkolaton és a kovácsoltvas részleteken következetesen visszatérnek a szecessziós motívumok: madárpár, növényi ornamentika, szívforma. Az udvari homlokzaton minden szinten folyosó helyett erkély fut a lépcsőházi ablak előtt. Az eredetileg függőfolyosó nélküli alaprajz a lakások közvetlen lépcsőházi megközelítését biztosította, a földszinten üzletekkel a Boráros tér és Lónyai utca felé. A belső terek és lakások az idők során jelentősen átalakultak.

Sertésvásárcsarnok

Budapest 9. kerület, Gubacsi út 6/a.

Adatok

Törzsszám: 30995

Azonosító:

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:
ÖNYO/406/3(2017)
Helyrajziszám: 38113/43

Koordináta: WGS84 N 19° 5.014'; E 47° 27.964'

EOV 652723 235791

Védett ingatlan nagysága: 6347 m^2

Funkció: sertésvásárcsarnok, jelenleg használaton kívül
Tulajdon típus:

Állapot: pusztuló

Veszélyeztetettség: üresen áll, pusztuló tetőzettel

Építményfajta: üzem

Típus: piac-, vásárcsarnok

Stílus: ipari-modern

Eszmei érték: A két világháború közötti vasbetonépítészet kiemelkedő darabja.
Jelentőség: Nagy méretű, különleges szerkezetű, impozáns épület kiemelkedő alkotóktól (Folly R., Münnich A.)
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 2017

Hatályos rendeletszám: 15/2002 (VI.26)

Beépítési határérték: kialakult 9%, max. 50%

Beépítési mód: szabadonálló

Ingatlan nagysága: 92831 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F

Építménymagasság: kialakult 8m, max. 30 m

Képek

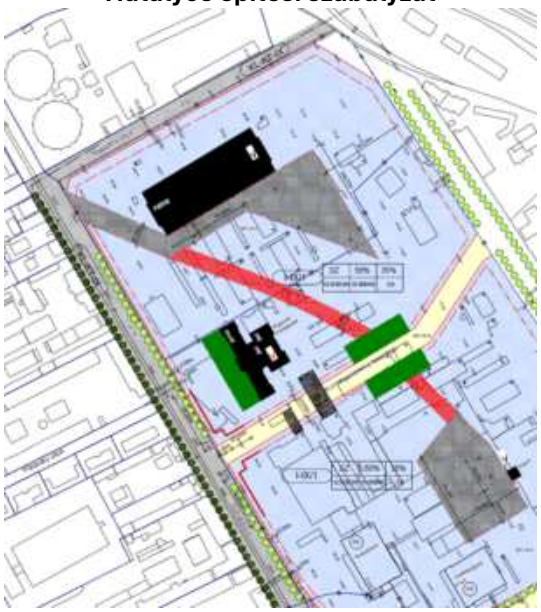

(forrás www.hungaricana.hu)

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos építési szabályzat

Leírás:

A ferencvárosi Sertésvásárcsarnok 1930 és 1932 között épült, a város húsellátásának biztosítása és javítása érdekében, a már 1092 óta itt működő Sertésvágóhíd területén. Az épület a két világháború közötti magyar vasbetonépítészet kiemelkedő alkotása, amely Münich Aladár építész és Folly Róbert szerkezettervező közös munkájának eredményeként jött létre. Az épület egy Szabadon álló, monolit rendszerű, kétcsuklós keretekből szerkesztett, háromhajós csarnok, amely szerkezeti megoldásaival és modern kialakításával kora egyik műszaki csúcsteljesítménye volt. A két véghomlokzat formáját a tartószerkezeti keret határozza meg, a csúcsán az egykor a főváros címerét is magába foglaló timpanonnal. A főhomlokzat üvegfelületét 4 pillér tagolja, míg az oldalhomlokzatok 11 tengelyben ismétlődő, kisebb léptékű keretei oromzatukkal szintén üvegezettek.

A belső tér háromhajós, elrendezése 11 szakaszos, a főhajó fiókszelemen-tartói között sík, alulról deszkázott felület található, a héjalás pala. A negyedik szelemenpár hordozza a szellőző dobozsorát, a gádorfalakat pedig szalagablakok tagolják, ezzel biztosítva a megfelelő szellőzést és az elegendő természetes fényt. A mellékhajók kerete szélrácsként funkcionál, ezzel hozzájárulva az épület hosszirányú merevítéséhez. Az épület eredeti funkciója a sertések adásvételéhez, és az állatforgalmazáshoz kapcsolódott, kiegészítve a vágóhíd működését. A csarnok a korszak gazdasági és közegészségügyi fejlesztési törekvéseinek mintapéldája, amely a modern építéstechnológia és a praktikus ipari funkció ötvözésével jött létre, s máig értékes ipari örökségnek számít.

Ház

Budapest 9. kerület, Üllői út 7.

Adatok

Törzsszám: 15676

Azonosító: 1066

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:
22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 36812

Koordináta: WGS84 N 19° 3.789'; E 47° 29.324'

EOV 651184 238310

Védett ingatlan nagysága: 639 m^2

Funkció: lakóház

Tulajdon típus:

Állapot: felújítás alatt, pusztuló

Veszélyeztetettség: lakatlan épület

Építményfajta: lakóház, udvar

Típus: bérház

Stílus: klasszicista

Eszmei érték: Az 1838-as árvíz után emelt klasszicista bérházak szép példája.

Jelentőség: Igényes megformáltságú, jelentős utcaképi szerepű, ritka épület neves alkotótól.

További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1958, 2001

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult 79%, max. 100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 808 m^2

Történeti és kialakult szintszám: F+1

Párkánymagasság: kialakult 8m, max. 25 m

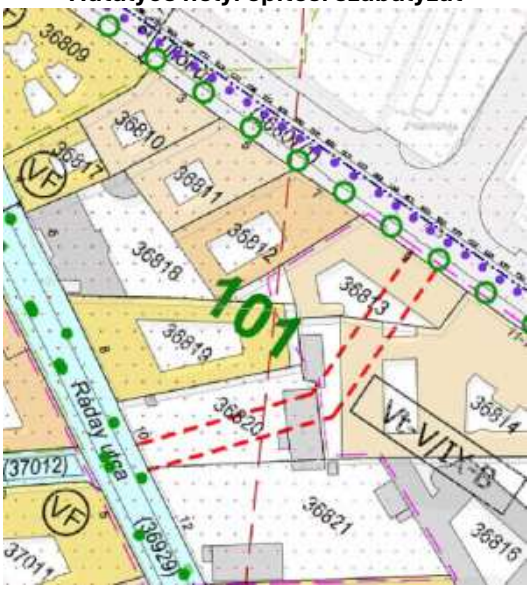
Képek

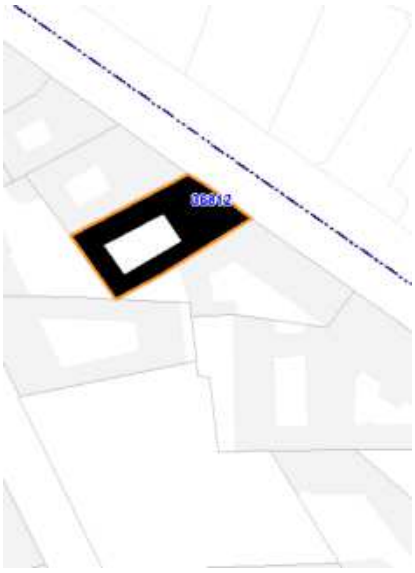

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Kasselik Ferenc építész tervei alapján épült Steinbach Alajos számára 1839-ben, a XX. sz. elejéig az ingatlan birtokosa a Steinbach család volt.

Homlokzata héttengelyes, kis kiülésű középrizalit tagolja. Magas lábazaton áll, a földszinten lévő egyenes záródású nyílások széles pilaszterek között futó ívssor alatt sorakoznak. A széles, félköríves, felülvilágítós kapu a középső tengelyben helyezkedik el. Az övpárkány tagolatlan, az emeleten keskeny könyöklőpárkány húzódik. Az emeleti egyenes záródású ablakok szalagkeretesek, szemöldökeik íves gyámokra támaszkodnak, felettük két levéldíszes, rozettában végződő, szembeforduló volutából álló, szélein levéldíszes, közepén kagylóval koronázott oromzatok emelkednek. A homlokzatot gyámokra támaszkodó csonkapárkány koronázza. A nyeregtető cserépfedéses. Boltozott, pilaszteres kapualj vezet az udvarba, a kapulajból nyílik a fakorlátos, húzott karú lépcsőház. Az udvar az utcavonaltól elfordított, egyemeletes, függőfolyosós.

Sarokház

Budapest 9. kerület, Üllői út 17-19., Erkel Ferenc utca 19.

Adatok

Törzsszám: 15677

Azonosító: 1067

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok: 22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 36835

Koordináta: WGS84 N 19° 3.881'; E 47° 29.284'

EOV 651299 238237

Védett ingatlan nagysága: 2428 m^2

Funkció: bérház

Tulajdon típus:

Állapot: közepes

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóház, udvar

Típus: bérház

Stílus: klasszicista, historizáló (neoklasszicista)

Eszmei érték: A két épület együttese a 19. századi pesti bérházépítés meghatározó és értékes példája.
Jelentőség: Két kiemelkedő szerepű építész (Pollack, Ybl) egymást értő, folytatólagos alkotása, mellette egy eltérő dimenziójú, de kvalitásos épület.
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1958

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult 73%, max. 100%

Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 3319 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+MF+2

Párkánymagasság: kialakult 18m, max. 25 m

Képek

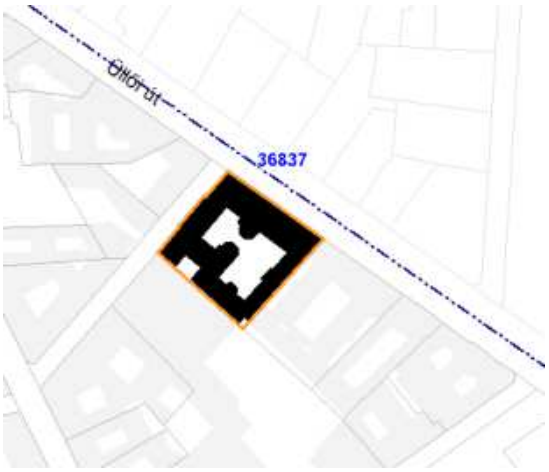

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Leírás:

Az Üllői út 17-19. és az Erkel utca 19. szám alatti, U alaprajzú, emeletes sarokház két korábbi lakóépület összeépítésével jött létre. Az épületegyüttes első ütemét Pollack Mihály tervezte 1840-ben klasszicista stílusban, majd a második emelet kialakítása Ybl Miklós tervei szerint valósult meg 1870-ben Károlyi György megbízásából.Az emeletráépítés során Ybl feltehetően az épület meglévő, klasszicista homlokzattagolását vezette tovább a második emeleten, az Erkel utcai szárny középrizalitján korinthoszi fejezetű pilasztereket iktatva be szinte egyetlen új stíluselemként.

Az Üllői úti homlokzat héttengelyes, a 2–6. tengelyekben enyhe kiülésű rizalittal. A magas lábazatot keskeny könyöklőpárkány zárja, a földszinti ablakok egyenes záródásúak, szalagkeretesek, szemöldökpárkánnyal. A főkapu a negyedik tengelyben helyezkedik el, szalagkerettel és frízes szemöldökkel, a földszintet osztópárkány választja el az emeletektől. Az első emelet ablakai nagyobbak, frízes kialakításúak, keskeny könyöklőpárkánnyal, a sarkokat sima törzsű pilaszterek tagolják. Az Erkel utcai homlokzat részletképzése megegyezik az Üllői út felőliével, 19 tengelyes, a 7–13. tengelyeknél enyhe kiülésű rizalittal. A tizedik tengelyben keskeny, félköríves, felülvilágítós kapu található.

A telken található, Üllői út 19. szám alatti, zártsorú beépítésű, háromemeletes, impozánsbérpalota Meinig Artúr tervei szerint épült az 1890-es években a Radvánszky család megbízásából. Hatalmas, historizáló-neobarokk homlokzata az utcakép jelentős eleme. A homlokzat különleges értéke a megmaradt faragott üzletportál a szélső tengelyben.

A két épület együttese a 19. századi pesti bérházépítés meghatározó és értékes példája, amely egyszerre képvisel klasszicista és historizáló építészeti jegyeket.

Ház

Budapest 9. kerület, Üllői út 23.

Adatok

Törzsszám: 15678

Azonosító: 1069

Védelem fajtája: műemlék (nemzeti emlék)

Védelem státusza: műemléki védelem

Bírság kategória: II.

Védettségre vonatkozó jogi aktusok:
22509/1958.ÉM, 120344/1958.MM
Helyrajziszám: 36837

Koordináta: WGS84 N 19° 3.949'' E 47° 29.246''

EOV 651384 238166

Védett ingatlan nagysága: 1117 m^2

Funkció: bérház

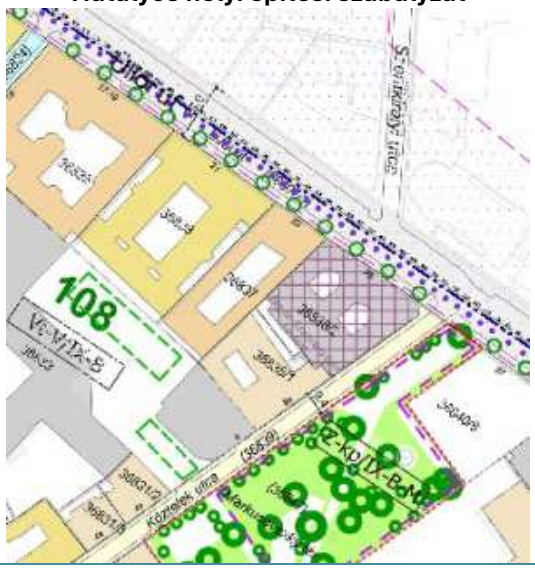
Képek

(forrás: www.oeny.hu)

Hatályos helyi építési szabályzat

Tulajdon típus:

Állapot: pusztuló

Veszélyeztetettség: -

Építményfajta: lakóház, udvar

Típus: bérház

Stílus: klasszicista

Eszmei érték: Az egykor klasszicista kialakítású Üllői út egyik megmaradt eleme, értékes épület.
Jelentőség: Különleges homlokzati tagolású, elegáns klasszicista épület, Táncsics lakóháza.
További védelem: régészeti védelem

Védés éve: 1958, 2001

Hatályos KÉSZ rendeletszám: 17/2016 (VII.05)

Beépítési határérték: kialakult %, max. 100%

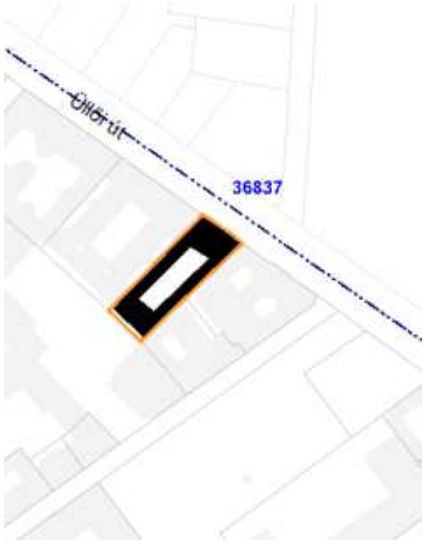
Beépítési mód: zártsorú

Ingatlan nagysága: 1564 m^2

Történeti és kialakult szintszám: A+MF+1

Párkánymagasság: kialakult 9m, max. 25 m

Leírás:

Az Üllői út mentén, a 23. szám alatt, zártsorú beépítésben álló, késő klasszicista stílusú, U alaprajzú bérház 1842-ben épült Diescher József tervei alapján, Kronberger Ferenc megbízásából. Az emeletes, téglalap alaprajzú épület központi, belső udvar köré szerveződik, ÉK-i tájolással. A telek hátsó részén elhelyezkedő, U alakban csatlakozó szárnyak eltérő szintmagasságúak, emeletesek. Az utcai szárny udvari homlokzatán háromszintes, oszlopos loggia található, mellvédjein csúcsíves törpegaléria kkal, míg az udvari szárnyak függőfolyosós

kialakításúak. A kétemeletes rész kilenc tengelyes homlokzatát enyhén kiemelkedő rizalit tagolja. Lábazata magas, könyöklőpárkánnyal záródik, az alagsort egyszerű ablaknyílások tagolják. Az egyenes záródású főkapu az ötödik tengelyben helyezkedik el, fából készült, eredeti kapuszárnyakkal. A homlokzatot tagolt pilaszterek, tükrös frízek, szalagpárkányok és csonkapárkány záródás hangsúlyozzák.

A belső, téglalap alakú udvar középen lépcsősorral emelkedik meg, ÉK és DNy felől egy-egy U alakú szárny veszi körül. Az északi szárny kétemeletes, a délnyugati háromemeletes, a függőfolyosók kőkonzolokon nyugszanak, vaskorlátokkal kísérve. Az Üllői út felé néző szárny négytengelyes homlokzata földszinten zömök, emeleteken karcsú toszkán oszlopokkal tagolt, gerendás lefedéssel. A kapualj a harmadik tengelyben helyezkedik el, szegmensívvel nyílva az udvarra, belsejében lizénák és hevederívek tagolják. A főlépcsőház háromkarú, U alakú, pillérekkel elválasztott karokkal, a hátsó szárny középtengelyében pedig másodlagos lépcsőház található pincelejárattal.

Az épület a pesti bérházépítés 19. század közepi korszakának értékes, jó állapotban fennmaradt példája. Késő klasszicista formavilága, az oszlopos loggia és az eredeti nyílászárók együttese jelentős építészeti és műemléki értéket képvisel.

A nemzeti emléknek minősülő műemléki építmények esetében a történetileg kialakult, műemléki értéket képviselő állapot bemutatása

Az előzőekben tárgyalt nemzeti emléknek minősülő műemléki építmények katasztere összesítő térképek segítségével kerül bemutatásra. *„Ferencvárosban ma 45 db építmény áll műemléki védelem alatt, egy részük védett épületegyüttes részeként. A 15 db műemléki védelem alatt álló lakóépület közül érdemes felhívni a figyelmet a Kálvin téren álló volt Két Oroszlán Fogadóra, mint a kerület legrégebbi, ma is álló házára.*

A fővárosi kerületek közül egyedülálló módon az országosan védett elemek közel fele, 22 db építmény köthető ipari épületekhez, épületegyütteshez, mint például a Hungária-malom, a Nagyvásártelep, a Sertésvásárcsarnok vagy a Brauch hentesüzlet.

Természetesen műemléki védelem alatt állnak a kerület legikonikusabb századfordulós közintézményei, mint a Vásárcsarnok, a volt Fővámház és az Iparművészeti Múzeum."

(Forrás: TAK)

A kerület rendkívül kis számú műemlékkel rendelkezik, városközponti elhelyezkedése és kiemelkedő értékű épületállománya ellenére.
A védett állomány régebbi védetté nyilvánításokkal alakult ki, így főként korai (klasszicista, illetve korai historizmus kori) épületekből áll. Ezen csak némileg változtatott az utóbbi két évtized pár védetté nyilvánítása, mert azok egy része is 19. századi emlékekre irányult (Dlauchy-ház, Gregersen-ház), és csak néhány újabb kori emléket emelt be az országos védelmek közé (pl. Nagyvásártelep, Ferencvárosi kocsiszín, Zálogház).
Középső-Ferencvárosban (a Nagykörút és a Haller utca közti hatalmas területen) (a Mária Terézia laktanya kivételével) gyakorlatilag nincs építészeti értéke miatt országos védelem alatt álló emlék (a húsbolt főként ipartörténeti enteriőrje miatt lett védett, a Gát u. 3. pedig József Attila miatt), miközben a terület, az utóbbi évtizedek rengeteg bontása, átépítése ellenére is, építészeti értékekben gazdag.
A nehezebben változtatható műemléki védelem jelenleg főként jogi szempontból jelent komolyabb védelmet az építményeknek (védettségük nehezebben törölhető), a műemléki rendszer gazdasági részének javításával azonban talán hosszú távon is kedvezőbb helyzetbe kerülhetnek a műemlékek. A területről több műemléki felmérés is készült, ezek, illetve a helyi védelmi kataszter kutatásai alapján meghatározhatóak az országos műemléki védelmet érdemlő és igénylő elemek, építmények, emlékek.

Építés kora: a műemléképületek kora alapján

Ferencvárosban jelenleg 28 műemlék van, ha az ipari együtteseket (Nagyvásártelep, Ferencvárosi kocsiszín, Hungária malom) egy műemléknek számoljuk. Ezen emlékek közül 8 darab a 19. század első felében, 13 darab 1850 és 1900 között épült, 7 darab pedig a 1900 és 1945 között. A hét darab 20. századi műemlék közül öt ipari emlék (Nagyvásártelep, Kikötő, Sertésvágóhíd, Kocsiszín, Hungária malom), és a monumentális Zálogház mellett csupán egyetlen lakóépület (Schön Rezső lakóháza) képviseli a kerület hatalmas szecessziós, modernista és szocialista kori épületállományát. Mindez jól mutatja, hogy a műemlékvédelem új irányai, a 20. század építészetének védelmét célzó kutatások, védési eljárások még alig, leginkább csak az ipari területeken érték el a kerületet.

Beépítési mód; történeti építmények építési helye, a védett építmények kiterjedését, a védett ingatlan nagyság

Beépítési mód szerint a kerületben elhelyezkedő műemléki építmények döntő része városszerkezeti fekvéséből adódóan, zártsorú beépítési mód szerint épült. Szabadonálló beépítési mód a közintézményekre jellemző. Ipari épületeire jellemző, hogy egy telken több épület és építmény helyezkedik el.

Összesen 28 telek érintett a 45 db nemzeti emléknek minősülő műemléki építménnyel. Az egyedi adottságokból következően a történeti építmények építési helye, a védett építmények kiterjedését, a védett ingatlan nagyság változatos képet mutat.

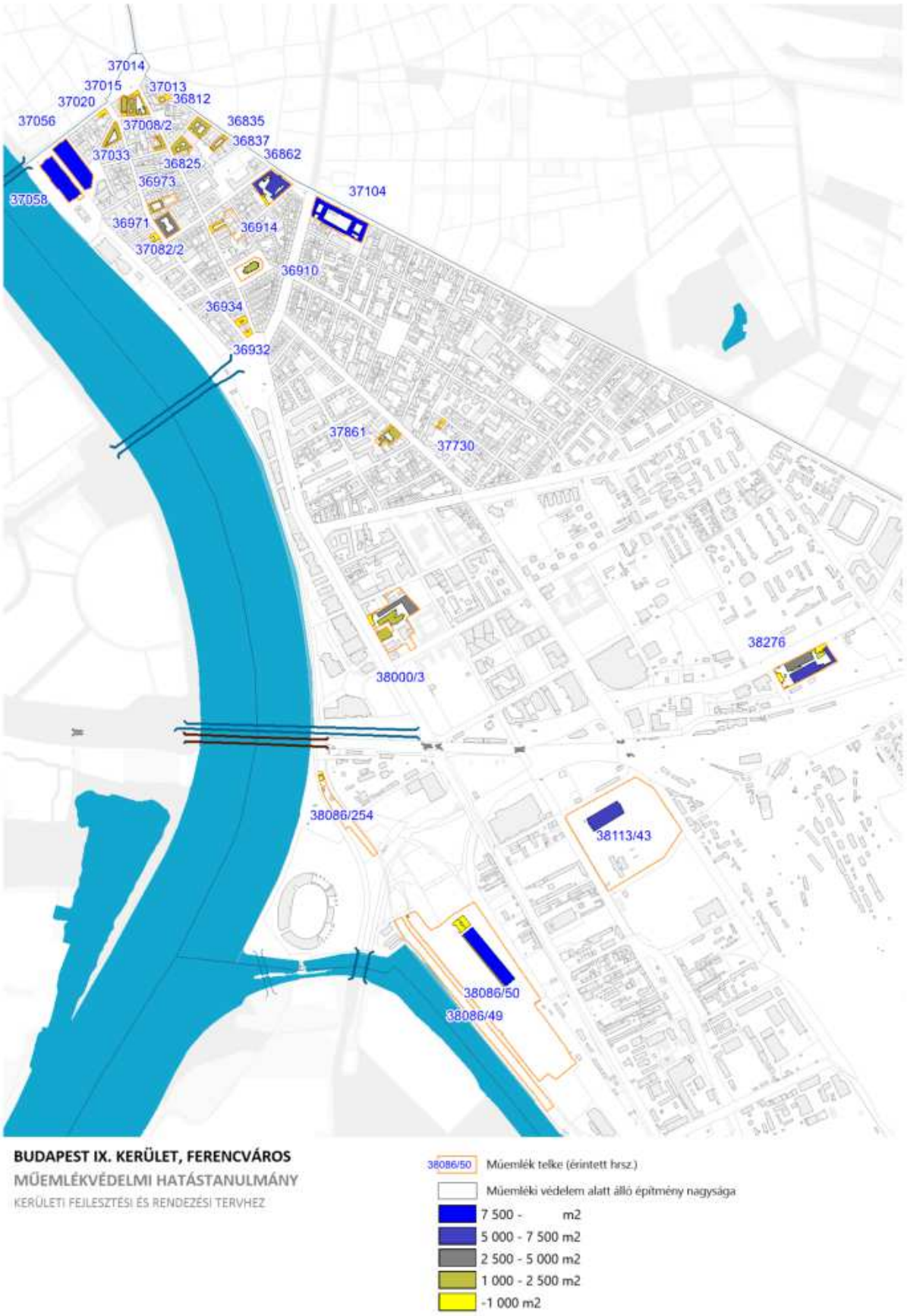
A védett építmények történeti szintjeinek száma, a történeti épületek párkánymagassága, legmagasabb pontja.

A védett építmények történeti szintjeinek száma jellemzően a kialakult szintszámmal jellemző, ami alól egyedül a 37861 hrsz.-on elhelyezkedő Brauch hentesüzlet és húsüzem kivétel. A 2021-ben megkezdődött az építkezési munkálatok eredménye, hogy ma a telken az eredeti hentesüzleten egy 4 emeletes lakóház ráépítés található. Szintszámában ezt követi Schön Rezső bérháza, ami F+4 szinttel rendelkezik. Alacsonyabb, jellemzően földszintes beépítés a Budapesti Közlekedési Zrt. Villamos Üzemigazgatóság Ferencváros Járműfenntartó Üzem területén meghatározó.

A történti épületek kialakult párkánymagassága a már említett Schön Rezső bérház és a Magyar Királyi Központi Zálogház, illetve a Mária Terézia Laktanya esetében a legmagasabb. Legmagasabb pont a Ferencvárosi Plébániatemplom és Református templom esetében meghatározó

37014
37015
37013
37020
36812
37056
37008/2
36835
36837
37033
36862
36825
36973
37104
37058
36971
36914
37082/2
36910
36934
36932
37861
37730
38276
38000/3
38086/254
38113/43
38086/50
38086/49
BUDAPEST IX. KERÜLET, FERENCVÁROS
MŰEMLÉKVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
KERÜLETI FEJLESZTÉSI ÉS RENDEZÉSI TERVHEZ
38086/50 Műemlék telke (érintett hrsz.)
Műemléki védelem alatt álló építmény

37014
37015
37013
37020
36812
37056
37008/2
36835
36837
37033
36862
36825
36973
37104
37058
36971
36914
37082/2
36910
36934
36932
37861
37730
38276
38000/3
38086/254
38113/43
38086/50
38086/49
BUDAPEST IX. KERÜLET, FERENCVÁROS
MŰEMLÉKVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
KERÜLETI FEJLESZTÉSI ÉS RENDEZÉSI TERVHEZ
38086/50 Műemlék telke (érintett hrsz.)
szabadonálló
telken belül több főépület (Z/SZ)
zártsorú
Műemléki védelem alatt álló építmény

37014
37015
37013
37020
36812
37056
37008/2
36835
36837
37033
36862
36825
36973
37104
37058
36971
36914
37082/2
36910
36934
36932
37861
37730
38276
38000/3
38086/254
38113/43
38086/50
38086/49
BUDAPEST IX. KERÜLET, FERENCVÁROS
MŰEMLÉKVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
KERÜLETI FEJLESZTÉSI ÉS RENDEZÉSI TERVHEZ
38086/50 Műemlék telke (érintett hrsz.)
Műemléki védelem alatt álló építmény nagysága
7 500 - m2
5 000 - 7 500 m2
2 500 - 5 000 m2
1 000 - 2 500 m2
-1 000 m2

37014
37015
37013
37020
36812
37056
37008/2
36835
36837
37033
36862
36825
36973
37104
37058
36971
36914
37082/2
36910
36934
36932
37861
37730
38276
38000/3
38086/254
38113/43
38086/50
38086/49
BUDAPEST IX. KERÜLET, FERENCVÁROS
MŰEMLÉKVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
KERÜLETI FEJLESZTÉSI ÉS RENDEZÉSI TERVHEZ
38086/50
Műemlék telke (érintett hrsz.)
Műemléki védelem alatt álló építmény szintszáma
6 - 10
4 - 6
2 - 4
1 - 2
földszintes

BUDAPEST IX. KERÜLET, FERENCVÁROS

MŰEMLÉKVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

KERÜLETI FEJLESZTÉSI ÉS RENDEZÉSI TERVHEZ

38086/50 Műemlék telke (érintett hrsz.)

Műemléki védelem alatt álló építmény párkánymagassága

15 - 23 m

12 - 15 m

7 - 12 m

4 - 7 m

- 4 m

2.5. Fővárosi helyi építészeti örökség települési értékek

„Méptv.-ben meghatározottak szerint, helyi emlékké nyilvánítás célja a település szempontjából hagyományt őrző, az ott élt és élő emberek, közösségek munkáját és kultúráját tükröző sajátos megjelenésű, a településképet meghatározó építészeti és táji érték védelme. (Méptv. 96. § (9).

A Fővárosi Önkormányzat, az Étv. és a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendeletben foglalt felhatalmazással, megalkotta a „A településkép védelméről" szóló 30/2017. (IX. 29.) Főv. Kgy. rendeletét, amelyet azóta többször is módosítottak. A rendelet megalkotásának célja, a Budapest főváros városképe és történelme szempontjából meghatározó építészeti örökség kiemelkedő értékű elemeinek védelme, jellegzetes karakterének a jövő nemzedékek számára történő megóvása.

A cél elérése érdekében a rendelet meghatározza az építészeti örökség helyi védelmének feladatait. Ezek különösen a korábbi fogalmak szerint műemléki védelemben nem részesült legértékesebb, különleges oltalmat igénylő építészeti, építészettörténeti, várostörténeti szempontból védelemre érdemes építmények, épületegyüttesek körének számbavétele és meghatározása, védetté nyilvánítása, nyilvántartása, dokumentálása, megőrzése, megőriztetése és a lakossággal történő megismertetése, továbbá a helyi védettségű építészeti örökség károsodásának megelőzése, elhárítása, illetve a bekövetkezett károsodás csökkentésének vagy megszüntetésének elősegítése. A rendelet szabályozza továbbá a helyi védelem keletkezésének és megszűnésének módját, a védett épületekre vonatkozó korlátozásokat és kötelezettségeket, továbbá lehetőséget teremt a védelem alá helyezett építmények és épületegyüttesek felújítása, helyreállítása érdekében végzett munkák támogatására.

A jegyzékben jelenleg 62 épületegyüttes és további 1570 építmény áll helyi, fővárosi védelem alatt, így a fővárosi helyi védelem összesen mintegy 3000 épületet érint, amelynek további bővítése a kitűzött cél"

(forrás: Fővárosi Településterv, Műemlékvédelmi hatástanulmány)

Ferencváros területén jelenleg 3 épületegyüttes és 57 építmény áll fővárosi, helyi védelem alatt. Utóbbi között a Belső- és Középső Ferencváros területén jellemzően lakóépületek, míg a külsőbb területeken ipari funkciót betöltő épületek állnak védelem alatt.

Fővárosi védelem alatt álló BGSZC Szent István Technikum és Kollégium (Budapest, Mester u. 56-58, 1095)

(adat forrása: Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 30/2017. (IX. 29.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről, 2024. III. 8-tól hatályban lévő rendelkezései szerint)

2.6. A helyi építészeti örökség települési értékleltára

A Méptv. 233. § (1) bekezdése alapján egységes állami műemléki nyilvántartása készül, amelyhez Ferencváros Önkormányzata 2025. december 31-ig a kulturális örökség védelméért felelős miniszternek benyújtotta helyi védelemben részesülő építmények a helyi önkormányzatok az illetékességi területükön lévő egyedi védelemmel rendelkező építményeket értékeltárát. A jelen *Műemlékvédelmi Hatástanulmányban* az *1.1.6. A helyi építészeti örökség települési értékleltár* c. fejezethez ezen adatszolgáltatást teljeskörűen áttekintette, továbbá felhasználja és szerepelteti a *3. Melléklet*-ben.

3. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE.

3.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid- és középtávon tervezett változások ismertetése.

A Ferencvárosi Fejlesztési Terv STRATÉGIA anyagban szereplő, műemlékeket, illetve műemléki (örökségi) értékeket érintő javaslatok:
1. Területek besorolása építési párkánymagasság alapján:
Kiemelten védendő karakterű terület (I. párkánymagassági kategória): Belső-Ferencváros, a Ferenc körút mindkét oldala, az Üllői út páratlan oldala a Nagyvárad térig, valamint a Mester utca – Ipar utca – Concordia malom - Soroksári út által határolt terület.
Karakterőrző terület (II. párkánymagassági kategória): Középső-Ferencvárosban az I. párkánymagassági kategória és a Haller utca közötti terület.
Magassági korlátozás egyéb területen: a legfeljebb 45 méter és legfeljebb 65 méter magassági kategóriák kerültek meghatározásra.
2. Helyi művi értékvédelem elemszámai:
64 épület, 7 épületegyüttes, 353 épülethomlokzat, 1 emlékmű, 5 iparépület
3. Világörökségi védelem:
1 világörökségi védőövezeti rész, 1 világörökségi várományosi helyszín (Iparművészeti Múzeum)

A Ferencvárosi Fejlesztési Terv JÖVŐKÉP anyagban szereplő, műemlékeket, illetve műemléki (örökségi) értékeket érintő javaslatok:
Dinamikusan fejlődő belterület, barnamezős ingatlanfejlesztések, életteli Dunapart, megvalósított Diákváros (5-6.p.)
Harmonikus városkép, a régi és új összhangja az épített környezetben: magas építészeti minőséggel bíró új épületek, valamint értékeit megőrző, történeti karaktert hordozó épületállomány (7.p.)
Rehabilitációt igénylő városrészek, lakótelepek megújításának folytatása (11.p.)
3.4. Értékteremtő és értékőrző szemlélet alkalmazása a városfejlesztésben, mind az épített, mind a természeti környezet, valamint az egyéb örökség területén. A tradíciók és identitás megőrzése, megerősítése, Ferencváros imázsát erősítő beavatkozások.

A Ferencvárosi Fejlesztési Terv KÖZÉPTÁVÚ TEMATIKUS CÉLOK anyagban szereplő, műemlékeket, illetve műemléki (örökségi) értékeket érintő javaslatok:
3. Lakás- és épületszintű felújítások és új bérházak építése az önkormányzati vagyongazdálkodás keretében, a tömbrehabilitáció folytatása az értékvédelmi és épületenergetikai szempontok figyelembevételével. A magántulajdonban, döntően társasházakban lévő lakásállomány korszerűsítése.
4. A fejlesztők oldaláról a hatástanulmányok megkövetelése. Mestertervek készítése. Nagyberuházások (Iparművészeti Múzeum, Diákváros) megvalósítása. Tematikus utcák megvalósítása.
5. Egészséges utcák, forgalomcsillapítás.
7. Épített örökség bemutatásának, megismertetésének fejlesztése, újszerű ismeretátadást támogató kezdeményezések, módszerek támogatása.
Épített örökség megőrzését támogató pályázati lehetőségek bővítése és nem önkormányzati donorok pályázati lehetőségeiről tájékoztatás;
Együttműködés a magánszektorral a kulturális célú projektek, kezdeményezések támogatásában

A Ferencvárosi Fejlesztési Terv HOSSZÚ TÁVÚ ÉS KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK anyagban szereplő, műemlékeket, illetve műemléki (örökségi) értékeket érintő javaslatok:

1. Városrehabilitáció folytatása, befejezése 10 éven belül.

A városrészek egyedi karakterét, a helyi identitást támogató minőségi fejlesztések valósuljanak meg az épített örökség megőrzése mellett. A helyi területi védelem célterületén a településképi illeszkedés következetes érvényesítése kiemelt jelentőségű.

A végigsétálható Duna-parton és arra szervezetten olyan vonzó, minőségi zöldtengelyek létesüljenek.

3. Ferencváros gazdag arculat- és identitásformáló építészeti és kulturális örökséggel rendelkezik. Egy ilyen heterogén közegben a mindenkori építészetnek és településrendezésnek egyszerre kell őrizni a múltat képviselő örökséget és reagálni a kortárs városfejlesztés kihívásaira.

A történeti épületek, építmények jog erejű védelme, a minőségi felújítás és újrahasznosítás, valamint az új beépítések egyensúlya biztosíthatja a kerület sajátos karakterét. Az épített örökség mindennapi aktív megélése imázsépítő és identitáserősítő hatással is jár, növeli Ferencváros turisztikai vonzerejét.

A kerületben a vonzó közterületek, a gyönyörű épületegyüttesek, a kulturális aktivitások és vendéglátó szolgáltatások szinergiája fontos erőforrás.

Az épített örökség megőrzése legyen minden tulajdonos, fejlesztő számára fontos, a kerület épületei és a hozzájuk kapcsolódó történetek a kerületi lakosok mellett szélesebb körben is legyenek ismertek.

Legyen biztosított a városkép védelme a régi épületek értékőrző felújításával, új, minőségi kortárs beépítések megvalósításával, a régi és új közötti harmónia mellett.

A Ferencvárosi Fejlesztési Terv CSELEKVÉSI TERV anyagban szereplő, műemlékeket, illetve műemléki (örökségi) értékeket érintő javaslatok:

1.8. Csicsergő Óvoda (Thaly u. 38.) utcai homlokzat műemlék jellegű rekonstrukciója (külső nyílászárók teljes felújítása, bádogos szerkezetek, védő, díszmű elemek felújítása, cseréje, utcai homlokzat tisztítása, teljes felújítása, burkolat elemek, díszfaragványok, díszkazetták pótlása, felújítása)

3.1. Gyermekjóléti szolgáltatás átköltöztetése a Gát utca 23-25-be, a tömbrehabilitáció során megújuló ingatlanba.

3.5. Berzenczey u. 26. szám alatt található szociális intézmény áthelyezése az ingatlan rossz műszaki állapota miatt.

4.2. Gát u 8. sz. alatti épületben új közösségi és kulturális intézmény kialakítása, a József Attila Emlékhely közelében

4.3. Haller utca 50-52. sz. alatt működő ifjúsági klub áthelyezése az ingatlan rossz műszaki állapota miatt. (Felújítva!!!)

4.9. Ráday-negyed program. Belső-Ferencváros egyedi hangulatának megőrzése és erősítése az építészeti örökség újszerű bemutatásával. Projektterv.

4.10. Ferencvárosi Fénypark. Az egykori, városképileg is meghatározó neon hirdetések közül az Atlétikai Stadion parkjában installálható elemek folyamatos felkutatása, restaurálása és helyszíni telepítése. Ezzel új attrakció létrehozása Ferencvárosban egyben a kulturális örökség megmentése.

4.10.után. Iparművészeti Múzeum nagyrekonstrukciója. (37.p. is)

5.1. Tömbrehabilitáció.

Felújítások: Márton.u.8.a., 8.b., Gát u. 14., 23., 25., Haller u. 54., Lenhossék u. 12.,

Bontások: Sobieski u. 3,5.,7., 9.
Döntés: Üllői út 83., 85., 87.
5.4. Zöld Épület Program. Magántulajdonban lévő lakások energetikai mélyfelújítása.
5.4. után: Társasház-felújítási pályázatok – ezek differenciálása cél szerint (örökségvédelem, energiahatékonyság stb.)
6. Egészséges utcák programja. Autómentes Ráday utca, akadálymentes átjárás a Duna felé. Ipar u., Viola u. Angyal u. szakasza, Sobieski u. forgalomcsendesítés, zöldítés. Vágóhíd u., Haller u., Lenhossék u., Márton u., Szentágothai tér, Thaly Kálmán u. revitalizációja, megújítása, autómentesítés. Boráros tér, Nagyvárad tér rendezése, megújítása. Soroksári út, Üllői út humanizálása. Nagykörút megújítása. Mester u. megújítása.
6. után. Városképi beavatkozások: Üzletportál egységesítés. Utcabútorok városrészenkénti egységesítése.
7. Zöld Ferencváros program. Foghíjkertek. Zöldfalak kialakítása. Városi fák cseréje.
7. után. Déli Városkapu - Diákváros projekt keretében új közpark kialakítása. Később: Diákváros projekt megvalósítása (37.p.)
Szegregáció elleni intézkedések: Földváry u. páratlan oldalának kiürítése, bontása.

IX/1 Akcióterület anyagban szereplő, műemlékeket, illetve műemléki (örökségi) értékeket érintő javaslatok:
Nagyvásártelep: A IX/1-A Nagyvásártelepen elhelyezkedő volt Nagyvásártelep csarnokát és kapcsolódó épületeit méltó, a kortárs igényekre reagáló közösségi funkcióval kell megtölteni, melynek kulcseleme a magas építészeti minőség és a műemlékvédelmi előírásokra való érzékeny reagálás. A védett építészeti örökség megújításának és funkcióváltásának a terület fejlesztésének első szakaszában, tervpályázat útján kell megvalósulnia.
Sertésvágóhíd: A volt Sertésvágóhíd csarnokát és kerületi védettségű épületét méltó, a kortárs igényekre reagáló közösségi funkcióval kell megtölteni, melynek kulcseleme a magas építészeti minőség és a műemlékvédelmi előírásokra való érzékeny reagálás. A védett építészeti örökség megújításának és funkcióváltásának a terület fejlesztésének első szakaszában kell megvalósulnia.
A volt Sertésvásárcsarnok víztornyát a tervezett beépítés kompozíciójába úgy kell illeszteni, hogy a helyi védettséget élvező építmény látványa a lehető legjobban érvényesüljön.
A védettség alatt nem álló, jó állapotú elemek a fejlesztési koncepcióba beépítendők. A meglévő védett épületeket meg kell tartani. A meglévő karakteres ipari épületek funkcióváltó átalakítása és az értékes meglévő facsoportok megőrzése figyelembe veendő kötöttség a beépítés tervezésekor.

IX-X/1/A Akcióterület anyagban szereplő, műemlékeket, illetve műemléki (örökségi) értékeket érintő javaslatok:
Az új városi szövetet a már kialakult városrészek struktúrájához illeszkedően kell kialakítani. A tervezésnek elő kell segítenie a szomszédos MÁV lakótelep, Aszódi úti lakótelep lakóterületi rehabilitációval érintett történeti lakótelepek megújulását

3.2. A 3.1. pontban szereplő változások hatásai:

3.2.1. A történeti településre, település- és tájszerkezetre,

A Ferencvárosi Fejlesztési Terv különböző dokumentumaiban megfogalmazott jövőkép, fejlesztési irány és fejlesztési hangulat vonzó, lendületes és támogatható. A Tervet az élhető, egészséges város szemlélete hatja át, és ebben folyamatos és szervesen kapcsolódó, becsatolt szerepet kap a kulturális örökség. A Terv nem felejtkezik el semmilyen fejlesztési szegmens esetén sem arról, hogy szinte mindegyik kitűzött élhetőségi cél fizikai hordozója az épített örökség, amely Ferencvárosban kétszáz év emlékeit foglalja magában, és valóban identitásképző erő.
A Terv a történeti település határait a barnamezőig tolja ki, ahol jelentős ipari emlékek sorakoznak Ferencvárosban. A Terv a kerület ütőereként tekint a Dunára, a történeti részeknek a folyóval való összekapcsolását kiemelten kezeli, s ebben jelentős szerepet szán a Nagyvásártelep műemléki együttesét körbevevő Diákvárosnak. Fontos szempontokat szab meg az építési fejlesztéseknek: párkánymagasság, beépíthetőség stb. szabályozók mellett felhívja a figyelmet az illeszkedés kérdésének fontosságára, a beruházások részéről hatástanulmányt, a kerület részéről beépítési mesterterveket vár el.
A régi és modern építészet együttélése a jövőkép hangsúlyos eleme mindvégig, ám ennek pontos szabályozása, a bontások és újépítések túlcsordulásának megakadályozása, az egyensúly felborulásának megelőzése azonban még így sem teljességgel biztosított.
Az élhető városi lét alapfeltétele a zöld város. A Terv a zöld felületek növelését, a meglévő területek zöldítését, az elviselhetetlenné vált utak humanizálását kiemelten tárgyalja. A zöldítés során tekintettel kell lenni az épített örökségi értékek láthatóságának szempontjára: a növénykiültetéseknél, facseréknél az árnyékot adó, de az értékes épületeket is láttatni engedő növényeket kell preferálni.

3.2.2. A települési értékleltárban szereplő értékekre

A tervezett változások közül pozitív, kiemelten fontos hatást jelentene a két kiemelkedő műemlék, a világörökségi várományos Iparművészeti Múzeum, illetve a magyar modernizmus kiemelkedő értékét jelentő Nagyvásártelep helyreállítása (utóbbi esetében a Diákváros kiépítésével együtt).
A kerületben kis számú műemlék található, különösen, ha összevetjük az értékes épületek hatalmas számával. Hasonlóképpen átlagos számúak a fővárosi védettségű objektumok. A kerület által helyi védetté nyilvánított objektumok száma viszont kiemelkedően magas, ami a helyes, értékvédő hozzáállás bizonyítéka. A hatalmas helyi védett állomány 80 százaléka azonban csak homlokzati védelem: a faszádizmus veszélyeire szükségtelen felhívni a figyelmet, rossz példákat sokfelé látunk. Érdemes lenne a 353 védett homlokzat esetében áttekinteni, hogy mely esetekben lenne lehetőség legalább az utcai szárny vagy traktus védelmére.
A Terv (és a kerület) előtt álló legnagyobb kihívás az épületállomány rossz állapota. Számos épület felújítása (pl. Csicsergő Óvoda épülete) szerepel a Tervben, és ezen esetekben az épület karakterének megtartása kiemelten fontos: kerülni kell az ártó elemek (durva műanyagablakok, rossz textúrájú vakolás stb.) alkalmazását. Sok esetben az épületek rossz állapota miatt az intézmények elköltöztetése szerepel a Tervben: ilyenkor, amennyiben a hátramaradt épület értékes, fontos felhívni a figyelmet annak megmentésének szükségességére is (pl. Haller u. 52-54. esete).

Számos esetben szerepel bontási javaslat (Sobieski u. 3-9., Földváry u.). A Sobieski utcai házak valóban alacsony építészeti színvonalú épületek, de még leromlott állapotukban is több helyi karaktert hordoznak, mint a mellettük felhúzott, pl. a 11. szám alatti újabb ház. A régi és az új kényes egyensúlya könnyen felborul, pl. a négy régi ház helyére emelendő új épületekkel az utca is elveszti történeti karakterét. Az egyensúly felborulásának elrettentő példája a Marhavágóhíd együttesének és az új beépítésnek az arányeltolódása.
Az akcióterületek anyagában a Nagyvásártelep, illetve a Sertésvágóhíd modern épületeivel kapcsolatos előírások tökéletesen megfelelőek.

3.3. A nemzeti emléknek minősülő műemlékekkel kapcsolatban az 2.4. pont szerinti kialakult állapottól történő esetleges eltérés maximális mértéke

A nemzeti emléknek minősülő műemlékek esetében – a 2023. évi C. törvény 16. §-ában meghatározott fogalomrendszerrel összhangban – elsődleges cél a történetileg kialakult, műemléki értéket hordozó beépítési karakter, telekszerkezet, tömegarány és építészeti megjelenés megőrzése.

Az 1.1.3. pontban rögzített kialakult állapot – különösen a beépítési mód, beépítési mérték, építménymagasság, szintszám, párkánymagasság és teleknagyság paraméterei – a műemléki érték integráns részét képezik, ezért azoktól való eltérés kizárólag indokolt esetben, más jogszabályban előírt funkcióváltás vagy közérdekű fejlesztés esetén engedhető meg.

Az eltérés megengedhető maximális mértékének meghatározásánál az alábbi elvek irányadók:

- Beépítési mód: a történetileg kialakult beépítési mód (zártsorú, hézagosan zártsorú, szabadonálló) nem változtatható meg. Új építmény kizárólag a meglévő telekszerkezeti és utcaképi illeszkedés figyelembevételével létesíthető.
- Beépítési mérték: a kialakult beépítési százalék legfeljebb a hatályos KÉSZ-ben rögzített felső határig növelhető, de nem haladhatja meg a műemléki érték érvényesülését nem veszélyeztető mértéket. Általános elvként a kialakult állapothoz képest legfeljebb 5–10%-os növekmény tekinthető vizsgálható mértékű eltérésnek, amennyiben az nem érinti hátrányosan a történeti udvari struktúrát és a védett épületrészeket.
- Építménymagasság, szintszám: a történeti párkánymagasság és tömegarány megtartása kötelező. Ráépítés vagy tetőtér-beépítés kizárólag akkor engedhető meg, ha az a közterületről érzékelhető homlokzati arányokat nem változtatja meg kedvezőtlenül, és a műemléki értéket hordozó tetőidom, párkány vagy attika nem sérül. A ráépítés mértéke nem haladhatja meg a környezet kialakult, településképi szempontból illeszkedő magassági paramétereit.
- Teleknagyság, telekalakítás: a műemléki telek megosztása nem támogatható, amennyiben az a történeti telekszerkezet felbomlásához vezetne. Telekösszevonás csak akkor engedhető meg, ha az a műemlék érvényesülését erősíti, és nem jár a történeti térfalak megszűnésével.
- Funkcióváltás: új rendeltetés kizárólag a műemléki értékek sérelme nélkül, azok bemutatását és fenntartható használatát biztosítva alakítható ki. A belső térszerkezet jelentős átalakítása csak a védett szerkezetek és díszítőelemek megtartásával történhet.

A nemzeti emléknek minősülő műemlékek esetében az eltérés minden esetben egyedi értékvizsgálathoz és örökségvédelmi szakhatósági eljáráshoz kötött. Az eltérés mértéke nem veszélyeztetheti sem az egyedi műemléki értéket, sem a műemléki környezetben érvényesülő történeti összképet.

4. AZ ÉRTÉKVÉDELMI TERV

4.1. A települési értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények

A meglévő értékek megőrzése súlyos felelősség, amelyben osztozik a kerület, a főváros, a műemléki hatóság és kutatók, a tervező építészek, de osztoznak a tulajdonosok és a befektetők is.

A mai kaotikus jogszabályi háttér ellenére is kimondható, hogy a védett épületállomány felújításához, alakításához szigorú hatósági és tudományos követelményeket kell teljesíteni, ettől eltekinteni nem szabad. A tapasztalt műemléki kutató és a műemléket értő tervező építész együttes munkálkodása alapvető fontosságú, talán még a legprofitorientáltabb befektetőt is meggyőzhetik nemes céljaikról.

A megőrzés alapfeltétele továbbá a körültekintő kerületi tervezés (vö. mestertervek, hatástanulmányok), a kiismerhető beépítési szabályok, célok és lehetőségek rendszere. A beruházások gazdasági garanciáit lehet növelni támogatásokkal, pályázatokkal, műemléki többletköltség kilátásba helyezésével, de leginkább a kiszámítható fejlesztési környezettel, a korrekt partnerséggel. Az elkerülhetetlenül kialakuló konfliktusok esetén az épített örökség megtartása az elsődleges szempont.

4.2. A településrendezési tervvel kapcsolatos javaslat a nemzeti emléknek minősülő műemlékek vonatkozásában

A nemzeti emléknek minősülő műemlékek védelmének biztosítása érdekében a kerületi építési szabályzat készítése során elsődlegesen az 2.4. pontban megfogalmazott, történetileg kialakult állapot szerinti beépítési értékeket és teleknagyságot szükséges alapul venni, és azokat a szabályozási eszközökben kötelező érvényű paraméterként rögzíteni.

Ennek megfelelően a településrendezési tervben a műemlék telkére vonatkozóan meg kell határozni különösen:

- a kialakult beépítési módot,
- a kialakult beépítési mértéket,
- az építménymagasság és tömegarány jellemző értékeit,
- valamint a történetileg kialakult teleknagyságot és telekszerkezeti adottságokat,

oly módon, hogy azok biztosítsák a műemléki érték fennmaradását, érvényesülését és településképi integritását.

Amennyiben az 3.1. pontban megfogalmazottak szerint indokolt esetben a kialakult állapottól való eltérés válik szükségessé, a kerületi építési szabályzatban a műemlék telkére vonatkozóan egyedileg meghatározott, a műemlékvédelmi követelményeknek megfelelő beépítési határértékeket és teleknagyságot szükséges megállapítani. Ezek meghatározása során biztosítani kell, hogy az eltérés mértéke ne veszélyeztesse a műemlék értékhordozó elemeinek fennmaradását, valamint a történetileg kialakult telekszerkezet és beépítési karakter megőrzését.

A településrendezési tervben alkalmazott előírásoknak minden esetben a műemlékvédelmi szempontok elsődlegességével, az örökségvédelmi jogszabályokkal összhangban kell meghatározásra kerülniük, biztosítva a nemzeti emlék hosszú távú védelmét és fenntartható használatának feltételeit.

5. ÖSSZEFOGLALÁS

Ferencváros építészeti szempontból a főváros egyik legértékesebb kerülete. Az egykori pesti városfal alatt kinőtt kerület kétszáz év alatt értékes épített örökséget halmozott fel hosszan elnyúló területén. Az állomány heterogén, a világörökségi színvonaltól a tucat historizáló épületig terjed, de még utóbbit is híressé tudta tenni az odaszülető költő. A hatalmas épületállomány folyamatos karbantartást igényel, és az elmúlt évtizedek mulasztásait nem mindig lehet, és nagyon ritkán gazdaságos kijavítani. A Ferencvárosban választott rehabilitációs módszer sok eredményt hozott, megőrzött sok értékes épületet, és miközben élhetővé tette a területet, nem dózerolt le a földig épületegyütteseket, mint tették azt a szomszéd kerületben (Corvin-Szigony-projekt, vagy részben a Madách sétány projekt). Jelen Fejlesztési Terv is igyekszik mindent megtenni azért, hogy az örökségi érték és az élhető város koncepciója együttesen valósuljon meg Ferencvárosban. A Terv szemlélete előremutató és jó hangulatú, amely az épített örökség számára is reményt keltő. A Terv élhető város koncepciója nemcsak az egészséges környezeten és a megnövelt zöldfelületeken alapszik: annak anyagi hordozója az épített örökség. Bár odáig jutna e Fejlesztési Terv megvalósítása, hogy az épített örökség mindennapi aktív megélése imázsépítő és identitáserősítő hatással is járna, és nemcsak Ferencváros turisztikai vonzerejét növelné. Az élhető városban szívesen laknak szép és patinás épületekben az emberek, felújított régi házaik pedig még élhetőbbé teszik a várost. A megfogalmazott Fejlesztési Terv jó úton halad e nemes cél felé.

6. NYILATKOZAT

Alulírott Győr Attila művészettörténész, műemléki szakértő nyilatkozom, hogy a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről szóló 416/2017. (XII. 18.) Korm. rendeletben meghatározott kulturális szakértői tevékenység folytatására jogosító szakértői engedéllyel, a műemlékvédelmi hatástanulmányról készítéséről szóló 449/2025. (XII.29.) Korm. rendelet 66.§ (2) bekezdése által előírt műemléki érték dokumentálása szakértői tevékenység végzésére szakértői jogosultsággal rendelkezem.

Jelen műemléki hatástanulmány az összeállítás időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján, az örökségvédelmi jogszabályokkal és a hatósági előírásokkal összhangban készült. A tervezett változtatásokra vonatkozó javaslatok és megoldások az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak megfelelnek.

Budapest, 2026. február 17.

Győr Attila
művészettörténész
műemléki szakértő
(ny. sz.: 21-0357)

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros

Településtervéhez

TELEPÜLÉSI ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
RÉGÉSZETI SZAKÁGI MUNKARÉSZ

Megrendelő:

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának megbízásából

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Készítette:
Dr. Tankó Károly
Telefon: 06 30 263 40 24,
E-mail: *csisztar@gmail.com*

Budapest, 2026 május 4.

1. BEVEZETÉS

A települési örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésének célja

Budapest IX. kerültet, Ferencváros Önkormányzatának Képviselő-testülete döntött a hatályos településrendezési eszközök felülvizsgálatáról. Az önkormányzat a tervezési feladatok elvégzésére a Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft. kapott megbízást.

A települési örökségvédelmi hatástanulmány készítését indokolja, ha a vizsgált területre kiterjedő örökségvédelmi hatástanulmány még nem készült, nem lelhető fel, vagy 10 évnél régebbi, akkor a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban Kötv.) 85/A. § (1) értelmében a település településtervének kidolgozása során örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni.

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet (továbbiakban Kr.) 84. § (1) értelmében a településfejlesztési koncepció vagy a településrendezési eszköz és a településképi rendelet készíttetője települési örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséről köteles gondoskodni. Továbbá, a Kr. 91. § (1) figyelembe véve a településfejlesztési terv és a településrendezési terv jogszabályban meghatározott egyeztetési eljárás keretében kialakított szakmai vélemény során figyelemmel kell lenni a védett régészeti örökség helyben történő megőrzésének alapvető követelményére.

A jelen hatástanulmányt és részeit a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény alapján szerzői jogvédelem illeti meg. A hatástanulmány sokszorosítása, átdolgozása vagy a szerződésben rögzített céltól eltérő felhasználása csak a szerző előzetes írásbeli hozzájárulásával történhet. A hatástanulmányból való idézés, arra való hivatkozás csak a forrás pontos megjelölésével jogszerű. A szerzői jog megsértése büntetőjogi és kártérítési következményekkel járhat. A vagyoni jogok kizárólagos jogosultja annak készítője. A hatástanulmányt annak megrendelője csak a szerződésben meghatározott célra jogosult felhasználni.

Lényeges felhívni a figyelmet, hogy a hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült, ezért a jövőben ismertté váló új adatok a hatásvizsgálat eredményeinek és következtetéseinek felülvizsgálatát tehetik szükségessé.

2. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT

2.1.A település történeti leírása

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros közigazgatási területének történeti földrajzilag az Észak-Alföld részének tekinthető Pesti-síkság alacsony fekvésű, ártéri, mocsaras terület volt, amelyet a Duna folyó mellékágai és holtágai tagoltak. Ez az árterület történeti tájhasználat szempontjából leginkább legelő és nádas volt, vagyis a középkorban nem számított jelentős települési területnek.

Budapest IX. kerület korai történetéről kevés közvetlen adtunk van. A fennmaradt leírások és térképi ábrázolások a területet elsősorban az ártéri gazdálkodás (rét, legelő, halászat, nádvágás) jellemezte. A rendelkezésre álló források szerint falunak tekinthető jelentősebb lakott területek nem alakultak ki a középkorban. Pest–Buda területének török hódoltsága (16–17. sz.) általános elnéptelenedést okozott a pesti oldalon, ezért a Duna part menti, alacsony fekvésű, mocsaras területek – így a mai IX. kerület területe is –gyér beépítettségű, ritkán művelt zónának számított egészen a 18. század második feléig.

Konkrét középkori okleveles adat Budapest IX. kerület területének korai történetéhez csak nagyon szórványosan, és legtöbbször csak a „Pesti–határ" általános megnevezésében ismert. A konkrét határmegnevezések, elpusztult falvak többségének földrajzi lokalizációja pedig részben bizonytalan, miközben az sem zárható ki, hogy érinthetik a mai Ferencváros területét. A középkori forrásokban Pesttől délre említett Szenterzsébetfalva / Szentfalva egyes források szerint részben a mai IX. kerület belső részén lehetett. Szenterzsébetfalva, utóbb Szentfalva önálló falu volt Pesttől délre, de a későközépkorban már a város külvárosaként említették. 1258-ban egy itt lakó birtokos nemest említenek. Mivel azonban a pesti határra vonatkozó középkori feljegyzések gyakran csak hiányosan maradtak fent, ezért a mai IX. kerületre közigazgatási területére egyértelműen vonatkozó és a jelen hatástanulmány szempontjából figyelemre méltó okleveles adat aligha jelölhető meg. A régészeti adatok (például 66288 számon nyilvántartott régészeti lelőhely eddig ismert kiterjedése) egyelőre nem igazolják, hogy a középkori Szenterzsébetfalva a mai IX. került területére is kiterjedt volna. Másrészt a régészeti adatok nem minden esetben feleltethetők meg pontosan az okleveles szövegekben említett településnek.

2.2. A település régészeti örökségének felmérése terepbejárással

A vizsgálat alá vont terület Budapest IX. kerültet, Ferencváros közigazgatási egysége.

A jelen örökségvédelmi hatástanulmány a jogszabályi kereteknek megfelelő tartalommal, különösen a Kr. 14. mellékletében foglaltakat figyelembe véve készült. Ennek alapján a hatástanulmány tartalmát, valamint az alkalmazott módszereit alapvetően meghatározza, hogy a településrendezési eszközök tervezett módosítása örökségvédelmi szempontból milyen kockázattal járt.

2.2.1. Az értékvizsgálat során alkalmazott módszerek

A vizsgálat során alkalmazható módszerek a következők:

(1) Az előzetesen ismert régészeti lelőhelyek adatainak felkutatása:

Az adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtés, a közhiteles lelőhelyadatok lekérdezése, valamint ezek összehasonlító vizsgálata és bemutatása.

(2) Prediktív modell eredményeire való támaszkodás:

Amennyiben ilyen modell az adott település relációjában elkészíthető vagy korábban már készült és rendelkezésre áll.

(3) Régészeti terepbejárás:

A település régészeti örökségének terepbejárással kell megvalósítani.

(4) A lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, amely itt a régészeti terepbejárás során, indokolt esetben fémkereső műszer alkalmazását jelenti.

A jelen örökségvédelmi hatástanulmány készítése során az adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtésre, a közhiteles lelőhelyadatok lekérdezésére, az adatok értékelésére került sor. A IX. kerület régészeti lelőhelyeit a sűrű beépítettség és a nagymértékű elfedettség miatt a terepbejárásos lelőhelyfelderítés módszerével kutatni nem lehet. Régészeti terepbejárásra ezen objektív ok miatt nem kerülhetett sor. A régészeti lelőhelyek térbeli meghatározásának alapja a korábbi évtizedek földmunkáihoz kapcsolódó leletmentések, régészeti megfigyelések adatai, illetve az elmúlt két évtized építkezéseit megelőző feltárások eredményei alapján kikövetkeztetett lelőhelytérképek.

2.2.2. Kutatási előzmények:

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros területe a múlt számos szakaszában lakott lehetett, ennek ellenére a település határából régészeti emlék viszonylag kevés ismert. A korábbi régészeti tevékenységek és adatgyűjtések eredményeként a fővárosi kerület közigazgatási területén mindössze 15 nyilvántartott régészeti lelőhely van. A régészeti lelőhelyek többnyire a ma sűrűn beépített ingatlanokon vannak, ami kiváltképp nem kedvez a régészeti kutatás lehetőségének. A kerület jelenlegi lelőhely-intenzitás értéke különösen alacsony, ezért a jövőben további régészeti lelőhelyek felfedezésére lehet számítani.

Az ország régészeti értékekeinek szisztematikus számbavételére vállalkozó Magyarország Régészeti Topográfiája sorozat Budapest IX. kerület vonatkozásában nem készült. Másképp fogalmazva, ezen a területen a kerület tejes területére vonatkozó és a kutatási módszerek széles spektrumát alkalmazó régészeti lelőhelyfelderítés máig nem történt. A fővárosi kerület közigazgatási területére vonatkozó örökségvédelmi hatástanulmány korábban lehet, hogy készült, de a jelen vizsgálathoz nem állt rendelkezésre.

1. kép. Budapest IX. kerület közigazgatási területének ábrázolása az 1775-ben Pestről készült térképen (forrás: Hungaricana)

2. kép. Budapest IX. kerület közigazgatási területének ábrázolása az 1782-1785 között készült Első Katonai Felmérésen (forrás: IVO – RMI)

3. kép. Budapest IX. kerület területe az 1806-1869 között készült Második Katonai Felmérésen (forrás: IVO – RMI)

3. kép. Budapest IX. kerület területe az 1869-1887 között készült Harmadik Katonai Felmérésen (forrás: IVO – RMI)

2.2.3. Adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtés

Budapest IX. kerület közigazgatási területére vonatkozó régészeti adatokat a Budapest Történeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adattára, a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adatbázisa, valamint a közhiteles adatbázist működtető Építési és Beruházási Minisztérium Építészeti Államtitkárság Építészetért és Műemlékvédelemért felelős Helyettes Államtitkársága tart nyilván.

A rendelkezésre álló térképészeti dokumentumok közül régészeti szempontból elsősorban a katonai felmérésekre támaszkodhatunk. Az Első Katonai Felmérés 1763-1787 között készült térképlapján (2. kép) jól látható, hogy Budapest IX. kerület, vagyis Ferencváros helyén alapvetően ritkán lakott, részben mocsaras, ártéri síkság látható, amelyet a Duna gyakori elöntése formált. A soroksári Duna-ág szélesebb, kanyargósabb vonalvezetése, valamint a főág közelében található homokszigetek (például a mai Molnár-sziget elődje) meghatározták a használatot. A területet ekkor még nem városi lakóövezetként, hanem katonai raktár- és gyakorlóterületként hasznosították, amit a térképen feltüntetett Lager-Magazin és a tereptárgyakra utaló rajzjelek is igazolnak. Kezdetben a beépítés csupán a Pest városfalaihoz közelebb kezdett kialakulni, de a mai Ferenc körút térsége még nem rendelkezett kialakult utcahálózattal. A térkép tanúsága szerint ennek a területnek jellemző funkciói ekkor még a legeltetés, a mezőgazdaság és a katonai használat voltak. Az 1806-1869 között készült Második Katonai Felmérésen (3. kép) a település szerkezete és annak környezete részletesen került ábrázolásra. Budapest IX. kerület mai területének térképen megjelenik a vasút, amely alapvető változásokat indított el a Ferencváros térhasználatában. A felmérés idején a terület északi része – a városmaghoz közelebb – már a városias beépítés hatását mutatja; kialakulóban van a későbbi Ferenc körút, a korábbi külvárosi telekkiosztások sűrűsödnek. A II. katonai felmérés egyik legfontosabb eleme a lóversenypálya (Pferde-Rennbahn) megjelenése, amely a térség funkcionális átalakulásának jelképe. A környező terület továbbra is nagyrészt mezőgazdasági jellegű, azonban már szabályosabb parcellák, töltések és öntéssel védett területek figyelhetők meg. A Duna szabályozása ekkor még nem teljes, de már látványosan megkezdődött. Az 1869-1887 között készült Harmadik Katonai Felmérésen (4. kép) a Ferencváros a már teljes mértékben bekapcsolódott a fővárosi urbanizációs folyamatokba. Megjelenik a Központi Vásárpályaudvar (Centr. Lasten Bahnhof) és a környező kiterjedt vasúti infrastruktúra, amely hosszú időre meghatározta a kerület gazdasági karakterét. A Könyves Kálmán körút vonaláig ekkor már ipari üzemek, raktárak, malmok és más logisztikai egységek települtek. A térképen jól látható a Duna-szabályozás és a partvonal stabilizálása, a mellékágak jelentős visszaszorítása, amely lehetővé tette a városi terjeszkedést és a modern infrastruktúra kiépítését. A korábban elszigetelt szigetek (például a „Inselspitz”) környezete rendezettebbé vált, a korábbi mocsaras területek pedig hasznosított, részben ipari területté alakultak.

A térképeket áttekintve kijelenthető, hogy vizsgált katonai térképrészletek alapján a mai Ferencváros területén kifejezetten régészeti lelőhelyre utaló grafikai vagy szöveges elem (pl. földvár, sánc, halom, tumulus, „alte Schanze”, „Röm. reste”, „Heidenstätte” stb.) nem jelenik meg.

2.2.4. Régészeti terepbejárás

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet az újonnan beépítésre szánt területek esetén kötelező érvénnyel írja elő a település régészeti örökségének terepbejárással való felmérését.

A IX. kerület, Ferencváros régészeti lelőhelyeit a sűrű beépítettség és a nagymértékű elfedettség miatt pusztán felszíni felderítéséi módszerekkel kutatni nem lehet, vagyis a régészeti terepbejárást eredményesen megvalósítani nem lehet.

2.2.5. Légi régészeti lelőhely-felderítés

Budapest IX. kerültet, Ferencváros közigazgatási területén a városias környezet miatt a légi régészeti lelőhely felderítést eredményesen megvalósítani nem lehet, ezért ilyen vizsgálatra a jelen hatástanulmányt megalapozandó nem került sor.

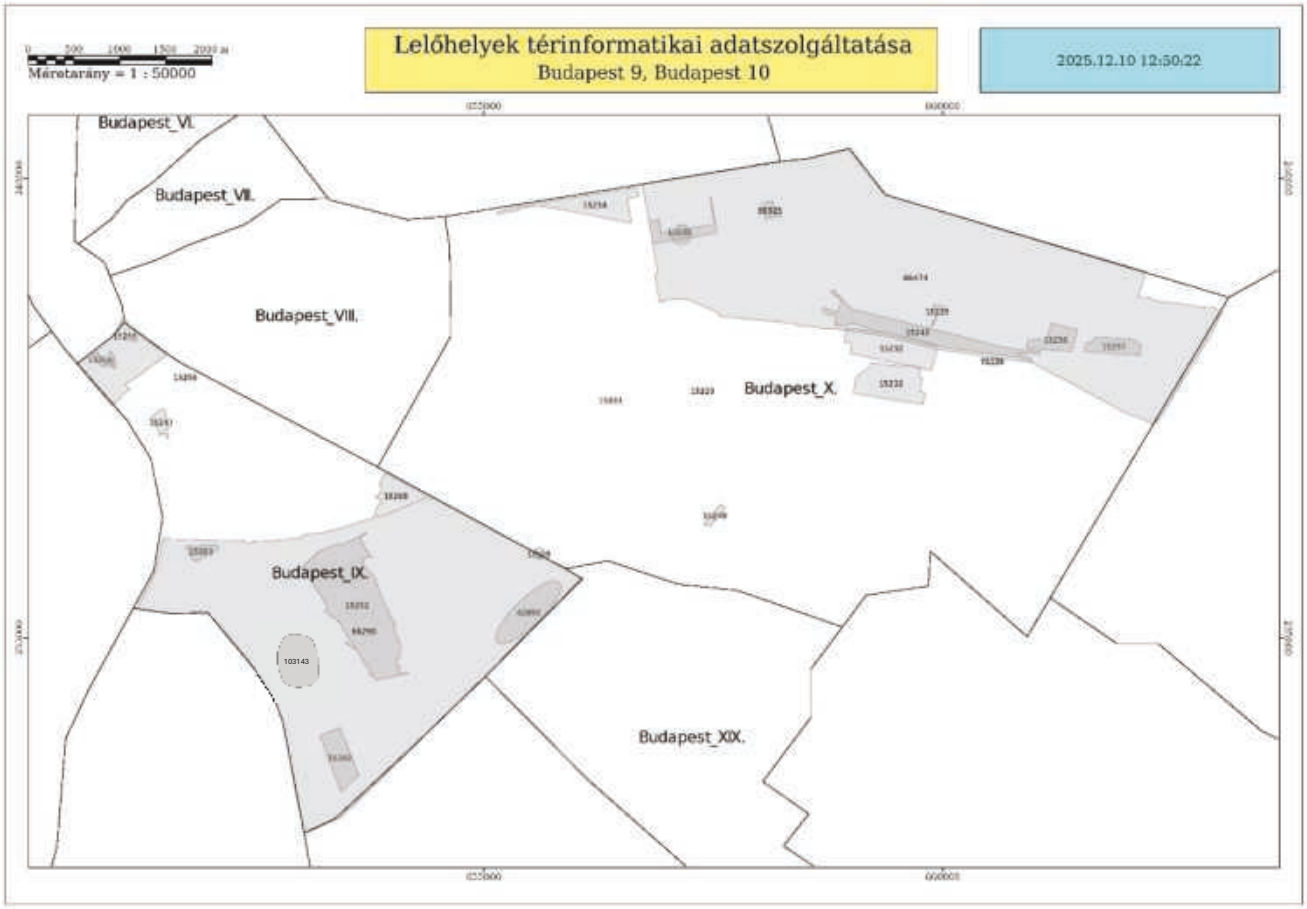
2.3. A település régészeti értékleltára

2.3.1. Védett régészeti lelőhelyek

Budapest IX. kerület közigazgatási területén a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 7. § 45. pontja, továbbá a 11-17 § rendelkezései alapján, a 42893 számon nyilvántartott, miniszteri rendelettel fokozottan védett, történeti és kulturális jelentőségű régészeti lelőhely található.

2.3.2. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek

A régészeti lelőhelyekről az z Építési és Beruházási Minisztérium Építészeti Államtitkársága, az Építészetért és Műemlékvédelemért felelős Helyettes Államtitkárság vezet közhiteles nyilvántartást. A jelen tanulmány a Lechner Tudásközpont által üzemeltetett Elektronikus Térségi Tervezést Támogató Rendszerből (E-TÉR) szolgáltatott adatok alapján készült. Ezeken túlmenően régészeti lelőhelyekre vonatkozó adatok az OÉNY/IVO 2025.12.11. dátum szerinti állapotának, valamint a Budapest Főváros Kormányhivatala, Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály, Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály adatszolgáltatásának megfelelően kerültek feltüntetésre.

4. kép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Budapest IX. kerület közigazgatási területén

Sorszám	Azonosító	NÉV	HRSZ	koordináták	
1	15247	Boráros tér	37102/2	237343	651486
4	15250	Fővám tér 8.	37058	238022	650817
7	15255	Kálvin tér 9.	37013	238282	651094
11	15258	Mátyás utca 4.	37052	237939	650977
13	15260	Soroksári út 158-164. (Lámpagyár)	38211/3, 38215/4, 38211/4, 38211/5, 38211/7, 38211/11		
14	15261	Soroksári út 31.	38040	235937	651921
15	15263	Vámház körút, Vásárcsarnok mögött	37048, 37054/18, 37054/22, 37054/21, 37054/20, 37054/19	237980	650961
18	15266	Tűzoltó utca 8.	37109	237835	651751
19	15268	Üllői út 133-135.	38295/1, 38295/11, 38295/7, 38295/9, 38295/12, 38295/13, 38295/14	236540	654045
21	15252	Ferencváros	38236/180	235349	653623
22	15105	Budapest 10, Üllői út 138. előtt	38314/2, 38315/77, 38299/5, 38299/7	235893	655597
23	66288	Duna folyam-Kinizsi u.-Üllői út-Vámház krt.	37082/2, 37081, 36971, 37058, 37033, 37015, 37014, 37013, 37008/2, 36825, 36812, 36835, 36837, 37056, 37060, 37052, 37032, 36973, 36972, 36974, 36975, 36976, 36977, 36981, 36982, 37064/1, 37064/2, 37018, 37017, 37055, 37057, 37059, 37061/7, 36808, 37020, 37016, 37019, 37021, 23813/2, 37022, 37023, 37024, 37025, 37026, 37027, 37028, 37029, 37030, 37031, 37034, 37035, 37036, 37037, 37038, 37039, 37040, 37041, 37042, 37043, 37044, 37045, 37046, 37047, 37048, 37051, 37053, 37054/18, 37070/1, 37073, 37074, 37075, 37076, 37077, 37078, 37079, 37080, 36968/1, 36968/2, 36968/3, 36969, 36978, 36979, 36980, 36983, 36984, 36985, 36986, 36987, 36988, 36989, 36990, 36991, 36992, 36993, 36994, 36995, 36996, 36997, 36998, 36999, 37000, 37001, 37002, 37003, 37005, 37006, 37007, 37009, 37010, 37011, 37012, 36807/1, 36809, 36810, 36811, 36813, 36814, 36815, 36816, 36817, 36818, 36819, 36820, 36822, 36823, 36824, 36827, 36828, 36829/1, 36829/3, 36830, 36831/2, 36831/3, 36833, 36836, 36839, 36840/1, 36841, 36842, 36844, 36845/2, 36847, 36848, 36849, 37054/22, 37054/21, 37062, 37054/20, 37054/19, 37082/1, 36840/8, 37008/1, 37064/4, 37064/3, 36929, 37063, 36838/1, 36838/2, 37061/10	237997	651035

24	66290	Déli vasúti összekötő-Ferencvárosi pu.-Üllői út-Határ út-dél	38211/3, 38215/4, 38086/49, 38017/7, 38086/31, 23815/2, 38028/1, 38028/2, 38031/1, 38031/2, 38031/3, 38033, 38034/6, 38034/7, 38035/2, 38038/3, 38039, 38040, 38043, 38047, 38048/1, 38048/2, 38048/3, 38049/1, 38049/2, 38050/1, 38050/2, 38055, 38057, 38058, 38061/1, 38061/2, 38066, 38072, 38075, 38080/1, 38086/1, 38086/5, 38086/6, 38086/7, 38086/12, 38086/13, 38086/18, 38086/19, 38086/20, 38086/21, 38086/22, 38086/23, 38086/24, 38086/26, 38086/27, 38086/28, 38086/29, 38086/30, 38086/33, 38086/55, 38086/56, 38086/67, 38086/68, 38086/70, 38086/77, 38086/80, 38087, 38089, 38093, 38094, 38103/1, 38113/8, 38113/9, 38113/15, 38113/21, 38113/23, 38113/24, 38113/25, 38113/26, 38113/28, 38113/31, 38114/3, 38114/4, 38119/3, 38119/4, 38119/6, 38119/7, 38119/10, 38119/11, 38119/12, 38119/13, 38119/15, 38124, 38125/1, 38125/2, 38127, 38128, 38130/1, 38130/2, 38130/4, 38130/5, 38131, 38133/10, 38133/11, 38133/12, 38138, 38139/1, 38139/2, 38143/2, 38144/1, 38144/3, 38145, 38146, 38147, 38148, 38149, 38152, 38160, 38161, 38166, 38167, 38168, 38169, 38173, 38174, 38175, 38176/3, 38178, 38179, 38183, 38184/3, 38184/5, 38184/6, 38187/1, 38187/2, 38191/2, 38191/3, 38191/5, 38191/7, 38194/7, 38194/15, 38194/21, 38195, 38196/1, 38196/2, 38197, 38198/1, 38198/2, 38199/2, 38199/3, 38200/2, 38207/6, 38208, 38209/2, 38211/4, 38211/5, 38211/7, 38216, 38217/1, 38217/2, 38218, 38219/1, 38219/2, 38220/1, 38220/2, 38221/2, 38221/3, 38221/4, 38221/5, 38221/6, 38222, 38223/1, 38224/10, 38224/13, 38224/14, 38224/15, 38224/16, 38224/17, 38224/18, 38224/19, 38224/20, 38224/21, 38224/22, 38225, 38226/4, 38226/5, 38226/9, 38226/10, 38226/12, 38228, 38230/17, 38230/18, 38230/21, 38230/22, 38230/26, 38230/27, 38230/28, 38230/29, 38230/30, 38230/31, 38230/32, 38230/33, 38230/34, 38230/41, 38230/43, 38230/44, 38230/45, 38230/46, 38230/47, 38230/49, 38230/57, 38230/63, 38230/64, 38230/66, 38232, 38233/1, 38234/3, 38234/4, 38234/5, 38234/6, 38236/11, 38236/13, 38236/30, 38236/31, 38236/32, 38236/34, 38236/37, 38236/48, 38236/50, 38236/54, 38236/56, 38236/57, 38236/60, 38236/61, 38236/63, 38236/64, 38236/66, 38236/68, 38236/70, 38236/71, 38236/72, 38236/75, 38236/77, 38236/80, 38236/82, 38236/83, 38236/84, 38236/87, 38236/88, 38236/90, 38236/91, 38236/93, 38236/94, 38236/95, 38236/97, 38236/98, 38236/101, 38236/102, 38236/103, 38236/113, 38236/114, 38236/116, 38236/117, 38236/118, 38236/119, 38236/120, 38236/121, 38236/122, 38236/123, 38236/124, 38236/125, 38236/127,	235066	653700

			38236/128, 38236/129, 38236/130, 38236/131, 38236/133, 38236/135, 38236/138, 38236/139, 38236/140, 38236/142, 38236/144, 38236/145, 38236/149, 38236/152, 38236/155, 38236/156, 38236/158, 38236/161, 38236/162, 38236/168, 38236/170, 38236/177, 38236/180, 38236/189, 38236/190, 38236/191, 38236/192, 38236/193, 38236/194, 38236/195, 38236/196, 38236/197, 38236/198, 38236/199, 38236/200, 38236/201, 38236/202, 38236/203, 38236/204, 38236/205, 38236/206, 38236/207, 38236/208, 38236/209, 38236/210, 38236/211, 38236/212, 38236/213, 38236/214, 38236/215, 38236/216, 38236/217, 38236/218, 38236/219, 38236/220, 38236/221, 38236/222, 38236/223, 38236/224, 38236/225, 38236/226, 38236/227, 38236/228, 38236/229, 38236/230, 38236/231, 38236/232, 38236/233, 38236/234, 38236/235, 38236/236, 38236/237, 38236/238, 38236/239, 38236/240, 38236/241, 38236/242, 38236/243, 38236/244, 38236/246, 38236/247, 38236/248, 38236/249, 38236/250, 38236/251, 38236/252, 38236/253, 38236/254, 38236/255, 38236/256, 38236/257, 38236/258, 38236/259, 38236/260, 38236/261, 38236/262, 38236/263, 38236/264, 38236/265, 38236/266, 38236/267, 38236/268, 38236/269, 38236/270, 38236/271, 38236/272, 38236/273, 38236/274, 38236/275, 38236/276, 38236/277, 38236/278, 38236/279, 38236/280, 38236/281, 38236/282, 38236/283, 38236/284, 38236/285, 38236/286, 38236/287, 38236/288, 38236/289, 38236/290, 38236/291, 38236/292, 38236/293, 38236/294, 38236/295, 38236/296, 38236/297, 38236/298, 38236/299, 38236/300, 38236/301, 38236/303, 38236/304, 38236/305, 38236/306, 38236/307, 38236/308, 38236/309, 38236/310, 38236/311, 38236/312, 38236/313, 38236/314, 38236/315, 38236/316, 38236/317, 38236/318, 38236/319, 38236/320, 38236/321, 38236/322, 38236/323, 38236/324, 38236/325, 38236/326, 38236/327, 38236/328, 38236/329, 38236/330, 38236/331, 38236/332, 38236/333, 38236/334, 38236/335, 38236/336, 38236/337, 38236/338, 38236/339, 38236/340, 38236/341, 38236/342, 38236/343, 38236/344, 38236/345, 38236/346, 38236/347, 38236/348, 38236/349, 38236/351, 38236/352, 38236/353, 38236/354, 38236/355, 38236/356, 38236/357, 38236/359, 38236/360, 38236/361, 38236/362, 38236/363, 38236/364, 38236/365, 38236/366, 38236/369, 38236/370, 38236/373, 38236/374, 38236/375, 38236/378, 38236/386, 38236/388, 38236/389, 38236/393, 38236/394, 38236/395, 38236/396, 38236/397, 38236/398, 38236/399, 38236/400, 38236/401, 38236/402, 38236/403, 38236/404, 38236/405, 38236/407, 38236/408, 38236/409, 38236/410, 38236/411, 38236/412, 38236/413, 38236/414, 38236/415, 38236/416, 38236/417, 38236/423, 38236/435,		

			38236/436, 38236/438, 38236/440, 38236/443, 38236/446, 38236/448, 38236/449, 38236/450, 38236/451, 38236/452, 38236/482, 38236/484, 38236/485, 38236/486, 38236/487, 38236/488, 38236/492, 38236/494, 38236/497, 38236/498, 38236/499, 38236/500, 38236/501, 38236/502, 38236/503, 38236/504, 38236/505, 38236/506, 38236/507, 38236/531, 38236/540, 38236/541, 38236/542, 38236/543, 38236/544, 38236/545, 38236/546, 38236/547, 38236/548, 38236/549, 38236/550, 38236/551, 38236/552, 38236/553, 38236/554, 38236/573, 38236/575, 38236/611, 38236/612, 38236/613, 38236/618, 38236/619, 38236/620, 38236/621, 38236/622, 38236/623, 38236/624, 38236/625, 38236/626, 38236/628, 38236/629, 38236/630, 38236/631, 38236/632, 38236/633, 38236/635, 38236/638, 38236/639, 38236/640, 38236/642, 38236/643, 38236/644, 38236/645, 38236/646, 38236/647, 38236/648, 38236/650, 38236/651, 38236/666, 38236/667, 38236/668, 38236/670, 38236/671, 38236/672, 38236/679, 38236/680, 38236/683, 38236/684, 38236/690, 38236/691, 38236/692, 38236/697, 38236/698, 38236/699, 38236/700, 38236/701, 38236/704, 38236/706, 38236/707, 38236/709, 38236/710, 38236/711, 38236/712, 38236/730, 38236/732, 38236/733, 38236/738, 38236/746, 38236/747, 38236/748, 38236/749, 38236/750, 38236/751, 38236/752, 38237/1, 38238/1, 38238/2, 38239, 38240, 38241/3, 38241/4, 38241/5, 38241/6, 38241/7, 38241/8, 38241/9, 38241/10, 38241/11, 38241/12, 38241/13, 38241/14, 38241/15, 38241/16, 38241/17, 38241/19, 38241/20, 38241/21, 38241/22, 38241/23, 38241/24, 38241/25, 38241/26, 38241/27, 38241/28, 38241/29, 38241/30, 38241/31, 38241/32, 38241/33, 38241/35, 38241/36, 38241/37, 38241/38, 38241/39, 38241/40, 38241/41, 38241/42, 38241/43, 38241/44, 38241/45, 38242, 38243/1, 38243/2, 38244/1, 38246/1, 38246/2, 38249/1, 38249/2, 38250/1, 38299/1, 38299/5, 38299/7, 38086/254, 38086/255, 160001, 38300, 38299/6, 38236/763, 38236/762, 38230/55, 38230/54, 38236/767, 38236/770, 38236/765, 38236/744, 38189/8, 38189/11, 38226/14, 38226/13, 38236/761, 38236/723, 38243/7, 38243/6, 38226/11, 38229/9, 38113/38, 38113/40, 38130/9, 38115, 38050/3, 38243/4, 38200/4, 38113/44, 38113/45, 38113/17, 38200/3, 38191/11, 38191/9, 38098, 38236/764, 38236/766, 38223/4, 38223/3, 38133/2, 38236/489, 38113/42, 38036/1, 38113/43, 170205/3, 38299/8, 38299/3, 38278/3, 38236/769, 38113/37, 38017/5, 38236/724, 38243/8, 38299/4, 38036/2, 38236/728, 38236/727, 38207/7, 38190, 38229/11, 38229/6, 38241/2, 38036/3, 38299/9, 38236/782, 38236/783, 38211/11, 38038/14, 38038/15,		

			38041/1, 38041/2, 38041/3, 38045/1, 38045/2, 38045/3, 38045/4, 38045/5, 38045/6, 38073/2, 38080/7, 38080/8, 38080/9, 38086/148, 38086/149, 38086/150, 38086/151, 38086/152, 38086/153, 38086/154, 38086/155, 38086/160, 38086/161, 38086/174, 38086/175, 38086/176, 38086/177, 38086/178, 38086/179, 38086/180, 38086/181, 38086/182, 38086/183, 38086/184, 38086/185, 38086/186, 38086/187, 38086/188, 38086/189, 38086/190, 38086/191, 38086/231, 38086/232, 38086/233, 38086/234, 38086/235, [...]		
25	42893	ún. Wekerle- telepi avar temető	38236/63, 38236/70, 38236/95, 38236/161, 38236/268, 38236/269, 38236/270, 38236/271, 38236/272, 38236/273, 38236/274, 38236/275, 38236/276, 38236/277, 38236/283, 38236/352, 38236/353, 38236/356, 38236/357, 38236/370, 38236/373, 38236/393	235269	655491
29	103143	Budapest, Soroksári úti rendező pályaudvar északi része	38086/18, 38086/191, 38086/20, 38086/21, 38086/22, 38086/23, 38086/24, 38086/26, 38086/27, 38086/28, 38093, 38191/2, 38197, 38198/1, 38199/2, 38200/2, 38200/3, 38200/4, 38208, 38209/2, 38228	652980	234281

5. táblázat: Nyilvántartott és nyilvántartásba vétel alatt álló régészeti lelőhelyek összefoglaló táblázata

Az érintett örökségi elemek számbavétele és állapotuk ismertetése kapcsán fel kell hívni a figyelmet arra az általános szabályra, amely szerint a régészeti lelőhelyek pontos kiterjedése pusztán felszíni vizsgálatokkal (pl. terepbejárás) csak hozzávetőlegesen állapítható meg, továbbá a felszíni lokalizációt erőteljesen korlátozó tényezők (pl. vegetáció, beépítés, elfedés, stb.) miatt a régészeti érintettség meghatározásánál gyakran csak a korábbi, vegetáció-mentes időszakban végzett megfigyelésekre támaszkodhattunk. Fontos továbbá kiemelni, hogy a régészeti lelőhelyek helyzete és kiterjedése a jövőbeni régészeti kutatások eredményei alapján módosulhat.

2.3.3. A régészeti lelőhelyek részletes ismertetése

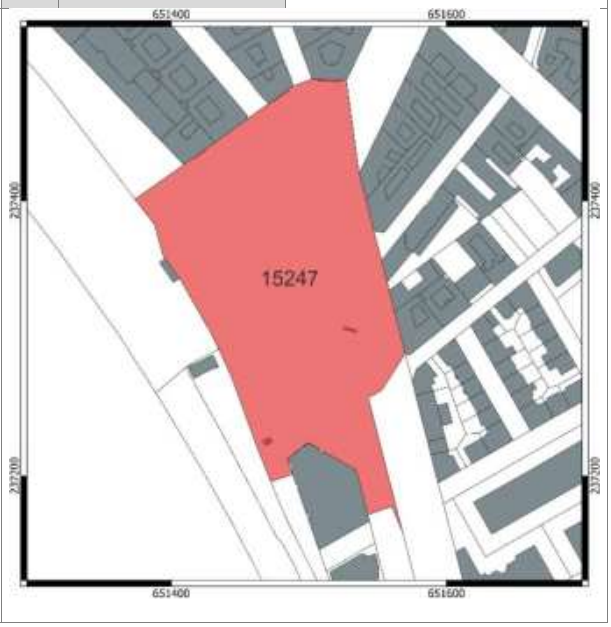
1. lelőhely 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete szerinti adatlap

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15247					
2	Lelőhely neve			Boráros tér					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	651486	**EOV X**	237343
	Helyrajzi szám	37102/2							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

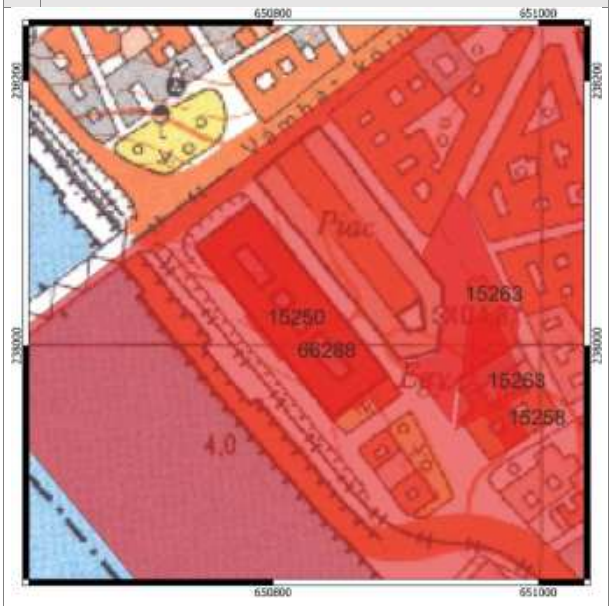
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

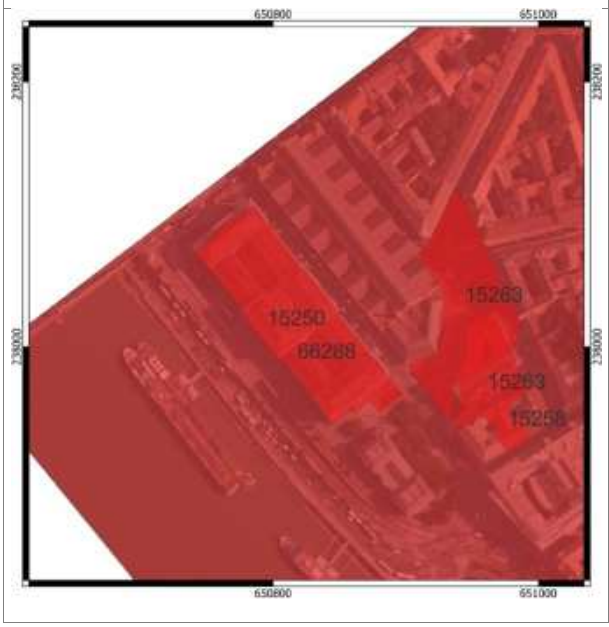

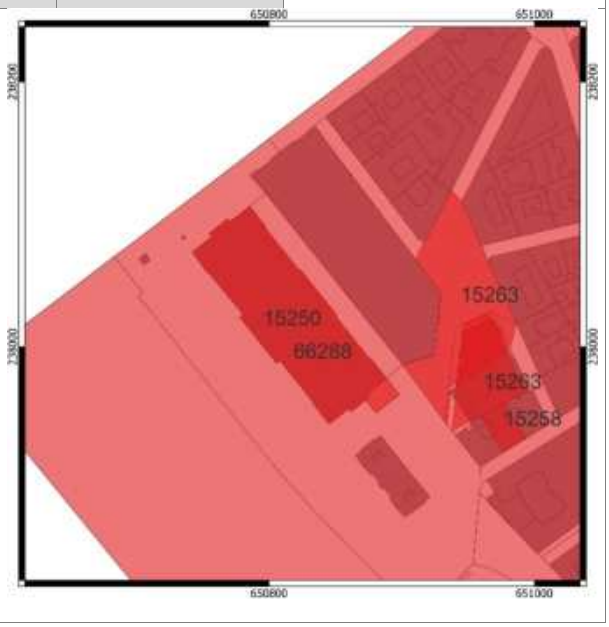
4. lelőhely szerinti adatlap — 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15250					
2	Lelőhely neve			Fővám tér 8.					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	650817	**EOV X**	238022
	Helyrajzi szám	37058							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18..

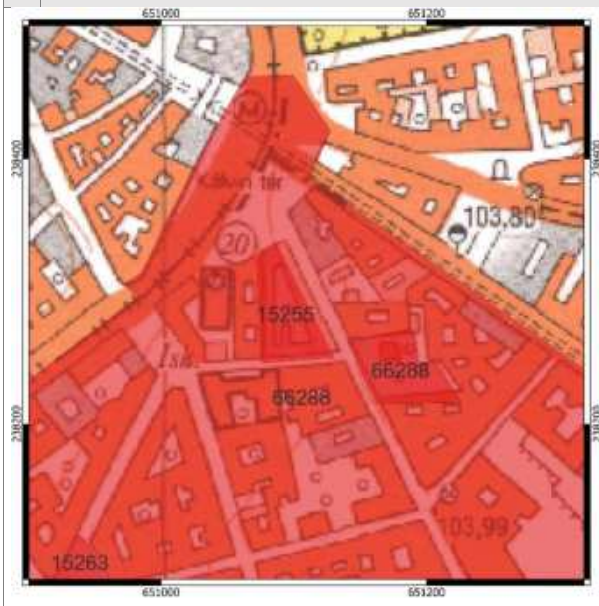

7. lelőhely szerinti adatlap — 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15255					
2	Lelőhely neve			Kálvin tér 9.					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	651094	**EOV X**	238282
	Helyrajzi szám	37013							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨	
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

11. lelőhely szerinti adatlap — 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15258					
2	Lelőhely neve			Mátyás utca 4.					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	650977	**EOV X**	237939
	Helyrajzi szám	37052							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							

4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨	
5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

13. lelőhely szerinti adatlap — 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15260					
2	Lelőhely neve			Soroksári út 158-164. (Lámpagyár)					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**		**EOV X**	
	Helyrajzi szám	38211/3, 38215/4, 38211/4, 38211/5, 38211/7, 38211/11							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

14. lelőhely szerinti adatlap

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15261					
2	Lelőhely neve			Soroksári út 31.					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	651921	**EOV X**	235937
	Helyrajzi szám	38040							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18..

15. lelőhely szerinti adatlap

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15263					
2	Lelőhely neve			Vámház körút, Vásárcsarnok mögött					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	650961	**EOV X**	237980
	Helyrajzi szám	37048, 37054/18, 37054/22, 37054/21, 37054/20, 37054/19							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

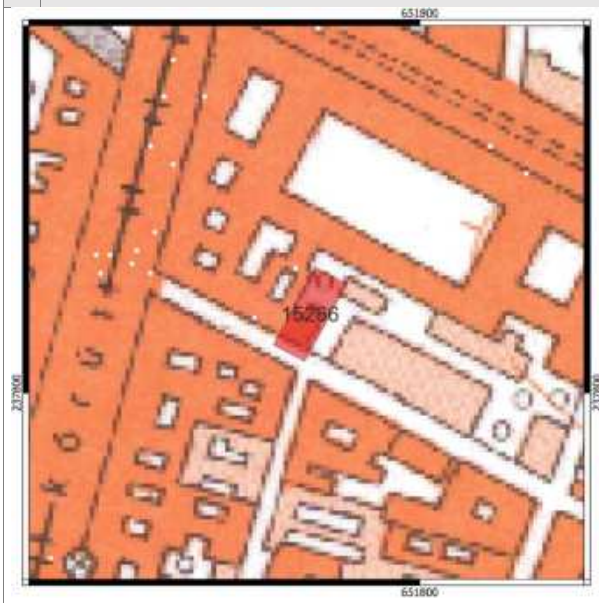

18. lelőhely szerinti adatlap

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15266					
2	Lelőhely neve			Tűzoltó utca 8.					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	651751	**EOV X**	237835
	Helyrajzi szám	37109							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

19. lelőhely szerinti adatlap

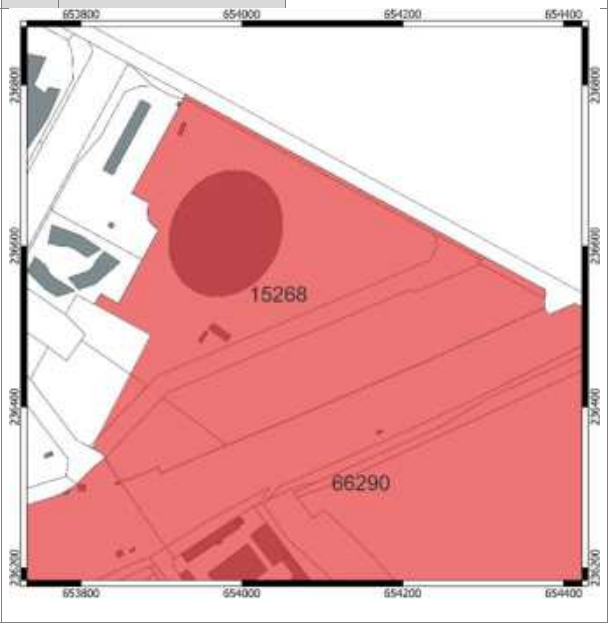
68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15268					
2	Lelőhely neve			Üllői út 133-135.					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	654045	**EOV X**	236540
	Helyrajzi szám	38295/1, 38295/11, 38295/7, 38295/9, 38295/12, 38295/13, 38295/14							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

21. lelőhely szerinti adatlap — 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15252					
2	Lelőhely neve			Ferencváros					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	653623	**EOV X**	235349
	Helyrajzi szám	38236/180							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

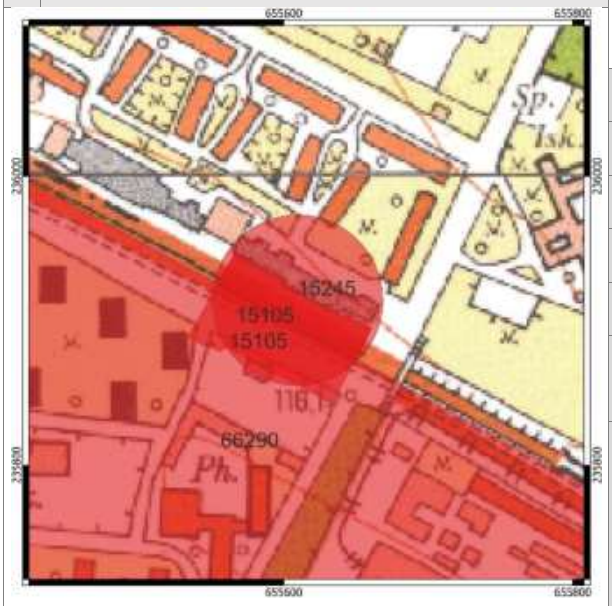

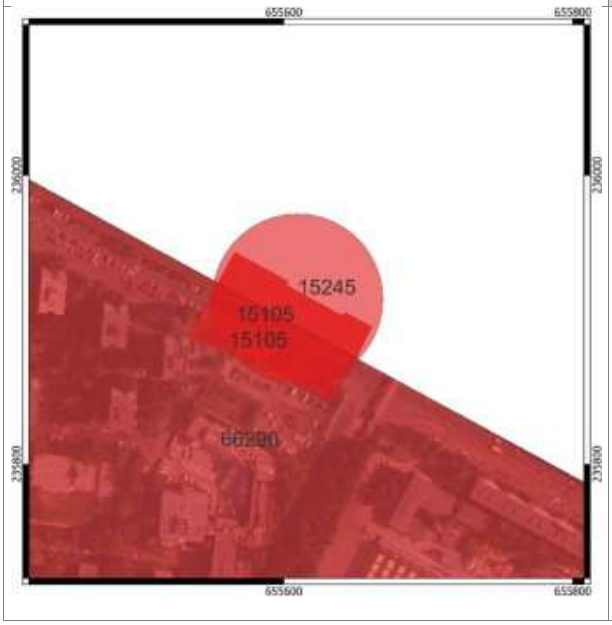
22. lelőhely szerinti adatlap

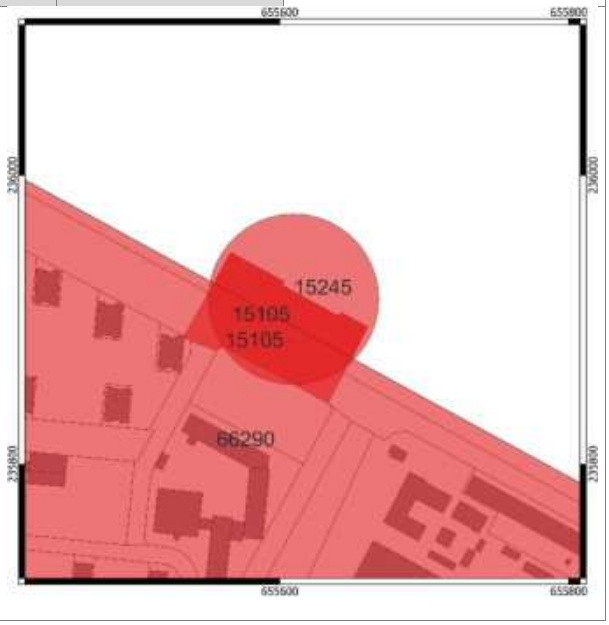
68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			15105					
2	Lelőhely neve			Budapest 10, Üllői út 138. előtt					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	655597	**EOV X**	235893
	Helyrajzi szám	38314/2, 38315/77, 38299/5, 38299/7							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

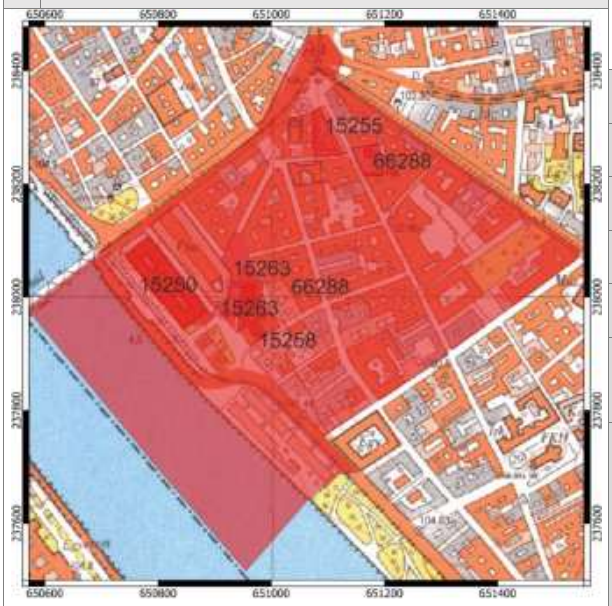

23. lelőhely szerinti adatlap — 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

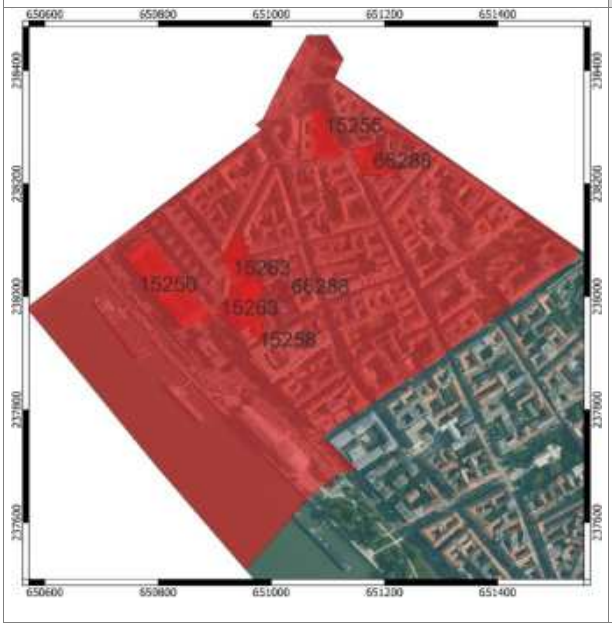
1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			66288					
2	Lelőhely neve			Duna folyam-Kinizsi u.-Üllői út-Vámház krt.					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma	Koordináták	**EOV Y**	651035	**EOV X**	237997	
	Helyrajzi szám	37082/2, 37081, 36971, 37058, 37033, 37015, 37014, 37013, 37008/2, 36825, 36812, 36835, 36837, 37056, 37060, 37052, 37032, 36973, 36972, 36974, 36975, 36976, 36977, 36981, 36982, 37064/1, 37064/2, 37018, 37017, 37055, 37057, 37059, 37061/7, 36808, 37020, 37016, 37019, 37021, 23813/2, 37022, 37023, 37024, 37025, 37026, 37027, 37028, 37029, 37030, 37031, 37034, 37035, 37036, 37037, 37038, 37039, 37040, 37041, 37042, 37043, 37044, 37045, 37046, 37047, 37048, 37051, 37053, 37054/18, 37070/1, 37073, 37074, 37075, 37076, 37077, 37078, 37079, 37080, 36968/1, 36968/2, 36968/3, 36969, 36978, 36979, 36980, 36983, 36984, 36985, 36986, 36987, 36988, 36989, 36990, 36991, 36992, 36993, 36994, 36995, 36996, 36997, 36998, 36999, 37000, 37001, 37002, 37003, 37005, 37006, 37007, 37009, 37010, 37011, 37012, 36807/1, 36809, 36810, 36811, 36813, 36814, 36815, 36816, 36817, 36818, 36819, 36820, 36822, 36823, 36824, 36827, 36828, 36829/1, 36829/3, 36830, 36831/2, 36831/3, 36833, 36836, 36839, 36840/1, 36841, 36842, 36844, 36845/2, 36847, 36848, 36849, 37054/22, 37054/21, 37062, 37054/20, 37054/19, 37082/1, 36840/8, 37008/1, 37064/4, 37064/3, 36929, 37063, 36838/1, 36838/2, 37061/10 38211/3, 38215/4, 38086/49, 38017/7, 38086/31, 23815/2, 38028/1, 38028/2, 38031/1, 38031/2, 38031/3, 38033, 38034/6, 38034/7, 38035/2, 38038/3, 38039, 38040, 38043, 38047, 38048/1, 38048/2, 38048/3, 38049/1, 38049/2, 38050/1, 38050/2, 38055, 38057, 38058, 38061/1, 38061/2, 38066, 38072, 38075, 38080/1, 38086/1, 38086/5, 38086/6, 38086/7, 38086/12, 38086/13, 38086/18, 38086/19, 38086/20, 38086/21, 38086/22, 38086/23, 38086/24, 38086/26, 38086/27, 38086/28, 38086/29, 38086/30, 38086/33, 38086/55, 38086/56, 38086/67, 38086/68, 38086/70, 38086/77, 38086/80, 38087, 38089, 38093, 38094, 38103/1, 38113/8, 38113/9, 38113/15, 38113/21, 38113/23, 38113/24, 38113/25, 38113/26, 38113/28, 38113/31, 38114/3, 38114/4, 38119/3, 38119/4, 38119/6, 38119/7, 38119/10, 38119/11, 38119/12, 38119/13, 38119/15, 38124, 38125/1, 38125/2, 38127, 38128, 38130/1, 38130/2, 38130/4, 38130/5, 38131, 38133/10, 38133/11, 38133/12, 38138, 38139/1, 38139/2, 38143/2, 38144/1, 38144/3, 38145, 38146, 38147, 38148, 38149, 38152, 38160, 38161, 38166, 38167, 38168, 38169, 38173, 38174, 38175, 38176/3, 38178, 38179, 38183, 38184/3, 38184/5, 38184/6, 38187/1, 38187/2, 38191/2, 38191/3, 38191/5, 38191/7, 38194/7, 38194/15, 38194/21, 38195, 38196/1, 38196/2, 38197, 38198/1, 38198/2, 38199/2, 38199/3, 38200/2, 38207/6, 38208, 38209/2, 38211/4, 38211/5, 38211/7, 38216, 38217/1, 38217/2, 38218, 38219/1, 38219/2, 38220/1, 38220/2, 38221/2, 38221/3, 38221/4, 38221/5, 38221/6, 38222, 38223/1, 38224/10, 38224/13, 38224/14, 38224/15, 38224/16, 38224/17, 38224/18, 38224/19, 38224/20, 38224/21, 38224/22, 38225, 38226/4, 38226/5, 38226/9, 38226/10, 38226/12, 38228, 38230/17, 38230/18, 38230/21, 38230/22, 38230/26, 38230/27, 38230/28, 38230/29, 38230/30, 38230/31, 38230/32, 38230/33, 38230/34, 38230/41, 38230/43, 38230/44, 38230/45, 38230/46, 38230/47, 38230/49, 38230/57, 38230/63, 38230/64, 38230/66, 38232, 38233/1, 38234/3, 38234/4, 38234/5, 38234/6, 38236/11, 38236/13, 38236/30, 38236/31, 38236/32, 38236/34, 38236/37, 38236/48, 38236/50, 38236/54, 38236/56, 38236/57, 38236/60, 38236/61, 38236/63, 38236/64, 38236/66, 38236/68, 38236/70, 38236/71, 38236/72, 38236/75, 38236/77, 38236/80, 38236/82, 38236/83, 38236/84, 38236/87, 38236/88, 38236/90, 38236/91, 38236/93, 38236/94, 38236/95, 38236/97, 38236/98, 38236/101, 38236/102, 38236/103, 38236/113, 38236/114, 38236/116, 38236/117, 38236/118, 38236/119, 38236/120, 38236/121, 38236/122, 38236/123, 38236/124, 38236/125, 38236/127, 38236/128, 38236/129, 38236/130, 38236/131, 38236/133, 38236/135, 38236/138, 38236/139, 38236/140, 38236/142, 38236/144, 38236/145, 38236/149, 38236/152, 38236/155, 38236/156, 38236/158, 38236/161, 38236/162, 38236/168, 38236/170, 38236/177, 38236/180, 38236/189, 38236/190, 38236/191, 38236/192, 38236/193, 38236/194, 38236/195, 38236/196, 38236/197, 38236/198, 38236/199, 38236/200, 38236/201, 38236/202, 38236/203, 38236/204, 38236/205, 38236/206,									

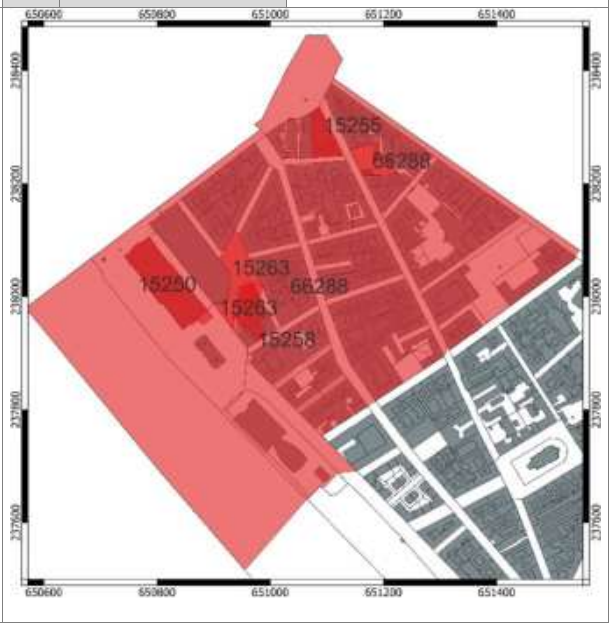
		38236/207, 38236/208, 38236/209, 38236/210, 38236/211, 38236/212, 38236/213, 38236/214, 38236/215, 38236/216, 38236/217, 38236/218, 38236/219, 38236/220, 38236/221, 38236/222, 38236/223, 38236/224, 38236/225, 38236/226, 38236/227, 38236/228, 38236/229, 38236/230, 38236/231, 38236/232, 38236/233, 38236/234, 38236/235, 38236/236, 38236/237, 38236/238, 38236/239, 38236/240, 38236/241, 38236/242, 38236/243, 38236/244, 38236/246, 38236/247, 38236/248, 38236/249, 38236/250, 38236/251, 38236/252, 38236/253, 38236/254, 38236/255, 38236/256, 38236/257, 38236/258, 38236/259, 38236/260, 38236/261, 38236/262, 38236/263, 38236/264, 38236/265, 38236/266, 38236/267, 38236/268, 38236/269, 38236/270, 38236/271, 38236/272, 38236/273, 38236/274, 38236/275, 38236/276, 38236/277, 38236/278, 38236/279, 38236/280, 38236/281, 38236/282, 38236/283, 38236/284, 38236/285, 38236/286, 38236/287, 38236/288, 38236/289, 38236/290, 38236/291, 38236/292, 38236/293, 38236/294, 38236/295, 38236/296, 38236/297, 38236/298, 38236/299, 38236/300, 38236/301, 38236/303, 38236/304, 38236/305, 38236/306, 38236/307, 38236/308, 38236/309, 38236/310, 38236/311, 38236/312, 38236/313, 38236/314, 38236/315, 38236/316, 38236/317, 38236/318, 38236/319, 38236/320, 38236/321, 38236/322, 38236/323, 38236/324, 38236/325, 38236/326, 38236/327, 38236/328, 38236/329, 38236/330, 38236/331, 38236/332, 38236/333, 38236/334, 38236/335, 38236/336, 38236/337, 38236/338, 38236/339, 38236/340, 38236/341, 38236/342, 38236/343, 38236/344, 38236/345, 38236/346, 38236/347, 38236/348, 38236/349, 38236/351, 38236/352, 38236/353, 38236/354, 38236/355, 38236/356, 38236/357, 38236/359, 38236/360, 38236/361, 38236/362, 38236/363, 38236/364, 38236/365, 38236/366, 38236/369, 38236/370, 38236/373, 38236/374, 38236/375, 38236/378, 38236/386, 38236/388, 38236/389, 38236/393, 38236/394, 38236/395, 38236/396, 38236/397, 38236/398, 38236/399, 38236/400, 38236/401, 38236/402, 38236/403, 38236/404, 38236/405, 38236/407, 38236/408, 38236/409, 38236/410, 38236/411, 38236/412, 38236/413, 38236/414, 38236/415, 38236/416, 38236/417, 38236/423, 38236/435, 38236/436, 38236/438, 38236/440, 38236/443, 38236/446, 38236/448, 38236/449, 38236/450, 38236/451, 38236/452, 38236/482, 38236/484, 38236/485, 38236/486, 38236/487, 38236/488, 38236/492, 38236/494, 38236/497, 38236/498, 38236/499, 38236/500, 38236/501, 38236/502, 38236/503, 38236/504, 38236/505, 38236/506, 38236/507, 38236/531, 38236/540, 38236/541, 38236/542, 38236/543, 38236/544, 38236/545, 38236/546, 38236/547, 38236/548, 38236/549, 38236/550, 38236/551, 38236/552, 38236/553, 38236/554, 38236/573, 38236/575, 38236/611, 38236/612, 38236/613, 38236/618, 38236/619, 38236/620, 38236/621, 38236/622, 38236/623, 38236/624, 38236/625, 38236/626, 38236/628, 38236/629, 38236/630, 38236/631, 38236/632, 38236/633, 38236/635, 38236/638, 38236/639, 38236/640, 38236/642, 38236/643, 38236/644, 38236/645, 38236/646, 38236/647, 38236/648, 38236/650, 38236/651, 38236/666, 38236/667, 38236/668, 38236/670, 38236/671, 38236/672, 38236/679, 38236/680, 38236/683, 38236/684, 38236/690, 38236/691, 38236/692, 38236/697, 38236/698, 38236/699, 38236/700, 38236/701, 38236/704, 38236/706, 38236/707, 38236/709, 38236/710, 38236/711, 38236/712, 38236/730, 38236/732, 38236/733, 38236/738, 38236/746, 38236/747, 38236/748, 38236/749, 38236/750, 38236/751, 38236/752, 38237/1, 38238/1, 38238/2, 38239, 38240, 38241/3, 38241/4, 38241/5, 38241/6, 38241/7, 38241/8, 38241/9, 38241/10, 38241/11, 38241/12, 38241/13, 38241/14, 38241/15, 38241/16, 38241/17, 38241/19, 38241/20, 38241/21, 38241/22, 38241/23, 38241/24, 38241/25, 38241/26, 38241/27, 38241/28, 38241/29, 38241/30, 38241/31, 38241/32, 38241/33, 38241/35, 38241/36, 38241/37, 38241/38, 38241/39, 38241/40, 38241/41, 38241/42, 38241/43, 38241/44, 38241/45, 38242, 38243/1, 38243/2, 38244/1, 38246/1, 38246/2, 38249/1, 38249/2, 38250/1, 38299/1, 38299/5, 38299/7, 38086/254, 38086/255, 160001, 38300, 38299/6, 38236/763, 38236/762, 38230/55, 38230/54, 38236/767, 38236/770, 38236/765, 38236/744, 38189/8, 38189/11, 38226/14, 38226/13, 38236/761, 38236/723, 38243/7, 38243/6, 38226/11, 38229/9, 38113/38, 38113/40, 38130/9, 38115, 38050/3, 38243/4, 38200/4, 38113/44, 38113/45, 38113/17, 38200/3, 38191/11, 38191/9, 38098, 38236/764, 38236/766, 38223/4, 38223/3, 38133/2, 38236/489, 38113/42, 38036/1, 38113/43, 170205/3, 38299/8, 38299/3, 38278/3, 38236/769, 38113/37, 38017/5, 38236/724, 38243/8, 38299/4, 38036/2, 38236/728, 38236/727, 38207/7, 38190, 38229/11, 38229/6, 38241/2, 38036/3, 38299/9, 38236/782, 38236/783, 38211/11, 38038/14, 38038/15, 38041/1, 38041/2, 38041/3, 38045/1, 38045/2, 38045/3, 38045/4, 38045/5, 38045/6, 38073/2, 38080/7, 38080/8, 38080/9, 38086/148, 38086/149, 38086/150, 38086/151, 38086/152, 38086/153, 38086/154, 38086/155, 38086/160, 38086/161, 38086/174, 38086/175, 38086/176, 38086/177, 38086/178, 38086/179, 38086/180, 38086/181,

		38086/182, 38086/183, 38086/184, 38086/185, 38086/186, 38086/187, 38086/188, 38086/189, 38086/190, 38086/191, 38086/231, 38086/232, 38086/233, 38086/234, 38086/235, [...]
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨	

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

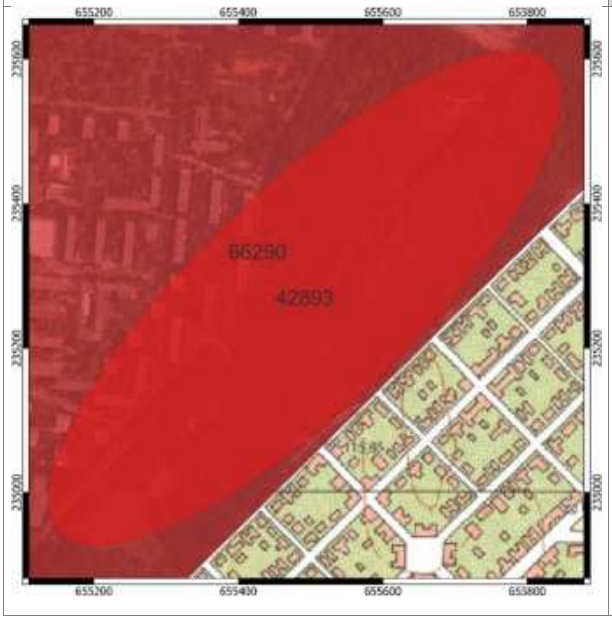
25. lelőhely szerinti adatlap

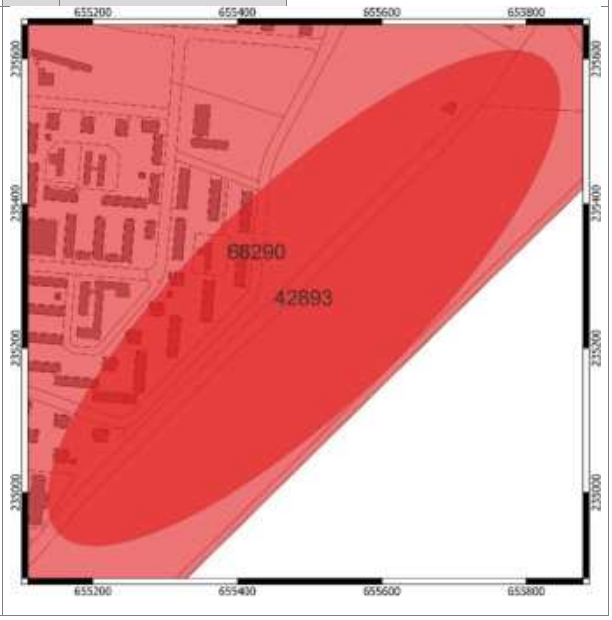
68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			42893					
2	Lelőhely neve			ún. Wekerle- telepi avar temető					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	655491	**EOV X**	235269
	Helyrajzi szám	38236/63, 38236/70, 38236/95, 38236/161, 38236/268, 38236/269, 38236/270, 38236/271, 38236/272, 38236/273, 38236/274, 38236/275, 38236/276, 38236/277, 38236/283, 38236/352, 38236/353, 38236/356, 38236/357, 38236/370, 38236/373, 38236/393							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

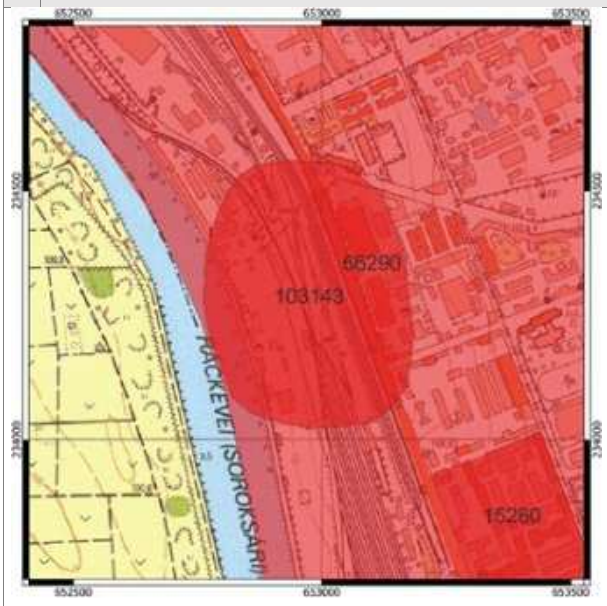

29. lelőhely szerinti adatlap

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklete

1	Megye	-	Település neve	Budapest					
	Nyilvántartási azonosító szám			103143					
2	Lelőhely neve			Budapest, Soroksári úti rendező pályaudvar északi része					
3	Térképvetület	EOV	Térképlap száma		Koordináták	**EOV Y**	652980	**EOV X**	234281
	Helyrajzi szám	38086/18, 38086/191, 38086/20, 38086/21, 38086/22, 38086/23, 38086/24, 38086/26, 38086/27, 38086/28, 38093, 38191/2, 38197, 38198/1, 38199/2, 38200/2, 38200/3, 38200/4, 38208, 38209/2, 38228							
	Földrajzi leírás	A régészeti lelőhely Budapest belterületén található.							
	Helymeghatározás pontossága	< 10 m							
4	Régészeti jelenségek jellege és kora ⇨								

5	Jelenlegi állapot	beépített belterület
6	Veszélyeztetettség	bolygatás, beépítés, elfedés
7	Ismertség	nyilvántartás
8	Tevékenység	adatgyűjtés
9	Fogadó múzeum	leletgyűjtés nem történt
10	Bejelentő	Dr. Tankó Károly, ELTE 1088 Bp. Múzeum krt. 4/b
11	Kelt	2026. 02. 18.

3. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE

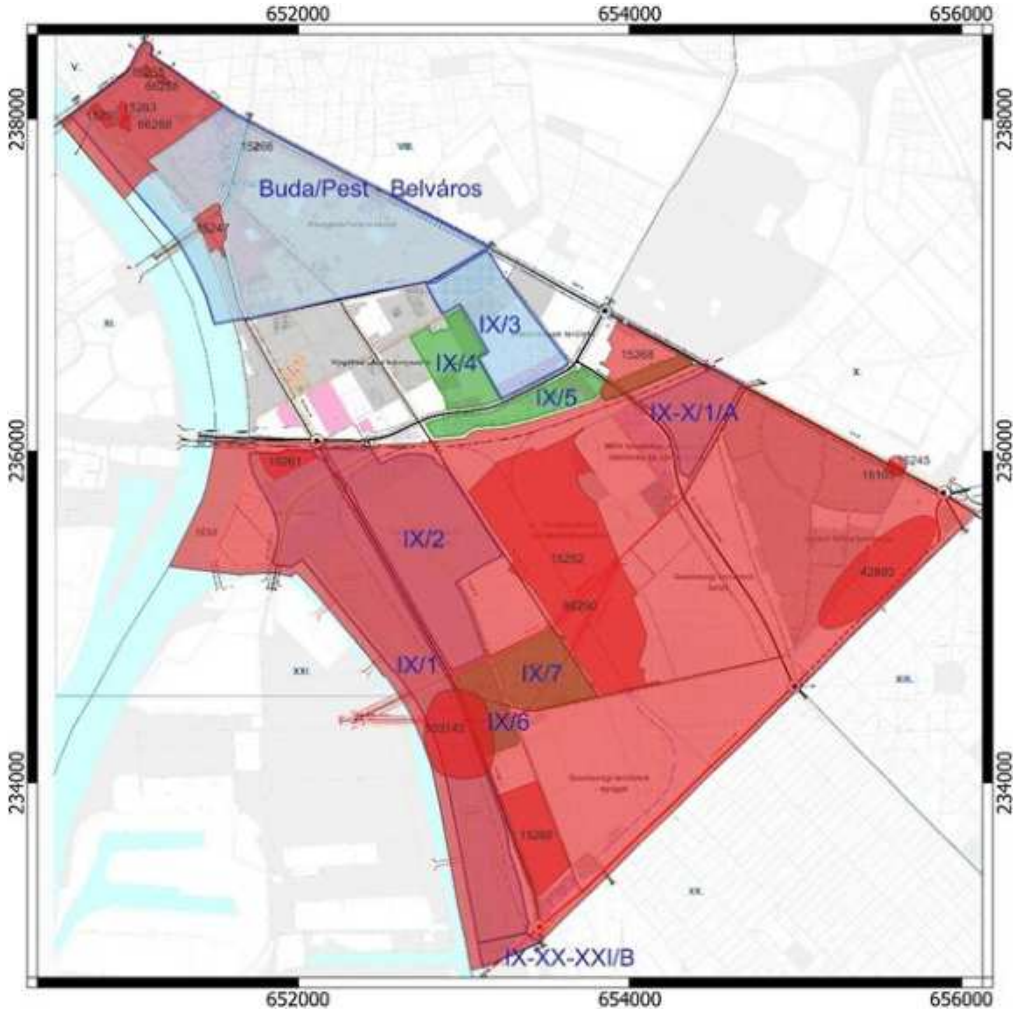
3.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése

3.1.1. A jelenlegi állapot és terület-felhasználás a régészeti örökség összefüggésében

Budapest IX. kerültet, Ferencváros közigazgatási területén 15 nyilvántartott régészeti lelőhely van. Ezek közül mindegyik nyilvántartott régészeti lelőhely beépített belterületen van, ahol legfeljebb az érintett ingatlanok beépítettségének mértéke mutat eltérést.

terület-felhasználás	lelőhelyek száma	arány
mezőgazdasági terület (szántó)	-	-
mezőgazdasági terület (zártkert, szőlő, gyümölcsös)	-	-
mezőgazdasági terület (gyep, rét, legelő)	-	-
erdő	-	-
beépített belterület	15	100%
ipari gazdasági, kereskedelmi, sport és különleges terület	–	–

Terület-felhasználás a régészeti örökség összefüggésében
(a lelőhelyek számának feltüntetésnél az osztott ágban lévő lelőhelyek aránynak megfelelően, például a gyep és erdőművelés alatt lévő lelőhely 0,5 értékben a gyep és 0,5 értékben az erdő terület-felhasználásnál kerültek számba vételre)

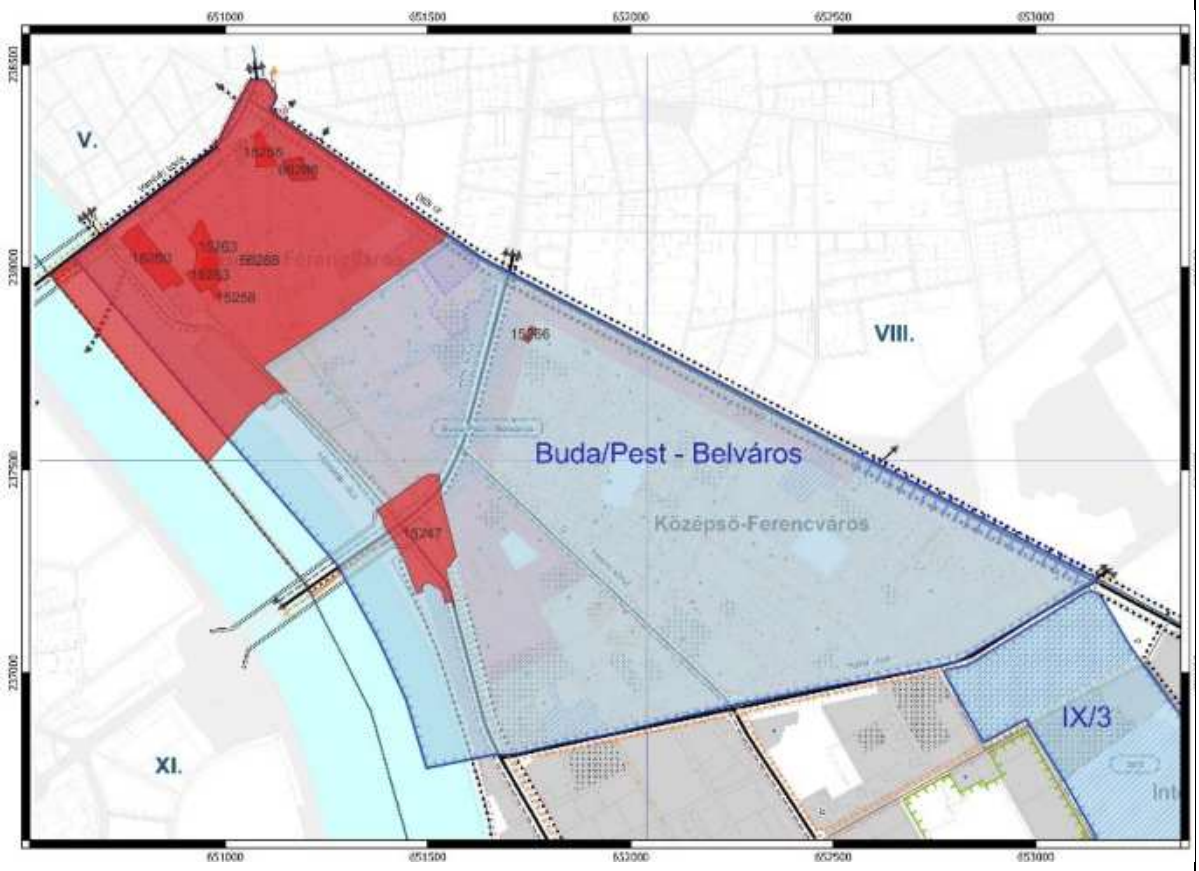
6. kép: Fejlesztési akcióterületek (római számmal jelölve) és a régészeti lelőhelyek (piros)

3.1.2 Változtatási szándékok

Részletes fejlesztési tervlap a településrendezési terv a teljes közigazgatási területre kiterjedően, a sajátos használat szerinti területek figyelembevételével bemutatja a településfejlesztési stratégia és a cselekvési program célkitűzéseit, valamint az ezekhez kapcsolódó fejlesztési akcióterületek térbeli elhelyezkedését és összefüggéseit. A cselekvési program a fejlesztési terv operatív munkarészeként részletezi az önkormányzat fejlesztési célok elérése érdekében tervezett közép- és rövidtávú beavatkozásokat, valamint a célok elérését szolgáló fejlesztési célterületek (akcióterületek) leírását.

3.2 Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre

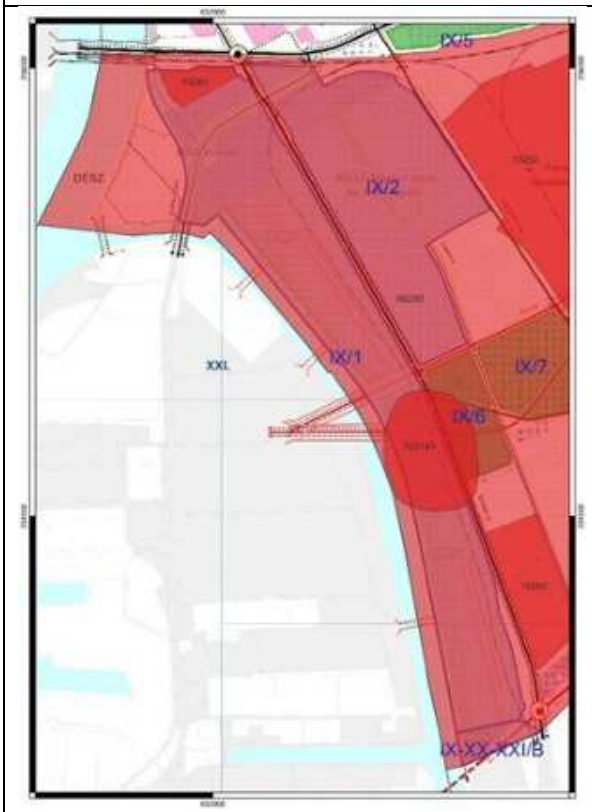
Buda/Pest – Belváros Ferencvárosra eső részterülete

Változtatási szándék: személygépjárművek elhelyezésére vonatkozó szabályok módosítása

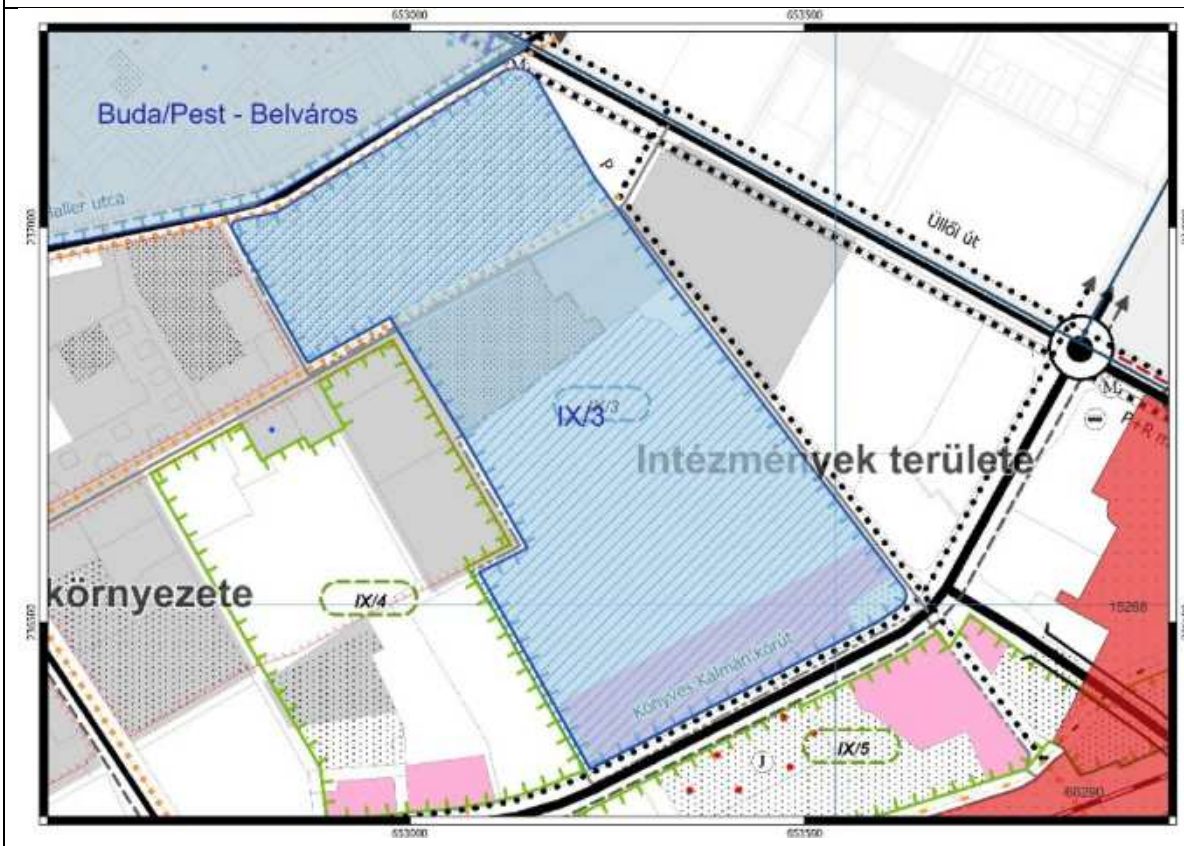
Régészeti érintettség: 15247, 15250, 15255, 15258, 15263, 15266, 66288 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: nem releváns

IX/1 – Volt Nagyvásártelep (IX/1-A Nagyvásártelep és IX/1-B Gubacsidűlő)	
	Változtatási szándék: komplex, vegyes fejlesztésű akcióterület, ahol a Magyar Állam által meghatározott fejlesztési célok: Diákváros, déli körvasút és Közvágóhíd megálló, valamint ehhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztések, zöldterület kijelölések, nagyvárosias, jellemzően szabadon álló max. 150 lakás/ha lakások építése, valamint magasházas beépítés megengedett Régészeti érintettség: 15261, 66290 és 103143 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén elkészíteni szükséges

IX/2– Soroksári út és Külső Mester utca közötti fejlesztési területek	
	Változtatási szándék: komplex, vegyes fejlesztésű akcióterület, ahol a Magyar Állam által a közelben meghatározott fejlesztési célokhoz (Diákváros, déli körvasút és Közvágóhíd megálló), kapcsolódó infrastruktúra fejlesztések, zöldterület kijelölések, barnamezős és alulhasznosított területek funkcióváltásának ösztönzése a kompakt városszerkezet kialakulásának előmozdítása és a kerület szerkezetének javítása érdekében Régészeti érintettség: 15261 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén elkészíteni szükséges

IX/3– Dél-Pesti Centrumkórház

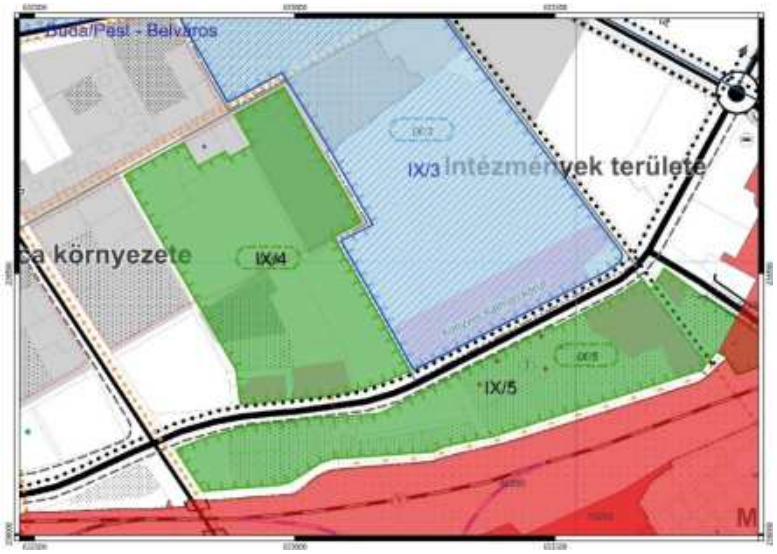

Változtatási szándék: A terület K-Eü-be sorolt része a 98/2017. (IV. 27.) Korm. rendelet az Egészséges Budapest Program megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról szóló rendelet 2. mellékletének 7. pontja szerint kiemelt beruházásokkal érintett terület

Régészeti érintettség: nyilvántartott régészeti lelőhely jelenleg nem nincs, de az akcióterület közelében 15268 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek találhatók

Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: A régészeti érintettség a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a 2001. évi LXIV. törvény 23/G. §. (1) bekezdés alapján a tervezett beruházásokhoz Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése szükséges

IX/4 – Vágóhíd utca környezete

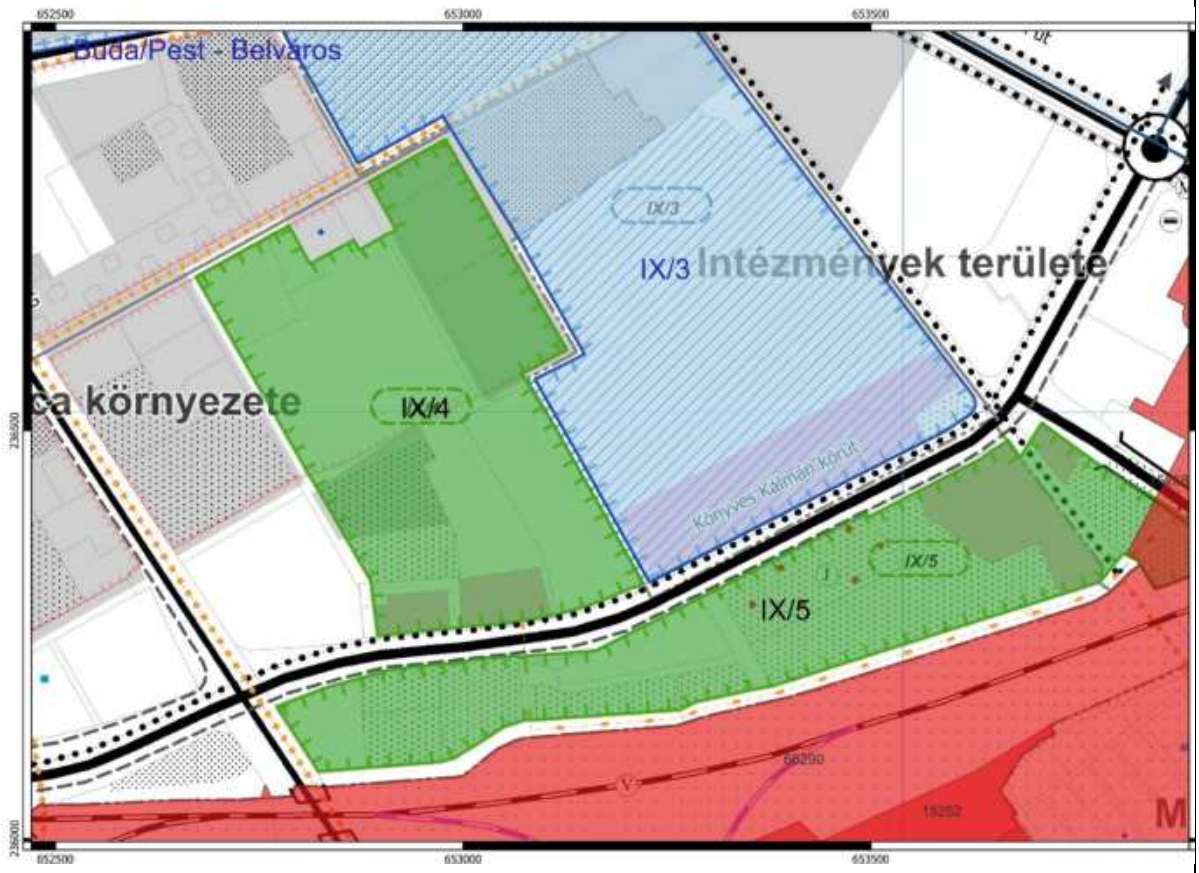

Változtatási szándék: új városépítészeti kialakítás és a közlekedési rendszer területileg érintett elemeinek fejlesztése, hiányzó közterületek létrehozása, zöldfelületek növelése

Régészeti érintettség: nyilvántartott régészeti lelőhely jelenleg nem nincs, de az akcióterület közelében 15252 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek találhatók

Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: A régészeti érintettség a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén elkészíteni szükséges

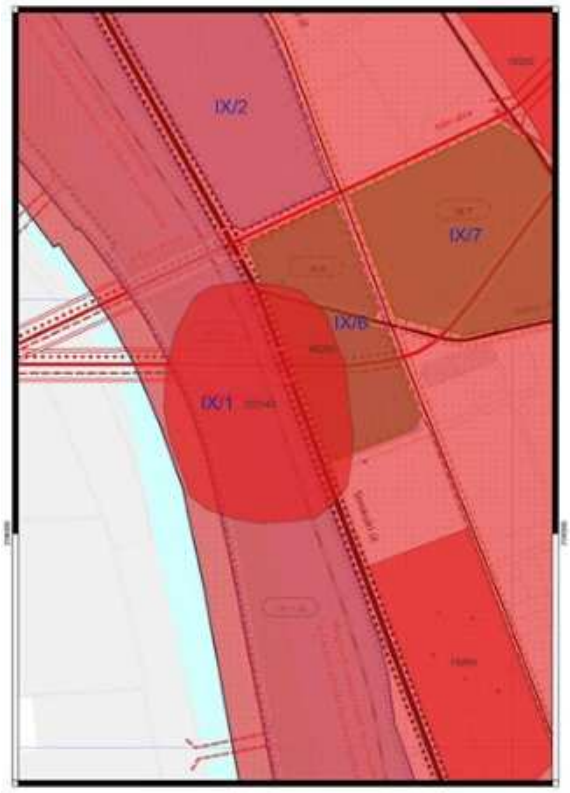
IX/5 – Könyves Kálmán körút és vasút között elhelyezkedő területek

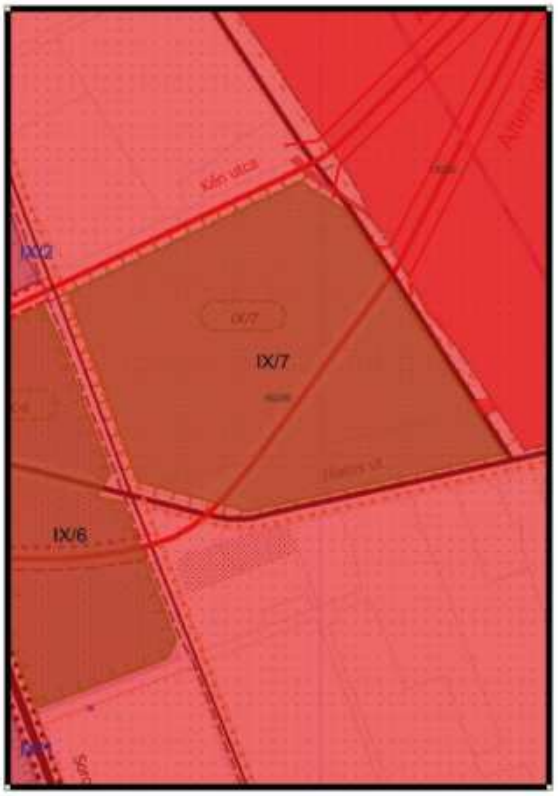

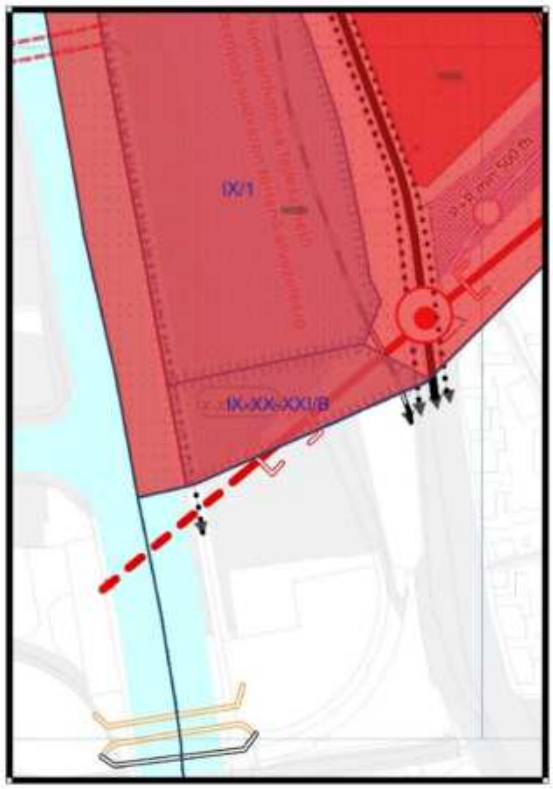
Változtatási szándék: új városépítészeti kialakítás és a közlekedési rendszer területileg érintett elemeinek fejlesztése, hiányzó közterületek létrehozása, zöldfelületek növelése. Az akcióterület építési telkein a Fővárosi településterv szerint magasház elhelyezhető.

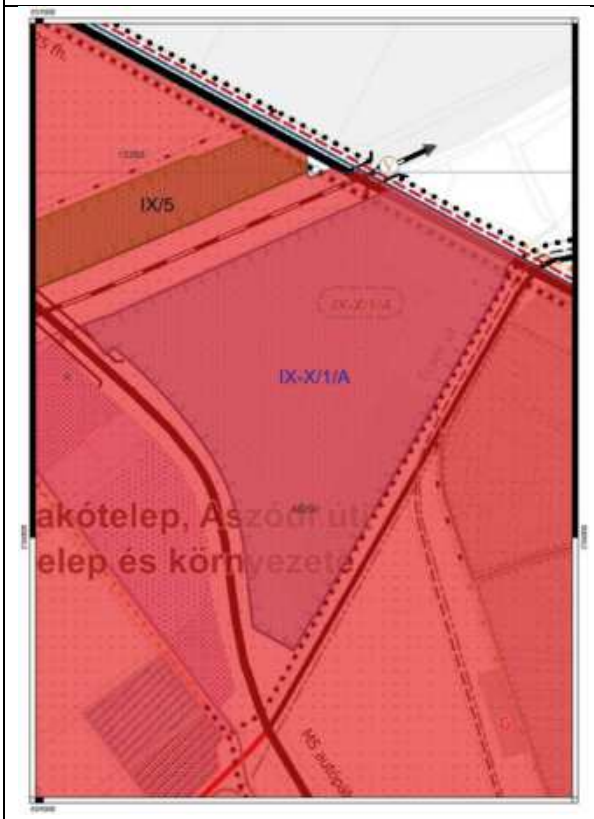
Régészeti érintettség: nyilvántartott régészeti lelőhely jelenleg nem nincs, de az akcióterület közvetlen közelében 15252 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek találhatók

Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: A régészeti érintettség a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén elkészíteni szükséges

IX/6 – Kén utca és Timót utca közötti hídfőtérség	
	Változtatási szándék: komplex, vegyes fejlesztésű akcióterület, ahol a Kén utca – Gubacsi út – Timót utca – Soroksári út által határolt terület a Galvani körúthoz kapcsolódó új RSD híd kerületben elhelyezkedő hídfőtérségévé válik, valamint ehhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztések, zöldterület kijelölések, továbbá magasházas beépítés megengedett Régészeti érintettség: 66290 és 103143 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén elkészíteni szükséges

IX/7 – CF-Pharma fejlesztési terület	
	Változtatási szándék: komplex, vegyes fejlesztésű akcióterület, ahol a Kén utca – Külső Mester utca – Illatos út – Gubacsi út által határolt, jelenleg gazdasági terület, amelynek megszűnése és jövőbeni funkcióváltása, intézményi vegyes fejlesztése tervezett. Régészeti érintettség: 66290 számon nyilvántartott régészeti lelőhely Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén elkészíteni szükséges

IX-XX-XXI/1 – Gubacsidűlő mellékközpont	
	Változtatási szándék: Barnamezős terület, ahol települési mellékközpont kialakítása, barnamezős és alulhasznosított területek funkcióváltásának ösztönzése, valamint kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése tervezett. Régészeti érintettség: 66290 számon nyilvántartott régészeti lelőhely Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén elkészíteni szükséges

IX-X/1/A – Népliget vasútállomás és környéke	
	Változtatási szándék: komplex, vegyes fejlesztésű akcióterület, ahol a helyi adottságok figyelembevételével lakófunkció is elhelyezhető, cél a barnamezős és alulhasznosított területek funkcióváltásának ösztönzése, valamint kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése tervezett. Régészeti érintettség: 66290 számon nyilvántartott régészeti lelőhely Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén elkészíteni szükséges

Változtatási szándékoknak a régészeti örökségre várható hatásainak összefoglalása:

A Buda/Pest – Belváros Ferencvárosra eső részterülete akcióterületen személygépjárművek elhelyezésére vonatkozó szabályok módosításának nincs releváns hatása az itt található 15247, 15250, 15255, 15258, 15263, 15266, 66288 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyekre.

A IX/1 számmal jelölt, volt Nagyvásártelep (IX/1-A Nagyvásártelep és IX/1-B Gubacsidűlő) akcióterületen a Magyar Állam által meghatározott: Diákváros, déli körvasút és Közvágóhíd megálló fejlesztési célok, valamint ehhez kapcsolódó önkormányzati infrastruktúra fejlesztések, zöldterület kijelölések, nagyvárosias, jellemzően szabadon álló magasházas beépítés 15261 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyeket érint. Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A IX/2 számmal jelölt Soroksári út és Külső Mester utca közötti fejlesztési területek komplex, vegyes fejlesztésű akcióterület, ahol a Magyar Állam által a közelben meghatározott fejlesztési célokhoz (Diákváros, déli körvasút és Közvágóhíd megálló), kapcsolódó önkormányzati infrastruktúra fejlesztések, zöldterület kijelölések, barnamezős és alulhasznosított területek funkcióváltásának ösztönzése, vagyis kompakt városszerkezet kialakulásának előmozdítása és a kerület szerkezetének javítása 15261 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyeket érint. Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A IX/3 számmal jelölt Dél-Pesti Centrumkórház akcióterület K-Eü-be sorolt része a 98/2017. (IV. 27.) Korm. rendelet az Egészséges Budapest Program megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról szóló rendelet 2. mellékletének 7. pontja szerint kiemelt beruházásokkal érintett terület. Az akcióterületen nyilvántartott régészeti lelőhely jelenleg nem nincs, de annak közelében 15268 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek találhatók. A régészeti érintettség a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a 2001. évi LXIV. törvény 23/G. §. (1) bekezdés alapján a tervezett beruházásokhoz Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése szükséges.

A IX/4 számmal jelölt Vágóhíd utca környezete akcióterületen új városépítészeti kialakítás és a közlekedési rendszer területileg érintett elemeinek fejlesztése, hiányzó közterületek létrehozása, zöldfelületek növelése tervezett. Az akcióterületen nyilvántartott régészeti lelőhely jelenleg nem nincs, de az akcióterület közelében 15252 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek találhatók. A régészeti érintettség a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A IX/5 számmal jelölt Könyves Kálmán körút és vasút között elhelyezkedő akcióterületen új városépítészeti kialakítás és a közlekedési rendszer területileg érintett elemeinek fejlesztése, hiányzó közterületek létrehozása, zöldfelületek növelése tervezett. Az akcióterület építési telkein a Fővárosi településterv szerint magasház elhelyezhető. Az akcióterületen nyilvántartott régészeti lelőhely jelenleg nem nincs, de az akcióterület közvetlen közelében 15252 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek találhatók. A régészeti érintettség a jelenleg

rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A IX/6 számmal jelölt Kén utca és Timót utca közötti hídfőtérség akcióterületen a Galvani körúthoz kapcsolódó új RSD hídhoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztések, zöldterület kijelölések tervezettek, továbbá ezen a területen magasházas beépítés megengedett. Az akcióterületen a 66290 és 103143 számokon nyilvántartott régészeti lelőhely vannak. A változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A IX/7 számmal jelölt CF-Pharma fejlesztési akcióterületen a jelenleg gazdasági terület megszűnése és jövőbeni funkcióváltása, intézményi vegyes fejlesztése tervezett. Az akcióterületen a 66290 számon nyilvántartott régészeti lelőhely van. A változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A IX-XX-XXI/1 számmal jelölt Gubacsidűlő mellékközpont akcióterület barnamezős terület, ahol települési mellékközpont kialakítása, az alulhasznosított területek funkcióváltásának ösztönzése, valamint kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése tervezett. Az akcióterületen a 66290 számon nyilvántartott régészeti lelőhely van. A változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A IX-X/1/A számmal jelölt Népliget vasútállomás és környéke akcióterületen a helyi adottságok figyelembevételével lakófunkció elhelyezése és a barnamezős és alulhasznosított területek funkcióváltásának ösztönzése, valamint kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése tervezett. Az akcióterületen a 66290 számon nyilvántartott régészeti lelőhely van. A változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre: jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

4. ÉRTÉKVÉDELMI TERV

Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények, valamint az önkormányzati feladatok meghatározása.

4.1. Az értékleltárban szerepeltetett régészeti értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények

A régészeti emlékek megmaradásának, feltárhatóságának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei a 2001. évi LXIV. törvény értelmében a régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban és eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. A védelmükre irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző és csak szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük. Amennyiben a régészeti örökség elemeit eredeti összefüggésükből, a régészeti lelőhely területről valamely oknál fogva mégis el szükséges mozdítani, arra csak régészeti feltárás keretében kerülhet sor.

A régészeti leletek jelenleg a földfelszín alatt vannak. A jelenlegi állapot fenntartása a Budapest IX. kerültet, Ferencváros területén nyilvántartott lelőhelyek esetében biztosítja a még bolygatatlan régészeti leletek eredeti összefüggésben való megőrzését. Amennyiben ez az állapot bármilyen földmunkával járó beruházás megvalósítása végett változik, úgy a régészeti leletek szakszerű feltárása a fejlesztést megelőzően, a földmunkákhoz ütemezve lehetséges.

Ha a feltárás során országos jelentőségű régészeti objektum kerül napvilágra, úgy annak konzerválását, eredeti helyén való megőrzését, az építési kiviteli tervekbe beépítve kell biztosítani.

4.2. Az önkormányzati feladatok meghatározása

4.2.1. Folyamatok iránya, visszafordíthatósága

A régészeti lelőhelyek területének jelenlegi hasznosításából adódó károsan ható folyamatok lassítása, visszafordítása érdekében az ingatlantulajdonos, a helyi önkormányzat és az örökségvédelemi szakemberek (hatóság, múzeum) konstruktív együttműködése szükséges. Ellenkező esetben a negatív folyamatok visszafordíthatatlan károkat okozhatnak, amelyek a kulturális örökség elemeinek részleges vagy teljes megsemmisüléséhez vezethetnek.

4.2.2. Kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei

A régészeti lelőhelyek fokozatos állagromlásának lassítása, megállítása csak a helyi önkormányzat, a szakemberek (területileg illetékes megyei kormányhivatal örökségvédelmi irodája, megyei múzeum) és az érintett magánszemélyek vagy vállalkozások együttműködésével lehetséges.

A fejlesztési övezetben található régészeti lelőhelyen a tervezett beruházás megvalósulása esetén a régészeti emlékekben keletkező károk enyhítésére nincs, csupán megelőzésre van lehetőség. Ennek a törvény által előírt módja a régészeti lelőhely elkerülése, jogszabályi módon meghatározott elfedése, vagy a beruházást megelőző feltárása.

5. ÖSSZEFOGLALÁS

A régészeti lelőhelyek az emberiség és a magyarság történetének, települési viszonyainak, életmódjának fontos bizonyítékai, ezért mindenki részéről elvárt a nemzeti kulturális örökség iránti megbecsülés, a régészeti értékek megóvása és az örökségvédelmi törvények tiszteletben tartása.

Budapest IX. kerültet, Ferencváros közigazgatási területén 15 nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek közül 14 általános törvényi védelem alatt áll, 1 pedig egyedi.

A Buda/Pest Belváros Ferencvárosra eső részterülete akcióterületen személygépjárművek elhelyezésére vonatkozó szabályok módosításának nincs releváns hatása az itt található 15247, 15250, 15255, 15258, 15263, 15266, 66288 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyekre.

A IX/1 és IX/2 számokkal jelölt akcióterületeken a 15261, 66290 és 103143 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek vannak. Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A IX/3 számmal jelölt akcióterületen nyilvántartott régészeti lelőhely jelenleg nem nincs, de annak közelében 15268 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek vannak. A régészeti érintettség a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a 2001. évi LXIV. törvény 23/G. §. (1) bekezdés alapján a tervezett beruházásokhoz Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése szükséges.

A IX/4 és IX/5 számokkal jelölt akcióterületek közelében 15252 és 66290 számokon nyilvántartott régészeti lelőhelyek találhatók. A régészeti érintettség a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A IX/6, IX/7, IX-XX-XXI/1 és IX-X/1/A számokkal jelölt akcióterületeken a 66290 számon nyilvántartott régészeti lelőhely van. Változtatási szándékok hatásai a régészeti örökségre a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, ezért a konkrét tervek kidolgozásakor Előzetes Régészeti Dokumentáció (ERD) készítése javasolt, vagy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén ERD készítése szükséges.

A településrendezési eszközök jelenlegi módosításával nem érintett régészeti lelőhelyekkel kapcsolatban fontos felhívni a figyelmet arra, hogy a törvényi szabályozás alapján régészeti lelet eredeti összefüggéséből csak régészeti feltárással mozdítható el. A régészeti feltárás költségei pedig azt terhelik, akinek a régészeti leletek eredeti összefüggésükből történő elmozdítása érdekében áll. Ennek pénz- és időbeli vonzatával minden esetben előzetesen, már a tervezés szakaszában számolni ajánlott, mivel a régészeti munkák tervezésének és a kivitelezésbe való ütemezésének elmaradása nagymértékben veszélyezteti a lelőhelyeket, ugyanakkor a nem megfelelően tervezett régészeti feladatellátás lassíthatja, vagy akár akadályozhatja is egy beruházás megvalósulását.

Végezetül, amennyiben a régészeti lelőhelynek vagy régészeti érdekű területnek nem minősülő területen földmunkák során váratlan régészeti lelet vagy emlék kerül elő, úgy haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes Budapest Történeti Múzeumot.

* * *

A jelen hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült! A nyilvántartott lelőhelyekről az Építési és Beruházási Minisztérium Építészeti Államtitkárságán belül az Építészetért és Műemlékvédelemért felelős Helyettes Államtitkársága vezet közhiteles nyilvántartást. Minden tervezett beruházás előtt javasolt a lelőhellyel való érintettségről időben meggyőződni!

A hatástanulmány alapjául szolgáló tervek módosítása vagy a tervezési terület bővítése esetén új hatásvizsgálat szükséges!

Budapest, 2026 május 4.

Dr. Tankó Károly

régész, örökségvédelmi szakértő

Szakértői engedély száma: OKM 289-5/2008

6. NYILATKOZAT

Alulírott dr. Tankó Károly régész nyilatkozom, hogy a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről szóló 416/2017. (XII. 18.) Korm. rendeletben meghatározott kulturális szakértői tevékenység folytatásához, a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló 439/2013. (XI. 20.) Korm. rendeletben meghatározott régészet szakterületen szakértői tevékenység végzésére szakértői jogosultsággal rendelkezem.

Budapest IX. kerültet, Ferencváros településtervéhez készített örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakági rész, az összeállítás időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján, az örökségvédelmi jogszabályokkal és a hatósági előírásokkal összhangban készült. A tervezett változtatásokra vonatkozó javaslatok és megoldások az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak megfelelnek.

Budapest, 2026 február 18.

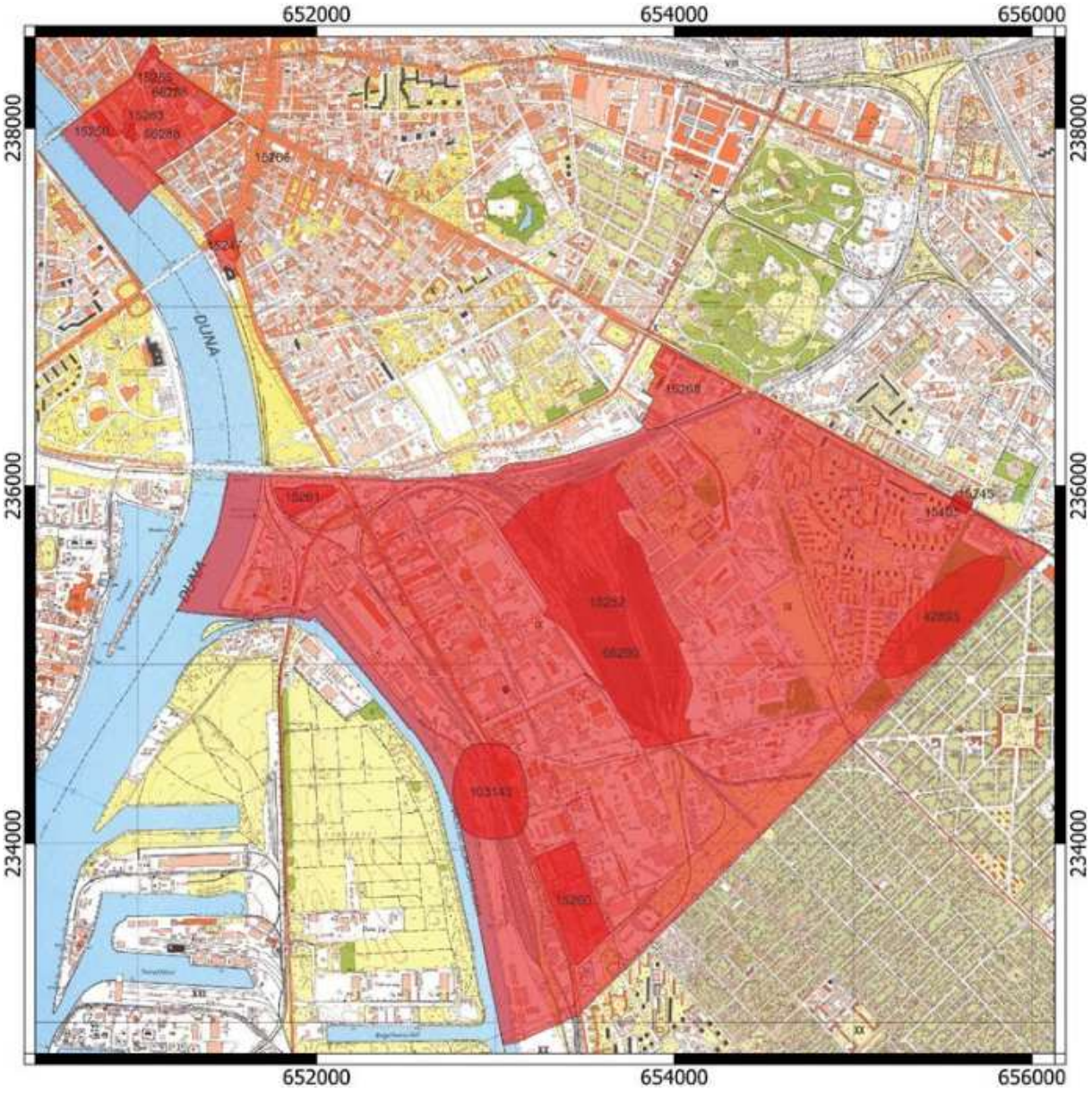

Dr. Tankó Károly

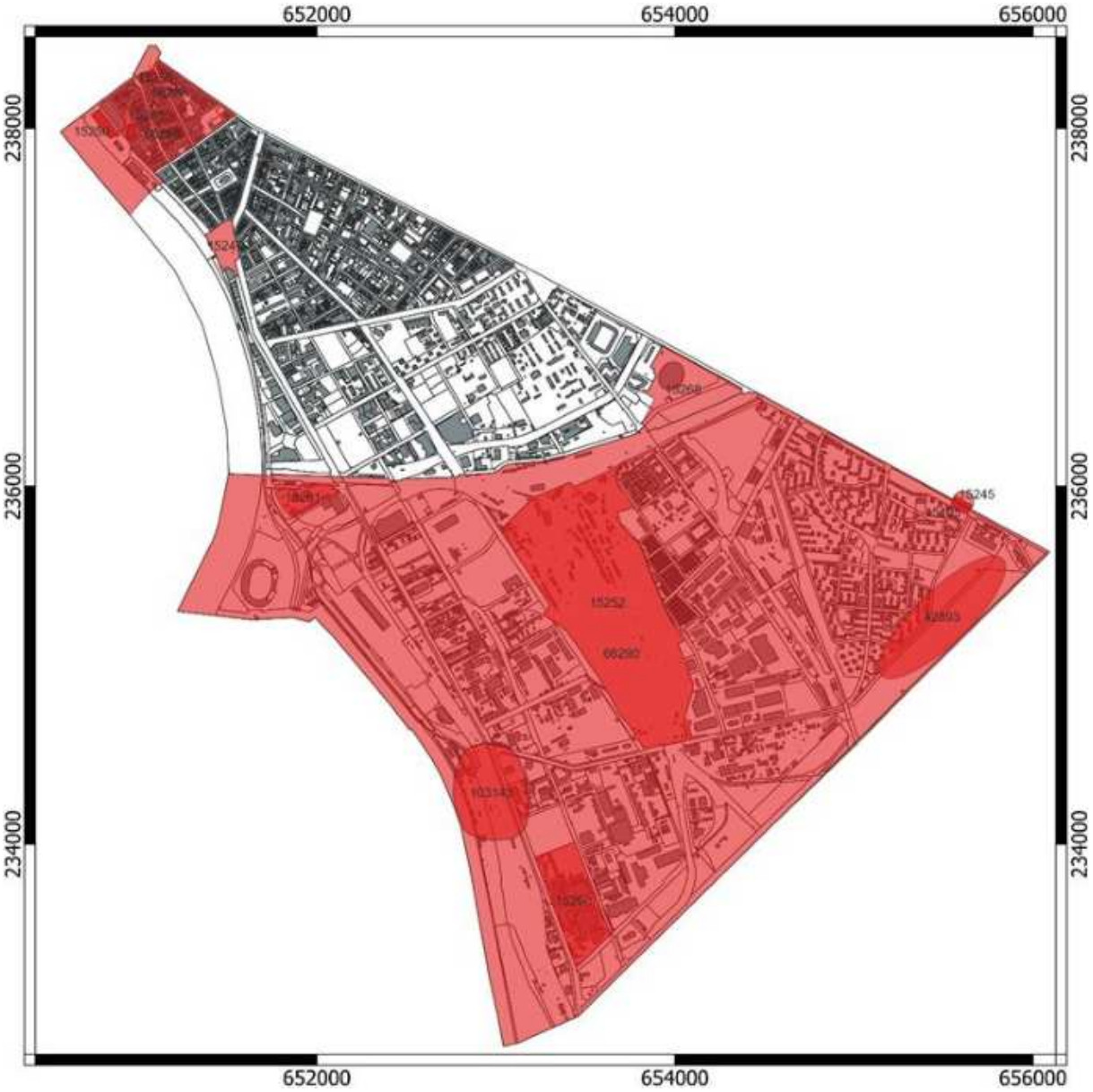
régész, örökségvédelmi szakértő

Szakértői engedély száma: OKM 289-5/2008

7. A RÉGÉSZETI LELŐHELYEK TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSA

1. térkép: Régészeti lelőhelyek (pirossal jelölve) EOV térképen

2. térkép: Régészeti lelőhelyek (piros) hrsz-os alaptérképen

3. térkép: Régészeti lelőhelyek (piros) ortofotón

8. HATÁLYOS ÖRÖKSÉGVÉDELMI JOGI SZABÁLYOZÁS RÖVID ISMERTETÉSE

II.1. A régészeti lelőhelyekre, a régészeti kutatásra és a régészeti leletekre vonatkozó főbb jogszabályok:

2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről

2001. évi LXXX. törvény a jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról

2001. évi XXVIII. törvény a lopott vagy jogellenesen külföldre vitt kulturális javak nemzetközi visszaadásáról szóló, Rómában, 1995. év június hó 24. napján aláírt UNIDROIT Egyezmény kihirdetéséről

1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről **(különösen a 38-49. §)**

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről (különös tekintettel a földvárak és kunhalmok néven itt védett tájelemként szereplő lelőhelyekre)

1985. évi 21. törvényerejű rendelet a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete Általános Konferenciájának ülésszakán Párizsban, 1972. november 16-án elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

1979. évi 2. törvényerejű rendelet a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Közgyűlése által Párizsban az 1970. évi november hó 14. napján elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

1957. évi 14. törvényerejű rendelet a kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelme tárgyában Hágában, 1954. évi május hó 14. napján kelt nemzetközi Egyezmény, valamint az ahhoz csatolt jegyzőkönyv (a kulturális javak háború idején megszállott területről való kivitelének tilalma tárgyában) kihirdetéséről

149/2000. (VIII. 31.) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között, 1992. január 16-án kelt, Valettában aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről

47/2001. (III. 27.) Korm. rendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásról

191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet az örökségvédelmi bírságról

2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról

68/2018 (IV.9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

439/2013. (XI. 20.) Korm. rendelet a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről

416/2017. (XII. 18.) Korm. rendelet a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről

3/2009. (II. 18.) OKM rendelet a muzeális intézményekre vonatkozó szakfelügyelet rendjéről

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről. Ennek 177. § (3) szerint, aki a kulturális örökség védett elemeit, gondatlanul megsemmisít, megrongál, elvisz, áthelyez vagy elmozdít, szabálysértést követ el.

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről. Ennek 358.§ szerint, aki kulturális javak körébe tartozó tárgy, régészeti lelőhely vagy műemlék megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, az okozott kár mértékétől függően 1-5 évig terjedő szabadságvesztéssel sújtható.

II.2. A régészeti lelőhellyel érintett területeken követendő eljárások, jogok és kötelezettségek

1.) Miniszteri rendelet által kiemelten vagy fokozottan védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek esetében a hatóság (vármegyei kormányhivatal örökségvédelmi irodájának) engedélye szükséges bármilyen, a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygató, vagy a terület jellegét megváltoztató, egyébként engedélyhez nem kötött tevékenység végzéséhez. Ennek hiányában semmilyen munka nem végezhető. Egyebekben az adott területre a régészeti védelmet elrendelő miniszteri rendeletben (a korábbiak esetében határozatban) foglaltak szerint kell eljárni.

2.) Nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében, a 2001. évi LXIV. tv. alapján a régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak, továbbá a régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. A földmunkával járó fejlesztésekkel a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket el kell kerülni. A kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket - így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését - e védelemmel összhangban kell végezni. Ha a lelőhely földmunkával való elkerülése a fejlesztés, beruházás költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a beruházás máshol nem valósítható meg, a beruházással veszélyeztetett területet előzetesen fel kell tárni. Ennek részeként a lelőhelyen először próbafeltárást kell végezni. A régészeti érintettség mértékétől függően, bizonyos esetekben, a hatóság régészeti megfigyelést írhat elő. Nagyberuházások és kisajátítási törvényben meghatározott közérdekű cél esetén megelőző régészeti dokumentációt kell készíteni. Az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésére a Magyar Nemzeti Múzeum jogosult. A régészeti feltárás költségeit annak kell fedeznie, akinek a régészeti leletek elmozdítása érdekében áll, azonban az előzetes régészeti dokumentáció elkészítéséhez szükséges régészeti feltárások költségei - nemzetgazdasági szempontból indokolt esetekben - a központi költségvetésből fedezhetőek. A régészeti feltárásra vonatkozó szerződést a beruházónak a területileg illetékes múzeummal kell megkötnie. Ez a régészeti gyűjtőkörrel rendelkező múzeum **Budapest Főváros esetében a Budapest Történeti Múzeum**. A szerződés érvényességéhez a hatóság jóváhagyása szükséges. A törvény szerint megelőző régészeti feltárást a területileg illetékes múzeum, valamint a Magyar Nemzeti Múzeum végezhetnek.

Nyilvántartott régészeti lelőhelyen a lelőhely jelenlegi használati módját csak akkor kell korlátozni, ha annak folytatásától a lelőhely súlyosan károsodhat, vagy fennáll a megsemmisülés veszélye. Ugyanez vonatkozik a hatóság hozzájárulásával végzett tevékenységekre is: amennyiben előre nem látott örökségvédelmi érdek merül fel, vagy addig ismeretlen jelenség kerül napvilágra, úgy a végzett tevékenységet korlátozni kell. A hatóság a munka felfüggesztése

esetén lehetősége van régészeti védelem megindítására, illetve annak megvalósulása esetén a kisajátítás kezdeményezésére.

A védelem alatt álló kulturális örökségi elemekben (védett vagy nyilvántartott régészeti lelőhelyek) vagy a leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése, megrongálása, vagy veszélyeztetése büntetendő cselekmény: örökségvédelmi bírság kiszabásával jár, ill. bizonyos esetekben e cselekedet a BTK hatálya alá esik.

3.) Régészeti érdekű területek, továbbá valamely tevékenység során bárhol újonnan észlelt régészeti lelőhely előkerülése esetében:

Régészeti érdekű területnek számít minden olyan területrész, ahol régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

A 2001. évi LXIV. törvény 24. § (1) bekezdése szerint, ha az építési munka végzése során régészeti emlék kerül elő, a kivitelező köteles azt az építésügyi hatósághoz (járási hivatal vagy jegyző), valamint más hatáskörrel rendelkező hatósághoz haladéktalanul bejelenteni, és a lelőhelyet a hatósági intézkedésig érintetlenül hagyni.

Más szóval, amennyiben nem ismert és így hivatalosan nyilván nem tartott régészeti lelőhelyeken régészeti jelenség vagy lelet kerül elő, a végzett tevékenységet abba kell hagyni, és a helyszín vagy lelet őrzése mellett értesíteni kell a jegyzőt, aki a területileg illetékes múzeum és a hatóság szakmai bevonásáról köteles gondoskodni. A bejelentési kötelezettség a felfedezőt, az ingatlan tulajdonosát, az építtetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli! A múzeum köteles a mentő feltárást haladéktalanul megkezdeni, és folyamatosan - az elvárható ütemben - végezni, az előkerült régészeti leletet ideiglenesen elhelyezni. A mentő feltáráshoz feltárási engedély nem szükséges. Ha a mentő feltárást nem lehet 30 nap alatt elvégezni, a hatóság ideiglenesen védetté nyilváníthatja a földterületet.

A nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhelyben vagy az onnan származó leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése ugyancsak büntetendő cselekmény (BTK hatálya alá esik).

A hatóság a rendeletben foglalt esetekben és tartalommal örökségvédelmi hatástanulmány elkészítetéséhez kötheti szakhatósági állásfoglalásának megadását. A 2001. évi LXIV. törvény alapján készítendő hatástanulmányok tartalmi követelményeit a 68/2018 (IV.9.) Korm. rendelet melléklete tételesen meghatározza. A tanulmány elkészíttetése a beruházót terheli és készítésére kizárólag a rendeletben feljogosítottak vállalkozhatnak. Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi részét csak olyan személy készítheti, aki a 416/2017. (XII. 18.) Korm. rendeletben meghatározott feltételeket teljesíti. A hatástanulmány készítője jogosultságán túl arról is nyilatkozik, hogy a tervezett megoldás megfelel az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak.

FERENCVÁROS TELEPÜÉSTERVE

MŰEMLÉKVÉDELMI

HATÁSTANULMÁNY

II/B. kötet

MELLÉKLET

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzat
Képviselő-testületének 116/2026. (VII.16.) számú határozatával jóváhagyva

2026. július

Tartalom

1. melléklet 4

Az országos építészeti örökség elemei (2023. évi C törvény: 16. § meghatározása szerint) 4

2. melléklet 22

Budapest fővárosi helyi védettségű építészeti örökségének értékleltára 22

3. melléklet 30

Kerületi helyi védelem alá helyezett elemek értékleltára (8/2024. (IV.23.) önkormányzati rendelete 2. melléklet) 30

1. melléklet

Az országos építészeti örökség elemei (2023. évi C törvény: 16. § meghatározása szerint)

	Cím	Hrsz.	Jelleg	Név	Védelem fajtája	Törzsszám	Azonosító	Védés ideje
1.	Bakáts tér	36910	templom	Ferencvárosi r.k. plébániatemplom	Műemlék	15664	1026	1951, 1958
2.	Boráros tér 3.	36932	lakóház, udvar	Lakóház, Schön Rezső bérháza	Műemlék	16271	12352	2009
3.	Csarnok tér 1., Vámház körút 1-3., Pipa utca 1., Sóház utca 2.	37056	vásárcsarnok	Központi Vásárcsarnok	Műemlék	15675	1072	1978, 1994
4.	Fővám tér 7-9., Sóház utca 1-9	37058	egyetem	Fővámház	Műemlék	15668	1037	1951, 1958
5.	Gát u. 3.	37730	lakóház, udvar	József Attila szülőháza	Műemlék	15669	1039	2001
6.	Gönczy Pál utca 1-3., Lónyay utca 7.	37033	lakóház, udvar	Lakóház, sarokház	Műemlék	15670	1040	1958
7.	Gubacsi út 6/a.	38113/43	üzem	Sertésvásárcsarnok	Műemlék	-	30955	2017, 2020
8.	Hídépítő u. –	38086/	gazdasági épület, udvar	Nagyvásártelep együttese	Műemlék	16089	11207	2004

	Helyi kikötő út	270						
9.	Hídépítő u. – Helyi kikötő út	38086/ 270	gazdasági épület, udvar	Nagyvásártelep együttese: Csarnoképület és hozzá tartozó rámpa	Műemlék	16089	16176	2004
10.	Hídépítő u. – Helyi kikötő út	38086/ 270	gazdasági épület, udvar	Nagyvásártelep együttese: Irodaépület	Műemlék	16089	16174	2004
11.	Hídépítő u. – Helyi kikötő út	38086/ 270	gazdasági épület, udvar	Nagyvásártelep együttese: Zászlótartó építmény	Műemlék	16089	16175	2004
12.	Hídépítő u. – Helyi kikötő út	38086/ 270	gazdasági épület, udvar	Nagyvásártelep együttese és Ferencvárosi Kikötő: bejárati pillérek	Műemlék	16089	16177	2004
13.	Kálvin János tér 7.	37015	templom	Református templom	Műemlék	15665	1041	1951, 1958
14.	Kálvin János tér 8., Török Pál utca 4.	37014	lakóház, udvar	Lakóház, kétemeletes bérház	Műemlék	15666	1042	1951, 1958
15.	Kálvin János tér 9., Ráday utca 1-3., Török Pál utca 6.	37013	lakóház, udvar	Két Oroszlán fogadó	Műemlék	15667	1043	1958
16.	Könyves Kálmán krt.7.	38276	telephely	BKV Ferencváros Járműfenntartó Üzeme együttese	Műemlék	-	30676	2016, 2020
17.	Könyves Kálmán krt.7.	38276	telephely	BKV Ferencváros Járműfenntartó Üzeme együttese: Áramátalakító	Műemlék	-	30727	2016, 2020

18.	Könyves Kálmán krt.7.	38276	telephely	BKV Ferencváros Járműfenntartó Üzeme együttese: Kocsimesteri pavilon	Műemlék	-	30726	2016, 2020
19.	Könyves Kálmán krt.7.	38276	telephely	BKV Ferencváros Járműfenntartó Üzeme együttese: Műhelyépület, irodaszárny	Műemlék	-	30728	2016, 2020
20.	Könyves Kálmán krt.7.	38276	telephely	BKV Ferencváros Járműfenntartó Üzeme együttese: Műhelysor	Műemlék	-	30729	2016, 2020
21.	Könyves Kálmán krt.7.	38276	telephely	BKV Ferencváros Járműfenntartó Üzeme együttese: Régebbi kocsiszín	Műemlék	-	30725	2016, 2020
22.	Könyves Kálmán krt.7.	38276	telephely	BKV Ferencváros Járműfenntartó Üzeme együttese: Újabb kocsiszín	Műemlék	-	30724	2016, 2020
23.	Könyves Kálmán krt.7.	38276	telephely	BKV Ferencváros Járműfenntartó Üzeme együttese: Vágányzat	Műemlék	-	30730	2016, 2020
24.	Lónyay u. 26.	36973	irodaház	Lakóépület, v. kétudvaros lakóház	Műemlék	16205	11745	2006
25.	Lónyay u. 29.	37082/2	lakóház, udvar	Lakóház, v. Gregersen-palota	Műemlék	16034	1024	2006
26.	Lónyay u. 30-32., Kinizsi u. 12.	36971	iroda, üzletház, udvar	Magyar Királyi Központi Zálogház	Műemlék	16376	30919	2017
27.	Lónyay u. 60., Ráday u. 61.	36934	lakóház, udvar	Lakóház, kétemeletes, két utcai homlokzattal	Műemlék	15674	1051	1958
28.	Mester u. 29.	37861	lakóház, udvar	Brauch hentesüzlet és húsüzem	Műemlék	16272	12353	2009

29.	Ráday u. 11-13., Erkel F. u. 14.	37008/2	lakóház, udvar, egyéb épület	Lakóház, sarokház	Műemlék	15671	1057	1958
30.	Ráday u. 18., Erkel F. u. 15.	36825	lakóház, udvar	Lakóház, sarokház	Műemlék	15672	1058	1958
31.	Ráday u. 36., Knézich J.u.5-7.	36914	középiskola	Lakóház, egyemeletes lakóház	Műemlék	15673	1060	1958
32.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/1	üzem	Hungária malom épületegyüttese	Műemlék	16077	11191	2002
33.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/1	üzem	Hungária malom épületegyüttese: Gépház	Műemlék	16077	16170	2002
34.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/1	üzem	Hungária malom épületegyüttese: Kazánház	Műemlék	16077	16171	2002
35.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/1	üzem	Hungária malom épületegyüttese: Lakóház	Műemlék	16077	16165	2002
36.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/1	üzem	Hungária malom épületegyüttese: Lépcsőtornyok	Műemlék	16077	16169	2002

37.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/1	üzem	Hungária malom épületegyüttese: Malomüzem	Műemlék	16077	16168	2002
38.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/1	üzem	Hungária malom épületegyüttese: Raktárak	Műemlék	16077	16166	2002
39.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/1	üzem	Hungária malom épületegyüttese: Rizsraktár	Műemlék	16077	16173	2002
40.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/1	üzem	Hungária malom épületegyüttese: Siló	Műemlék	16077	16167	2002
41.	Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.	38000/3	üzem	Hungária malom épületegyüttese: V. Raktár	Műemlék	16077	16172	2002
42.	Üllői út 7.	36812	lakóház, udvar	Lakóház, egyemeletes lakóház	Műemlék	15676	1066	1958
43.	Üllői út 17-19., Erkel F. u. 19.	36835	lakóház, udvar	Lakóház, sarokház	Műemlék	15677	1067	1958
44.	Üllői út 23.	36837	lakóház, udvar	Lakóház	Műemlék	15678	1069	1958
45.	Üllői út 33-37., Hőgyes Endre utca 10-12., Kinizsi P. utca 31.	36862	múzeum	Iparművészeti Múzeum	Műemlék	15679	1070	1951, 1958

46.	Üllői út 45-51.	37104	gazdasági épület, udvar	Mária Terézia laktanya	Műemlék	15680	1071	1951, 1958
47.	Vámház krt. 15.	37020	lakóház, udvar	Lakóház, Dlauchy-ház	Műemlék	16273	12354	2009
48.	*Bakáts tér*	*36850/2, 36868, 36888-89, 36904-9, 36911/2, 36912, 36928-29, 36930/2, 36931, 36939-40, 36946-48*	-	*Ferencvárosi r.k. plébániatemplom kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15664*	*24511*	*1951, 1958*
49.	*Boráros tér 3.*	*36899, 36931, 36933, 37018,*	-	*Lakóház Schön Rezső bérháza kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*16271*	*13413*	*2009*

		37100/4						
50.	*Csarnok tér 1., Vámház körút 1-3., Pipa utca 1., Sóház utca 2.*	*23928-29,* *23931, 24077,* *23813/2,* *37017,* *37025-28,* *37032,* *37037-38,* *37044-45,* *37048,* *37054/21,22,* *37055,* *37057-58,* *37060*	-	*Központi Vásárcsarnok kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15675*	*24533*	*1978, 1994*

51.	*Fővám tér 7-9., Sóház utca 1-9*	*23818-19,* *23858,* *23928,* *23813/2,* *37044,* *37054/21,* *37054/22,* *37056,* *37059-60,* *37061/7, 9,10.* *37062*	-	*Fővámház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15668*	*24515*	*1951, 1958*
52.	*Gönczy Pál utca 1-3., Lónyay utca 7.*	*37005,* *37012,* *37016,* *37018,*	-	*Lakóház, sarokház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15670*	*24517*	*1958*

		37029-32, *37034,* *37037*						
53.	*Hídépítő u. –* *Helyi kikötő út*	*38086/* *270, 271* *38086/49*	-	*Nagyvásártelep együttese kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*16089*	*13410*	*2004*
54.	*Kálvin János tér 7.*	*24080-84,* *24115-16,* *36808,* *37005,* *37012,* *37014,* *37016*	-	*Református templom kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15665*	*24521*	*1951, 1958*
55.	*Kálvin János tér 8., Török Pál utca 4.*	*24083-84,* *24115-16,* *36808,*	-	*Lakóház, kétemeletes bérház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15666*	*24523*	*1951, 1958*

		37005, *37012-13,* *37015*						
56.	*Kálvin János tér 9., Ráday utca 1-3., Török Pál utca 6.*	*24082-4, 24115-16,* *36809,* *36817-20,* *36929,* *37005,* *37011-12,* *37014*	-	*Két Oroszlán fogadó kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15667*	*24525*	*1958*
57.	*Lónyay u. 26.*	*36972,* *36974-77,* *36981-82,* *37018,*	-	*Lakóépület, v. kétudvaros lakóház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*16205*	*13411*	*2006*

		37064/1-2						
58.	*Lónyay u. 29.*	*36961,* *36971,* *37081,* *37082/1, 2* *37090*	-	*Lakóház, v. Gregersen-palota kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*16034*	*13408*	*2006*
59.	*Lónyay u. 60., Ráday u. 61.*	*36899,* *36900,* *36901,* *36931,* *36933,* *36935,* *37018,* *37100/2, 3*	-	*Lakóház, kétemeletes lakóház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15674*	*24527*	*1958*
60.	*Mester u. 29.*	*37862/1, 2* *37863,* *37864,*	-	*Brauch hentesüzlet és húsüzem kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*16272*	*13415*	*2009*

		37865						
61.	*Ráday u. 11-13.,* *Erkel F. u. 14.*	*36823-25,* *36929,* *36993-94,* *36999,* *37008/1,* *37009*	-	*Lakóház, sarokház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15671*	*24528*	*1958*
62.	*Ráday u. 18.,* *Erkel F. u. 15.*	*36823-24,* *36827,* *36833,* *36993,* *36999*	-	*Lakóház, sarokház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15672*	*24529*	*1958*
63.	*Ráday u. 36.,* *Knézich J.u.5-7.*	*36850/2,* *36851,* *36856-8,* *36863,* *36913,*	-	*Lakóház, egyemeletes lakóház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15673*	*24531*	*1958*

		36919, *36920,* *36923-5,* *36929,* *36951-2*						
64.	*Soroksári út 48., 50-54., Tóth Kálmán u. 9-13., Vágóhíd u. 8.*	*38000/1, 2,3*	-	*Hungária malom épületegyüttese kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*16077*	*13409*	*2002*
65.	*Üllői út 17-19.,* *Erkel F. u. 19.*	*36763-75,* *36806/2,* *36807/1,* *36815-16,* *36824,* *36833,* *36836*	-	*Lakóház, sarokház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15677*	*19021*	*1958*
66.	*Üllői út 23.*	*36767,* *36770,* *36771/14,*	-	*Lakóház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*15678*	*19022*	*1958*

		36806/2, *36807/1,* *36833,* *36836*						
67.	*Vámház krt. 15.*	*37016-19,* *37021*	-	*Lakóház, Dlauchy-ház kijelölt műemléki környezete*	*Műemléki környezet*	*16273*	*13417*	*2009*
	Másik kerülettel közös műemléki védelem:							
68.	-	38086/ 254, (255)	közterület	Budapest IX. és XI. kerület, Duna alatti járható kábelalagút	műemlék	15917	1075	1990, 2005
69.	Laczkovich u.	38086/ 254, (255)	közterület	Budapest IX. és XI. kerület, Duna alatti járható kábelalagút, Pesti végakna	műemlék	15917	16362	1990, 2005
Másik kerületben álló műemlék műemléki környezete:								
70.		*36808-09,* *36929,* *37013-15*	-	*Budapest V. kerület,* *Középkori városfal* *kijelölt műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*15324*	*25280*	*1951,* *1958*

71.		*36808,* *37014-15*	-	*Budapest V. kerület,* *Középkori városfal* *kijelölt műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*15329*	*25586*	*1951,* *1958*
72.		*36808,* *37017,* *37020-21*	-	*Budapest V. kerület,* *Középkori városfal* *kijelölt műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*15373*	*25602*	*1951,* *1958*
73.		*37017,* *37056,* *37060*	-	*Budapest V. kerület, Vámház körút 2., Fővám tér 6., Só utca 1.lakóház* *kijelölt műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*15468*	*25809*	*1951,* *1958*
74.		*37017,* *37025*	-	*Budapest V. kerület, Vámház körút 6., Veres Pálné u. 41. lakóház* *kijelölt* *műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*15469*	*25810*	*1951,* *1958*
75.		*36808,* *37017-18,* *37020-21*	-	*Budapest V. kerület, Vámház körút 16., Királyi Pál utca 15. lakóház* *kijelölt műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*15470*	*25811*	*1951,* *1958*
76.		*36836,* *36837*	-	*Budapest VIII. kerület, Üllői út 24.* *Magyar Evangélikus Egyház Országos Székháza kijelölt műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*16326*	*18438*	*2011*

77.		*36807/1,* *36850/1,* *36862*	-	*Budapest VIII. kerület, Üllői út 32., Mária utca 54.Heinrich-udvar* *kijelölt műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*16327*	*18443*	*2011*
78.		*36808*	-	*Budapest VIII. kerület, Magyar Nemzeti Múzeum* *kijelölt műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*15649*	*942*	*1973*
79.		*37017,* *37053,* *37054/18 ,19,20,21 ,22,* *37056-59,* *37061/7, 9,10,* *37062-63,* *37064/1*		*Szabadság híd műemléki környezete*	*műemléki környezet*	*15452*	*26379*	*1951,* *1966*
Műemléki jelentőségű terület, világörökség része:								
80.		37017 szakasza ,	-	Budapest műemléki jelentőségű területe	műemléki jelentőségű terület	15001	217	2005

		37051-53, 37054/18,19,20,21,22, 37055-60, 37061/7,9,10 37062						
81.		37017 szakasza, 37051-53, 37054/18,19,20,21,22, 37055-60, 37061/7,9,10 37062	-	Budapest - a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út világörökség védőövezet	világörökség védőövezet			

82.		36862	-	Lechner Ödön művei. Iparművészeti Múzeum. Világörökség várományos helyszín	Világörökség várományos helyszín		30484	
83.		36807/1, 36840/7, 36849, 36850/1, 36855, 36861, 36863, 36864/1, 2 36865-68,	-	Lechner Ödön művei. Iparművészeti Múzeum. Világörökség várományos helyszín védőövezet	Világörökség várományos helyszín védőövezet		30484	

2. melléklet

Budapest fővárosi helyi védettségű építészeti örökségének értékleltára

Cím	Helyrajzi szám	Védelem keltezése	Védelem megszűnése	Építmény típusa	Megnevezés	Tervezés, építés ideje	Tervező	Leírás	Stílus	Eredeti funkció
IX. kerület, Czuczor utca 1, Közraktár utca 10	37077	21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.		Építmény	lakóépület	1912.	Nay Rezső	A Czuczor utca és a Közraktár utca sarkán álló, ötemeletes, magastetős, vakolt felületű lakóház 1912-ben épült Nay Rezső tervei szerint. Az épület mozgalmasan tagolt a kiugró erkélyek és zárterkélyek által. A földszinten működő lábazati fal fut körbe, amelyet megszakítanak a kialakított üzletportálok. A Közraktár utcai homlokzat hattengelyes, kialakítása nem tükröz teljes szimmetriát. A jobb oldali legszélső tengelyben beugró, kisméretű loggiák helyezkednek el, a szomszédos tengely második, harmadik és negyedik emeletének magasságában zárterkély található. A zárterkély felületét több helyen osztópárkányok tagolják. A két középső tengelyben a zárterkéllyel megegyező magasságban, kovácsoltvas korláttal rendelkező erkélyek kerültek kialakításra. A bal oldali zárterkély nagyobb kiülésű a jobb oldalinál, architektúrája kevésbé díszített. A zárterkélyek tengelyében a főpárkány fölé magasodó felépítmény látható. Az épület sarka ferde éllel kialakított, amelyhez ívelt formájú erkélyek csatlakoznak, kovácsoltvas korláttal. A Czuczor utcai homlokzat jobboldali első két tengelyében, a második és negyedik emelet közötti három szinten szintén zárterkély került kialakításra. Jobbról a hetedik tengely erkélyes, a homlokzat további szakaszai egyszerűbb megjelenésűek. A nyílászárók formája, záródása nem egységes. A kapualj falai és mennyezete finoman díszítettek, a padló csempeburkolata szintén építészetileg értékes elem. A belső udvari homlokzatok függőfolyosós kialakításúak, kovácsoltvas korláttal. A konzolok ívelten előreugró vonalvezetése mozgalmas hatást kelt a belső udvari térben. Levéltári kutatás alapján megállapítható, hogy az épület nem a tervek szerint épült meg. Az archív terveken a homlokzatok kváderezettek, az ablakok parapetjei díszítéssel voltak ellátva. Továbbá a rajzokon a Czuczor utcai homlokzat nem zárterkélyes kialakítású.	historizáló /koraeklektika	lakó
IX. kerület, Erkel utca 11	36995	21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.		Építmény	lakóépület	XIX. sz. vége	Paulheim József	A kétemeletes, magastetős, zártsorú beépítésben álló, eklektikus stílusú épület Paulheim József tervei szerint épült, építésének ideje azonban nem ismert. Az egykor minden bizonnyal díszesebb homlokzat napjainkban visszafogottabb megjelenésű. Héttengelyes, vakolt felületű, a földszinten kváderezett kialakítással. A lábazati fal mészkőborítású. A földszintet az emeletektől övpárkány választja el, vízszintes tagoltságot adva az épületnek. A bal szélső tengelyben helyezkedik el a fa bejárati kapu, amely a homlokzat leghangsúlyosabb eleme, az erősen kiugró, pilaszteres keretezés és a timpanonos díszítés révén. A nyílászárók egyenes záródásúak, a földszinten kovácsoltvas ablakkosárral ellátva. A homlokzatot főpárkány zárja. A kapualj egyszerű megjelenésű, pilaszterekkel tagolt. A belső udvar egyik oldala függőfolyosós, kovácsoltvas korláttal. Az ablakok vakolatkeretezésűek. A lépcsőházban a lépcsőkorlát szintén míves kovácsoltvasból készült.	historizáló /koraeklektika	lakó
IX. kerület, Erkel utca 12	37007	21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.		Építmény	lakóépület	XIX. sz. vége	Paulheim József	A háromszintes, zártsorú beépítésben álló, magastetős, eklektikus stílusú lakóház a 19. század végén épült Paulheim József tervei alapján. A homlokzat szimmetrikus szerkesztésű, héttengelyes, középtengelyben elhelyezkedő bejárati ajtóval. A homlokzat kváderezett kialakítású, a földszinten durvább, az emeleteken sima vakolattal. A földszinten lábazati sáv fut végig, erős kiülésű lábazati párkánnyal. A földszintet és az első emeletet szintén hangsúlyos osztópárkány választja el egymástól, horizontális tagoltságot adva a homlokzatnak, amit az első emeleti ablakok összefüggő könyöklőpárkánya még dominánsabbá tesz. A két párkánysor között az ablakok szélességében báboskorlátos mellvédek kerültek kialakításra. A nyílászárók vakolatkeretezésűek, a második emeleten domborművel díszített zárókővel. Az archív terveken az első emeleti nyílászárók felett timpanondíszítés is látható. A homlokzatot üres képszék és koronázópárkány zárja. A fa bejárati ajtó kovácsoltvas rácsdísze eredeti formájában maradt meg. Az archív tervek alapján megállapítható, hogy a homlokzat eredeti formáját őrzi napjainkban is. A kapualj visszafogott, de ízléses megjelenésű, egyszerű kialakítású pilaszterekkel tagolt. Az udvari homlokzatok szimmetrikus szerkesztésűek, függőfolyosós kialakítással. A födémek magasságában sűrűn tagozott párkány választja el egymástól a szinteket. Értékes elemek az eredeti míves, kovácsoltvas erkély- és lépcsőkorlátok, a legfelső emelet kivételével, ahol egy bombatalálat következtében megsemmisült a szerkezet, így ide egy kevésbé megmunkált erkélykorlát került. Továbbá eredeti formában maradt fenn egy fa bejárati ajtó.	historizáló /koraeklektika	lakó

IX. kerület, Gálya utca 8, Lónyay utca 37/C	*IX. kerület, Gálya utca 7, Lónyay utca 39/A*	*IX. kerület, Erkel utca 9*	*A háromszintes, magastetős, zártsorú beépítésben álló lakóház eklektikus stílusban épült a 19. század végén. Építtetője Kifs E. János és neje, Obtulovicz Gizella voltak. Tervezője nem ismert. Az épület a Budapestre jellemző csendes, mégis magával ragadó eklektikus építészet egyik reprezentatív példája. A homlokzat felülete a földszinten kváderezett, az emeleteken téglaarchitektúrás. A lábazati szakasz vakolt felületű, a járda vonalához azonban működő burkolattal csatlakozik. A homlokzat erősen horizontális tagoltságú, az első és második emeleti ablakok összefüggően kialakított könyöklőpárkányainak, illetve a legfelső szint nyílászáróit felülről is egybefüggően övező szemöldökpárkánynak köszönhetően. Az alsó osztópárkány finoman tagolt, fogazott, mély kiülésű, a fentebbi párkányok egyszerűbb megjelenésűek. Enyhe függőleges osztottságot kölcsönöznek a homlokzatnak a kváderezett kialakítású lizénák. A homlokzat héttengelyes, középtengelyben elhelyezkedő, félköríves záródású fa bejárati kapuval. A két legszélső tengely mindhárom szintjén ikerablakok láthatók. Az ablakok az első és a harmadik szinten egyenes záródásúak, könyöklőpárkánnyal rendelkeznek, a harmadik szinten pilaszterek által keretezettek. A második szint nyílászárói félkörívesek, az ikerablakok közös félköríves keretbe foglaltak, kör formában elhelyezett díszítőmotívummal. A homlokzatot képszék zárja le, amelyben finoman kidolgozott növényi ornamentika látható. Az archív tervek szerint a homlokzat napjainkban is eredeti megjelenését őrzi. A boltozatos kapualj gazdag díszítésű, a falat boltívek és márvány pilaszterek ékesítik, a padlóburkolaton meander-motívum fedezhető fel. A lépcsőház míves, kovácsoltvas korlátja és az ablakok színezett üvegrészletei szintén értékes építészeti elemek. Az épület elegáns, részletgazdag homlokzata és a belső terek eredeti építészeti értékei révén az eklektikus városkép kiemelkedő eleme.* *Az ötemeletes, lapostetős, modern stílusú saroképület 1941-42-ben épült. A telekre három építész készített három különböző tervet, végül a lakóház vitéz Martsekényi Imre tervei szerint épült meg. Az épület egy zártsorú beépítést zár le, a Gálya utca felől oldalkerttel. A Gálya utcai oldal aszimmetrikus kialakítású, az emeleti rész bal oldala széles, mészkő burkolatos rizalit. A jobb oldal háromtengelyes, a jobb szélső tengelyben erkélyekkel, kiselemes burkolattal. A Lónyay utcai homlokzat szimmetrikus, az emeletek magasságában a főpárkány fölé nyúló, széles rizalittal, amely két oldalról tömör mellvédű erkélyekben zárul le. A rizalit feltűnő, vörösesbarna színű kiselemes burkolatot kapott, a szélső mezők a Gálya utca felőli homlokzathoz hasonlóan mészkővel burkoltak. Egy archív felvétel tanúsága szerint a homlokzatok kiselemes burkolata később készült, eredetileg ezek a felületek vakolt megjelenésűek voltak. A szintén mészkő burkolatos földszint középtengelyében helyezkedik el a bejárat, amely a homlokzati síktól hátrahúzott, két oszloppal alátámasztott, fedett térből nyílik. A bejárat mellett üzletportálok kerültek kialakításra, amelyek negyedköríves formában csatlakoznak a kapuhoz. A bejáraton át előbb hosszanti térbe, majd ellipszis alakú, galériás előcsarnokba jutunk. Az előtér mennyezete kazettás, fala és padlója márványburkolatú. Ez az anyag az előcsarnokban is domináns. A különleges, íves vonalvezetésű galéria a tér meghatározó eleme, kovácsoltvas korlátja pálcás kialakítású. A csarnok bal oldalán márványburkolatú radiátorfülke kapott helyet. A lépcsőházban balra található a lift, szemben pedig a kétkarú lépcső, amely a földszinten széthúzott kialakítású, széles orsótérrel, a fentebbi szinteken azonban orsótér nélküli. Az egyes lakások bejárati ajtajai finom díszítésűek. A tér ívelt vonalai dinamikus hatást keltenek, a fehér márványburkolat pedig eleganciát kölcsönöz a helynek. A dinamikus homlokzattal rendelkező modern épület belső tere kiemelkedő építészeti formálású.* *Az ötemeletes, lapostetős, modern stílusú saroképület Tiefenback József tervei szerint épült 1939-ben. A lakóház a Lónyay utca felőli zártsorú beépítés lezáró eleme, a Gálya utca felől előkerttel. Az épület homlokzatai vakoltak, a nyílászárók alsó és felső síkjától indított, bevésett hornyok enyhe horizontális tagoltságot kölcsönöznek az épületnek. A Lónyay utcai homlokzat aszimmetrikus, középen két tengely széles rizalittal, amelyhez jobb oldalról a harmadik tengelyben tömör mellvédes erkélyek csatlakoznak. A bejárati ajtó aszimmetrikusan elhelyezett, mellette üzletportálok kerültek kialakításra. A homlokzat vakolt felületű, de a portálok és a bejárat környezetében travertin mészkővel burkolt. A Gálya utcai homlokzat szintén aszimmetrikus, a két tengely szélességű középrizalithoz itt bal oldalról csatlakoznak az erkélyek, tömör mellvéddel. A levéltári kutatás alapján megállapítható, hogy a Lónyay utcai homlokzat jelenlegi mészkő burkolata helyett eredetileg kváderköves megjelenést terveztek. Az előtér egyszerű megjelenésű, csempeburkolattal és letisztult, fa belső ajtóval. A lépcsőház szintén csempeburkolatos. Több lakásnál megmaradt az eredeti fa bejárati ajtó. A lépcsőfordulóknál látványos, színes üvegablak hívja fel magára a figyelmet.*	*modern / progresszív – 1928-1945*	*historizáló /koraeklektika*
37095/16	*37095/6*	*36996*						
21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*						
Építmény	*Építmény*	*Építmény*						
lakóépület	*lakóépület*	*lakóépület*						
1939.	*1941-1942.*	*1888 körül*						
Tiefenback József	*Martsekényi Imre*							
modern / progresszív – 1928-1945								
lakó	*lakó*	*lakó*						

IX. kerület, Kinizsi utca 15	*IX. kerület, Imre utca 4*	*IX. kerület, Hőgyes Endre utca 2, Knézits utca 8*	*IX. kerület, Hőgyes Endre utca 1, Knézits utca 10*						
36964	*37046*	*36858*	*36871*						
21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*						
Építmény	*Építmény*	*Építmény*	*Építmény*	*Csemegi József*					
lakóépület	*lakóépület*	*lakóépület*	*lakóépület*	*A Knézits utca és a Hőgyes Endre utca sarkán álló négyszintes, magastetős saroképület a szecesszió jegyeit mutatja. Az épület homlokzati síkjának váltakozása, az ívelt formák és az egyenes vonalú, geometrikus szerkesztés kombinálása a homlokzaton kifejezetten mozgalmas hatást kelt, formája figyelemfelkeltő. A földszinten tardosi vörös mészkő lábazati fal fut körbe, a földszint magasságának feléig világos színű a vakolat, fentebb azonban sötétebb árnyalatú a felület. A két homlokzat kialakítása egymással megegyező, az emeletek magasságában előreugró, két tengely széles rizalittal, illetve a főpárkány fölé nyúló, geometrikus formájú oromzatokkal. A rizalitokhoz mindkét oldalról kovácsoltvas korláttal rendelkező erkélyek csatlakoznak. Az épület sarkát hengeres toronyépítmény díszíti. A fa nyílászárók háromosztatúak, egyenes záródásúak, az osztásokon visszafogott mintázat látható. Az oromzatokon lévő, az ablakoknál kisebb méretű, szabad ablaknyílások feloldják a fegyelmezett ablakosztást, játékosságot kölcsönözve az épületnek. A bejárat a Hőgyes Endre utcai homlokzaton helyezkedik el, enyhén visszahúzott falfülkében. A fa bejárati ajtó geometrikus motívumokkal mintázott, záródása trapéz idomú, felette a falfülke fennmaradó mezőjében hosszanti nyílások juttatnak több fényt a kapualjba. A homlokzat megjelenése jelentősen eltér az archív terveken szereplő kialakítástól: az egykor rendkívül díszes, mozgalmas küllemű épület mára díszítésektől megfosztott állapotában látható. A sarkon álló toronyszerű kiugrás azonban nem szerepelt az eredeti terveken. A kapualj mennyezete és padlóburkolata díszített, falai pilaszterek által tagoltak. A belső ajtó a bejárati kapuhoz hasonlóan geometrikus mintázatú. A közel négyzet alaprajzú, nagyméretű belső udvart körülvevő homlokzatok nyitott függőfolyosós kialakításúak. A lépcsőházi homlokzat előtt három, a homlokzat teljes magasságán végigmenő pillér támasztja alá a mély kiülésű ereszszakaszt. A függőfolyosó és a lépcső korlátjai kovácsoltvasból készültek.* *A Knézits utca és a Hőgyes Endre utca sarkán álló háromszintes, eklektikus stílusú saroképület az 1890-es évek végén épült. A homlokzat vakolt felületű, a földszinten kváderezett megjelenésű. A földszintet és az első emeletet kettős osztópárkány választja el egymástól. Az épület sarka ferde éllel kialakított. A Knézits utcai homlokzat héttengelyes, két emeleti tengelyben ikerablakokkal. A Hőgyes Endre utca felőli oldalon tíz tengely látható, a bejárati ajtó tengelyében és a jobb szélső axisban ikerablakokkal. A nyílászárók félköríves záródásúak, különböző vakolatkeretezésekkel, néhol timpanonnal és pilaszterekkel díszítettek. A bejárati ajtó és a portálok záródása kosáríves. A kapu erős díszítéssel hangsúlyozott, kétszeres pilaszter-keretezéssel, plasztikával. Az osztópárkány kapu feletti szakasza követi az ajtó kosáríves formáját. Az épület sarka és a homlokzatok szélső tengelyei enyhén előreugró, rizalitos kialakításúak, sarokarmírozással. A homlokzatot részletesen kidolgozott koronázópárkány zárja, a fríz sávjában triglif-motívummal, felette fogazás és tojássor látható. A levéltári kutatás alapján megállapítható, hogy az épület javarészt hű maradt az eredeti, tervezett állapothoz, de némely részlet a tervezettől eltérő kivitelezésben valósult meg. Az első emeleti, rizaliton lévő ablakok feletti timpanon jelenleg háromszög formájú, de az archív terveken félköríves timpanon látható. A rizalitok armírozása a terveken hangsúlyosabb megjelenésű, továbbá egyéb finom részletek, így például az ablakok melletti voluta-díszítések nem kerültek kivitelezésre. A kapualj és a lépcsőház visszafogott díszítésű, a két helyiséget azonban rendkívül díszesen megmunkált fa ajtó választja el egymástól. Értékes építészeti elemek a kovácsoltvas korlátok és a mintás padlóburkolat.* *A kétszintes, zártsorú beépítésben álló, eklektikus stílusú épület a 19. század végén épült, tervezője ismeretlen. Építtetője Zsigmondy Béla mérnök volt. Az épület erősen leromlott állapota ellenére is szembeötlő dekoratív homlokzata. A homlokzat héttengelyes, a földszinten kváderezett kialakítású, működő lábazati fallal, a második szinten téglaarchitektúrás. A két szintet osztópárkány választja el egymástól, amely horizontális tagoltságot kölcsönöz a homlokzatnak. A földszinti nyílászárók félköríves záródásúak, a fa bejárati ajtó a jobb szélső axisban áll. Az emeleti nyílászárók egyenes záródásúak, díszes keretezéssel. A parapetet bábkorlátos mellvéd díszíti, az ablakot oldalról posztamensen álló, ión fejezetű, kváderezett pilaszterek, felülről képszék és timpanon keretezik. A timpanonok belső mezőiben palmetta-motívumok láthatók. A homlokzatot ornamentikus mintázatú képszék és fogazás zárja. A homlokzat tengelyeiben a képszék magasságában nyílások láthatók, amelyek – a megmaradt részek vizsgálata alapján – egykor díszes működkeretezéssel rendelkezhettek. A finoman díszített kapualjban változó kiülésű pilaszterek láthatók. A belső udvari homlokzatok egyszerű kialakításúak. Az épület, habár rossz állapotban, de építéskori formájában maradt meg. Az utcai homlokzat révén az épület az eklektikus városkép értékes eleme.* *A kétszintes, magastetős, zártsorú beépítésben álló épület a 19. század végén épült, tervezője azonban nem ismert. A lakóház építtetője Eisler Fülöp volt. Az eklektikus stílusú lakóház földszintje kváderezett, tardosi vörös mészkő lábazattal, az első emelet téglaarchitektúrás. A két szintet osztópárkány választja el egymástól, horizontális tagoltságot adva az épületnek, amelyet markánsabbá tesz a párkány felett húzódó, díszített parapetsor. A homlokzat szimmetrikusan kialakított, a földszinten hét, az emeleten nyolc tengellyel. A fa nyílászárók félköríves záródásúak. Az ablaknyílások a földszinten kiülő párkánnyal rendelkeznek, a felső szinten működő keretezésűek, zárókő-motívummal. A koronázópárkány finoman tagozott, fogsorral díszített. A fogsor-mintázat a kapualj mennyezetén is visszaköszön, csakúgy, mint a keretezett, zárókő-motívummal ellátott ablakok. A belső udvar átriumszerű, minden oldalról épületfal határolja. Az udvari homlokzatok függőfolyosós kialakításúak, míves kovácsoltvas korláttal. A kapualj eredeti padlóburkolata a belső tér értékes eleme. A tervtári kutatás alapján megállapítható, hogy eredetileg a homlokzatot nem téglaburkolattal tervezték ellátni, illetve az emeleti ablakok zárókövei sem szerepeltek az archív terveken.*					
historizáló /koraeklektika	*historizáló /koraeklektika*	*historizáló /koraeklektika*	*szecessziós*						
lakó	*lakó*	*lakó*	*lakó*						

IX. kerület, Kinizsi utca 38, Üllői út 31	IX. kerület, Kinizsi utca 27, Knézits utca 1	IX. kerület, Kinizsi utca 18, Ráday utca 33/B	IX. kerület, Kinizsi utca 16	Az ötemeletes, modern stílusú épület 1939 körül épült ifj. Gyenes Lajos tervei alapján. A lakóház zártsorú beépítésben álló, lapostetős, homlokzata vakolt felületű. A homlokzat alapvetően szimmetrikusan kialakított, emeletein kéttengelyes középrizalittal, melyhez két oldalról tömör mellvéddel rendelkező erkélyek csatlakoznak. Az ablaknyílásokat műkő keretezi. A lábazat és a bejárat beugró fülkéje travertin mészkővel burkolt. A bejárati ajtó a homlokzaton aszimmetrikusan elhelyezett, mellette jobbra körablak, amely alatt pedig egy színes, maszkokat ábrázoló kerámia relief látható. A kerámia munka Galaskó Gyula alkotása. A tervtári kutatás alapján megállapítható, hogy a jelenlegi kovácsoltvas, rácsos kapu a tervezettnél díszesebb megjelenésű, illetve a nyílászárók működő keretezése a rizalit ablaknyílásait és az erkélyeknél lévő ablakokat összekötve, egybefüggően került volna kialakításra. A kapualj és a lépcsőház egyszerű megjelenésű, azonban sok finom, ötletes megoldást rejt. Az előtér mennyezeti díszítése, a játékosan megformált lépcsőkorlátok, illetve az eredeti, elegáns fa bejárati ajtók értékes építészeti elemek.	modern / progresszív – 1928-1945	lakó
36849	36919	36968/2	36968/1						
21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.	21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.	21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.	21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.						
Építmény	Építmény	Építmény	Építmény						
lakóépület	lakóépület	lakóépület	lakóépület						
1882.		1937.	1939 körül						
		ifj. Paulheim Ferenc	ifj. Gyenes Lajos						
				A Ráday utca és a Kinizsi utca sarkán álló hatemeletes, lapostetős lakóépület 1937-ben épült ifj. Paulheim Ferenc tervei szerint, aki egyben a lakóház építtetője is. A modern stílusú épület vakolt felületű, egyszerű, letisztult homlokzattal rendelkezik. A Ráday utca felőli homlokzat öttengelyes, a sarkon kimagasló erkélyes rizalittal. A szomszéd ház felé eső tengelyben a ház ötemelet magas, ezt a szakaszt szintén erkélyek tagolják. A Kinizsi utcai homlokzaton is található egy erkélyes tengely, amely mellett egy öt szint magas, négy tengely széles rizalit emelkedik ki a homlokzati síkból. Horizontális tagoltságot adnak a homlokzatnak a loggia-sorok. Mindkét oldali homlokzat földszintjén üzletportálok kerültek kialakításra. Mozgalmasságot kölcsönöznek az épületnek a magasságbeli különbségek, illetve a falsík mélységének váltakozásai. Az ablakok egy részére utólag külsőtokos redőnyt szereltek. A belső tér egyszerű, a felhasznált anyagok (kőburkolatú falak, színes márvány mozaik padlóburkolat) révén mégis letisztult megjelenésű.	modern / progresszív – 1928-1945	lakó
				A Kinizsi utca és a Knézits utca sarkán álló, háromszintes, vakolt felületű, eklektikus stílusú épület tervezője és építésének éve nem ismert. A levéltári tervek szerint azonban az idők során az épületben működött papír-zsineg gyár, paplanos műhely és vendéglátóhely is. Az épület földszintje kváderezett megjelenésű, tardosi mészkő lábazati fallal, illetve lépcsőkkel. Mindkét oldali homlokzat földszintjén üzletportálok kerültek kialakításra. A homlokzatok letisztultak, visszafogott díszítésűek. A Kinizsi utcai, öttengelyes homlokzaton előreugró középrizalit látható. A nyílászárók egyenes záródásúak, az első emeleten díszes, pilaszteres keretezésbe foglaltak, parapetjük texturált. Az épület sarkának emeleti szakaszán hengeres toronyépítmény áll, a főpárkány fölé magasodó attikával, az első emeleten tömör mellvédű, ívelt formájú erkéllyel. A Knézits utca felőli homlokzat hattengelyes, kialakítása a Kinizsi utca felőli homlokzat megjelenését követi. Mindkét homlokzat axisaiban felváltva követik egymást a kétosztatú ablakok és az ikerablakok. A kapualj lizénákkal és ornamentikus motívumokkal díszített, a padlóburkolat építéskori. A belső udvari homlokzatok függőfolyosós kialakításúak. A függőfolyosók kovácsoltvas korlátjai, illetve a részben megmaradt eredeti mozaik padlóburkolat értékes építészeti elemek.	historizáló /koraeklektika	lakó
				Az Üllői út és a Kinizsi utca sarkán álló, háromszintes, eklektikus stílusú épület 1882-ben épült, építtetője Walter Ferenc. Az épület frekventált helyen, az Iparművészeti Múzeum szomszédságában található. A lakóházban egykor kalap-, toll- és művirág gyár is működött. A földszint vakolt felületű, hornyolt kialakítású, az emeletek téglaarchitektúrás megjelenésűek. Az emeleti szinteket osztópárkány választja el a földszinttől, a homlokzatot egyszerűen tagolt főpárkány zárja. Az Üllői úti homlokzat öttengelyes, a Kinizsi utca felőli oldal tizennégy tengellyel rendelkezik. A bejárati kapu, amely az Üllői úti homlokzat szélső tengelyében helyezkedik el, íves, míg a többi fa nyílászáró egyenes záródású. Az első emeleti ablakok alatt összefüggő, vakolt felületű parapetsáv húzódik, a második emeleti ablakok parapetmezője csak a nyílás szélességében díszített, kiugró párkányzattal. Az épületsarok ferde éllel kialakított. A Kinizsi utcai homlokzat földszintjének szélső tengelyében lévő Kinizsi-domborművet Ungvári Lajos készítette 1944-ben, jelenleg sajnos nem látható. A levéltári kutatás alapján megállapítható, hogy a földszintre az emeletekhez hasonlóan kiselemes burkolatot terveztek, az ablakok parapete bábkorlátos, illetve az ablakkeretezés díszesebb volt a jelenlegi megjelenésnél. Egy 1968-as terven azonban már a mai homlokzati arculat látható. Az egyszerű, lizénákkal tagolt kapualjból egy kisméretű, üvegtetővel zárt átriumba jutunk. Szemben a terjedelmes karhosszal rendelkező, kovácsoltvas korlátos lépcső található. A lépcsőház falának lábazati szakasza sötétbarna színű, fésűzött mintázatú vakolatot kapott. A belső udvarról nyíló lakások árkádsoros folyosóról közelíthetők meg.	historizáló /koraeklektika	lakó
0									

IX. kerület, Közraktár utca 28	*IX. kerület, Lónyay utca 37/A-B, Zsil utca 9*	*IX. kerület, Ráday utca 24/A*	*IX. kerület, Ráday utca 33/A*						
37098	*37095/17*	*36829/3*	*36968/3*						
21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*						
Építmény	*Építmény*	*Építmény*	*Építmény*						
lakóépület	*lakóépület*	*lakóépület*	*lakóépület*						
1898.	*1940.*	*1937.*							
Klinger József	*Rumszauer György*	*Szabó Márton*							
A zártsorú beépítésben álló, Dunára néző épület ötemeletes, alsó két szintjén kváderezett, felső négy szintjén vakolat-architektúrás. A Klinger József tervezte lakóház 1898-ban épült meg. A ház építtetői, a Freiberger testvérek a főváros legnagyobb adófizetői közé tartoztak, fő vállalkozásuk a VII. kerületi "drogue- és festékkereskedés" volt. Az eklektikus stílusú épület földszintje és első emelete visszafogott megjelenésű, félköríves, kétosztatú nyílászárókkal. A felsőbb emeletek díszesebbek, a nyílászárók közti falfelületeket pilaszterek díszítik, korinthoszi oszlopfejezettel, posztamenssel. A homlokzatot két szintenként osztópárkányok tagolják, horizontális osztottságot kölcsönözve az épületnek. A harmadik és negyedik emeletet elválasztó párkány képszékében triglif-motívum látható. A nyílászárók a felsőbb szinteken egyenes záródásúak, vakolatkeretezéssel, ívelt vonalvezetésű timpanon díszítéssel. Egy archív felvétel, illetve az eredeti tervek tanúsága szerint a legfelső emelet későbbi hozzáépítés. Az átalakítás szembetűnő, amely idegen hatást kelt az épületen. A homlokzat megjelenése azonban még a stílusidegen utómunka ellenére is elegáns. A bejárati ajtó szépen megmunkált, tölgyfából készült. A levéltári kutatás alapján megállapítható, hogy az épület egyéb változásokon is átesett az idők során. A tervek szerint a középaxisban a második emelettől indulóan zárterkély került volna kialakításra, a legfelső emeleten toronydísszel, illetve a tetőszinten a homlokzati síktól hátrahúzott, díszes felépítménnyel. Mindez rendkívül impozáns megjelenést kölcsönzött volna az eklektikus épületnek. A társasház belső udvara és a kapualj igényes, díszes kialakítású. A kapualj díszített falai és eredeti padlóburkolata megőrzendő építészeti értékek. A belső udvarnak értékes elemei a míves kovácsoltvas erkély- és lépcsőkorlátok. A belső udvar függőfolyosói alulról bordázottak, amely mozgalmas hatást kelt. A nyílászárók vakolatkeretezésűek.	*A Zsil utca és a Lónyay utca sarkán álló modern stílusú, zártsorú beépítésbe illeszkedő, ötemeletes, magastetős saroképület 1940-ben épült, Rumszauer György tervei alapján. A homlokzatok mészkőlappal burkoltak. A Lónyay utcai homlokzat szimmetrikus kialakítású, héttengelyes, öt tengely széles középrizalittal az emeleti szakaszon. A két szélső tengely nyílásai előtt vasbetonlemez erkélyek láthatók, kovácsoltvas korláttal. A rizalit első emeleti nyílásaihoz franciaerkélyek tartoznak, kiképzésük az erkélyekével megegyező. Az épület bejárata a homlokzat középtengelyében helyezkedik el, a falsíktól hátrahúzott fülkében. Az üvegezett fémkapu kétszárnyú, az üvegfelületet kovácsoltvas pálcák védik. A Zsil utca felőli homlokzat aszimmetrikus, négytengelyes. Az első emelettől kezdődően három tengely széles rizalit látható, a szélső tengely nyílásai előtt erkélyek vannak. Az épület elhanyagolt állapota ellenére modern eleganciát tükröz, az archív tervek tanúsága szerint megjelenése nem esett át jelentős változáson építése óta. A kapualj falai sötétzöld kerámialapokkal, a lépcső márvánnyal burkolt. A kerámiaburkolat tovább folytatódik a rövid középfolyosó terében. Szemben a széles orsótérrel rendelkező, háromkarú lépcső látható.*	*Az ötemeletes, zártsorú beépítésben álló, modern stílusú épület 1937-ben épült Szabó Márton építész tervei szerint. A vakolt felületű homlokzat letisztult megjelenésű, leghangsúlyosabb eleme az emeletek magasságában erősen kiugró középrizalit. A rizalithoz mindkét oldalról tömör mellvédű erkélyek csatlakoznak. A modern építészetben gyakran alkalmazott szalagablakok díszítik a rizalitot, aszimmetrikus elhelyezkedésben. Az akkoriban nagyon korszerűnek számító tolóablakok különösen értékes részletei az épületnek. Az ablaksorokat baloldalról finoman zárják le a negyedköríves kialakítású ablak-elemek. Az épületet középen mély kiülésű eresz zárja. A fém-üveg szerkezetű bejárati ajtó a lakóház középső tengelyében áll. A földszinten a bejárat két oldalán üzletsorok kerültek kialakításra. A belépőből egy kisebb alapterületű, a homlokzat síkjával párhuzamos állású előcsarnokba jutunk, amelynek záródása mindkét végén félköríves. A félköríves tér fala nagyméretű, vörös csempével burkolt, amelyhez a falsík vonalvezetését követő padsor csatlakozik, azonos burkolattal. Az eredeti fa bejárati ajtók, illetve a márvány hatású burkolatok finom eleganciát kölcsönöznek a lépcsőháznak.*	*A Ráday utca 33/A szám alatti, zártsorú beépítésben álló épület hatemeletes, vázszerkezetes, lapostetős kialakítású, modern stílusú. A homlokzat öttengelyes, a középső axisban a többitől eltérő kialakítású, négyzetes ablakokkal. A homlokzat raszterhálós megjelenésű, a raszterekben vörösesbarna lapburkolattal, amelyeket travertin mészkőborítású oszlopok választanak el egymástól. A színek közti erős kontraszt révén még dominánsabbá válik az épület tagoltsága. A szimmetrikus, fegyelmezett osztású homlokzat földszintjén üzletsor került kialakításra. Az ablakok egy részére utólag külsőtokos redőnyt szereltek. A lépcsőház előterében szintén mészkőburkolat látható, a lépcsőfokok itt vörös mészkőből készültek. A belső tér, a lépcsőház, a homlokzathoz hasonlóan díszítés nélküli, egyszerű megjelenésű.*						
historizáló /koraeklektika	*modern / progresszív – 1928-1945*	*modern / progresszív – 1928-1945*	*modern / progresszív – 1928-1945*						
lakó	*lakó*	*lakó*	*lakó*						

IX. kerület, Ráday utca 49	*IX. kerület, Ráday utca 4*	*IX. kerület, Ráday utca 38-40*	*A négyszintes, eklektikus stílusú épület 1911-ben épült, neves építészek, Schannen Arthur és Schannen Ernő tervei szerint. A zártsorú beépítésben álló franciaudvaros épület U alaprajzú, két szárnya hosszirányban nagy kiterjedésű, a szárnyak rövidebb oldalaikkal fordulnak az utca felé. A homlokzatok megegyező szerkezeti kialakítása és díszítése révén a szárnyak ikerépületek hatását keltik. A szárnyakat közös belső udvar választja el egymástól. A lakóház vakolt felületű, díszes homlokzatú. A tervek szerint a 20. század elején kaptafagyár, később péküzlet és sütöde is működött az épületben. A Ráday utcai homlokzatok földszinti sávja egyszerű kialakítású, a díszes architektúra az emeleti szintekre terjed ki. Az egyes szárnyak utcai homlokzata háromtengelyes, a középső tengely első és második emeletének magasságában hangsúlyosan előreugró zárterkéllyel. A legfelső emeletet osztópárkány választja el az alsóbb szintektől. A függőleges tagoltságot az erkély kiemelkedése mellett pilaszterek adják. Az első és harmadik emeleti nyílászárók egyenes záródásúak, a második emeleten azonban szamárhátíves kialakítást kaptak. A homlokzatok gazdagon díszítettek, mozaikokkal és domborművekkel. A dombormű elemek a szőlőtermesztéshez köthető motívumokat ábrázolnak. Az igényes megjelenésű tölgyfa bejárati kapuk és a földszinti portálok záródása trapéz idomú. A gazdag díszítés a lépcsőház előterében is folytatódik. A domborművek, füzérek, mozaikok és a kerámia lábazati burkolat elegáns hatást keltenek. Az épületszárny és a szomszédos épület keskeny belső udvart fog közre, az erre az oldalra néző homlokzat függőfolyosós kialakítású, a szegélynél végigfutó ornamentikával. Az eredeti padlóburkolat, az eredeti fa nyílászárók és a míves, kovácsoltvas erkély- és lépcsőkorlát szintén értékes építészeti elemek. Levéltári kutatás alapján megállapítható, hogy az épület néhány részlete nem az eredeti tervek szerint épült meg: így a közös belső udvar díszes kapuja visszafogottabb megjelenésű a tervezettnél, illetve a szamárhátíves ablakok végleges kialakítása is eltér a terven látható változattól. A részletgazdag homlokzatok, valamint a belső terek értékei révén az épület az eklektikus építészet kiemelkedő példája.*	*historizáló /koraeklektika*	*lakó*
36948	*36817*	*36924*	*Az ötemeletes, zártsorú beépítésben álló lakóház 1912-ben épült, tervezője ismeretlen. A homlokzat letisztult megjelenésű, szépsége tömegformálásában és kifinomult részleteiben rejlik. A szimmetrikus, négytengelyes homlokzat vakolt felületű, a földszinten egységes kialakítású portálokkal. A portálok között végigfutó lábazati fal márványborítású. A leghangsúlyosabb homlokzati elem a második emelet magasságától induló, egy szinttel a párkány fölé nyúló, két tengely széles középrizalit. A rizalit lépcsőzetes lezárásban végződik, oldaléleinél az oromfal magasságában ferdén kiugró, plasztikus díszek találhatók. Az első emelet szélső nyílászárói ferde síkkal visszalépő falfülkében helyezkednek el. A felsőbb szintek szélső axisainak nyílásai előtt erkélyek láthatók. A második emeleten az erkély trapéz alaprajzú, mélyebb kiülésű, a felső három szinten pedig ívesen beforduló, díszes kovácsoltvas korlátos franciaerkélyek csatlakoznak a nyílásokhoz. A fa nyílászárók egyenes záródásúak, az osztások enyhén díszítettek. A kimagasló oromfalon három kisebb méretű ablak került elhelyezésre, amelyek ízlésesen oldják fel a lentebbi szintek rendezettségét. A bejárati kapu enyhén aszimmetrikusan, a középtengelytől balra helyezkedik el. A kétszárnyú fa ajtónak neogótikus hatást kölcsönöz a csúcsíves formájú, vasrácsokkal díszített üvegezés. A kapualj értékes elemei a mintás padlóburkolat, a vörös műkő lábazat, illetve a szintén vörös, díszes, kazettás üvegezésű belső ajtók. A belső udvari homlokzatok szintén igényes kialakításúak, megjelenésük díszesebb az utcai homlokzaténál. Az utcával párhuzamosan álló udvari homlokzathoz nyitott függőfolyosó csatlakozik, míves, okkerzöld kovácsoltvas korláttal. Az oldalsó homlokzatok egyes tengelyeiben a lizénák által közrefogott ablakok közti mezőket vakolatminták díszítik. Ezen nyílászárók alatt ívesen kialakított könyöklőpárkány látható. Az utcai épületszárny hátsó homlokzata nívós megjelenésű, a középtengelyben négyosztatú, díszesen üvegezett fa ablakokkal, amelynek osztásai az utcai homlokzat nyílászáróival megegyező mintázatot mutatnak. Az ablakok közti falmezőkön dekoratív vakolatminták láthatók, a könyöklőpárkányok szintén íves kialakításúak. A földszinti ajtót és ablakot közrefogó ívben elhelyezett félgömb alakú plasztikák szecessziós hangulatot sugároznak.*	*szecessziós*	*lakó*
21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*							
Építmény	*Építmény*	*Építmény*							
lakóépület	*lakóépület*	*lakóépület*							
1910 körül	*1912.*								
Edelényi Dezső		*Schannen Arthur, Schannen Ernő*	*Az ötszintes, zártsorú beépítésben álló, szecessziós stílusú épület 1910 körül épült, tervezője Edelényi Dezső építész. A homlokzat szimmetrikus szerkesztésű, héttengelyes, texturált felületű az emeleteken, a földszinten pedig travertin mészkővel burkolt. Az épület vertikálisan tagolt a két, emeletek magasságában kiemelkedő rizalit által. A középső három axis felett, a homlokzati falsíktól visszahúzva egy újabb szint felépítménye magasodik a párkány fölé, az utcavonal felől tetőterasz csatlakozik a szinthez. Ugyanezen axisok szélességében tömör mellvédes erkély látható az első emelet nyílászárói előtt. A középtengelyben, illetve a két szélső tengelyben lévő többi erkély geometrikus mintázatú fémmunka. A fa nyílászárók többségében háromosztatúak, a rizalitokon azonban hármasával elhelyezett keskenyebb ablakok találhatók. Minden nyílászáró egyszerű vakolatkeretezést kapott, az osztások finoman díszítettek. A középtengelyben, a homlokzati síktól hátrahúzott falfülkében helyezkedik el a geometrikus mintázatú, üvegezéssel ellátott kovácsoltvas bejárati kapu. Az ajtó két oldalán üzletportálok kerültek kialakításra, melyek az archív tervek tanúsága szerint egykor szecessziós stílusú vasportálok voltak. A kapualj egyszerű megjelenésű, egyedül a padlóburkolat díszített. A lépcső és a függőfolyosók korlátjai kovácsoltvasból készültek.*	*szecessziós*	*lakó*

IX. kerület, Ráday utca 5, Török Pál utca 3	*37011*	*21/2018. (VI.19.) Főv. Kgy.*	*Építmény*	*lakóépület*	*XIX. sz. vége*	*A Ráday utca és a Török Pál utca sarkán álló háromemeletes, eklektikus stílusú épület a 19. században épült. A homlokzatok vízszintesen hornyolt kialakításúak, a földszinten durvább, az emeleteken sima vakolt felülettel. Az épületen mészkő burkolatú lábazati fal fut körbe. A homlokzat horizontális osztottságú, két övpárkány által tagolt, amelyből a fentebbi részletesen megmunkált, fogazott, mélyebb kiülésű, ezáltal hangsúlyosabb párkány. A földszinti nyílászárók félköríves, a legfelső emeletiek szegmensíves záródásúak, a közbenső emeleteken azonban egyenes záródású ablakok láthatók. Az emeletek ablaknyílásai vakolatkeretezéssel díszítettek. A ferdén kialakított épületsarok a homlokzat domináns felülete, a második emeleti, erősen díszített konzolú, bábkorlátos erkély és a középtengelyt kétoldalról keretező pilaszterek révén. A homlokzatot két sor fogazott mintázat zárja. A földszinten üzletportálok kerültek kialakításra. A bejárati ajtó a Ráday utcai homlokzaton helyezkedik el, fából készült, díszesen megmunkált. Az archív tervek tanúsága szerint az egykori Soroksári (Ráday) utcai homlokzat részletgazdag díszítéssel ellátott kapuzattal rendelkezett, amelyet igényesen megmunkált fa portálok fogtak közre. Az 1970-ből származó terveken már egy egyszerűbb megjelenésű homlokzat látható, bár még nem a jelenlegi állapottal megegyező. A kapualj fiókboltozatos, padlóburkolata mintás, a falakon nyílás nélküli, erősen díszített keretezések és növényi ornamentikák láthatók. A belső udvar felől egy homlokzat függőfolyosós, a Ráday utcával szemközti oldal pedig árkádsoros kialakítású. Az árkádsort a legfelső szinten korinthoszi oszlopok váltják fel. A homlokzat erőteljesen díszített, figurális és egyéb plasztikákkal. A korlátok míves kovácsoltvas munkák. Az eredeti formájukban megőrzött fa nyílászárók szintén építészeti értékkel bírnak.*	*historizáló /koraeklektika*	*lakó*

Cím	Helyrajzi szám	Védelem keltezése	Védelem megszűnése	Építmény típusa	Megnevezés	Tervezés, építés ideje	Tervező
IX. kerület, Gubacsi út 63-67, Kén utca 4.	**38103/1**	**24/2019. (VI.19) Főv. Kgy.**		**Építmény**	**egykori Gyapjúforgalmi Raktárközpont toronyépülete**	**1966**	**Juhász Jenő és Pozsgai Lajos (IPARTERV)**
IX. kerület, Gubacsi út 93.	**38209/2**	**24/2019. (VI.19) Főv. Kgy.**		**Építmény**	**Magyar Honvédség Logiszitkai Központ három igazgatási épület és egy raktárépület**		
IX. kerület, Gubacsi út 95.	**38211/11**	**24/2019. (VI.19) Főv. Kgy.**		**Építmény**	**egykori Fegyver és Gépgyár Hőerőmű épülete és kéménye**	**1891**	
IX. kerület, Gubacsi út 97, Soroksári út 164.	**38215/4**	**24/2019. (VI.19) Főv. Kgy.**		**Építmény**	**egykori Hazai Fésűsfonó és Szövőgyár hőközpontja**	**1922-23**	**Quittner Ervin**

Cím	*Helyrajzi szám*	*Védelem keltezése*	*Védelem megszűnése*	*Építmény típusa*	*Megnevezés*	*Tervezés, építés ideje*	*Tervező*
IX. kerület, Gyáli út 18-20.	*38246/1*	*10/2021. (II.26.) Főv. Kgy.*		*Építmény*	*raktárcsarnok*	*tervezés: 1914. építés: 1924-1925.*	*dr. Barát Béla és Novák Ede*
IX. kerület, Ráday utca 24/B	*36829/1*	*10/2021. (II.26.) Főv. Kgy.*		*Építmény*	*lakóépület*	*1937*	*Kósa Zoltán, Jakobik Gyula*
IX. kerület, Vágóhíd utca 20-28.	*37985*	*10/2021. (II.26.) Főv. Kgy.*		*Építmény*	*egykori Stühmer csokoládégyár*	*1939-1941*	*Olgyay Aladár és Viktor*
IX. kerület, Vaskapu utca 2.	*37883/1*	*10/2021. (II.26.) Főv. Kgy.*		*Építmény*	*áramátalakító*	*1942*	*Gavora Zsigmond*

Cím	*Helyrajzi szám*	*Védelem keltezése*	*Védelem megszűnése*	*Építmény típusa*	*Megnevezés*	*Tervezés, építés ideje*	*Tervező*
IX. kerület, Gabona utca 2., Liliom utca 1/c	*37910/8*	*8/2023. (IV. 6.) Főv. Kgy.*		*Építmény*	*lakóépület*	*1935-1937.*	*Weidlinger Tibor*
IX. kerület, Üllői út 39-43., Ferenc körút 46.	*36864/2*	*8/2023. (IV. 6.) Főv. Kgy.*		*Építmény*	*lakóépület*	*1959.*	*Tarján László*
IX. kerület, Üllői út 81., Viola utca 47.	*37167*	*8/2023. (IV. 6.) Főv. Kgy.*		*Építmény*	*lakóépület*	*1956-1958.*	*Boross Zoltán (BUVÁTI)*

3. melléklet

Kerületi helyi védelem alá helyezett elemek értékleltára (8/2024. (IV.23.) önkormányzati rendelete 2. melléklet)

védelmi kategória	**védelem tárgya**	
Kerületi helyi védelem alatt álló épület	épület	**É**
Kerületi helyi védelem alatt álló épületegyüttes	épületegyüttes	**ÉE**
Kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	épülethomlokzat	**H**
Kerületi helyi védelem alatt álló emlék	emlék, emlékmű	**EM**
Kerületi helyi védelem alatt álló iparépület	iparépület	**ÉIP**

Kerületi helyi védelem alatt álló épületegyüttes:

	tömb	***hrsz***	***utca***	***megnevezés, leírás***	***védelem tárgya***
ÉE 01	21	37192	Üllői út 93 = Tűzoltó 58-64	Semmelweis Egyetem intézetei, eklektikus, téglaburkolatos	épületegyüttes
ÉE 02	21	37196/2	Lenhossék u. 42-44	Semmelweis Egyetem intézetei, eklektikus, téglaburkolatos	épületegyüttes
ÉE 03	76	38283/5	Albert Flórián út 5-7	Szent László Kórház, vakolat- és téglahomlokzatú, pavilonos rendszerű	épületegyüttes
ÉE 04	76	38288	Nagyvárad tér 1 = Haller utca 29-31	Szt. István Kórház eklektikus, téglaburkolatos, pavilonos rendszerű	épületegyüttes
ÉE 05		38236/156	Osztag utca 25/a és 25/b	iskolaépület, art deco, 1920-as évek	épületegyüttes, épületek és telek

ÉE 06		38236/769	Osztag utca 6-7. = Gyáli út 21-23. = Füleki utca 2-3. = Réce utca 4-5.	lakóépületek, szecessziós, 1920-as évek	épületegyüttes, épületek és telek
ÉE 07		37926/2	Haller utca 8-18. = Vaskapu utca 23-29. = Dandár utca 5-7.	lakóépületcsoport modern, historizáló részletekkel 1940 körül	épületegyüttes, épületek és telek

Kerületi helyi védelem alatt álló épület:

no	***tömb***	***hrsz***	***utca***	***megnevezés, leírás***	***védelem tárgya***	***MEGJEGYZÉS***
É 01	101	36815	Erkel utca 20 =Üllői út 15	klasszicista lakóház, átalakított	épület	
É 02	101	36819	Ráday utca 8	eklektikus lakóház	épület	
É 03	101	36823	Ráday utca 16 = Erkel utca 16	eklektikus, neoreneszánsz lakóház	épület	
É 04	108	36828	Ráday utca 22	szecessziós lakóház	épület	
É 05	108	36830	Ráday utca 26 = Köztelek utca 2	szecessziós lakóház	épület	
É 06	108	36836	Üllői út 21	koraszecessziós lakóház	épület	
É 07	119	36852	Kinizsi utca 31	eklektikus lakóház, „Kinizsi-ház”	épület	
É 08	125	36868	Hőgyes E. utca 5-9	Semmelweis Egyetem Gyógyszerészeti Intézet	épület, homlokzat	
É 09	125	36873	Bakáts tér 10 = Knezich utca 14	szecessziós, volt Erdey Szanatórium és Elisabetinum, Schöpf-Merei Kórház	épület	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
É 10	120	36911/2	Bakáts tér 13	r.k. főplébánia eklektikus épülete	épület	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
É 11	120	36912	Bakáts tér 12 = Knezich utca 17	koraeklektikus iskolaépület	épület	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
É 12	120	36913	Knezich utca 15	eklektikus lakóház	épület	
É 13	120	36928	Bakáts tér 14 = Ráday 48	polgármesteri hivatal eklektikus, neoreneszánsz	épület	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
É 14	128	36942	Lónyay utca 54	szecessziós lakóház	épület	
É 15	121	36947	Bakáts utca 8 = Bakáts tér 1	lakóház, későeklektikus téglaarchitektúrás saroképület	épület	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
É 16	121	36954	Lónyay utca 46 = Bakáts utca 4	historizáló téglaarchitektúrás, sarokhangsúlyos lakóház	épület	
É 17	109	36988	Mátyás utca 18	lakóház	épület	
É 18	109	36989	Mátyás utca 20	lakóház	épület	
É 19	109	36990	Ráday utca 21 = Mátyás utca 22	későeklektikus épületegyüttes tagja, lakóház	épület	
É 20	109	36993	Ráday utca 15 = Erkel utca 13/b	eklektikus lakóház	épület	
É 21	109	36994	Erkel utca 13/a	eklektikus lakóház	épület	
É 22	106	37003	Lónyay utca 4-8	historizáló téglaarchitektúrás iskolaépület	épület	
É 23	103	37021	Vámház krt. 13	historizáló volt lakóház, ma irodaház	épület	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
É 24	103	37025	Vámház krt. 5 = Pipa utca/a	eklektikus lakóház	épület	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Vámház körút)
É 25	103	37026	Pipa utca 2/b	eklektikus lakóház	épület	
É 26	103	37028	Pipa utca 6 = Csarnok tér 6	neoreneszánsz lakóház	épület	
É 27	107	37034	Lónyay utca 9	eklektikus lakóház	épület	
É 28	110	37041	Lónyay utca 15	szecessziós lakóház	épület	
É 29	110	37042	Lónyay utca 17= Mátyás 10	eklektikus lakóház	épület	
É 30	110	37045	Ligeti György utca 2	késő klasszicista volt halászház	épület	
É 31	113	37059	Fővám tér 13-15	volt Sóház, ma egyetemi épület, neoreneszánsz, téglaburkolatú	épület	
É 32	1	37110	Tűzoltó utca 10-16	volt lovarda, eklektikus épület, átalakított	épület	
É 33	9	37132	Páva utca 39 = Tűzoltó utca 26	Zsinagóga, historizáló, átalakított	épület	
É 34	9	37133	Berzenczey u. 26 = Tűzoltó utca 28	késő klasszicista, koraeklektikus lakóház	épület	
É 35	15	37158	Üllői út 75-77	Örökimádás templom és rendház, késő eklektikus, neogótikus	épület	
É 36	39	37252	Tűzoltó utca 88-90 = Telepy utca 17-21 = Ernő utca 18-22	általános iskola, eklektikus	épület	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
É 37	28	37378/2	Lenhossék u. 21	eklektikus lakóház, átalakított	épület	az eredeti épület 2010-ben elbontásra került, 2019-ben újra felépítették
É 38	23	37394	Vendel utca 1 = Thaly K. utca 23	középiskola, volt Ranolder Intézet, eklektikus, átalakított	épület	
É 39	23	37395	Lenhossék u. 24-28	általános iskola, szecessziós	épület	
É 40	23	37396	Vendel utca 3	eklektikus középiskola, volt gyermekmenhely, , átalakított	épület	
É 41	19	37407/1	Thaly K. utca 38	óvoda, volt iskola, későeklektikus	épület	
É 42	4	37508	Angyal utca 43 = Tűzoltó utca 7-9 = Liliom utca 56	Semmelweis Egyetem Gyermekklinika eklektikus, átalakított	épület	
É 43	5	37567	Tompa utca 11 = Angyal utca 25	késő klasszicista lakóház, átalakított	épület	
É 44	14	37638	Ferenc tér 4 - Berzenczey u. 15	szecessziós lakóház	épület	
É 45	17	37655	Bokréta utca 15	eklektikus lakóház, átalakított	épület	
É 46	20	37684	Viola utca 7	későeklektikus lakóház, átalakított	épület	
É 47	24	37716/2	Gát utca 2-6	volt Lazarista templom és rendház téglahomlokzatú neoromán	épület	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
É 48	25	37729	Gát utca 5	eklektikus lakóház, József Attila szülőházának szomszédja, átalakított	épület	
É 49	30	37742	Mester utca 60-62 = Lenhossék u. 1 = Márton utca 2	Fáy András Középiskola, historizáló	épület	
É 50	34	37778	Balázs B. utca 33-37 = Márton utca 15 = Sobieski utca 8-12	volt sodronygyár, ma irodaház	épület	
É 51	59	37863	Mester utca 23-25	Teleky Blanka Középiskola, későklasszicista, átalakított	épület	
É 52	57	37875	Mester utca 19 = Ipar utca 6-8	eklektikus, általános iskola	épület	
É 53	54	37880	Mester utca 13 = Tinódi utca 16	szecessziós lakóház	épület	
É 54	52	37903	Mester utca 1 = Ferenc körút 9-11	későeklektikus lakóház	épület	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Ferenc körút)
É 55	60	37921	Soroksári út 18 = Ipar utca 1	eklektikus lakóház	épület	
É 56	62	37925	Soroksári út 26 = Dandár utca 1	Zwack likőrgyár, eklektikus	épület	
É 57	62	37926/1	Dandár utca 3	Dandár gyógyfürdő, modern, art déco, átalakított	épület	
É 58	239	38031/2	Koppány u. 6.	Romantikus lakóház	épület	
É 59	201	38236/13	Üllői út 145	Szent Kereszt templom, neoromán	épület	
É 60	45	38262/11	Haller utca 19-21	neoromán Szt. Vince templom	épület	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
É 61	47	38268/2	Vágóhíd utca 15	bolgár ortodox templom, historizáló korai modern	épület	
É 62		37900	Mester utca 5	szecessziós lakóépület	épület	
É 63		37864	Dandár utca 28-30. = Mester utca 33-35.	lakóépület, modern és szecessziós jegyek keveredése	épület	
É 64		37898	Angyal utca 7/a-7/b	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel	épület	

Kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat:

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 01	101	36810	Üllői út 3	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 02	101	36811	Üllői út 5	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 03	101	36813	Üllői út 9	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 04	101	36814	Üllői út 11-13	eklektikus, átalakított lakóház	épülethomlokzat	
H 05	108	36827	Ráday utca 20	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 06	108	36831/2	Köztelek utca 4/b	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 07	108	36831/3	Köztelek utca 4/a	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 08	108	36838/1	Köztelek utca 8/a	volt OMGE székház, „Köztelek” eklektikus (zeneiskolai rész)	épülethomlokzat	
H 09	114	36840/1	Ráday utca 28 = Köztelek utca 1-3	Református Kollégium eklektikus, átalakított	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 10	114	36840/7	Kinizsi utca30-36	volt dohányraktár, ma irodaház, eklektikus, átalakított	épülethomlokzat	
H 11	114	36841	Ráday utca 30 = Biblia köz	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 12	115	36842	Ráday utca 32 = Kinizsi utca 20	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 13	115	36844	Kinizsi utca 22 = Biblia utca	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 14	119	36851	Knezich utca 2 = Kinizsi utca 29	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 15	119	36853	Kinizsi utca 33	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 16	119	36854	Kinizsi utca 35	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 17	119	36855	Kinizsi utca 37	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 18	119	36857	Knezich utca 6	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 19	119	36860	Hőgyes E. utca 6	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 20	119	36861	Hőgyes E. utca 8	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 21	125	36865	Hőgyes E. utca 15	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 22	125	36866	Hőgyes E. utca 13	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 23	125	36867	Hőgyes E. utca 11	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 24	125	36870	Hőgyes E. utca 3	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 25	125	36888	Bakáts tér 9	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 26	127	36898	Ráday utca 60 = Ferenc krt. 6	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Ferenc körút)
H 27	127	36901	Ráday utca 56	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 28	127	36902	Ráday utca 54	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 29	127	36903	Ráday utca 52	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 30	127	36904	Bakáts tér 3 = Ráday utca 50	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
H 31	127	36905	Bakáts tér 4	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
H 32	127	36906	Bakáts tér 5	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
H 33	127	36908	Bakáts tér 7	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
H 34	127	36909	Bakáts tér 8	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
H 35	120	36923	Ráday utca 34 = Kinizsi utca 19	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 36	128	36933	Lónyay utca 62 = Ráday utca 63	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 37	128	36935	Lónyay utca 58 = Ráday utca 59	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 38	128	36940	Bakáts tér 2 = Bakáts utca 7	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)
H 39	128	36943	Lónyay utca 52	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 40	128	36944	Lónyay utca 50	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 41	128	36945	Bakáts utca 5 = Lónyay utca 48	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 42	121	36949	Ráday utca 47	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 43	121	36951	Ráday utca 41	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 44	121	36952	Ráday utca 39	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 45	121	36953	Bakáts utca 6	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 46	121	36956	Lónyay utca 42/b	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 47	121	36957	Lónyay utca 42/a	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 48	121	36963	Kinizsi utca 13	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 49	121	36965	Ráday utca 37	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 50	121	36966	Kinizsi utca 17 = Ráday utca 35	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 51	116	36972	Lónyay utca 28	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 52	116	36975	Ráday utca 31	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 53	116	36976	Ráday utca 29	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 54	116	36977	Ráday utca 27	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 55	116	36978	Ráday utca 25	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 56	116	36979	Ráday utca 23 Mátyás utca 17	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 57	116	36980	Mátyás utca 15	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 58	116	36981	Mátyás utca 13	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 59	116	36982	Mátyás utca 11	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 60	116	36983	Mátyás utca 9	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 61	116	36984	Lónyay utca 22 = Mátyás utca 7	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 62	109	36986	Lónyay utca 20 = Mátyás utca 12	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 63	109	36987	Mátyás utca 14-16	szecessziós irodaház	épülethomlokzat	
H 64	109	36991	Ráday utca 19	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 65	109	36992	Ráday utca 17	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 66	109	36997	Lónyay utca 16 = Erkel utca 7	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 67	109	36998	Lónyay utca 18 a-b	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 68	106	37000	Lónyay utca 14 = Erkel utca 8	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 69	106	37009	Ráday utca 9	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 70	106	37010	Ráday utca 7	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 71	103	37022	Vámház krt. 11	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Vámház körút)
H 72	103	37023	Vámház krt. 9	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Vámház körút)

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 73	103	37024	Vámház krt. 7	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Vámház körút)
H 74	103	37027	Pipa utca 4	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 75	103	37029	Gönczy Pál u. 2	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 76	103	37030	Gönczy Pál u. 4	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 77	103	37031	Gönczy Pál u 6= Lónyay utca 5	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 78	107	37035	Lónyay utca 11 = Erkel utca 6	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 79	107	37037	Csarnok tér 5 = Gönczy Pál utca 1 = Erkel utca 2	eklektikus lakóház eklektikus egységes térfal	épülethomlokzat	
H 80	110	37039	Lónyay utca 13 /a = Erkel utca 5	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 81	110	37040	Lónyay utca 13/b	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 82	110	37043	Erkel utca 3	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 83	110	37044	Csarnok tér 3-4 = Erkel utca 1	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 84	112	37051	Ligeti György utca 5-7 = Mátyás utca 6	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 85	112	37052	Mátyás utca 4	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 86	112	37053	Közraktár utca 2/a = Mátyás utca 2	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 87	117	37070/1	Lónyay utca 19 = Mátyás utca 5/b	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 88	118	37074	Lónyay utca 23 = Czuczor utca 7-9	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 89	118	37075	Czuczor utca 5	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 90	118	37078	Közraktár utca 12/a	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 91	118	37079	Közraktár utca 12/b	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 92	118	37080	Lónyay utca 25	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 93	118	37081	Lónyay utca 27	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 94	123	37095/13	Közraktár utca 22/a = Gálya utca 2	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 95	123	37095/22	Közraktár utca 22	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 96	123	37095/23	Közraktár utca 20/a = Zsil utca 1	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 97	124	37095/3	Közraktár utca 22/b = Gálya utca 1 = Bakáts utca 2/a	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 98	129	37097	Bakáts utca 1-3 = Közraktár utca 24-26 = Lónyay utca 39-41	szecessziós (épületközös) lakóház	épülethomlokzat	
H 99	129	37099	Lónyay utca 43	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 100	129	37100/1	Lónyay utca 45	lakóház	épülethomlokzat	
H 101	129	37100/2	Lónyay utca 47	lakóház	épülethomlokzat	
H 102	129	37100/3	Lónyay utca 49	lakóház	épülethomlokzat	
H 103	129	37100/4	Boráros tér 2 = Lónyay utca 51	lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 104	129	37101/2	Közraktár utca 34 = Boráros tér 1	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 105	1	37108	Tűzoltó utca 6	historizáló lakóház	épülethomlokzat	
H 106	6	37114	Liliom utca 41 = Tűzoltó utca 20	későeklektikus trafóház, ma intézményépület	épülethomlokzat	
H 107	6	37117	Üllői út 53/a = Liliom utca 47	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 108	6	37118	Üllői út 53/b	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 109	6	37120	Páva utca 32/a = Tűzoltó utca 24	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 110	6	37121	Páva utca 32/b	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 111	9	37125	Üllői út 57 = Páva utca 41	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 112	9	37127	Üllői út = 61	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 113	9	37128/1	Üllői út 63 = Berzenczey u. 34	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 114	9	37128/2	Berzenczey u. 32	koraeklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 115	9	37135	Berzenczey u. 30	koraeklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 116	12	37143	Üllői út 69	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 117	12	37148	Tűzoltó utca 32/a	koraeklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 118	12	37149	Bokréta utca 30 = Tűzoltó utca 32/b	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 119	15	37159/2	Viola utca 52	későklasszicista lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 120	15	37160	Viola utca 50	későklasszicista lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 121	18	37169	Üllői út 83	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 122	18	37170	Üllői út 85	koraeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 123	18	37172	Üllői út 87 = Thaly K. utca 60-62	koraeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 124	18	37178	Thaly K. utca 52 = Tűzoltó utca 48	eklektikus, szecessziós lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 125	21	37180	Üllői út 89/a = Thaly K. utca 45	eklektikus, szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 126	21	37182	Üllői út 89/c	késő eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 127	21	37183	Üllői út 91/a	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 128	21	37184	Üllői út 91/b	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 129	21	37187	Thaly K. utca 39	szecessziós lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 130	21	37193	Tűzoltó utca 66 = Lenhossék u. 36	késő eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 131	21	37197	Üllői út 95 = Lenhossék u. 46	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 132	26	37205	Lenhossék u. 31 = Tűzoltó utca 68	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 133	26	37209	Márton utca 28 = Tűzoltó utca 76	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 134	26	37215	Üllői út 101	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 135	26	37216	Üllői út 103 = Márton utca 42	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 136	31	37218	Üllői út 105 = Márton utca 39	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 137	31	37222	Márton utca 35/a	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 138	31	37228	Sobieski J. utca 28 = Tűzoltó utca 84	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 139	31	37231	Sobieski J. utca 34	volt szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 140	31	37232	Sobieski J. utca 36	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 141	31	37233	Sobieski J. utca 38	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 142	31	37234	Sobieski J. utca 40	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 143	31	37235	Sobieski J. utca 42	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 144	31	37236	Üllői út 107	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 145	31	37237	Üllői út. 109/a	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 146	31	37238	Üllői út 109/b	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 147	31	37239	Üllői út 109/c = Sobieski J. utca 44	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 148	36	37241/13	Sobieski J. utca 29	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 149	36	37241/14	Sobieski J. utca 31	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 150	36	37241/15	Sobieski J. utca 33	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 151	36	37241/16	Sobieski J. utca 35	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 152	36	37241/17	Sobieski J. utca 37	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 153	36	37241/18	Sobieski J. utca 39	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 154	36	37241/19	Sobieski J. utca 41	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 155	36	37241/20	Telepy utca 34	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 156	36	37241/21	Üllői út 111 = Sobieski J. utca 43	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 157	36	37241/22	Sobieski J. utca 25 = Tűzoltó utca 86	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 158	36	37241/23	Sobieski J. utca 25/a	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 159	36	37241/26	Sobieski J. utca 27/b	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 160	36	37241/3	Telepy utca 32	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 161	36	37241/4	Telepy utca 30	modern (romantikus) lakóház	épülethomlokzat	
H 162	36	37241/5	Telepy utca 28	modern historizáló lakóház	épülethomlokzat	
H 163	36	37241/6	Telepy utca 26	eklektikus és modern lakóház	épülethomlokzat	
H 164	39	37243	Üllői út 113 = Telepy utca 31	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 165	39	37247	Telepy utca 27	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 166	39	37248	Telepy utca 25	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 167	39	37249	Telepy utca 23	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 168	39	37254	Ernő utca 24	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 169	39	37256	Ernő utca 28	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 170	41	37265/2	Mihálkovics u. 18	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 171	41	37266	Ernő utca 19	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 172	41	37267	Ernő utca 15	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 173	41	37268	Ernő utca 15	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 174	41	37269	Mihálkovics u. 16	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 175	41	37270	Mihálkovics u. 14	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 176	41	37271	Mihálkovics u. 12	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 177	41	37274	Ernő utca 7	koraeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 178	32	37312/2	Vendel utca 34	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 179	32	37320	Márton utca 21 = Vendel utca 30	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 180	22	37341/2	Lenhossék u. 30 = Vendel utca 20	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 181	33	37370	Balázs B. u. 32= Sobieski J. utca 14	későeklektikus és eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 182	33	37372	Balázs B. utca 30 = Márton utca 17	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 183	28	37374	Márton utca 18 = Vendel utca 13	koraeklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 184	23	37401	Balázs B. utca 14= Thaly K. utca 21	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 185	19	37413	Thaly K. utca 50 = Tűzoltó utca 35	szecessziós lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 186	19	37414	Tűzoltó utca 33/c	eklektikus lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 187	19	37415	Tűzoltó utca 33/b	eklektikus lakóház, utcakép, átalakított	épülethomlokzat	
H 188	19	37416	Tűzoltó utca 33/a = Viola utca 39/a	eklektikus lakóház, utcakép, átalakított	épülethomlokzat	
H 189	19	37417/1	Viola utca 37/c	eklektikus lakóház, utcakép, átalakított	épülethomlokzat	
H 190	19	37418	Viola utca 37/b	eklektikus lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 191	19	37419	Viola utca 37/a	eklektikus lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 192	16	37432	Viola utca 42	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 193	16	37433	Viola utca 44	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 194	16	37436	Tűzoltó utca 27/b	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 195	16	37437	Bokréta utca 27 = Tűzoltó utca 27/a	késő eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 196	16	37439	Bokréta utca 23	késő eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 197	16	37443	Ferenc tér 11	eklektikus lakóház szecessziós elemekkel, átalakított	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 198	16	37445	Ferenc tér 9	eklektikus lakóház átalakított	épülethomlokzat	
H 199	13	37459	Tűzoltó utca 23 = Berzenczey u. 31	posztszecessziós lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 200	10	37469	Ferenc tér 15	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 201	10	37475	Berzenczey u. 22	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 202	10	37476	Tűzoltó utca 21 = Berzenczey u. 24	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 203	10	37477	Tűzoltó utca19	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 204	10	37487	Páva utca 37 = Tűzoltó utca 17	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 205	7	37489	Tűzoltó utca 15 = Páva utca 30/b	szecessziós lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 206	4	37509	Liliom utca 54	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 207	4	37511	Liliom utca 50	eklektikus, részben szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 208	4	37520	Tompa utca 14 = Angyal utca 27	eklektikus, részben szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 209	4	37521	Angyal utca 29	késő eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 210	2	37530	Tűzoltó utca 5 = Angyal utca 40	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 211	2	37531	Tűzoltó utca 3	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 212	2	37539	Angyal utca 38	historizáló lakóház	épülethomlokzat	
H 213	2	37542	Angyal utca 32	szecessziós jellegű lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 214	2	37543	Angyal utca 30	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 215	2	37547	Tompa utca 12 = Angyal utca 22	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 216	2	37549	Tompa utca 8	modern, historizáló lakóház	épülethomlokzat	
H 217	3	37557	Mester utca 4-6	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 218	3	37563/2	Angyal utca 18	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 219	3	37565	Tompa utca 9 = Angyal utca 20	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 220	5	37568	Angyal utca 23	koraeklektikus, lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 221	5	37571/1	Angyal utca 17	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 222	5	37574	Mester utca 12	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 223	5	37575	Mester utca 14-16	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 224	5	37577	Mester utca 18	premodern lakóház	épülethomlokzat	
H 225	5	37578	Liliom utca 22 = Mester utca21	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 226	5	37581/1	Liliom utca 28	historizáló lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 227	5	37582/1	Liliom utca 30	historizáló lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 228	5	37583	Liliom utca 32	későeklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 229	5	37584/2	Liliom utca 34	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 230	5	37587	Liliom utca 36-38 = Tompa utca 15/b	koraeklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 231	8	37589	Tompa utca 17/a = Liliom utca 23	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 232	8	37598	Mester utca 22 = Liliom utca 5	premodern lakóház	épülethomlokzat	
H 233	8	37599	Mester utca 24	modern lakóház	épülethomlokzat	
H 234	8	37608	Tompa utca 19 = Páva utca 16	historizáló szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 235	11	37627	Berzenczey u. 8	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 236	11	37630	Mester utca 34 = Berzenczey u. 2	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 237	14	37633	Berzenczey u. 3	késői szecessziós lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 238	14	37634	Berzenczey u. 5-7	későeklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 239	14	37637	Berzenczey u. 13	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 240	14	37641	Bokréta utca 12	koraeklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 241	14	37642	Bokréta utca 10	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 242	17	37661	Mester utca 46 = Viola utca 2	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 243	17	37664	Viola utca 8	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 244	17	37673	Balázs B. utca 5 = Viola utca 28	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 245	20	37677/1	Viola utca 21	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 246	20	37679/2	Viola utca 17	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 247	20	37693	Thaly K. utca 8	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 248	20	37695	Thaly K. utca 12	posztszecessziós lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 249	24	37706	Thaly K. utca 19 = Balázs B. utca 11-13	eklektikus lakóház, részben átalakított	épülethomlokzat	
H 250	24	37717	Gát utca 8-10	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 251	24	37720	Gát utca 14	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 252	24	37722	Lenhossék u. 12 = Gát utca 16	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 253	25	37725	Lenhossék u. 10 = Gát utca 13	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 254	25	37728	Gát utca 7	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 255	25	37731	Thaly K. utca 11 = Gát utca 1	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 256	30	37744	Gát utca 25 = Márton utca 6	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 257	30	37745	Gát utca 23	koraeklektikus lakóház reneszánsz formaelemekkel	épülethomlokzat	
H 258	30	37747	Gát utca 19	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 259	30	37749	Lenhossék u. 5 = Gát utca 15	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 260	29	37750	Lenhossék u. 7-9 = Gát utca 18	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 261	29	37752	Gát utca 20	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 262	29	37753	Gát utca 22	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 263	29	37754	Gát utca 24-26	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 264	29	37762	Balázs B. utca 25 = Lenhossék u. 17	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 265	29	37764	Balázs B. utca 27/b	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 266	34	37769	Márton utca 13	eklektikuslakóház	épülethomlokzat	
H 267	34	37770	Márton utca11	későeklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 268	38	37785	Gát utca 36 = Sobieski J. utca 1	historizáló lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 269	38	37786	Haller utca 54 = Telepy utca 2/a	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 270	38	37788	Telepy utca2/c	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 271	35	37796	Haller utca 52 = Gát utca 33	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 272	35	37797	Gát utca 31	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 273	35	37801	Márton utca5/a	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 274	35	37803	Márton utca 3/a	eklektikus lakóház, átalakított	épülethomlokzat	
H 275	35	37805	Haller utca 50	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 276	35	37806	Haller utca 48	szecessziós lakóház	épülethomlokzat	
H 277	63	37817	Haller utca 30	későeklektikus lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 278	63	37818	Haller utca 28	későeklektikus lakóház, utcakép	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 279	63	37819	Haller utca 26	eklektikus lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 280	63	37820	Haller utca 24	késő eklektikus lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 281	63	37821	Haller utca 22	késő eklektikus lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 282	55	37910/10	Gabona utca 6	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 283	55	37910/11	Gabona utca 8	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 284	55	37910/12	Gabona utca 10	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 285	55	37910/14	Tinódi utca 8 = Gabona utca 12	historizáló modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 286	56	37910/15	Tinódi utca 6 = Gabona utca 11	historizáló modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 287	56	37910/16	Gabona utca 9	a 70-es évekbeli modern lakóház	épülethomlokzat	
H 288	56	37910/17	Gabona utca 7	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 289	56	37910/18	Gabona utca 5	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 290	56	37910/19	Gabona utca 3	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 291	56	37910/20	Liliom utca 1/b = Gabona utca 1	modern lakóház, utcakép átalakított	épülethomlokzat	
H 293	55	37910/9	Gabona utca 4	modern lakóház, utcakép	épülethomlokzat	
H 294		37755	Márton utca 8/a = Gát utca 28	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	
H 295		37756	Márton utca 8/b	eklektikus lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 296		36848	Üllői út 29.	lakóház, historikus, 1870 körü	épülethomlokzat	
H 297		36937	Ráday utca 55.	lakóház, historikus, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 298		36938	Ráday utca 53.	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 299		36960	Lónyay utca 36.	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 300		36961	Kinizsi utca 9. = Lónyay utca 34.	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 301		36962	Kinizsi utca 11.	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 302		36974	Lónyay utca 24.	lakóépület (beépítéshez: franciaudvaros beépítés), art-deco, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 303		37019	Lónyay utca 3.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 304		37090	Lónyay utca 33-35. = Kinizsi utca 1-7. = Zsil utca 2-4.	iskola épület, modern, római iskola, bauhaus jegyekkel, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 305		37095/4	Gálya utca 3.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 306		37095/5	Gálya utca 5.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 307		37095/7	Lónyay utca 39/b	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 308		37095/8	Bakáts utca 2/d.	lakóépület, modern, bauhaus jegyekkel, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 309		37095/9	Bakáts utca 2/c	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 310		37095/10	Bakáts utca 2/b	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 311		37095/14	Gálya utca 4.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 312		37095/15	Gálya utca 6.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 313		37141/2	Üllői út 65-67.	lakóépület, modern, 1960-as évek	épülethomlokzat	
H 314		37144	Üllői út 71. = Bokréta utca 38.	lakóépület, modern, 1960-as évek	épülethomlokzat	
H 315		37151	Üllői út 73. = Bokréta utca 37.	lakóépület, modern, 1960-as évek	épülethomlokzat	
H 316		37153	Bokréta utca 33.	lakóépület, átalakított, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 317		37200	Lenhossék utca 41.	lakóépület, szecessziós, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 318		37208	Tűzoltó utca 74.	lakóépület, historikus, art deco jegyekkel, 1920 körül	épülethomlokzat	
H 319		37221	Márton utca 35/b.	lakóház, historikus, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 320		37452	Ferenc tér 12.	lakóépület, historikus, art deco jegyek, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 321		37486	Páva utca 35.	lakóház, átalakított, historikus, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 322		37493	Páva utca 24.	lakóház, historikus, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 323		37494	Páva utca 22.	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 324		37502	Liliom utca 31.	lakóház, historikus, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 325		37503	Liliom utca 33.	lakóház, historikus, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 326		37504	Liliom utca 35.	lakóház, historikus, 1900 körül	épülethomlokzat	
H 327		37517/2	Tompa utca 20.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 328		37517/3	Tompa utca 22.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 329		37519	Tompa utca 16.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 330		37524	Angyal utca 35.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 331		37527/1; 37527/2	Angyal utca 41.	lakóház, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 332		37548	Tompa utca 10.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 333		37586	Tompa utca 15/a.	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 334		37622	Ferenc tér 1. = Tompa utca 25.	lakóépület, szecessziós, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 335		37822	Haller utca 20. = Vaskapu utca 28. = Drégely utca 1.	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 336		37836	Drégely utca 22. = Mester utca 43	lakóház, átalakított, historikus, kortárs ráépítéssel, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 337		37848	Dandár utca 17.	lakóépület, szecessziós, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 338		37853	Dandár utca 27.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 339		37854/2	Mester utca 41-41/b	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 340		37856	Mester utca 37-39. = Dandár utca 29.	lakóépület, modern, historikus jegyekkel, 1920 körül	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 341		37862/2	Mester utca 27.	lakóház, historikus, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 342		37870	Ipar utca 13. = Vaskapu utca 8.	lakóépület, szecessziós, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 343		37873	Mester utca 21. = Ipar utca 25.	lakóház, historikus, téglaarchitektúrával, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 344		37876/2	Mester utca 17.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 345		37876/3	Tinódi utca 15. = Mester utca 15.	lakóépület, modern, bauhaus, 1930-as évek	épülethomlokzat	
H 346		37881	Mester utca 11.	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 347		37882	Liliom utca 3/b. = Mester utca 9.	lakóépület, historikus, szecessziós jegyekkel, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 348		37915	Vaskapu utca 7.	lakóépület, szecessziós, 1910 körül	épülethomlokzat	
H 349		37938	Haller utca 6.	lakóház, historikus, 1890 körül	épülethomlokzat	
H 350		38236/180	Péceli utca	MÁV Péceli utca kapu, blokkolóórás épület	épülethomlokzat	
H 351		38236/370	Üllői út 197.	Száva kocsiszín, eklektikus, 1913	épülethomlokzat	
H 352		38236/116	Dési Huber utca 2.	modern lakóház	épülethomlokzat	

no	*tömb*	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
H 353		38236/486	Távíró utca	telefonközpont	épülethomlokzat	

Kerületi helyi védelem alatt álló emlék, emlékmű, szobor, műtárgy:

	tömb	*hrsz*	*utca*	*megnevezés, leírás*	*védelem tárgya*	*MEGJEGYZÉS*
EM 01	-	38113/25	Gubacsi út 35. előtt	Kőkereszt	emlék, emlékmű	
		38236/378	Valéria tér, Görög K. K. udvara	„Fókák” köztéri szökőkút, pirogránit	szobor, emlékmű	
		38236/259	Távíró utca	nyomásszabályozó állomás, vasbeton héjszerkezet	műtárgy	

Kerületi helyi védelem alatt álló iparépület:

	tömb	***hrsz***	***utca***	***megnevezés, leírás***	***védelem tárgya***	***MEGJEGYZÉS***
ÉIP 01	61	37847	Vaskapu utca 20 = Dandár utca 15	nyomda, volt Meinl Gyula kávépörköldéje, tégla-burkolatos ipari, átalakított	iparépület	
ÉIP 02	241	38113/45	Gubacsi út 6/b	a volt Sertésvágóhíd víztornya, eklektikus, téglaburkolatú	iparépület	
ÉIP 03	249	38211/10	Soroksári út 158	Késő eklektikus hőközpont és torony	iparépület	a megváltozott hrsz. miatt nem egyértelmű, melyik épület kapott védelmet, ezt pontosítani szükséges
ÉIP 04	249	38211/3	Soroksári út 158	Konstruktivista vasbeton ipari épület	iparépület	
ÉIP 05	241	38241/40	Víztorony köz 8 = Váltó köz 7 =MÁV telep 15/III	víztorony tégla- és faburkolatú	iparépület	

37755/ MÁRTON U. 8/A.

HRSZ	37755	TÖMBSZÁM	29
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Márton u. 8/a. = Gát u. 28
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Maier Salamon
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	lakóház		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	F+2	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
		ÁTALAKÍTÁS	

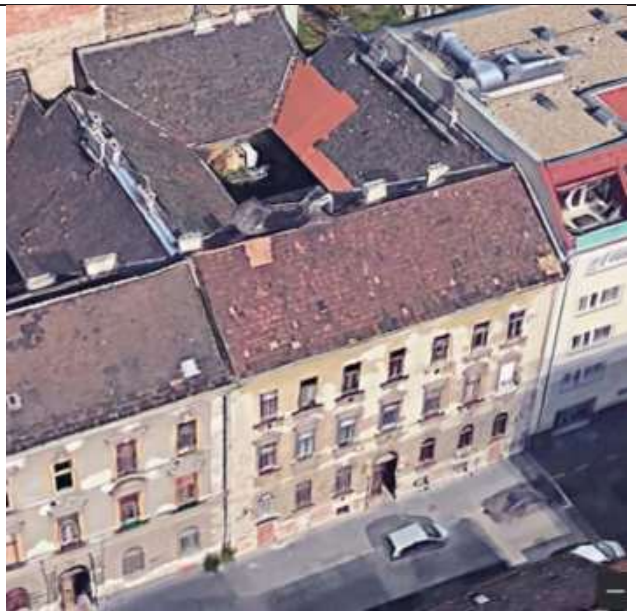

a 2003-as adatlap fotója

37756/ MÁRTON U. 8/B.

HRSZ	37756	TÖMBSZÁM	29
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Márton u. 8/b.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1895
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Spiegel Adolf és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	kapualj márványlépcsői
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós, belső udvar
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	vaskorlátos függőfolyosó
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

36809 / KÁLVIN TÉR 10.

HRSZ	36809	TÖMBSZÁM	101
MEGNEVEZÉS	biztosító székház	CÍM	Ráday utca 2 = Kálvin tér 10 = Üllői út 1
STÍLUS	szecesszió	ÉPÜLT	1913; átépítés+felújítás: 1997-98
ÉPÍTÉSZ	Hültl Dezső	ÉPÍTTETŐ	Gazdák Biztosító Szövetkezete
VÉDELEM	fővárosi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	épület egésze
LEÍRÁS	eredetileg: „Gazdák Biztosító Szövetkezete palotája”, példaértékűen helyreállított (részben átalakított) szecessziós épület		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar,alsó szinten üveggel fedett átrium
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	eredeti berendezések / ólomüveg ablakok, kovácsoltvas korlátok, lift
FUNKCIÓ	irodaház, biztosító székház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett, manzárdos, részben lapostetős	FELÉPÍTMÉNY	tér felé magasabb felépítmény
SZINTSZÁM	F+6	ÁTALAKÍTÁS	átépítés+felújítás: Farkas Dániel, Tasch Péter (KÖZTI Rt.)

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A főváros egyik főútvonalán (Kiskörút), az egykori Hatvani-kapunál kialakult volt Széna (az épület építésekor és ma is: Kálvin) téren az Üllői út és a Baross utca között a kétemeletes előd-épület helyén szecessziós tömegformálású, monumentális épületet emelt a telek korabeli tulajdonosa: a Gazdák Biztosító Szövetkezete.

Az ívelt vonalvezetésű Kiskörút „főterének" városi tér-szerű kialakítását a számos becsatlakozó út miatti forgalmi helyzet és a részben nehezített beépítési lehetőségek (erősen szabdalt térfalak) terhelik. A térfalakat alkotó klasszicista - romantikus XIX. sz. eleji-közepi értékes alacsony műemlék-épületegyüttes (a református templom és környezete), a távolról is jelentős tér-szerepet játszó Nemzeti Múzeum komoly klasszicista épülete, ill. az azt keretező park fáinak lombkoronája és a zártsorban álló 2-4 emeletes házsorok mellett a Ráday, az Üllői, a Baross és a Múzeum utcák között egy-egy „tömbindító", a térre „vonatszerűen" beékelődő, azon csak rövid homlokzattal megjelenő épület áll. Építészeti szempontból legkritikusabb az Üllői út – Baross utca közötti telek, melynek térre néző homlokzati hossza mindössze 14 m. (Az előd-épület – ld. archív fotó – alacsonyabb, illeszkedő architektúrája után korunk üvegháza tagadja a teret, annak egyesítésében/egységesítésében nem vállal szerepet.)

A Kálvin tér 10. sz. épület mintegy 24 m széles térre néző homlokzatával és a szomszédos alacsony beépítés miatt szintén a tér térfalaként érvényesülő Ráday utcai homlokzatával meghatározó, domináns eleme az ívelt hajlású keleti térzárásnak.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A nagyszabású, erőt, biztonságot sugárzó, három utcára is homlokzatot adó 7-szintes épület Kálvin téri és Ráday utcai homlokzatát ismerjük elsősorban, hiszen ezek távolról is meghatározói a térnek és déli – nyugati fekvésük miatt jól megvilágítottak. Az Üllői úti homlokzat a rálátás korlátozottsága és az állandó önárnyék miatt kissé háttérbe szorul, holott évtizedekig itt volt az épület főbejárata.

A nagyméretű épület homlokzatait erőteljes vízszintes és függőleges architektonikus elemek tagolják. A földszint és a mezzanin-szint sötét, kőkerettel összefogott üveghomlokzatát övszerűen zárja az első emelet kis konzolon álló, az épületen körbefutó, az ablakok előtt áttört, szegmensívben finoman hullámoztatott kőkorlátos erkélysora. Az 1-3. emeleteket nagykiállású, a zárópárkánynál is hangsúlyosabb osztópárkány zárja, melyen a tér felőli homlokzaton végig, az utcák felé a kiemelt helyeken az alsóhoz hasonló erélysorok állnak. A két osztópárkány közötti három emelet ablaksorait kannelúrázott, historizáló gyümölcsfüzéres fejezetű stilizált féloszlopok tagolják. Az ablakköténeyeket az alsó szinteken geometrikus minta, a felső szinten historizáló – gyümölcsfüzért és női fejet formázó - ornamentika, a Ráday és az Üllői úti homlokzatot a II. és III. emeleten egy-egy kosáríves, vasrácsos kis erkély díszíti.

A IV. emelet tengelybe helyezett ablakai az övpárkány fölötti könyöklőpárkányon állnak, kissé szélesebbek, záródásuk az alsóbb emeletektől eltérően nem egyenes, hanem kosáríves kialakítású.

Az egyszerű zárópárkány fölött a tér felé zárt hatású tetőforma néz. A zárópárkány fölötti há-rom ablak szélességű szövegmezőt a szélső ablakok tengelyébe helyezett, domborművel díszített timpanonnal hangsúlyozott, ablakos oromfalas kiemelés keretezi. Az eredeti kis tetősík-ablakokat a felújítás során hármasosztatú kosáríves panorámaablak váltotta föl. Az Üllői út felé a zárt manzárd-tető alsó szoknyáján az alsóbb emeleteken is hangsúlyosan kezelt középrészen a tér felőli megoldáshoz hasonló, de a timpanonos oromfalak között is kiemelt homlokzatú megoldást látunk. A Ráday u. felé az V. emeleten eredetileg nyitott, pergolával kialakított „napfürdő terasz" épült (pótlap 11, 24), mely az épület pincéjében elhelyezett „vízgyógyintézethez" tartozott. A napfürdőteraszt szintén Hültl tervei szerint 1930-ban beépítették.

BELSŐ ÉRTÉKEK

Az igényesen kialakított épület számtalan belső mikroarchitektúrális és technikai értéket őrzött meg. A „Gazdák Biztosító Szövetkezete" egykori Üllői úti főbejárata térségében elegáns, nemes anyagokat alkalmazó a fogadó-tér kialakítása: a faragott márvány pihenőpadok, a szépen ívelt mészkő-lépcső, a szépen formált kovácsoltvas-korlát és a belülről is igen dekoratív kapuzat (Lepter János cégének munkái) a nyugalmat, a megbízhatóságot és az időállóságot hivatottak képviselni, egyben a reprezentáció eszközéül is szolgáltak. Az egykori „hivatalnokok bejárója" hasznosítású földszintes, „Y"-elrendezésű belső épületszárnyakat és a három szűk udvart egy – a mezzanin-szint felett - üvegezett rácsostartó lefedésű nagyvonalú aula váltotta fel a

közelmúltbeli felújításkor.

Az épület belső kialakítását az igényes, művészi részmegoldások gazdagsága jellemzi, melyet a kor neves művészeinek, jónevű iparosainak köszönhetünk. A bronzportálokat a Haas és Málnai cég készítette, a lakatosmunkákat Lepter János és társai végezték. Az egyedülálló, növényi és állati motívumos díszítésű lépcsőházi ólomüvegablakokat Róth Miksa, az arany eozinos, csigamotívumos díszelemeket is alkalmazó falburkoló csempéket a pécsi Zsolnay-gyár szállította. Figyelemreméltó, hogy a néhány évvel ezelőtti felújításkor a pótlásra szoruló elemek eredeti-azonos legyártása nemcsak tervezői, de tulajdonosi-építtetői igény is volt.

Az épület nemcsak művészi, de technikai értékű jelentőséggel is bírt: 16-fülkés páternosztere az első ilyen szerkezet volt Magyarországon (az udvari hátsó épületszárnyban; az átépítés során megszüntetve); a lifteket az európai hírű Haverland gyárak szállították (közülük egy szakszerűen felújítva ma is üzemel a Ráday utcai szárnyban); az ácsmunkákat a szintén európai hírű Gregersen-féle Ácsműhely készítette; központi melegvízfűtéssel, vízszolgáltatással, beépített „vacuum-cleaner" (központi porszívó) csatlakozókkal rendelkezett; a világítást gáz- és villanyvezetékek egyaránt szolgálták; minden lakáshoz házi és városi telefon csatlakozott.

Az épület funkcionális tagolódása az építéskor: a pincében Ráday utca felőli bejárattal vízgyógyászati központ (az épület alatti termálvízre alapozva), a földszinten üzletek, melyekhez saját pincerész tartozott; az I-III. emeleteken szintenként 4-4 nagy (4-6 szobás) bérlakás, melyek a két főlépcsőházról közvetlenül nyíltak (így a függőfolyosók lényegében kiküszöbölhetők voltak); a homlokzatokon is kiemelt IV. emeleten a „Gazdák Biztosító Szövetkezete" hivatalos helyiségei - a Kálvin téri fronton az egyedülálló kilátást kínáló reprezentatív (faburkolattal, figyelemreméltó belsőépítészeti értékekkel kialakított) igazgatósági helyiségekkel; az akkori tetőtérben az Üllői úti oldalon „hivatalnokok ebédlője" – konyha és ezek kiszolgáló helyiségei, ill. „munkaterem", a tér felé szintén „munkaterem", a hetedik épületszint Ráday utca felé eső pergolával ellátott lapostetős részén pedig a vízgyógyintézethez tartozó „napfürdő terasz" kabinokkal, zuhanyfürdővel (1930-ig, azóta beépítve).

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A Gazdák Biztosító Szövetkezete évkönyve szerint:

1911. 03. 09-én, tizedik évi rendes közgyűlésén a Szövetkezet elhatározza, hogy az Üllői út 1. sz. bérházat 1.194.000.- koronáért örökáron megvásárolja és a régi ház lebontása után új székház felépítéséről gondoskodik.

1911. 09. 18-án az igazgatóság az új székház megtervezésével dr. Hültl Dezső építészt bízza meg.

1913. 12. 06-án a Székház zárókövét báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszter helyezi el.

1914. 04. 07-én, tizenharmadik évi rendes közgyűlésén a Szövetkezet tudomásul veszi hogy a székház építése befejeződött és azt a múlt év novemberében átadták rendeltetésének.

Az épület első komolyabb átalakítása 1930-ban történik. Az átalakítás a Ráday utcai „napfürdő-terasz" beépítésére vonatkozik, melynek terveit szintén Hültl Dezső készíti el. Ekkor szűnik meg a fürdőintézeti hasznosítás az épületben.

A háborúban megsérült a Kálvin tér felőli épületrész tetőtere, helyreállítása során az eredeti állapotnál laposabb hajlásszögben építik vissza a tetőszerkezetet.

1949. 06. 20-án a Gazdák Biztosító Szövetkezetét államosítják, az épület az Állami Biztosító Nemzeti Vállalat székházaként működik tovább. Néhány évig - a földszinti üzlethelyiségek kivételével – irodaépületként működik az épület, majd az ötvenes években a Ráday utcai szárny I-III. emeletein visszaállítják a lakásokat.

Az 1997-98-as átfogó, teljes felújítást megelőzően az ÁB-NOVINVEST Kft. az ÁB-AEGON Általános Biztosító Rt. megbízásából (építtető) 1996-ban meghívásos tervpályázatot írt ki az irodaépület felújításának, átalakításának generáltervezési munkáira, melyet a KÖZTI Rt. nyert el. A felújítás célja az épület külső-belső értékeinek megtartásával korszerű, európai színvonalú irodaház létrehozása volt. A felújítás-átalakítás tervezői: Farkas Dániel és Tasch Péter építészek; kivitelezője: az ARCHITEKTON Építő és Műemlék-felújító Rt. volt.

A felújítás-átalakítás során a térre néző homlokzat földszintjén az épület eredeti architektúrájához jól illeszkedő új, nagyszabású főbejárat edzett-üveg előtetővel, a tetőtérben pedig íves záródású

panorámaablak létesült. Az épületbelsőben az értékőrzés építtetői - tervezői – kivitelezői igénye mellet számtalan átalakítás történt (falak, (fa)lépcsők, melléklépcsőház, páternoszter, függőfolyosó-szakaszok, udvari földszintes épületrészek stb. elbontása, új nagyvonalú belső terek: aula, liftek előtti fogadótér, az új főbejárat fogadótere, a VI. emeleti étterem stb. kialakítása). Összességében példaadó értékőrző – értékteremtő tervezői – kivitelezői munkáról beszélhetünk.

A TERVEZŐ ÉPÍTÉSZ: HÜLTL DEZSŐ

dr. Hültl Dezső (1870, Felsőbánya – 1946, Budapest) építész, műegyetemi tanár, a MTA levelező tagja.

Jelentősebb alkotásai: a volt Pajor Szanatórium (Vas utcai kórház) – 1912; a Gazdák Biztosító Szövetkezete székháza (ma: AB-AEGON székház) – 1913; az új piarista rendház és iskola (ma: ELTE Bölcsészkar, Március 15. tér) – 1912-15; Péterfy Sándor úti kórház – 1934.

Kemény Erzsébet és Kemény György gyűjtése alapján (Budapesti Városszépítő Egyesület)

Archív felvétel az 1930-as évekből

Szecessziós tömegformálású, eklektikus elemeket is alkalmazó homlokzat

Az épület alsó két szintjének nagyvonalú, az emeletektől leválasztott építészeti kezelése, a finom szegmensíves erkélyek, a stilizált balusztrádos erkélykorlát, a kosáríves záródású ablakok, az ablakosztások stb. a szecesszióra utaló részei a homlokzatnak

Az Üllői úti és a Ráday utcai egyik bejárat; a lakatosmunkák Lepter János cégét, a bronzportálok a Haas és Málnai céget dicsérik

Korabeli fotók a nagyszabású épületről, a Ráday u. felől még megvan a „napfürdő terasz”

Archív felvétel az 1930-as évekből, a beépített „napfürdő terasszal”

Üllői-úti főbejáró.

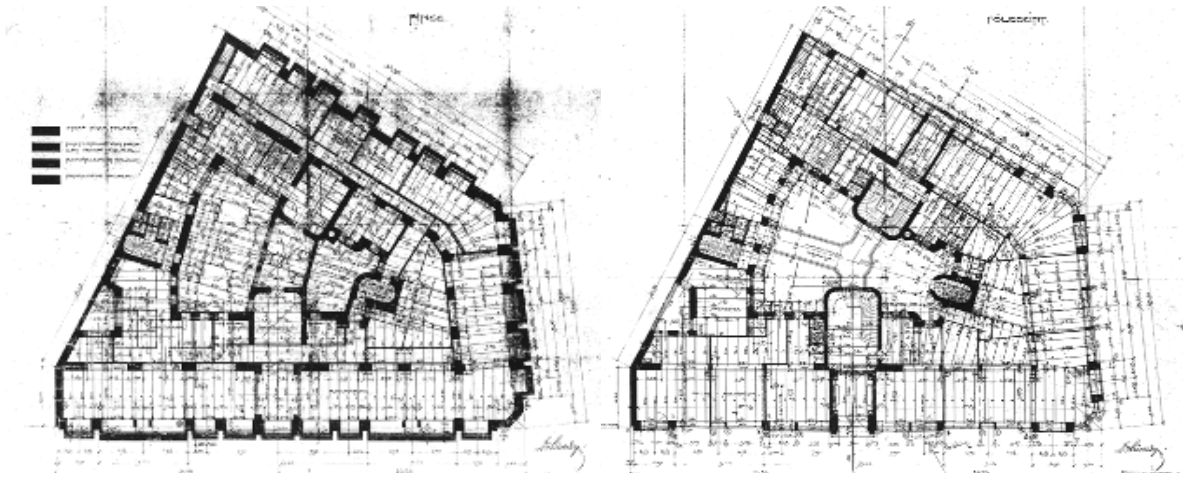
Az Üllői úti egykori főbejáró lakatosmunkáit Lepter János cége, a Ráday utcai bronzportált a Haas és Málnai cég készítette

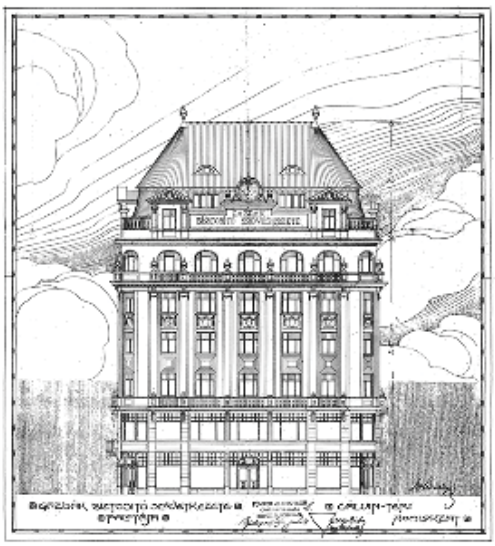

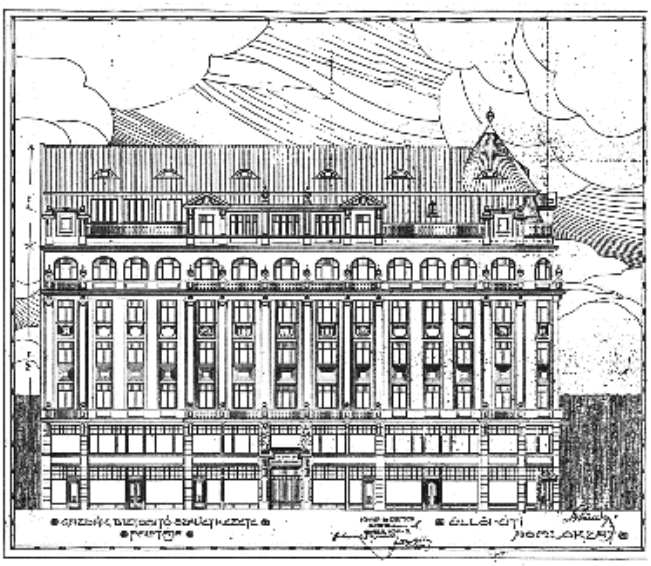
IGAZGATÓI DOLGOZÓSZOBA

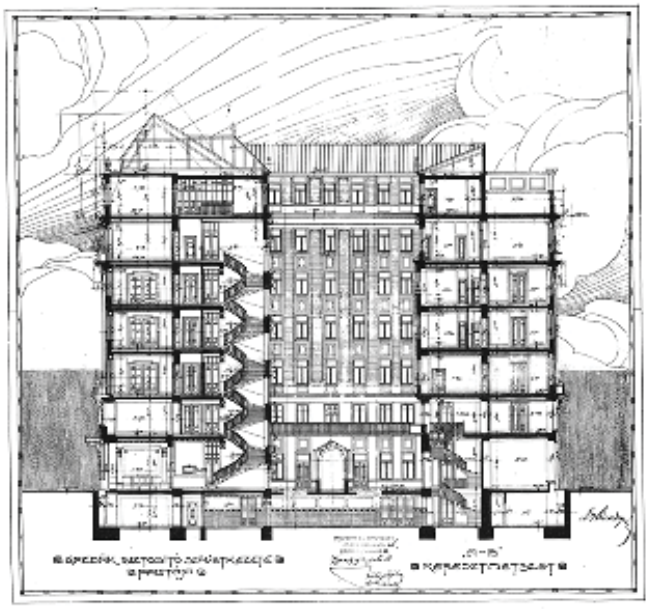

Az egykori igazgatói dolgozószoba a IV. emeleti északi sarkán és a szintén IV. emeleti ülésterem a v. Széna (Kálvin) térre nyíló ablakokkal

36873 / KNÉZICH U. 14.

HRSZ	36873	TÖMBSZÁM	125
MEGNEVEZÉS	idősek otthona	CÍM	Knézich utca 14.
STÍLUS	barokkos részletképzésű késői eklektika	ÉPÜLT	1907, földszintes utcai épület: 1936 (tervezője ismeretlen)
ÉPÍTÉSZ	Tőry Emil	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület, fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	volt Elisabetinum, Homeopata kórház; ma: Vázsonyi Vilmos Idősek Otthona, részben a Schöpf-Merei Kórház részlegei (főigazgató, ambuláns rendelés, műtők stb.) homlokzatán: Schöpf-Merei Ágoston emléktábla; a Bakáts tér 10. sz. épülettel azonos hrsz.-ú telken álló épület		
BEÉPÍTÉS	hézagosan zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	jelenleg használaton kívül	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	összetett tetőforma, félnyeregtető, lapos tető, beépítés sarkaiban oromzatos kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F, F+1	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Az eredetileg gazdag barokkos részletképzésű későeklektikus épületegyüttes mára sok díszítményét, építészeti formáját elvesztette. Ezeket elsősorban az utcai nézeten feltétlenül pótolni kell a már megkezdett gondos helyreállítás folytatása során. Erre a számos meglévő régi terv, ábrázolás, fénykép teljesen megalapozott lehetőséget kínál.

A tengelyesen szimmetrikus elrendezésű épületegyüttes szimmetriatengelye (egyben a telek szimmetriatengelye) megegyezik a Bakáts tér északi térfala beépítési vonalával, ezért a téren a választott (ld. „épülettörténeti adalékok") tengelyesen szimmetrikus térkompozíciót értelmező látványtengely nem alakítható ki. Így a térről kissé „kicsúszó", léptékében inkább kisvárosias jellegű kompozíció jött létre. Ennyi „szabálytalanságot" az egységes, határozott térfalak által meghatározott, szabályos alaprajzú tér elbír, az egyedi formavilágú, kedves hangulatú, itt hagyományértékű épületegyüttes pedig térgazdagító erejű és értékű.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Az 1907-ben épült Erzsébet homeopata kórház eredeti koncepciója szerint egy nagy téglalapalakú udvar köré szerveződött, amit elől a Knézich u. ill. Bakáts tér felé szépen formált, áttört kerítésfal zárt le (ld. „épülettörténeti adalékok").

Az 1936-ban a Bakáts tér felőli oldalra is egy épületszárny került, amely a két szélső kaput szabadon hagyta és architektúrájával jól igazodott a meglévő épületekhez. Érdekes ugyanakkor, hogy az új utcai épületszárny (mely már nem lehetett az 1928-ban meghalt Tőry munkája) udvari homlokzatai (pótlap 4) meghatározóan szecessziós formavilágúak (az építész nyilván törekedett az egységes utcakép megtartására).

A háborús sérülésekből, ill. az elhanyagolás következményeiből azonban már az eklektizáló építészet teljes negligálásával hozták rendbe az addig igényes, egységes épületegyüttest. Így tűntek el az utcai sarokoromzatok és az udvari kápolna oromzatának részletformái, a manzárdtetős kis utcai tornyok díszítő funkciója. A legdurvább beavatkozás a két utcai sarokrizalit és kapu szimmetriát megbontó kétféle kezelése volt: a baloldali, eldugottabb - mert a szűk Knézich utcára néző – véletlenül jobb állapotban maradt fenn, így ez ma is megközelíti az eredetit (kivéve az üvegezett ízléstelen vaskaput) a jobboldali viszont, amelyet az egész Bakáts tér hosszából láthatunk, melléképületi homlokzattá szegényíttetett le. A jobboldali kapu – az északi „tér-út" tengelyében! - egyenesen gyárkapu színvonalú vasszerkezetté dagradálódott.

A fővárosi unikumként megépült és megmaradt Bakáts téri városrész–központ kiemelt együttes–védettsége feltétlenül a fővárosi-kerületi tulajdonosi forrásokat összefogó, színvonalas helyreállítást kíván meg!

BELSŐ ÉRTÉKEK:

Az épületegyüttes belső értékei sajnos mára eltűntek, a kápolna teljes egészében áldozatául esett az átalakításoknak. A közelmúlt durva materializmusát idézi részben az udvar is: hegesztett csőkorlátok, hatalmas töredezett betonburkolat az eredeti finom elegancia, egységes részletformálás, dús park helyén.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK

ÉPÜLETHASZNÁLAT-VÁLTOZÁSOK

Az egészségügy keretén belüli sorozatos funkcióváltások jellemezték az épülethasználatot:

1917-ben a Főváros megvette az épületegyüttest és az István Kórház szülészeti osztályát helyezte el benne.

1921-ben a Hangya Szövetkezet és az Országos Központi Hitelszövetkezet vette át a kórház fenntartását, ekkor kapta a Szövetkezetek Erzsébet kórháza nevet.

1936-ban Budapest Főváros Közkórházainak Eötvös Lóránd Rádium és Röntgen Intézete lett.

1949-ben államosították, ekkor egyesült a szomszédos Bakáts tér 10.sz. alatti Országos Onkológiai Intézettel.

1953-ban a két intézmény ismét szétvált, az épületet átépítették és 1954-ben megnyitotta kapuit az épületben a Schöpf-Merei Ágoston Koraszülött Kórház.

1967-ben a Schöpf-Merei Ágoston Kórház és Anyavédelmi Központhoz csatolták.

KORABELI, A TERVEZŐ ÁLTAL ÍRT CIKK AZ ÉPÍTÉS KÖRÜLMÉNYEIRŐL

Tőry Emil, az épület tervezője a Magyar Építőművészet 1907/10. számában „Az Erzsébet homeopata kórház" című cikkében a következőket írja (aláhúzva a fontos építészeti vonatkozások, zárójelben - álló betűvel - nem

a cikk részét képező mai utalások):

„A bakácstéri Erzsébet homeopata kórházat 1870-ben alapította özv. Zichy József grófné, született Metternich Melánia hercegnő. A nemes alapítvány célja az volt, hogy benne szegénysorsú betegek és gyógyíthatatlan bajban szenvedők mérsékelt ápolási díjak mellett gondos orvosi kezelésben részesüljenek. A régi földszintes épületben elhelyezett kórház a kezdet első éveiben mindössze 6 szobából állott; a 12-nél többre nem emelkedő beteg gondozását paulai Szent Vincéről nevezett irgalmasrend nővérei látták el.

Főúri köreink áldozatkészsége, bankok és takarékpénztárak adományai és kormánysegélyek a megalakulás óta eltelt csaknem 40 esztendő alatt annyira növelték az alapítvány vagyonát, hogy az időközben megvásárolt szomszédos telken (a cikk végére szerkesztett 1905-ből származó térképen jól látható az egykori Knézich utcai keskenyebb és a Bakáts térre eső szélesebb telek) ismételve sikerült pótépítkezésekkel és kibővítésekkel megnöveszteni a kórház helyiségét.

Mikor azután mindez nem használt, az alapítvány igazgatósága elhatározta annak újjáépítését is. Ez 1905-ben történt, amidőn az igazgatóság özv. gróf Pálffy Pálné elnöklete alatt Pálffy Miklós herceg, Pálffy Anna grófné, Eszterházy Móricz gróf, Győry Teréz grófné és Károlyi Gyuláné grófné tagokból állott.

A programm kikötötte, hogy az építkezés oly módon viendő keresztül, hogy a régi emeletes szárnyépület fönntartassék és az utcai frontra betegszobák nem helyeztessenek. Ezek a kikötések meglehetősen befolyásolták az alaprajz egész dispozicióját. Így keletkezett annak az utca felé nyílt udvarral való megoldása, ezáltal voltak sok helyütt megszabva az épületek axisai, az emeletmagasság megtartásával pedig az architektónikus kiképzés keretei. A terjedelmes nyílt udvart az utca felől tagozott határfal zárja el, maga az udvar az üdülő betegek sétahelyéül szolgál.

Az alaprajzi elrendezést illetőleg a következőket kell megemlítenem. A jobboldali szárnyban vannak azok a helyiségek, amelyek az ingyenétel kiosztását szolgálják. A szuterrén többi helyiségeit a jeges pince és a teljesen berendezett fertőtlenítő foglalja el. A jobboldali szárny az az irgalmas nénék helyiségeit tartalmazza, földszinten a dolgozó- és lakó-, az emeleten pedig a hálószobákat. Evvel szimmetrikusan a baloldali szárnyban a földszinten a betegek várószobái, az orvosok rendelőhelyiségei és a kórházban lakó inspekciós orvos lakása van.

Az összes többi helyiségekben kisebb-nagyobb kórtermek és külön betegszobák, megfelelő módon elhelyezett konyhák, éléskamrák, fehérneműraktárak, fürdőszobák és más helyiségek sorakoznak. Mindezek kályhákkal fűthető folyosókból nyílanak. A hátsó épületszárny közepén van a kápolna, architektónikusan hangsúlyozva, alaprajzilag pedig minden egyéb épületrésztől meglehetősen egyenlő távolságban.

A homlokzatok kiképzésénél az építtető igazgatóság határozott kívánsága szerint német-barok formákat kellett szem előtt tartani.

A kórház építkezésénél a különböző iparosmunkákat a következő cégek végezték: föld-, kőmíves- és elhelyező-munka Szentpály József, kőfaragómunka Aprily János, ácsmunka Antony és Lux, bádogos-, vízvezetéki és csatornázási munka Vallentiny Bálint, asztalosmunka Hufnagel Imre, üvegesmunka Glatz András, burkolómunka Cristofoli Vince, vászonredőnyök Hoffmann Lajos, fölírások Steiner Ármin és Ferenc, prizma-üvegtáblák Luxfer prizmagyár, aszfaltmunkák Biehn János, szobrászmunka Langer Ignác.

Az egyelőre egyemeletesre épült kórház jelenleg 150 ágyra van berendezve. Emeletráépítésre azonban már most számítottunk a falak méretezésénél. Az egész építkezés 1905. év őszén kezdődött és új részeit már 1906. augusztus havában használatba vették. Az összes építőköltség mindenestől 250.000 koronát tett ki. Az intézet orvosi vezetése Sulkovszky József dr. kezeiben van, kezelő orvosok gyanánt Németh Ignác dr. és Hofhauser István dr. rendelő orvosok működnek.”

Tőry Emilnek az épület stiláris megfogalmazását és beépítési módját illető „mentegetőzései” azzal magyarázhatóak, hogy megvalósult és számos nem megvalósult – sikeres pályázati - tervét, egész munkásságát az „új stílus”, a szecesszió hatotta át. E helyen ráadásul egy akkor mindössze két éve elkészült igen dekoratív szecessziós épület (Márkus Géza Erdey szanatóriuma, ld. Bakáts tér 10.) közvetlen szomszédságába szólt a tervezői megbízás.

Tőry Emil (Pest, 1863. – Budapest, 1928.) 1887-ben szerzett oklevelet a Budapesti Műegyetemen. 1897-től az egyetem magántanára volt. Leghíresebb megvalósult épülete a Torinoi Nemzetközi Kiállítás nagy sikert aratott magyar pavilonja (tervezőtársak: Györgyi Dénes és Pogány Móric).

Az épület 1907-ben, az építés évében és az 1936 óta fennálló középső utcai szárnnyal

A tágas, kisvárosias hangulatú, sajnos „túlburkolt” udvar és az utcai, bizonyos szecessziós elemeket is felmutató épületszárny az udvar felől

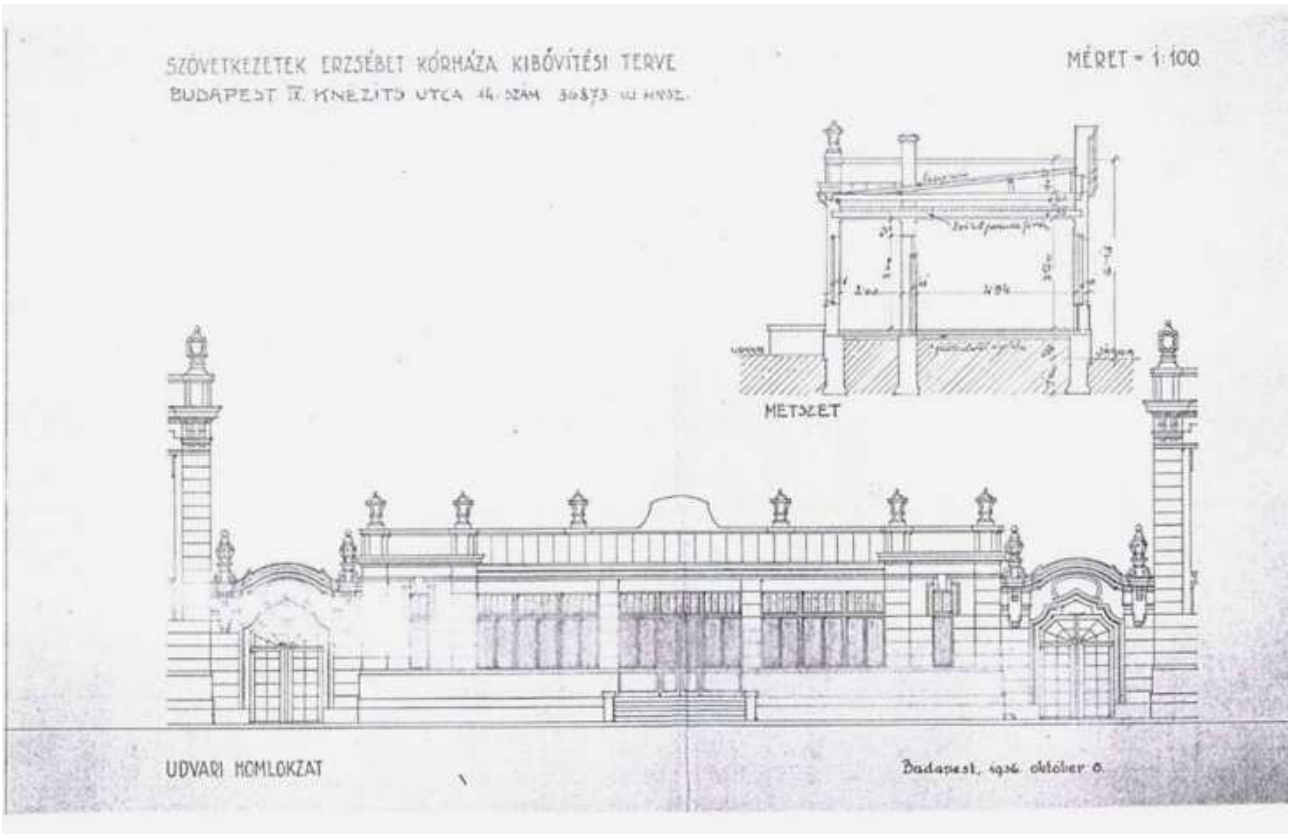

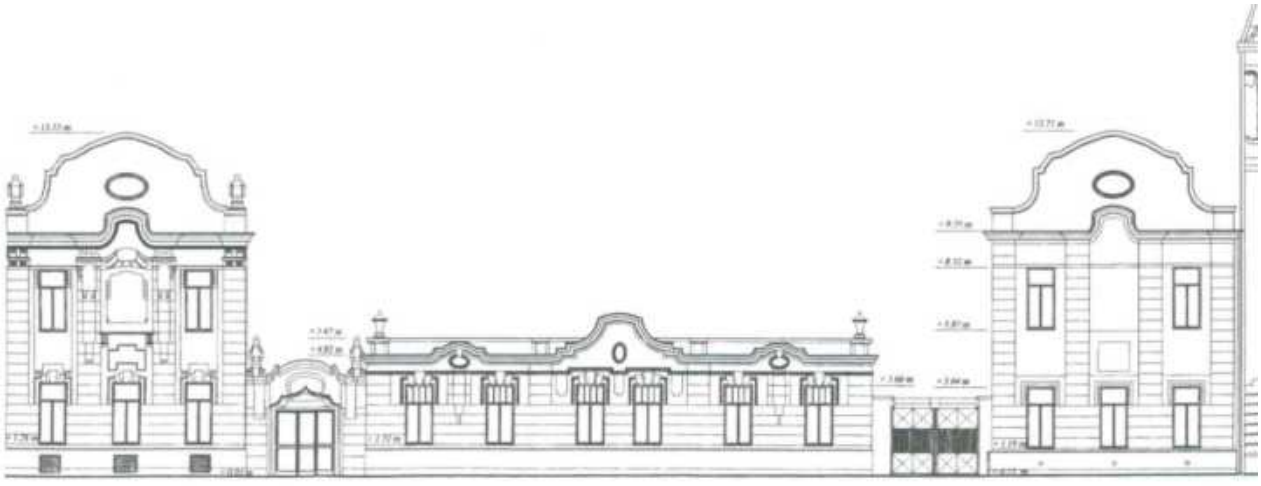

Az udvar keleti térfalában elhelyezett kápolna oromfala az építés évében és napjainkban; szembeötlő a leegyszerüsítés és a kapuzat felszámolása

A szépen parkosított udvar és a kápolna egykori szószéke 1907-ben, az építés évében

A „Szövetkezetek Erzsébet Kórháza kibővítési terve” 1936. évben – metszet és udvari homlokzat - (Budapest Főváros Levéltára)

36873 / BAKÁTS TÉR 10.

HRSZ	36873	TÖMBSZÁM	125
MEGNEVEZÉS	kórház	CÍM	Bakáts tér 10.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ	Márkus Géza	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület, fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része (Bakáts tér)	ÉRTÉKEK	egyedülálló szecessziós formakincs, rekonstrukció
LEÍRÁS	korábban Schöpf-Merei Ágost Kórház és Anyavédelmi Központ (részben a Knézich u. 14. sz. épületben); eredetileg Erdey Szanatórium		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcával párhuzamos és beforduló éületszárnnyal	UDVAR	belső udvar
HOMLOKZAT	szecessziós stílusú vakolatdíszes homlokzat, mészkő lábazat	BERENDEZÉSEK	hiányos
FUNKCIÓ	eredetileg kórház, jelenleg használaton kívül	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett, nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	rekonstrukció: 1998-2000

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Ferencváros főterének jelentős térfalat adó épületei között a Schöpf-Merei Kórház (v. Erdey Szanatórium) közel száz éves története során gyökeresen más és más arcait mutatta fel (ld. épülettörténeti adalékok). Egyedülálló jelentőségű az az értékkezelés, értékőrző-értékteremtő szemlélet és megvalósítási szándék/lehetőség, amely szerint ezt a felismerhetetlenségig lecsupaszított és átalakított homlokzatot az egykori rend-kívül igényesen, a szecesszió káprázatos kompozíciós gazdagságával megépített eredeti állapotának megfelelően visszaállítják.

A kórház a tér északkeleti térfalának a templom tengelyében álló - szomszédjainál korábban épült – meghatározó épülete, mely magasságával, tömegével jól illeszkedik a tér épületei által meghatározott morfológiai rendhez. Városképi problémát okoz az egy évvel később, 1907-ben épült v. Homeopata Kórház alacsony neobarokk szomszédépület és a – szecesszió korára sokszor jellemzően - túl magasra sikerült másik szomszéd, az 1910-ben épült Bakáts-udvar, bántóan magas tűzfalat „hagyva szabadon", ill. építve takarhatatlanul. Az egységes, szabályos, komoly városi tér „kibír" ennyi szabálytalanságot, melyért „kárpótol" a két említett épület építészeti-városképi ön- és térazonosító jelentőségű hagyomány-értéke.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Két kiemelt oromzatú, finom mívű díszítő-architektúrájú, aszimmetrikus homlokzatú épület. A bonyolult hatású homlokzat alapja egyszerű: két homloksíkról van szó, amelyekre rá is raktak, bele is mélyítettek tagozatokat, díszítéseket. A lábazat sóskuti kőből készült (ezt az egyik pinceablak megmaradt könyöklője is „mutatja"). Az egykori előlépcsők a tér fokozatos feltöltődése miatt tűntek el. A föld-szinti homlokzatsávon szemcsés összetételű anyagból hordtak fel díszítő réteget, amelyet szabályosan rovátkolt célszerszámmal húztak hullámformára. A nagy vakolatsíkokat az I. és II. emelet összefüggő felületén simították, a II. emeleti osztópárkány fölött a III. emeleten e simításba még finomszemcséjű kavics is került a felület díszítésére és a homlokzatzárás hangsúlyozására (a durvább szemcsék árnyék-hatására alapozott technika).

A főbejárat a széles, aszimmetrikus kialakítású oromzatos sarokrizalit része, melyen a II. és III. emeleten további falsík-kiemeléssel és díszítő ornamentikával hangsúlyozott ablakmezők vannak. Maga a faragott fakapu és annak egykori dúsan faragott kőkerete iparművészeti értékű. Az épület másik oromzata a homlokzaton elhelyezett egyetlen erkély alsó síkján induló széles, kéttengelyes lizénát koronázza meg. Az erkély tömör, sarokdíszes mellvédjének visszaállítása folyamatban van (az 1970-es évekbeli átépítéskor az erkélyre egyszerű vasrácskorlátot tettek). Az I. és a II. emelet ablakai közös, összefogott, mélyített, gazdag ornamentális díszítésű homlokzatsíkban állnak.A homlokzat nagy betétdíszei és összefüggő kiemelkedő kartusai az építéskor gipszből, vagy a világháború előtt kedvelt „macsekó"-ból készültek, előregyártva. Mintának a népi fafaragás technikáját, motívumkincsét tekintették. Márkus, akárcsak a Lechner-kör más mesterei Huszka József: Magyar ornamentika (Bp. 1898) c. gyűjteményes művét használta a homlokzatplasztika tervezése során.

BELSŐ ÉRTÉKEK

Az udvari homlokzatok egyszerűbb megfogalmazásúak mint a főhomlokzat. Alapvető átalakításukra, átépítésükre nem került sor. Ezért – bár lepusztult állapotúak – az eredeti stukkódíszítés, részletképzés és színezés teljesen visszaállítható. Kisebb, de igen bántó átalakításra került sor az 1970-es évekbeli felújításkor, amikor a visszaugratott lépcsőházi traktus első emeleti szakaszát raktár céljára beépítették, az épületrészt az udvari szárny ferdén levágott homlokzati éléhez „kenték", egy eredeti ablakot megszűntettek, két oda nem illőt kialakítottak (6., 12. pótlap). Ennek visszabontása és az eredeti, kedves, sávos vakolatarchitektúrával geometrikus mezőkre osztott homlokzatok szív-, pont- és kockamintás díszítésének – a főhomlokzatnál lényegesen kisebb költséggel járó – helyreállítása még várat magára. Sajnos az épületbelsőben eredeti – építéskori – értékek (burkolatok, rácsozatok, stukkódíszek stb.) nem maradtak fenn.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

„Homlokzattörténelem":

1906-1845.: feltehetően eredeti homlokzat (1., 2. pótlapok)
1945. komoly háborús károk (3. pótlap – felső fotó)
1970 körül „helyreállítás" = a homlokzat teljes lepusztítása (3. pótlap – alsó fotó), megfosztása valamennyi díszétől, kér oromfalas kiemelésétől is, a nyílászárók egyenes záródású átalakítása, a faragott fakapu fémportálra cserélése (egyetlen „túlélő: a bejárat melletti pajzs-alakú kisablak)

1998. megbízás a homlokzat-helyreállításra
2000. a kivitelezési munkák megkezdése
„Funkciótörténelem”:

Az épület közel 100 éves fennállása óta folyamatosan az egészségügy szolgálatában állt.
1906. Erdey Antal magánszanatóriumot építtet „Erdey Szanatórium” néven;
1913. a Főváros bérbe veszi az épületet és szülészeti-nőgyógyászati osztályt alakít ki;
1917. a Főváros megvásárolja az épületet, kissé átalakítja és 108-ágyas szülészeti-nő-gyógyászati osztályt hoz létre, mely a Szent István Kórházhoz tartozik;
1931. a Főváros a gazdasági válság hatására ágyleépítésre kényszerül;
1935. a kórházat rádium- és röntgenintézet céljára szervezik és építik át (Budapest Székesfőváros Eötvös Lóránd Rádium és Röntgen Intézete, mely a Szent Rókus Kórházhoz tartozik);
1949. az intézetet államosítják;
1950. Országos Onkológiai Intézetté (OOI) minősítik át és egyesül a Knézich u. 14. sz. alatti kórházzal;
1953. az OOI átköltözik a Kékgolyó utcába, az épületben a IX., ker. Tanács Kórházát alakítják ki sebészeti, belgyógyászati és szülészeti osztályokkal;
1968-tólSchöpf-Merei Ágost Kórház és Anyavédelmi Központ-ként működött az intézmény, azonban jelenleg üresen áll.
A TERVEZŐ ÉPÍTÉSZ: MÁRKUS GÉZA

Márkus Géza (1872, Budapest – 1912, Budapest) nem rendelkezett oklevéllel, káprázatos rajztehetsége és formaérzéke révén került Freund Vilmos műterméből Hauszmann Alajoshoz (akinél a Kúria épületének részletein dolgozott). Önmaga képezte magát építésszé. 1896 körül önálló irodát nyitott. Többször dolgozott együtt Spiegel Frigyessel, Komor Marcell-lal és Jakab Dezsővel. Első saját stílusát megmutató épületétől, a kecskeméti Cifraháztól kezdve szigorúan egységes formavilágot hozott létre.

Jelentős épületei: Kaszinó és városi bérház (Cifraház) – Kecskemét, Király Színház – Budapest (elpusztult), színházátalakítások (Szombathely, Békéscsaba), Népopera – Budapest (Komor Marcellal és Jakab Dezsővel, többször átalakítva), Nyári Színház – Kolozsvár (Spiegel Frigyessel), Állami Fémipari Szakiskola – Debrecen (Spiegel Frigyessel), Színház – Szolnok (Spiegel Frigyessel), Jardin de Paris mulató és Nagy Endre Cabaret átalakítások (Spiegel Frigyessel, elpusztultak), ezenkívül számos építészeti vázlat, díszletterv, díjnyertes pályázat

A HOMLOKZATHELYREÁLLÍTÁS ADATAI:

tervezők:Krikovszky Péter, Kugler Katalin építészek(Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.), Soós László iparművész (díszítő gipsz- és kőmunkák), Dávid Ferenc művészettörténész (szakértő)

a tervezés ideje:1998-99., a kivitelezés ideje:2000-től ütemezve, folyamatosan

kivitelező: Manufer Kft.

megbízó: Budapest Főváros Önkormányzata

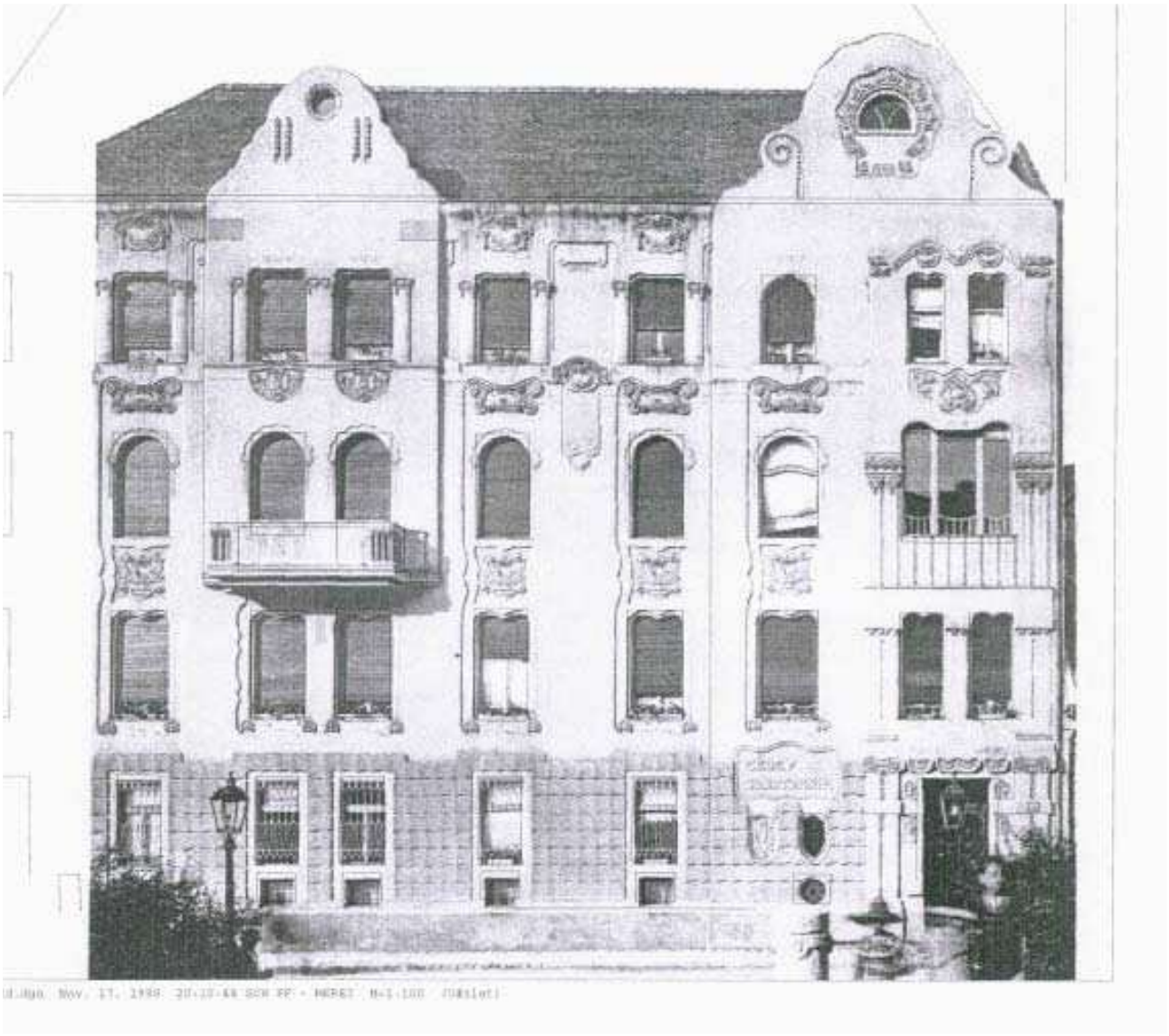
A KÓRHÁZ NÉVADÓJA: SCHÖPF-MEREI ÁGOST

Schöpf-Merei Ágost (1804, Győr – 1858, ismeretlen) orvos Bécsben, Prágában és olasz egyetemeken tanult. 1834-ben hazatért és gyógyintézetet alapított, melyet az 1838-as pesti nagy árvíz romba döntött. 1839-ben társadalmi összefogással megalapította a Pesti Szegénygyermek Kórházat. Egyik úttörője volt a természettudomány eredményein felépülő modern orvostudománynak. Meghonosította a vizsgálati diagnózis kopogtatásos-hallgatásos módszerét és ő végezte az első gyermek-narkózist. Sikeresen küzdött a magyar tudományos nyelv érvényesüléséért.Haladónézeteihez híven részt vett az 1848-49-es szabadságharcban, majd külföldre kényszerült (Törökország, Párizs, London, Manchester), ahol gyermekkórházak alapítójaként tevékenykedett.

forrás: Gerle-Kovács-Makovecz: A századforduló magyar építészete (Szépirodalmi Könyvkiadó, 1989)Gerle János: Márkus Géza, a káprázatok építésze (Magyar Építőművészet, 1984/5. szám)

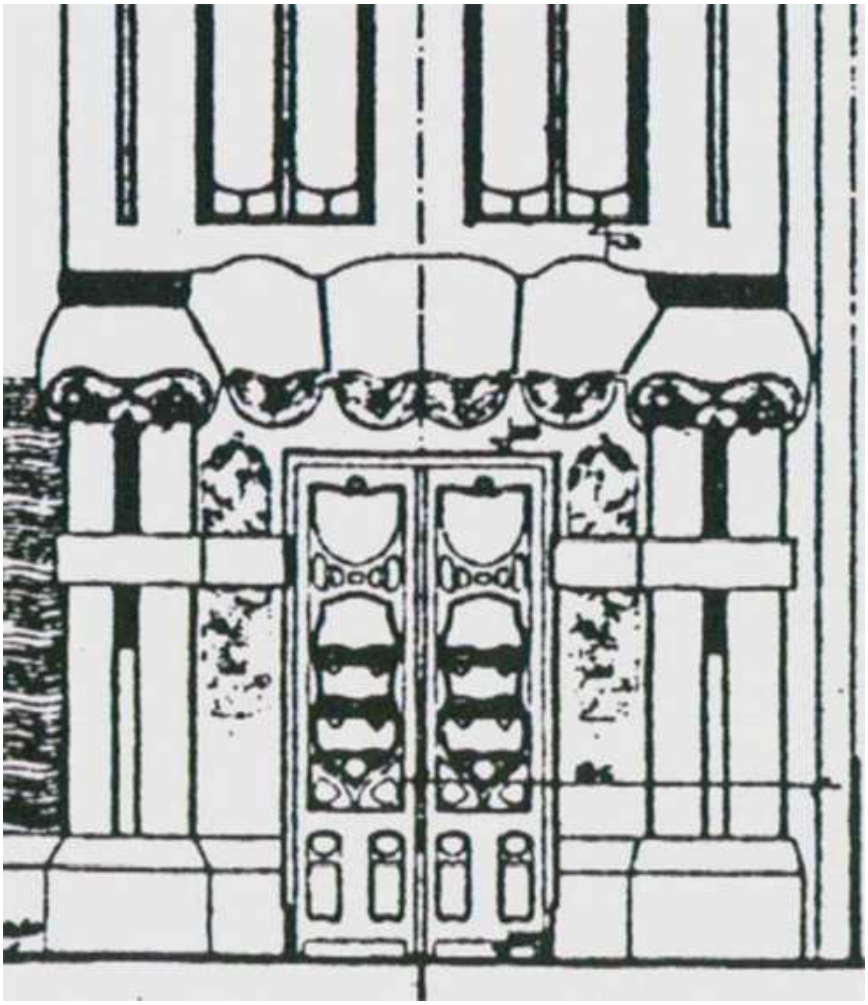
Az egykori Erdey-szanatórium az építés utáni években, a szomszédos Erzsébet Kórház megépítése (1907) után és a Bakáts tér 9. sz. épület (Bakáts-udvar) megépítése (1910) előtt – a bejárati lépcsők a tér fokozatos feltöltődésével lassan eltűntek

A „Budapest új építményei” c. album korabeli felvételéről készült ortofotó a homlokzatról (BME Fotogrammetria Tanszék), mely a homlokzatfelújítás részletrajzai elkészítésének alapjául szolgált

A háború utáni siralmas állapot oromzatok, erkély nélkül, és a felismer-hetetlenségig lecsupaszított és átépített homlokzat az 1970-es években

A főkapu Tőry-féle terve, archív fotója és az évtizedekig itt állt alumíniumkeretezésű, „ipari jellegű” bejárati ajtót felváltó, az eredeti szerint újrafaragott díszkapu

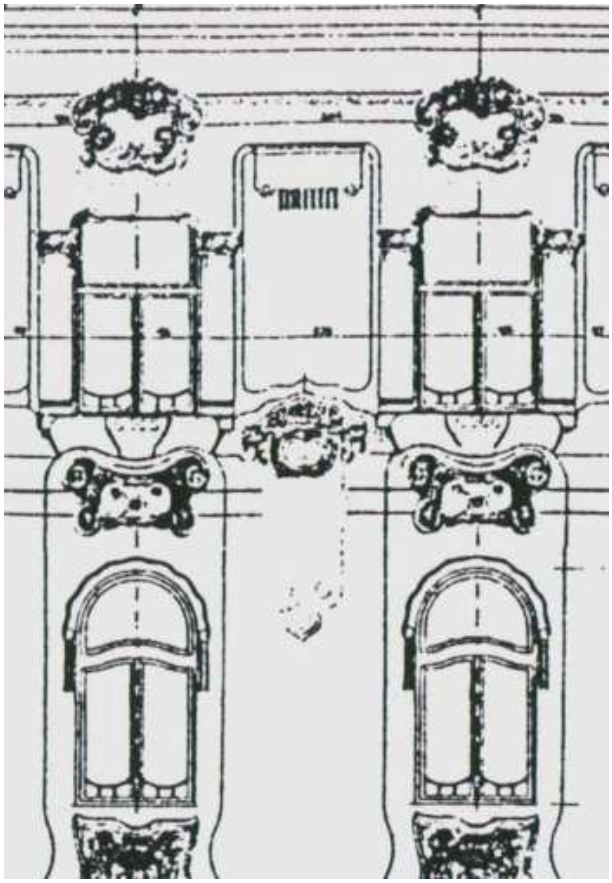

A kapurizalit oromzata, az erkély- és kapurizalit közti falsáv (a terv szerinti teljes, a fotó szerinti eddig elkészült) gazdag díszítése és a „nagy füles kartus” dekoratív növényi ornamentikájú betétdísze

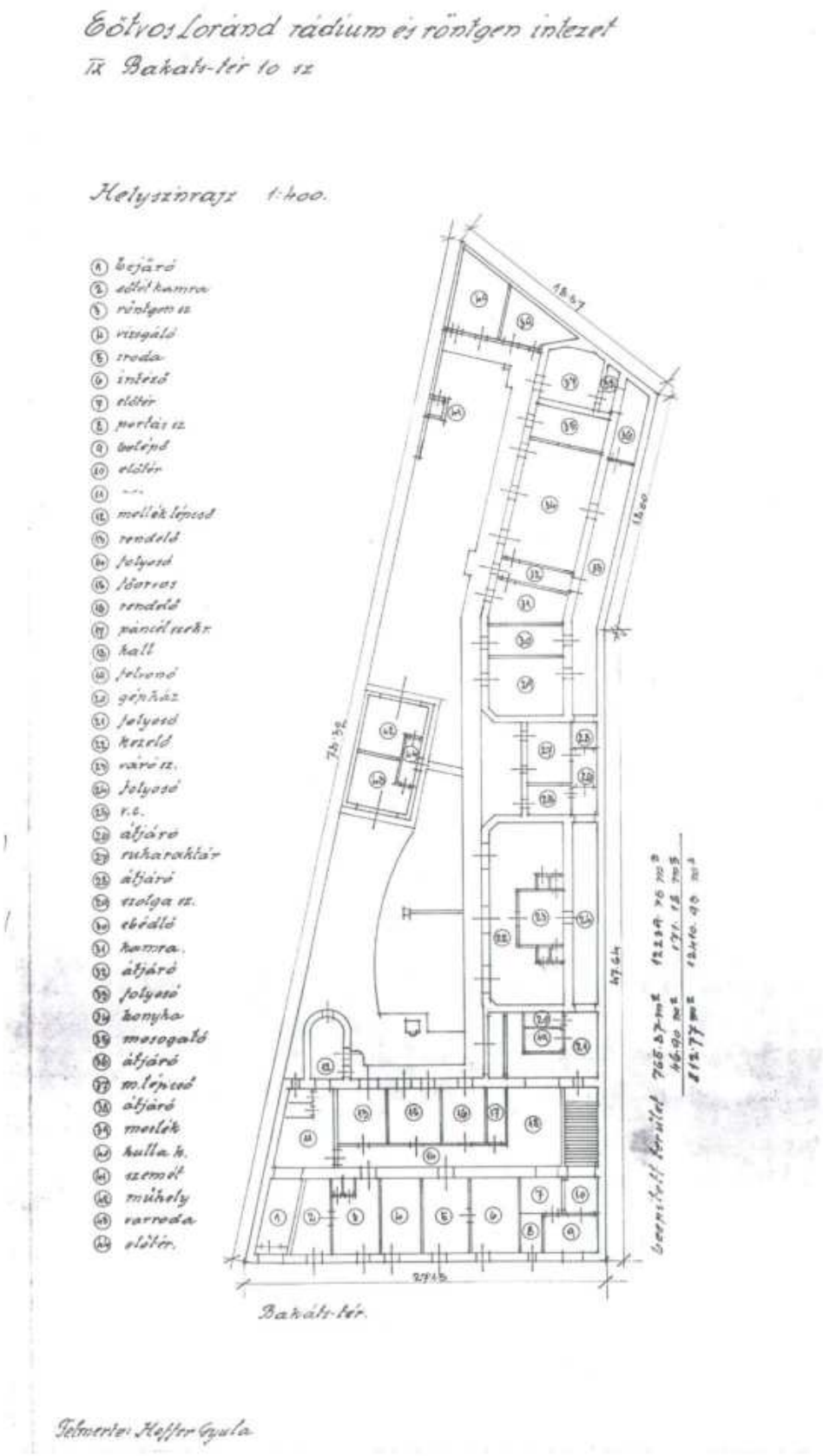

Az udvari – a kijárat és a fölötte épített első emeleti lépcsőházi toldás kivételével - eredeti homlokzatok igen lepusztultak, de az egykori stukkódíszítés, részletképzés és színezés itt is teljesen visszaállítható

Hoffer Gyula felmérése az egykori Eötvös Lóránd Rádium és Röntgen Intézet földszintjéről1942-ben

36911/2/ BAKÁTS TÉR 13.

HRSZ	36911/2	TÖMBSZÁM	120
MEGNEVEZÉS	Ferencvárosi Assisi Szent Ferenc Római Katolikus Főplébánia	CÍM	Bakáts tér 13.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1884
ÉPÍTÉSZ	Czigler Győző	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a Bakáts téri templom műemléki környezete; fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része(Bakáts tér)	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Bakáts tér 12. és 14. sz. épületekkel együtt értékes városképi és funkcionális együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, középen hátra nyúló épülettraktussal, T alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	egyházi épület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG, VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A templomtéren álló elöljáróság, plébánia és iskola minden település klasszikus középület-hármasa Budapesten ilyen tisztán csak itt, az egykori Ferenc külváros fő-terén alakult ki – már Budapest részeként - és maradt fenn. Az építészeti értékekben kiemelkedően gazdag Belső-Ferencváros Budapesten egyedülálló „közéleti" épület-csoportja a koraeklektika szép példája. A hibátlanul fennmaradt architektúráról csak a plébánia homlokzatot és teret díszítő, a térfalat arányosan tagoló kupolái hiányoznak, melyek visszatétele városképi szem-pontból indokolt (ld. az együttes törzslap homlokzatrajzát és a 9., 13. pótlapot).

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A szimmetrikus homlokzatrendű épület egyben a szimmetrikus szerkesztésű térfal hangsúlyos, középső eleme. A teljes homlokzat kváderezett és ez a homlokzatfelület-kezelés a két szomszédos épület 3-3-tengelyes csatlakozó homlokzatsávjain is szimmetrikusan folytatódik. A térfal egységes városképi megjelenését a térközépen álló templom és a koros faállomány kissé nehezíti, de a három épület kompozíciós egysége jól érzékelhető.

Az épület jellegzetes horizontális tagolóelemei a teljes térfalon végighúzódó széles osztópárkány a földszint és az I. emelet között, ill. az egységes koronázópárkány. Az épület és egyben a térfal vertikális tagolását a plébánia széles, armírozott sarok-rizalitjai adják, melyeket az I. emeleten konzolokon álló baluszteres, kőmellvédű erkélyek díszítenek, a zárópárkány fölött pedig egykor sokszögű (8) kupolák koronáz-tak. A II. világháborúban megsérült és azóta hiányzó kupolák közti attika-dísz, a fed-lemezzel összefogott balusztersor (balusztrád) ma is megvan a főpárkány fölött.

Az épület tengelyében hangsúlyos kapuzat áll. Az alacsony pillér-lábazaton álló, enyhén sudarasodó törzsű, egyszerű abakusszal (fejlemezzel) záródó oszlop-pár széles, tagolt architrávot tart. Erre ül rá az I. emelet szimmetriatengelyébe helyezett, a sarokrizalitokon is látható kialakítású erkély.

A koraeklektikus architektúráját kívül-belül hibátlanul megőrzött plébánia-épületen két dologra kell felhívni a figyelmet:

- A háborúban megsérült és lebontott kupolák visszaállításának fontossága. Ezt a 117 m hosszú egységes térfal ritmusa, osztásának, a rizalitok kiemelésének igénye indokolja (Czigler Győző munkásságának elismerése is indokolja, hogy a meglévő és új elemekből egységesen nagyvonalúra megkomponált – Budapesten egyedülálló – épületegyüttes újra teljes épségében legyen a kerület és a főváros lakosainak büszkesége).
- Az épület szélső rizalitjai hordozzák a teljes hosszú épület-sáv díszítésének többségét. Indokolt lehet - főleg a Polgármesteri Hivatal túl világos színe miatt - ennek egy enyhe színeltéréssel való kiemelése, de nem szükségszerű. Ha igen akkor halvány zöldes, drappos, sárgás árnyalat a kedvező, ami után az iskola tömege szimmetrikusan megismétli a Polgármesteri Hivatal kifestési rendjét. A színezés a teljes térfalra egy egységként tervezendő meg.

BELSŐ ÉRTÉKEK:

Az épület belső értékeit is megőrizte. Minden részletében gondosan megtervezett és épen fennmaradt az íves kialakítású lépcsőház, melyet nyíláskeretező és faltagoló stukkódíszek, szép kovácsoltvas korlát, az I. emeleten ferences szerzetesként ábrázolt Szent Ferenc szobor gazdagít.

Külön érdekesség a földszinti sártisztító „rendszer": a rokokó részletképzésű sárkaparó-vas és a hozzá esztergált fa kapaszkodó a falon.

A látványos tetőszerkezet ma is „megmutatja" az elpusztult kupolák tartógerendáinak csapolási helyeit.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A TERVEZŐ ÉPÍTÉSZ: CZIGLER GYŐZŐ

Czigler Győző (1850, Arad – 1905, ?) iskoláit szülővárosában, felső tanulmányait Bécsben végezte. Ismereteit kétéves – Nyugat- és Dél-Európát, Kisázsiát felölelő - tanulmányútján mélyítette el. A Budapesti József Nádor Műegyetemen az ókori építéstan rendes tanára.

Jelentősebb épületei: a Bakáts téri elöljárósági épület, plébánia és iskola épületegyüttesén kívül a Saxlehner-palota, a Statisztikai Intézet, az Országos Erdészeti Egyesület székháza, a Hold utcai vásárcsarnok, az Esztergomi prímási palota és számos magánház.

A hibátlanul fennmaradt architektúráról csak a két kupola hiányzik

A földszinten a lépcsőház és az emeletek védelmére nemrég csináltatott, a teljes nyílást kitöltő díszrács illeszkedik az épületbelső mikroarchitektúrájához

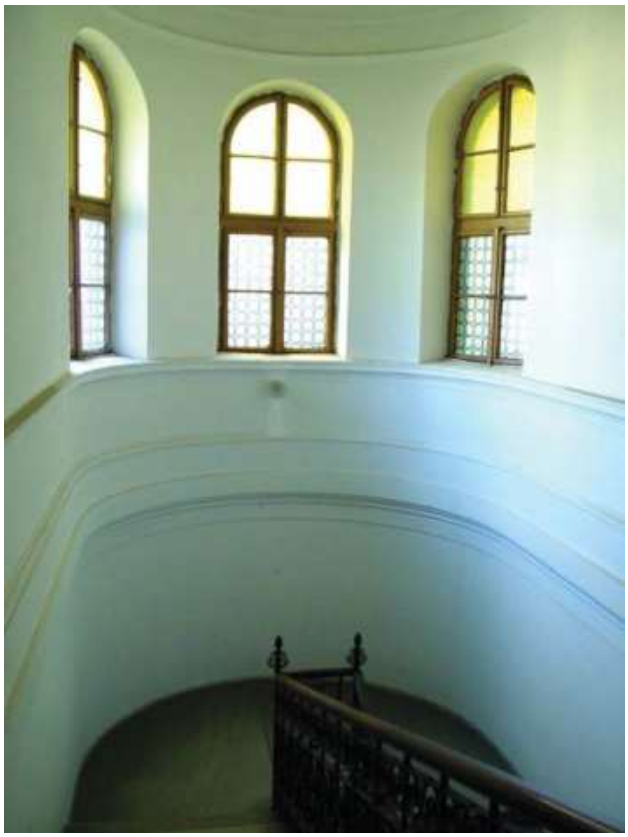

Különlegesség a sártisztító „rendszer”: a rokokó részletképzésű sárkaparó-vashoz esztergált fa kapaszkodót is szereltek a falra

A koraeklektika jellegzetesen szép, még a középkorias formálást idéző kovácsoltvas lépcsőkorlátja

Minden részletében gondosan megtervezett és épen fennmaradt lépcsőház (az új elzárórács mutatja, hogy a kovácsolás már a múlté)

Az I. emeleten Szent Ferenc kőszobra ferences szerzetesként ábrázolva, stigmákkal a kezein

A padlásfeljáró ajtaja és a padláslépcső

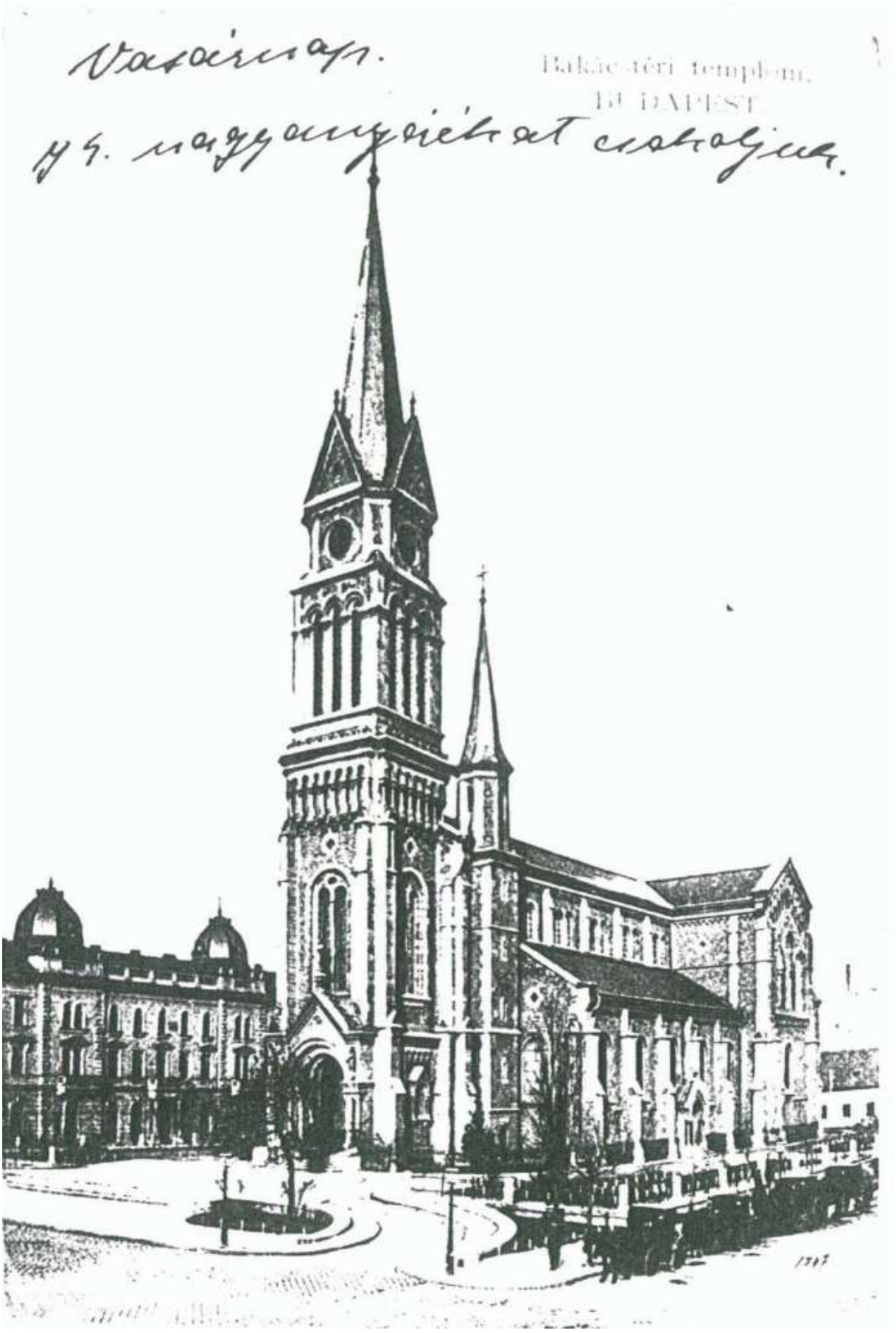

Tetőszerkezet-részletek

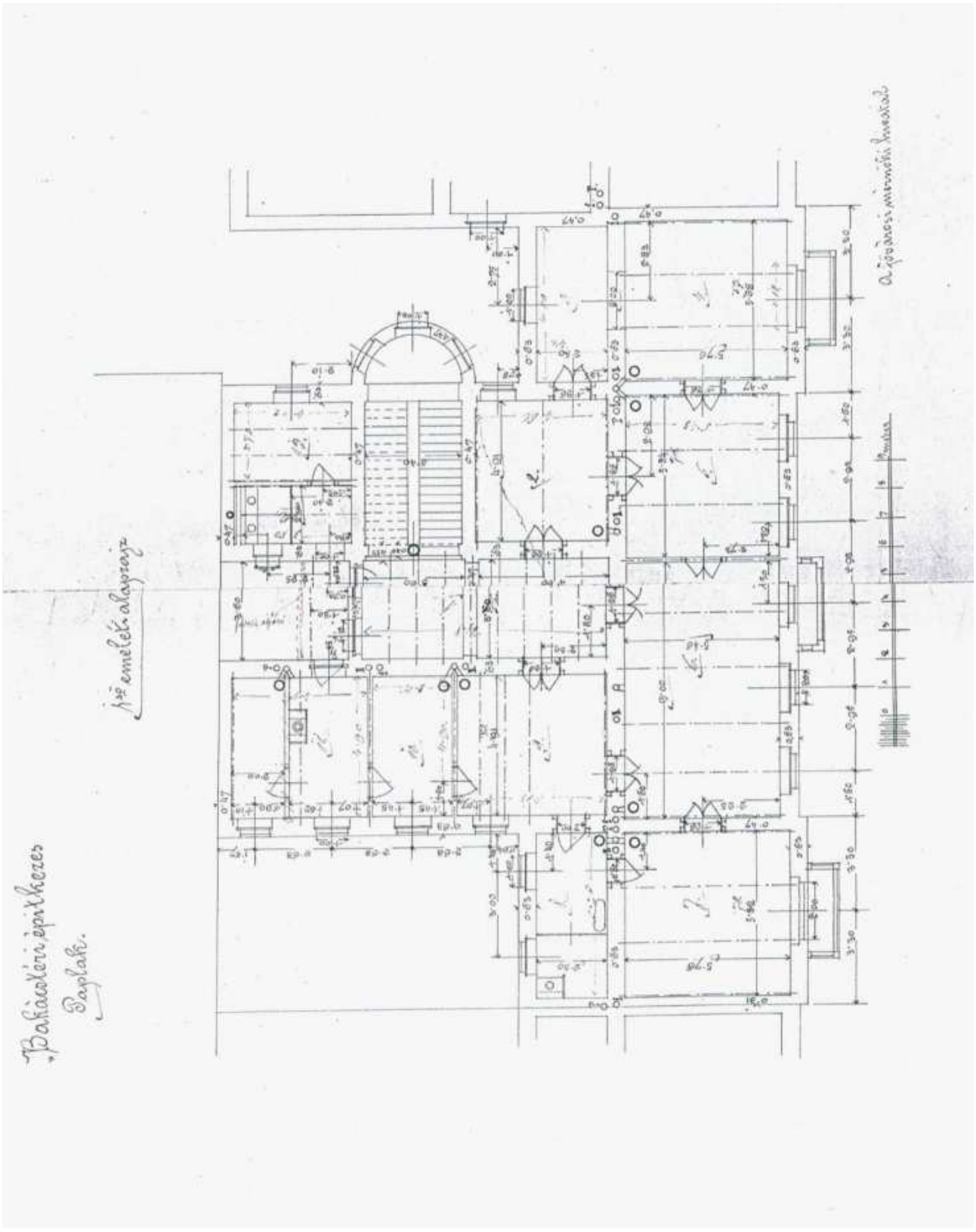

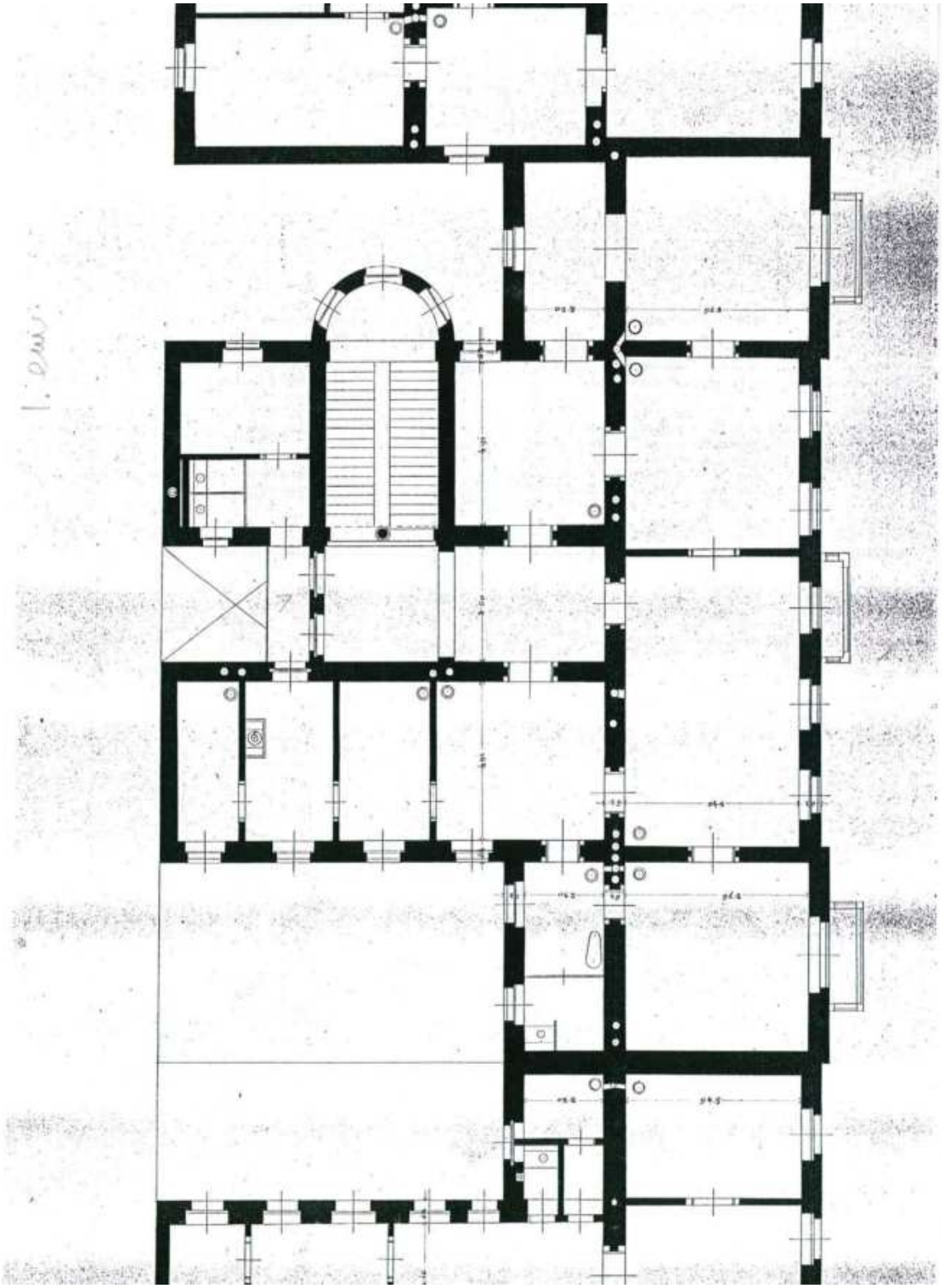

Az elpusztult kupolák tartógerendáinak csapolási helyei is segítik a hiteles helyreállítást (mivel a kupolák a kor egyik leggyakrabban alkalmazott típusmegoldását mutatják, 1:1-es részletek közel hitelesen átvehetők a megmaradt példányokról)

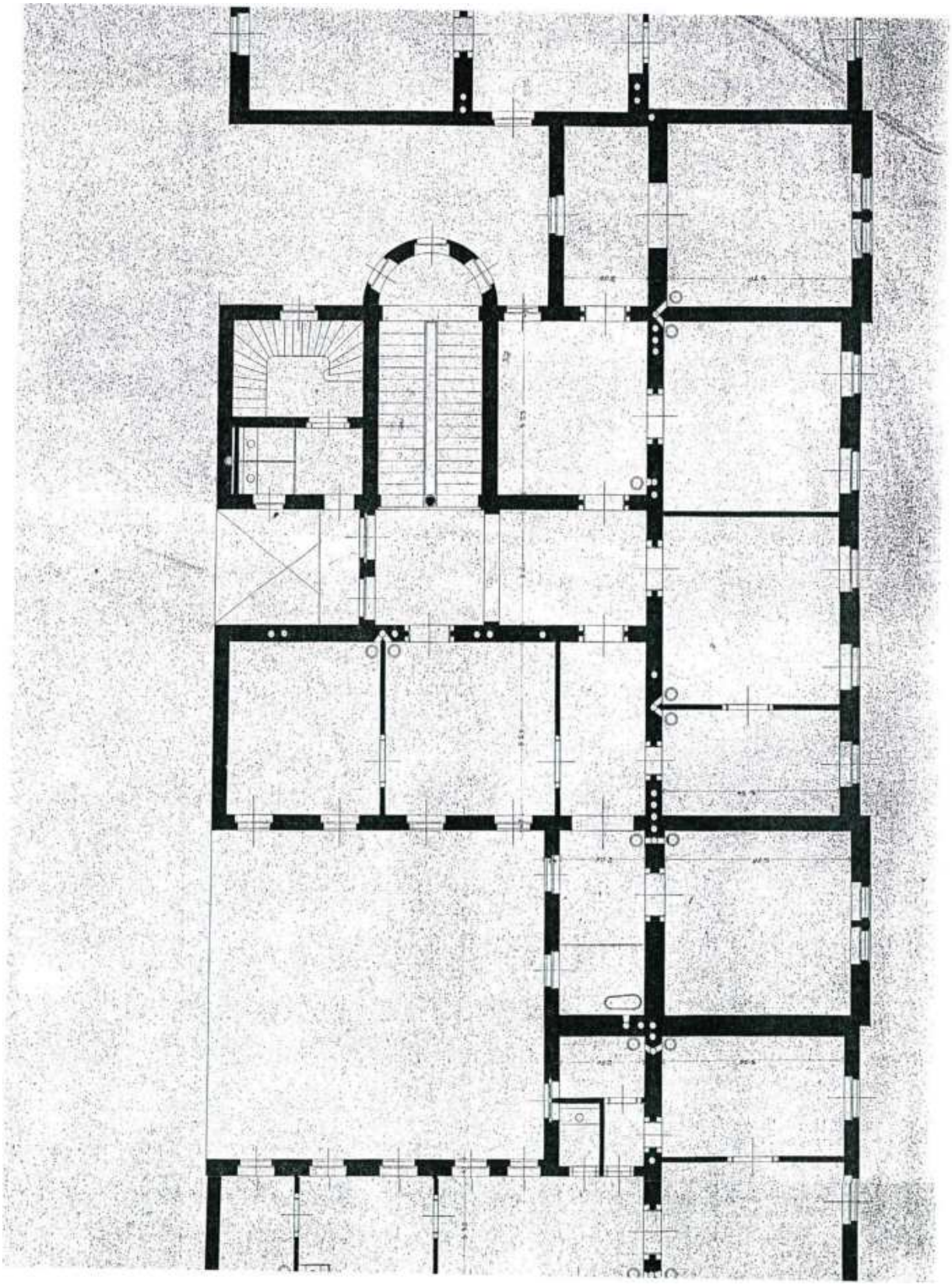
A plébánia eredeti kétkupolás megjelenése a XX. sz. első éveiből fennmaradt felvételen (Fővárosi Levéltár Fotótára)

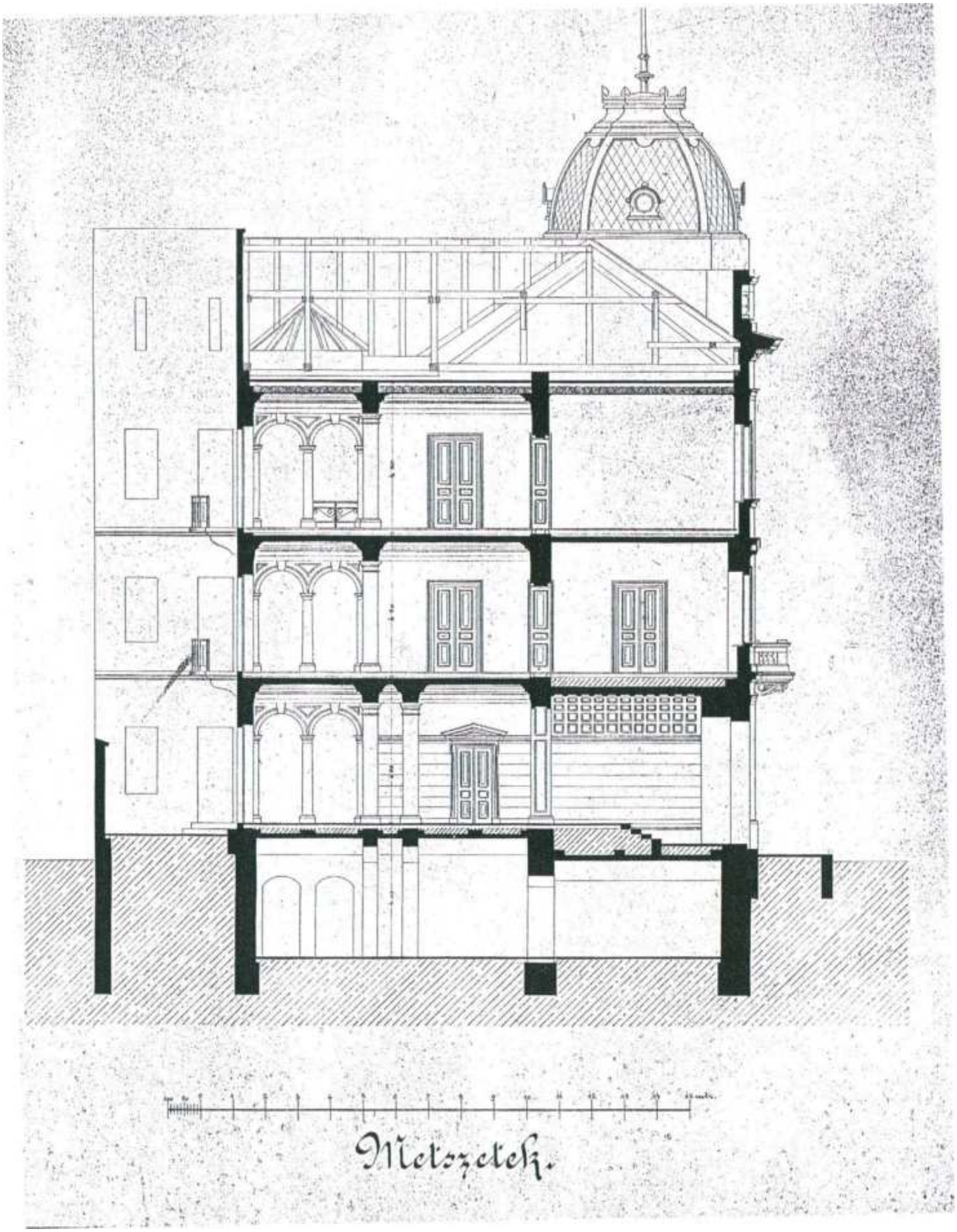
Első emeleti alaprajz (Fővárosi Levéltár Közületi Tervtár)

Első emeleti alaprajz (Fővárosi Levéltár Közületi Tervtár)

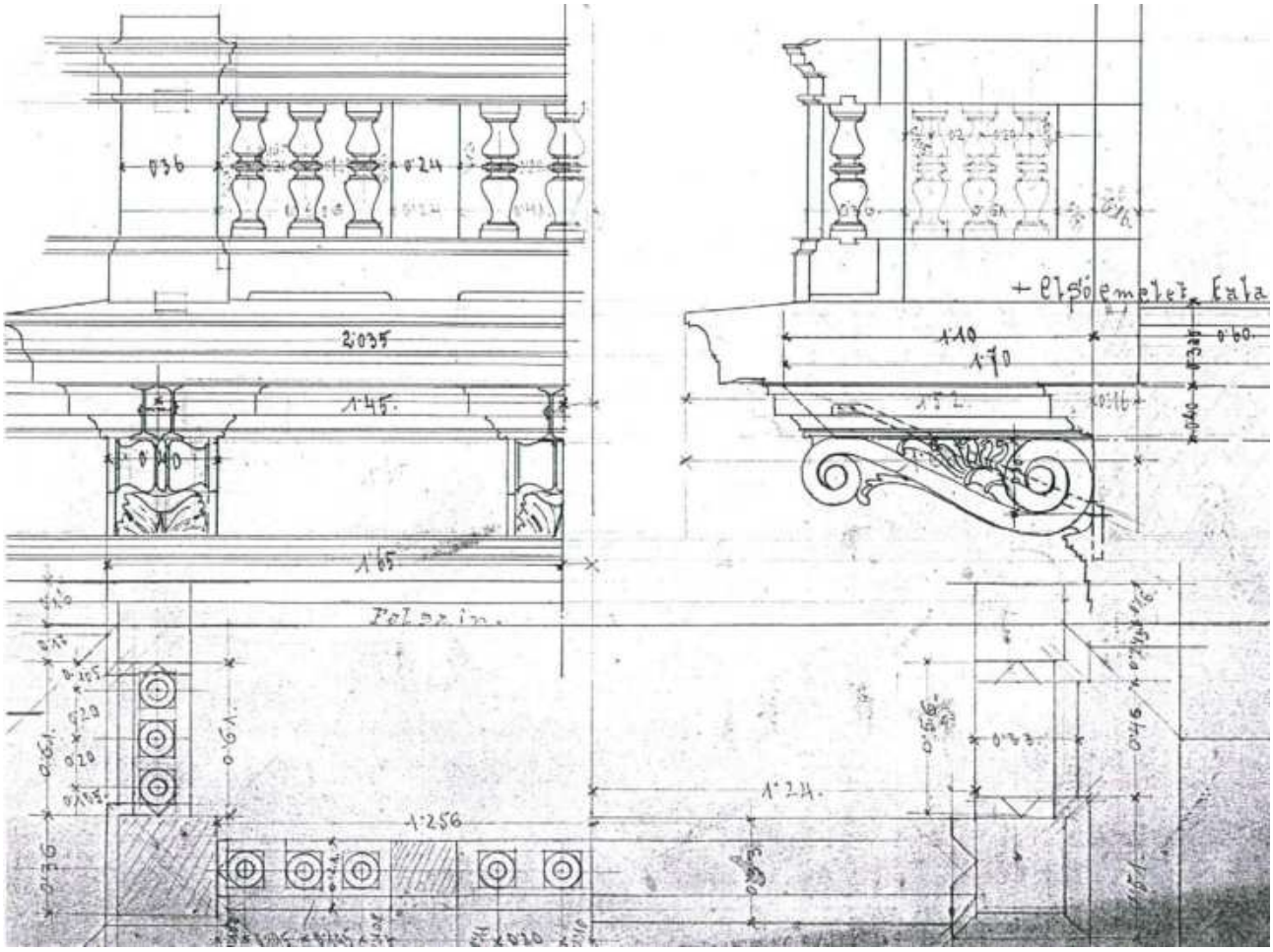
Második emeleti alaprajz (Fővárosi Levéltár Közületi Tervtár)

Metszet (Fővárosi Levéltár Közületi Tervtár)

Homlokzati részlettervek (Fővárosi Levéltár Közületi Tervtár)

Homlokzati részlettervek (Fővárosi Levéltár Közületi Tervtár)

36912/ BAKÁTS TÉR 12

HRSZ	36912	TÖMBSZÁM	120
MEGNEVEZÉS	Bakáts téri Ének-Zenei Általános Iskola + Ferencvárosi Gondozószolgálat Idősek Otthona (Knézich u.-i épületszárnyban)	CÍM	Bakáts tér 12. = Knézich u. 17-19
STÍLUS	későklasszicista - romantikus	ÉPÜLT	1859 (F+1 szintes kisebb épület); 1883 (bővítés a tér és a Knézich u. felé;+1 szint)
ÉPÍTÉSZ	Hild József	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a Bakáts téri templom műemléki környezete; fővárosi rendeletben védett épületegyüttes (Bakáts tér) része	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	A Bakáts tér 13. és 14. sz. épületekkel értékes városképi és funkcionális együttest alkot a Knézich utca felőli homlokzaton két tábla: Knézich Károly, Tolnai Lajos		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, saroképület	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	eredetileg F+1; 1883-tól: F+2	ÁTALAKÍTÁS	Czigler Győző (az 1883. évi bővítés-átépítés)

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG, VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A templomtéren álló elöljáróság, plébánia és iskola minden település klasszikus középület-hármasa Budapesten ilyen tisztán csak itt, az egykori Ferenc külváros főterén alakult ki – már Budapest részeként - és maradt fenn. Az építészeti értékekben kiemelkedően gazdag Belső-Ferencváros Budapesten egyedülálló „közéleti" épületcsoportja a koraeklektika szép példája.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Az 1859-ben a tér sarkára épített eredeti, egyemeletes, 4-osztályos iskolaépületet 1883-ban magasságában (+ 1 szint) és szélességében (a Bakáts téren és a Knézich utcában) is bővítették. A 120 évvel ezelőtti bővítés óta az épület tömege nem változott. A Bakáts téren az 1883. évi bővítmény háromaxisos épületrésszel növelte a homlokzatot. Az új épületrész homlokzati falsíkjának kismértékű előreugratásával és kváderkő-falazatot idéző vonalkázásával (nútolás) „válik el" az eredeti épülettömegtől (ez a térbeli váltás az előljárósági épületen a térfal tengelyére szimmetrikusan megismétlődik). A bővítmény és a Knézich utcai sarok armírozással is hangsúlyozott.

A bővítéssel az egykori szimmetrikus épület aszimmetrikussá vált, ugyanakkor egy nagyobb építészeti egységnek, egy szimmetrikus felépítésű, az emberi közösségek hagyományos alap-közfunkcióit megtestesítő térfalának alkotó részévé lépett elő.

A földszinti sáv nútoltkváder-jelzése nem eredeti. Változott a bővítéskor az épület lábazati sávja is, az egykori kis kiállású könyöklőpárkányok eltűntek (ezeken álltak eredetileg az ablakok; pótlap 8., 17.), eltűntek a konzolosan előre álló szemöldökpárkányok, helyettük a fal síkjában jelent meg a zárókővel díszített ablakkeretezés. A tér lassú feltöltődése eltüntette a bejáratot hangsúlyozó lépcsők egy részét.

A földszintet széles (eredeti) övpárkány zárja. Az első emeleti ablakok ezen a széles öv(könyöklő)párkányon állnak. Az ablakok eredetileg egyenes záródásúak voltak és kis kiállású, egyenes konzolos szemöldökök díszítették, az átépítéskor azonban minden második ablak fölé timpanon-zárású szemöldökdísz került.

A második emeleti ablakok függőleges rendben kapcsolódnak össze az első emelet ablakaival. Szegmensíves záródásuk zárókővel hangsúlyozott.

A Knézich utcai homlokzaton az előd-iskola egykori oldalbejárata ma is megvan. A másik – kissé szélesebb – kapuval együtt a fiúk és a lányok bejárataként szolgáltak (az 1962. évi koedukálásig). A 15-axisos homlokzatot karakteresen tagolja a földszintet lezáró széles övpárkány. A homlokzat egésze nútoltkváder-jelzéses kialakítású.

A teljes Bakáts téri „közületi térfal" rendezése során fel kell hívni a figyelmet a megfelelő homlokzatszínezés fontosságára. Az iskola és a plébánia színezésének követnie kell a polgármesteri hivatal világos színű kifestését. (Mivel az iskolaépület földszint feletti övpárkányának utólagosan készült alsó profilja szinte ráül a két íves záródású sarokablakra, ezért semmi esetre sem szabad a mostanihoz hasonlóan erősen eltérő színre festeni a tagozatokat.)

BELSŐ ÉRTÉKEK

Az eredeti egyemeletes épület utcai főfalainak soros kő – tégla ún. „török falazat"-át az ebédlőben és az igazgatói szobában foltokban szabadonhagyott régi kőfal mutatja be. Eredeti, régi iskolai „emlék" a „csöngőként" használt harang az első emeleten.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

Az iskola előde az egykori Soroksári (ma Ráday) úton 1834-ben létesített iskola volt, amely egy polgárház két szobájában működött. (Az első fennmaradt feljegyzés szerint az 1837-38-as tanévben a „téli kurzuson" 122 fiú és 73 leány, a „nyári kurzuson" 144 fiú és 114 lány vett részt.)

Eggenberger könyvkereskedő és dr. Bughardt városi képviselő szorgalmazására 1859-ben felépült a Bakáts téri iskola előd-épülete. Az Iskolabarát c. lap 1867. február 12. száma közli Jergler Máté ferencvárosi főtanító „A Pest-ferenckülvárosi elemi főtanoda épülete" c. tanulmányát, amely az 1859. október 4-én megnyitott tanintézetet ismerteti: „…Az eddig bérelt iskolák a tanulók számának szaporodásával szűknek bizonyultak, ezért Pest városának községtanácsa elhatározta egy új iskolaház építését."

1882-ben Jeny József igazgató felhívta az illetékesek figyelmét a modern igényeknek megfelelőbb, nagyobb iskola szükségességére. A kibővített épületben 1886. évben cipész és szabó iparostanonc-oktatás is indult. A polgári iskola egykori igazgatója Fillinger Károly kezdeményezésére 1887-ben kereskedelmi iskolai szakoktatás is kezdődött a polgári iskola keretében. Ebből 1895. évtől önálló felső kereskedelmi iskola alakult, mely 1902-ig működött az épületben, ekkor áthelyezték a Mester utca 27. sz. alatti épületbe (ma: 23-25.). Helyén a Knézich utcai oldalon géplakatos iparostanonc-iskola nyílt.

Az első világháború alatt az iskolát a sebesültek ellátására adták át.

A második világháború alatt az épületet bombatalálat érte. A homlokzat helyreállítása 1947-re készült el.

Az épület teljes felújítására 1974-78 között került sor. Ekkor nyitották össze a bejárattól balra lévő négy osztálytermet és alakították ki az iskola ebédlőjét.

Az iskola Knézich utcai homlokzatán lévő emléktáblák Tolnai Lajos íróra, az egykori polgári fiúiskola igazgatójára és Knézich Károly honvédtábornok aradi vértanura, az utca híres névadójára emlékeznek.

A TERVEZŐ ÉPÍTÉSZ: CZIGLER GYŐZŐ

Czigler Győző (1850, Arad – 1905, ?) iskoláit szülővárosában, felső tanulmányait Bécsben végezte. Ismereteit kétéves – Nyugat- és Dél-Európát, Kisázsiát felölelő - tanulmányútján mélyítette el. A Budapesti József Nádor Műegyetemen az ókori építéstan rendes tanára.

Jelentősebb épületei: a Bakáts téri előljárósági épület, plébánia és iskola épületegyüttesén kívül a Saxlehner-palota, a Statisztikai Intézet, az Országos Erdészeti Egyesület székháza, a Hold utcai vásárcsarnok, az Esztergomi prímási palota és számos magánház.

Emléktáblák a Knézich utcai homlokzaton: az utca híres névadójáról, Knézich Károly honvédtábornok aradi vértanuról és Tolnai Lajos íróról, aki az iskola igazgatója is volt

Farkaslaky Erzsébet és Kóbor István gyűjtése (Budapesti Városvédő Egyesület)

A Knézich utcai épületszárny udvari homlokzata

Az 1974-78. évi nagyfelújításkor összenyitott 4 tanteremből alakult ki az iskolai étterem, melynek – és az igazgatói szobának - foltokban szabadon hagyott (kiszabadított) régi kőfala egyrészt a fal szellőzését szolgálja, másrészt a soros kő – tégla ún. „török falazat” jól mutatja, hogy az iskolának ez a része a XIX. sz. derekán épült

Ez a harang az épület egyik eredeti tárgyi emléke: az egykori „csöngő” az első emeleten

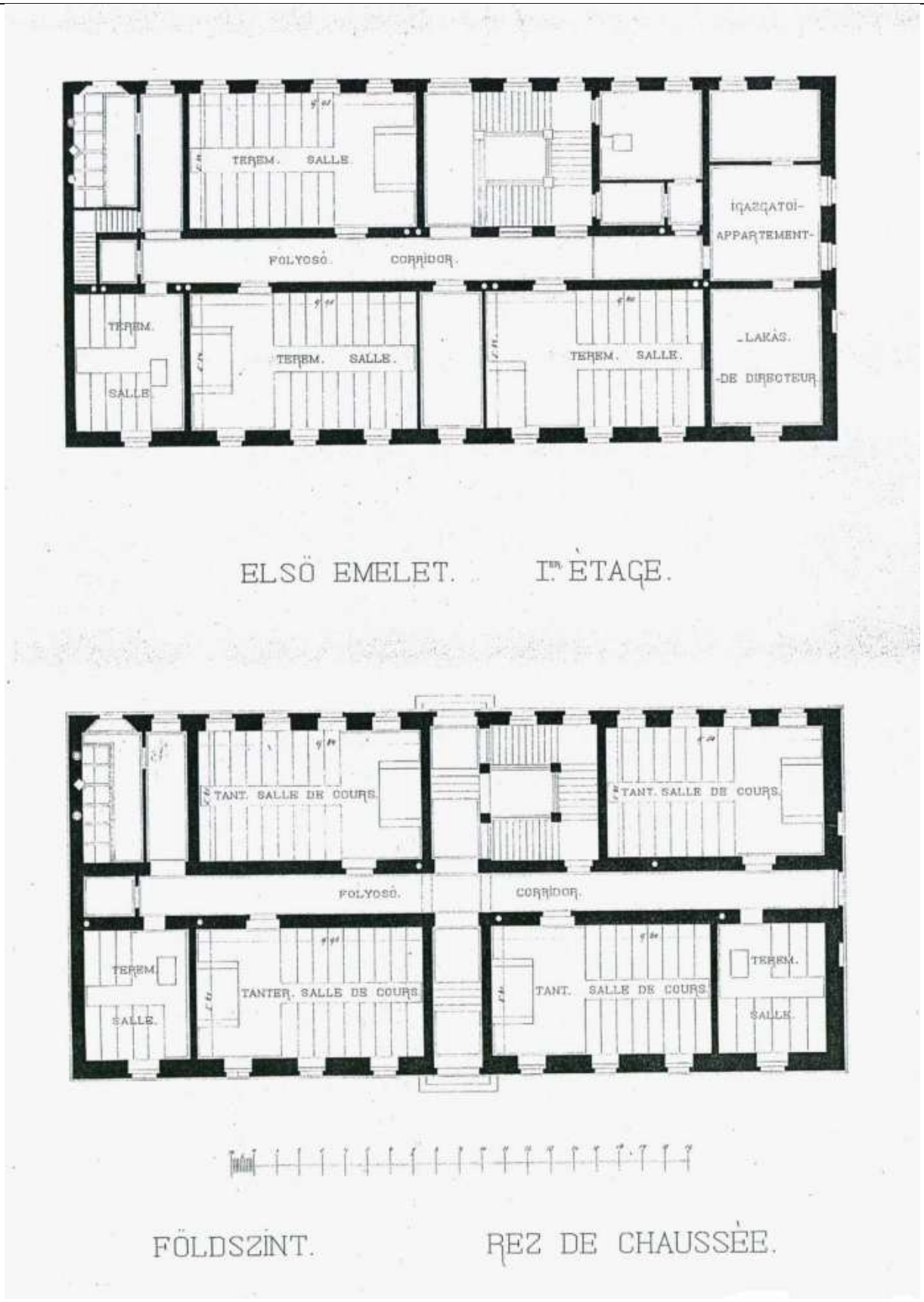
Boltozati heveder a pincében

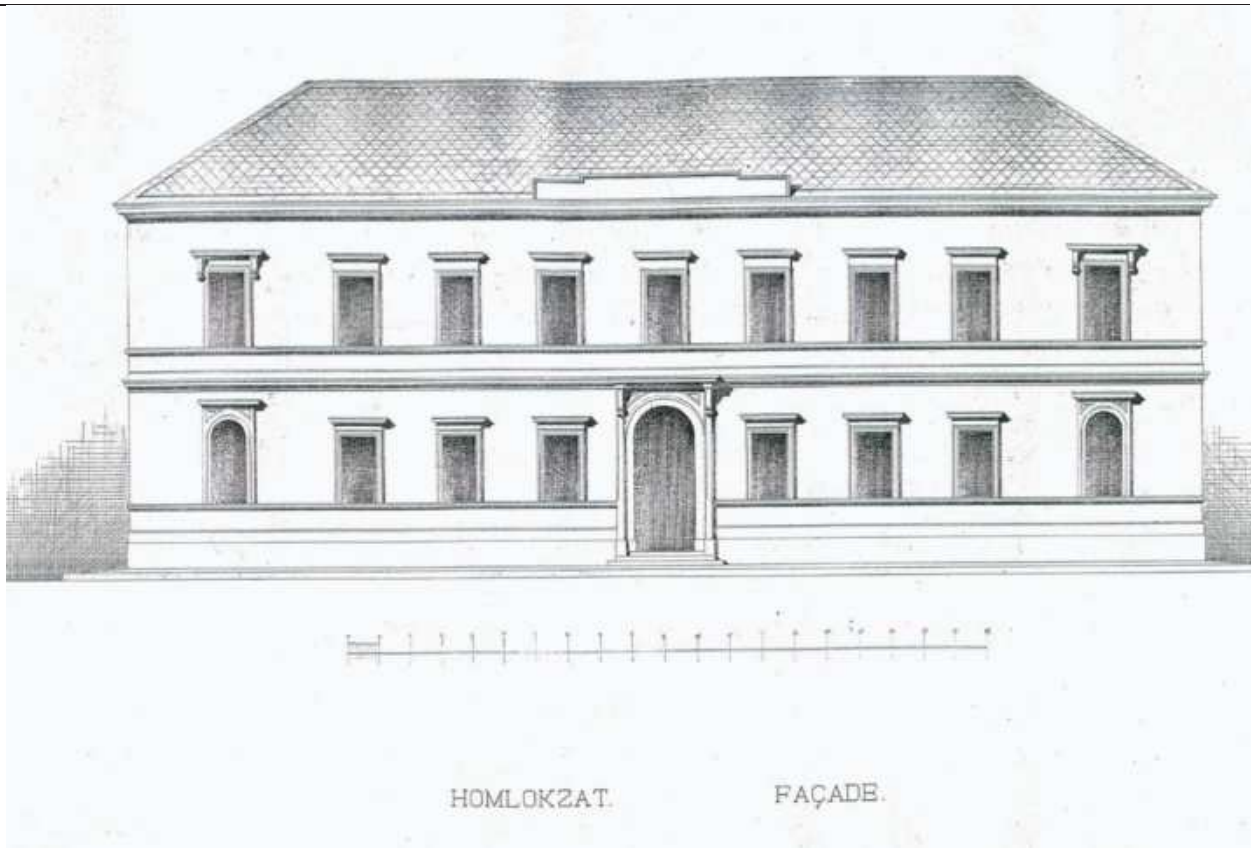

A dörzsölt mészvakolat talán még eredeti

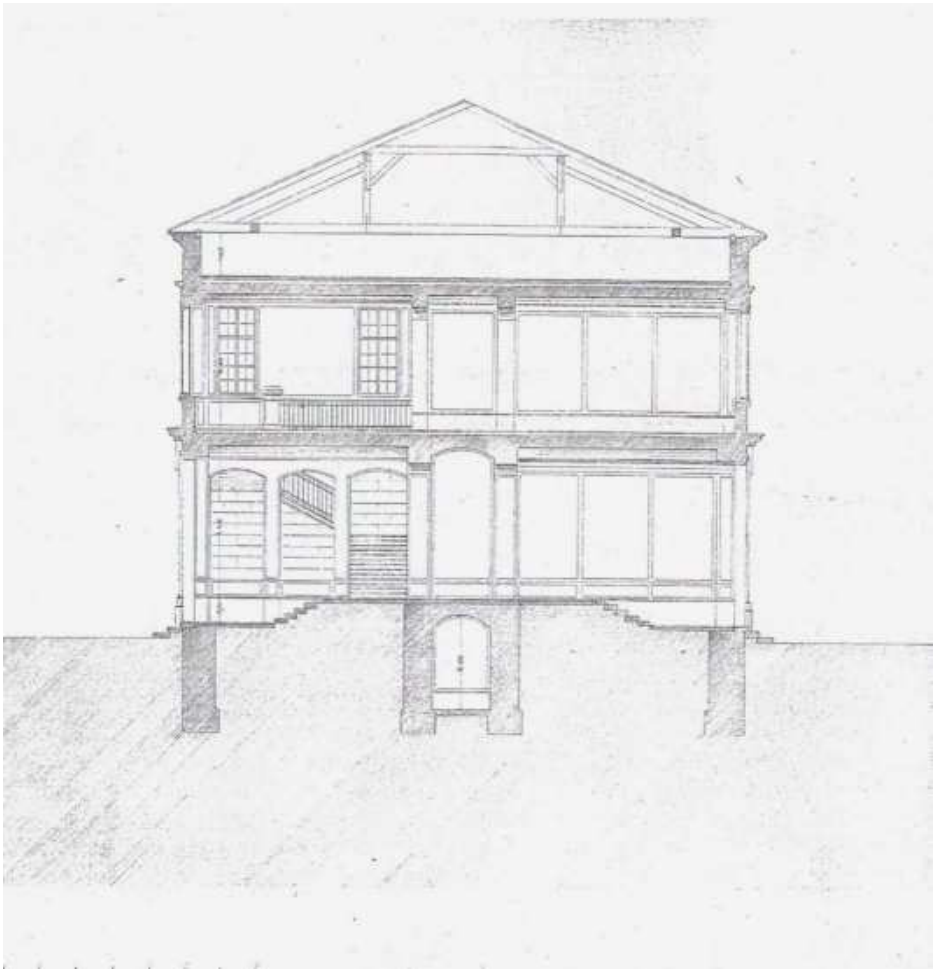

A Knézich utcai szárnyban kialakított könyvtár.

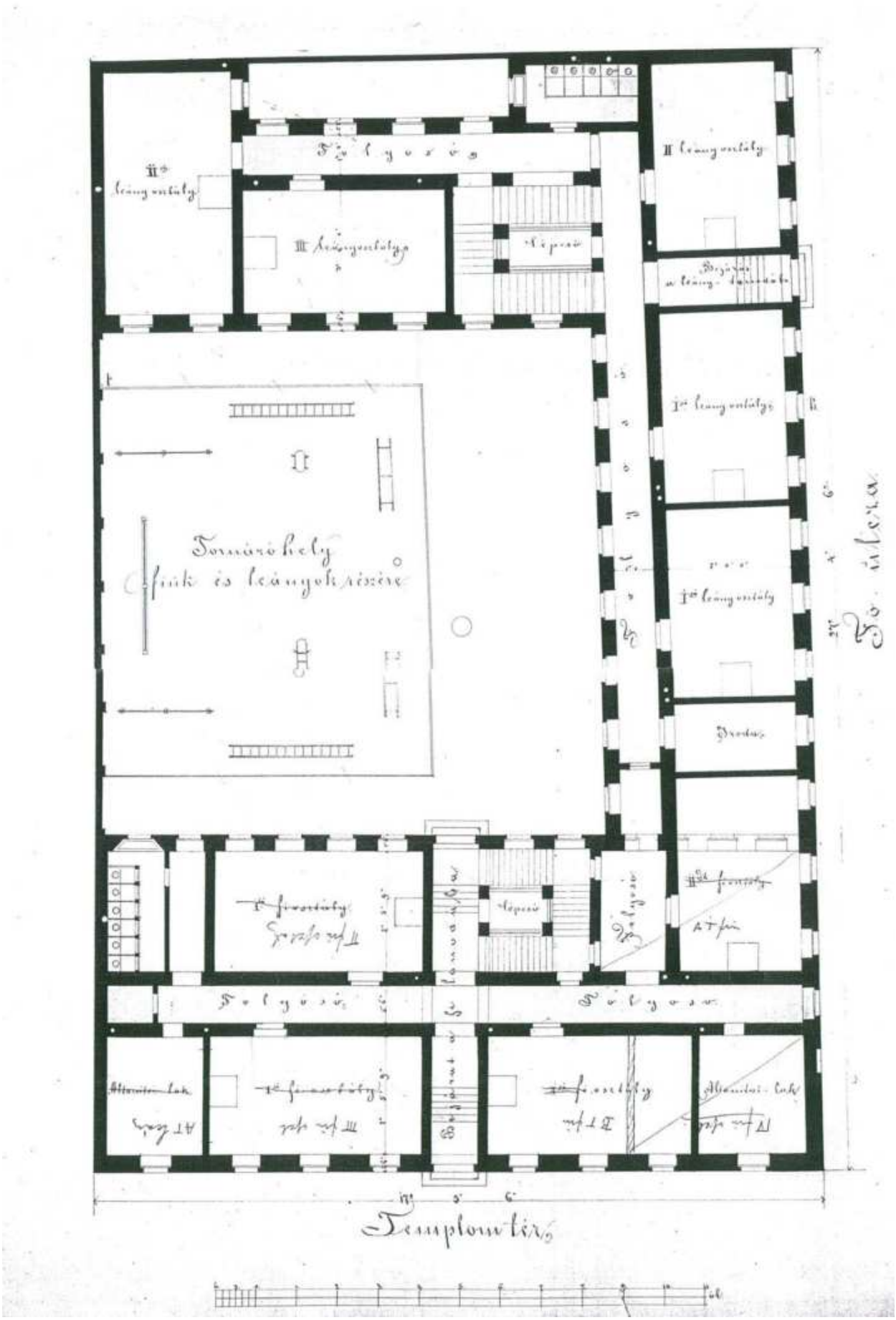

Az 1859-ben épült eredeti iskolaépület földszinti és emeleti alaprajza
(Fővárosi Levéltár Közületi tervtár);
az épület főbejárata ma is e helyen van, a lépcsőház átkerült a Knézich utcai oldalra

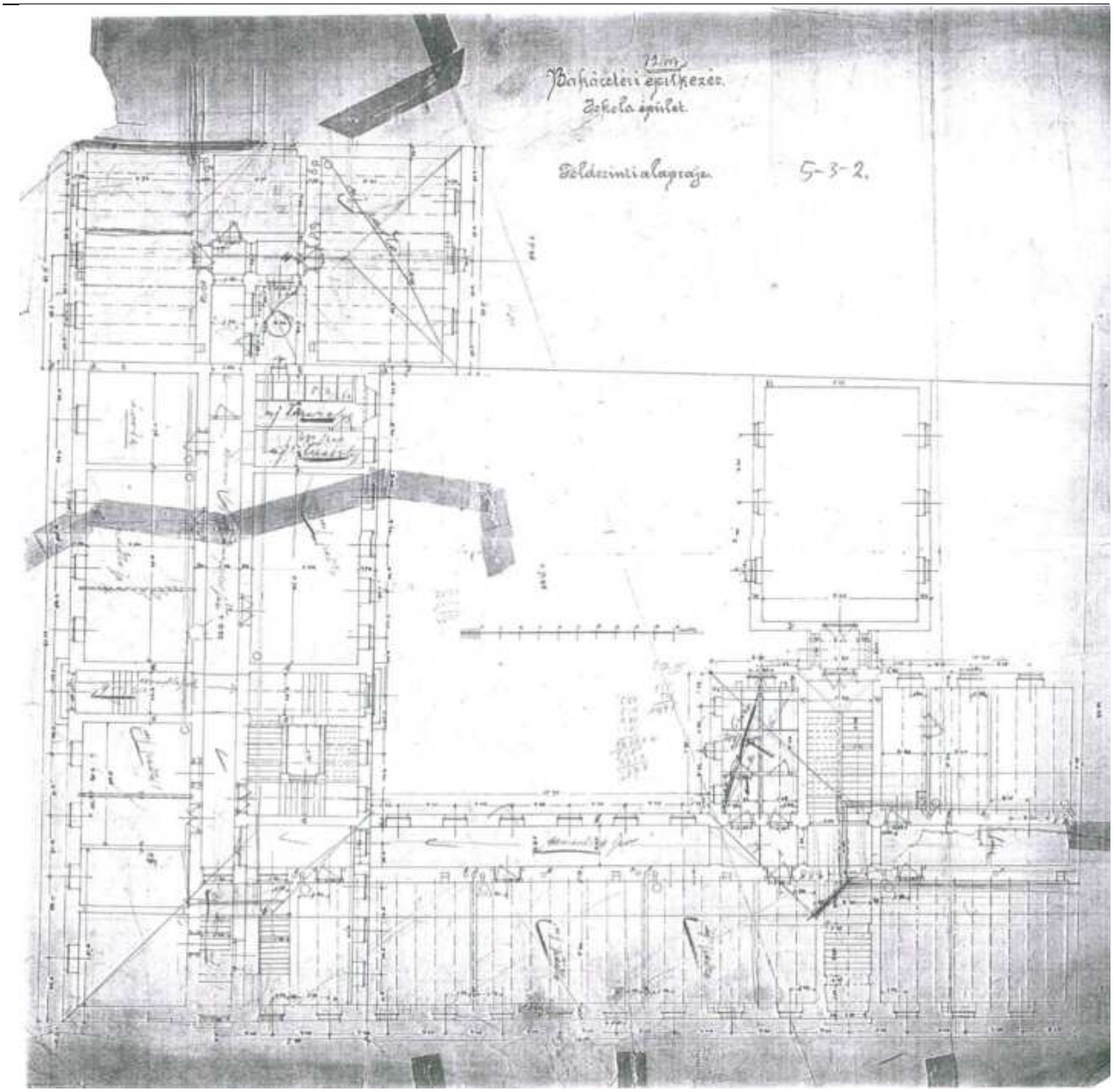

Az 1859-ben épült eredeti iskolaépület homlokzata és metszete (Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

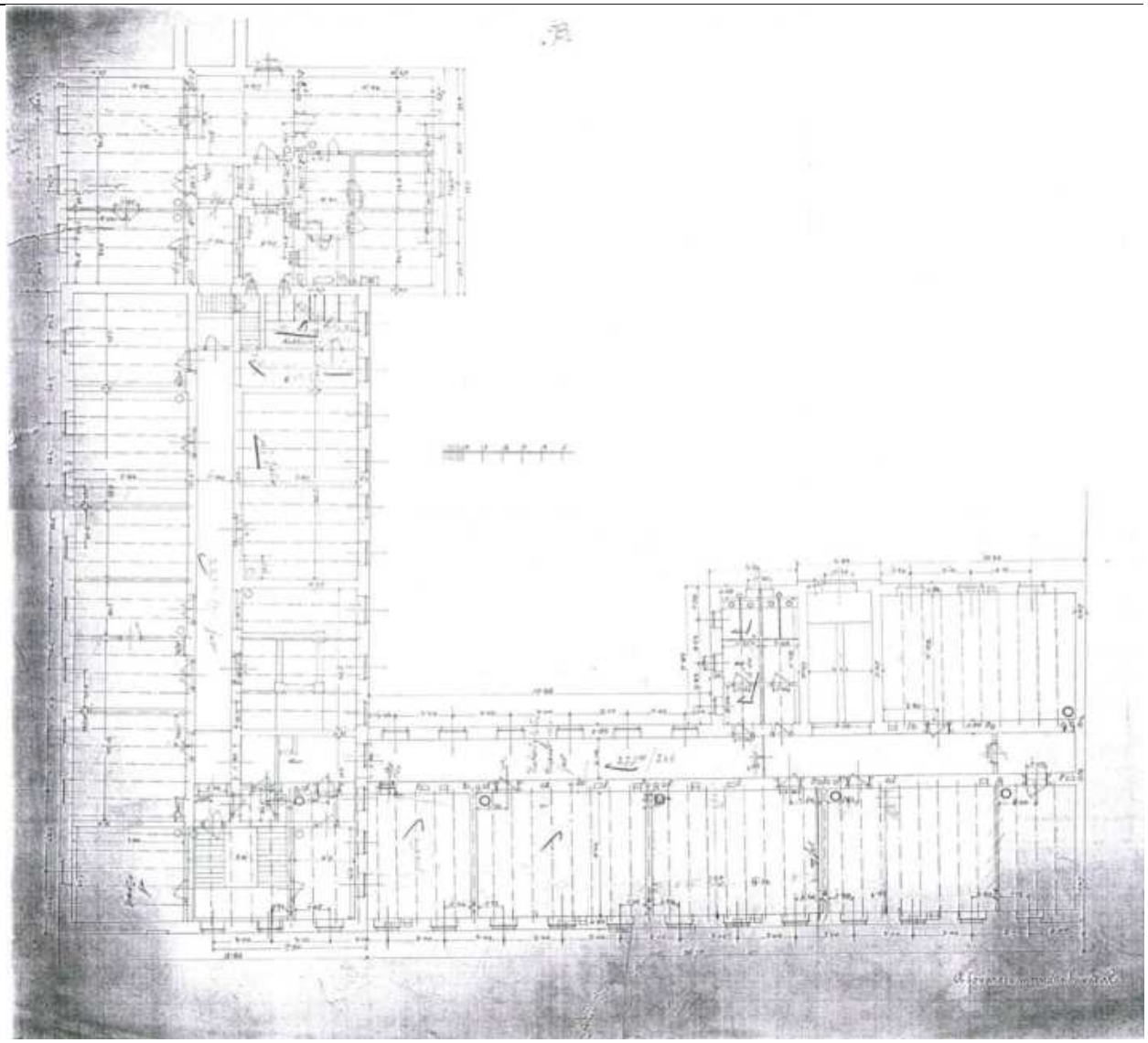

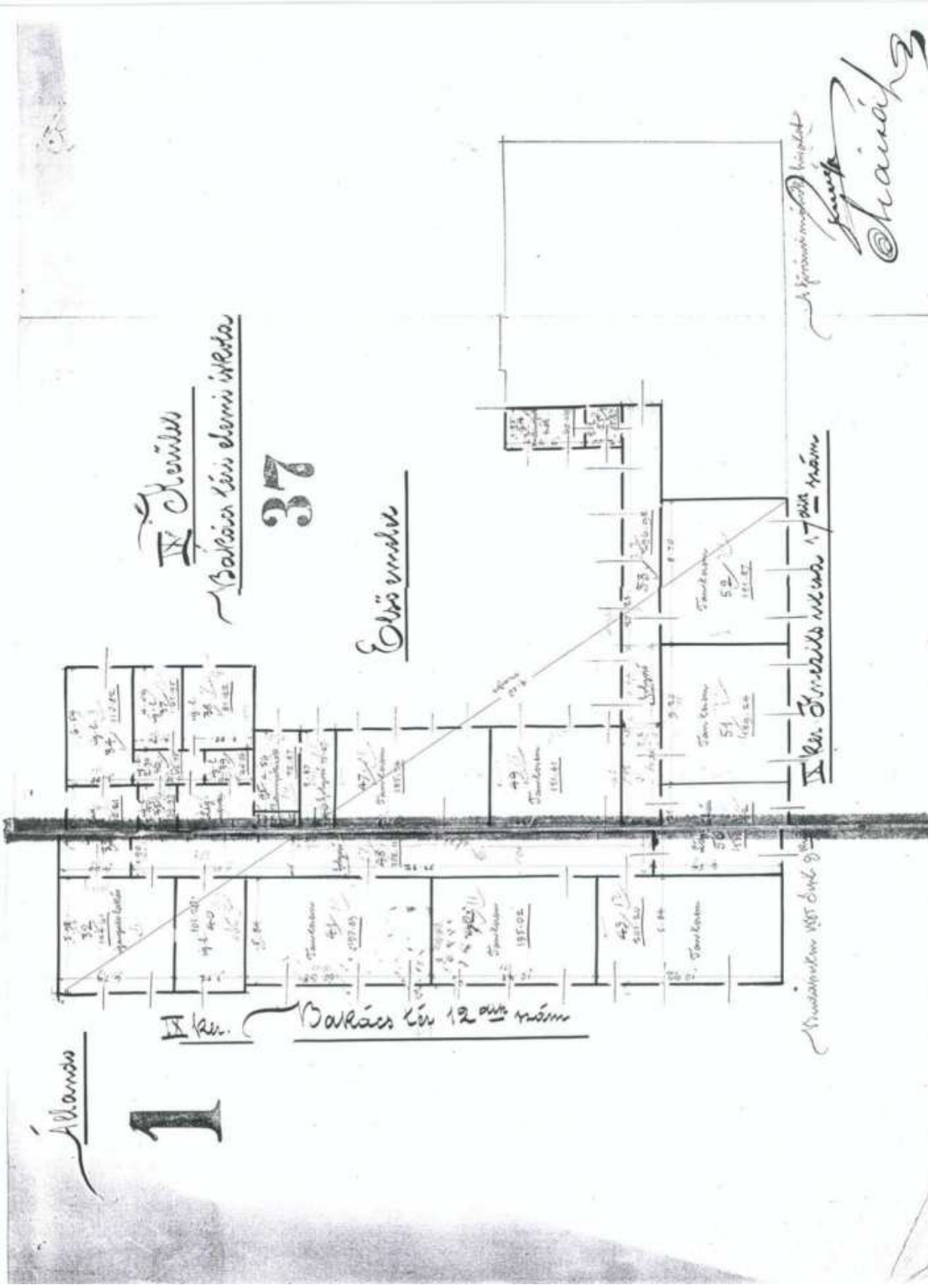
Nem megvalósult terv az iskola bővítésére (Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

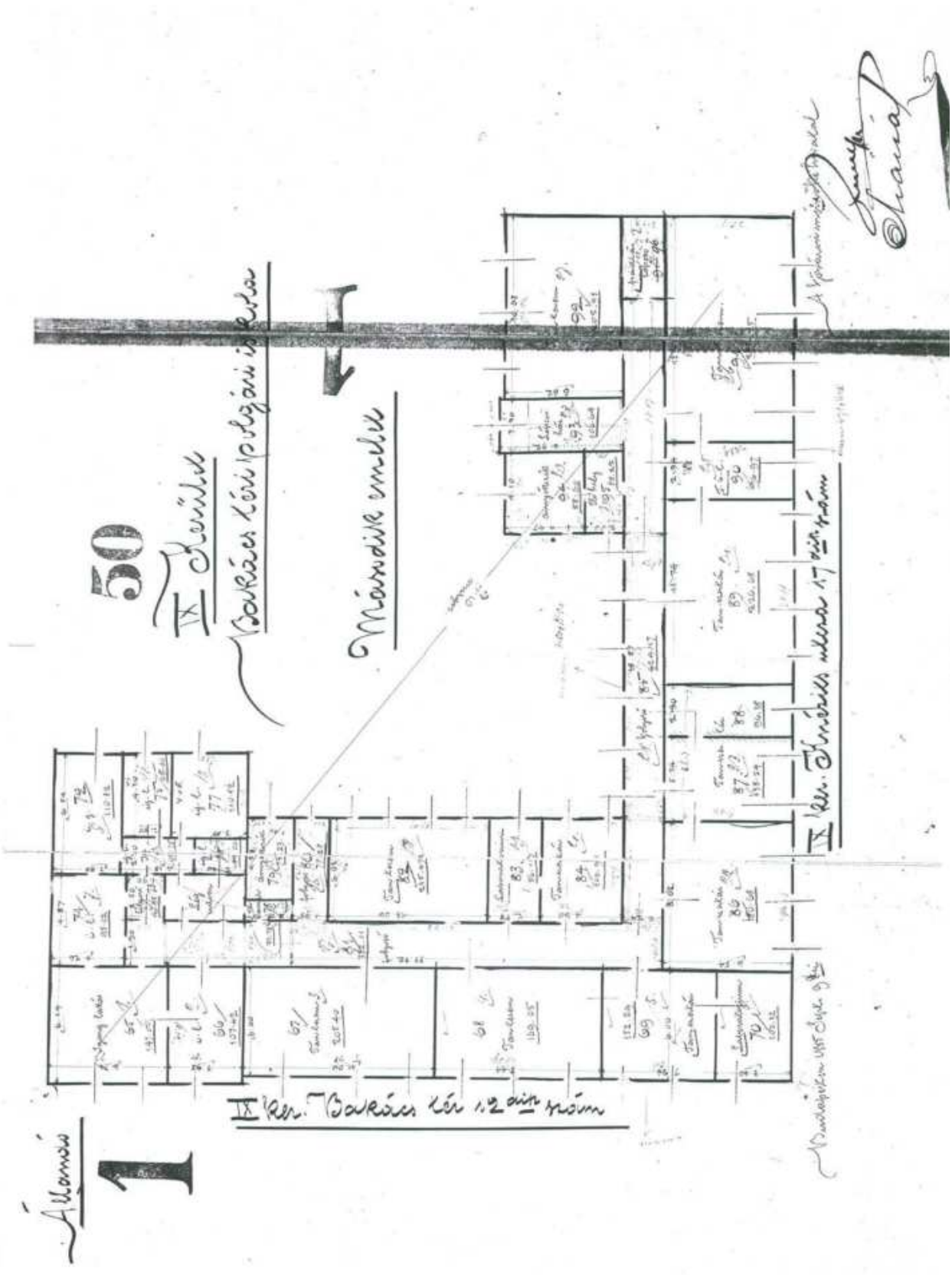
Czigler Győző iskolabővítési és átalakítási terve 1882. - földszint (Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

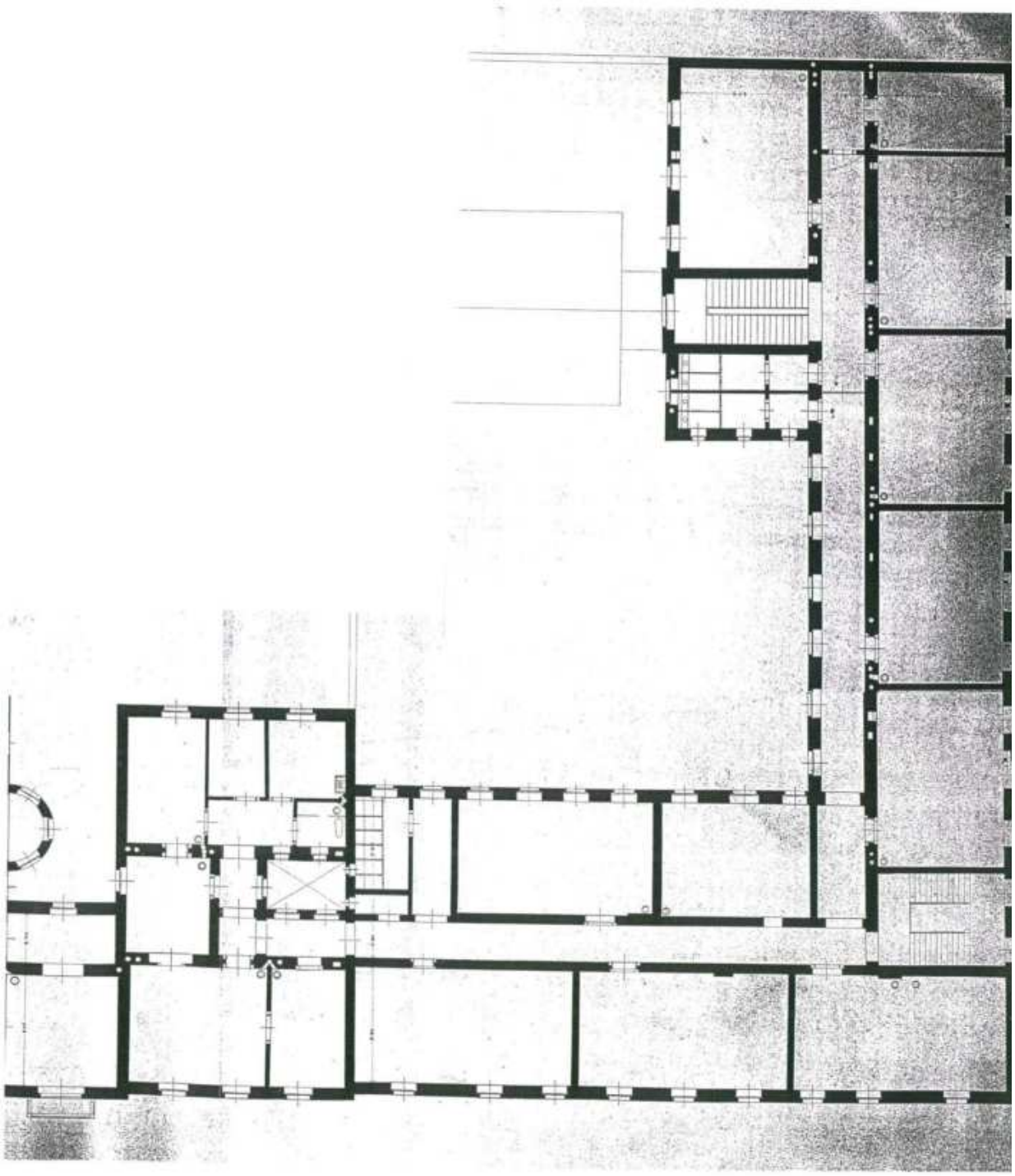
Czigler Győző iskolabővítési és átalakítási terve 1882. – I. emelet (Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

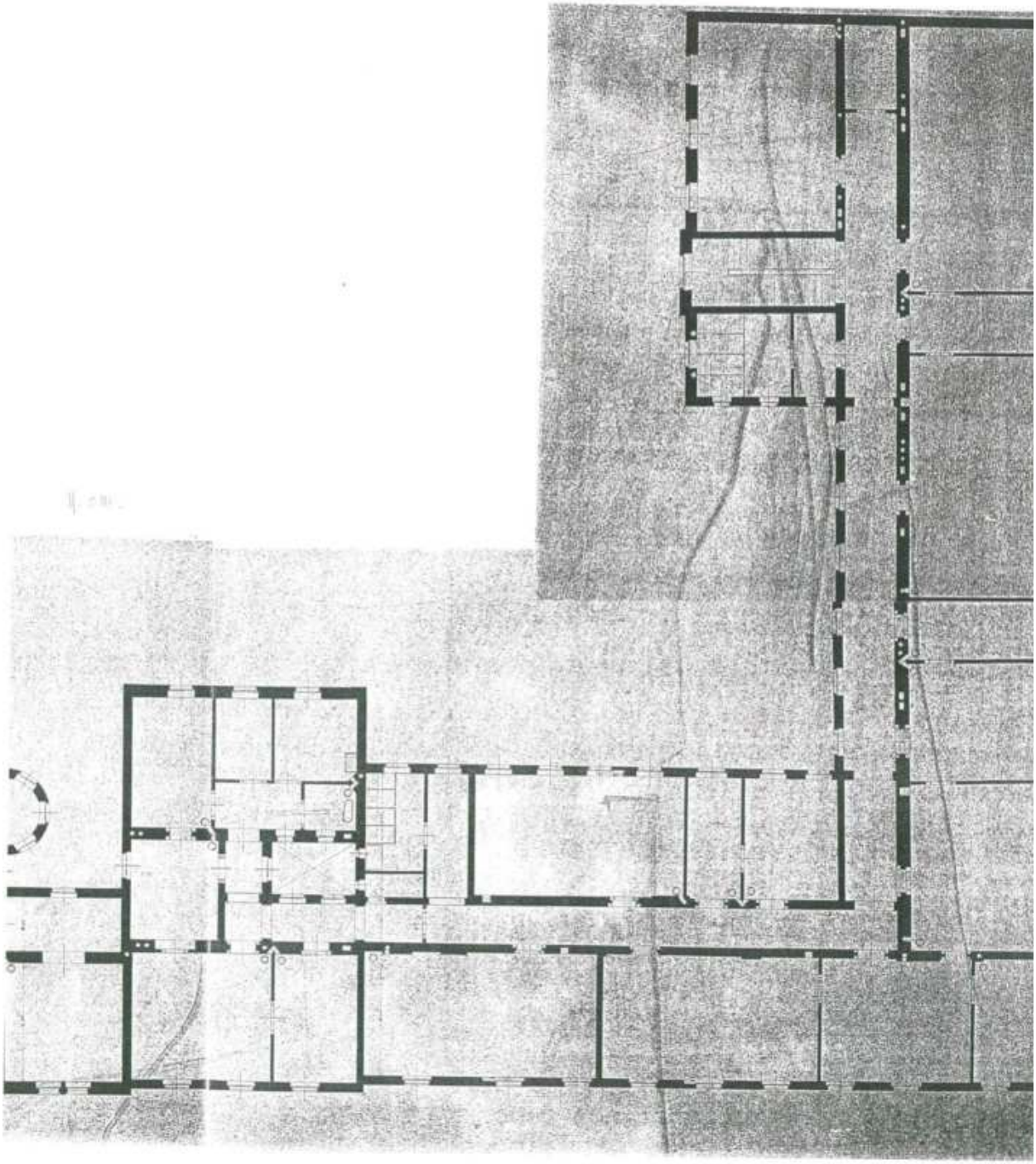
Sematikus felmérés az épület első emeletéről; 1885.(Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

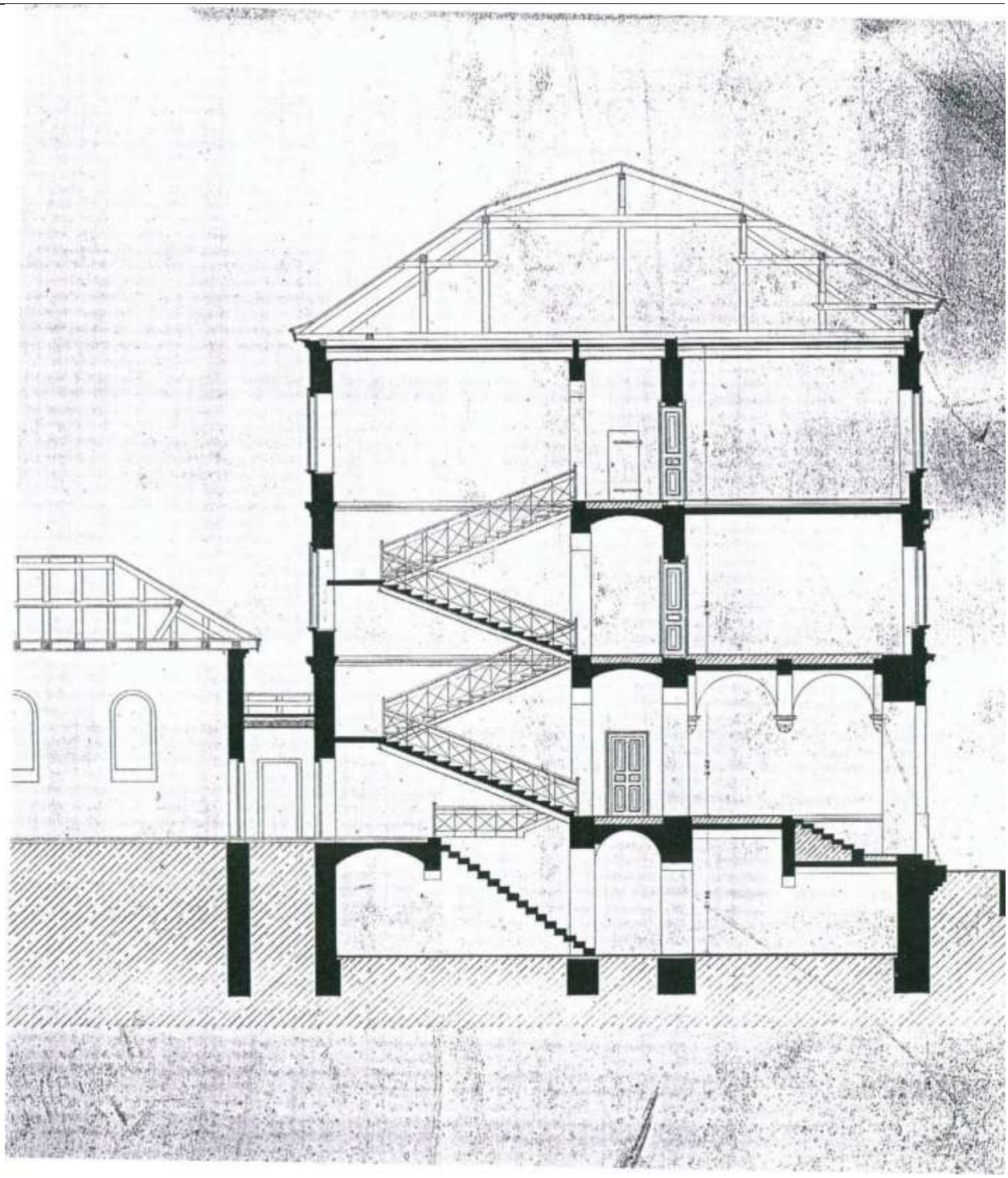
Sematikus felmérés az épület második emeletéről; 1885. (Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

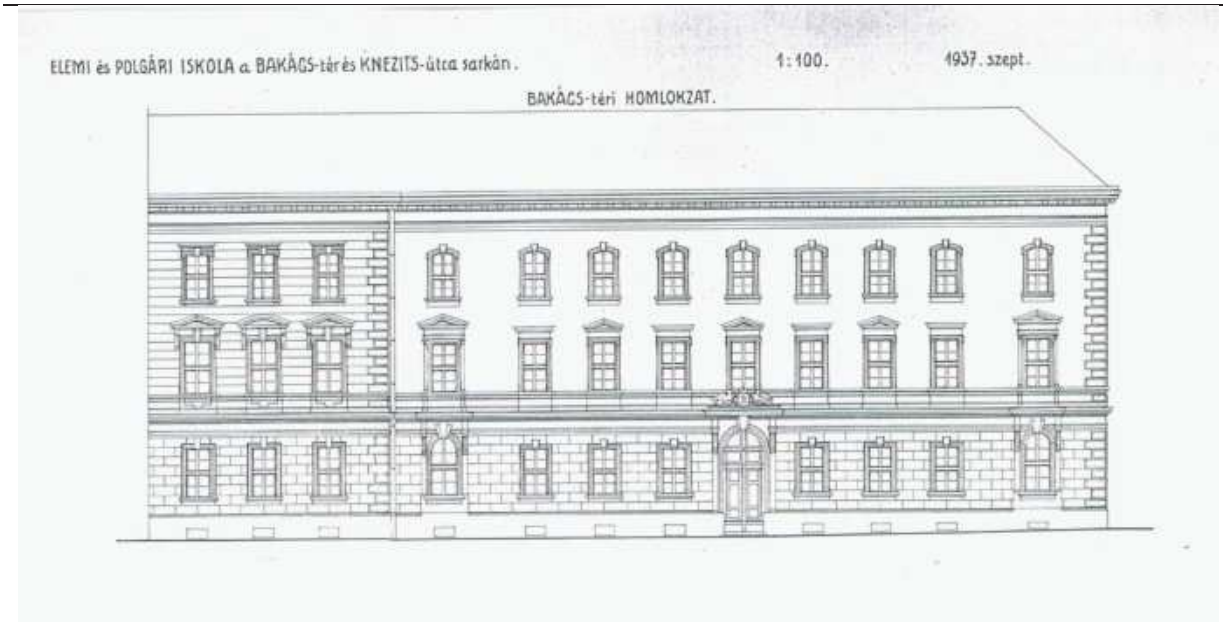
Az első emelet alaprajza (Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

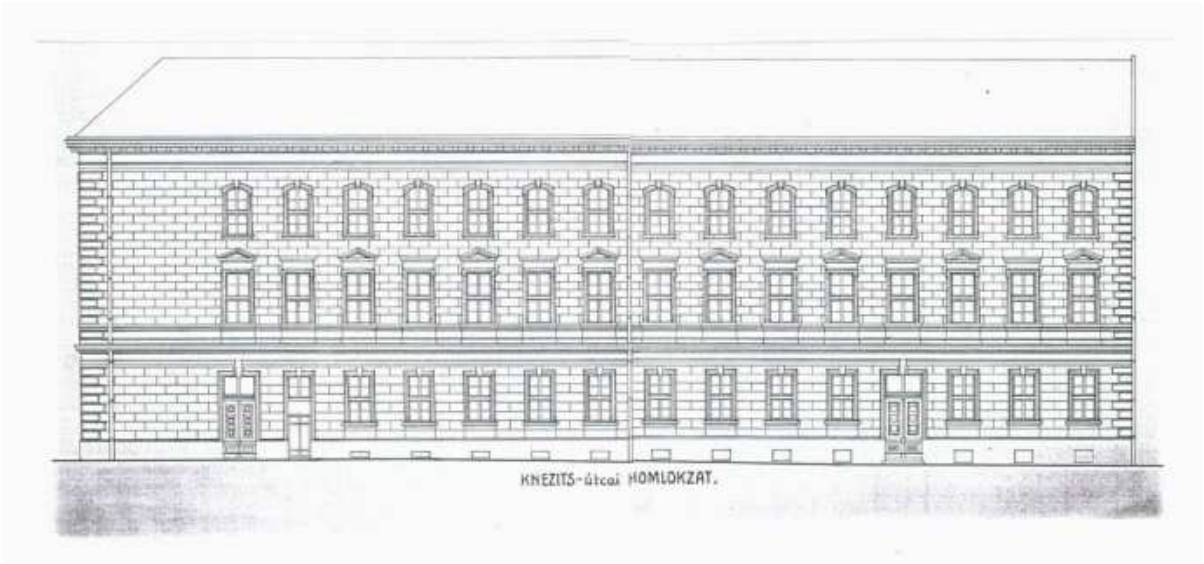
A második emelet alaprajza (Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

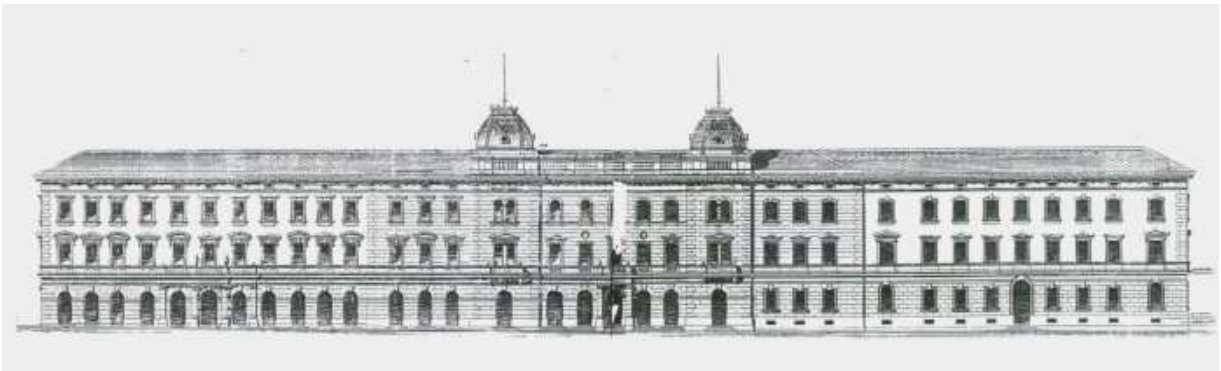

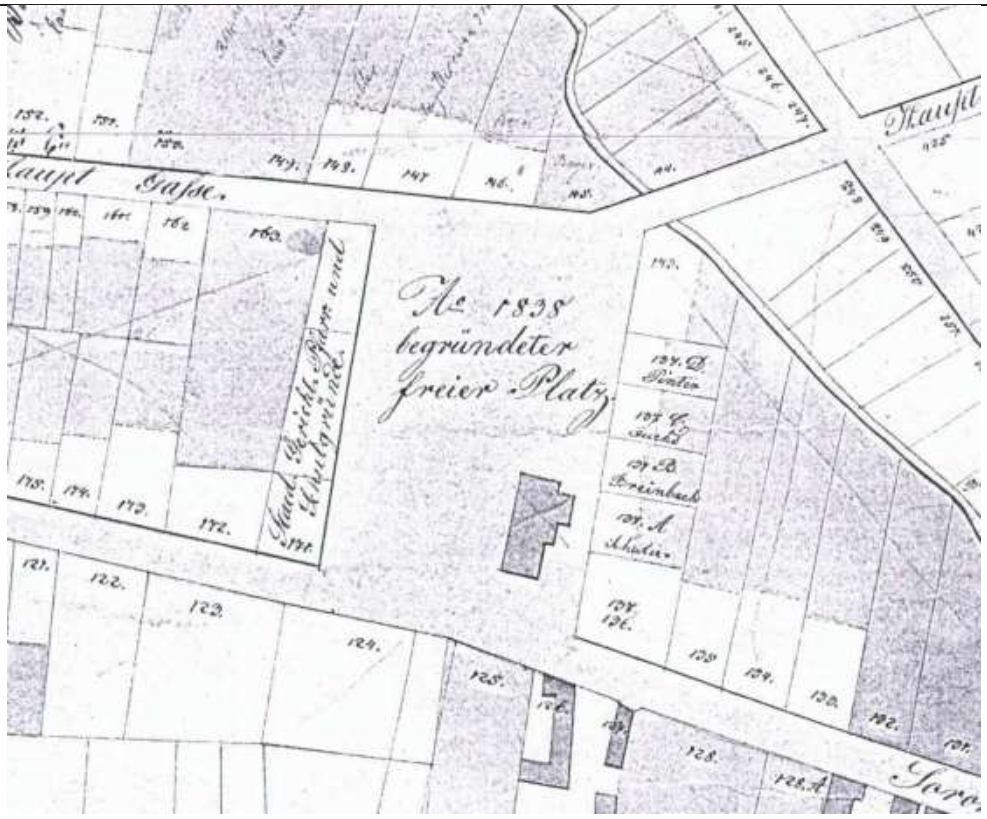
Az épületbővítés így nem megvalósult tervének metszete (csak a tér felőli épület bővítése, a lépcsőház régi helyén való átépítése) (Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

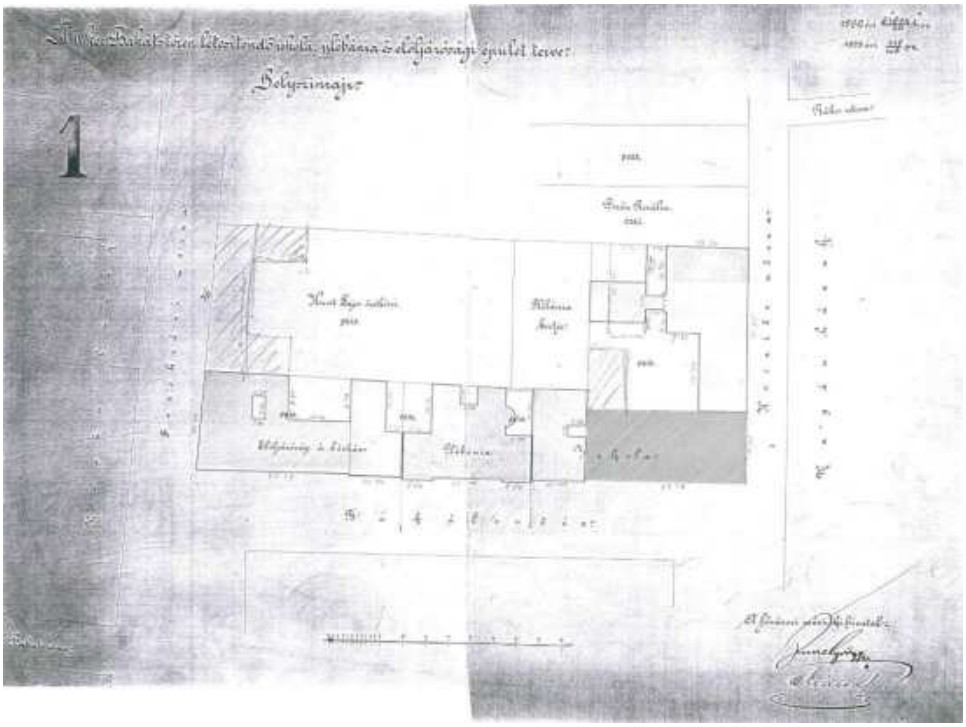
A Bakáts téri és a Knézich utcai homlokzatok 1937. évi felmérési terve (Fővárosi Levéltár Közületi tervtár)

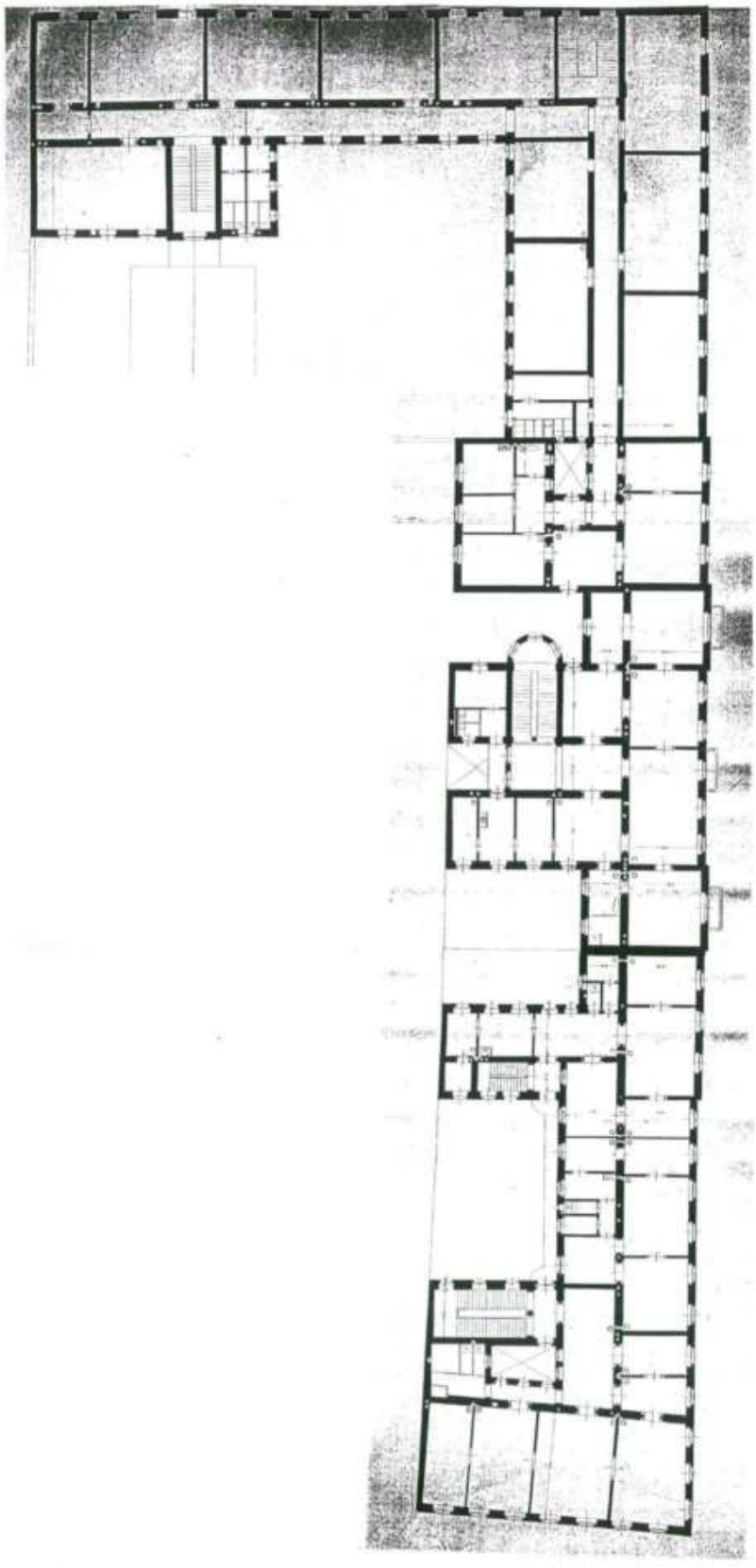

A pesti nagy árvíz (1838) utáni nagyszabású, településszerkezeti értékű fejlesztések egyik eredménye a szabályos téglalap-alakú Bakáts tér („Anno 1838. begründeterfreierPlatz” = 1838. évben alapított szabad tér). Az August Erhard városi mérnök által készített, 1840-ben keltezett részletes ferencvárosi térképen a tér északi oldalát lezáró hosszú telek hasznosítását illetően a következőképp rendelkezik: „Stad. Gericht, Pfarr und Schulgründe” (=törvénykezési, egyházi és iskolaépítési célú telek).

„A Bakáts téren létesítendő iskola, plébánia és elöljárósági épület terve Helyszínrajz” 1883. (Fővárosi Levéltár Közületi Tervtár)

Az épületegyüttes emeleti alaprajza feltehetően a XIX. sz. végéről (Fővárosi Levéltár Közületi Tervtár)

36810 / ÜLLŐI ÚT 3.

HRSZ	36810	TÖMBSZÁM	101
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 3.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1880-as évek (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	klasszicista, vakolat architektúra, középen zárterkéllyel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg- és félnyeregtető, enyhe hajlású fémlemeztető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Felvétel az 1960-as évek elejéről.

36811 / ÜLLŐI ÚT 5.

HRSZ	36811	TÖMBSZÁM	101
MEGNEVEZÉS		CÍM	Üllői út 5.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat Ráday u. 7. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS		UDVAR	
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

GRÁNUM
HEWLETT
PACKARD

Archív felvétel az 1960-as évek elejéről.

36813 / ÜLLŐI ÚT 9.

HRSZ	36813	TÖMBSZÁM	101
MEGNEVEZÉS		CÍM	Üllői út 9.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1870 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Üllői út 7. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	amorf L alakú beépítés, zárt udvarral	UDVAR	belső udvar, részben függőfolyosós
HOMLOKZAT	klasszicista, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg- és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Archív felvétel az épületről az 1960-as évek elejéről

36814 / ÜLLŐI ÚT 11-13.

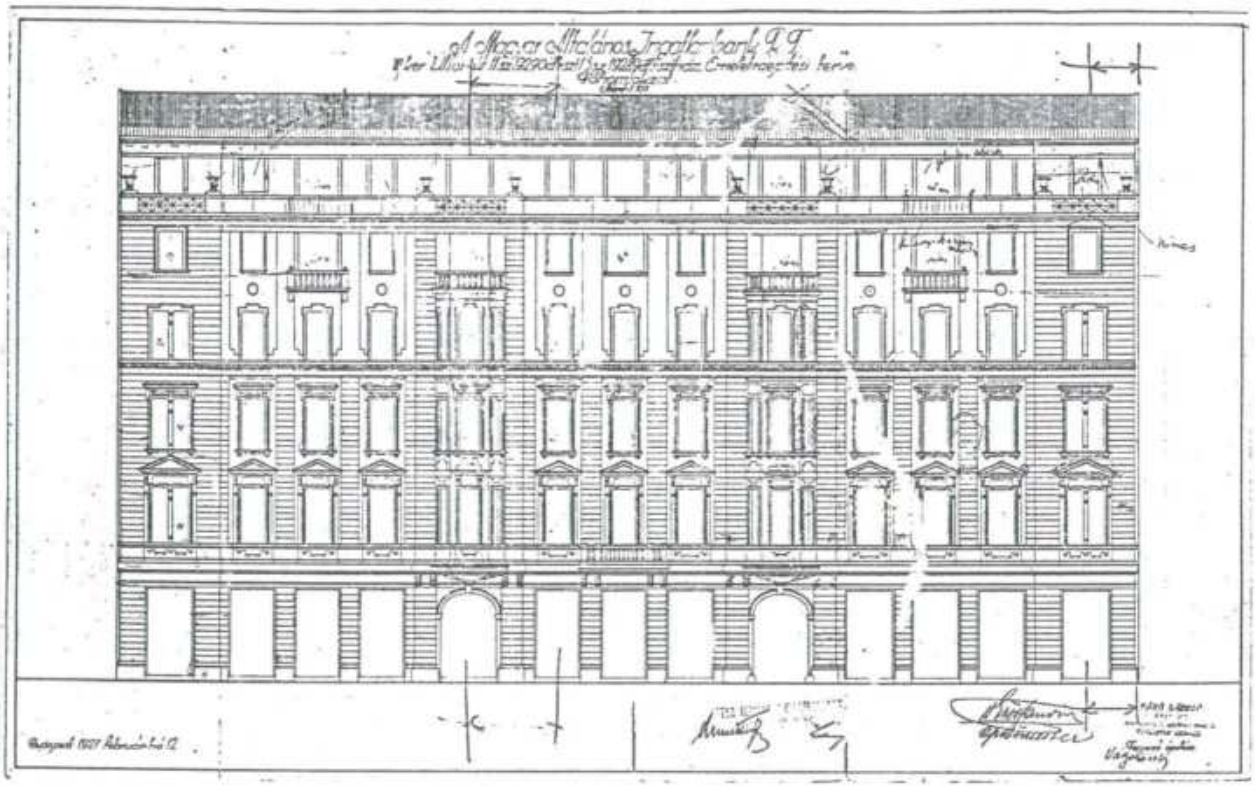

HRSZ	36814	TÖMBSZÁM	101
MEGNEVEZÉS		CÍM	Üllői út 11-13.
STÍLUS	eklektikus, lh-ban szecessziós részletekkel	ÉPÜLT	1901; bőv.: 1927
ÉPÍTÉSZ	Jakabffy Ferenc; bőv. (+2 em.): Vágó István	ÉPÍTTETŐ	az eredeti épület építtetője: gróf Berthold Richárd és Miklós; a bővítésé: Magyar Állami Ingatlanbank Rt.
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat kijelölt műemléki környezet	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	1945-48 között itt működött az „Európai Iskola” művészcsoport, amely 38 kiállítást rendezett, többségüket e házban; tagjai voltak többek között: Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Egry József, Korniss Dezső		
BEÉPÍTÉS	zártsorú háromszög alakú udvaros	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház; az 1920-as, 1930-as években a Magyar Általános Ingatlanbank Rt. használatában	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg- és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3+2	ÁTALAKÍTÁS	

Archív felvétel az épületről az 1960-as évekből.

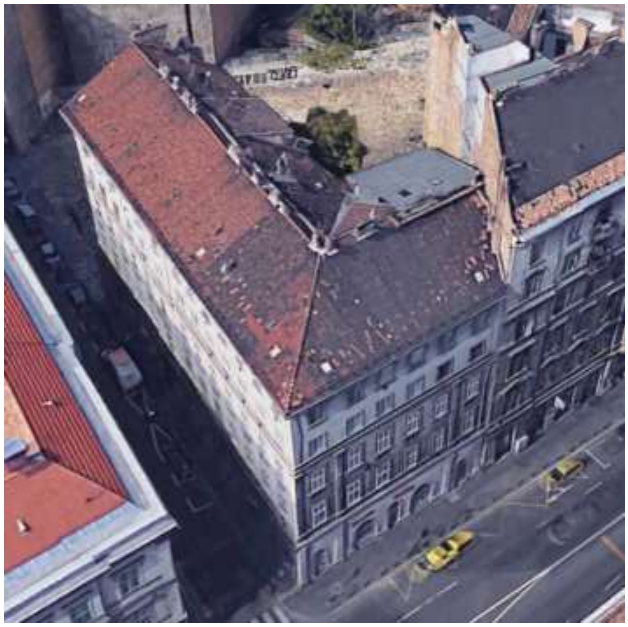
Vágó László – meg nem valósult homlokzatterve a Magyar Általános Ingatlanbank Rt. bővítéséről – 1927

Az épület mai állapotának homlokzatrajza

36815 / ÜLLŐI ÚT 15.

HRSZ	36815	TÖMBSZÁM	101
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 15. = Erkel u. 20.
STÍLUS	klasszicista, átalakított	ÉPÜLT	1840
ÉPÍTÉSZ	-	ÉPÍTTETŐ	-
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	teljes épület, homlokzat, történeti érték
LEÍRÁS	1840: F+2 szintes Üllői úti - az Erkel u. felől csak a mai kapuig tartó - épület; bőv.: az Erkel u. felé feltehetően a XIX. sz. végén; 1940(?):+2 em. / Erkel u.-i homlokzaton tábla: „E házban lakott Arany János 1860-64-ben” (Martinelli Jenő alkotása)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	L alakú utcai szárnyak között belső udvar, kevés növényzettel
HOMLOKZAT	klasszicista, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	Üllői út felé üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2+2	ÁTALAKÍTÁS	1940-ben szintráépítés

36819 / RÁDAY U. 8.

HRSZ	36819	TÖMBSZÁM	101
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ráday u. 8.
STÍLUS	eklektikus, szecessziós portál	ÉPÜLT	1896
ÉPÍTÉSZ	Győren Károly	ÉPÍTTETŐ	Schubert Ármin
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	külön érték az egységes, szép, belül részben galériázott faportál
LEÍRÁS	eklektikus stílusú bérház, földszintjén korabeli dobozportálokkal		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdízses téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek, vendéglátás
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

36823 / RÁDAY U. 16

HRSZ	36823	TÖMBSZÁM	101
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ráday u. 16. = Erkel u. 16.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1876
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Wagner család
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	teljes épület, homlokzat, lépcsőház, korlátok
LEÍRÁS	koraeklektikus stílusú, belső udvaros bérház, földszintjén üzletekkel, belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós térszervezés
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	korlátok
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek, vendéglátás
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés, 2020 körül

36827 / RÁDAY U. 20.

HRSZ	36827	TÖMBSZÁM	108
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 20.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Ráday u. 18. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, udvaros	UDVAR	
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

DOWNTNTOWN BROS
NÁBI RESTAURANT
NÁBI

36828 / RÁDAY U. 22.

HRSZ	36828	TÖMBSZÁM	108
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ráday u. 22.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910; (felújítás:2002)
ÉPÍTÉSZ	Waczula Rezső	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	kívül-belül értékes építészet
LEÍRÁS	szecessziós stílusú, belső udvaros bérház, földszintjén üzletekkel, belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros	UDVAR	belső udvar
HOMLOKZAT	majolika berakásokkal díszített vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Az oldott, lágyan hullámzó, „spanyolos” architektúrájú szecessziós épület a szomszédos historizáló (Ráday u. 20.), ill. modern (Ráday u. 24.) lakóházakkal kitűnő utcaképet ad, bemutatva, hogy az adott hely városépítészeti követelményeinek eleget tevő, különböző korban emelt épületek egymás értékeit is hangsúlyozó városképi értéktöbblettel gazdagíthatják az utcát.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Az épület vertikális hangsúlyai az íves kialakítású zárterkélyek. Horizontális tagolást az épület „derekán” vezetett hangsúlyos osztópárkány, az az alatti homlokzatrész sávos vakolatarchitektúrája, ill. a motívumokat hangsúlyozó színes díszítő festése ad. A karakteres vízszintes osztópárkány fölött az ablakok alatti valamennyi mező és az erkélyek mellvédjei dekoratív díszítésűek: díszítőértékük részben plaszticitásukban (fény-árnyék hatás: csillagmintás betétek, domborművek), részben majolika-berakásos színes kialakításukban, a tagozatok színes lefestésében jutnak kifejezésre.

BELSŐ ÉRTÉKEK:

Az épület belső értékei egészen rendkívüliek. A kapualj falán márványburkolat, geometrikus keretezést formálva, benne arany-mozaik betétekkel, a földön szintén mozaik-berakású terazzo-padló. A lépcsősorokat elegáns, hullám-motívumos kovácsoltvas korlát szegélyezi.

Az udvar szimmetrikus elrendezését szépen hangsúlyozza a bejárati oldal érdekes, egyedi formatervezésű, szép kőbábos korlátja, különleges szegecselt vaspillére és a hátsó lépcső nyitott, átlátható tere, mely a hátsó udvarra enged átlátást. Nagyvonalú megoldás az udvari épületszárnyak bejárat felőli oldalának íves kialakítása, melyet szépen követ a függőfolyosó egyszerű, de igényes kialakítású korlátja.

A gangra nyíló lakásajtók és ablakok nagy része eredeti, zöld színük is valószínűleg megfelel az egykori festés színének (nem a sárgás, hanem a tompa, kissé sötétebb árnyalat).

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

A spanyolos hangulatú, lágy formavilágú, lendületes szecesszió kevés épülettel képviselteti magát Budapesten.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A legfelső emelet műteremlakásában lakott Istók János szobrász, a Bem szobor alkotója, budai lakásából való kibombázása után haláláig, 1972-ig. A ház lakója volt az 1970-es évekbeli kivándorlásáig (USA – New York) Püski Sándor könyvkereskedő, könyvkiadó, a két világháború közti haladó írók könyveinek kiadója.

Varga Zsuzsanna gyűjtése alapján (Budapesti Városszépítő Egyesület)

A lágyan hullámzó, plasztikus szecessziós épület részletgazdag homlokzatarchitektúrája

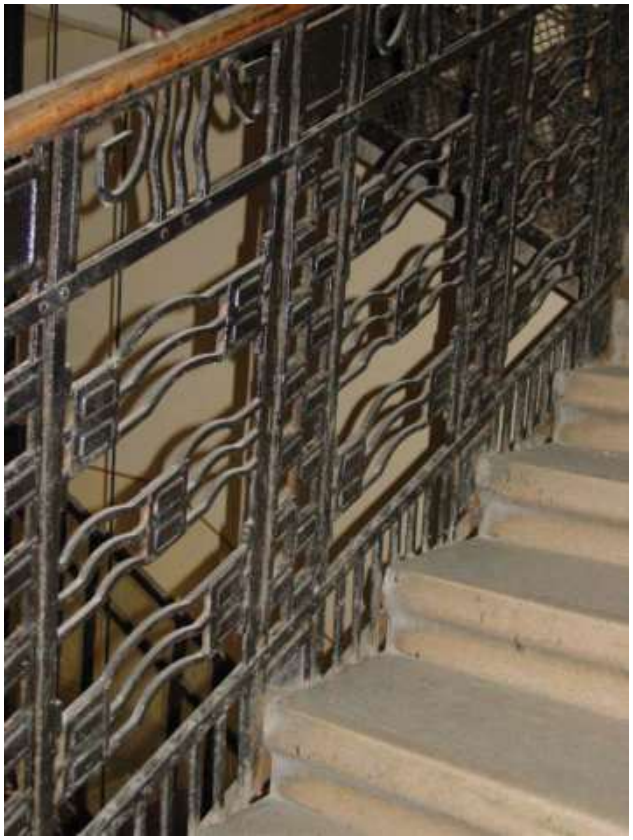
Különös formavilágú, szép kőbábos korlát, szegecselt vaspillér, eredeti ajtók, ablakok - és a szép növények - gazdagítják az udvari miliőt

Értéknövelő, elegáns megoldás a főépület felőli udvari függőfolyosó-szakaszának mellvéd-szerű, komoly, eredetien megmunkált kőbábos kialakítása

A kapualj falán elegáns, geometrikus keretezésű márványburkolat aranymozaik betétekkel, a földön színes mozaik-berakású terazzo-padló

36830 / RÁDAY U. 26. = KÖZTELEK U. 2.

HRSZ	36830	TÖMBSZÁM	108
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ráday u. 26. = Köztelek u. 2.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1909-10
ÉPÍTÉSZ	Bach János; építőmester: Gerstenberger Emil	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	eredeti szép sarokkupola, gazdag homlokzatdíszítés (arany és színeskő-berakásos díszítőelemek, mázas kerámia díszbetétek stb.)
LEÍRÁS	szecessziós stílusú, belső udvaros bérház		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós térszervezés
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	korlátok
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	irodák
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	kupolás torony
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

régi adatlap fotója

36831/2 / KÖZTELEK U. 4B.

HRSZ	36831/2	TÖMBSZÁM	108
MEGNEVEZÉS		CÍM	Köztelek u. 4b.
STÍLUS	modern épület	ÉPÜLT	1943-44
ÉPÍTÉSZ	Fiala Géza	ÉPÍTTETŐ	„Lépcső” Házépítő Szövetkezet
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a szomszédos 4a. épülettel városképi együttest alkot; kedvezőtlen megjelenésű, utólagosan épített tetőfelépítmény		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, L alakú	UDVAR	-
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	félnyereg és lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	visszahúzott tetőteraszos

36831/3 / KÖZTELEK U. 4/A.

HRSZ	36831/3	TÖMBSZÁM	108
MEGNEVEZÉS		CÍM	Köztelek u. 4/a.
STÍLUS	modern épület	ÉPÜLT	1943-44
ÉPÍTÉSZ	Fiala Géza	ÉPÍTTETŐ	„Lépcső” Házépítő Szövetkezet
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a szomszédos 4b. sz. épülettel utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú	UDVAR	
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	félnyereg és lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	tetőtér beépítés

36836 / ÜLLŐI ÚT 21.

HRSZ	36836	TÖMBSZÁM	108
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 21.
STÍLUS	koraszecessziós	ÉPÜLT	1897-98
ÉPÍTÉSZ	Spiegel Frigyes, Weinréb Fülöp	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	teljes épület, egyedülálló homlokzatdíszítés, beépítés
LEÍRÁS	koraszecessziós stílusú, több belső udvarra szervezett bérház Budapesten csaknem egyedülálló, különleges, eredeti formálású, külső-belső gazdagságú koraszecessziós épület; a földszintről hiányzik a régi kirakatszekrény-sor, amely a kaput is magába foglalta		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés	UDVAR	térszervezése: középső udvara homlokzatos, az utcára merőleges telekhatárok mentén keskeny függőfolyosós udvarok, a hátsó homlokzat világítóudvarra, belső parkra néz
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	korlátok
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A 18 ablaktengelyes, négyemeletes, nagy, gazdagon díszített koraszecessziós ház fontos városképi elem, amelyet kiemel a szomszédjában álló kis egyemeletes műemléképület. (A viszonylag egyenletes beépítési magasságú főútvonal jellegzetessége a néhány alacsonyabb klasszicista lakóház, amelyek, bár a városképben - mint itt is – némi törést jelentenek (a nagyobb szomszéd tűzfala részben szabadon marad), ezért azonban bőven kárpótol a történeti dimenzió és az egyedi esztétikai értékek gazdag hatása.)

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A hatalmas homlokzat a budapesti szecesszió egyik első, igen korai példája. A tervező lapos síkként kezeli a felületet, amelynek síkjából csak az öt, váltott állásban elrendezett vasrácsos erkély ugrik előre. A földszintet eredetileg kirakatszekrénysáv választotta le az emeleti részről (pótlap 1). Az első emelet sávszerűen összefogott ablaksorát párkány választja el a 2-4. emelet lapos plasztikájú floreális gipsz-ornamentikával szőnyegszerűen díszített felületétől. A 3-4. emeleten az ablakokat kettesével kis mélységű faltükrökben látjuk, minden másodikat a faeresz alatti ívesen előrehajló főpárkányba rajzolt plasztikus forma koronázza. A 2. emelet magasságában, a félköríves ablakok között szimmetrikus rendben a tavasz-nyár-ősz-tél allegórikus nőalakjai jelennek meg, finom szecessziós plasztikákkal. Az erkélyek vasrácsainak indázó mintázata is jellegzetes szecessziós formálású.

BELSŐ ÉRTÉKEK

Az utcai homlokzat rendkívüli ornamentális részlet- és témagazdagsága az udvari homlokzatokon is megjelenik (pótlapok 5-10). A belső homlokzatok témavilágát a stilizált fa-, növény- és virágmotívumok uralják. A rövid függőfolyosó-szakaszok korlátjai nagyrészt szintén eredetiek, vékonyabb és vastagabb elemekkel játszó hajlított kovácsoltvas virágmotívumok (pótlap 10). Hasonló formavilágú a lift két oldalán megjelenő díszrács, mely egykori szimmetrikus elrendezését elvesztette az új, nagyobb felvonó beépítésekor. Eredetileg az épület mindkét főlépcsőházához tartozott lift (pótlap 11), mára azonban csak az utcai épületszárnyban van meg, a túloldalon a megszűntetett felvonó helyén egyszerű korlátot építettek.

A kapuáthajtó, a lépcsőházak teljes mikroarchitekturája az egykori igényességről tanúskodik, mely a térhatároló falak ornamentális díszítésétől a csapóajtó eredeti megformálásáig, az ívesen induló kőlépcsősortól az öntött, indázó mintázatú terrazzo burkolatig valamennyi részletben megnyilvánul. Egyedül az udvar burkolata, sivár, növény(=élet)telen kialakítása lehangoló, de a szinte teljesen megmaradt díszítettségű épület műemléki értékű helyreállítása során ez könnyen orvosolható.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

Az eredeti formálású homlokzat Budapesten csaknem egyedülálló (az építészpáros másik korabeli szecessziós bérháza az Izabella u. 94..sz. alatt, az un. Lindenbaum-ház, műemlék). Különösen az ablakkeretezések képkeretszerű szabad kezelése és a középkorias részletformák rendkívül érdekesek. A jelentős épület nagy értéke, hogy a könnyen pótolható vagy jól helyettesíthető földszinti kirakatsoron kívül az utcai és az udvari homlokzatok teljesen épek, minden különleges részlet megvan. Szakszerű műemléki felújítás és a finom fény-árnyék hatások érvényesülését lehetővé tevő világos festés (pótlap 1) után az Üllői út egyedülálló díszévé válna!

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK

A részben fennmaradt eredeti és a későbbi átépítések tervdokumentációi alapján megállapítható, hogy a több mint 100 éves épület a földszinti szekrényportál kivételével ma is az eredeti építés szerinti formájában épen áll. Hasznosítását tekintve - az utcai traktusban üzletek, az emeleteken lakások – szintén nincs változás, kivéve az északnyugati szárny földszinti udvarra nyíló helyiségeit, amelyek egykor kocsiszínként és hat lónak helyet adó istállóként működtek.

Az eredeti terv szerint az épületet „Méltóságos Klein Berthold örököseinek Üllői u. 21.sz. alatti bérháza”-ként tervezte az építészpáros, a módosított – építés szerinti – terven: „Tek. Weinréb és Spiegel urak IV. em. bérházának módosított tervei” felirat olvasható. (A Budapesti Városszépítő Egyesület „Adalékok Belső-Ferencváros történetéhez” c. kiadványa szerint Spiegel Frigyes és Weinréb Fülöp 1899-ben Alter Edénétől megvették az ingatlant és 1909-ig a tulajdonukban volt. Ezévtől tulajdonosa a háznak Klein Berthold – Técsy Katalin gyűjtése).

Épület-átalakítások a fennmaradt tervdokumentációk alapján:

1926. évben: a II. emeleten néhány válaszfal áthelyezése (Reich Sándor okl. ép. és építőmester és ifj. Szepesy Sándor okl. ép.)

1931. évben: kamra kialakítása a földszinten (Skalin János kőmíves mester)

1933. évben: a padlást ért tűzkár miatt padlás- és tetőátépítés (megrendelő: Pick Jenőné és birtoktársai (Klein Berthold örökösei), felelős ép. mester: Berényi Ignác, felelős ácsmester: Horváth Lajos).

A házat 1952-ben államosították. Ekkor szerelték le a működőképes felvonókat. A ház lakóinak visszaemlékezése szerint (1985-ös gyűjtés) a liftek mahagóni fából készültek, barna plüss üléssel, tükrökkel,. Az udvaron 1985-ben még egy koros ecetfa állt. Az épületben volt albérlő rövid ideig Kosztolányi Dezső (valószínűleg 1905-ben), melyet egykor emléktábla örökített meg a homlokzaton.

A TERVEZŐ ÉPÍTÉSZEK

Spiegel Frigyes (Pest, 1866 – Budapest, 1933) 1877-ben szerzett oklevelet a Budapesti Műegyetemen. Épülettervezéssel és iparművészeti tervezéssel is foglalkozott. 1895 körül Weinréb Fülöppel közös irodát nyitott. Számos budapesti bérházat terveztek együtt, úttörő módon alkalmazva a szecessziós ornamentikát. Spiegel bútorokat, üzletberendezéseket, hangszerállványokat, babákat, filmdíszleteket, kertet is tervezett és városszabályozási tervet (Újvidék) is készített. Együtt dolgozott Márkus Gézával és Englerth Károllyal is.

RÉSZLETEK A SPIEGEL FRIGYES ÁLTAL AZ „ÚJ STÍLUSRÓL" ÍRT KORABELI CIKKBŐL

Spiegel Frigyes: „Modern díszítő művészet az építészetben" c. cikke a Magyar Iparművészet 1897/98. számában jelent meg.

„Mozog és forrong az egész művészvilág. Egy egész évszázadnak meddőségét és üresség̀ét kell pótolni; meg kell teremteni a legnagyobb haladás századának specifikus művészetét.

Alig pár éve annak, hogy Angolországban megfújták a dekoratív művészetek újjászületésének harsonáját és ma már visszhangzik attól az egész világ és sorompóba állnak korunk legkiválóbb művészei, hogy diadalra vigyék az új eszméket. A reneszánsz dicső ideje óta nem volt ehhez hasonlóan intenzív mozgalom a képzőművészetek körében.

…Nincs távol az idő, midőn a még forrongó elemekből ki fog jegecesedni a mai kornak sajátos művészete: a második reneszánsz.

…A semmitmondó keretképek és unalmas szobrok nem lesznek többé a művészet arisztokratái, hanem ezeknek is alkalmazkodniok kell a valódi szépnek abba a keretébe, melyet csak az összes képzőművészeteknek együttes és egyenrangú közreműködése alkothat meg.

…Csodálatos, hogy a művészetek eme nemes versenyében az építészet eddig nem, vagy csak igen csekély mértékben vett részt, pedig az volna hivatva vezérszerepre, mert megteremti a keretet, melyben a többi művészet érvényesülhet. A jelen század építészei végigpróbálták az összes építészeti stílusokat; az antiktól a reneszánszig, a baroktól az empire-ig, vagy úgy, hogy meglevő épületeket egyszerűen lemásoltak, vagy pedig, hogy az illető stílusok szelleméhez szigorúan alkalmazkodva igyekeztek bizonyos módosított formákat találni, melyek, ha nem is voltak újak, de legalább mégis némi eredetiségre törekedtek.

…Dekoratív alapra kell tehát fektetni a jövő század építészetét, valamely új dekoratív eszmére, mely következetesen kifejtve magán hordja a mai kor szellemének markáns bélyegét.

…Az ember, a ki megismerte a természet nagy, örök szépségeit és mélységes titkainak egy részét, művészetének regenerálása céljából mindenekelőtt a természethez folyamodott és annak szépségeit kezdte szolgailag másolni. Így keletkezett a naturalizmus. De a naturalizmus a művészet végcélja sohasem lehet; mert az ember megkívánja, hogy egy műtárgyban saját gondolat- és értelem-világa legyen kifejezve, hogy azon saját agyának és szívének munkája is látható legyen. Csak a természet alakzatainak az emberi individualitás által történt és a szép törvényeinek megfelelő átdolgozása tarthat igényt a művészi jelzőre."

60-65 évvel az építés után – az 1950-es évek végén - az épület még eredeti homlokzatát mutatja, megvan a ház architektúrájába jól illeszkedő egységes, szép, eredeti faportál

A síkban tartott hatalmas homlokzaton csak az öt dekoratív vasrácsos erkély ugrik előre, a földszintet eredetileg kirakatszekrénysáv választotta el az emeletektől

A homlokzat valamennyi síkban és térben megjelenő eleme, részeleme egyedi megoldásokkal kialakított, igényesen kivitelezett; a földszint feletti homlokzat több, mint 100 év után is ép

A tavasz, a nyár, az ősz és a tél allegorikus nőalakjainak épen megmaradt dekoratív homlokzatdíszei az ablakkeretek közti falmezőkben

A szabályos téglalap-alaprajzú udvarra néző homlokzatok szintén rendkívül gazdagon díszítettek és a festői rajzolatú korlátokkal együtt épen megmaradtak

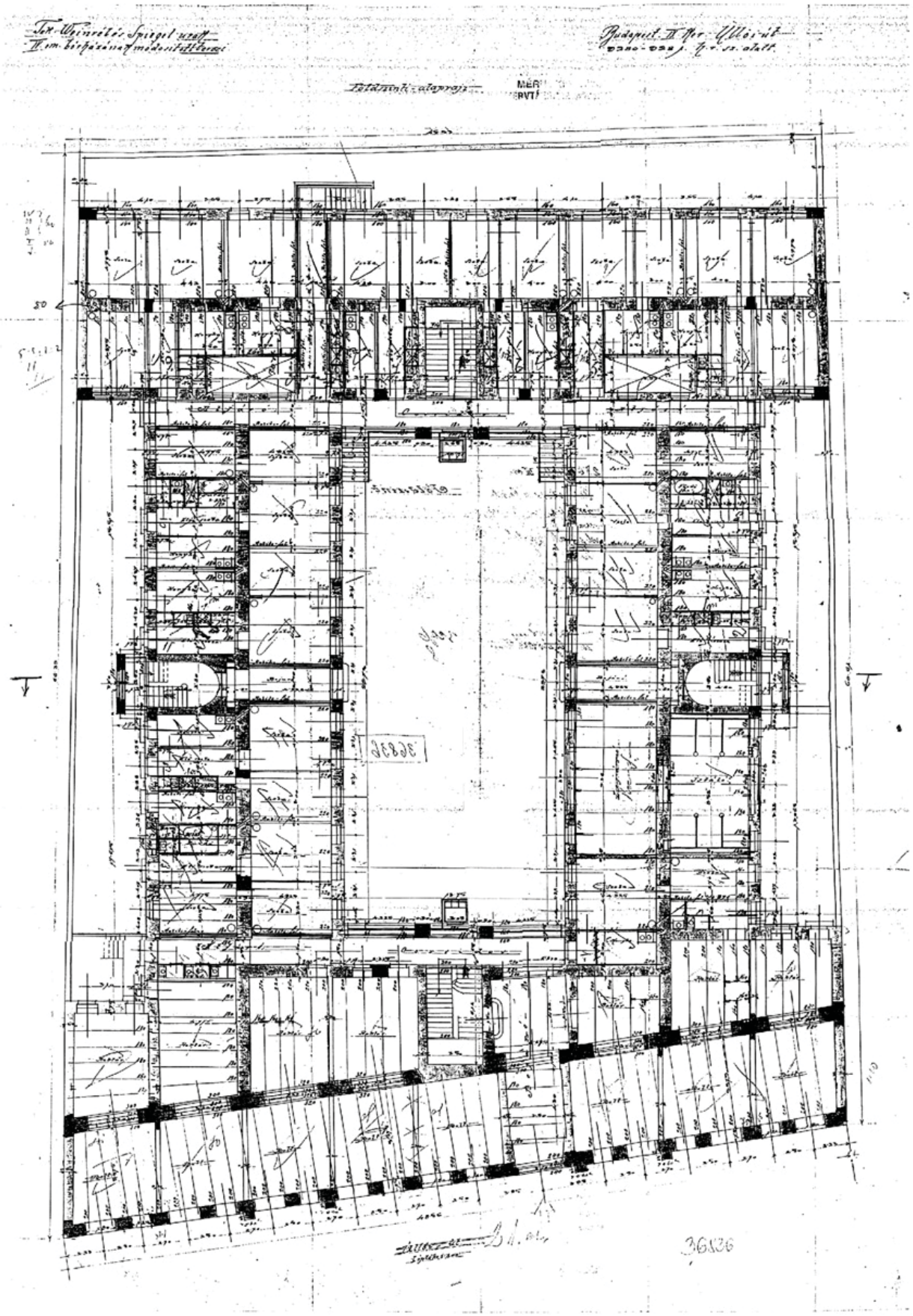
Az utcai főlépcsőház elemeinek az építés idejében (1897!) igen merész formavilágú részletei

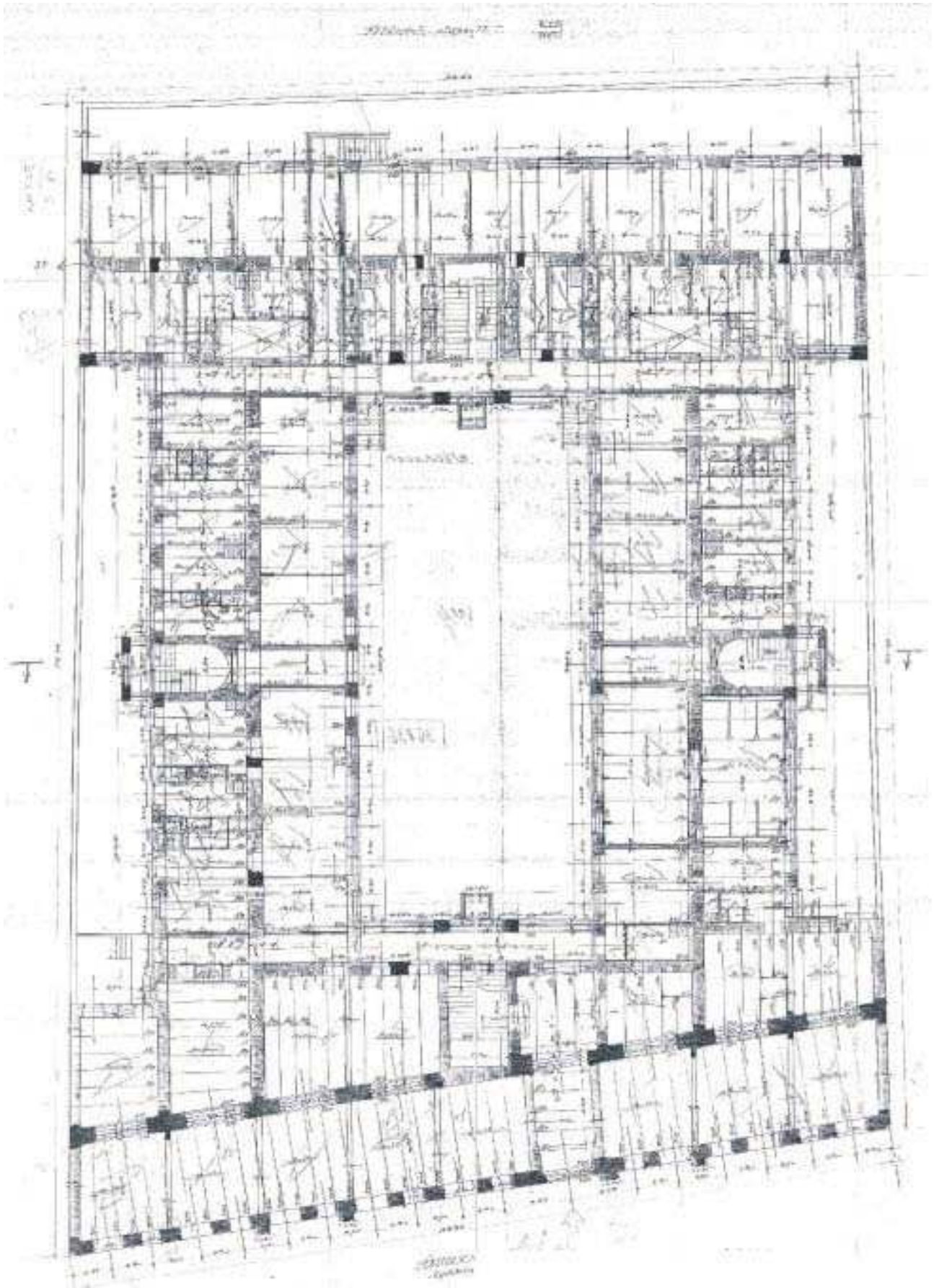

A két főlépcsőház vad ornamentikájú díszrácsainál jóval egyszerűbbek a melléklépcső-házak és mellékudvarok korlátai; a főlépcsőházak padlóburkolata a fali ornamentikához hasonló formavilágú színezett, öntött terazzóból készült

Az épület eredeti földszinti alaprajza / (Főpolgármesteri Hivatal Központi Műszaki Nyilvántartó Mérnöki Iroda Tervtára)

36838 / KÖZTELEK U. 8.

HRSZ	36838	TÖMBSZÁM	108
MEGNEVEZÉS		CÍM	Köztelek u. 8.
STÍLUS	késő eklektikus(épületbelsőben szecessziós díszítőelemek)	ÉPÜLT	1910-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Üllői út 23. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	a homlokzat értéke a szépen formált hármas-kapuzat
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, belső udvaros, középső átmenő szárnnyal	UDVAR	dupla belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	Zeneiskola	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg- és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

36840/1 / RÁDAY U. 28.

HRSZ	36840/1	TÖMBSZÁM	114
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 28. = Köztelek u. 1-3.
STÍLUS	szecessziós díszítőelemeket mutató, lecsupaszított homlokzat	ÉPÜLT	1840, később többször átalakítva
ÉPÍTÉSZ	Hild József	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Református Teológiai Akadémia 1912-ben, a Kálvin tér 6. sz. ép. bontása után költözött e helyre.		
BEÉPÍTÉS		UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	klasszicista, vakolat architektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	Dunamelléki Ref. Egyházkörség Püspöki Hivatala, Károli Gáspár Ref. Egy. Hittudományi Kara, Biblia múzeum (egykor: Magyar Királyi Dohánygyár épülete)	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	enyhe hajlású pala, nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	tetőtér beépítés

36840/7 / KINIZSI U. 30-36.

HRSZ	36840/7	TÖMBSZÁM	114
MEGNEVEZÉS	Kinizsi Irodaház	CÍM	Kinizsi u. 30-36.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	valószínűleg az 1900-as évek eleje
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Iparművészeti Múzeum műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	részben zöld, belső összefüggő zöldfelületre nyított
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	irodaház, eredetileg dohányraktár	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2+T	ÁTALAKÍTÁS	utólagos tetőtérbeépítés

Az irodaház megjelenése a Markusovszky tér felől

36841 / RÁDAY U. 30.

HRSZ	36841	TÖMBSZÁM	114
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 30. = Biblia köz
STÍLUS	későszecessziós	ÉPÜLT	1924
ÉPÍTÉSZ	Reiss Zoltán	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	átforduló sarok pozició	UDVAR	belső zöld udvarra néző
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

36842 / RÁDAY U. 32.

HRSZ	36842	TÖMBSZÁM	115
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 32. = Kinizsi u. 20.
STÍLUS	későszecessziós	ÉPÜLT	1924-25
ÉPÍTÉSZ	Reiss Zoltán	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, belső udvaros	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolat architektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	részben üzlethelyiségek
TETŐFORMA	félnyereg és nyeregtető, részben lapos tetős részekkel Kinizsi utcai saroknál 45 fokos átfordulással	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5(+1)	ÁTALAKÍTÁS	lapos tetős 1 szint

36844 / KINIZSI U. 22.

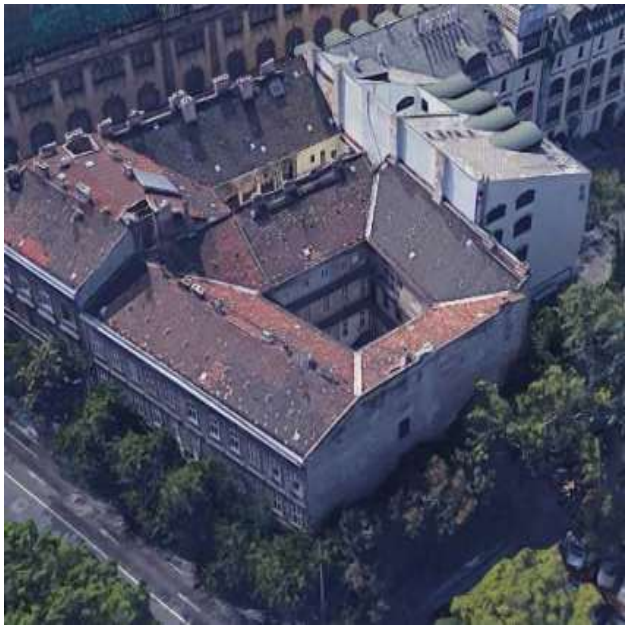
HRSZ	36844	TÖMBSZÁM	115
MEGNEVEZÉS		CÍM	Kinizsi u. 22. = Biblia utca
STÍLUS	historizáló bérház	ÉPÜLT	1927-28
ÉPÍTÉSZ	Francsek Imre	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	impozáns kapuzat; Kinizsi u. felé allegórikus fríz
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	többszörösen tagolt, vakolat architektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5+1	ÁTALAKÍTÁS	

A kapu fölötti erkély a park (játszótér) felé néző északkeleti homlokzaton

36848 / ÜLLŐI ÚT 29.

HRSZ	36848	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 29.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+2	ÁTALAKÍTÁS	

36851 / KINIZSI U. 29.

HRSZ	36851	TÖMBSZÁM	119
MEGNEVEZÉS		CÍM	Kinizsi u. 29. = Knézich utca 2.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1882 (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	részben zöld
HOMLOKZAT	klasszicista, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	

36852 / KINIZSI U. 31. KINIZSI-HÁZ

HRSZ	36852	TÖMBSZÁM	119
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Kinizsi u. 31.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900
ÉPÍTÉSZ	Szeleczky Lajos	ÉPÍTTETŐ	Szeleczky Lajos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	teljes épület, homlokzat, belső udvar
LEÍRÁS	eklektikus stílusú, belső udvaros bérház, belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak, homlokzaton Bauer Rudolf (atléta, olimpiai bajnok) emléktábla		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós térszervezés
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	lakások
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Az Iparművészeti Múzeummal és az egykori ipari épülettel induló utca nagy telkei után a szokásos házléptékű telkeken kezdődő lakóházsor épületei között gazdagon formált későeklektikus homlokzatával emelkedik ki a 31. sz. épület. Dús ornamentikáját érdekes részletek, szobrászati díszek teszik emlékezetessé és értékelni kell elég jól sikerült finom zöldes színezését is. Feltűnő, hogy a homlokzat vízszintes tagolása mennyire rokon a 33. sz. szomszéd-épülettel. Figyelemreméltó a 29. sz. szomszédos egyemeletes koraeklektikus lakóház is, amely ugyan két emelet magasságban szabadonhagyja a „Kinizsi-ház” tűzfalát, mégis megtartásra érdemes.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Feltételezhetjük, hogy az 1898-1900 között épült lakóház tulajdonos-tervezője, Szeleczky Lajos az 1874. óta Kinizsi Pálról nevezett utca névadójára emlékezve díszítette a homlokzat közepét Mátyás király törökverő vitéze mellszobrával és a nevét hirdető vörösmárvány táblával. A lakóházat ezért nevezik ma is „Kinizsi-háznak”.

Az utcai és az udvari homlokzatok és a belső közös terek is bővelkednek érdekes díszítésekben, felépítésük egy átlagos tehetségű építész lelkes és gondos munkájáról tanúskodik.

A lábazati szintként erős rusztikával kialakított földszint felett az egybefogott I. és II. emeletet széles, füzérekkel díszített párkány zárja. Ezen állnak a III. emelet ablakai, amelyek felett a valódi főpárkány magas frízében sorakoznak a kis táblaként keretezett padlásablakok, felettük fekvőkonzolsor tartja a párkánylemezt.

A dús ornamentikája miatt hangsúlyos közbenső párkány mellett a II. emelet ablak-kötényeibe helyezett díszítmények tűnnek ki: Középen Kinizsi szobra, mellette két oldalon kerek, sötét színű kőtáblákon az építés kezdetének és végének évszáma (1898 és 1900). Mindhárom „főmotívumot” koszorúk és pálmaágak keretezik (az I. emeleti ablakok zárókövei közül a Kinizsi szobor alatt megjelenő női fej értelmetlen és zavaró forma-halmozás, mely a késői eklektika nem túl kifinomult ízlésére vall). A két szélső ablak alatti köténymezőben az építtető-tervező SL monogramja – ugyanez harmadszor a bejárati kapu felett, itt már ötágú grófi koronával díszítve.

A földszint két szélső nyílása – egyik a kapu, másik egy ablak – fölül gyümölcsfüzéres ornamentikával keretezett. Érdekesek a földszinti ablak-zárókövek nyilván szintén Kinizsire utaló sisakdíszei, és az első emelet fonott kőkorlátot idéző köténydíszei.

BELSŐ ÉRTÉKEK

Az érdekes faragású kapun át belépve a házba, a kapualjban folytatódik a gazdag díszítés, itt is minden szinte ép.

Pilaszterek közti íves vaknyílások felső ívmezőiben kétoldalt tavasz-nyár és ősz-tél ábrázolások. A puttós falképek a századforduló régi képeslapokról ismerős, jellegzetesen édeskés modorában készültek – nem gyakorinak Pesten az ilyen kapualjak (a falképeket a házban élő festőművész Dinyés László újította fel).

Az egyik fal felső részén hibátlan gipszstukkó-dombormű. Érdemes lenne kutatást végezni a mennyezeti mezőkön, ott is előjöhet ornamentális vagy arabeszkes festés. Az az ember érzése, mintha ezt a házat nem is kezelte volna az IKV, pedig valószínűleg csak a háború és a „szakemberek” voltak itt valamiért kegyesebbek.

A kapualj fő dísze a színesen kifestett Patrona Hungariae Madonnaszobor, amely hasonlóan színes oszlopon áll (felújítása szintén a házban lakó Dinyés László festő-művész nevéhez fűződik). Még egy német nyelvű vízszintmagasság-jelző 1838-as ár-víztábla is van a kapualjban, melyet a Kinizsi u. szemközti házának 1930-as évekbeli bontásakor helyeztek el az épületben (felirata: Wasserhöhe am 15 Märtz 1838.). Feltételezések szerint a tábla az árvíz idejénél később készült.

A kapualj fekete márványtáblája nemcsak az építtetőt, hanem a közreműködő iparosokat is felsorolja, akik közül Cristofoli Vincét jónevű mozaikkészítőként (aki ebben az időben már színes cement burkolólapokkal is foglalkozik) és Farkas Gyulát műlakatos-ként tudjuk azonosítani.

„Isten kegyelméből lett ezen ház tervezve és építve Szeleczky Lajos által.

Az Isten védelmezze e házat lakóival és építőivel együtt.

Szeleczky N. János

Frenkendorfer Gusztáv

Szeleczky Nándor

Közreműködő iparosok:

Nikl Ignácz, Wolf Ferencz, Granzinig és Cabas, Farkas Gyula, Hegelmann Alajos,

Lindtner János, Reichlich Bernát, Cristofoli Vince, Kurbel József, Köberling Antal”

A kapualjban egyedül a fal festésének színe lehetne világos drappos tört színárnyalatú (nem a falképek és a szobor szineihez kissé „habos” fehér), ami természetesebben illenék a régi házhoz is.

A lépcsőház további értékei a ritka mintázatú, többszínű terazzopadlók, a kovácsoltvas korlátok, a vörösmárvány lépcsőfokok, az eredeti kétszárnyú ajtók (részben eredeti mintás üveggel). A hátsó lépcsőház is hasonló színvonalú. Az udvar egyik különlegessége az ajtók és ablakok festése: az egy lakáshoz tartozók egy színre vannak festve, de szinte valamennyi lakáséi más színűek – a zöld, kék, barna, lila többféle árnyalata remekül vidítja a sajnos itt már IKV-járást mutató állapotokat: a függőfolyosó nyilván kovácsoltvas eredeti korlátját sima pálcarácsra cserélték, és a régi konzolok is eltűntek az aláépített vasbeton-lemezzel megvastagított járósík alól. Függőfolyosó esetében különlegességnek számít viszont a jó állapotban meglévő szép terazzo-burkolat.

Az udvar ékessége a lépcsőház oldalfalán kialakított kis „kiállítás”: a vakablakok között Szent Flórián-szoborból (talán neki és a Mária-szobornak köszönhető, hogy a ház a pesti átlagnál szerencsésebben úszta meg a XX. századot), középkori címerekből (Hunyadi, Kinizsi, Anjou stb.), gotizáló növényi ornamentikás kerek tondókbólkompo-nált fal.

A ritkaság-értékű és a házat tovább felértékelő kis kertről már szóltunk. A besütő nyugati nap által kínált lehetőség mellé persze kell az az egy-két lakó is, aki képes ezt létrehozni és fenntartani. Ahol ilyen lakók spontán módon nincsenek, ott némi (önkor-mányzati, civil) segítséggel, a jó példa megmutatásával előhozhatók a rejtett képes-ségek, hogy a természet bevonásával emeljük a sűrű pesti belváros lakhatási értékeit.

A ház tervezője, építtetője, tulajdonosa - Szeleczky Zita színművésznő édesapja - Szeleczky Lajos 1920-ig lakott a házban.

Bauer Rudolf atléta, olimpiai bajnok (1899, Párizs) két évtizedig volt a ház lakója. E ház lakója volt még Dinyés László festő.

Sem a világháborúban, sem az 1956-os forradalomban a ház komolyan nem sérült meg (lépcsőház-ablakok kitörése).

MEGJEGYZÉSEK

Ezek az alacsonyabb, de szép homlokzatú és e korban még nem túlépített telkű házak jelentenek a sűrű beépítésű belső pesti városrészek számára egy kis többlet-levegőt és napot, megtartásukat szorgalmazni kell (homlokzatvédelemre javasolt épület). Itt is a 29. sz. sarokház tetőgerince felett éri el annyi nap a 31.sz. ház udvarát, hogy valódi virágoskertet tudtak csinálni belőle lakói. Ennek segítésében, szorgalmazásában a lakóterületei felemelésében érdekelt és azon dolgozó önkormányzatoknak is nagy szerepe van.

Dinyés László és Jászkovits József (Budapesti Városszépítő Egyesület) gyűjtése alapján a lépcsőházat és a kapu feletti félköríves bevilágítót ólomüvegberakásos ablakok díszítették (Szt. Katalin, Szt. József, a kapu felett a lovon ülő Szt. György ábrázolásával).

A ház névadójának a homlokzat tengelyébe helyezett mellszobra (feltehetően az 1874 óta Kinizsi Pálról elnevezett utca névadójára emlékezve díszítette a házat a tulajdonos-tervező a törökverő vitéz mellszobrával)

A két szélső ablak alatti köténymezőben és a bejárati ajtó felett - itt ötágú koronával díszítve - az építtető-tervező SL monogramja látható

A kapualjban a pilaszterek közti vaknyílások felső ívmezőiben tavasz-nyár és ősz-tél ábrázolások, gipszstukkó dombormű, árvíz-tábla (a szemközti, 1930-as években lebontott épületről egykor ide áthelyezve)

Érdekes a lépcsőház udvari homlokzatának Szt. Flórián szoborral, címerekkel és gotizáló növényi ornamentikájú tondókkal megoldott homlokzata

Szépen formált kovácsoltvas korlátok, eredeti kétszárnyú ajtók a lépcsőházban

Patrona Hungariae – Mária-szobor a kapualjban

Wasser höhe
am 15 März 1838.

36853 / KINIZSI U. 33.

HRSZ	36853	TÖMBSZÁM	119
MEGNEVEZÉS		CÍM	Kinizsi u. 33.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1903 (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a szomszédos, 35. sz. épülettel utcaképi együttest alkotó épület (azonos homlokzatok)		
BEÉPÍTÉS		UDVAR	
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

36854 / KINIZSI U. 35.

HRSZ	36854	TÖMBSZÁM	119
MEGNEVEZÉS		CÍM	Kinizsi u. 35.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1903 (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	homlokzaton tábla: „itt élt Trócsányi Zoltán nyelvész, irodalomtörténész”; a szomszédos, 33. sz. épülettel utcaképi együttest alkotó épület (azonos homlokzatok)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

FOGTECHNIKA

36855 / KINIZSI U. 37.

HRSZ	36855	TÖMBSZÁM	119
MEGNEVEZÉS		CÍM	Kinizsi u. 37.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1880
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Iparművészeti Múzeum műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója.

36857 / KNÉZICH UTCA 6.

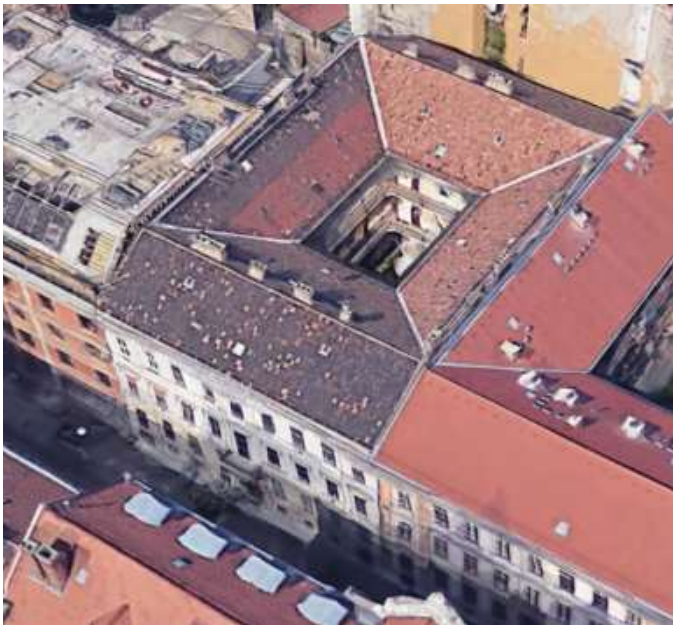
HRSZ	36857	TÖMBSZÁM	119
MEGNEVEZÉS		CÍM	Knézich utca 6.
STÍLUS	későklasszicista - koraeklektikus	ÉPÜLT	1880 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	részben zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója.

36860 / HŐGYES ENDRE U. 6.

HRSZ	36860	TÖMBSZÁM	119
MEGNEVEZÉS		CÍM	Hőgyes Endre u. 6.
STÍLUS	koraeklektikus, romantikus részletekkel	ÉPÜLT	1870-es évek vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója.

36861 / HŐGYES ENDRE U. 8.

HRSZ	36861	TÖMBSZÁM	119
MEGNEVEZÉS		CÍM	Hőgyes Endre u. 8.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1880 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Iparművészeti Múzeum műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, szárnyak L alakban	UDVAR	belső zöld, függő folyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója.

36865 / HŐGYES ENDRE U. 15.

HRSZ	36865	TÖMBSZÁM	125
MEGNEVEZÉS		CÍM	Hőgyes Endre u. 15.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1896
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Iparművészeti Múzeum műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

36866 / HŐGYES ENDRE U. 13.

HRSZ	36866	TÖMBSZÁM	125
MEGNEVEZÉS		CÍM	Hőgyes Endre u. 13.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1894
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Iparművészeti Múzeum műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója.

36867 / HŐGYES ENDRE U. 11.

HRSZ	36867	TÖMBSZÁM	125
MEGNEVEZÉS		CÍM	Hőgyes Endre u. 11.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Iparművészeti Múzeum műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	tetőtér beépítés

36869 / HŐGYES ENDRE U. 5-9.

HRSZ	36869	TÖMBSZÁM	125
MEGNEVEZÉS	eklektikus stílusú épület	CÍM	Hőgyes Endre u. 5-9.
STÍLUS	eklektikus palotahomlokzat	ÉPÜLT	XIX. sz. vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	SOTE Gyógyszerészeti és Kémiai Intézet (a szomszédos 7-9. sz. épülettel azonos, közös telekhasználattal), homlokzaton tábla: „Ebben az épületben működött 1930-50 között a marista iskolatestvérek francia fiúiskolája, ahol 1944-ben több mint 100 üldözöttet rejtegettek.”		
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	épület mögött a telken
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	intézmény	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyaragtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	

36870 / HŐGYES ENDRE U. 3.

HRSZ	36870	TÖMBSZÁM	125
MEGNEVEZÉS		CÍM	Hőgyes Endre u. 3.
STÍLUS	lecsupaszított, egykor gazdag eklektikus	ÉPÜLT	1899 (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	eklektikus díszeitől nagyrészt megfosztott, a kapu környe-zetében (a templom ideköltözésekor?) átalakított homlokzat		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház, udvarból nyílóan unitárius templom (1923 óta)	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	homlokzat felújítás

2003-as adatlap fotója.

Az eredeti épület gazdag homlokzatarchitektúrája a századeleji fotón

Az eredeti épület utcai pinceablakának megmaradt díszes védőrácsa

36873 / KNÉZICH U. 14.

HRSZ	36873	TÖMBSZÁM	125
MEGNEVEZÉS		CÍM	
STÍLUS	barokkos részletképzésű késői eklektika	ÉPÜLT	1907, földszintes utcai épület: 1936 (tervezője ismeretlen)
ÉPÍTÉSZ	Tőry Emil	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület, fővárosi helyi védelem alatt álló épületegyüttes része	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	volt Elisabetinum, Homeopata kórház; ma: Vázsonyi Vilmos Idősek Otthona, részben a Schöpf-Merei Kórház részlegei (főigazgató, ambuláns rendelés, műtők stb.) homlokzatán: Schöpf-Merei Ágoston emléktábla; a Bakáts tér 10. sz. épülettel azonos hrsz.-ú telken álló épület		
BEÉPÍTÉS		UDVAR	
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ		FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F, F+1	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Az eredetileg gazdag barokkos részletképzésű későeklektikus épületegyüttes mára sok díszítményét, építészeti formáját elvesztette. Ezeket elsősorban az utcai nézeten feltétlenül pótolni kell a már megkezdett gondos helyreállítás folytatása során. Erre a számos meglévő régi terv, ábrázolás, fénykép teljesen megalapozott lehetőséget kínál.

A tengelyesen szimmetrikus elrendezésű épületegyüttes szimmetriatengelye (egyben a telek szimmetriatengelye) megegyezik a Bakáts tér északi térfala beépítési vonalá¬val, ezért a téren a választott (ld. „épülettörténeti adalékok”) tengelyesen szimmetrikus térkompozíciót értelmező látványtengely nem alakítható ki. Így a térről kissé „kicsú¬szó”, léptékében inkább kisvárosias jellegű kompozíció jött létre. Ennyi „szabályta¬lanságot” az egységes, határozott térfalak által meghatározott, szabályos alaprajzú tér elbír, az

egyedi formavilágú, kedves hangulatú, itt hagyományértékű épületegyüttes pedig térgazdagító erejű és értékű.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Az 1907-ben épült Erzsébet homeopata kórház eredeti koncepciója szerint egy nagy téglalapalakú udvar köré szerveződött, amit elől a Knézich u. ill. Bakáts tér felé szépen formált, áttört kerítésfal zárt le (ld. „épülettörténeti adalékok").

Az 1936-ban a Bakáts tér felőli oldalra is egy épületszárny került, amely a két szélső kaput szabadon hagyta és architektúrájával jól igazodott a meglévő épületekhez. Érdekes ugyanakkor, hogy az új utcai épületszárny (mely már nem lehetett az 1928-ban meghalt Tőry munkája) udvari homlokzatai (pótlap 4) meghatározóan szecessziós formavilágúak (az építész nyilván törekedett az egységes utcakép megtartására).

A háborús sérülésekből, ill. az elhanyagolás következményeiből azonban már az eklektizáló építészet teljes negligálásával hozták rendbe az addig igényes, egységes épületegyüttest. Így tűntek el az utcai sarokoromzatok és az udvari kápolna oromzatának részletformái, a manzárdtetős kis utcai tornyok díszítő funkciója. A legdurvább beavatkozás a két utcai sarokrizalit és kapu szimmetriát megbontó kétféle kezelése volt: a baloldali, eldugottabb - mert a szűk Knézich utcára néző – véletlenül jobb állapotban maradt fenn, így ez ma is megközelíti az eredetit (kivéve az üvegezett ízléstelen vaskaput) a jobboldali viszont, amelyet az egész Bakáts tér hosszából láthatunk, melléképületi homlokzattá szegényíttetett le. A jobboldali kapu – az északi „tér-út" tengelyében! - egyenesen gyárkapu színvonalú vasszerkezetté dagradálódott.

A fővárosi unikumként megépült és megmaradt Bakáts téri városrész–központ kie¬melt együttes–védettsége feltétlenül a fővárosi-kerületi tulajdonosi forrásokat össze¬fogó, színvonalas helyreállítást kíván meg!

BELSŐ ÉRTÉKEK:

Az épületegyüttes belső értékei sajnos mára eltűntek, a kápolna teljes egészében áldozatául esett az átalakításoknak. A közelmúlt durva materializmusát idézi részben az udvar is: hegesztett csőkorlátok, hatalmas töredezett betonburkolat az eredeti finom elegancia, egységes részletformálás, dús park helyén.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK

ÉPÜLETHASZNÁLAT-VÁLTOZÁSOK

Az egészségügy keretén belüli sorozatos funkcióváltások jellemezték az épülethasználatot:

1917-ben a Főváros megvette az épületegyüttest és az István Kórház szülészeti osztályát helyezte el benne.

1921-ben a Hangya Szövetkezet és az Országos Központi Hitelszövetkezet vette át a kórház fenntartását, ekkor kapta a Szövetkezetek Erzsébet kórháza nevet.

1936-ban Budapest Főváros Közkórházainak Eötvös Lóránd Rádium és Röntgen Intézete lett.

1949-ben államosították, ekkor egyesült a szomszédos Bakáts tér 10.sz. alatti Országos On¬kológiai Intézettel.

1953-ban a két intézmény ismét szétvált, az épületet átépítették és 1954-ben megnyitotta kapuit az épületben a Schöpf-Merei Ágoston Koraszülött Kórház.

1967-ben a Schöpf-Merei Ágoston Kórház és Anyavédelmi Központhoz csatolták.

KORABELI, A TERVEZŐ ÁLTAL ÍRT CIKK AZ ÉPÍTÉS KÖRÜLMÉNYEIRŐL

Tőry Emil, az épület tervezője a Magyar Építőművészet 1907/10. számában „Az Erzsébet homeopata kórház" című cikkében a következőket írja (aláhúzva a fontos építészeti vonatko¬zások, zárójelben - álló betűvel - nem a cikk részét képező mai utalások):

„A bakácstéri Erzsébet homeopata kórházat 1870-ben alapította özv. Zichy József grófné, született Metternich Melánia hercegnő. A nemes alapítvány célja az volt, hogy benne szegénysorsú betegek és gyógyíthatatlan bajban szenvedők mérsékelt ápolási díjak mellett gondos orvosi kezelésben részesüljenek. A régi földszintes épületben elhelyezett kórház a kezdet első éveiben mindössze 6 szobából állott; a 12-nél többre nem emelkedő beteg gondozását paulai Szent Vincéről nevezett irgalmasrend nővérei látták el.

Főúri köreink áldozatkészsége, bankok és takarékpénztárak adományai és kormánysegélyek a megalakulás óta eltelt csaknem 40 esztendő alatt annyira növelték az alapítvány vagyonát, hogy az időközben megvásárolt szomszédos telken (a cikk végére szerkesztett 1905-ből származó térképen jól látható az egykori Knézich utcai keskenyebb és a Bakáts térre eső szélesebb telek) ismételve sikerült pótépítkezésekkel és kibővítésekkel megnöveszteni a kórház helyiségét.

Mikor azután mindez nem használt, az alapítvány igazgatósága elhatározta annak újjáépítését is. Ez 1905-ben történt, amidőn az igazgatóság özv. gróf Pálffy Pálné elnöklete alatt Pálffy Miklós herceg, Pálffy Anna grófné, Eszterházy Móricz gróf, Győry Teréz grófné és Károlyi Gyuláné grófné tagokból állott.

A programm kikötötte, hogy az építkezés oly módon viendő keresztül, hogy a régi emeletes szárnyépület fönntartassék és az utcai frontra betegszobák nem helyeztessenek. Ezek a kikötések meglehetősen befolyásolták az alaprajz egész dispozicióját. Így keletkezett annak az utca felé nyílt udvarral való megoldása, ezáltal voltak sok helyütt megszabva az épületek axisai, az emeletmagasság megtartásával pedig az architektónikus kiképzés keretei. A terjedelmes nyílt udvart az utca felől tagozott határfal zárja el, maga az udvar az üdülő betegek sétahelyéül szolgál.

Az alaprajzi elrendezést illetőleg a következőket kell megemlítenem. A jobboldali szárnyban vannak azok a helyiségek, amelyek az ingyenétel kiosztását szolgálják. A szuterrén többi helyiségeit a jeges pince és a teljesen berendezett fertőtlenítő foglalja el. A jobboldali szárny az az irgalmas nénék helyiségeit tartalmazza, földszinten a dolgozó- és lakó-, az emeleten pedig a hálószobákat. Evvel szimmetrikusan a baloldali szárnyban a földszinten a betegek várószobái, az orvosok rendelőhelyiségei és a kórházban lakó inspekciós orvos lakása van.

Az összes többi helyiségekben kisebb-nagyobb kórtermek és külön betegszobák, megfelelő módon elhelyezett konyhák, éléskamrák, fehérneműraktárak, fürdőszobák és más helyiségek sorakoznak. Mindezek kályhákkal fűthető folyosókból nyílanak. A hátsó épületszárny közepén van a kápolna, architektónikusan hangsúlyozva, alaprajzilag pedig minden egyéb épületrésztől meglehetősen egyenlő távolságban.

A homlokzatok kiképzésénél az építtető igazgatóság határozott kívánsága szerint német-barok formákat kellett szem előtt tartani.

A kórház építkezésénél a különböző iparosmunkákat a következő cégek végezték: föld-, kőmíves- és elhelyező-munka Szentpály József, kőfaragómunka Aprily János, ácsmunka Antony és Lux, bádogos-, vízvezetéki és csatornázási munka Vallentiny Bálint, asztalosmunka Hufnagel Imre, üvegesmunka Glatz András, burkolómunka Cristofoli Vince, vászonredőnyök Hoffmann Lajos, fölírások Steiner Ármin és Ferenc, prizma-üvegtáblák Luxfer prizmagyár, aszfaltmunkák Biehn János, szobrászmunka Langer Ignác.

Az egyelőre egyemeletesre épült kórház jelenleg 150 ágyra van berendezve. Emeletráépítésre azonban már most számítottunk a falak méretezésénél. Az egész építkezés 1905. év őszén kezdődött és új részeit már 1906. augusztus havában használatba vették. Az összes építőköltség mindenestől 250.000 koronát tett ki. Az intézet orvosi vezetése Sulkovszky József dr. kezeiben van, kezelő orvosok gyanánt Németh Ignác dr. és Hofhauser István dr. rendelő orvosok működnek."

Tőry Emilnek az épület stiláris megfogalmazását és beépítési módját illető „mentegetőzései" azzal magyarázhatóak, hogy megvalósult és számos nem megvalósult – sikeres pályázati - tervét, egész munkásságát az „új stílus", a szecesszió hatotta át. E helyen ráadásul egy akkor mindössze két éve elkészült igen dekoratív szecessziós épület (Márkus Géza Erdey szanatóri¬uma, ld. Bakáts tér 10.) közvetlen szomszédságába szólt a tervezői megbízás.

Tőry Emil (Pest, 1863. – Budapest, 1928.) 1887-ben szerzett oklevelet a Budapesti Műegyete¬men. 1897-től az egyetem magántanára volt. Leghíresebb megvalósult épülete a Torinoi Nemzetközi Kiállítás nagy sikert aratott magyar pavilonja (tervezőtársak: Györgyi Dénes és Pogány Móric).

Az épület 1907-ben, az építés évében és az 1936 óta fennálló középső utcai szárnnyal

A tágas, kisvárosias hangulatú, sajnos „túlburkolt” udvar és az utcai, bizonyos szecessziós elemeket is felmutató épületszárny az udvar felől

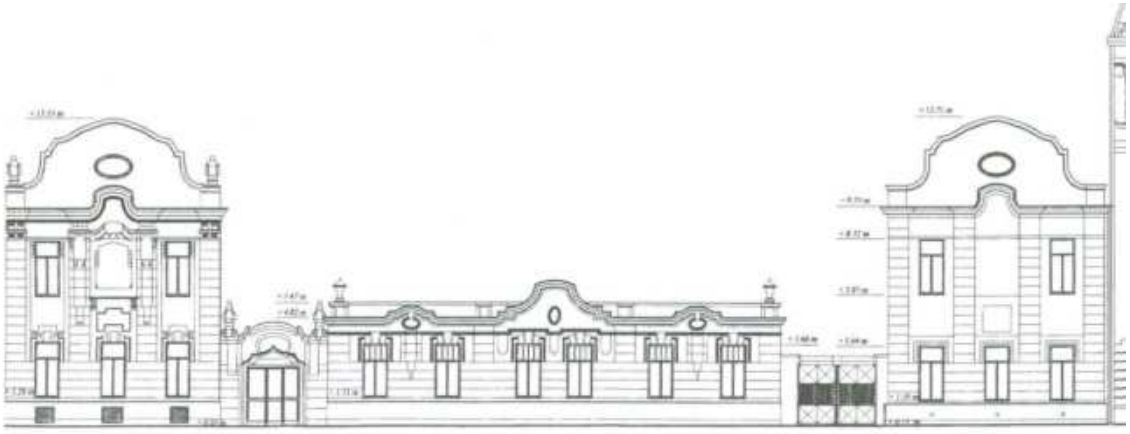

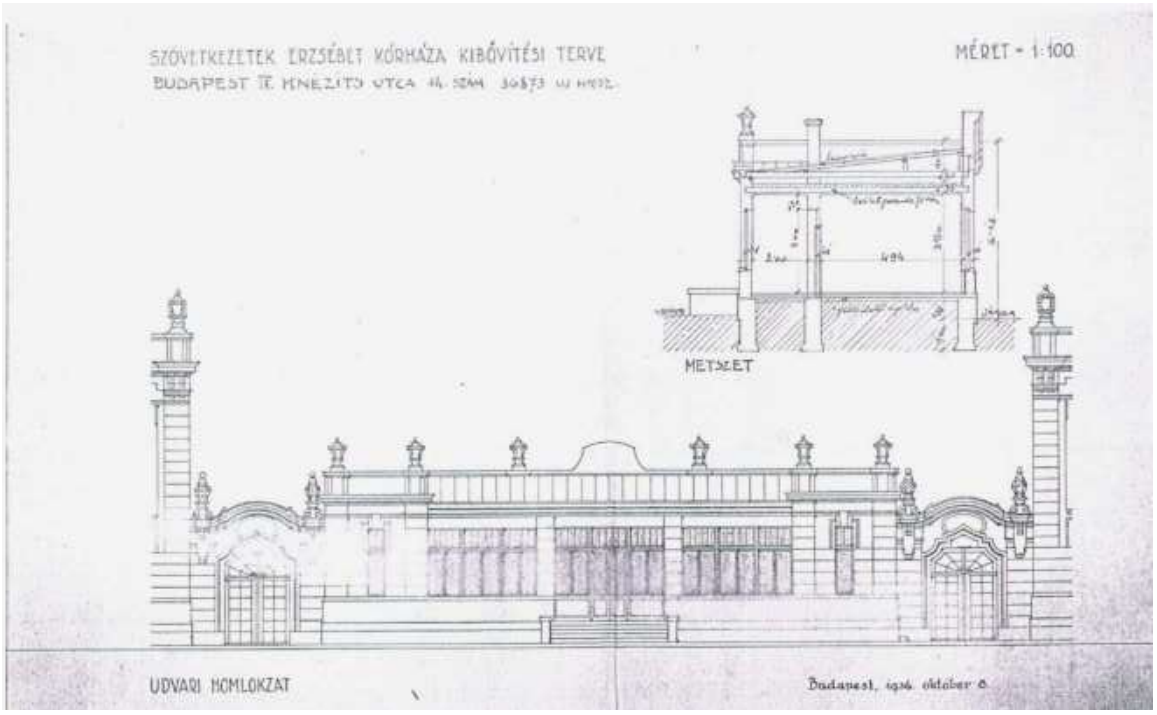

Az udvar keleti térfalában elhelyezett kápolna oromfala az építés évében és napjainkban; szembeötlő a leegyszerüsítés és a kapuzat felszámolása

A szépen parkosított udvar és a kápolna egykori szószéke 1907-ben, az építés évében

A „Szövetkezetek Erzsébet Kórháza kibővítési terve” 1936. évben – metszet és udvari homlokzat (Budapest Főváros Levéltára)

36901 / RÁDAY U. 56.

HRSZ	36901	TÖMBSZÁM	127
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 56.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1905 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS		UDVAR	
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

36902 / RÁDAY U. 54.

HRSZ	36902	TÖMBSZÁM	127
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 54.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója.

36903 / RÁDAY U. 52.

HRSZ	36903	TÖMBSZÁM	127
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 52.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1900 (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	

36913 / KNÉZICH UTCA 15.

HRSZ	36913	TÖMBSZÁM	120
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Knézich utca 15.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900 körül, átal.: 1910; 1929-ben udvari szárnnyal bővült
ÉPÍTÉSZ	Kondor Márton építőmester	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	a zárterkély mellvédjén a NyuKOSz egykori jelvénye
LEÍRÁS	1929-1945: a Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége (NyuKOSz) használatában;1945-1962: továbbrais honvédségi használatban; 1962-től lakóház		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros	UDVAR	
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

A kapu felett, a zárókövön elhelyezett címerben: „PRO REGE ET PATRIA” (a királyért és a hazáért)

36923 / RÁDAY U. 34.

HRSZ	36923	TÖMBSZÁM	120
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 34. = Kinizsi u. 19.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1913
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Ráday u. 36. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	Ráday utca és a sarok felé kiemelt tetőrészekkel
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

Korábbi adatlap fotója.

36933 / RÁDAY U. 63.

HRSZ	36933	TÖMBSZÁM	128
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 63.= Lónyay u. 62.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Ráday u. 61. (Lónyay u. 60.) sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	két utcára nyíló épület		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	tagolt nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	utcák felé oromzatos tetőkiemeléssel
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	utcára merőleges szárnyon részleges ráépítés

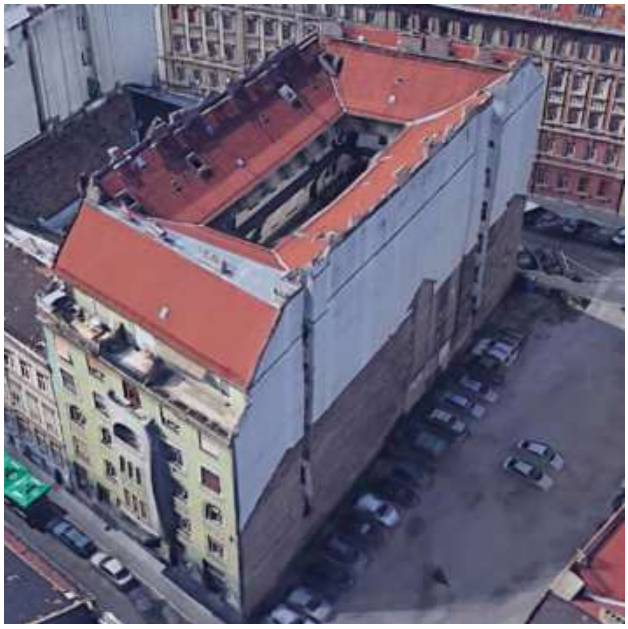
Korábbi fotó a Ráday utca felől.

Korábbi fotó a Lónyay utca felől.

36935 / RÁDAY U. 59.

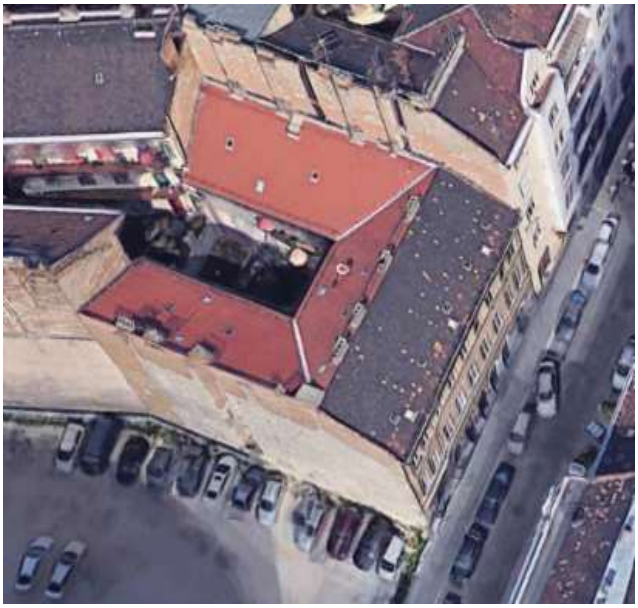
HRSZ	36935	TÖMBSZÁM	128
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 59. = Lónyay u. 58.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1911
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Ráday u. 61. (Lónyay u. 60.) sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg- és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5, Ráday u. felől F+4+1 (hátrahúzva)	ÁTALAKÍTÁS	utólagos 1+1 szint ráépítés

A Lónyay u. felőli homlokzat

36937/ RÁDAY UTCA 55.

HRSZ	36937	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ráday utca 55.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és fél nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+2	ÁTALAKÍTÁS	

36938 / RÁDAY UTCA 53.

HRSZ	36938	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Ráday utca 53.
STÍLUS	eklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	összetett nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+4	ÁTALAKÍTÁS	

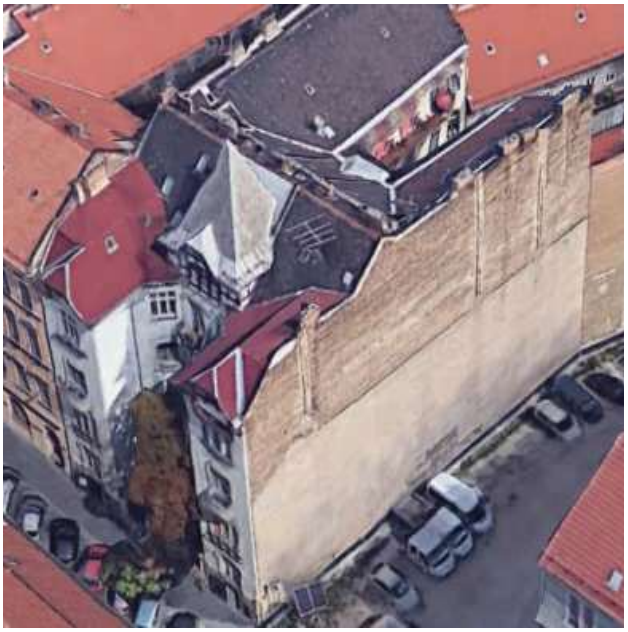

53

36942/ LÓNYAY U. 54.

HRSZ	36942	TÖMBSZÁM	128
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Lónyay u. 54.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	beépítési módjából is adódó városképi többletértékeket felmutató épület
LEÍRÁS	szecessziós stílusú, belső, hátrafelé kapcsolódó udvaros bérház, belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	courd'honnour-os, zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, fém és fa elemekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	kontyolt oromzatos felépítmény és torony
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Az épen megmaradt homlokzatarchitekturájú, jó állapotú, felújított épület nemcsak a magyar szecesszió egyik igen értékes emléke, de beépítésének módjával – a szigorú zártsorú rendben - úgy városképi, mint használati értékű újszerűséget is hordoz. A courd'honneur-szerű térszervezésű lakóház ritka városképpel gazdagítja az utcát: a 2 fa adta „természet" a kopár, növényzetmentes nagyvárosi közegben üde, éltető elem és a kitűnő épülettel értékeik nem egyszerűen összeadódnak, de hatványozottan érvényesülnek. A vaskos oszlopokkal tagolt kerítés sajnos nem eredeti, kedvezőtlen megjelenésű.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A szimmetrikus elrendezésű épületet eredeti vakolatarchitektúrája, terméskő lábazata, csipkeszerű, könnyed, finom kovácsoltvas díszítő elemei (erkélykorlátok, virágtartók), íves elemeket is alkalmazó dekoratív favázas kialakítású toronyszerű felépítményei a szecesszió kiemelkedő értékű alkotásai közé emelik. Dekoratív játékossága, tömegformálása, fény–árnyék hatásai kedvező ellenpontként érvényesülnek a szemközti egységes, szigorú térfal környezetében.

Az utcai homlokzatokon a fehérre festett ablaktokok kedvezőtlenek, hiteltelenek (az udvari nyílászárók zöld színe hitelesnek értékelhető).

Utcaképi jelentőségű a courd'honneur-re néző egyik földszinti ablak bejárati ajtóvá történt utólagos átalakítása, melyhez sajnos durván formált lépcső vezet fel (kiábrándítóan emlékeztet közelmúltunk építészeti kultúrájára). Rendkívül bántó, a finom homlokzatképzést zavaró a második emelet magasságában (cca. 10 m magasságban) felszerelt közvilágítási lámpa is.

Az épület használati újszerűsége egyrészt a courd'honneur-re (itt: kis burkolt „elő-kertre") néző, jobb benapozású lakások kialakíthatóságában, másrészt a zártudvaros beépítés szigorú, zárt belső világú körfolyosói helyett kialakítható nyitott rendszerű hátsóudvari beépítésben jelenik meg.

BELSŐ ÉRTÉKEK:

Az utcai homlokzathoz hasonló dekorativitást mutatnak az udvari homlokzatok is. Visszafogottabb, finom, geometrikus vakolatarchitektúra (az első és a harmadik emeleten azonos), igényes, gazdagon díszített, szép (a lépcsőházéval azonos) kovácsoltvas függőfolyosó-korlátok, eredeti nyílászárók eredeti színre festve.

A lépcsőház értéke elsősorban az átlós hálós mezőket soroló, oldalról és felülről szegecselt pántokkal és díszlapokkal fogott korlát, ill. a kapualj szürke-fekete levél-motívumos, pont-vonal geometriájú kedves terazzo-burkolata.

A fa-, kovácsoltvas- és vakolatarchitektúra-elemek játékos, szinte meseszerű részletei

Az első emeleten „komolyabb”, a harmadikon „könnyedebb” megfogalmazásúak a courd’honneur erkélyei

A vaspálcás utcai és az eredeti fa házkapu

A déli udvari épületszárny három emeletének függőfolyosója: finom vakolat-architektura, igényes korlát, eredeti zöld színre festett eredeti nyílászárók

Részben megmaradt vakolat-architektura, dekoratív terazzo-burkolat a kapualjban, eredeti, szép rácsozat a lépcsőházban (a padlásra vezető kar egyszerűbb, geometrikus vonalvezetésű kialakítással)

36943 / LÓNYAY U. 52.

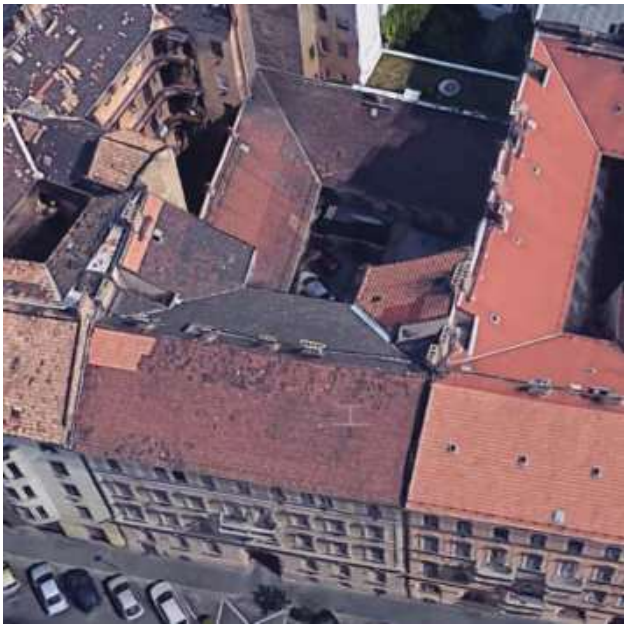

HRSZ	36943	TÖMBSZÁM	128
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 52.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

36944 / LÓNYAY U. 50.

HRSZ	36944	TÖMBSZÁM	128
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 50.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, alacsonyabb hátsó épületrésszel	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	tagolt, nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója.

36945 / BAKÁTS U. 5.

HRSZ	36945	TÖMBSZÁM	128
MEGNEVEZÉS		CÍM	Bakáts u. 5.= Lónyay u. 48.
STÍLUS	enyhe szecessziós jegyeket mutató épület	ÉPÜLT	1905 (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros sarok épület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

36949 / RÁDAY U. 47.

HRSZ	36949	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 47.
STÍLUS	romantizáló koraeklektikus	ÉPÜLT	1870-es évek vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	Nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

Korábbi adatlap fotója.

36951 / RÁDAY U. 41.

HRSZ	36951	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 41.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	dupla belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Korábbi adatlap fotója.

36952 / RÁDAY U. 39.

HRSZ	36952	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 39.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1880
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Ráday u. 36. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú utcafronti szárny mögött körülépített udvaros beépítés	UDVAR	dupla, belső zöld
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	részleges tetőtér beépítés

Korábbi adatlap fotója.

36953 / BAKÁTS U. 6.

HRSZ	36953	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS		CÍM	Bakáts u. 6.
STÍLUS	szecessziós (valószínűleg leszegényítve)	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat kijelölt műemléki környezet	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés, tengelyben zárterkéllyel	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	tengelyben oromzatos tető kiemeléssel
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Korábbi adatlap fotója.

36954/ LÓNYAY UTCA 46

HRSZ	36954	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Lónyay utca 46 = Bakáts utca 4
STÍLUS	későeklektikus, gótizáló elemekkel	ÉPÜLT	1912
ÉPÍTÉSZ	Bach János	ÉPÍTTETŐ	Bartha István
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	későeklektikus stílusú, belső udvaros bérház, földszintjén irodákkal, belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglaarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	irodák
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	sarokkupola, oromzatos
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Bakáts térre a Duna felől tengelyesen rávezető Bakáts utca meghatározó sarok-épülete a Lónyay utcai kereszteződés északi sarkán álló nagy későeklektikus épület, amely hangsúlyos városképi szerepet tölt be. A sarkot a harmadik szintről induló zárterkély, az azt koronázó kis torony és a kis kiállású, széles sarokrizalitra ülő oromzatok emelik ki. Az épületet a szokatlan homlokzati színösszeállítás (tégla-piros és erős sárga) és felületi minőség (fénylő hatású, mázas kerámiatégla-burkolat) is hang-súlyozza. (Több ehhez igen hasonló ház áll a városban, melyek közül feltehetően azonos építész keze alól került ki a XI., Bertalan Lajos u. 26. sz. épület).

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A rombusz alakú telken álló saroképület két utcára néző homlokzata egyenlő hosszú, kialakításuk is lényegében azonos, a sarokra szimmetrikus.

A különös tömegalakítású lakóház részletformáiban a későeklektikára jellemző egyik irányzat szerint a gótika középkori építészeti elemeit alkalmazta. Különös színtársítás a piros tégla mellett alkalmazott másik erős és meleg szín: a sárga, a tégla inkább a törtfehér, vagy halvány drappos kiegészítő színt kívánná maga mellé. A nyílászárók különböző árnyalatú zöld színűre festettek, a földszinti mély tompa-zöld illeszthető legjobban a – talán túl sok különböző elemből építkező – díszes homlokzatba.

A nútolt, kváderezett vakolt földszinti sáv fölötti ötemelet magas homlokzatot fényes mázas-tégla burkolattal látták el, melyet az ablak-keretezések, ill. az összefogott ablakmezőket keretező sárga vakolt betétek, zárterkélyek és áttört kőmellvéddel kialakított erkélyek díszítenek.

Sajátos és kissé érthetetlen a földszinti sáv hangsúlytalan kialakítása, mely mind anyagában (műkő lábazaton álló szegmensíves ablaksor, nútolt vakolatarchitektúra erőtlen, aránytalanul keskeny – utólag betervezett - ál thereleosztó boltív-motívummal), mind festésében (szürkésbarna) „alulmúlja” az emeletekét.

Az I. emelet ablakai a földszinti kváderezett falsávon síkban végigfutó vakolt könyöklőn sorakoznak. Az ívesen záródó ablakok egyenes záródású mélyedésben állnak, a felső ívháromszögek vakoltak. A tompán levágott épületsarkot a földszinten bejárati kapu, az emeleten - a II. emeletről induló sarok-zárterkély hangsúlyos tömege alatt – konzolokon álló kőrácsos kis erkély hangsúlyozza.

Az épület két alsó szintjét záró övpárkányon állnak a második emelet ablakai és innen indul a három zárterkély is. A II. emeletet a fényes kerámiatégla-burkolatú mezőbe kép-szerűen kiemelt keretezéssel elhelyezett egyes (a sarokrizaliton) és ikerablakok sorolása jellemzi. A román, a gót és a reneszánsz építészetben gyakran alkalmazott közös keretezésű kettős, ill. hármasablakok uralják a III.-V. emelet homlokzatsávját is, de a II. emelettől eltérően a három felső emeletsávnak hangsúlyosan összetartozó megjelenést ad az itt vezetett két sárga, széles, vakolt, mintázott övpárkány. A felső szinteken a mázas piros kerámiatégla-burkolat csak függőleges sávokban jelenik meg. Itt a kettős ablakok helyett háromosztatú, a gótika ablakosztó kőpálcáira emlékeztető elválasztású - a IV. emelet hármasablakain a homlokzatsík elé szerkesztett, fölül az övpárkányig, alul az ablakköténye re továbbvezetett kialakítású – ikerablakok jelennek meg, melyek szegmensívvel, velencei-hatású karéjos ívzárással és félkörívvel záródóan sorakoznak a széles, sárga könyöklőpárkányokon.

Az oromfalas kiemeléssel hangsúlyozott sarokrizalit felső szintjén az ablakok között vakívek, bennük rossz állapotú nőalakos falfestmények, az ívháromszögekben aranyozott mozaikbetét, a IV. emeleten a karéjos ablakzáródás feletti ívmezőkben szintén - átlós geometriájú - aranyozott mozaikbetét, a III. emelet nyílászáróinak sárga keretein ugyancsak keretező mozaikberakás látható.

A homlokzatokon megjelenő erkélyek egy része a zárterkélyekhez kapcsolódik, másik része a sarokrizaliton és a bejáratok fölött pontszerűen helyezkedik el. Mellvédjeik szintenként különböző mintázatú áttört kőrácsok.

A sarok-zárterkély a széles koronázópárkány fölött hatszög-alaprajzú alacsony attikafallal, majd arra ülő, csúcsdísszel ellátott, cserépfedésű toronnyal zárul. Mellette a két utcára néző, szintén attikafallal induló ablakos oromzatos kiemelés. Rendkívül bántó az ereszcsatorna érzéketlen vezetése a hangsúlyos épületrészen.

A Lónyay utcai íves kapuzatnak hangsúlyt ad a magas lábazaton álló, geometrikus díszítésű záróív, ill. az azt „tartó” kétoldali stilizált korinthoszi oszlopfővel, bizonytalan (stílustalan) oszloplábbal kialakított

kőoszloppár. Eredeti faragott fakapu, fölötte utólagos sima üvegezés.

BELSŐ ÉRTÉKEK

A kapualj, a lépcsőház és az udvari homlokzatok is bővelkednek érdekes díszítésekben, melyek csaknem hiánytalanul megvannak. Felépítésük egy átlagos tehetségű építész lelkes és gondos munkájáról tanuskodik.

Az épületbelső számos díszítőeleme már a szecessziót idézi.

A kapualj díszítőelemeinek stílus-, forma- és színvilága igen változatos. A fal mintegy másfél méter magas csempeburkolata a fekete lábazati sorok után vajszínű, melynek felső sávját – és a házmesterlakás ajtajának keretezését - arany-kék-piros színű szecessziós (negyedméretű) kis mozaikcsempék sora díszíti (melyet sajnos a levélláda-sor érzéketlen elhelyezése részben takar). Sajátos az oldalfalakra is nagyívsugarú holker-átvezetéssel „lelógó" kazettás rendszerű, pontdíszítéses mennyezeti gipszstukkó-kialakítás. Erős zöld színezése túl hangsúlyos, nyomja a zárt, sötét teret, a Madonna-mozaik színvilágától is idegen. Törtfehér festés ajánlható. Érdekessége a ház fogadóterének a pesti századfordulós bérházakban (és itt Ferencvárosban is: Kinizsi u. 31., Lónyay u. 17.) gyakran megjelenő Mária a kis Jézussal ábrázolás: itt mozaikkép formájában. A közvetlenül a kép alá szerelt táblák igen zavaróak. A földön erőteljes, dús mintázatú cementlap-burkolat.

Az „L"-alakú kapualj-fogadótérből fa lengőajtón át érhető el közvetlenül az udvartérbe erősen beálló lépcsőház miatt viszonylag szűk rombusz-alakú burkolt udvar. Egykori piros-fehér cementlapburkolata már csak néhány méteren a kapualj előtt maradt meg. Az udvarra szabadon nyíló melléklépcsőház igen dekoratív, sze¬cessziós elemeket (levélminta, háromszög-díszű pálca stb.) alkalmazó kovácsoltvas korláttal védett, mintája a ház függőfolyosóin, ablak- és ajtórácsain szinte hiánytalanul ismétlődik és ad külön többletértéket az épületnek. Az udvari melléklépcsőház melletti falsávon korabeli harang látható (megkongatásával a házban szorgalmaskodó házmester könnyen elérhető volt, de szükség esetén a ház lakói is „összegyűjthetők" voltak a gangokon).

A kapualjból a lépcsőházba néhány elegáns, feltehetően tardosi vörösmárványból készült lépcsőfok vezet. A liftszekrény nem eredeti, de a lépcsőházból és a függőfolyosókról nyíló eredeti szecessziós ajtók és ablakok, azok homlokzati gipsz- és vakolatarchitekturális keretezése szinte hiánytalanul megmaradt, akárcsak a piros-kék dominanciájú cementlapburkolat a függőfolyosókon. A szép, egységesen fennmaradt korlátokat már említettük, de a legfelső emeleti gang üvegtetővel való fedését és annak kecses, inda-motívumú kovácsoltvas tartószerkezetét nem.

Összességében az épület – bár „a kevesebb talán több lehetett volna" – számos értéket mutat fel és egyedi stílusú értékhordozó a kerületben.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

1985-ös adatgyűjtés szerint a házat a „Hangya" Szövetkezet Nyugdíj Intézete építette lakások céljára. Több lakó beszámolt róla hogy a Hangya Szövetkezet tisztviselőjeként jutott a lakás bérletéhez 1935-ben, ill. 1938-ban. Ugyanakkor a Fővárosi Mérnöki Iroda Tervtárában fellelhető eredeti tervdokumentáción a ház építtetőjeként Bartha István neve szerepel („nagyságos Bartha István úr ötemeletes lakházának tervezete; műépítész: Bach János; Holub János és társa építőmester" - felirat). A Fővárosi Mérnöki Iroda Tervtárában fellelhető tervdokumentációk szerint 1929-ben kisebb belső átalakításokat végeztek az épületben. A ház tulajdonosa ekkor a Budapest-vidéki Kőszénbánya Rt. volt. Feltehető, hogy a Hangya Szövetkezet csak később, a 30-as években vette át a házat.

1968-ban felújítási tervet készített a BUVÁTI (tervezők: Kardos/Varsa) az épületre. Az IKV (Ingatlankezelő Vállalat) a munkálatokat 1971-ben fejezte be.

A lakók emlékezete szerint a kapu fölött és a kapuszárnyakon eredetileg ólomüveg-ablakok voltak, melyek az ostrom alatt megsérültek. Tatarozáskor ablaküveggel cserélték ki őket.

A Népszava 1909. szeptember 3-i száma arról tudósít, hogy a Bakáts és a Lónyay u. sarkán lebontottak egy földszintes házat, amelyben az. ún. „Határcsárda" működött.

Kérdés, hogy az egykori Határcsárda melyik sarkon állhatott. Az 1909-es évszámból arra következtethetünk, hogy az említett Határcsárda nem valószínű, hogy a Lónyay u. Duna-felé eső páratlan oldalán állt volna, mivel a mai Zsil u. – Lónyay u. – Bakáts u. – Közraktár u. által határolt tömbök területén a Machlup-féle Bőrgyár működött az 1870-es évektől az 1930-as évekig, a Bakáts u. – Lónyay u. – Boráros tér – Közraktár u.

által határolt tömb területe pedig az archív térképek alapján beépítetlen volt. A XIX. sz. közepén nyitott egykori Bőrgyár u. (ma: Bakáts u.) áttörése a volt Két nyúl u. (ma: Lónyay u.) páros oldalán egy már ott álló „L”-alakú épület átvágásával járt, melynek megmaradt egyik része a Bakáts u. északi, másik a déli sarkára került. E két épületrész lebontására a két sarok XX. sz. eleji beépítésekor került sor. Az északi sarkot 1912-ben, a délit cca. 1905-ben építették be, így feltételezhető, hogy az újságcikk az északi, a Lónyay u. 46. sz. telken állt elődépületről ír:

„A Határcsárda titka

A régi Pest értékes emlékei közé tartozott a Ferencvárosban a Lónyay utca és a Bakáts utca sarkán egy öreg földszintes ház. Valamikor hangos vígasság járta falai között, mert e ház volt a „Határcsárda”. A város fejlődése most ezt a házat is elsöpri. A régi gazdája eladta mindenestől. Az új gazda most lebontatja és modern palotát építtet a helyére. A bontás közben a konyha padlója alatt négy emberi csontvázat találtak a kőmívesek. Nyomban jelentést tettek a rémes leletről. A vizsgálat máris megállapította, hogy a csontvázak kb. 30-35 éve fekhetnek elásva a padló alatt. Hogy kik lehetnek az oly rég föld alá került emberek, nem tudja senki. A csárdába valamikor vagyonos marhakereskedők jártak mulatni. Valószínű, hogy a régi csárda tulajdonosa meggyilkolta és kifosztotta vendégeit, de bizonyosat most már aligha lehet megtudni.”

A Hangya Szövetkezet a magyar mezőgazdasági szövetkezeti mozgalom egyik legnagyobb szervezete volt, amelyet 1898-ban gróf Károlyi Sándor alapított

Giltán Tivadar gyűjtése alapján (Budapesti Városvédő Egyesület)

A zárterkélyekkel, áttört kőmellvédes erkélyekkel, saroktoronnyal, oromfalas kiemelésekkel, gotizáló részletekkel, mázas kerámiatéglával, arany mozaikbetétekkel dúsan díszített homlokzatok

Gotizáló részletformálású, sárga vakolt falsávba foglalt kettős- és hármas-ikerablakok, zárterkélyek a III.-V. emeleti homlokzaton

Ajtók: az egykori házmesterlakás mozaikcsempével keretezett ajtaja, az utcai faragott kapuzat, az udvarra vezető csapóajtó; és a megmaradt korabeli harang az udvarban

A sajátos kazettás mennyezeti stukkódíszítés, a falpillér hangsúlyos helyére készített Madonna-mozaik és a lépcsőházba vezető elegáns vörösmárvány lépcsősor

A fölső emeleti függőfolyosó szecessziós, kecses inda-motívumú kovácsoltvas tartószerkezetén nyugvó üvegteteje, a dekoratív, levélmintás korlát és a lépcsőház ablakának fejet formázó díszítésű keretezése

A ház szinte hiánytalanul megmaradt belső mikroarchitektúrája: eredeti ajtók, ablakok, rácsozatok, nyíláskeretező ornamentika; a nyílászárók mély zöld festése (bal alsó kép) felel meg feltehetően az eredeti színnek

A faliszekrény lehetőleg falba süllyesztendő, vagy az ajtótól eltérő színre festendő

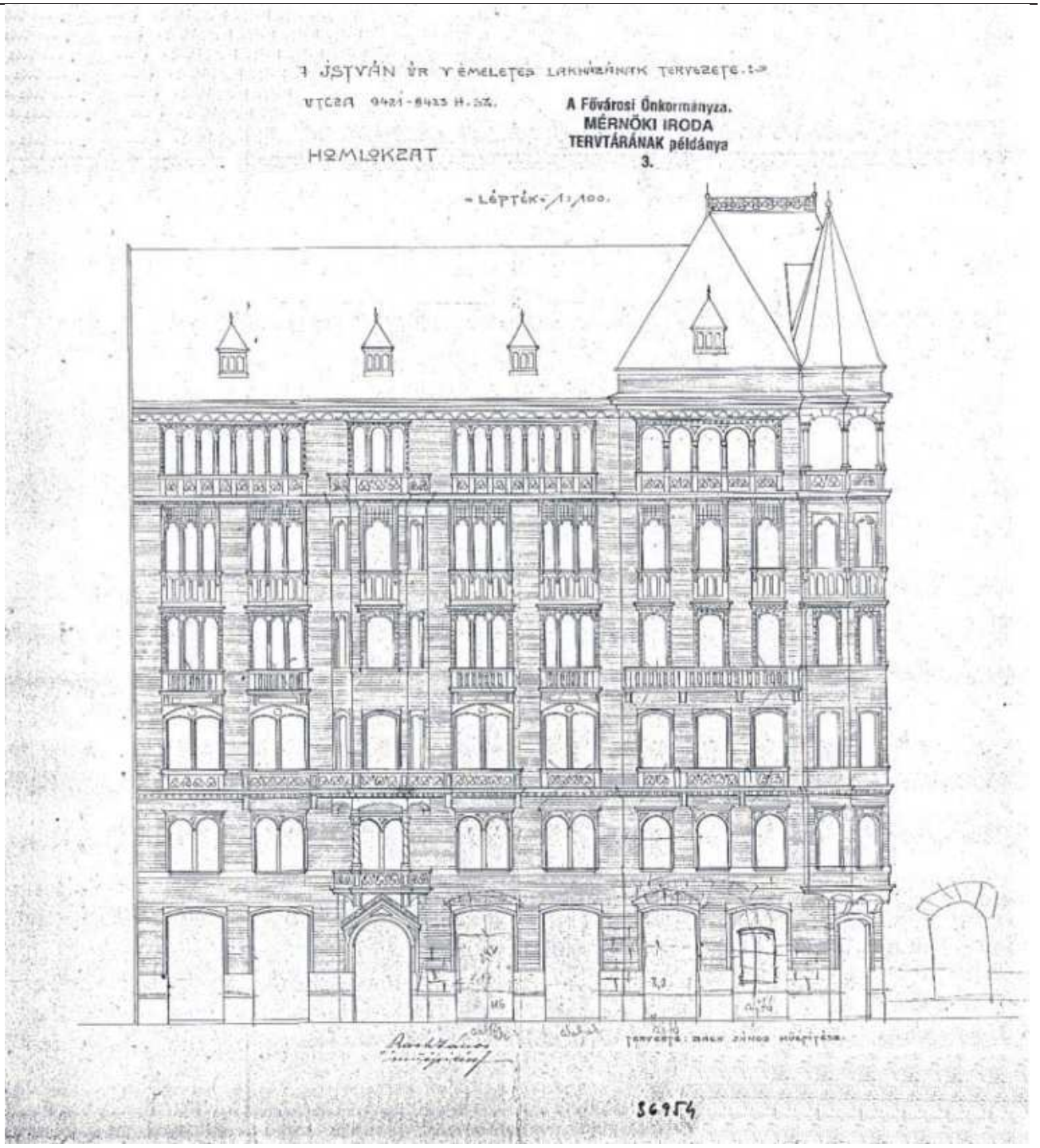

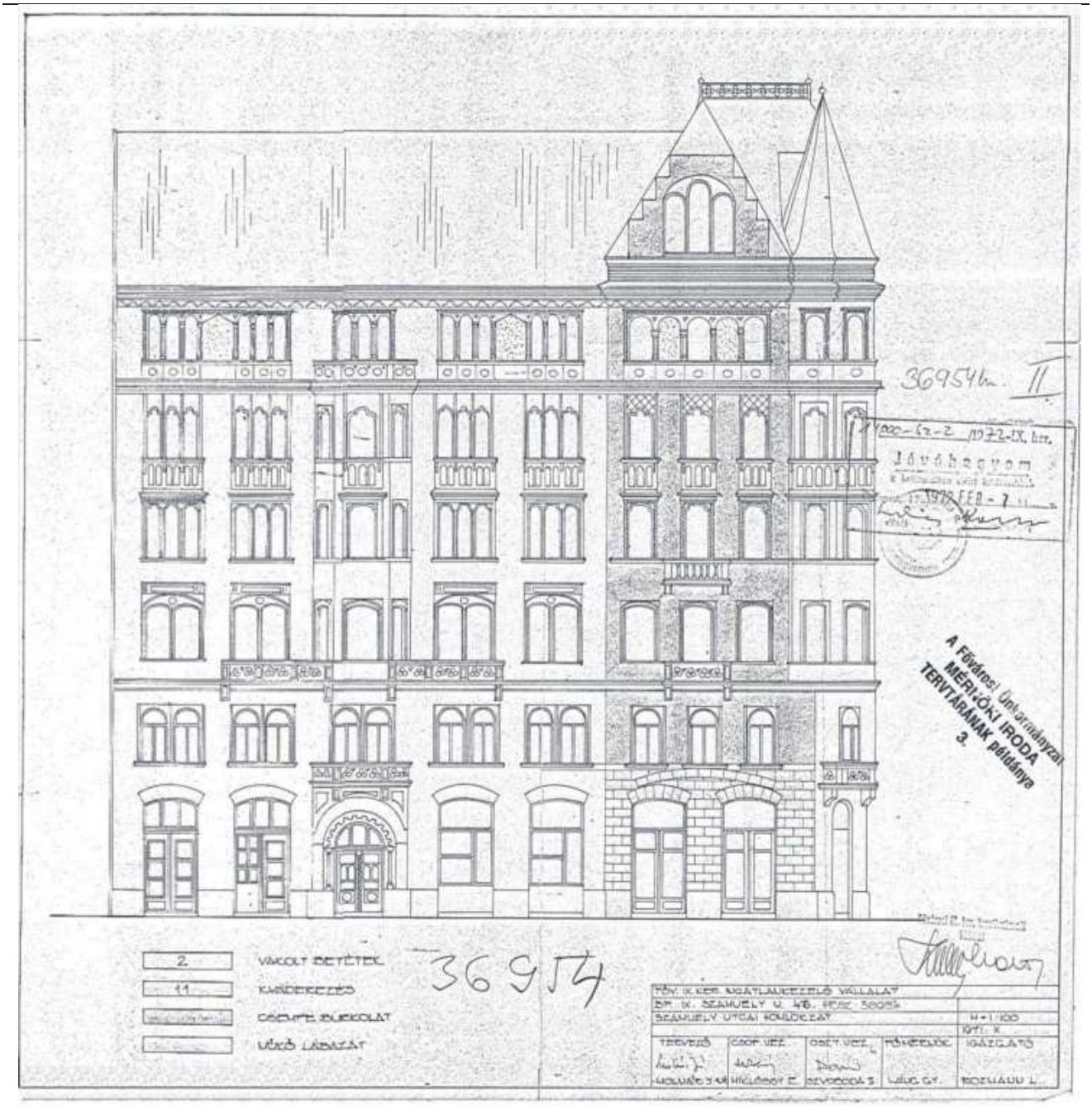

Igényes és igen dekoratív a szecessziós elemekből álló, az épületben mindenütt magmaradt kovácsoltvas korlát

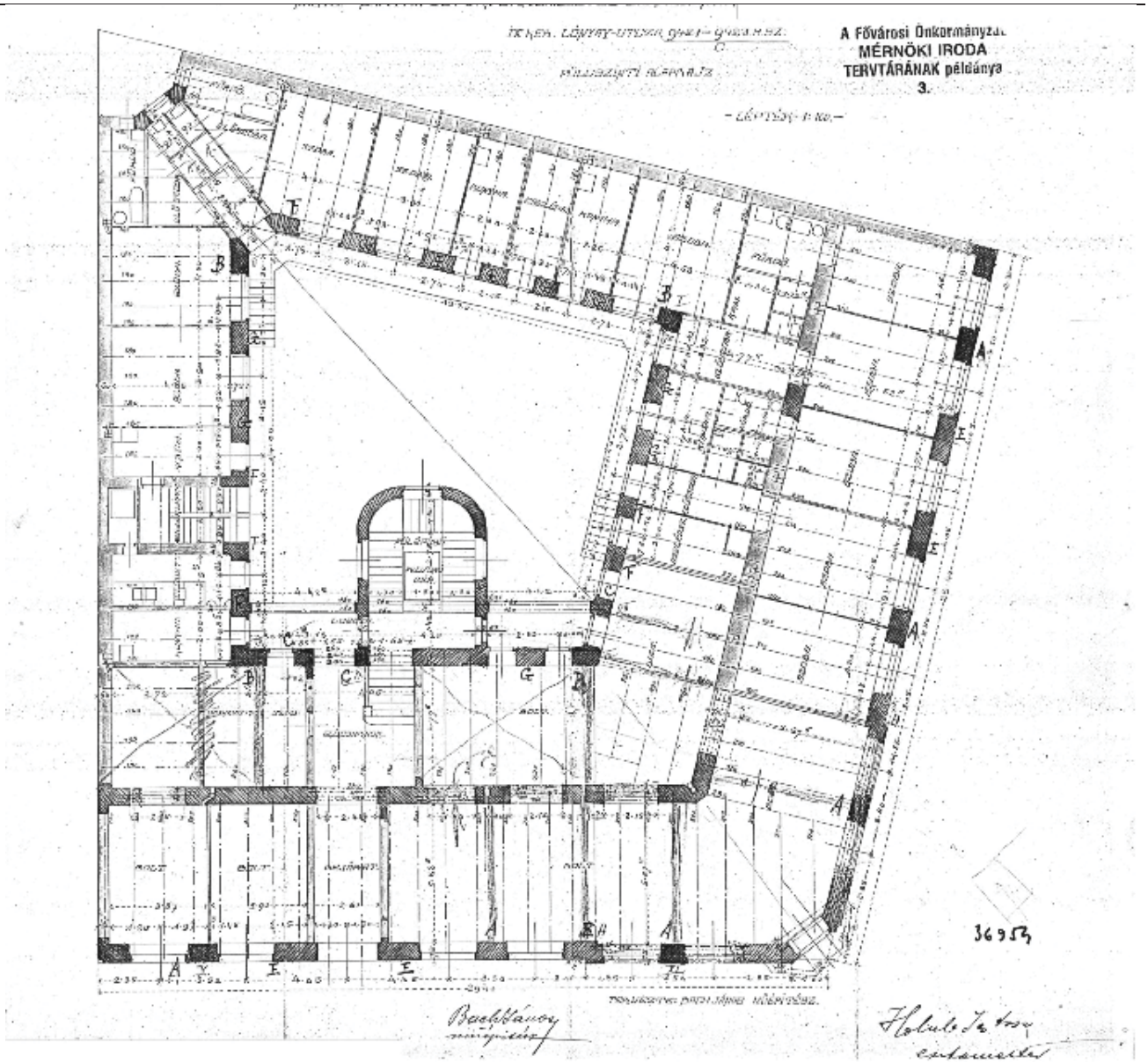

Nem megvalósult tervváltozat a Lónyay u.-i homlokzatra - (Főpolgármesteri Hivatal Központi Műszaki Nyilvántartó Mérnöki Iroda Tervtára)

A lakóház Lónyay u. felőli homlokzatterve - (Főpolgármesteri Hivatal Központi Műszaki Nyilvántartó Mérnöki Iroda Tervtára)

A lakóház eredeti, Bach János műépítész által tervezett földszinti alaprajza 1911-ből - (Főpolgármesteri Hivatal Központi Műszaki Nyilvántartó Mérnöki Iroda Tervtára)

36956 / LÓNYAY U. 42B.

HRSZ	36956	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 42b.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a szomszédos 42a. sz. épülettel utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Korábbi adatlap fotója.

36957 / LÓNYAY U. 42A.

HRSZ	36957	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 42a.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a szomszédos 42b. sz. épülettel utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

36960 / LÓNYAY UTCA 36.

HRSZ	36960	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Lónyay utca 36.
STÍLUS	eklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, dupla, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	dupla belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

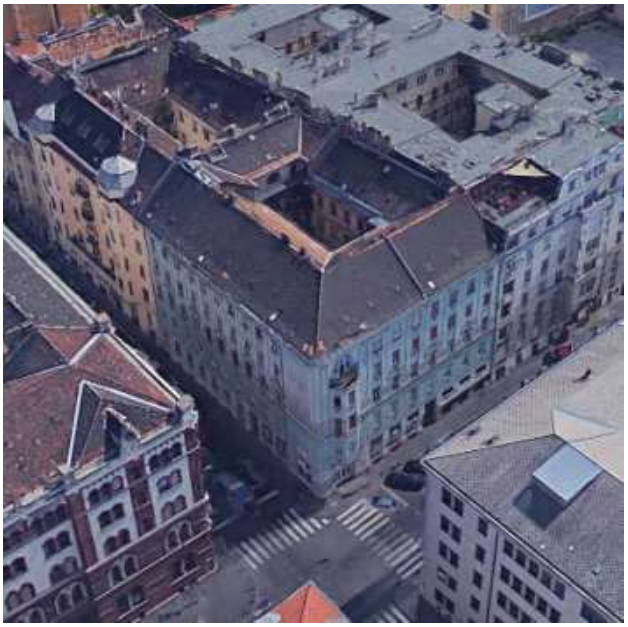

36961 / KINIZSI UTCA 9. = LÓNYAY UTCA 34.

HRSZ	36961	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Kinizsi utca 9. = Lónyay utca 34.
STÍLUS	eklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+4	ÁTALAKÍTÁS	

STOP

36962 / KINIZSI UTCA 11.

HRSZ	36962	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Kinizsi utca 11.
STÍLUS	eklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+5	ÁTALAKÍTÁS	

36963 / KINIZSI U. 13.

HRSZ	36963	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS		CÍM	Kinizsi u. 13.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1907-08
ÉPÍTÉSZ	Waczula József	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	e házban lakott 1929-33 között Áprily Lajos		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	szuterén üzlethelyiségek
TETŐFORMA	tagolt, nyereg és félnyeregtető, utcafronton középső kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	jobb oldali oldalszárnyon emeletráépítés
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Korábbi adatlap fotója.

36965 / RÁDAY U. 37.

HRSZ	36965	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 37.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	cca. 1910
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Ráday u. 36. sz. alatti műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a közel teljesen megmaradt homlokzatarchitektúra helyreállítása szükséges; szép, eredeti, szecessziós fakapu		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, T alakú beépítés	UDVAR	baloldalon lichthof, jobb oldalon összefüggő burkolt, zárt udvar
HOMLOKZAT	aszimmetrikus szerkeztésű, szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	tagolt, összetett, nyereg tető, gerincnél lapostetős betéttel, dupla tetőtéri szinttel	FELÉPÍTMÉNY	utcafronton dupla oromzatos felépítménnyel
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Korábbi adatlap fotója.

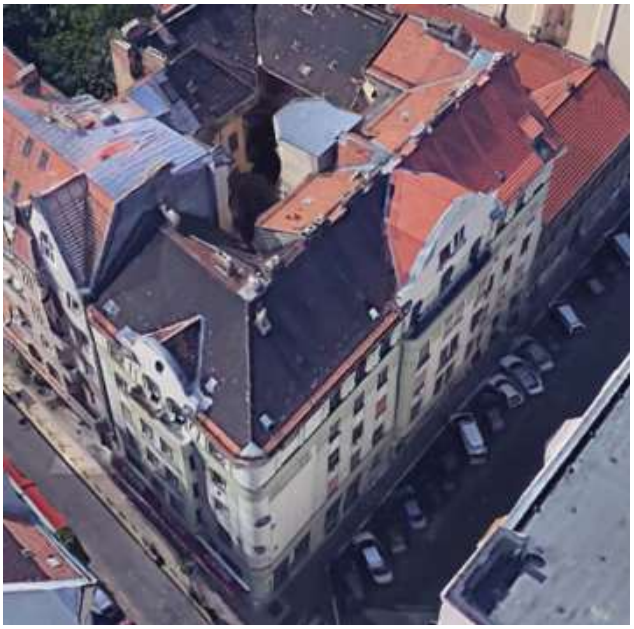
Az épület utcai főhomlokzata az 1960-as években

A ház kedves, eredeti kapuja

36966 / KINIZSI U. 17.

HRSZ	36966	TÖMBSZÁM	121
MEGNEVEZÉS		CÍM	Kinizsi u. 17. = Ráday u. 35.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	L alakú, összefüggő udvaros saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat, zárterkélyekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető Ráday utca felé oromzatos kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Fotó korábbi adatlapról.

Fotó korábbi adatlapról, az épület Ráday utcai homlokzata.

36972 / LÓNYAY U. 28.

HRSZ	36972	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 28.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ	Herczegh Zsigmond	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	hátsó szárnyon részleges emelet ráépítés

Fotó korábbi adatlapról.

36974 / LÓNYAY UTCA 24.

HRSZ	36974	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Lónyay utca 24.
STÍLUS	art-deco	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: közterületről látható homlokzatok, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utca felé nyított udvarral, belsőudvarral	UDVAR	belső és külső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, két oldalt torony szerű zárással, utca felé tetőkiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	

EXV-975

ALTA STUDIO

AITA STUDIO
AITA STUDIO PROP & DECOR RENTALS

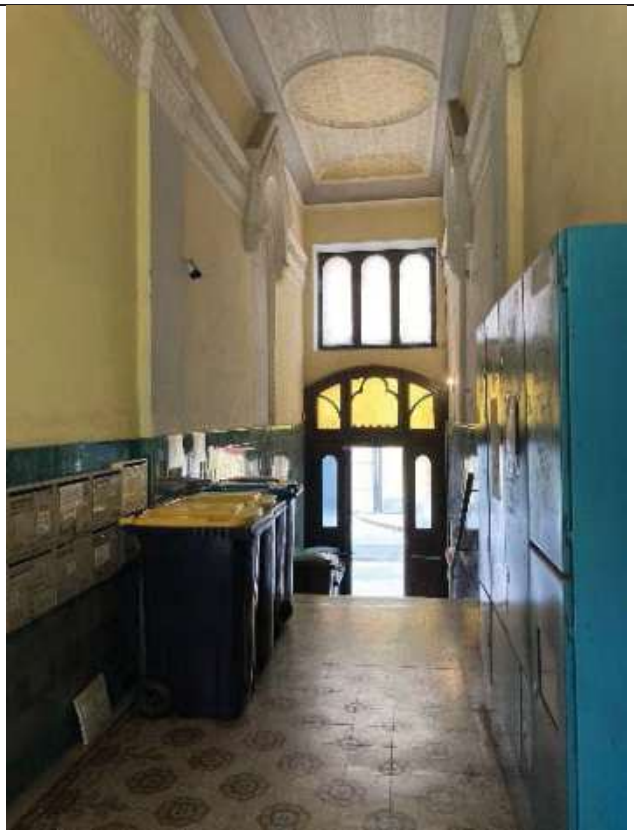

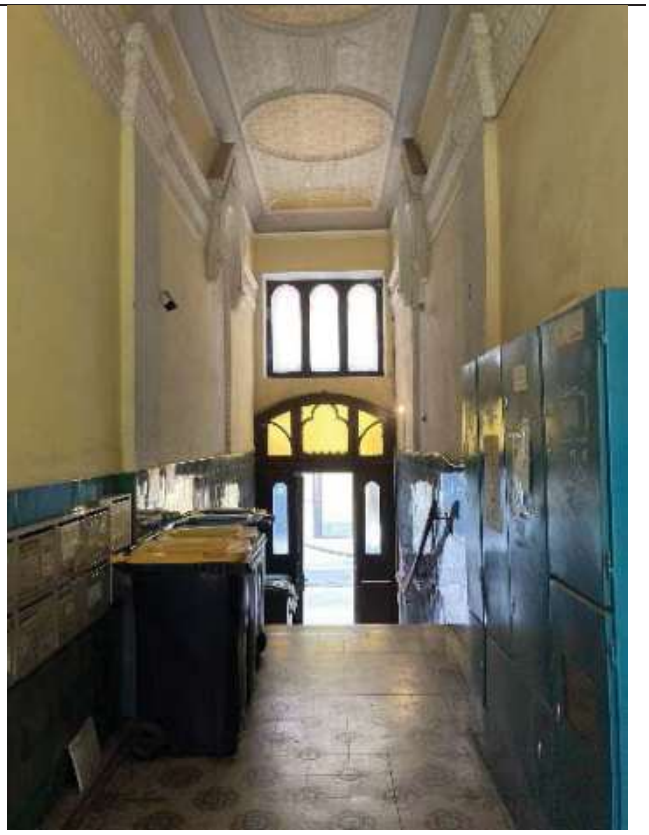

13

36975 / RÁDAY U. 31.

HRSZ	36975	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 31.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	utcáról nyíló „T”-alakú udvarra szervezett beépítés	UDVAR	jobboldal burkolt, utca felé nyitott, baloldalt zöld, tömbbelsőhöz kapcsolódó udvar
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	összetett nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	tetőfelújítás, visszahúzott +1 szint

Fotó a 2003-as adatlapról.

Fotó a 2003-as adatlapról.

36976 / RÁDAY U. 29.

HRSZ	36976	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 29.
STÍLUS	késöeklektikus	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

36977 / RÁDAY U. 27.

HRSZ	36977	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 27.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, hátsó emelt U alakú épületrésszel	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	tagolt, nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

Fotó 2003-as adatlapról.

36978 / RÁDAY U. 25.

HRSZ	36978	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 25.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1912
ÉPÍTÉSZ	Szamek Sándor	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Fotó a 2003-as adatlapról.

36979 / RÁDAY U. 23.

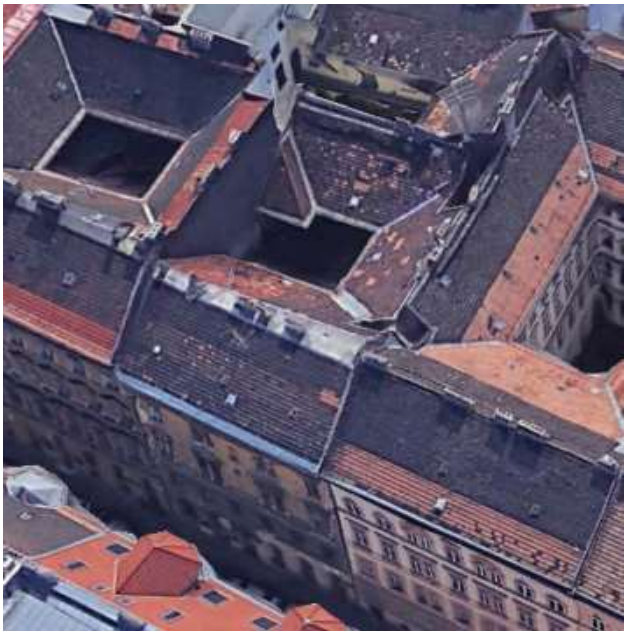
HRSZ	36979	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 23. = Mátyás u. 17.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1893
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Fotó korábbi adatlapról.

36980 / MÁTYÁS U. 15.

HRSZ	36980	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Mátyás u. 15.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a harmadik emeleti homlokzatsáv szimmetria-tengelyében üres szoborfülke		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	tagolt, nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

36981 / MÁTYÁS U. 13.

HRSZ	36981	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Mátyás u. 13.
STÍLUS	koraeklektikus, romantikus részletekkel	ÉPÜLT	1880-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a szomszédos 11. sz. épülettel azonos homlokzatú		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Fotó korábbi adatlapról.

36982 / MÁTYÁS U. 11.

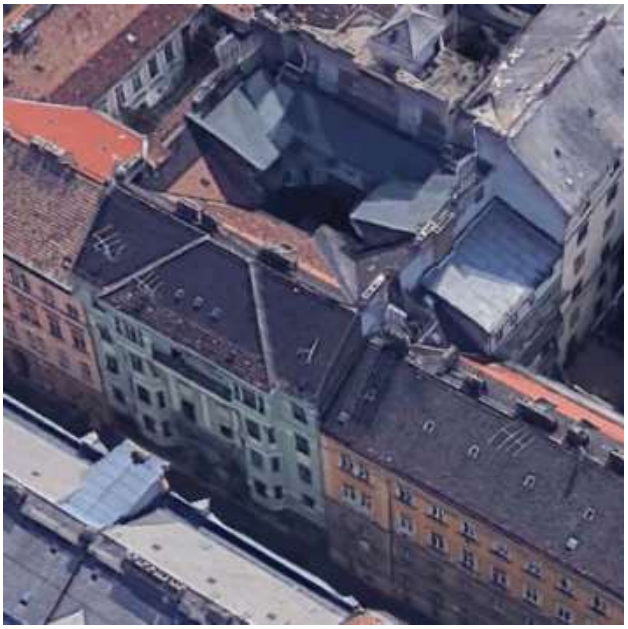
HRSZ	36982	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Mátyás u. 11.
STÍLUS	koraeklektikus, romantikus részletekkel	ÉPÜLT	1880-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a szomszédos 13. sz. épülettel azonos homlokzatú		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Fotó 2003-as adatlapról.

36983 / MÁTYÁS U. 9.

HRSZ	36983	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Mátyás u. 9.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	összetett, nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Korábbi adatlapról fotó.

36984 / LÓNYAY U. 22.

HRSZ	36984	TÖMBSZÁM	116
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 22. = Mátyás u. 7.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1895
ÉPÍTÉSZ	Aigner Sándor (?)	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház – eredetileg a Szállodások és a Vendéglősök Ipartestülete székházának épült	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Fotó 2003-as adatlapról.

36986 / LÓNYAY U. 20.

HRSZ	36986	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 20. = Mátyás u. 12.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	sarkon üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója.

36987 / MÁTYÁS U. 14-16.

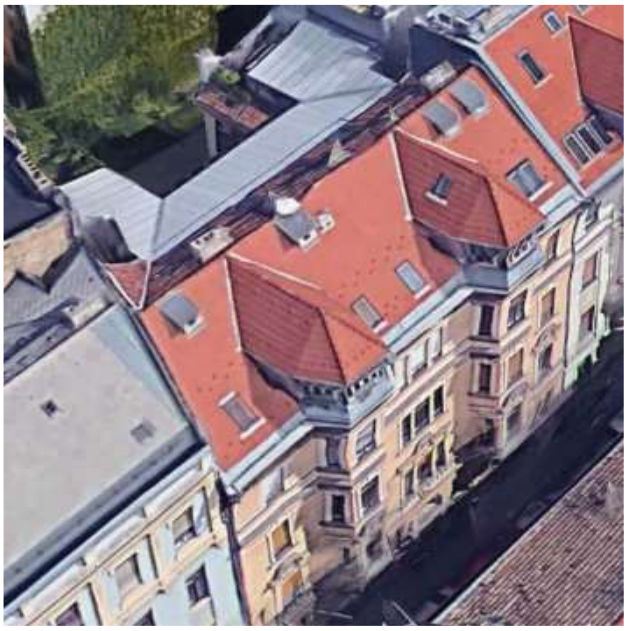
HRSZ	36987	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS		CÍM	Mátyás u. 14-16.
STÍLUS	koraszecessziós	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	a Vám– és Pénzügyőrség intézményei, lakások (egykor Pénzügyőrségi laktanya)	FÖLDSZINT	szuterén
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, középen kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	hátsó épületszárnyon emelet ráépítéssel

Fotó 2003-as adatlapról.

36988/ MÁTYÁS U. 18

HRSZ	36988	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mátyás u. 18
STÍLUS	késő eklektikus, szecessziós elemek	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ	Feszty Gyula	ÉPÍTTETŐ	Feszty Gyula
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	utcaképi együttes
LEÍRÁS	„Feszty Gyula házcsoportja” Mátyás u. 18.-20.-22. A három épület utcaképi együttest alkot.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, hátsó oldalán kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar
HOMLOKZAT	vakolatdíszes	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	zárterkélyek felett kiugró feléptmény
SZINTSZÁM	F+3 +T	ÁTALAKÍTÁS	utólagos tetőtérbeépítés

VÁROSKÉPI SZEREP:

A párkányvonallal együtt megmozgatott, két karakteres osztópárkánnyal lendületesen tagolt, különböző alaprajzi megoldású, hullámzó vertikális ritmust adó emeleti zárterkélysoros épületek sajátos dinamikus utcaképet adnak a szűk utcában. A homlokzati architektura különbözőségei ellenére a tömegkezelés hasonlóságai, az erőteljes osztó- és zárópárkányok magassági azonossága egyedülálló értékű, ritka utcaképi összetartozást, együttes-értéket kölcsönöz a három épületnek.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Az épületegyüttes házai jellemzően a historizmus stílusjegyeit mutatják föl, de a dinamikusan megmozgatott homlokzatok és főleg a 20.sz. épület jónéhány architektonikus eleme már a szecesszió felé mutat.

Mindhárom ház tömegjátékának jellegzetes szecessziós formát ad a két zárterkély-sáv, amelyek a tetőig felnyúlnak. A legfelső szinten is kialakított zárterkélyek adják az épületegyüttes fő jellegzetességét, az ívesen hullámzó, koronázó széles főpárkányt (általában a legfelső szinten az alsóbb emeletek összefogott zárterkélysora nyitott erkélyként lezárul, így a párkányvonal egyenes záródású). Csak a Ráday utcai sarok kialakításánál érvényesül az általános „szabály”: e helyen a zárterkélysor nyitott erkélyben zárul. Fölötte attika-szerűen kialakított falsávon: „Feszty Gyula házcsoportja” felirat utal a tulajdonos személyére.

Az épület homloksíkjából kiugró zárterkélyek nemcsak városképi értékkel bírnak, de lakóértéknövelő tényezők is: növelik a szoba területét, sajátos atmoszférát kölcsönöznek a térnek, kedvezőbb bevilágítást tesznek lehetővé és jobb kilátást biztosítanak a szűk utcába. A saroképületen a két utcára néző ferdén lecsapott rövid homlokzatsávon kialakított harmadik emeleti nyitott erkélyt a Ráday (akkor Soroksári) utcára való nagyobb, szabadabb rálátás igénye indokolhatta.

A házak (Mátyás u. 18., 20.) felújítása során kialakított – kialakuló, a zárterkély-sort toronyszerűen folytató tetőtérbeépítések elvileg elfogadhatóak, mivel a szecesszió is kedvelte a tető megmozgatását, de soha nem verandákat tett toronyként a házakra (további kérdés a tetőtérbeépítés nemkívánatos hatása: az igen szűk és sötét udvarok, ill. alsó szinti udvarra nyíló helyiségek helyzetének további ellehetetlenítése).

Mátyás u. 18.

A barokk, rokokó és copf stíluselemekkel dúsan megrakott homlokzat jellegzetesen a későeklektika és a szecesszió határán helyezkedik el. Barokkos részletekkel formált későeklektikus kapuzata erőteljes párkánnyal zárul, felette a lépcsőház megvilágítását szolgáló ablakkal.

A ház legutóbbi felújítása nem szerencsés: habos epertorta színezésével sem a kor, sem Budapest építészeti hagyományaira nincs tekintettel, egyáltalán nem épületre való színeket alkalmaz. Az önkormányzati rendelet – azóta - előírja a választható színek szempontjait, amelyek illenek az eklektikához illetve a szecesszióhoz. Nem szabadna eltérő színeket alkalmazni a tagozatokon, legfeljebb kis árnyalatnyi különb-séggel. Néhány megkötéssel a szomszédokkal való jó együttes hatás is meghatározható. (A kivitel sajnos a tetőtér-átengedés fejében végzett munkák jellegzetes hanyagságát mutatja: bár jellemzően többet ér a tetőtéri építési lehetőség, mint a homlokzat- és lépcsőházfelújítás költsége, mégis sokszor azon is spórolnak, eseten-ként silány látszatmunkát végeznek (konvektorrács környéke, elektromos vezetékek, részletek – ld pótlap 3)). Bántó az első emeleti falsíkon elhelyezett, önmagában is csúnya, az épülethez nem illeszthető közvilágítási lámpatest.

Mátyás u. 20.

Az egyidőben épült, városképi együttest alkotó három épület közül a Mátyás u. 20.sz. ház homlokzati kialakítása szakít leginkább a historizáló részletformákkal (ezt a „szakítást” tömegkezelésében mindhárom épület megteszi) és ad szomszédjainál nagyobb teret a szecesszió stílusjegyei megmutatásának. Az íves kialakítású zárterkélyek vertikális hangsúlyát igen erőteljes, széles párkánnyal osztja a második emelet fölött. A zárterkélyek ablakait is határozott vízszintes szemöldökkel hangsúlyozza. A homlokzat síkban fekvő ablakait függőleges falmélyedésbe helyezi, a köztük lévő falmezőket jellemzően geometrikus vakolatdíszekkel látja el. A homlokzaton a hangsúlyos későeklektikus kapuzaton kívül csak egy-egy esetleges helyen jelenik meg historizmusra utaló stílusjegyeket hordozó részlet. Az oroszlános címerrel díszített kapuzat szerkezete már a szecesszióra, stílusjegyei még a historizmusra utalnak.

Mátyás u. 22. = Ráday u. 21.

A városépítészeti többlethangsúly felelősségét magán hordó saroképület a hármas épületegyüttes talán

legkevésbé sikerült tagja. A nehézkes architektúra, a merev tömegkezelés, az eklektika (ablakkeretezés, balluszteres erkélykorlát stb.) és a szecesszió (oromfalas tetőfelépítmény, keskeny, falsávval osztott ablakpár stb.) stílus-elemeinek kissé rideg, bizonytalan együtt-kezelése eredményeképpen éppen az az épület vált jellegtelenné, amelyik a szűk utcában mellette álló társaira való figyelem-felhívás szerepére (is) hivatott. A sarok-kezelés a ház valamennyi szintjén bizonytalan: a földszinten nem használja ki a sarok-helyzet kereskedelmi és városképi előnyeit (pedig a felsőbb szinteken „levágja" a sarkot), a földszinti kemény épületsarkot ugyanakkor hangsúlyozza az első emelet zárterkélyét alátámasztó konzolpárral. A második és harmadik emeleti ablakok mai keretezetlensége valószínűen nem eredeti állapot. A tetőfelépítmény az alatta markáns vonalat rajzoló zárópárkány miatt kissé leválik a házról (stílusbeli bizonytalanság), a két utcára merőleges rövid tetőgerinc között a torony-test a magasan felhúzott, felirattal hangsúlyozott attikafal mögött „kilyukad".

BELSŐ ÉRTÉKEK:

Mindhárom épület kapualja viszonylag szűk, megvilágításukat kizárólag a kapu fölötti keskeny bevilágító-ablak és a fakapu kis rácsozott, üvegezett díszablakai biztosítják. A falak alsó, cca. 160 cm-es sávját csempeburkolat védi, mely horizontális tagolásával kedvezően osztja a szűk és magas teret (eredeti keretszegélyes, mézszínű fényes burkolat a Mátyás u. 18.-ban). A felsőbb falsíkokat és a mennyezetet gazdag – jellemzően historizáló, de akárcsak a homlokzatokon, egy-egy szecessziós elemet is alkalmazó – gipszornamentika díszíti, melyet női (Mátyás u. 20.), ill. férfi (Mátyás u. 22.) fejet formázó relief is gazdagít.

A lépcsőházból nyíló lakásajtók formai kialakítása a három épületben megegyezik (magasított elrendezés: üvegezett ajtószárnyak, felettük üvegezett bevilágítóablak). Az ajtókon látható rácsok igen igényes, finom lakatosmunkák, mindhárom épületben szecessziós formavilágúak, melyek nemcsak a lépcsőház, de a lakások komoly értéknövelő díszei is egyben (érdekes, hogy a mindhárom épületben eredeti díszrácsok közül kettő teljesen megegyezik (Mátyás u. 18. és 22.), míg a középső épületé eltér szomszédjaitól). Igen durva, stílustörő a Mátyás u. 22. sz. épület egyik második emeleti ajtajának 70-es, 80-as éveket idéző bóvli védőrácsa az eredeti elé szerelve.

A lépcsőházi korlátok és egyéb rácsozatok – ellentétben a lakásajtók díszrácsaival – a Mátyás u. 18. és 22. sz. házakban kissé nehézkesek (kivéve a Mátyás u. 18. udvari „erkélyfolyosó"-szakaszainak korlátait és a Mátyás u. 22. III. emeleti függőfolyosója üvegtető-konzoljait), ugyanakkor a Mátyás u. 20. sz. házban mintázatukban, anyag-vastagságukban is könnyedebbek.

A lépcsőházak egyéb architektúra-értékű felszerelései közül egyedülállóak a Mátyás u. 18. sz. épület emeleti pihenőit díszítő eredeti szecessziós rajzolatú, kék-fehér színű, zománcozott emeletszint-mutató táblák és az alájuk felszerelt, a falra merőlegesen lehajtható míves lakatosmunkák: a kabátakasztók.

Az épületekben háromféle geometrikus mintázatú (fekete-fehér), szegéllyel keretezett cementlap-burkolatot alkalmaztak (a Mátyás u. 18.-ban mindhármat).

Érdekes, hogy két épületudvarban (Mátyás u. 18., 22.) a konyhai és cselédszobai ablakoknál a koraeklektika kívül borításos ablakait használta az építtető-tervező (ez akkor, 20 év után már divatjamúlt, ezért olcsó szerkezet volt).

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

Az 1880-as évek végén nyitott szűk Mátyás u. (Lónyay u. – Ráday u. közötti szakasz) mintegy 12-20 m mély három szomszédos telkén igen érdekes, különleges városképet adó, azonos párkánymagasságú, szintszámú, hasonló tömegformálásúépületegyüt-test tervezett és építtetett Feszty Gyula.

Az épülethármas további jelentősége az, hogy – a kismélységű telkeknek is köszönhetően – lehetőséget kínált olyan jó alaprajzú, tágas polgári lakások tervezésére, amelyek 2-4 gyermekes családok számára 100 év után ma is szinte ideálisnak mond-hatók, lényegében ma is korszerűek – előszoba, konyha, kamra, fürdő, wc, 3-5 szoba, melyek között nemigen van már zsákszoba, és egy ma is sokmindenre jó cseléd-szoba.

A lakásokkal szemben az alaprajzot befolyásoló civilizációs igények fejlődése lezárult a XX. század elején, sok változás - divatjelenségeken kívül - nem várható. Ez arra figyelmeztet, hogy a XX. sz. elején épült házak nemcsak ma, hanem még újabb évszázadokig jól szolgálhatják lakóikat, ezért hosszútávú fenntartásukat a környezet jelentős feljavításával (beépítés lazítása, növényzet telepítése ill. annak szorgalmazása és elősegítése, intézmény-korszerűsítés, közterületfejlesztés stb.) a továbbiak-ban is érdemes szolgálnia az

önkormányzatoknak az „élhető város” megteremtése érdekében.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

Az épületeket eredetileg lakó-, ill. irodai használatra tervezte Feszty Gyula. Az eredeti tervek szerint a magasföldszinten a Ráday u. - Mátyás u. sarkán 1-1 „bolt-helyiség” volt elhelyezve, a Mátyás u. felé további összesen 5 lakás nézett 3-3-3, a Mátyás u. 18.sz. épületben 2-2 szobával. Az emeleteken az utcák felé eső – mintegy 6 m mély - traktus egymás mellé sorolt 19 szobából áll, épületenként és szintenként 2-2 lakással. „Meg van adva a lehetőség, hogy egyesítés által emeletenként 19 egymásba nyíló utczai szobából álló lak- vagy irodahelyiség létesíttethessék” – írja Feszty Gyula kiadandó házcsoportjáról (együttes pótlap 2). A mellékhelyiségek az igen szűk udvarokra néznek.

A lakások (23) a kor szerint minden komfortot biztosítottak (pl. vaacumcleaner pormentesítő gép, légszesz- és villany világítás, légszesz-fürdőkályha, mely néhány percz alatt meleg fürdőt szolgáltat, fayence-burkolat stb., a hírdetés felhívja továbbá a figyelmet, hogy a t. cz. bérlőkkel való megállapodás esetén a villanyos padlókefélő-gép díjmentesen rendelkezésre bocsájtatik - ld. eredeti hírdetés – együttes pótlap 2).

A Mátyás u. 22. (Ráday u. 21.) sarokházban lakott Feszty Lajos és családja a II. emeleti lakásban. Falait – egyes források szerint* – Feszty Árpád festményei díszítették.

A TERVEZŐ – ÉPÍTTETŐ FESZTY GYULA:

Feszty Gyula, a ház tervezője, építtetője és tulajdonosa Feszty Adolfnak, a híresebb és jelentősebb építésznek, az Andrássy út 2.sz. alatti Fonciere-palota tervezőjének az öccse.

Feszty Gyula számos vidéki kaszárnyát, emlékoszlopot, emlékművet tervezett és több építésszel dolgozott együtt mint vállalkozó. A századfordulón – többek között – ő alapította meg a Kőbányai Első Takarékpénztárt. Kiemelkedő munkásságáért, a közügyekben és az építészetben elért eredményeiért a király 1900-ban a „Ferenc József-rend lovagkeresztje” címmel adományozta meg.*

*forrás: Szénássy Árpád: A polgári építészet Feszty Gyula alkotásaiban

A homlokzati architektúra különbözőségei ellenére a tömegkezelés hasonlóságai, az emeletek, az osztó- és zárópárkánymagasság azonossága utcaképi összetartozást, együttes-értéket kölcsönöz az épülethármasnak

Feszty Gyula házcsoportja

IX., Soroksári- és Mátyás-u. sarkán, mely 3 háromemeletes bérházat képvisel

Kiadandó **1906 május 1.**

Bővebb felvilágositást nyujt FESZTY GYULA (VIII. kerület, Rökk-Szilárd-utcza 19. II. emelet, 17. vagy 22. sz. ajtó) mindig reggel 8—10 óra között s a helyszinén a főpallér

Kiadandó **1906 május 1.**

A lakhelyiségek a következő felszereléssel lesznek ellátva:

a) Minden lakás el van látva VACUUM CLEANER pormentesitő géppel, melylyel a szőnyegek és butorok a szobákban kimozdítás nélkül tökéletesen portalanitva lesznek.

b) Minden emeleten csak 2 lakás van; a Mátyás-utczai házak lakásai egészen intern jellegüek, egymástól teljesen elkülönitve különkülön folyosoval birnak.

c) Az összes helyiségek légszesz- és villanyvilágitásra lesznek berendezve.

d) Az összes emeleti lakások egy-egy tág fedett loggiával birnak, a sarkon lekvő otszobás lakások kettővel.

e) A konyhák s fürdőszobák fayence-burkolattal lesznek körülboritva s mindegyikbe az iparlegszesz bevezetve a rechaud- s a fürdőkályha részére. A légszesz-fürdőkályha néhány percz alatt meleg fürdőt szolgáltat. A kád fayence vagy zománczozott öntött vasból való leend.

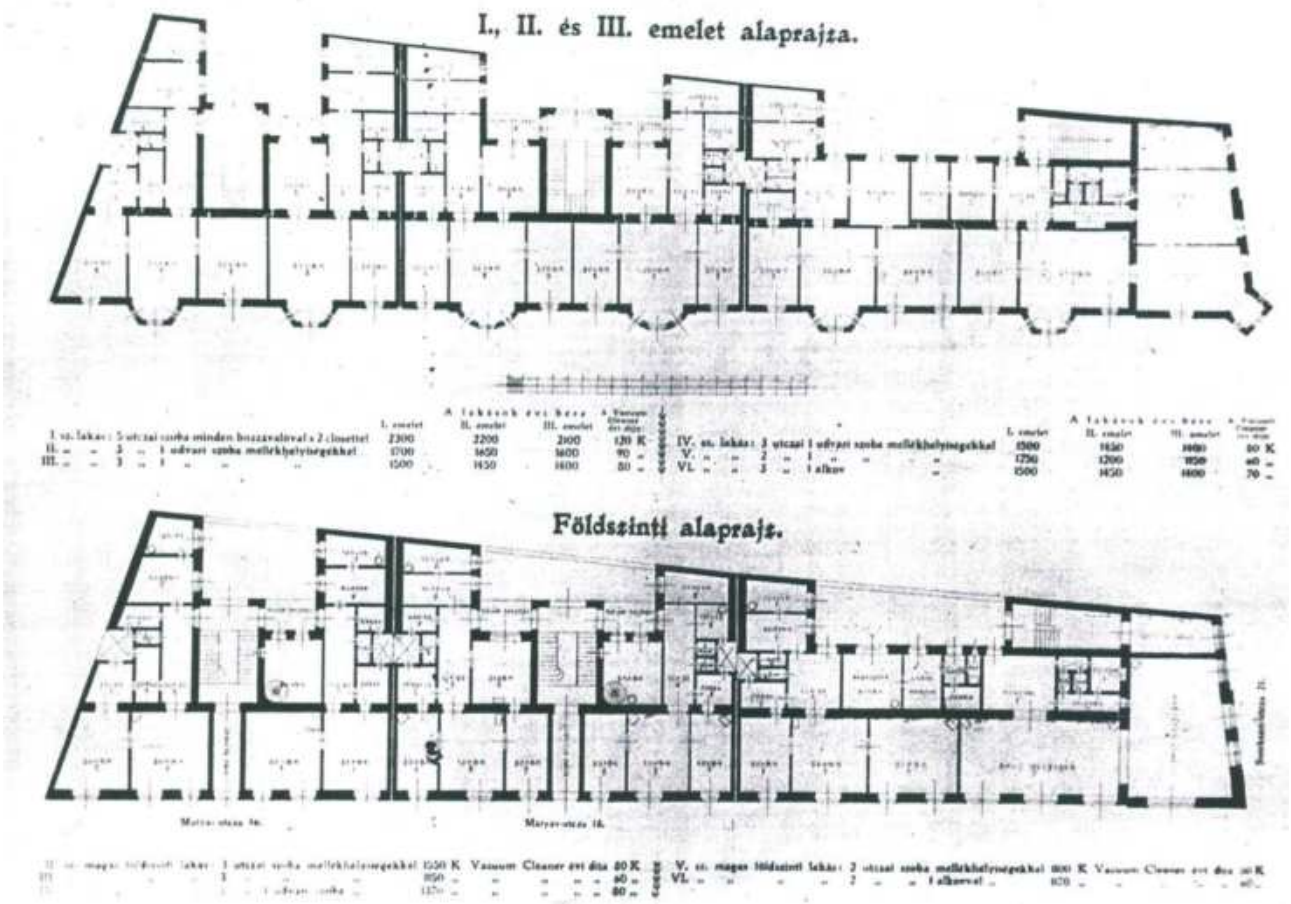
f) A lakazobák mennyezetei plasztikus szobaszamunkával; falai a t. cz. bérlők által szabadon választható kárpitozással láttatnak el.

g) Meg van adva a lehetőség, hogy egyesités által emeletenként 19 egymásba nyiló utczai szobából álló lak- vagy irodahelyiség létesittethessek.

h) A t. cz. bérlőkkel való megállapodás esetén a villanyos padlókefélő-gép dijmentesen rendelkezésére bocsáttatik.

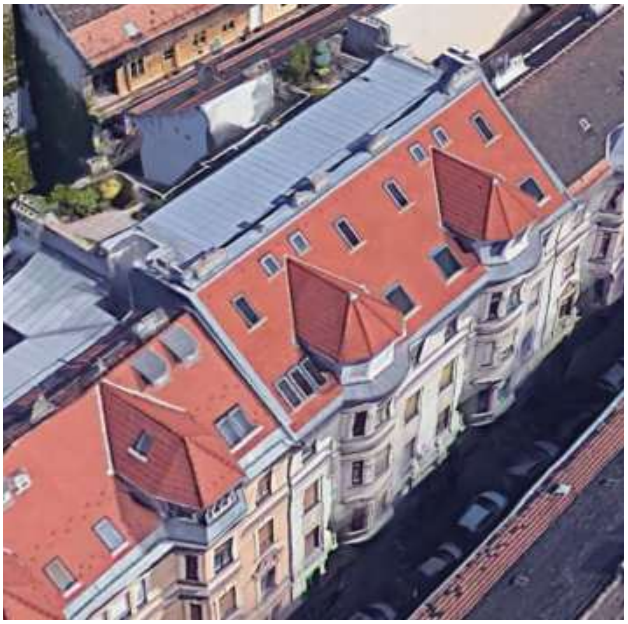
A lakások raiza s ára a túloldalon látható.

Feszty Gyula lakáskiadási hírdetése a lakások különleges adottságainak és felszereltségének hangsúlyozásával 1906-ból és az épületek földszinti, ill. általános szinti alaprajzai

36989/ MÁTYÁS UTCA 20.

HRSZ	36989	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mátyás utca 20.
STÍLUS	késő eklektikus, szecessziós elemek	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ	Feszty Gyula	ÉPÍTTETŐ	Feszty Gyula
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	utcaképi együttes
LEÍRÁS	„Feszty Gyula házcsoportja” Mátyás u. 18.-20.-22. A három épület utcaképi együttest alkot.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, hátsó oldalán kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar
HOMLOKZAT	vakolatdíszes	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	zárterkélyek felett kiugró feléptmény
SZINTSZÁM	F+3+T	ÁTALAKÍTÁS	utólagos tetőtérbeépítés

Tetőterek beépítése, 2003

Koraszecessziós tömegformálás, vegyes díszítőelemek

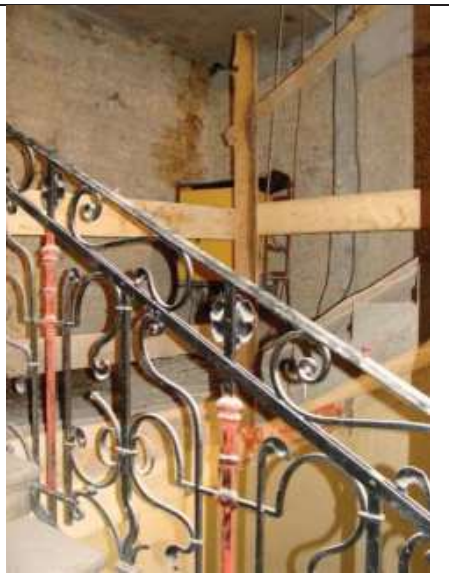

Dekoratív, igen finom szecessziós rácsozatú, nagyméretű, felsőablakos lakásajtók (emeletenként kettő, egymással szemben), eredeti színük feltehetően zöld volt

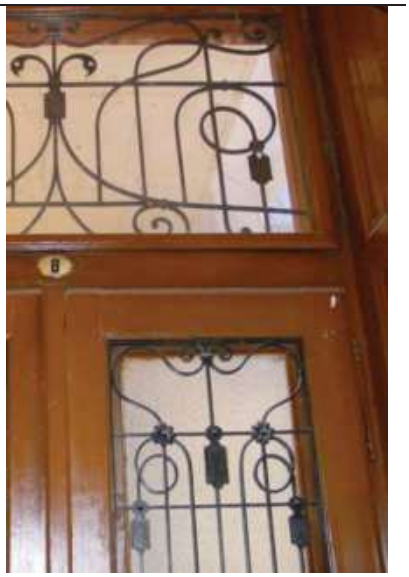

Különböző mintázatú korlátrácsok a lépcsőházban és a rövid, lakásokhoz tartozó függőfolyosó-szakaszokon; szecessziós fa faliszekrényke a lakók névsorának.

A kapuátjáró gipszstukkó-díszítései.

36990 / MÁTYÁS UTCA 22.

HRSZ	36990	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mátyás utca 22. = Ráday utca 21
STÍLUS	késő eklektikus, szecessziós elemek	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ	Feszty Gyula	ÉPÍTTETŐ	Feszty Gyula
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	utcaképi együttes
LEÍRÁS	„Feszty Gyula házcsoportja” Mátyás u. 18.-20.-22. A három épület utcaképi együttest alkot.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, hátsó oldalán kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső, függőfolyosós, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatdíszes	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	zárterkélyek felett kiugró feléptmény
SZINTSZÁM	F+3 +T	ÁTALAKÍTÁS	utólagos tetőtérbeépítés

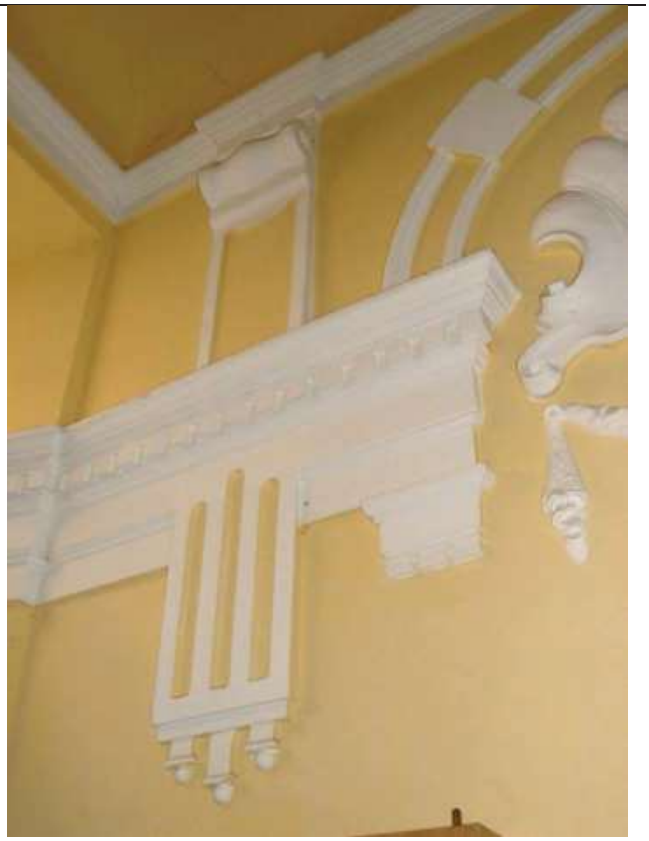
A házcsoport „legnehézkesebb”, merev tömegkezelésű épülete, melyre az eklektika és a szecesszió stíluselemeinek bizonytalan együttkezelése is jellemző;

a főpárkány fölött – azáltal kissé takarva - az épületsarkon: „Feszty Gyula házcsoportja” felirat

A felújított kapualjban a felülvilágítós kapuval szemben, félköríves gipsz-ornamentikával hangsúlyozott férfiarcmás néz le ránk (talán az építtető?)

Az épület díszrácsos bejárati fakapuja a Ráday u. felől

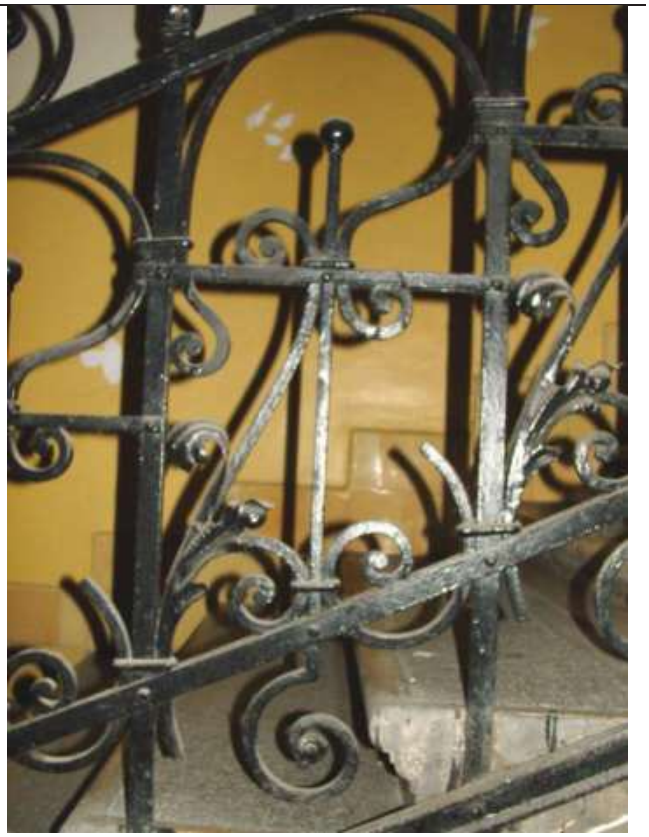

Az eredeti (a Mátyás u. 18.sz. épületével megegyező) és az új, ill. a régi elé csináltatott „modern” (itt = igénytelen kommersz) mintázatú (= stílustörő, kaotikus összképet eredményező) biztonsági ajtórács…

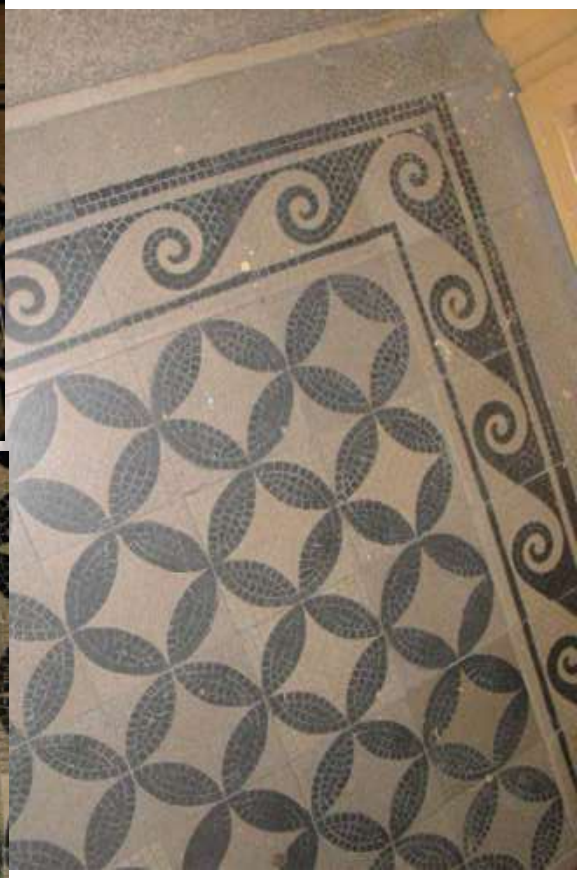

Ebben az időben a terrazzot már felváltotta a geometrikus mintázatú, szegéllyel keretezett cementlap

36991 / RÁDAY U. 19.

HRSZ	36991	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 19.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1880-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	U alakú függőfolyosós belső udvar, burkolt, hátsó zöld udvarral
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	összetett, nyereg és félnyereg tető, utcai szárny gerincénél lapostetős betéttel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

GYÓGYCIPŐK

36992 / RÁDAY U. 17.

HRSZ	36992	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 17.
STÍLUS	késő eklektikus, szecessziós portállal	ÉPÜLT	1903
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

A házkapu inkább későeklektikus jegyeket mutat a szecessziós rendszerű, egységes portálban

36993/ RÁDAY UTCA 15

HRSZ	36993	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ráday utca 15 = Erkel utca 13/b
STÍLUS	koraeklektikus (neoreneszánsz)	ÉPÜLT	1880
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Hummel Edéné malomtulajdonos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	impozáns, loggiasoros belső udvar
LEÍRÁS	koraeklektikus stílusú, belső udvaros bérház, földszintjén üzletekkel, belső térszervezése: a lakások a loggiasoros udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros	UDVAR	loggiasoros belső udvar
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek, vendéglátás
TETŐFORMA	nyeregtetős	FELÉPÍTMÉNY	sarkon zárterkély felett felépítmény
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

VÖRÖS POSTAKOCSI

36994 / ERKEL U. 13A.

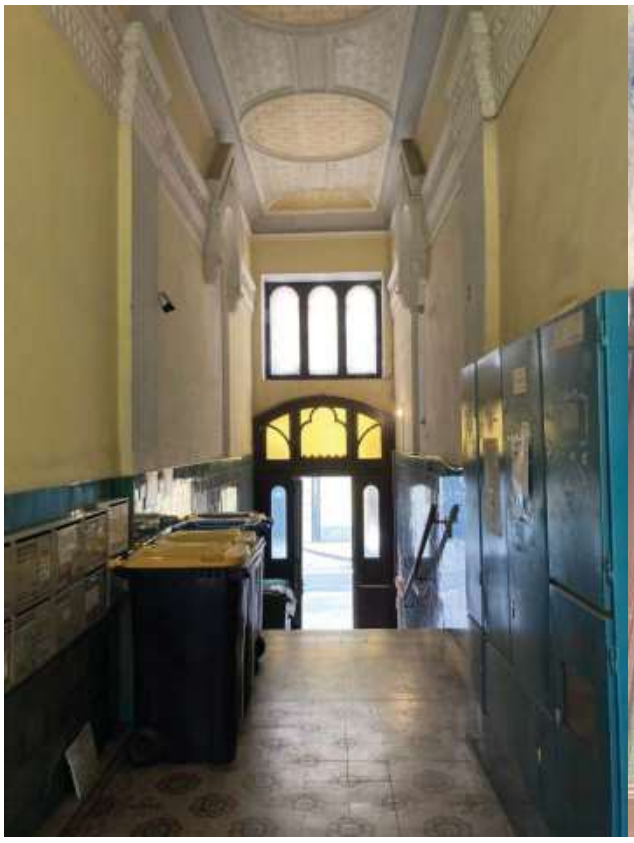

HRSZ	36994	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Erkel u. 13a.
STÍLUS	eklektikus, romantizáló	ÉPÜLT	1909
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Kobelrausch László hentesmester
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	a homlokzaton tégla- és kerámia-díszítőelemek, a lépcsőházban ólombetétes üvegfal, kovácsoltvas korlátok
LEÍRÁS	eklektikus stílusú, belső udvaros bérház, földszintjén üzletekkel, belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

FÖLEPCSŐ

13/A

36997/ LÓNYAY U. 16.

HRSZ	36997	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 16. = Erkel u. 7.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	szuterén
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

AUTÓISKOLA
Hübler Ferenc

36998 / LÓNYAY U. 18.

HRSZ	36998	TÖMBSZÁM	109
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 18.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1911
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	dekoratív kovácsoltvas kerítéssel; homlokzaton tábla „1912-16 között e házban működött a NYUGAT szerkesztősége”		
BEÉPÍTÉS	nyitott-udvaros beépítés	UDVAR	utca felé nyitott, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	összetett nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4 (az udvar felé részben F+5)	ÁTALAKÍTÁS	

A nyitott udvar látványa a Lónyay u. felől

Az északi utcai szárny homlokzata

A déli utcai szárny homlokzatrészlete

37000 / LÓNYAY U. 14.

HRSZ	37000	TÖMBSZÁM	106
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 14. = Erkel u. 8.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1886 (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	szuterén üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

37004 / LÓNYAY U. 4-6

HRSZ	37004	TÖMBSZÁM	106
MEGNEVEZÉS	Szentgyörgyi Albert 12-évfolyamos Iskola	CÍM	LÓNYAY U. 4-6
STÍLUS	későromantikus, koraeklektikus	ÉPÜLT	1887-88
ÉPÍTÉSZ	Kauser József	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a Lónyay u. 7. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	igényes téglaarchitektúra
LEÍRÁS	a két szomszédos épülettel városképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú	UDVAR	részben zöld
HOMLOKZAT	téglaarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	12-évfolyamos Iskola, volt Református Főgimnázium	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Lónyay utca eleji különleges téglaarchitektúrás iskolaegyüttes tagja, fővárosi jelen-tőségű utcakép.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A kétemeletes épület homlokzatát erőteljes párkányok osztják három sávra. Félköríves ablakai idomtéglás keretezésűek, részben nagy volutás zárókövekkel. A falsíkot a földszinten téglasávok, az első emeleten átlós kockás geometrikus minta díszíti a sárga és piros tégla színeivel, a második emeleten az egységesen sárgatéglás homlokzatsávon csak az ablakkeretezésekben jelenik meg a piros színű tégla. A második emeletet vakívsorral díszített főpárkány zárja, amely kiemelkedve hangsúlyozza a középrizalitot. Két azonos rangú megjelenésű bejárata a homlokzatszéleken helyezkedik el (iskolakapu, ill. az egykori iskolaigazgatói lakás bejárata). A középrizalit második emeleti ablakainak magasított kialakítása a mögöttes funkció jelentőségére utal (díszterem).

Ki kell emelni az ablakok stílushű barna festését.

BELSŐ ÉRTÉKEK

Az udvari homlokzat az utcaihoz hasonló formaelemekből áll és éppúgy a kétszínű tégla hatásaira épül. Formálása egyszerű, kiegyensúlyozott, az utcai homlokzathoz hasonlóan párkányokkal osztott, de az eltérő színű téglák alkalmazása csak a tagozatok hangsúlyozását és nem a falsíkok geometrikus mintát formázó díszítését szolgálja. Az épület a 14 évvel korábban épült szomszédos iskola „féludvarát" - a két telek közti telekhatárra szimmetrikus elrendezésű beépítéssel – egységes belső teret adó szabályos téglalap-alakú udvarrá egészíti ki. igen nagy értéke az épületnek, hogy a belső terek is jól megőrizték eredeti stílus-egységük nemes formáit (kőlépcsők, kovácsoltvas korlátok, architektónikus tagozatok, emléktáblák).

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI, TÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

Az épület illeszkedik a Vaszil Alajos által tervezett szomszédos 8. sz. v. Községi Népi Elemi Iskola 14 évvel korábbi épülete homlokzatának anyaghasználatához és stílus-jegyeihez. A mögöttes azonos oktatási közfunkciót megjelenítő igényes téglaarchitektúra harmadik épületének mintegy 6 évvel későbbi elkészültével (v. Iparrajziskola; Lónyay u. 2. – Kauser József; 1895) fővárosi jelentőségű épületegyüttes alakult ki a Vámház krt. felől széles szabályozással induló Lónyay u. elején.

A homlokzat középkori és reneszánsz formákból épül fel és a XIX. sz. közepén Németországban kialakult un. "Rundbogenstil" (szabályos félkörű ívformát alkalmazó) köréhez tartozik, egyszerre későromantikus és koraeklektikus jellegű.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A Református Főgimnázium egykori építtetői és építésze személyéről a lépcsőház első emeleti falán található nagy fekete márványtábla emlékezik meg. Az építés költségeihez a Magyar Állam 50.000 Ft-tal, Budapest Főváros – a 44.000 Ft értékű telekadományon felül – 25.000 Ft-tal járult hozzá, továbbá számos magánszemély és egyházi vezető (presbiter) támogatta kisebb összeggel az építkezést.

Az oktatás az épületben az 1888-89-es tanévben indult meg és 1942-ig folyamatosan mint Református Főgimnázium működött. Ekkor – kinőve az épületet – átköltözött a Lónyay u. – Kinizsi u. sarkán épített új épületbe.

A szimmetrikus elrendezésű iskolaépületet két bejáraton keresztül lehetett megközelíteni: a homlokzat jobb oldalán álló kapu az iskola, a bal oldalon álló az egykori igazgatói lakás megközelítésére szolgált (pótlap 5). Az igazgatói lakás szobái a Lónyay u. felé néztek. A lakásnak közvetlen bejárata volt az iskolába. Az utcai főépület és az udvari hátsó keresztszárny közötti összekötő épületrész a tágas, nagyvonalú lépcsőházat és 2 északról megvilágított tantermet, az udvari keresztszárny 3 tantermet és a nagyobb belmagasságú, a pinceszintről nyíló tornatermet foglalta magába.

Az első emelet (pótlap 6) utcai traktusában középen a nagy természettani előadóterem kapott helyet. Az összekötő épületrész funkcionális elrendezése megegyezik a földszintivel, az udvari épületrészben 4 tanterem és 1 tanári szoba kapott helyet.

A második emeleten az épület kiemelt homlokzati középrizalitja mögött az iskola dísztermét helyezte el az építész. Az összekötő épületszárnyban rajzterem, az udvari épületrészben az első emelethez hasonlóan 4 tanterem helyezkedett el.

A pincében (pótlap 4) alakították ki az iskolaszolga 2-szobás lakását és a tüzelőanyag tárolására szolgáló raktárt. Az összekötő épületrészben a mosókonyha, az udvari épületszárnyban a tornaterem, ill. az ahhoz tartozó szertár és mosdóhelyiségek kaptak helyet.

Az iskola főfunkcióinak helyet adó termek 125 év óta azonosak, jelentős átalakítást az épületben nem végeztek.

AZ ÉPÜLET TERVEZŐJE: KAUSER JÓZSEF

Kauser L. József (1848, Pest - ?) építészcsaládból származik. Tanulmányait a hazai és a zürichi műegyetemen folytatta és Párizsban az École desBeaux-Arts-ban fejezte be. Neve először pályázatokban tűnt fel, majd 1878-ban a párizsi világkiállítás magyar osztályán dolgozott, az 1885-ös magyar országos kiállítás munkálatainál mint műszaki vezető vett részt.

Nevezetesebb épületei: a Jézus szt. szíve templom (Bp. József u.), a Stefánia Gyermek-kórház, a Szent László Közkórház, a Pallas nyomdaház, a ferencvárosi Egyetemi Bonctani Intézet, a II. sz. Nőgyógyászati Klinika, az Ungvári Főgimnázium, a Lónyay utcai Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola (v. Iparrajziskola), a Leövey Klára Gimnázium északi szárnya, Ybl Miklós halála után a pesti bazilika befejezése.

„Stílusiránya: úgy a középkori, mint a renaissance építkezésben a konstruktív elemekből fejlődő szabatos és mérsékelt, de előkelő építési modor."

forrás: Pallas Nagy Lexikon

A Lónyay u. 2-8. sz. alatti iskolaegyüttes fővárosi jelentőségű utcaképe

A Szentgyörgyi Albert 12-évfolyamos Iskola nyugodt udvari homlokzatának részlete

Az iskola főbejárata, a kapualj és az impozáns, tágas, eredeti stílusegységében fennmaradt lépcsőház

részletei

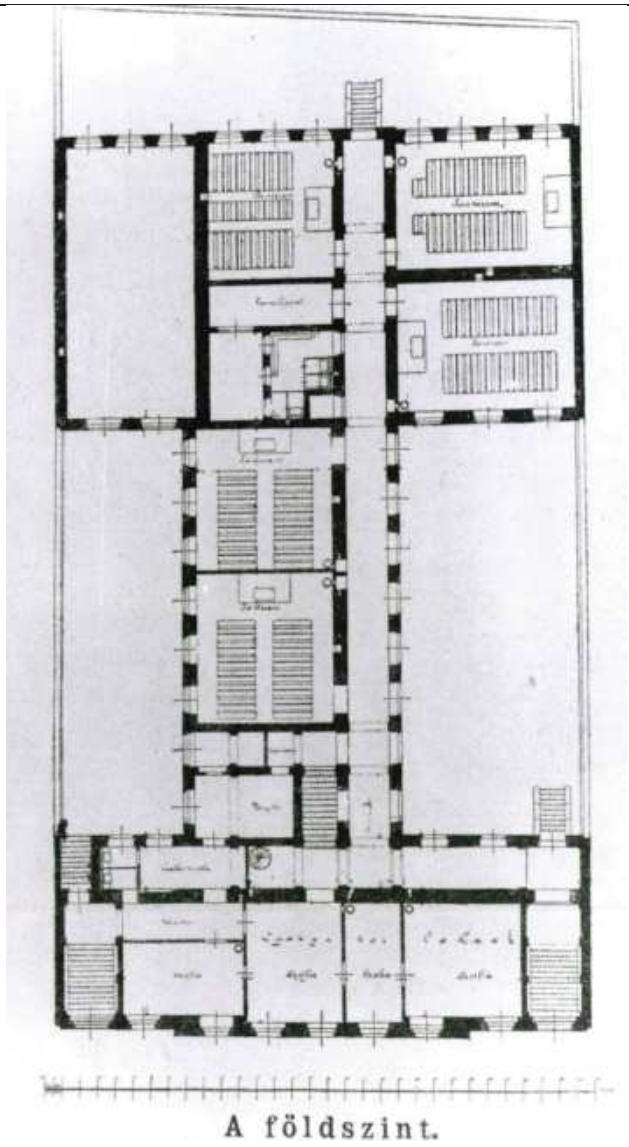

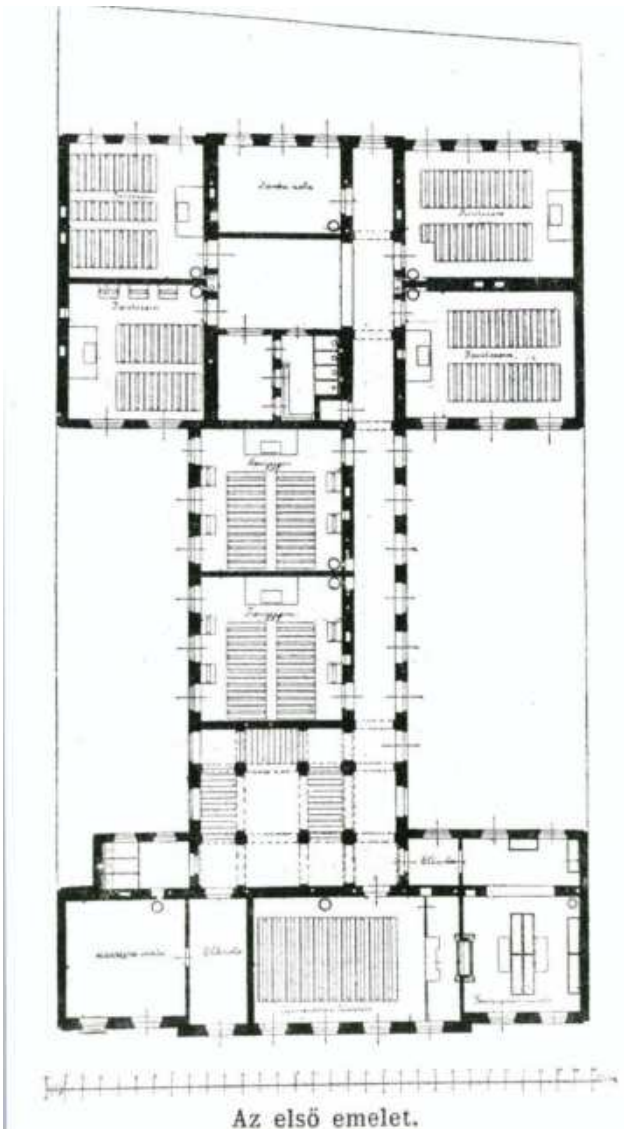
Szentgyörgyi Albert - az iskola névadója - és Gárdonyi Géza – az iskola híres egykori diákja – mellszobra az emeleten, ill. emléktáblái a kapualjban.

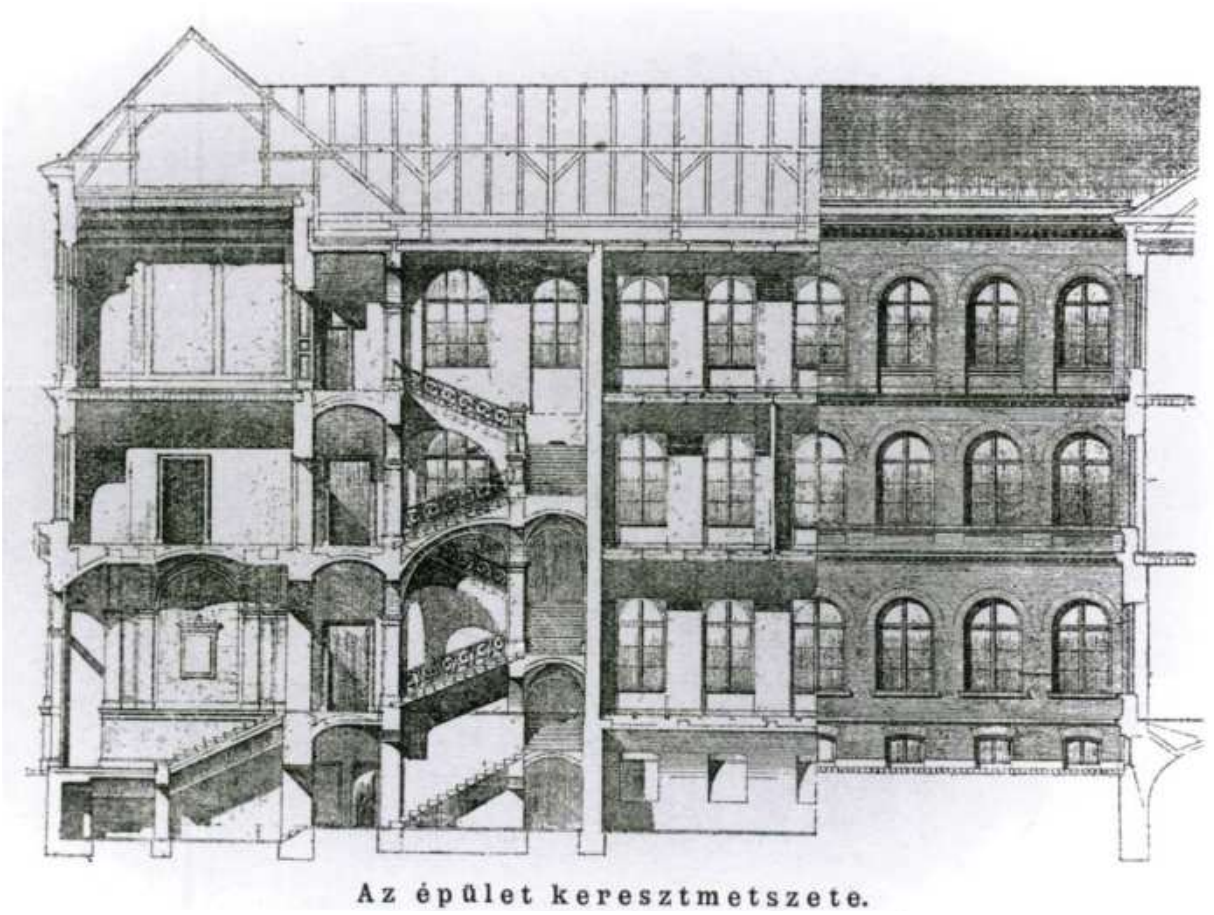

Eredeti földszinti alaprajz

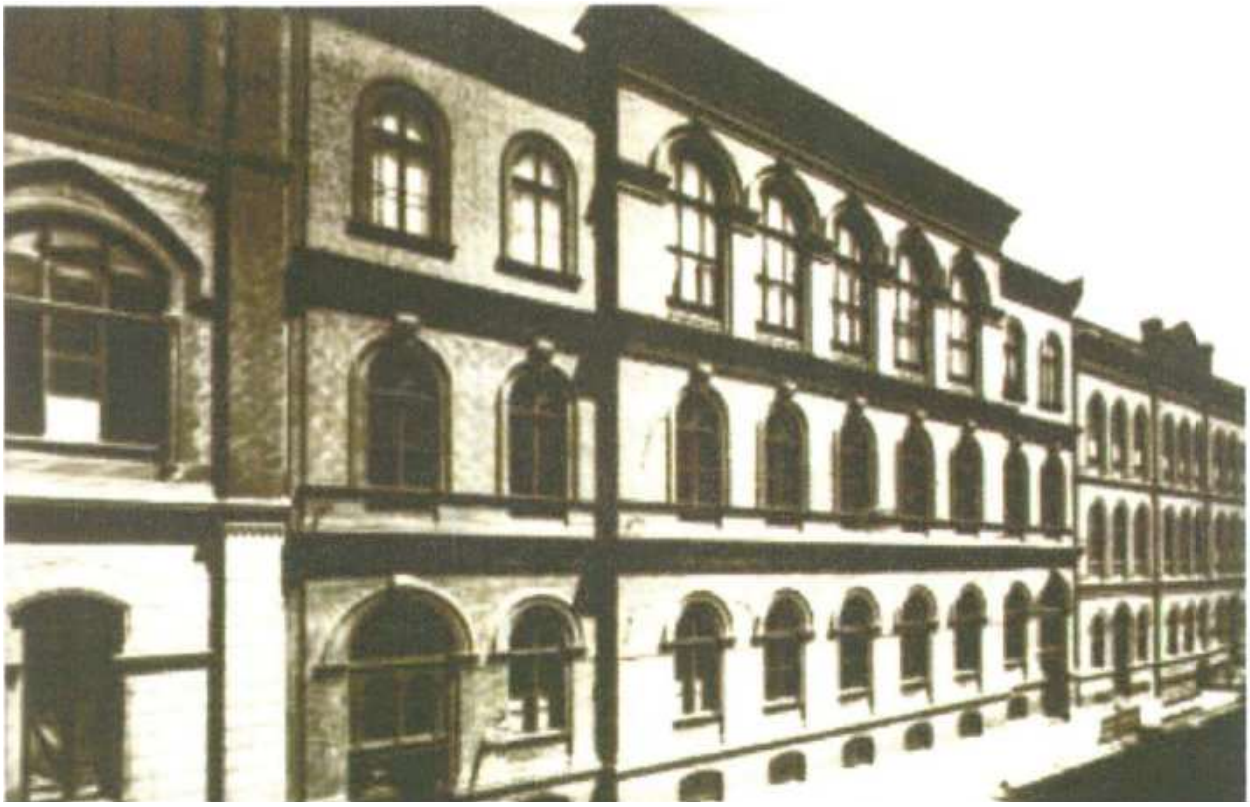

Eredeti első emeleti alaprajz (Bp. Főv. Levéltár Közületi Tervtár)

Az épület keresztmetszete.

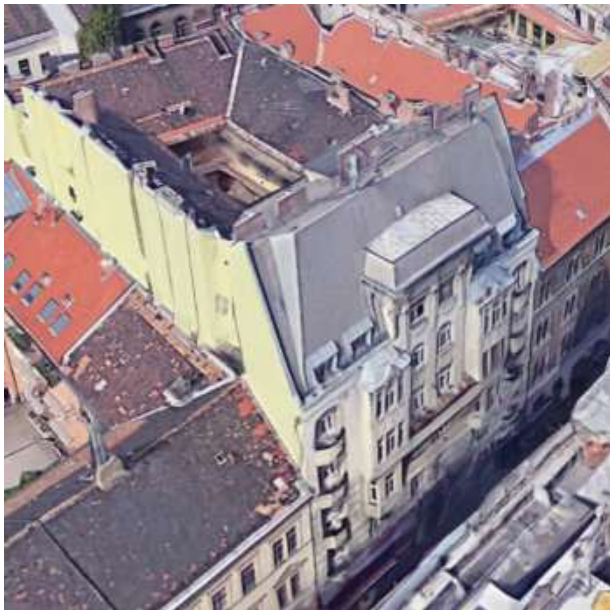
Az épület eredeti terv szerinti metszete (Bp. Főv. Levéltár Közületi Tervtár)

Az iskolaegyüttes a XX. sz. első éveiben (Bp. Főv. Levéltár – Fotótár)

37009 / RÁDAY U. 9.

HRSZ	37009	TÖMBSZÁM	106
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 9.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1911
ÉPÍTÉSZ	Fodor Gyula	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Ráday u. 11-13. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	néhány hónapig itt lakott Nagy Ferenc miniszterelnök		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, utcai homlokzaton kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Teaház

Teaház
Vörös Oroszlán Teaház
Teaház
PEPSI
ZÖLDSEG-GYÜMÖLCS
EGÉSZSÉGÜGYI
KÖZPONT

Részletfotók a gazdagon díszített homlokzatról

37010 / RÁDAY U. 7.

HRSZ	37010	TÖMBSZÁM	106
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ráday u. 7.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, utcai gerincnél lapos tetős betéttel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37019 / LÓNYAY UTCA 3.

HRSZ	37019	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Lónyay utca 3.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

37021 / VÁMHÁZ KRT. 13.

HRSZ	37021	TÖMBSZÁM	103
MEGNEVEZÉS		CÍM	Vámház krt. 13.
STÍLUS	romantikus	ÉPÜLT	1870-es évek eleje
ÉPÍTÉSZ	Ybl Miklós	ÉPÍTTETŐ	Majtényi család
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület fővárosi rendeletben védett épületegyüttes (Kiskörút) része	ÉRTÉKEK	zárterkély, homlokzat, kovácsoltvas korlátok
LEÍRÁS	A 15. sz. épülettel kiemelkedő városképi értékű épület (műemléki helyreállítást igényel).		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchtektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakó- és irodaház, fsz-jén üzletekkel	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Fővámház és a Nagycsarnok után induló Kiskörút beépítésére mindkét oldalon a XIX. sz. derekától származó házak nagy száma jellemző, azt lehet mondani, hogy klasszicista-romantikus-koraeklektikus stílusú a házak többsége. A ferencvárosi oldalon mégis inkább az eklektika dominál, de lényegesen, jó 20 évvel korábbi épület éppen a Vámház krt. 13. és 15. szám alatti „összetartozó" két ház, amelyek a környező jóval magasabb beépítéshez a Vámház körút és a Lónyay utca felől is nagy tűzfalat szabadon hagyva csatlakoznak. Ezért a városképi törésért azonban bőven kárpótol a két kisebb épület saját kvalitása – semmi esetre sem szabad, hogy valamiféle felmagasításuk történjen.

Érdemes felfigyelni rá, hogy a 11. sz. ház kétemeletes korában hasonló homlokzatrendű volt, mint a 13. és a 15., bár részletformálása (eredeti?) már a Vámház krt. 5. sz. ház érett eklektikájához áll közel. Mégis feltűnő a ház két szélének a 13.-15.-éhez hasonló sarok-armírozása és a három ház eredetileg teljesen azonos, 15 m magas párkánymagassága. (A ma 3-emeletnyi szintkülönbség egy XIX. sz. végi III. emeletből – ld. archív fotó – és a XX. sz. első felében (1933) épült IV-V. emeletből rakódott össze.) Egy érdekes részlet is összekapcsolja a 13. és 15. sz. házat: mindkettőre utólag került zárterkély, amelyeket tervezőjük igyekezett a homlokzat rendjébe illeszteni. A két ház kiemelkedő városképi hatását lerontja, hogy földszintjüket átalakították: a 13. sz. épületen olyan igénytelenül, hogy ezzel nemcsak kiemelt, védett útvonalon, de sehol sem megengedhető városkép-rombolás történt.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Az 1860-as években a legnagyobb magyar építőművész, Ybl Miklós által tervezett igen korai eklektikus épület kiemelkedő érték, műemlékké való nyilvánítása indokolt. Ehhez a megállapításhoz azonban látni kell az 1870-es évekből származó fényképet, amely az eredeti állapotot mutatja. Nem az ablakzsaluk vagy a pinceablakok hiánya, nem is a zárterkély többlete teszi, hogy ma nem jönnek rá Ybl szerzőségére, bár az I. emeleti ablakok kiforrott olasz reneszánsz formálása nagy eklektikus mesterre vall, hanem a földszinti architektúra teljes hiánya, a homlokzat kétféle színnel való „szétfestése" és a kváderkő-falazatot idéző vonalazás (nútolás) „elkopása" rontja le tűrhetetlen mértékben a házat.

Szakszerű műemléki helyreállítás szükséges, melyet a helyi értékvédelem alá helyezéssel az önkormányzat is elősegít. Falkutatással és archív fotók alapján hiteles rekonstrukció készülhet – a zárterkély megtartásával és a földszinti nyílások üzletajtóként, ill. kirakatként való kialakításával. Budapest egyik legfontosabb útvonalának városképi helyreállítása égetően aktuális ma (amikor végre az iskolák visszaépítik tornyukat (Huntfalvi, Váli úti), a KSH-ra fokozatosan visszakerül a 3 nagy kupola, a Belgrád rakparton 3 lakóház, háború és IKV által elpusztított homlokzatát önkormányzati támogatással rekonstruálták – és még hosszan lehetne sorolni, de a IX. kerület is szolgál számos jó példával: a rehabilitációs területen vagy a Közraktár utcában nagyon hiányos architektúrák készültek újonnan, a félkészen várakozó Schöpf-Merei kórház pedig a legnagyobb ilyen tett lesz Budapesten, ha elkészül).

Tehát a földszint eredeti íves architektúráját először a XX. sz. első felében – talán statikai okokból – alacsonyabb, keskenyebb, de még íves üzletajtókká alakították át (ld. az 1970-es évekből származó fotót), majd a vasbeton-technika „jóvoltából" hatalmas vízszintes kiváltások készültek, amelyek ma másfél méteres üres falfelületet hagynak szabadon a semmitmondó modern portálok és a nemes emeleti architektúra között, az elrontást a laikus számára is nyilvánvalóvá téve.

A koraeklektikus homlokzat mai fő ékessége az I. emeleti ablaksor – bár ezen is ront a kétféle színű festés. A földszint feletti övpárkányon álló ablakok köténye balusztersorral van díszítve. A könyöklőpárkányon álló ablakok kétoldali pilaszterei keskeny párkány felett architrávval keretezett félköríves lunettát tartanak párkányukon, amelyek zárókövein és az ablakmotívum szélességében előrehúzott falsík ívháromszögein szemöldökpárkány nyugszik. A lunetták kagylódíszes motívummal vannak kitöltve. A II. emeleti ablakok függőleges rendben kapcsolódnak össze az I. emelet ablakaival. Füles keretezésüket zárókő, azon akrotérion díszíti, könyöklőpárkányuk kis konzolokon áll.

A háromrészes felépítésű homlokzat két keskeny, egyaxisos oldalsó sávból és az enyhén előreugró, ötaxisos középrizaltból áll. A széleket mindenütt erőteljes kváderezésű sáv hangsúlyozza – ebben is rokon a homlokzat a szomszédos Ybl-épülettel. A nem túl hangsúlyos főpárkányt kis konzolok tartják, az ablaktengelyekben egy-egy kerek dísz tagolja a frízt – ez a romantika kedvelt motívuma volt.

Nagyon fontos az összhatás szempontjából a kőarchitektúrát idéző egyszínű, kőszerű festés és a falsík

köveket jelző határozott kváder-nútolása. A későbbi zárterkély az Ybl-architektúra részleteit alkalmazta, szépek a valószínűleg horganylemez-domborítású konzolok. A zárterkély feletti erkély finomvonalú vasrácsán a három oldalra kilógatott virágtartó ládák között a sarkokat vasrács köti össze, mely a nyugati sarkon hiányzik. (A vasszerkezetű erkély rossz állapota részben a zárterkély szigeteletlen vékony fala miatt van, ezen is javítani kell a helyreállításnál!)

BELSŐ ÉRTÉKEK

Csak a kapu maradt meg közel eredeti állapotában a földszinten – ezen áthaladva azonban a lakóházból irodaházzá alakult épület szépen, de talán nem hiánytalanul megmaradt kapualjába lépünk (egy párkánytagozat talán hiányzik alul?). Valószínű, hogy eredetileg díszítő festés is volt a boltozatokon – ezt falkutatás deríthetné ki.

A keskeny udvart kettéosztó lépcsőházban eredeti öntöttvas korlátelemek, a helyiségekben szép gipszstukkó-párkánydíszek. Eredeti részlet az udvari ablak finom kovácsoltvas rácsa (az ilyen „apróságoknak" sem szabad elveszni egy-egy „modernizálás" során) és egy klasszicista típusú, de talán az építés idején készült falikút tardosi vörös mészkőből. A fölötte lévő fülkében nem feltétlenül állt szobor, vagy más díszítmény.

Érdekes a „házi emlékezés" néhány adata: a házban működött a Majtényi patika; az I. emeleten „Reform" néven vendéglő működött, amely még az ötvenes években is mint kifőzde, megvolt. Berendezése a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumban van kiállítva. Patrubány Gergely, a főváros első tiszti főorvosa, a ház híres lakója emléktáblát kapott 1974-ben, amely ma már nincs a házon.

AZ ÉPÜLET TERVEZŐJE: YBL MIKLÓS

Ybl Miklós (1814, Székesfehérvár – 1891, Budapest) a magyar építészet kiemelkedő mestere. Osztrák eredetű családja a XVIII. sz. első felében telepedett le Magyarországon. Édesapja jómódú kereskedő. Építészeti tanulmányait Bécsben a Műszaki Tudományok Főiskoláján (1828-32), majd Münchenben a Királyi Művészeti Akadémián (1840-42) végezte. Előbb Pollack Mihály, majd Heinrich Koch bécsi irodájában dolgozott. 1841-ben három hónapos itáliai tanulmányutat tesz. 1842-45 között Pesten mint önálló építész működött és az építő és kőfaragó mesterek céhébe, mint mester felvétetett. 1846-os második itáliai útját Károlyi István támogatta. 1851-ben megnősült, feleségül vette Lafite Franciska-Ida grazi születésű nevelőnőt, akivel Pestre költözött és élete végéig Pesten élt. Egyetlen gyermekük Félix nevű fiúk 1864-ben született.

Az ötvenes-hatvanas évtized fordulóján kezdtek Ybl számára megsokasodni a feladatok. Megrendelői többnyire arisztokraták, (akik fővárosi palotáik és vidéki kastélyaik), takarékpénztárak és bankok, (amelyek székházaik), s hirtelen meggazdagodott gyárosok, nagyiparosok, (akik bérházaik) felépítését bízták rá. Az 1870-es évek elejétől Ybl lett a legjelentősebb épületek tervezője az egyesült fővárosban (Fővámház, Bazilika, Operaház). Tekintélye haláláig csorbítatlan. Tisztségei voltak a városi képviselőtestületben, a Fővárosi Közmunkák Tanácsában, a Magyar Mérnök és Építész Egyletben, kitüntetései és választott tagsága a parlament főrendi házában, a város, az ország és az építésztársadalom feltétlen elismerését tükrözik.

Jelentős középületei Budapesten: Magyar Királyi Fővámpalota (1870-74; ma:BKÁE), Magyar Királyi Dalműszínház (1873-84 Operaház), gróf Károlyi Alajos palotája (1859), Gróf Festetics György palotája (1852-60), Gróf Degenfeld Imre palotája, a Magyar Királyi Várkert épületei, építményei (Várkert-Kioszk, Várkert-Bazár 1874-82), ferencvárosi (1879), lipótvárosi templom, a régi képviselőház épülete a Bródy Sándor utcában, a Margit-szigeti Margit-fürdő (az 1860-as évek második fele; lebontották), Takarékpénztár-épület Budán és Pesten, Nemzeti Lovarda, Hild József halála után a Bazilika építkezésének folytatása (haláláig; tőle Kauser József vette át és fejezte be).

Jelentős középületei vidéken: Fóti plébániatemplom, paplak, iskola (1841-51), Gróf Wenkheim Frigyes ókígyósi kastélya, a nagykárolyi nagytemplom, megyeház és vendéglő, a hódmezővásárhelyi templom, Gróf Károlyi Alajos tótmegyeri palotájának, stomfai kastélyának, Gróf Wenkheim Rezső dobozi kastélyának, Gróf Wenkheim Károly gerlai kastélyának, Gróf Almásy Kálmán kétegyházi kastélyának, Gróf Károlyi parádi kastélyának, Gróf Berchtold surányi kastélyának, Gróf Apponyi hőgyészi kastélyának, Gróf Széchenyi mazali kastélyának, Inkey Zsigmond lengyeltóti kastélyának, Gróf Waldstein veszprémi palotájának, Gróf Károlyi Tibor mázvai kastélyának átalakítása.

Jelentős magánépületei: két bérház a Mészáros utcában (Vámház krt. 13., 15.), Unger Henrik, Roth Zsigmond, Sárkány I. törvényszéki elnök, a Magyar Tudományos Akadémia, Ganz Ábrahám, Fölsinger Rezső

bérházai, Gróf Lónyay Menyhért nyaralója.

Kosák József gyűjtése (Budapesti Városszépítő Egyesület)

forrás: Ybl Miklós építész 1814-1891 (Hild-Ybl Alapítvány – 1992)

Csifféry Gabriella: Magyar képzőművészek önéletrajzai (Új Palatinus – 2002.), Révai Lexikon

Archív felvételek az épületről: az 1870-es évekből és mintegy 100 évvel későbbről, az 1970-as évekből; a felső képen a zárterkély megépülése előtti eredeti homlokzat látható az eredeti földszinti nyílásokkal (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Fotótára), alul a későbbi, zárterkélyes homlokzat, melyet sajnos az egykori finom, elegáns romantikus földszinti architektúra teljes hiánya jellemez (az íves üzletajtó és kirakat sem eredeti)

A zárterkélyt tartó díszkonzol színe és éles formái alapján horganylemez vagy ún. spiáter-öntvény (viszonylag ritka megoldás)

Az eredeti kapu és a szépen megmaradt kapualj

Tárgyalóként használt pincehelyiség az eredeti oldalfal elé húzott fallal; a romantikára jellemző öntöttvas lépcsőkorlát-elemek és a pincébe vezető új lépcsők

Későbbi üvegezésű ajtó fölötti bevilágító-ablak; a falfelület mintás tapétája tönkreteszi a díszes stukkópárkány hatását

Finoman formált kovácsoltvas ablakrács az udvari földszinten és tardosi vörös mészkőből készült klasszicista falikút a kis udvar kerítésfalán

37026/ PIPA U. 2B.

HRSZ	37026	TÖMBSZÁM	103
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Pipa u. 2b.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890
ÉPÍTÉSZ	Fekete Ervin (?)	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a világörökség műemléki jelentőségű területe műemléki környezetének része; a Nagyvásárcsarnok műemléki környezete	ÉRTÉKEK	homlokzat, korlátok
LEÍRÁS	eklektikus stílusú, belső udvaros bérház, földszintjén üzletekkel, belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37027 / PIPA U. 4.

HRSZ	37027	TÖMBSZÁM	103
MEGNEVEZÉS		CÍM	Pipa u. 4.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek eleje
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

SÖRÖZ
BOROZÓ

37028 / PIPA UTCA 6

HRSZ	37028	TÖMBSZÁM	103
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Pipa utca 6 = Csarnok tér 6
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1876
ÉPÍTÉSZ	Kallina Mór építőmesterek: Preisz és Kirschenbaum	ÉPÍTTETŐ	Horváth Mihály püspök, közoktatási miniszter
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a világörökség műemléki jelentőségű területe műemléki környezetének része; a Nagyvásárcsarnok műemléki környezete	ÉRTÉKEK	impozáns, ívelt karos, üvegkupolával fedett lépcsőház
LEÍRÁS	koraeklektikus stílusú, belső udvaros bérház, földszintjén üzletekkel, belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak, az épületben lakott Horváth Mihály		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtetős	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	1897-ben és 1926-ban

BÖRÖZÜ

37029 / GÖNCZY PÁL U. 2.

HRSZ	37029	TÖMBSZÁM	103
MEGNEVEZÉS		CÍM	Gönczy Pál u. 2.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1870-es évek közepe
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Lónyay u. 7. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	a Gönczy Pál u. páros oldalának együttes megjelenése
LEÍRÁS	1895-1911 között e házban működött az Eötvös József Kollégium (innen költözött a XI., Ménesi u. 11-13. sz. alá)		
BEÉPÍTÉS	courd'honnour-os, zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

A Gönczy Pál u. páros oldalának impozáns, egységes homlokzatsora a Kálvin téri református templom és a nagyvásárcsarnok utcaképet gazdagító látványával

37030 / GÖNCZY PÁL U. 4.

HRSZ	37030	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS		CÍM	Gönczy Pál u. 4.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	eredeti ép.: 1870-es évek vége; emeletráépítés (+1): 1890-es évek vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat Lónyay u. 7. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	a Gönczy Pál u. páros oldalának együttes megjelenése
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2+1	ÁTALAKÍTÁS	

37031/ GÖNCZY PÁL U. 6.

HRSZ	37031	TÖMBSZÁM	103
MEGNEVEZÉS		CÍM	Gönczy Pál u. 6. = Lónyay u. 5.
STÍLUS	koraeklektikus sarokház	ÉPÜLT	1870-es évek második fele
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat Lónyay u. 7. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	a Gönczy Pál u. páros oldalának együttes megjelenése
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	courd'honnour-os, zártsorú, kapcsolódó udvaros saroképület	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	tetőtér beépítés

37034/ LÓNYAY U. 9.

HRSZ	37034	TÖMBSZÁM	107
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Lónyay u. 9.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a Lónyay u. 7. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	eklektikus téglaarchitektúra, eltérő színű díszítő berakással
LEÍRÁS	eklektikus stílusú, belső udvaros bérház, földszintjén üzletekkel, a szomszédos 11. sz. épülettel utcaképi együttest alkot belső térszervezése: a lakások részben a függőfolyosós udvarról nyílnak, részben lépcsőházból, mivel az épület két udvarral rendelkezik		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, részben körülépített udvaros beépítés, két udvarral	UDVAR	belső
HOMLOKZAT	téglaarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtetős	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+3 (udvari épületek: F+3, F+2)	ÁTALAKÍTÁS	

37035 / LÓNYAY U. 11.

HRSZ	37035	TÖMBSZÁM	107
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 11. = Erkel u. 6.)
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a szomszédos 9. sz. épülettel utcaképi együttest alkot	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	eklektikus téglaarchitektúra eltérő színű díszítő berakással		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolat betétes téglaarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, sarkon kontyolt kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37037 / CSARNOK TÉR 5.

HRSZ	37037	TÖMBSZÁM	107
MEGNEVEZÉS	„Csarnok-udvar”	CÍM	Csarnok tér 5. = Gönczy Pál u. 1. = Erkel u. 2.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX.sz. vége (1895?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	összetett, nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3 (részben F+4)	ÁTALAKÍTÁS	

CRARNOK - UDVAR

37039 / LÓNYAY U. 13A.

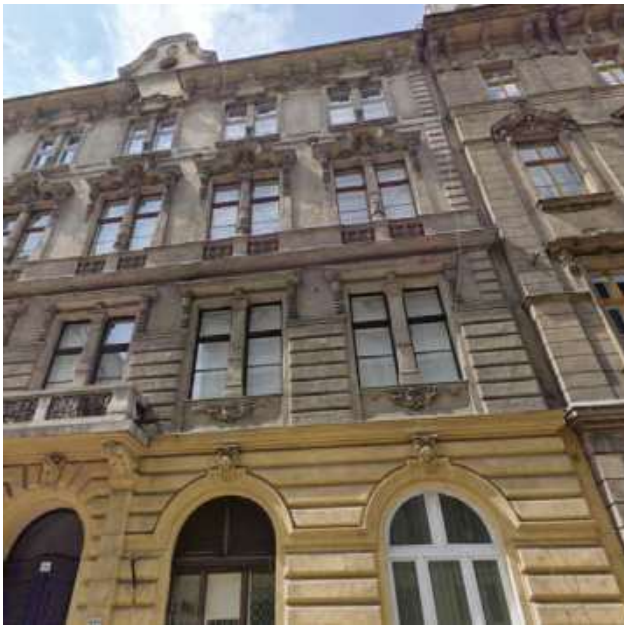

HRSZ	37039	TÖMBSZÁM	110
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 13a. = Erkel u. 5.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	homlokzaton tábla: „Itt élt 1902-ben Mikszáth Kálmán”		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

COPY GENERAL

37040 / LÓNYAY U. 13B.

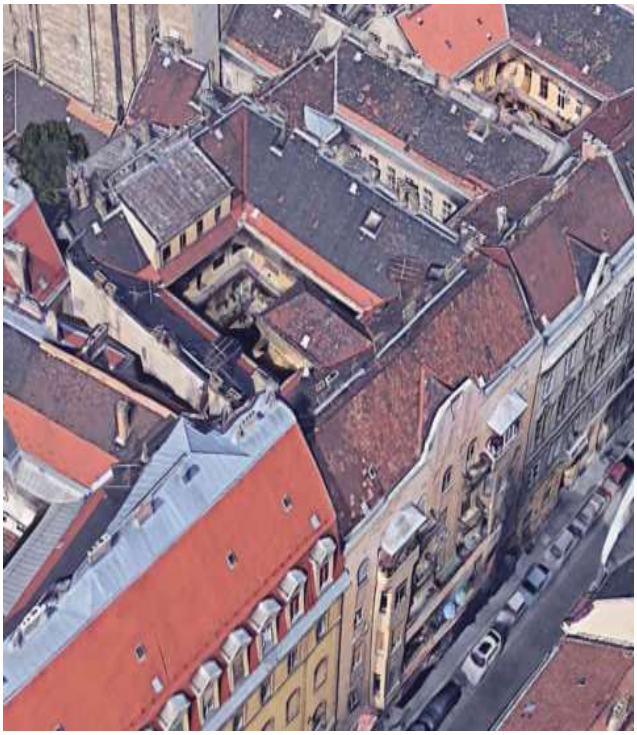

HRSZ	37040	TÖMBSZÁM	110
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 13b.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	homlokzaton tábla: „E házban lakott Péli Tamás festőművész (1948-1994)”		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37041/ LÓNYAY U. 15.

HRSZ	37041	TÖMBSZÁM	110
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 15.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	eredeti formavilág és anyaghasználat; díszeiktől megfosztott erkélymellvédek		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház; 1911-től a 70-es évekig(?) a hátsó épületszárny földszintjén: ortodox zsidó imaház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	fagerendás felépítményekkel a zárterkélysor felett
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Az épület a Lónyay u. jellemzően historizáló, „konzervatív” arculatában – a szemközti 18. sz. alatti házzal együtt – a századelő modern áramlatainak egyik érdekes, eredeti megtestesítője. Az eklektikára jellemző hangsúlyos párkányvonal helyett a nagysza¬bású vertikális és horizontális tagozású homlokzat teljes szélességében oromfalas kialakítású.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Egyedi kialakítású, oromfalas kiemeléssel hangsúlyozott, szimmetrikus elrendezésű homlokzat-architektúra, mely számos térbeli architektonikus elemet sorakoztat fel: a homlokzatból előreálló, négy lakószintet összefogó, trapéz alaprajzú, vertikális hangsúlyú zárterkélysorokat, az alsó két lakószintet a zárterkélysorok között össze-fogó, erős horizontális erejű tömör erkélymellvédeket és négy pontszerű térhatású, könnyed, áttört kialakítású szóló-erkélyt.

Különleges díszei a homlokzatnak a zárterkélysorokat lezáró, sarkain lépcsős konzo-lokra támaszkodó favázas verandák, a – lépcsőházban is ismétlődő – csóka-motí¬vumos ablak-kötény díszek, a stilizált virágmotívumos, csipkeszerű kovácsoltvas erkélykorlátok, ill. a szintén eredeti, virágdíszes, dekoratív, üvegezett vasrácskapu.

Az első és második emelet szintjén a zárterkélyek közötti hosszú erkélyek mellvéd-jeiről nemcsak az egyenletes kiosztású, virágmotívumú gipsz-domborítások sora (pótlap 7) hiányzik, de az élénk narancs-szerű lefestés pont az épület jellegtelenné szegényített elemeit hangsúlyozza. Igen bántó az ablak alatti kötény csóka-frízébe durván beépített konvektorrács. A középső oromzat elrontott, aszimmetrikus szegé¬lye az archív fotók ill. analógiák alapján kismértékű korrekcióra szorul.

BELSŐ ÉRTÉKEK:

A házkapu levélmintás, dekoratív vasrácskapuja nemcsak az utca felé ad – sajnos új, silány kilinccsel – a homlokzathoz méltó, igényes megjelenést, de egyedülálló a kapu-aljban feltáruló látvány: a hátulról „megvilágított” három-osztatú kapu részeit egységbe foglaló kompozíció remek rajzolata (pótlap 3).

A kapualjban visszatér a homlokzat ablak-kötényeinek csóka-motívuma: itt tengelye-sen szimmetrikus, stilizált fa köré szervezett fríz-kép formájában. A lépcsőház mikroarchitekturális elemeit többé-kevésbé megtartotta, ezek önértéke azonban elma-rad a homlokzati elemek értékgazdagsága mögött.

A ház hátsó udvari szárnya földszintjén 1911-ben zsidó imaházat avattak fel, mely feltehetően az 1970-es évekig működött. A templom berendezéséről, falfestményeiről, emléktábláiról csak az adatgyűjtők munkája nyomán tudunk. Ma a közel 240 m2-es helyiség (a Philips Világítástechnika Kft. raktára) csak szokatlan nagy egyterűségével árulkodik az egykori - egyházi - közösségi életről.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A ház udvari hátsó szárnya földszintjén 1911-től zsidó imaház működött, a Budapesti Város-szépítő Egyesület adatgyűjtése (Szalay Ákos) alapján egészen az 1970-es évekig. Az adatgyűjtés szerint az imaház utolsó gondnoka: Sámuel Lajos 1979-ben halt meg. Utolsó rabbija: dr. Blum Béla Izraelbe távozott. Az imaház falát freskók díszítették, később a deportáltak emléktábláit helyezték el rajtuk. Az egyik emléktábla fennmaradt szövege:

„Mártírhalált halt felejthetetlen rabbink és előljárónk emlékére

Eppler Izidor, Englmann Hugó, Farkas Dávid, Kohán Samu, Keller Kálmán”

Az imaházat az ún. „Koma-egylet” tartotta fönn, mely szegénysorsú gyermekágyas asszo-nyokat segélyező egyesületként működött (ld. eredeti cikk-másolat).

A Magyar Zsidó c. újság 1911. szeptember 21. számában (IV. évf. 14. szám) megjelent cikk az imaház felavatásáról:

A budapesti Koma-egylet (szegénysorsu gyermekágyas asszonyokat segélyző egyesület, f. hó 10-én vasárnap délután avatta föl a Lónyay-utcza 15. szám alatt épült uj imaházát. Az egybegyült nagy és előkelő közönség előbb az istentiszteletet végezte el azután Ádler egyleti rabbi szép beszédben arra kérte a jelenlevőket, hogy ezen imaházba minél gyakrabban látogassanak el. Egyben kiemelte nemesszivüségét Fisch Marknak, a templom részére áldozott berendezési tárgyakért és megdicsérte Hoffman Lázár elnököt s az egész vezetőséget fáradhatatlan tevékenységükért. Nagy része van a templom berendezése körül Weiszbraun Fülöp és Finkelstein Oszkár templomgondnokoknak is. A társaság az ünnepélyes felavatás után lakomára gyült össze.

A ház lakója volt 1969-73 között Latabár Kálmán és családja.

Az oromzat aszimmetrikus szegélye korrekcióra, a homlokzat egységes lefestésre szorul

Az ablakkötények stilizált állatfigurákkal, a zárterkélysorok tompaszögű élei vertikális díszítő mintaszegéllyel gazdagítottak

Különleges, dekoratív építészeti elem a háromszintes zárterkélysor fölött kialakított, azt a 4. emeleten lezáró favázas veranda

Teljes épségében megvan a közel 100 éves mestermunka: a dekoratív, levéldíszes, üvegezett vasrácskapu

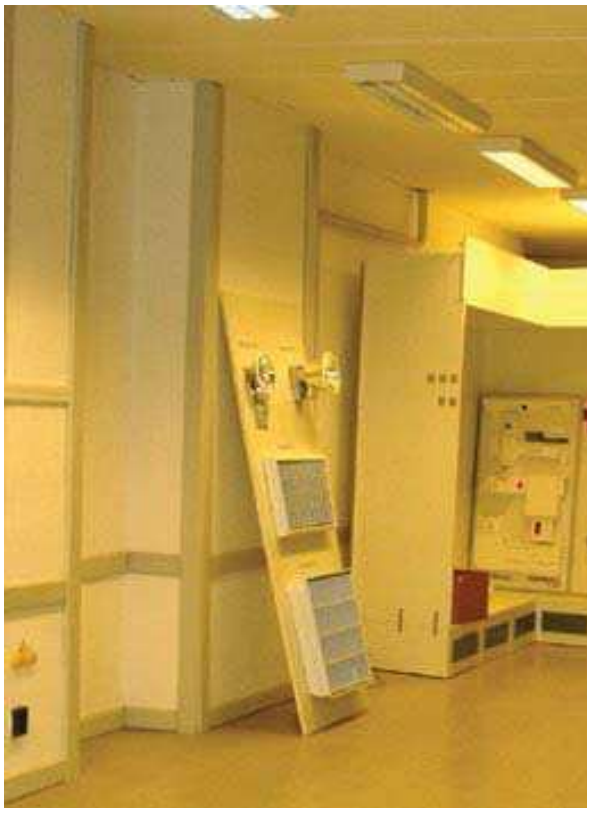

A homlokzati csóka-motívum szimmetrikus elrendezésű, stilizált fával gazdagított frízként ismétlődik meg a kapualjban

Az 1911-től évtizedekig zsidó imaházként működött hátsóudvari földszinti épületrészben ma már csak a nagy terek utalnak az egykori használatra (jelenleg a Philips Világítás-technikai Kft raktára)

Érdekes, de a homlokzati erkélyrácsoknál egyszerűbb formavilágú gangkorlát; trapéz ablakosztású lépcsőházajtók

Az archív felvételeken jól látszik a hosszú erkély-mellvédfalak egyenletes kiosztású, virágmotívumú, négyzet- és körtükrös gipszdomborításainak sora

37042/ LÓNYAY UTCA 17

HRSZ	37042	TÖMBSZÁM	110
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Lónyay utca 17= Mátyás 10
STÍLUS	eklektikus, gotizáló elemekkel	ÉPÜLT	1900
ÉPÍTÉSZ	Kiss István; emeletráépítés: Kiss László	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	eklektikus stílusú, belső udvaros bérház, földszintjén lakásokkal, belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	kiálló tetőablakok sora
SZINTSZÁM	F+3+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	+1 emelet: 1914

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Mátyás u. sarkán álló impozáns nagy ház jellegzetes pesti megoldásként hang¬súlyozza a tömbsarkot, ehelyen egy-egy mívesen kialakított, gazdagon díszített zárterkéllyel.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Rendkívül igényes épület, amelyet a szintén régi emeletráépítés és a tetőtéri ablak¬sor sem rontott el. A középkorias részletformálású utcai homlokzatok kváderezett, csúcsíves ikerablakokkal megnyitott földszinti sávja az I. és II. emeleten szerény keretezésű ablakok egyenletes sorával folytatódik. A díszítések egyes helyekre koncentrálódnak: a sarkon az említett zárterkélyek (függönymotívumos, osztóbordás ablakok, alattuk puttós domborművel), a Lónyay u. felől az erkéllyel (középkorias formálású kovácsoltvas korláttal) is kiemelt bejárat, ahol az íves kapu feletti két mező szobrokkal (nőalakok) van díszítve.

Az emeletráépítés keskeny párkány felett az azonos kiosztású ablakok rendjét a falfelületet szalagszerűen osztó vakolatsávokkal gazdagítja – jól illik és szinte egy magas párkányként jól is kapcsolódik az alatta lévő emeletek architektúrájához.

A manzárdtető timpanonos ablakai nélkül nyugodtabb volna a homlokzat, de klasszikus részletképzésük megfelelő. Fontos, hogy igen jó az ablakok – a feltehető eredetihez közeli – középbarna külső festése.

BELSŐ ÉRTÉKEK:

A kapualjban a hálóboltozat, a konzolos párkány csaknem hiánytalanul megvan. A rövid, különleges, baluszteres lépcső tardosi vörösmárványból készült.

A kapualjból jobbra nyíló tágas fogadótér a házmesterlakás eredeti ajtajával, karos-székekkel, kisasztallal, szőnyeggel rendkívüli otthonosságot kölcsönöz a háznak és emlékeztet az egykori arisztokrata építők igényességére.

A lépcsőház első fordulójának falát hátulról megvilágítható ólomüvegablak (Mária a kis Jézussal) díszíti (1945-ben készült). Különleges szépségűek a nagyrészt megmaradt eredeti lépcsőházi maratott üvegablakok és lengőajtók.

A körbefutó függőfolyosó-szakaszok közül a Lónyay u.-i főépületszárnyhoz tartozó szakasz jóval szélesebb kialakítású, hangsúlyozza és növeli az utcai előkelő lakások értékét. A függőfolyosókon is megmaradt az eredeti cementlapburkolat és megmaradtak a szintén eredeti formálású középkorias kovácsoltvas korlátok még a liftaknán is.

A tágas hatású, jól karbantartott udvar kiemelkedő értéke a földszinti kőpilléres loggia ívmezejében hatalmas kovácsoltvas dísz felett induló, három emelet függőfolyosóit középen aláfogó 1-1 gazdagon formált öntöttvas oszlopsor. Az udvar keramitkocká¬val burkolt.

Hogy a lakók szeretik szép házukat, azt jól kifejezi a gangokon nevelt sok szép növény. Remélhető, hogy idővel a maratott üvegek hiányait is pótolni tudják a minták alapján.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

A tervező Kiss István az eklektika neves mestere, az Andrássy úton is több épülete áll. Az emeletráépítést 14 évvel később megformáló Kiss László az 1902-ben elhunyt tervező fia, aki igen jól alkalmazkodott a meglévő értékes épülethez. A kései eklektika gotizáló példája Budapesten nem túl gyakori.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK: ⍰⍰

1868. – Stróbl József és Baris Ferenc megvásárolják a telket.

További cserék, adásvételek.

1898. – Kiss István építész és felesége tulajdonába kerül.

1899. – a Közmunkák Tanácsának engedélye a telek háromemeletes bérházzal való beépí-tésére.

1914. – Kiss László – Kiss István fia – még egy emelettel és beépített tetőtérrel magasítja az épületet.

1918. – Heinrich Gábor vaskereskedő veszi meg az épületet. A vaskereskedés az Üllői úton működött, 1921-ben részvénytársasággá alakul, melynek Heinrich Gábor főrészvényese, emellett több bérház tulajdonosa.

A Lónyay u.-i ház 4-6 szobás, utca felé nyíló elegáns lakásait arisztokraták, politikusok, művészek bérlik⍰. A II. emeleten saját családjának alakíttat ki a kor minden igényét kielégítő luxuslakást. A házban szigorú rendet

tartat. Az 1930-as években a ház valamennyi laká¬sában – saját elhatározására és költségére – korszerűsíti a fűtést: a régi vegyes tüzelésű kályhák helyett „Hartmudt”-rendszerű fatüzelésű cserépkályhákat építtet (a szénfelhordás miatt a lépcsőházban keletkező nagy piszok megszüntetése céljából). Heinrich Gábor 1936-ban bekövetkezett halála után özvegyen maradt felesége szintén haláláig (1960) él a házban, melyet fia, ifj. dr. Heinrich Gábor kezel tovább (a Gellérthegyen, a Szirtes u.-ban lakik). Az 1940-es évek elején a pincében 5X15 m alapterületű légópincét építtet. Az ostrom alatt senki nem sebesül meg, aki az óvóhelyet igénybeveszi. A ház zsidó lakóit a szomszé¬dos „zsidóházba” (Lónyay u. 15.) kényszerköltöztetik.

1944-45. – Budapest ostroma: a ház a légitámadások és a harcok során mintegy 40 kisebb-nagyobb belövést kap. A károkat a tulajdonos, ifj. Heinrich Gábor az ostrom befejeztével saját költségén helyreállíttatja. A háború túlélése emlékére a lépcsőház félemeletén színes ólomüvegbetétes ablakot készíttet (Mária a kis Jézussal) „Anno 1945” felirattal (készítője: P. Alka J.).

1949. – Heinrich Gábor családjával (felesége: Ernyey Lujza, két gyermek) külföldre távozik. Az épületet államosítják (a „nagy” államosítás csak évekkel később következik).

1968. – a házat tatarozzák. A kor „stílusának” megfelelően a tatarozás értékvesztéssel jár együtt: az eredeti liftszekrényt kicserélik (maratott üvegekkel, metszett tükörrel, padokkal), a kapualj megvilágítását szolgáló nagyméretű, gazdagon díszített kovácsoltvas csillárt leszerelik, a díszes csempéjű kályhák nagyrészét lebontják, a sárgaréz, öntött kilincsgom¬bokat silány alumíniummal pótolják.

A ház lakásainak bérlői voltak:

Bissinger Nippelburg Georgina grófnő, földbirtokos, gróf Teleky Pál miniszterelnök húga, Bókay Árpád, az AEG vezérigazgatója, Bókay Zoltán dr. gyermekgyógyász, a debreceni egyetem professzora, Dósa Ottó dr. ügyvéd, vármegyei tiszti főügyész, Fráter Lóránd nótaszerző, országgyűlési képviselő, Hámory Imre az Operaház magánénekese, Hindy Zoltán politikus, hírlapíró, a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének (MABI) vezér-igazgatója, Mérey Gábor ny. altábornagy, Pest vm. alispánja, Verebély Tibor orvospro-fesszor özvegye és lánya.

Dr. Szentpétery Tibor gyűjtése alapján; adatközlők (zárójelben a házban lakás kezdő éve):

dr. Berlász Jenő (1939), Hidy Andrásné (1949), dr. Major Árpádné (1932), Matolcsy Mátyásné (1936), Orbán Istvánné (1946; 31 évig házmester), Paulik Károlyné (1926), Szikla Aurélné (1926).

Impozáns díszítőelemek a hangsúlyos helyeken: gazdagon díszített zárterkélyek az épület/tömb/sarkon, konzolos erkéllyel hangsúlyozott szobordíszes kapuzat

Épen megmaradt hálóboltozat, vörösmárvány lépcső a kapualjban

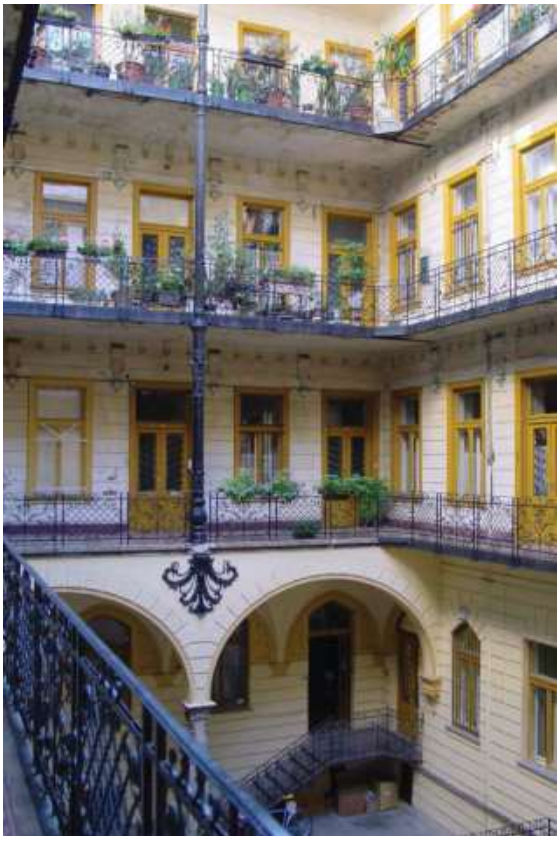

A lépcsőházat díszítő, 1945-ben készült ólomüvegablak és a házmesterlakás ajtaja

Különleges értéke az udvarnak a két rövid függőfolyosó-szakaszt alátogó, gazdagon formált öntöttvas oszlopsor és a lakók látványos, gangon nevelt növényrengetege

A tágas udvar kiemelkedő értéke a kőpilléres, hálóboltozatú loggia

Különleges szépségűek a lépcsőház maratott üvegű ablakai és lengőajtói

Az épület eredeti díszítőelemeinek (stukkók, kovácsoltvas korlátok, liftaknarács, mintás cementlapburkolatok) zöme megmaradt

37043 / ERKEL U. 3.

HRSZ	37043	TÖMBSZÁM	110
MEGNEVEZÉS		CÍM	Erkel u. 3.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	jobb oldalon a kapu- és ablakbélletekben kagyló- és csiga-frízsor díszítés, halászati tárgyú női- és férfialakos homlokzati domborművek
LEÍRÁS	a földszint bal oldalának homlokzati architektúrája elpusztult		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, faragott kő díszítő elemekkle	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Korábbi adatlap fotója.

A ferencvárosi Duna-partra jellegzetes halászatra utaló domborművek az épület földszinti homlokzatán

37044 / CSARNOK TÉR 3-4.

HRSZ	37044	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS		CÍM	Csarnok tér 3-4. = Erkel u. 1.
STÍLUS	későeklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része; a Lónyay u. 7.sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as fotó

37045 / LIGETI GYÖRGY UTCA 2

HRSZ	37045	TÖMBSZÁM	110
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ligeti György utca 2 (régen: Imre utca 2)
STÍLUS	késő klasszicista	ÉPÜLT	19. század közepén
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a világörökség műemléki jelentőségű területe műemléki környezetének része	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Aldunasor és környéke eredeti halászmesterségének utolsó fennmaradt emléke		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, L alakú beépítés	UDVAR	kert
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	É oldal: lakóház; D-i oldal: vendéglő	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtetős	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	földszintes	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Az alacsony épület természetesen törést jelent a nagyobb házak között, ezt azonban teljesen indokolja kultúrtörténeti/várostörténeti jelentősége, amelyet a felirat bárki számára jól értelmez. Egyéni értékei egy hiteles helyreállítást (legutolsó történeti állapot, kb. XX. sz. eleje) feltétlenül indokolnak, hiszen a nagyváros kevés megma¬radt értékes földszintes épülete feltétlenül korának tanujaként tartandó fenn.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Középső kapuáthajtós szimmetrikus földszintes lakóház, jobb és bal oldalán az utcai homlokzaton 3-3 nyílástengellyel. Bal oldalon 2 kirakat közötti üzletbejárat, redőny¬szekrényeken eredeti táblázatos külső faszerkezet, a bejárati ajtó újabb. Jobb oldalon 2 ablak között újabb, lépcsős feljáratú ajtó, mindhármon új rács. Mind a 6 nyílás felett markáns szemöldökpárkány, az oldalsó vakolatkeretezés hiányzik, valószínűleg egy újravakolás során leverték. Egyik nyílás sem tölti ki a falnyílás méretét (ld. történeti leírás). A kapualj szép

sima-tagozatos keretezése a későklasz-szicizmus/koraeklektika korára vall, szemöldökpárkánya a feliratnak helyet biztosító keretezett felmagasításon ül. Egyszerű hengeres, lapos tetejű kerékvetők. Jelleg¬telen, kis párkány, talán itt is elveszett egy alsó tagozat.

A homlokzat alján csúnya, festett téglalábazat, az épülettől idegen: levakolandó és középdrapp színre festendő. A Duna túlsó oldaláról is látható fehér homlokzat bal üzleti felét minden városépítészeti előírást megszegő módon kanári-sárga színre festették, a nyílászárók, vasredőnyök pirosak, a szemöldökök sötétbarnák. A bejárati nagykapu lambériás, igénytelen új szerkezet. A nyílászárók között hirdetőtáblák. Fröcskölt diszperziós festés, piszkos hatást keltő pókháló-foltokkal.

BELSŐ ÉRTÉKEK:

Az étterem jóvoltából a belső értékek szinte hiánytalanul megtekinthetők: a pince donga-botozatú terei, a pincelejárat és a padlásfeljárat eredeti lépcsői, hatalmas padlástér az udvar felé felnyíló ablaksorral, füstölő-mászókémény, szabad fedélszék. Fontos „belső érték" – amíg megvan – az utolsó halász felesége, aki az udvari oldalszárnyban lakik és a ház tulajdonosa.

ÉPÍTÉSTÖRTÉNET, TÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

Az eredetileg tömbosztással létrehozott kis mellékutcában épült földszintes halász¬ház fennmaradása különös és szerencsés véletlen. Városképi jelentőségre a Nagy¬csarnok építésével kapcsolatos bontások emelték, ekkor került egy szűk utcából a mai napig magára találni nem tudó városi térre és vált egyben a Duna-parti panorá¬ma részévé.

A XIX. sz. dereka körül épült L-alakú lakóház pincéje akár korábbi (XVIII. sz.-i) is lehet. Homlokzatának részletei a XIX. sz. különböző évtizedeire vallanak (kerékvető és bejárat: a század első fele; ablakkeretezés, bejárati szemöldökpárkány: 1860-80 körül). Az udvar hátsó két ablakának osztása jellegzetesen klasszicista (1 üvegtáblás felső szárnyak, három üvegtáblás alsó szárnyak). A mai éttermi hasznosítást is lehe¬tővé tevő nagy padlást – az ácsszerkezet tanusága szerint – a XIX. sz. vége felé építették a korábbi kis házra. Ekkor térdfallal felmagasítják az utcai homlokzatot, és elvész a széles kiülésű, klasszicista párkány. Az utcai ablakok magasított keretezése a belső boltozat miatti alacsonyabb ablakot kívánta a magasabb homlokzathoz igazítani, amit eredetileg az udvarban hátul megmaradt rendszerű ablak felső szárnyának zsaluval való helyettesítése fedett el (szokásos megoldás a korban).

A magas padlás hálószárításra vagy/és halszárításra szolgálhatott. Az udvar felé ablaksorral is megemelték a jobb átszellőzés érdekében. A padlásablakok sora – deszkatáblával csukható eredeti állapotban – az udvari oldalszárny egy része fölé is átfordul.

Utcai homlokzata bal felén a századforduló táján üzletet alakítottak ki, melynek eredeti nyílászárói is részben fennállnak még.

Az épület a Duna-parti Budapest vízi életének hiteles tanuja, feltétlenül megőrzésre és teljes helyreállításra érdemes. Jelenlegi éttermi funkciója jól tudná a kulturális-történeti értéket a jelenleginél sokkal magasabb szinten is hordozni. A mai üzlet helyén, vagy esetleg a kapualjban kiállítás a hajómolnárok, halászok Budapestjéről, halpiacról, dunai uszodákról, stb.

A kapu felett érintetlenül fennmaradt felirat: „Fanda Ferencz halász m." az utcán járónak is emlékezetébe idézi a Szabadsajtó utcai aluljáróban látható (itt is mellékelt: pótlap 6) egykori Hal-teret ábrázoló Klösz-fotót, ahol szinte valamennyi árus sátrán a Fanda név szerepel – épületünk ennek a nagy halászdinasztiának egyik tagjáé volt. A felirat maga is unikum a mai Budapesten (valószínűleg spiáter-öntvényből készült betűk).

A kapu fölött érintetlenül fennmaradt felirat unikális értékű Budapesten; az épület a Duna-parti vizi élet hiteles tanuja

Eredeti – mintegy 150 éves(!) – lépcsők a pince és a padlás felé

A dongaboltozatú pince akár a XVIII. sz.-ban is épülhetett

Az étterem jóvoltából a belső értékek szinte hiánytalanul érvényesülnek és megtekinthetőek; az udvar felé felnyíló ablaksorú tetőteret háló- és halszárításra használták

Halácsy Sándor 1873. évi térképén a ház még a szűk utcára néz, ekkor az épületek döntő többsége e térségben földszintes

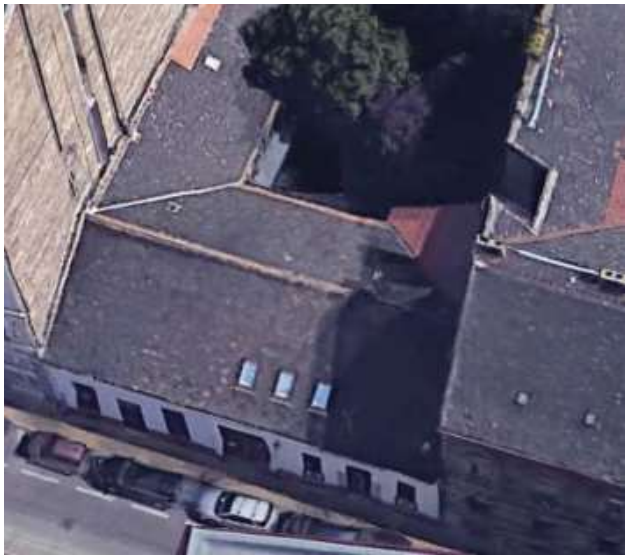
A feltehetően dalmáciai eredetű Fanda-család tagjai uralják a halpiacot (Klösz György felvétele) - a ponyvák nagy részén „Fanda”-felirat)

Halárusok a XIX. sz. végi Pesten (Klösz György felvétele)

37045 / LIGETI GYÖRGY UTCA 2

HRSZ	37045	TÖMBSZÁM	110
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ligeti György utca 2 (régen: Imre utca 2)
STÍLUS	késő klasszicista	ÉPÜLT	19. század közepén
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a világörökség műemléki jelentőségű területe műemléki környezetének része	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Aldunasor és környéke eredeti halászmesterségének utolsó fennmaradt emléke		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, L alakú beépítés	UDVAR	kert
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	É oldal: lakóház; D-i oldal: vendéglő	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtetős	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	földszintes	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:
Az alacsony épület természetesen törést jelent a nagyobb házak között, ezt azonban teljesen indokolja kultúrtörténeti/várostörténeti jelentősége, amelyet a felirat bárki számára jól értelmez. Egyéni értékei egy hiteles helyreállítást (legutolsó történeti állapot, kb. XX. sz. eleje) feltétlenül indokolnak, hiszen a nagyváros kevés megma¬radt értékes földszintes épülete feltétlenül korának tanujaként tartandó fenn.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:
Középső kapuáthajtós szimmetrikus földszintes lakóház, jobb és bal oldalán az utcai homlokzaton 3-3 nyílástengellyel. Bal oldalon 2 kirakat közötti üzletbejárat, redőny¬szekrényeken eredeti táblázatos külső faszerkezet, a bejárati ajtó újabb. Jobb oldalon 2 ablak között újabb, lépcsős feljáratú ajtó, mindhármon új rács. Mind a 6 nyílás felett markáns szemöldökpárkány, az oldalsó vakolatkeretezés hiányzik, valószínűleg egy újravakolás során leverték. Egyik nyílás sem tölti ki a falnyílás méretét (ld. történeti leírás). A kapualj szép sima-tagozatos keretezése a későklasz-szicizmus/koraeklektika korára vall, szemöldökpárkánya a feliratnak helyet biztosító keretezett felmagasításon ül. Egyszerű hengeres, lapos tetejű kerékvetők. Jelleg¬telen, kis párkány, talán itt is elveszett egy alsó tagozat.

A homlokzat alján csúnya, festett téglalábazat, az épülettől idegen: levakolandó és középdrapp színre festendő. A Duna túlsó oldaláról is látható fehér homlokzat bal üzleti felét minden városépítészeti előírást megszegő módon kanári-sárga színre festették, a nyílászárók, vasredőnyök pirosak, a szemöldökök sötétbarnák. A bejárati nagykapu lambériás, igénytelen új szerkezet. A nyílászárók között hirdetőtáblák. Fröcskölt diszperziós festés, piszkos hatást keltő pókháló-foltokkal.

BELSŐ ÉRTÉKEK:
Az étterem jóvoltából a belső értékek szinte hiánytalanul megtekinthetők: a pince donga-botozatú terei, a pincelejárat és a padlásfeljárat eredeti lépcsői, hatalmas padlástér az udvar felé felnyíló ablaksorral, füstölő-mászókémény, szabad fedélszék. Fontos „belső érték” – amíg megvan – az utolsó halász felesége, aki az udvari oldalszárnyban lakik és a ház tulajdonosa.

ÉPÍTÉSTÖRTÉNET, TÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:
Az eredetileg tömbosztással létrehozott kis mellékutcában épült földszintes halász¬ház fennmaradása különös és szerencsés véletlen. Városképi jelentőségre a Nagy¬csarnok építésével kapcsolatos bontások emelték, ekkor került egy szűk utcából a mai napig magára találni nem tudó városi térre és vált egyben a Duna-parti panorá¬ma részévé.

A XIX. sz. dereka körül épült L-alakú lakóház pincéje akár korábbi (XVIII. sz.-i) is lehet. Homlokzatának részletei a XIX. sz. különböző évtizedeire vallanak (kerékvető és bejárat: a század első fele; ablakkeretezés, bejárati szemöldökpárkány: 1860-80 körül). Az udvar hátsó két ablakának osztása jellegzetesen klasszicista (1 üvegtáblás felső szárnyak, három üvegtáblás alsó szárnyak). A mai éttermi hasznosítást is lehe¬tővé tevő nagy padlást – az ácsszerkezet tanusága szerint – a XIX. sz. vége felé építették a korábbi kis házra. Ekkor térdfallal felmagasítják az utcai homlokzatot, és elvész a széles kiülésű, klasszicista párkány. Az utcai ablakok magasított keretezése a belső boltozat miatti alacsonyabb ablakot kívánta a magasabb homlokzathoz igazítani, amit eredetileg az udvarban hátul megmaradt rendszerű ablak felső szárnyának zsaluval való helyettesítése fedett el (szokásos megoldás a korban).

A magas padlás hálószárításra vagy/és halszárításra szolgálhatott. Az udvar felé ablaksorral is megemelték a jobb átszellőzés érdekében. A padlásablakok sora – deszkatáblával csukható eredeti állapotban – az udvari oldalszárny egy része fölé is átfordul. Utcai homlokzata bal felén a századforduló táján üzletet alakítottak ki, melynek eredeti nyílászárói is részben fennállnak még.

Az épület a Duna-parti Budapest vízi életének hiteles tanuja, feltétlenül megőrzésre és teljes helyreállításra érdemes. Jelenlegi éttermi funkciója jól tudná a kulturális-történeti értéket a jelenleginél sokkal magasabb szinten is hordozni. A mai üzlet helyén, vagy esetleg a kapualjban kiállítás a hajómolnárok, halászok Budapestjéről, halpiacról, dunai uszodákról, stb.

A kapu felett érintetlenül fennmaradt felirat: „Fanda Ferencz halász m.” az utcán járónak is emlékezetébe idézi a Szabadsajtó utcai aluljáróban látható (itt is mellékelt: pótlap 6) egykori Hal-teret ábrázoló Klösz-fotót, ahol szinte valamennyi árus sátrán a Fanda név szerepel – épületünk ennek a nagy halászdinasztiának egyik tagjáé volt. A felirat maga is unikum a mai Budapesten (valószínűleg spiáter-öntvényből készült betűk).

A kapu fölött érintetlenül fennmaradt felirat unikális értékű Budapesten; az épület a Duna-parti vizi élet hiteles tanuja

Eredeti – mintegy 150 éves(!) – lépcsők a pince és a padlás felé

A dongaboltozatú pince akár a XVIII. sz.-ban is épülhetett

Az étterem jóvoltából a belső értékek szinte hiánytalanul érvényesülnek és megtekinthetőek; az udvar felé felnyíló ablaksorú tetőteret háló- és halszárításra használták

A feltehetően dalmáciai eredetű Fanda-család tagjai uralják a halpiacot (Klösz György felvétele) - a ponyvák nagy részén „Fanda”-felirat)

Halárusok a XIX. sz. végi Pesten (Klösz György felvétele)

Halácsy Sándor 1873. évi térképén a ház még a szűk utcára néz, ekkor az épületek döntő többsége e térségben földszintes

37051 / MÁTYÁS U. 6

HRSZ	37051	TÖMBSZÁM	111
MEGNEVEZÉS		CÍM	Mátyás u. 6. = Ligeti György u. 5.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	szuterén
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as fotó

37052/ MÁTYÁS U. 4

HRSZ	37052	TÖMBSZÁM	111
MEGNEVEZÉS		CÍM	Mátyás u. 4
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37053 / KÖZRAKTÁR U. 2A.

HRSZ	37053	TÖMBSZÁM	111
MEGNEVEZÉS		CÍM	Közraktár u. 2a. = Mátyás u. 2.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX. sz. vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak U alakú saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	felújított homlokzat

37059/ FŐVÁM TÉR 13-15.

HRSZ	37059	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem	CÍM	Fővám tér 13-15.
STÍLUS	neoreneszánsz	ÉPÜLT	1886-90
ÉPÍTÉSZ	Mendl Ágoston (?)	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a világörökség műemléki jelentőségű területének része	ÉRTÉKEK	épület, homlokzat
LEÍRÁS	Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem; eredetileg: ún. „Sóház”, a Fővámpalota kiegészítő hivatali épülete		
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	-
HOMLOKZAT	téglaarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	oktatási épület, korábban iroda	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F, F+2	ÁTALAKÍTÁS	teljes felújítás, BKÁE-célokra való átalakítás 2000-2001-ben

Igényes kialakítású, impozáns, neoreneszánsz elemeket alkalmazó homlokzat

37070/1 / LÓNYAY U. 19.

HRSZ	37070/1	TÖMBSZÁM	117
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 19. = Mátyás u. 5b.
STÍLUS	koraszecessziós	ÉPÜLT	1905 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, Lónyay utca felé és a sarkon oromzatos kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	Lónyai utcai szárny belső oldalán emeletráépítés

37074 / LÓNYAY U. 23.

HRSZ	37074	TÖMBSZÁM	118
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 23. = Czuczor u. 7-9.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Czuczor utcai homlokzaton tábla: „Czuczor Gergely benedekrendi pap 1848-ban megjelent Riadó c. verséért súlyos börtönbüntetést szenvedett”		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37075 / CZUCZOR U. 5.

HRSZ	37075	TÖMBSZÁM	118
MEGNEVEZÉS		CÍM	Czuczor u. 5.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	szuterén üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	földszinti részleges homlokzat felújítás

2003-as adatlap fotója.

37078 / KÖZRAKTÁR U. 12A.

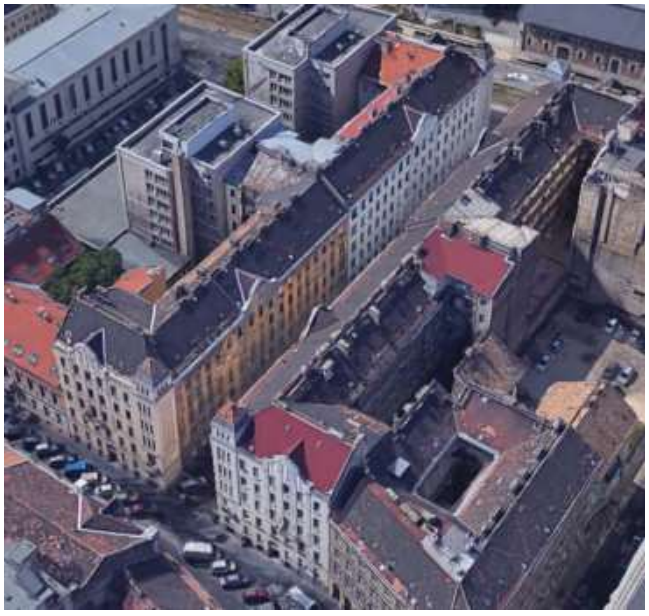

HRSZ	37078	TÖMBSZÁM	118
MEGNEVEZÉS		CÍM	Közraktár u. 12a.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910
ÉPÍTÉSZ	Paulheim István és Weininger Ferenc	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része	ÉRTÉKEK	4 ingatlant érintő, azonos homlokzatú, részben telken belüli épületközre szervezett beépítésű épületegyüttes; számos belső értékkel (eozinmázas falicsempe, eredeti ajtó-, liftrácsok stb.)
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, kapcsolódó udvaros, saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	szuterén
TETŐFORMA	nyeregtető Közraktár utca felé oromzatos kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	sarkon tornyos kiemelés
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

37079 / KÖZRAKTÁR U. 12B.

HRSZ	37079	TÖMBSZÁM	118
MEGNEVEZÉS		CÍM	Közraktár u. 12b.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910
ÉPÍTÉSZ	Paulheim István és Weininger Ferenc	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része	ÉRTÉKEK	4 ingatlant érintő, azonos homlokzatú, részben telken belüli épületközre szervezett beépítésű épületegyüttes; számos belső értékkel (eozinmázas falicsempe, eredeti ajtó-, liftrácsok stb.)
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, kapcsolódó udvaros, saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	szuterén
TETŐFORMA	nyeregtető Közraktár utca felé oromzatos kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	sarkon tornyos kiemelés
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

37080 / LÓNYAY U. 25.

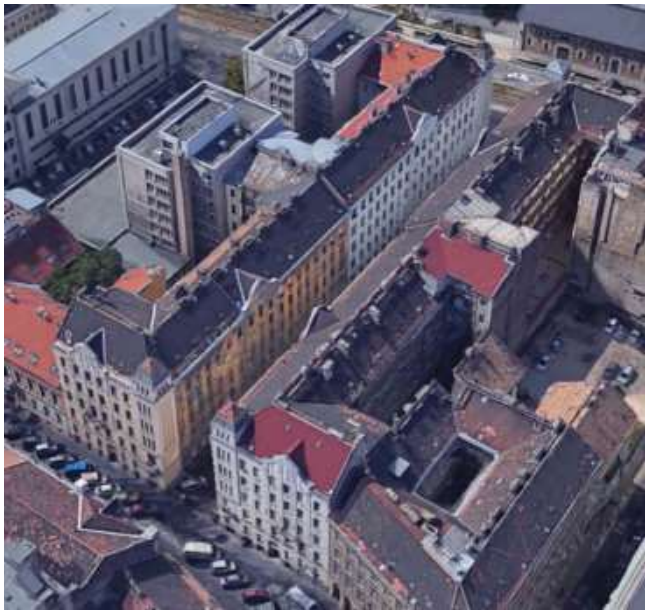

HRSZ	37080	TÖMBSZÁM	118
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 25.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910
ÉPÍTÉSZ	Paulheim István és Weininger Ferenc	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része	ÉRTÉKEK	4 ingatlant érintő, azonos homlokzatú, részben telken belüli épületközre szervezett beépítésű épületegyüttes; számos belső értékkel (eozinmázas falicsempe, eredeti ajtó-, liftrácsok stb.)
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, kapcsolódó udvaros, saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	szuterén
TETŐFORMA	nyeregtető Lónyay utca felé oromzatos kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	sarkon tornyos kiemelés
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

37081 / LÓNYAY U. 27.

HRSZ	37081	TÖMBSZÁM	118
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 27.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910
ÉPÍTÉSZ	Paulheim István és Weininger Ferenc	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része; a Lónyay u. 29. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	4 ingatlant érintő, azonos homlokzatú, részben telken belüli épületközre szervezett beépítésű épületegyüttes; számos belső értékkel (eozinmázas falicsempe, eredeti ajtó-, liftrácsok stb. – eredeti fali- és padlóburkolócsempék a kapuáthajtóban cserélve!)
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, kapcsolódó udvaros, saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	szuterén
TETŐFORMA	nyeregtető Lónyay utca felé oromzatos kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	sarkon tornyos kiemelés
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója:

37090/ LÓNYAY UTCA 33-35. = KINIZSI UTCA 1-7. = ZSIL UTCA 2-4.

HRSZ	37090	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	iskolaépület	CÍM	Lónyay utca 33-35. = Kinizsi utca 1-7. = Zsil utca 2-4.
STÍLUS	modern (római iskola), bauhaus jegyekkel	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	részben zöld
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM		ÁTALAKÍTÁS	

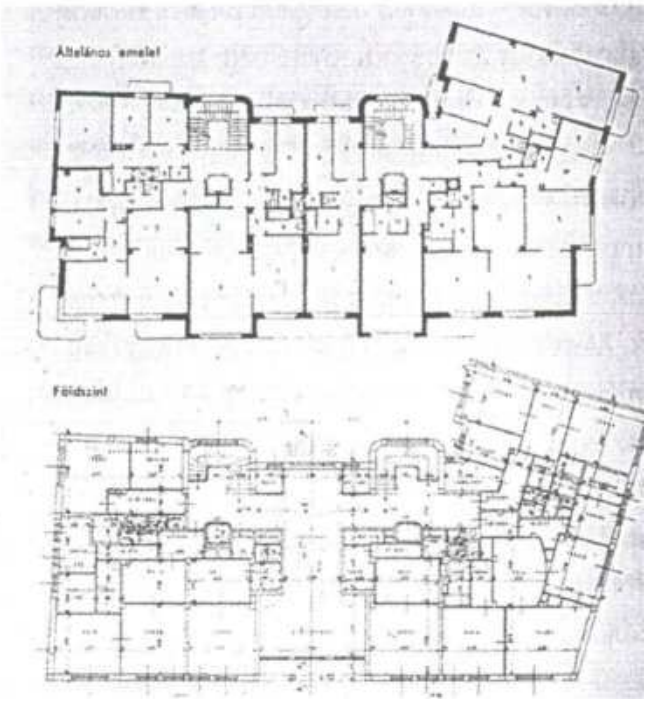
37095/3 / KÖZRAKTÁR U. 22B.

HRSZ	37095/3	TÖMBSZÁM	124
MEGNEVEZÉS		CÍM	Közraktár u. 22b. = Bakáts u. 2a.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1940-41
ÉPÍTÉSZ	Dr. Baráth Béla, Novák Ede, Hofstätter Béla	ÉPÍTTETŐ	Weiss Manfred Vállalatok Nyugdíjpénztára
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része	ÉRTÉKEK	a Bakáts utcai sarkon lévő figurális kődombormű Beck Ö. Fülöp alkotása
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, fogatolt	UDVAR	-
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	magasföldszint
TETŐFORMA	tagolt lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5+1	ÁTALAKÍTÁS	

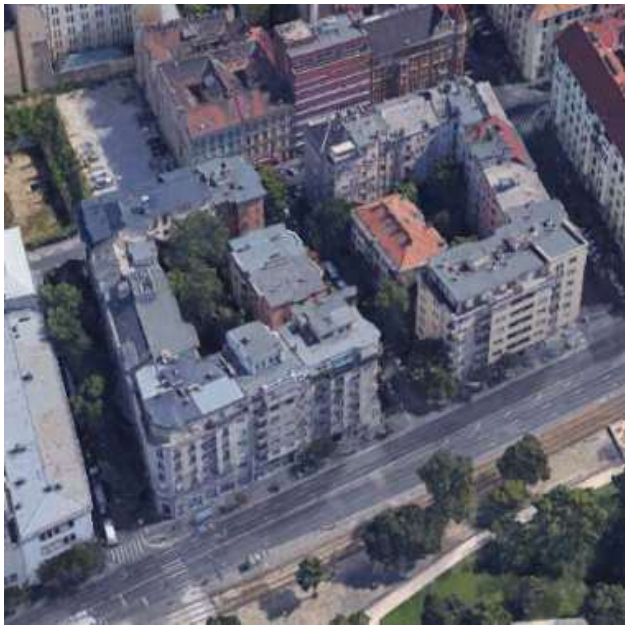

Archív felvétel az épületről és az eredeti terv földszinti, ill. általános emeleti alaprajza

37095/4 / GÁLYA UTCA 3.

HRSZ	37095/4	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Gálya utca 3.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	előkertes, ikres, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

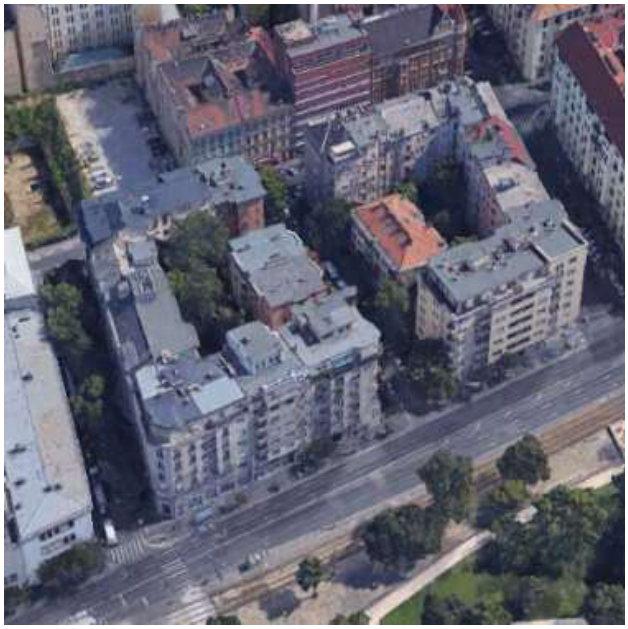

3

37095/5/ GÁLYA UTCA 5.

HRSZ	37095/5	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Gálya utca 5.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	előkertes, ikres, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

5

37095/7/ LÓNYAY UTCA 39/B

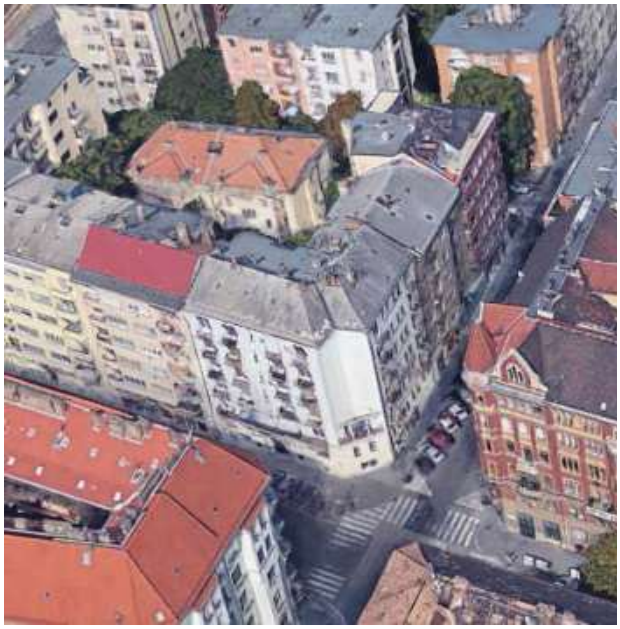

HRSZ	37095/7	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Lónyay utca 39/b
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+5	ÁTALAKÍTÁS	

37095/8/ BAKÁTS UTCA 2/D.

HRSZ	37095/8	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Bakáts utca 2/d.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, saroképület	UDVAR	L alakú utcai szárnyak között belső udvar, kevés növényzettel
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

37095/9/ BAKÁTS UTCA 2/C.

HRSZ	37095/9	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Bakáts utca 2/c.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető, hátsó tetőkiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+5	ÁTALAKÍTÁS	

37095/10/ BAKÁTS UTCA 2/B.

HRSZ	37095/10	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Bakáts utca 2/b.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+5	ÁTALAKÍTÁS	

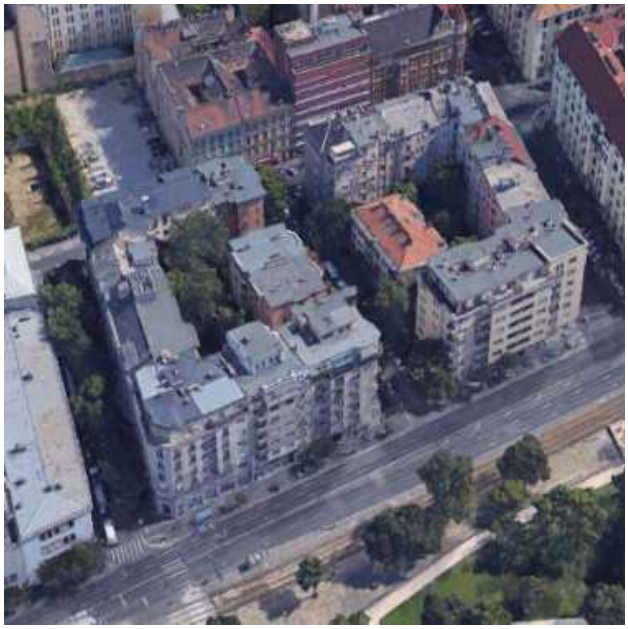

37095/14/ GÁLYA UTCA 4.

HRSZ	37095/14	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Gálya utca 4.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	előkertes, ikres, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	kontyolt nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+4	ÁTALAKÍTÁS	

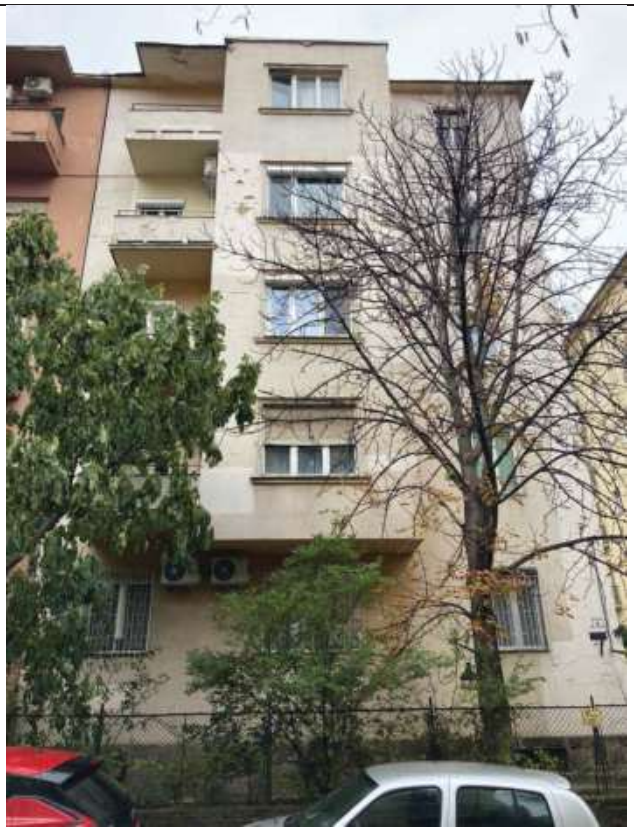

37095/15/ GÁLYA UTCA 6.

HRSZ	37095/15	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Gálya utca 6.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	előkertes, ikres, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	kontyolt nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+4	ÁTALAKÍTÁS	

6

37095/22 / KÖZRAKTÁR U. 22.

HRSZ	37095/22	TÖMBSZÁM	123
MEGNEVEZÉS		CÍM	Közraktár u. 22.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1941
ÉPÍTÉSZ	Szendi Mérnökiroda	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része	ÉRTÉKEK	homlokzati kőburkolat (alsó szinteken kőtisztítás helyett lefestve); a Közraktár u. 20. és 22a. sz. épületekkel városképi együttest alkot
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	alacsony hajlású nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5+1	ÁTALAKÍTÁS	

37095/23 / KÖZRAKTÁR U. 20A.

HRSZ	37095/23	TÖMBSZÁM	123
MEGNEVEZÉS		CÍM	Közraktár u. 20a. = Zsil u. 1.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1941-42
ÉPÍTÉSZ	Goszleth Lajos	ÉPÍTTETŐ	Gamma Finommechanikai és Optikai Művek Rt.
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része	ÉRTÉKEK	homlokzati kőburkolat; a Közraktár u.-i sarkon Boldogfai Farkas Sándor reliefjei; a Közraktár u. 22. és 22a. sz. épületekkel városképi együttest alkot
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakú saroképület	UDVAR	tömb belső felé nyitott
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	alacsony hajlású nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	visszahúzott felsőszint
SZINTSZÁM	F+5+1	ÁTALAKÍTÁS	

Marlboro
Marlboro
ÉLELMISZER
GALÉRIA

A Közraktár u. 20a., 22. és 22a. sz. épületek városképi együttese:

Településtörténeti értékkel bír az az 1937-es Budapesti Építésügyi Szabályzat, mely Európában először rendelte el az udvarok körülépítése helyett a tömbök ún. „szegély-beépítését”. E szabályzat egyik első megvalósult építészeti együttese a Gálya u.- i lakóterület.

A budapesti dunaparti iparterületek közül utolsóként az 1870-es évek elején idetelepült Machlup-féle Bőrgyár szűnt meg e helyen az 1930-as években.

A gyár kitelepülése után a Lónyay és a Közraktár u. közötti terület szabályozási tervét a Fővárosi Közmunkák Tanácsa készíttette el. Ennek alapján a térség beépítési tervét dr. Baráth Béla és Novák Ede építészek tervezték meg.

A szabályozási terv az újonnan megnyitandó utca szélességét 10 m-ben határozta meg és annak mindkét oldalán 5 m előkertet írt elő. Az előírt beépítési mélység 13 m, a kötelező párkány¬magasság 30,7 m volt.

A két világháború közti modern építészet fontosnak tartotta a lakás biológiai-szociológiai feltételeinek biztosítását. Az épület tájolása, a besütő napfény mennyisége, az átszellőzés lehetősége a beépítés módját is meghatározta. Az új beépítés szakít a telken hátranyúló udvari szárnyakkal, a körfolyosóval, a szűk udvarokkal. A lakások a lépcsőházból közvetlenül nyílnak. „Divatba jön” a hall, mely a viszonylag mély épületek belső, megvilágítatlan részét próbálja hasznos funkcióval megtölteni.

A Machlup-féle Bőrgyár területén épült Gálya utcai lakóterület építési adatai

ZSIL U. 3-5.
építész: **Major Máté** és **Benjamin Károly**; építés éve: 1940; F+5 szintes lapostetős épület (1945 után a délnyugati oldalán bővítették)

ZSIL U. 7.
építész: **Faragó Sándor**; építés éve: 1940; F+4, ill. F+5 szintes lakóház (aszimmetrikus bejáratának oldalfala íves kialakítású)

KÖZRAKTÁR U. 20a. (Zsil u. 1.)
építész: **Goszleth Lajos**; építtető: Gamma Finommechanikai és Optikai Művek Rt.; építés éve: 1941-42; F+5+1 (hátrahúzva) szintes lakóház, eredetileg a Gamma Rt irodái; a Közraktár u.-i sarkon Boldogfai Farkas Sándor reliefjei

KÖZRAKTÁR U. 20b.
építész: **Szendi Mérnökiroda** (?); építés éve: 1941; F+5(hátrahúzva)+1(az épület középső traktusában) szintes lakóház

KÖZRAKTÁR U. 22a.
építészek: **Tauszig Béla** és **Róth Zsigmond**; építés éve: 1942; F+5+1(hátrahúzva) szintes sarokház (íves sarokmegoldás)

KÖZRAKTÁR U. 22b. (Bakáts u. 2a.)
építészek: **Dr Baráth Béla, Novák Ede, Hofstätter Béla**; építtető: Weiss Manfred Vállalatok Nyugdíjpénztára; építés éve: 1940-41; három utcára néző F+5+1(hátrahúzva) szintes lapostetős sarokház (a 6. emelet teraszos-felépítmény tervét elutasította az építési hatóság, magastetőt írt elő, majd mégis engedélyezték az eredeti tervet); a Bakáts utcai sarkon lévő figurális kődombormű Beck Ö. Fülöp alkotása

LÓNYAY U. 37b.
építész: **Rumszauer György**; építés éve: 1940; F+5 szintes magastetős lakóház

LÓNYAY U. 37c.
építész: **Tiefenbäck József** (módosítás: Kappéter Iván); építtető: Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt.; építés éve: 1939; F+5 szintes lapostetős lakóház

GÁLYA U. 6.
építész: **Mester István**; építés éve: 1941; F+4 szintes lapostetős lakóépület

GÁLYA U. 4.
építész: **Mester István**; építés éve: 1940; F+4 szintes lapostetős lakóépület

GÁLYA U. 3.
építész: ?; építtető: Stoicescu Costinné és dr. Halász Jánosné; építés éve: 1938 (?); F+3 szintes magastetős lakóház

GÁLYA U. 5.
építész: **Vattai** (?); építés éve: 1938; F+3 szintes magastetős lakóház

LÓNYAY U. 39a.
építész: vitéz **Martsekényi Imre**; építés éve: 1941-42; F+5 szintes magastetős sarokház (tágas, ellipszis alakú elöcsarnok)

LÓNYAY U. 39b.
építész: **Quittner Ede**; építés éve: 1937; F+5 szintes magastetős lakóház

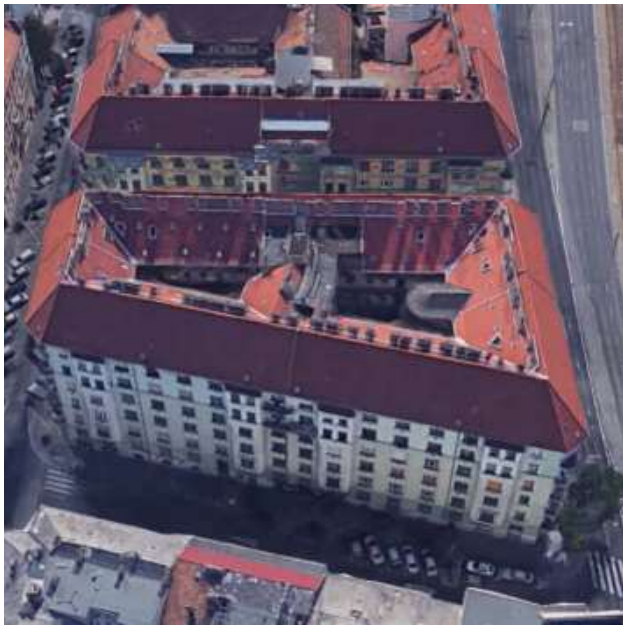
BAKÁTS U. 2d. (Lónyay u. 39c.)
építész: **Gregersen Hugo**; építtető: Gregersen Hugo és Mario; építés éve: 1940; F+5 szintes magastetős lakóház

BAKÁTS U. 2c.
építész: **Hamburger István**; építés éve: 1937; F+5 szintes magastetős lakóház

BAKÁTS U. 2b.
építész: **Virágh Pál**; építés éve: 1936; F+5 szintes magastetős lakóház

37097 / BAKÁTS U. 1-3.

HRSZ	37097	TÖMBSZÁM	129
MEGNEVEZÉS		CÍM	Közraktár u. 24-26. = Bakáts u. 1-3. = Lónyay u. 39-41.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1911
ÉPÍTÉSZ	Tímár Máté	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	homlokzaton tábla: „E házban működött 1911-50 között az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület”		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros, telken belüli épületközzel kialakított beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

37099 /LÓNYAY U. 43.

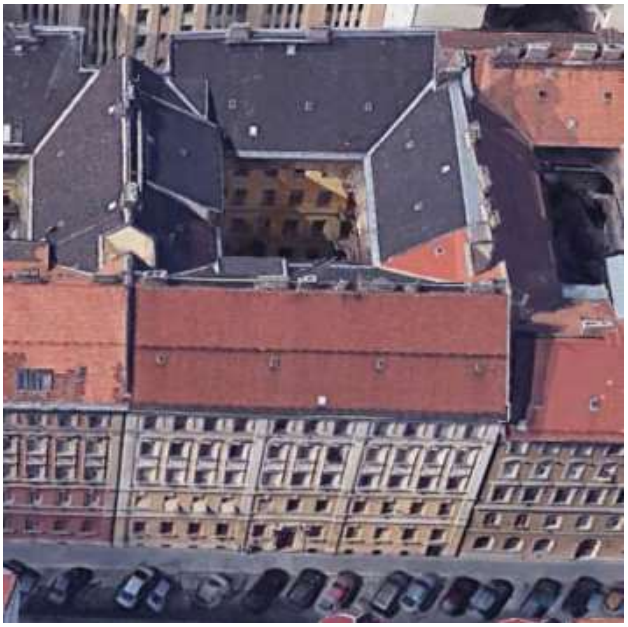

HRSZ	37099	TÖMBSZÁM	129
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 43.
STÍLUS	eklektikus, részben lecsupaszítva	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

37100/1 / LÓNYAY U. 45.

HRSZ	37100/1	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 45.
STÍLUS	későeklektikus, szecessziós elemekkel	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Gregersen-család
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	Lónyay u. 45-51. városképi együttest alkot. A 4 épület azonos homlokzatarchitektúrájú, eredetileg az épületek minden szintje átjáróval volt összekötve
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

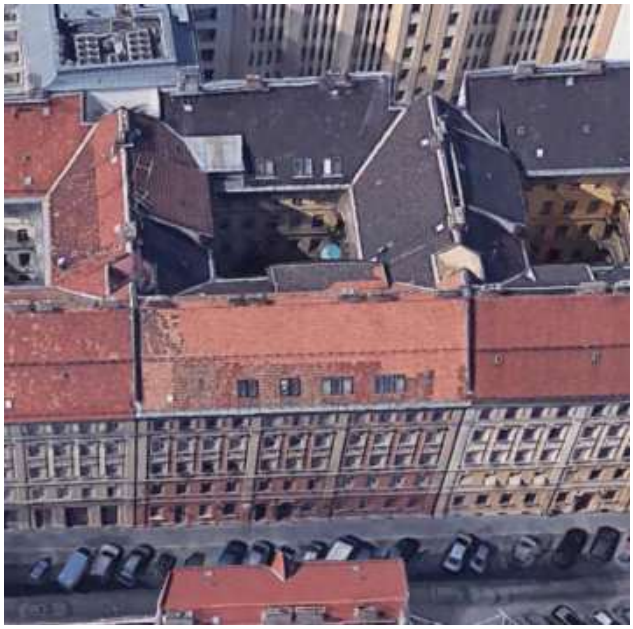

Lónyay u. 45-51. városképi együttes - A csak színezésükben különböző azonos homlokzatok impozáns, egységes „táblát” alkotnak

37100/2 / LÓNYAY U. 47.

HRSZ	37100/2	TÖMBSZÁM	129
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 47.
STÍLUS	késő eklektikus, szecessziós elemekkel	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Gregersen-család
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	Lónyay u. 45-51. városképi együttest alkot. A 4 épület azonos homlokzatarchitektúrájú, eredetileg az épületek minden szintje átjáróval volt összekötve
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Lónyay u. 45-51. városképi együttes - A csak színezésükben különböző azonos homlokzatok impozáns, egységes „táblát” alkotnak

37100/3 / LÓNYAY U. 49.

HRSZ	37100/3	TÖMBSZÁM	129
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 49.
STÍLUS	késöeklektikus, szecessziós elemekkel	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Gregersen-család
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Lónyay u. 60. sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	Lónyay u. 45-51. városképi együttest alkot. A 4 épület azonos homlokzatarchitektúrájú, eredetileg az épületek minden szintje átjáróval volt összekötve
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Lónyay u. 45-51. városképi együttes - A csak színezésükben különböző azonos homlokzatok impozáns, egységes „táblát” alkotnak

37100/4 / LÓNYAY U. 51.

HRSZ	37100/4	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lónyay u. 51. = Boráros tér 2.
STÍLUS	késöeklektikus, szecessziós elemekkel	ÉPÜLT	1900 (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Gregersen-család
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része	ÉRTÉKEK	a 4 épület azonos homlokzatarchitektúrájú, eredetileg az épületek minden szintje átjáróval volt összekötve
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, sarkon magasított párkányzattal	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Lónyay u. 45-51. városképi együttes - A csak színezésükben különböző azonos homlokzatok impozáns, egységes „táblát” alkotnak

37101/2 / KÖZRAKTÁR U. 34.

HRSZ	37101/2	TÖMBSZÁM	129
MEGNEVEZÉS		CÍM	Közraktár u. 34. = Boráros tér 1.
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1905 (?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Világörökség Műemléki Jelentőségű Területe Műemléki Környezetének része	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

37108 / TŰZOLTÓ U. 6.

HRSZ	37108	TÖMBSZÁM	1
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 6.
STÍLUS	historizáló épület	ÉPÜLT	1910-20-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Üllői út 45-51.sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel, zárterkéllyekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as és 2023-as utcaképek.

Részletfotók, 2023

37110/ TŰZOLTÓ U. 10-16.

HRSZ	37110	TÖMBSZÁM	1
MEGNEVEZÉS	BÁV csarnoképület	CÍM	Tűzoltó u. 10-16.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Budapest Főváros (1906/08(?)-tól a Magyar Királyi Államkincstár tulajdona)
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület az Üllői út 45-51.sz. műemlék – v. Mária Terézia Laktanya - műemléki környezete	ÉRTÉKEK	homlokzat, kerítés, kapunyílás
LEÍRÁS	volt „Lovagló-iskola”, majd lovarda épület; később: BÁV csarnoképület (használtbútor-kereskedés), az udvari épületben: asztalosműhely; ma: ALDI		
BEÉPÍTÉS	szabadonálló, épített kerítéssel körülvett	UDVAR	telek
HOMLOKZAT	téglaarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	korábban lovarda, később áruház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F	ÁTALAKÍTÁS	2010-es években felújítás

37114 / LILIOM U. 41.

HRSZ	37114	TÖMBSZÁM	6
MEGNEVEZÉS	„Trafó” Kortárs Művészetek Háza	CÍM	Liliom u. 41. =Tűzoltó u. 20.
STÍLUS	későeklektikus-szecessziós	ÉPÜLT	eredeti épület: 1908 bővítés:1934
ÉPÍTÉSZ	eredeti ép.: Dura és Szabó ép. mesterek bővítés: Gerstenberger és Avré építészek	ÉPÍTTETŐ	Budapesti Általános Villamossági RT. (gépház és accumulator-helyiségek elhelyezése) bővítés: Budapest székesfőváros Elektromos Művei (áramátalakító állomás gépházbővítése)
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	A Tűzoltó u. felé való 1-axisos bővítés 1933-as terve a meglévőkkel azonos kialakítású ablakokat tartalmazott, az 1934-es módosított terv modern, nagy, egybefüggő üvegfelületet a zárópárkány meglévő tagozatainak folytatásával. Az Üllői út felőli 3 axist magában foglaló épületrész; az eredeti díszes fakapuzat megsemmisült (1934-ben megvolt); a fsz.-es sarok-elődépület 1886-ban épült (Günther Ernő tulajdonos), 3 részben bontották le (1908; 1934; háború után);		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, Tűzoltó utca felől korábban elbontott elődépület helyén jelenleg könnyűszerkezetes épületbővítés	UDVAR	nincs
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	

FUNKCIÓ	eredetileg trafó épület, most kulturális intézmény	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	félnyereg és lapostető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1 (utcai homl.); F+3 (ud. homl.)	ÁTALAKÍTÁS	bővítmények

Könnyűszerkezetes bővítés 2023

2003-as állapot

A ház 1934-ben épült (akkor udvari) homlokzata és a földszintes elődépület a Liliom és Tűzoltó u. sarkán

37117 / ÜLLŐI ÚT 53/A.

HRSZ	37117	TÖMBSZÁM	6
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 53/a. =Liliom u. 47.
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1890
ÉPÍTÉSZ	Fekete Elek	ÉPÍTTETŐ	Ernst Mór
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat az Üllői út 45-51.sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	saroktengelyes historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	saroktengely zárterkélyének fémlemez fedése
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as fotók

Archív felvétel az 1970-as évekből

37118 / ÜLLŐI ÚT 53/B.

HRSZ	37118	TÖMBSZÁM	6
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 53/b.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1891-92
ÉPÍTÉSZ	Fekete Elek	ÉPÍTTETŐ	Ernst Mór
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak, a hátsó homlokzat világítóudvarra néz		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar: burkolt hátsó udvar: zöld
HOMLOKZAT	historizálóhomlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

2003-as fotó

a kaput hangsúlyozó szép erkély 2003-ban.

Az épület az 1970-es években

37120 / PÁVA U. 32/A.

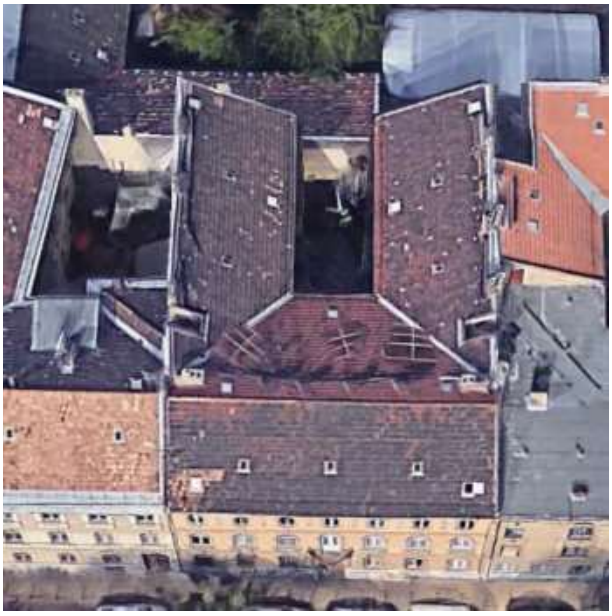
HRSZ	37120	TÖMBSZÁM	6
MEGNEVEZÉS	Rendőrségi épület	CÍM	Páva u. 32/a. =Tűzoltó u. 24.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1891
ÉPÍTÉSZ	Szeiszing és Szeletzky	ÉPÍTTETŐ	Szeletzky Lajos és János Blazek Antal
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Tűzoltó u. felőli homlokzat lecsupaszítva/átépítve, a földszint teljesen átalakítva		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	burkolt belső udvar, tűzoltó utcai szárny belső homlokzata homlokzatos, Páva utca belső oldala függőfolyosós
HOMLOKZAT	saroktengelyeshistorizáló homlokzat, vakolatarchitektúratéglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	Rendőrség (BRFK)	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

Fotó 2003-ból.

37121 / PÁVA U. 32/B.

HRSZ	37121	TÖMBSZÁM	6
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Páva u. 32/b.
STÍLUS	eklektikus, palotahomlokzatot idéző barokkos elemekkel	ÉPÜLT	1891
ÉPÍTÉSZ	Szeiszing és Szeletzky építészek és ép. mesterek	ÉPÍTTETŐ	Szeletzky E. Lajos és János
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az épület homlokzati architektúrája nem a tervtárban fellelhető 1891. évi tervdokumentáció homlokzatterve szerint épült; a ház 1956-ban „az októberi harcok behatása folytán 65 %-ban rommá vált” (felúj. terv műleírása, 1957), (felújítás tervezője: BVTV Szakál Tamás)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as fotó.

32/b

32b

37125 / ÜLLŐI ÚT 57.

HRSZ	37125	TÖMBSZÁM	9
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 57. =Páva u. 41.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	eredeti épület: 1888 kétemeletes bérház felső két szint: 1968 (csak az utcai szárnyon)
ÉPÍTÉSZ	1888: É. Novák Ferenc 1968: Mészáros Géza	ÉPÍTTETŐ	Ernst Mór
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a felső két szint miatt durván megtört stílusegység		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros L alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	saroktengelyes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4 (F+2+2)	ÁTALAKÍTÁS	szintráépítés 1968

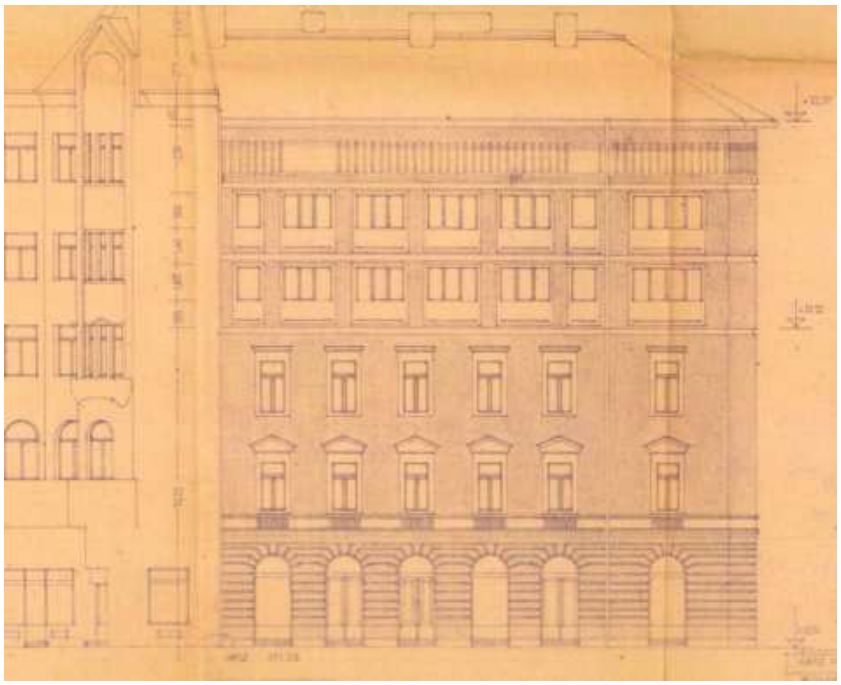

Homlokzat és kapu 2003-ban.

Archív fotó 1969-ből

Mészáros Géza emeletráépítési terve 1968-ból

37127/ ÜLLŐI ÚT 61.

HRSZ	37127	TÖMBSZÁM	9
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 61.
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ	Gabos Oszkár, Zyzda Béla	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	kisméretű archív homlokzati fotó a Kiscelli Múzeum Fotótárában 1954-ből		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés – kétudvaros, hátsó udvar kapcsolódó	UDVAR	függőfolyosósbelső udvarok, burkoltak
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra széles főpárkány	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlet
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Fotó 2003-ból.

Archív felvétel az épületről az 1970-es évekből

37128/1 / ÜLLŐI ÚT 63.

HRSZ	37128/1	TÖMBSZÁM	9
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 63. =Berzenczey u. 34.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1897, mozi miatti átalakítások a fsz.-en: 1913, majd az 1960-70-es években (sarok)
ÉPÍTÉSZ	Schestauber János (József?) építész; fsz. átalakítások 1913-ban: Székely Marcell ép. mester (megsemmisült)	ÉPÍTTETŐ	1. tulajdonos-építtető: Roller Ferenc (1897) 2. tulajdonos-építtető: Ernst Mór és Ernst Samu (1913)
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	fsz. teljesen átalakítva; 1913-ban kapuáthelyezés a Berzenczey u.-ból, új kapu kialakítása az Üllői úton. itt működött a „Projektograph” (1907-1912), majd a Tátra (1913-59), ill. a Balaton (1959-87) mozi; e házban is lakott József Attila (tömegszálláson);		
BEÉPÍTÉS	zártsorú saroktelek, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	burkolt belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	földszintet érintő átalakítások

Homlokzat a Berzenczey utca felől 2023-ban.

A homlokzat állapotaés a földszinti átépítés 2003-ban.

A sarokház az 1970-es években az akkor még működő Balaton mozival.

A homlokzati architektúra részleges átalakulása:

Földszint: a ház bejárati főkapuja eredetileg a Berzenczey u.-i oldalon volt (az archív fotón középen), a kapualj után itt található a főlépcsőház is. 1913-ban a ház Berzenczey utcai oldalán „mozgó képes villamos színház" nyílt, melyet a földszinti helyiségek (boltok) összenyitásával alakítottak ki (a bejáratból a mozi kijárata lett). A ház lakói számára szolgáló (méltatlan megjelenésű) bejáratot ekkor helyezték át az Üllői úti homlokzatra, a szomszédos 61. sz. épület mellé, az udvarra és azon keresztül a lépcsőházba vezető átjáró kialakításával. A mozi bejáratát szintén az Üllői út felől alakították ki. A mozi elhelyezését tartalmazó tervdokumentáció (Fővárosi Központi Műszaki Tervtár) homlokzattervet nem tartalmazott. Az 1980-as (?) években az épület teljes földszinti homlokzatát az értékes architektúrát szétverve átalakították.

III. emelet: az ikerablakok két oldalán eltűntek az egész-alakos szobordíszek. IV. emelet: az Üllői út felőli oldalon az íves záródású vakablak-mezők festménnyel díszítettek voltak.

A mozi rövid építéstörténete:

1907-ben a Neumann és Ungerleider cég Projectograph Vállalata kérvényt ad be „mozgó fénykép villamos berendezése" engedélyezése tárgyában (feltehetően a sarki bolthelyiségben történnek a vetítések, mivel átépítésre 1913-ig nem kerül sor). A kerületi előljáróság, mint I. fokú tűzrendészeti hatóság a működési engedélyt 3 hónapra (!) megadja többek között a következő feltételekkel: „ a gép mellett egy veder víz, egy veder homok és vizes pokrócz állandóan készenlétben tartandó".

1913-ban a Berzenczey u. felőli utcai traktusban összevonják a helyiségeket, az Üllői út felől alakítják ki a mozibejáratot, térségében előteret, beljebb ruhatárat, várótermet hoznak létre. Neve: Tátra mozi. Befogadóképessége: 295 fő! 1931-ben özv. Székely Lászlóné mozgószínház-tulajdonos gépház felépítése ügyében fordul a hatóságokhoz engedélyért. 1956 év végétől rom, 1959-re felújítják és 1987-ig Balaton Moziként működik. 1987-ben végleg bezárják.

37128/2 / BERZENCZEY U. 32.

HRSZ	37128/2	TÖMBSZÁM	9
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Berzenczey u. 32.
STÍLUS	koraeklektikus, átalakított	ÉPÜLT	1880-as évek vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, udvari szárny L alakban, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	burkolt belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	homlokzati sík hátraléptetésével több szinten tetőteraszok, magastetők
SZINTSZÁM	F+1+4+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	+4 szint szintráépítés és tetőtér beépítés

2023-as utcaképek.

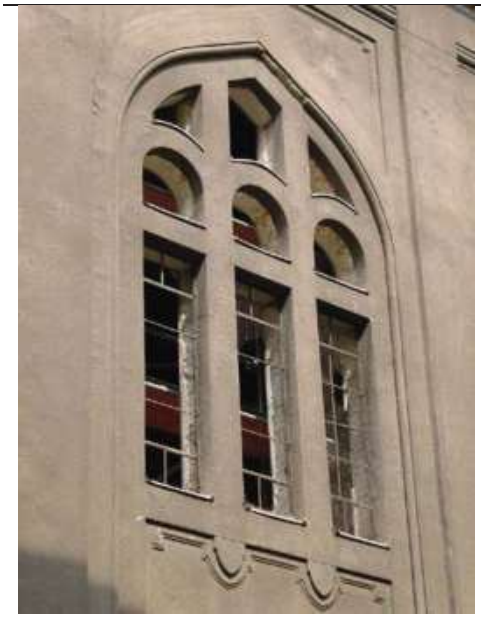
2003-as fotó a szintráépítés előtti homlokzatról és fa kapuról.

37132 / PÁVA UTCAI ZSINAGÓGA

HRSZ	37132	TÖMBSZÁM	9
MEGNEVEZÉS	Páva utcai zsinagóga	CÍM	Páva utca 39 = Tűzoltó utca 26
STÍLUS	keleties, móros, historizáló modorú épület	ÉPÜLT	1923-24
ÉPÍTÉSZ	Baumhorn Lipót statikus: Raáb Rezső; kivitelező: Vámos Imre	ÉPÍTTETŐ	Budapesti Izraelita Hitközség
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	historizáló, vasbetonszerkezetű zsinagógaépület, múzeumi funkciókkal bővítve		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, udvaros	UDVAR	utcai és udvari szárnyakkal körbeépítve
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra (átépítés: homokkő burkolat)	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	korábban zsinagóga, jelenleg múzeum	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F, F+1	ÁTALAKÍTÁS	felújítás, hozzáépítés (Holocaust Múzeum)

37133/ BERZENCZEY U. 26

HRSZ	37133	TÖMBSZÁM	9
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Berzenczey u. 26 = Tűzoltó utca 28
STÍLUS	későklasszicista/koraeklektikus	ÉPÜLT	
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	(valószínűsíthető) tulajdonos-építtető: Henkel Lajos és Lenz Erzsébet (1883-1903 között biztosan tulajdonosai a háznak)
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	homlokzat, korlátok
LEÍRÁS	A későklasszicizmus gazdag, tiszta architektúrájú, szinte teljesen épen fennmaradt emléke (csak a koronázópárkány konzoljai hiányoznak), mely belső értékeit is megőrizte! 1955-ben műemlék volt (Pogány-Horler-Komárik: Bp. műemléképüle-teinek jegyzéke, 1955 OSZK); „Czím- és lakhely-jegyzék” 1883-tól évenkénti kiadás (OSZK)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros	UDVAR	belső, zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtetős	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	P+F+1	ÁTALAKÍTÁS	-

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Tűzoltó utcában kialakuló intézmény-együttes méltó építészeti lezárása a rangos egyemeletes későklasszicista/koraeklektikus épület. Nyugodt eleganciájú, horizontá¬lis szerkesztésű oldalhomlokzata érdekesen csatlakozik a zsinagóga vertikális nyílás¬rendű kissé magasabb szecessziós tömegéhez.

A Berzenczey utca felől az épület oldalsó szomszédja ma hiányzik – fontos figyelni az ide kerülő új ház színvonalára és az illeszkedésre. A hangsúlyosan szimmetrikus homlokzat mellé legjobb lenne kiemelt tengely nélküli, egyenletes homlokzatrendű épületet építeni, ami semmiképp nem haladja meg a foghíj túloldalán álló 30. sz. épület magasságát.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Egyemeletes sarokház. Berzenczey utcai főhomlokzata 2-1-k-1-2 osztatú, ahol az e-meleten a szélső rizalitok két-két tengelye kapcsolt ablakként, középen a kapu emeleti erkéllyel hangsúlyozott tengelyként jelenik meg. A Tűzoltó utcai hosszú hom¬lokzatnak csak a szintén kapcsolt ablakú sarokrizalitok adnak hangsúlyt: 2-9-2 ten¬gelyrenddel. A sarok kis, 45º-os lecsapású.

Az alagsori és magasföldszinti homlokzatsávot erőteljes kváderezés díszíti. A mé¬lyített tükörben megjelenő ablakok az alagsornál kváderes kiváltóval, a magas¬földszinten az Ybl Miklós által is kedvelt (Fővámház pl.), szalaggal átkötött vessző¬nyaláb motívummal keretezettek. A könyöklőpárkányt „futó kutya” (csigavonal) motívum díszíti (5. pótlap).

Az emelet Berzenczey utcai két középső – az erkélyre néző - nyílását (egy ablak és egy ajtó) kompozit oszlopokkal, további ablakait és a Tűzoltó utca felől a rizalitokon lévő ablakokat jón oszlopokkal szegélyezve hangsúlyozta a tervező. A sarokrizalitok kapcsolt ablakait közös szemöldökpárkány zárja (ez kapcsolt ablakpárnál lehetséges csak, nem pedig két szokásos távolságra álló ablaknál). Érdekes az ablakok feletti meandersáv és a kötény szép füzérdísze. A sarkon, a Tűzoltó u. felől két vaktengely.

A közbenső – erkély-melletti - emeleti ablakok a Berzenczey u. felé aedikulás kialakításúak. Itt a timpanon alatt, a magas párkány frízmezőjében kiemelt keretdísz, hasonló az ablakkötényben is (mindkettőben konvektor-szellőző!). Fontos kiemelni, hogy a földszinti ablakok meglévő középbarna színe közel az eredeti, érdemes megfigyelni milyen szépen illik a házhoz (a Berzenczey utcai emeleti új ablakok vakító fehér színükkel is rikítanak)! A félköríves záródású kapu pilaszteres, záróköves keretelése felett felirat számára alkalmasan megformált keret (meg kellene vizsgálni, hogy nem volt-e benne szöveg). De lehet, hogy csak a feltételezett szint-átrendeződés miatti kompozíciós nehézség tette szükségessé ennek a formának az alkalmazását itt. Ívmezőben küllős osztású felülvilágító, eredeti kapuszárnyak, kerékvető.

A főpárkány frízében minden tengely felett kis gipszornamens, amely a széleken a rizalitok, ill. a kettős ablakok szélességű. (A sarkon látható kis eltérés megbontja a szimmetriát, kis kompozíciós hibának tekinthető: vagy a kőműves hibázott, vagy a tervező javított így építés közben a főhomlokzaton?) Eredetileg a főpárkány alatt végigfutó konzolsor volt, mely ma igen hiányos, a főhomlokzaton valamennyi hiányzik. Tojássor, fogrovat fut végig többhelyütt. ELTÉRÉSEK AZ EREDETI FORMÁKTÓL:

Az utcai homlokzatok csaknem épen megvannak – ez 130 év után Pesten az eredeti jó kivitelnek és a szerencsének köszönhető. Néhány konvektor-rács miatt széttört köténydísz, külső redőnytokok, két új, eltérő osztású fehér műanyagablak. Erősen hiányosak a főpárkányt alátámasztó konzolok, az erkélyt alátámasztó konzolok közül is kettő hiányzik. Feltehetően a felerősítés meglazulása miatt távolították el őket. A földszint és az emelet közti övpárkány felső sávja valószínűleg az erkély szegélyének szímatagos profilját követhette eredetileg (a mai sima lemez helyett), a homlokzat tatarozása során helyreállítása szükséges. Az erkély korlátja nem eredeti. Jó lenne tudni milyen volt – kőbaluszteres (amit a súlya miatt cseréltek le idővel több helyütt Pesten), öntöttvas (mint a lépcsőházban), vagy későklasszicista geometriájú, mint a függőfolyosó. Az erkély kőlemezen lévő illeszkedési lyukak megkereshetők, segít¬hetnek a helyreállításban.

BELSŐ ÉRTÉKEK

A kapualj különlegesen gazdag architektúrájú formálása négy bejárat (a két első az alagsorba, a két hátsó az emeletekre vezet) timpanonos keretezését oldja meg. Pilaszterek, párkány (eltérő színű festése hiba). A timpanonok pálmaleveles dísze még jellegzetes klasszicista elem, az eklektikában eltűnik már. A pilaszterfők ornamentikája is igen szép, a rengeteg festékréteget el kell távolítani, hogy eredeti szépségében érvényesüljön.

A kapualj baloldalán nyíló félköríves főlépcsőház öntöttvas pálcái is mutatják az 1870-es éveket – a pálcaszerű formálás is közelebb van még a klasszicizmushoz és a romantikához, mint az igazi eklektikához (ahol maga az öntöttvas is már eltűnik). A kapualj jobb oldalán szintén lépcsőház nyílik(!), - ma lezárva, a kapualjtól jobbra lévő magasföldszinti lakáshoz vezet. Íves, korabeli igényes öntöttvas-pálcás kialakítású elegáns lépcsősor vezet a feltételezett egykori emeletre, a mai magasföldszintre. Lehet, hogy a ház építése után elrendelt feltöltés miatti kapumagasítás tette lehetetlenné az épület e részének megközelítését a főlépcsőházból és ezért készült a szép kis lépcső, de elképzelhető a tulajdonos Berzenczey utcai lakásának a lakóktól független megközelítésének igénye is. Az udvari melléklépcsőház szintén íves, húzott-lépcsős kialakítású (11. pótlap). A lépcsők íves alaprajza is a klasszicizmushoz köti a házat. A viszonylag kis ház három lépcsőháza tehát a következők szerint tárja fel a szinteket: a főlépcsőházból és az udvari hátsó melléklépcsőházból elérhetőek a magasföldszint kapualjtól a Tűzoltó utca felé eső lakásai és a teljes emelet (a végigfutó függőfolyosó miatt), a kapualj jobb oldalán nyíló kis lépcsőházból pedig a kapualjtól északra eső Berzenczey utcai magasföldszint lakásai.

Az udvar szokatlanul alacsony függőfolyosója is valószínűleg az érdekes építés¬történet következménye. Az emelet kovácsoltvas rácsai szintén jellegzetesen 1850-70-es évekbeliek, későklasszicista részletképzésűek.

A pince – esetleg egykori földszint – mai födéme poroszsüveg (12., 13. pótlap), ez nemigen származhat az 1870-es évekből, elképzelhető egy eredeti dongaboltozat kicserélése is a XX. sz. folyamán is akár. Ezáltal a pince jól használható alagsorrá vált. Csak részletes kutatással tisztázhatók itt is az építéstörténet „titkai”.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

A koraeklektika kiemelkedően szép emléke, amely a – feltételezett - feltöltés által keletkezett problémát is mesterien oldotta meg. Nagy jelentőségű, hogy felfigyelt rá Ferencváros, értékei alapján méltó helye az országos műemlékjegyzékben lenne (az 1950-es években műemlék volt!).

ÉPÍTÉSTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

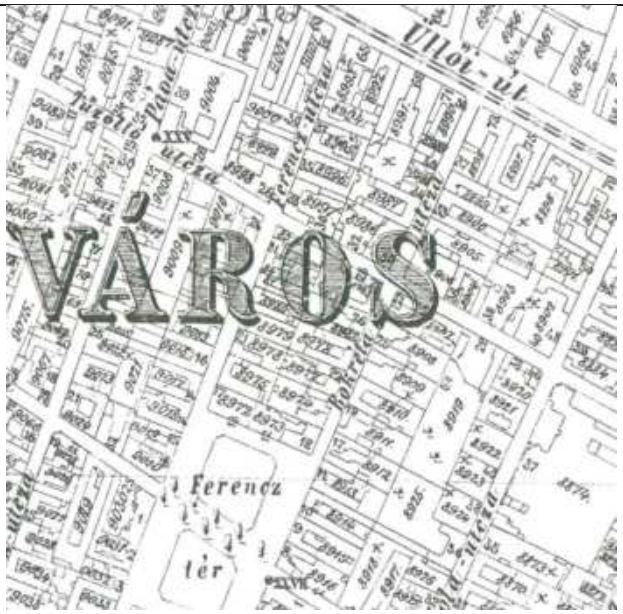
Ahogy ez más régi ferencvárosi házaknál is feltételezhető, ez az épület is valószínűleg az 1870-es évek derekán végzett nagy pesti feltöltés elöttről származik. Amikor a Közmunkatanács az utcákat árvízvédelmi okból 60-160 cm-rel feltöltötte (kiegyenlítve a korábbi buckákat is), a tulajdonosokat kötelezte az udvarok feltöltésére (amit azok esetenként nem végeztek el). A korábban épült házak így „elsüllyedtek”: vagy át kellett azokat építeni, vagy új ház épült a régi helyén.

Épületünk esetében – annak kiemelkedő értéke miatt – feltétlenül egy alapos kutatásra van szükség. Külső szemrevételezése azt mutatja, hogy itt is hasonló esetről van szó: az utca felől ezt jelzik a nagy alagsori ablakok és a magasan fekvő földszint, az udvaron pedig a szokatlanul alacsonyan húzódó alsó függőfolyosó. További „árulkodó jel”, hogy a Tűzoltó utcai épületvég 6. tengelyében a pince kis szellőzőlyukán keresztül a magasföldszintivel megegyezően formált ablak-közép figyelhető meg (4. pótlap).

A homlokzat mai rendje is alátámasztja a fenti építéstörténetet: építése – finom neorene¬szánsz stílusa alapján – az 1870-es évek derekára tehető. A rendkívül igényes formálás rangos tervezőt sejtet.

Halácsy Sándor 1872-es térképén a saroktelek beépítetlen(forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

Budapest Főváros beltelkeinek átnézeti térképe – 1882; a ház az akkori Ferencz utcában ekkor már áll

A Berzenczey u. felőli homlokzat – igen bántó a későklasszicista középen osztott, barnára festett ablakok mellett az eklektikára jellemző „T”-osztatú, fehér-keretű két új ablak!Hangsúlyosan kváderezett rangos homlokzat

A ház erkéllyel is hangsúlyozott szimmetriatengelyében félköríves záródású, pilaszteres, záróköves keretelésű kapu

A nyugodt eleganciájú, horizontális szerkesztésű Tűzoltó utca felőli homlokzat

A Tűzoltó u. felőli homlokzat és a szomszédos épület (Páva utcai Zsinagóga) felé záró rizaliton a hangsúlyos kialakítású emeleti ablakpár

A Tűzoltó utcában a csatlakozó neves szomszédos épület (Páva utcai Zsinagóga) mellett a kapcsolt ablakú sarokrizalit ad hangsúlyt az épületnek

A rendkívül igényes formálás rangos tervezőt sejtet;az erkélyrács utólagos, az erkélykonzolok hiányosak

A Tűzoltó utcai homlokzat középső ablakai – balra a magasföldszinten, jobbra az emeleten: az azonos profilú, kis lábazatos/fejezetes ablakszárny-ütközőkkel díszített ablakkeretek a két szint egyidejű építésére utalnak.

Eredeti késő klasszicista középen osztott ablakok (egyedül a Berzenczey utcára néző két szélső emeleti ablakot cserélték ki) – helyreállítása igen fontos a stílusegység miatt!

Egy Tűzoltó utcai magasföldszinti ablak; az épületvég 6. tengelyében a pince kis szellőzőlyukán keresztül a magasföldszintivel megegyezően formált ablak-közép figyelhető meg a mai alagsorban, az egykori földszinten

A párkányt alátámasztó konzolok közül a Tűzoltó utcában megmaradt néhány – ezek alapján helyreállíthatóak, pótolhatóak a hiányzók

Szalaggal átkötött vesszőnyaláb-motívum

A magasföldszint könyöklőpárkányát „futó kutya” díszíti, az emeleti osztópárkányon tojássordíszítés

A kapu fölötti Ívmezőben küllős osztású felülvilágító, eredeti kapuszárnyak, kerékvető.

A szinte teljesen épen megmaradt gazdag architektúrájú kapualj

A Berzenczey utcai magasföldszintre vezető szép különlépcső

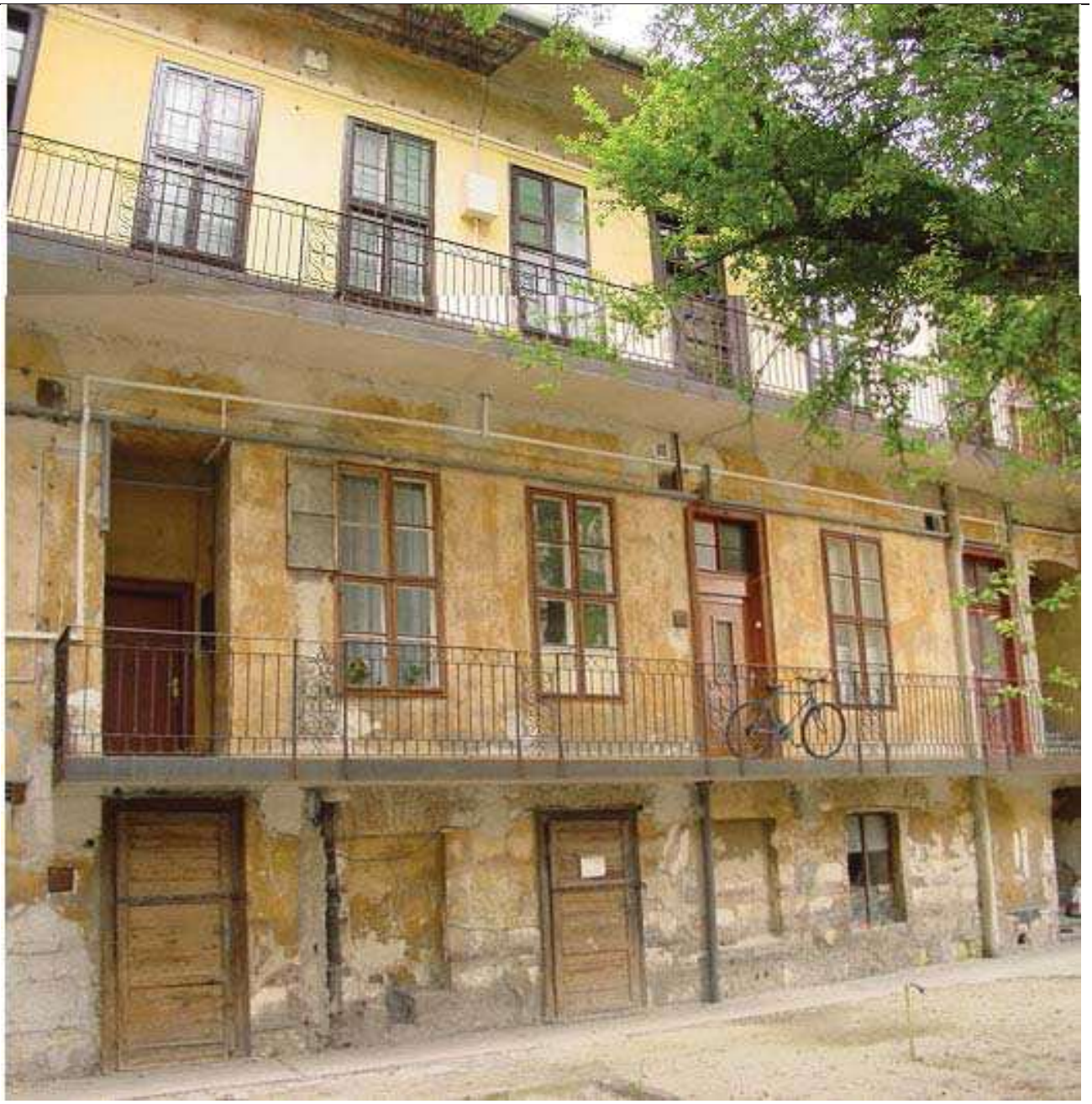

Tojássordíszes pilaszter a kapualjban

A lépcsőház díszes, romantikus, öntöttvas pálcákból álló korlátja és a függőfolyosó geometrikus klasszicista motívumokkal díszített védőkorlátjai

Az udvari hosszhomlokzat az eredetileg kőkonzolos (helyei ma is kivehetőek) függőfolyosókkal; az alsó szokatlanul alacsonyan van

Fölül: a viszonylag alacsony, „U”-alakú beépítés jóarányú udvart eredményez; alul: az udvari melléklépcsőház és környezete

Az udvari íves kialakítású, húzott fokú melléklépcsőház

37135 / BERZENCZEY U. 30.

HRSZ	37135	TÖMBSZÁM	9
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Berzenczey u. 30.
STÍLUS	koraeklektikus, átalakított	ÉPÜLT	1890 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, udvar felé beforduló U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2+1	ÁTALAKÍTÁS	szintráépítés 2009-ben

Utcaképek és homlokzatrészletek 2023-ban

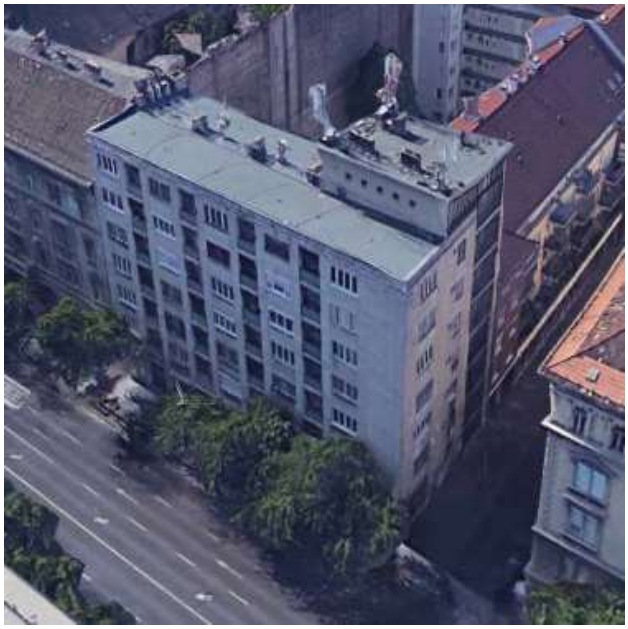

Homlokzat és homlokzatrészletek 2003-ban a szintráépítés előtt.

37141/2/ ÜLLŐI ÚT 65-67.

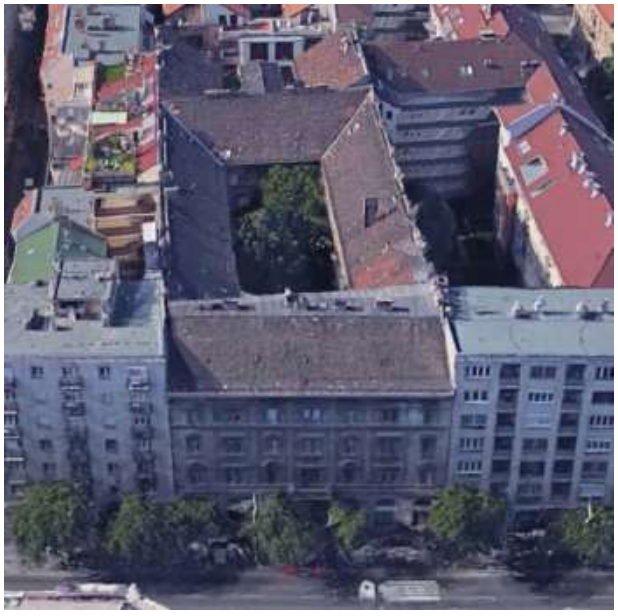

HRSZ	37141/2	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Üllői út 65-67.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1960-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: Üllői úti épületszárny utcai homlokzatai	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, saroképület	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	mészkő burkolat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6+tetőfelépítmény	ÁTALAKÍTÁS	

37143 / ÜLLŐI ÚT 69.

HRSZ	37143	TÖMBSZÁM	12
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Üllői út 69.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1894
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	kisméretű archív homlokzati fotó a Kiscelli Múzeum Fotótárában 1954-ből belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarokról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés, második udvar kapcsolódik a mögötte álló beépítéshez.	UDVAR	kétudvaros, belső burkolt udvar, részben zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Kapu állapota 2023-ban.

Teljes homlokzat 2003-ban.

Archív felvételek az épületről az 1970-es évekből.

37144 / ÜLLŐI ÚT 71. = BOKRÉTA UTCA 38.

HRSZ	37144	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Üllői út 71. = Bokréta utca 38.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1960-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: Üllői úti épületszárny utcai homlokzatai	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú beépítés, saroképület	UDVAR	-
HOMLOKZAT	mészkő burkolat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	lapostető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

37149 / BOKRÉTA U. 30.

HRSZ	37149	TÖMBSZÁM	12
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Bokréta u. 30. = Tűzoltó u. 32/b.
STÍLUS	eklektikus, átalakított	ÉPÜLT	1896
ÉPÍTÉSZ	Szeletzky E. Lajos és Schusbeck Pál építészek	ÉPÍTTETŐ	tulajdonos-építtető: Täuber Antal és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az eredeti terv a levágott sarkon az I. emeleten erkélyt ajtóval, a II. emeleten ablakot javasolt, a ház a módosított terv szerint épült; a földszinten a sarkon – a tervek szerint – az építés évétől vendéglő működött, mely a fellelhető dokumentumok szerint még 1960-ban is fennállt; a Bokréta u. felőli pincerészben 1941-ben szükségóvóhelyet létesítettek;		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, átalakítás során hátsó szárny részlegesen visszabontva és megnyitva a kapcsolódó udvarrészek felé	UDVAR	burkolt belső udvar
HOMLOKZAT	klasszicista és szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető, saroknál kontyolt	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	főként udvari szárnyak átépítése és tetőtérbeépítés 2005-2007 körül

2023-as utcaképek

2003-as állapot és részletek, az építés éveszámát megörökítő sarokdísszel.

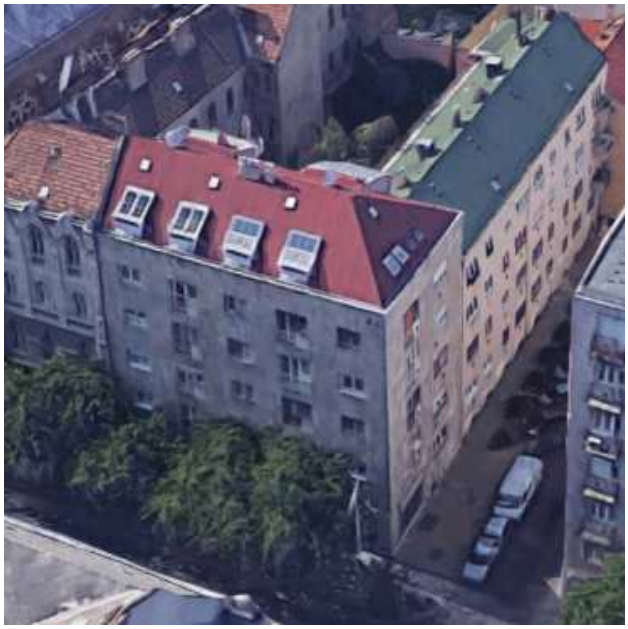

37151/ ÜLLŐI ÚT 73. = BOKRÉTA UTCA 37.

HRSZ	37151	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Üllői út 73. = Bokréta utca 37.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1960-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: Üllői úti épületszárny utcai homlokzatai	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú beépítés, saroképület	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	mészkő burkolat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető tetőtér beépítéssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6+ tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	

37153 / BOKRÉTA UTCA 33.

HRSZ	37153	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület, átalakított	CÍM	Bokréta utca 33.
STÍLUS	eklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	manzárd tető tetőtér beépítéssel, hátsó traktuson szintemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	

37158/ ÜLLŐI ÚT 75-77.

HRSZ	37158	TÖMBSZÁM	15
MEGNEVEZÉS	Örökimádás templom	CÍM	Üllői út 75-77.
STÍLUS	késő eklektikus, gotizáló elemekkel	ÉPÜLT	1908
ÉPÍTÉSZ	Aigner Sándor	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	Örökimádás templom és lakóház (v. rendház)	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető toronnyal	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	csatlakozó épületszárnyak: F+3	ÁTALAKÍTÁS	

75

37159/2 / VIOLA U. 52.

HRSZ	37159/2	TÖMBSZÁM	15
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Viola u. 52.
STÍLUS	F: későklasszicista; em.: koraeklektikus, átalakított	ÉPÜLT	F: XIX. sz. dereka; em.: 1870-80-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	Pest feltöltése előtti időben épült ház, „megsüllyedt” földszinttel (az Üllői út felől lebontott épületrész)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	zöld udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

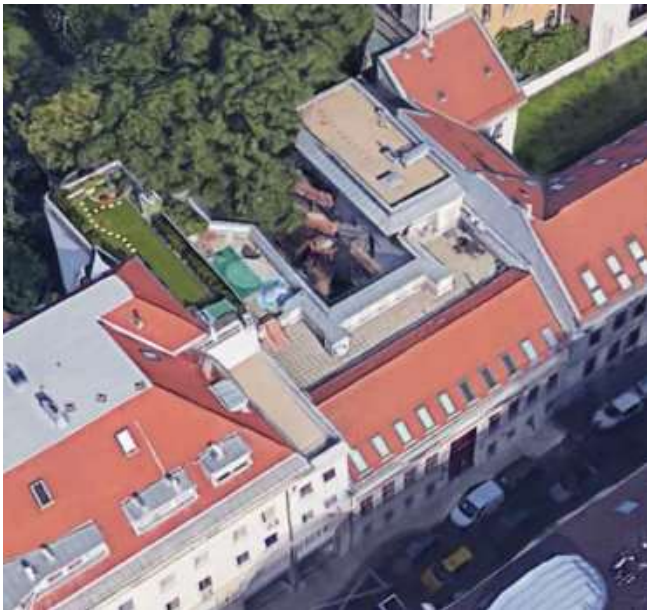
Épülethomlokzat állapota 2023-ban.

2003-as állapot a felújítás előtt.

37160 / VIOLA U. 50.

HRSZ	37160	TÖMBSZÁM	15
MEGNEVEZÉS	lakóépület, átalakított	CÍM	Viola u. 50.
STÍLUS	F: későklasszicista; em.: koraeklektikus, gazdagon díszített	ÉPÜLT	F: XIX. sz. dereka; em.: 1870-80-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	Pest feltöltése előtti időben épült ház, „megsüllyedt” földszinttel, az emeletet is kettévágó utólagos kapumagasítással		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés (eredetileg zárt udvaros volt)	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés, hátsó épületszárnyak átalakítása

Homlokzatfotók 2023-ban.

2003-as fotók a homlokzatról.

lakatlan, romos állapot 2003-ból.

Archív fotó a 1990-es évekből.

37169 / ÜLLŐI ÚT 83.

HRSZ	37169	TÖMBSZÁM	18
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 83.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1891
ÉPÍTÉSZ	Staerk Sándor és Hoffer József	ÉPÍTTETŐ	tulajdonos-építtető: Kreisz József
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a keleti udvari földszintes ép. szárny az 1891. évi terven maradóként jelölt, megtartott épületrész, így korábbi eredetű (a korabeli terv az utcai főépületet és az udvari nyugati ép. szárnyat, az abban elhelyezett istállókat lebontja); az eredeti tervek az I. emeleten két erkélyt ábrázolnak és mindkét emeleten végig ikerablakokat; 1941. évben a pincében Mayer Ferenc tervei szerint óvóhelyet létesítettek		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt részben zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vonalazott vakolt földszint, nyerstégla emelet	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

Homlokzat 2003-ban

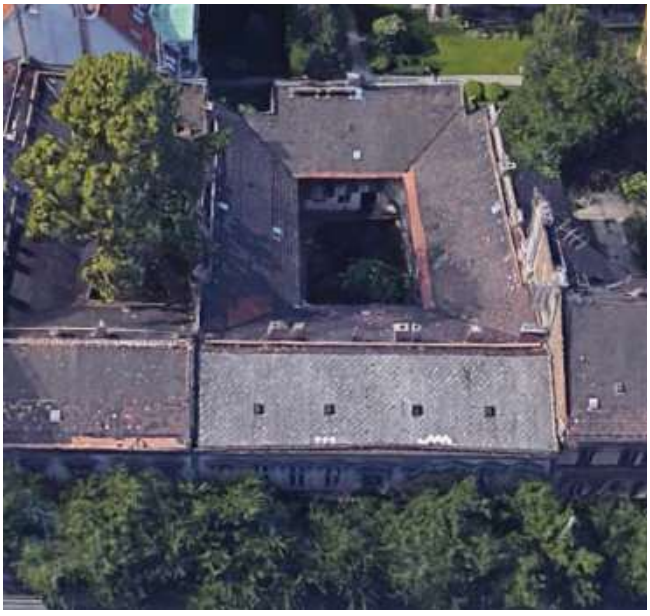
Archív felvételek 1958-ból: felújítás előtt és után

A ház jobb oldaláról eltűnt az eredeti (1891) földszinti boltajtók félköríves záródásainak faküllős sugaras díszítése, a ház bal oldaláról az 1906-ban készült bolt-kapuzat (Martini József asztalosmester munkája),

37170 / ÜLLŐI ÚT 85.

HRSZ	37170	TÖMBSZÁM	18
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 85.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1. ép. fázis: 1886-87 2. ép. fázis: 1902-03
ÉPÍTÉSZ	1. ép. fázis: Hosztalek Károly és Stechlick Antal (utcai ép. és a keleti udvari ép. szárny) 2. ép. fázis: Fritsch Lajos és Grätz Dániel (nyugati udvari ép. szárny)	ÉPÍTTETŐ	tulajdonos-építtető mindkét ép. fázisban: Popelka Tamás
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	még az építés évében (1887) a földszint jobb oldalát kávéház céljára alakítják át;		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt részben zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek, vendéglátás
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	-

Homlokzat 2003-ban.

Az 1950-es években, az 1958. évi tatarozás előtt készült felvételen jól látható a földszint erőteljes, rusztikus kváderezése és még megvan egy-egy eredeti boltbejárati kapu is.

85

37172 / ÜLLŐI ÚT 87.

HRSZ	37172	TÖMBSZÁM	18
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 87. =Thaly K. u. 60-62.
STÍLUS	koraeklektikus palotahomlokzat	ÉPÜLT	1889
ÉPÍTÉSZ	Hosztalek Károly	ÉPÍTTETŐ	tulajdonos-építtető: Bernhardt Nándor
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt részben zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	-

Épület homlokzata 2003-ban.

Archív felvétel az 1950-es évekből.

Archív felvétel 1958. évi felújítás után

37178 / THALY KÁLMÁN U. 52.

HRSZ	37178	TÖMBSZÁM	18
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Thaly Kálmán u. 52. =Tűzoltó u. 48.
STÍLUS	eklektikus tömegképzés, szecessziós elemek, átalakított	ÉPÜLT	1905 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	burkolt, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat fém elemekkel	BERENDEZÉSEK	korlátok
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlet, vendéglátás
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

2023-as utcakép és homlokzati részlet.

Fotók 2003-ból.

37180 / ÜLLŐI ÚT 89/A.

HRSZ	37180	TÖMBSZÁM	21
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 89/a. =Thaly Kálmán u. 45.
STÍLUS	eredeti ép.: korareneszánszos eklektika ráép.: szecessziós	ÉPÜLT	F+3: 1891 ráép.: 1910-20-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Strobenz testvérek
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Üllői út 89a-c., a 91a-b. és a Thaly Kálmán u. 43. sz. telkeken működött 1894-ig a Strobenz-féle gyár		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	függőfolyosós belső udvar,részben zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	manzárdtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3+2	ÁTALAKÍTÁS	-

Fotó a kapuról 2003-ból.

Archív felvétel az épületről az 1970-es évekből

37182 / ÜLLŐI ÚT 89/C.

HRSZ	37182	TÖMBSZÁM	21
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 89/c.
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Üllői út 89a-c., a 91a-b. és a Thaly Kálmán u. 43. sz. telkeken működött 1894-ig a Strobenz-féle gyár; belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

kapu és földszinti portálkialakítás 2023-ban.

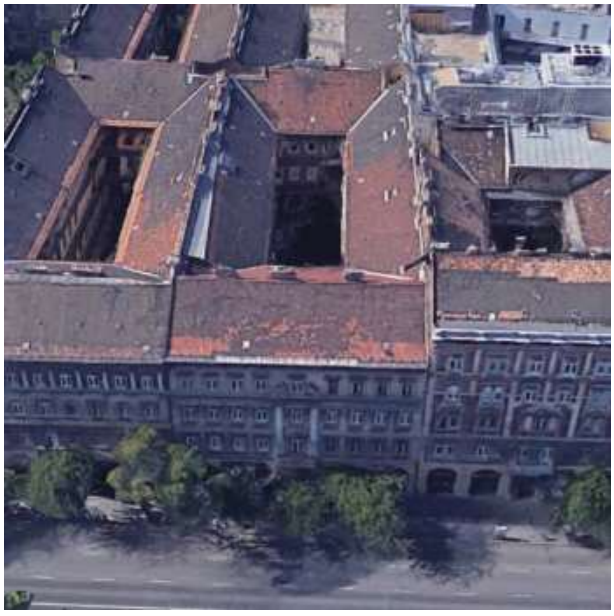
Részletfotók 2003-ból. Az építés dátumát (1897) is rögzítő részlet a homlokzaton az ablakot hangsúlyozó kétoldali falfestmény helyével, ablak és eredeti bejárati kapu.

Archív felvétel az 1970-es évekből.

37183 / ÜLLŐI ÚT 91/A.

HRSZ	37183	TÖMBSZÁM	21
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 91/a.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1895-96
ÉPÍTÉSZ	Fekete Elek	ÉPÍTTETŐ	tulajdonos-építtető: Ernst Mór
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az eredeti tervek szerint a III. em. ablaksorának szemöldökdíszei íves-füles kialakításúak, a főpárkányt pedig középen két oldalt balusztrádos, középen íves kialakítású attikadísz koronázza (az 1970-es években még megvolt); a ház lakásait 1933-ban modernizálták (= WC-k, kamrák építése a lakásokban), homlokzatát 1975-ben felújították; az Üllői út 89a-c., a 91a-b. és a Thaly Kálmán u. 43. sz. telkeken működött 1894-ig a Strobenz-féle gyár;		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as fotó a homlokzatról

Archív felvétel az 1970-es évekből

37184/ ÜLLŐI ÚT 91/B.

HRSZ	37184	TÖMBSZÁM	21
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 91/b.
STÍLUS	eklektikus, olaszos reneszánsz jelleggel	ÉPÜLT	1895
ÉPÍTÉSZ	Fekete József, Fekete Elek	ÉPÍTTETŐ	Ernst Mór
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Üllői út 89a-c., a 91a-b. és a Thaly Kálmán u. 43. sz. telkeken működött 1894-ig a Strobenz-féle gyár		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

Utcakép 2003-ból

Archív felvétel az épületről az 1970-es évekből

37187 / THALY KÁLMÁN U. 39.

HRSZ	37187	TÖMBSZÁM	21
MEGNEVEZÉS	irodaház	CÍM	Thaly Kálmán u. 39.
STÍLUS	szecessziós épület, átalakítva	ÉPÜLT	1910-20-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	üvegdongával fedett udvar
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	korlátok
FUNKCIÓ	irodaház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+3+T	ÁTALAKÍTÁS	

39

37192/ ÜLLŐI ÚT 93

HRSZ	37192	TÖMBSZÁM	21
MEGNEVEZÉS	SOTE épületegyüttes SOTE Anatómiai Szövet- és Fejlődéstani Intézet; Humánmorfológiai és Fejlődésbiológiai Intézet; Országos Pathológiai Intézet	CÍM	Üllői út 93=Tűzoltó u. 58.
STÍLUS	Üllői u. ép.; eklektikus, romantizáló; Tűzoltó u. ép.: eklektikus; udvari ép.: modern	ÉPÜLT	Üllői u. ép.: 1889; Tűzoltó u. ép.: 1896; udvari ép.: 1938
ÉPÍTÉSZ	Üllői u. ép.: Hauszmann Alajos; Tűzoltó u. ép.: Kauser József; udvari ép.: Brestyánszky Tibor	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épületegyüttes	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló, előkertes	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg- és lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	Üllői u. ép.: P+F+1; Tűzoltó u. ép.: P+F+2	ÁTALAKÍTÁS	

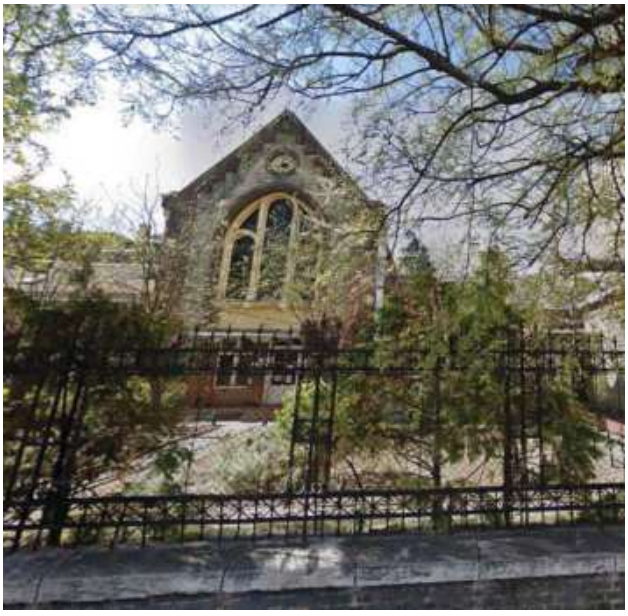

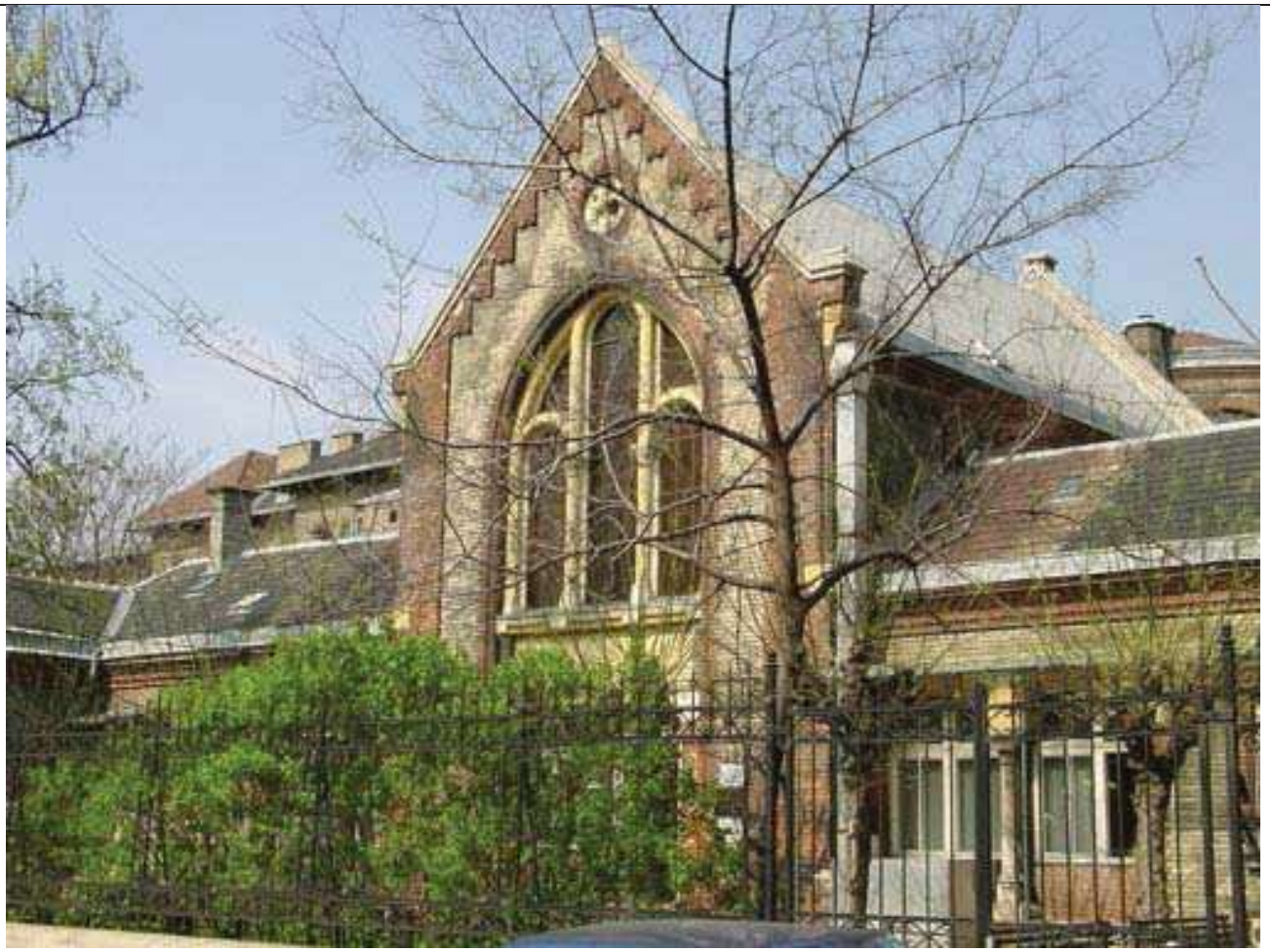
Az épületegyüttes Üllői úti és a Tűzoltó utcai megjelenése

37196/2/ LENHOSSÉK U. 42-44.

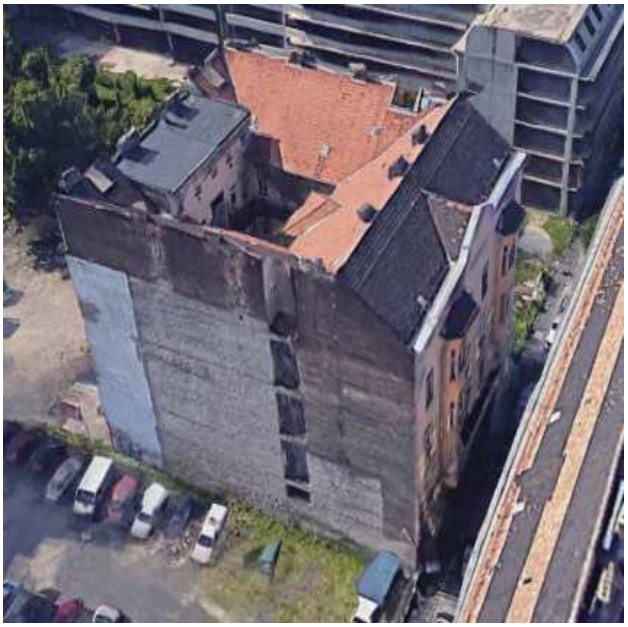

HRSZ	37196/2	TÖMBSZÁM	21
MEGNEVEZÉS	v. Ravatalozó kápolna; SOTE Igazságügyi Orvostani Intézet, Temetkezési iroda	CÍM	Lenhossék u. 42-44.
STÍLUS	eklektikus, romantizáló	ÉPÜLT	1890
ÉPÍTÉSZ	Kauser József	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épületegyüttes	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés, körül épített első kerttel	UDVAR	belső és előkerti rész zöld
HOMLOKZAT	téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	összetett nyereg tető, középen merőleges nyeregtetős szárnnyal	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F	ÁTALAKÍTÁS	

37200/ LENHOSSÉK UTCA 41.

HRSZ	37200	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Lenhossék utca 41.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	szuterén+FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37208/ TŰZOLTÓ UTCA 74.

HRSZ	37208	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Tűzoltó utca 74.
STÍLUS	késő eklektikus, art deco jegyekkel	ÉPÜLT	1920 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37215/ ÜLLŐI ÚT 101.

HRSZ	37215	TÖMBSZÁM	26
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 101.
STÍLUS	szecessziós tömegformálás, későeklektikus elemek	ÉPÜLT	1912
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Bulyovszky Aladár
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	e házban működött 1913-1945 között a „Ludovica-Mozgó” (befogadó-képessége: 200 fő), majd 1946-56 között mint Partizán Mozi, 1956-87 között mint Akadémia Mozi üzemelt		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés, 3 udvaros, a két szélső kapcsolódó udvar, középső zárt.	UDVAR	belső térszervezése: a három udvar sorolása miatt a lakások a függőfolyosós oldalsó udvarokról nyílnak, középső udvar homlokzatos, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	kupolás torony, oromzatos felépítmény, manzárd
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

a 2003-as adatlap fotója:

A szecessziós bejárati kapu

Az 1970-es években készült felvételen még látható a földszint bal oldalán az Akadémia Mozi bejárata

37216/ ÜLLŐI ÚT 103.

HRSZ	37216	TÖMBSZÁM	26
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 103. = Márton u. 42.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Krell István
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	saroktengelyes historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

a 2003-as adatlap fotója:

103

37218/ ÜLLŐI ÚT 105.

HRSZ	37218	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 105. = Márton u. 39.
STÍLUS	eklektikus, olaszos reneszánsz elemekkel	ÉPÜLT	1892-93
ÉPÍTÉSZ	Hirsch József	ÉPÍTTETŐ	Dr. Floch Henrik
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	Sas Patika historizáló berendezése
LEÍRÁS	az eredeti tervdokumentációtól részben eltérő homlokzat;		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső függőfolyosós
HOMLOKZAT	sarokrizalitoshisorizáló homlokzat vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	sarokrizalitok fölött attika
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

a 2003-as adatlap fotója:

37221/ MÁRTON UTCA 35/B.

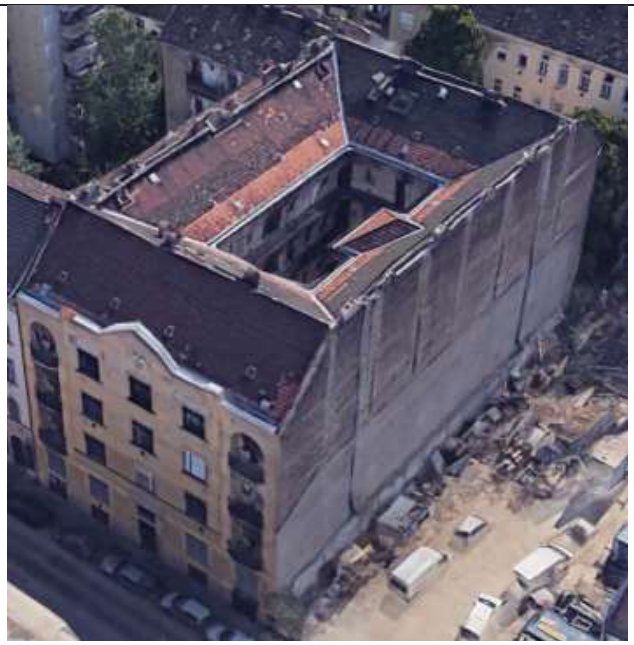

HRSZ	37221	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Márton utca 35/b.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37222/ MÁRTON U. 35A.

HRSZ	37222	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Márton u. 35a.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ	Sugár és Krausz	ÉPÍTTETŐ	Szenes Mór
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	Art deco díszítések a kapualj falán
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatdíszes modern homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37228/ SOBIESKI JÁNOS U. 28.

HRSZ	37228	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 28. =Tűzoltó u. 84.
STÍLUS	szecessziós tömegformálás	ÉPÜLT	1920-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	saroképület, zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolt modern homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

37234/ SOBIESKI JÁNOS U. 40.

HRSZ	37234	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 40.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910-es évek eleje
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37235/ SOBIESKI JÁNOS U. 42.

HRSZ	37235	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 42.
STÍLUS	szecesszió	ÉPÜLT	1907-08
ÉPÍTÉSZ	Kiss Géza építész; Hlavay György ép. mester	ÉPÍTTETŐ	PollatsekCornelia
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	volt szecessziós – az archív terv szerinti homlokzati díszítő architektúrája nagyrészt, különös, oromkiemeléses attikája (ha megépült) teljesen elpusztult, egyedülálló faragott fakapuja megvan;		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolt, modern homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	„helyreállítás”: 1961 (BVTV)

37236/ ÜLLŐI ÚT 107.

HRSZ	37236	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 107.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés	UDVAR	kétudvaros, függőfolyosós, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37237/ ÜLLŐI ÚT 109/A.

HRSZ	37237	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 109/a.
STÍLUS	késő eklektikus, szecessziós elemek	ÉPÜLT	1899
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Kohn Lajos, dr. Pollák Gyula és Grünhut Dezső
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37238/ ÜLLŐI ÚT 109/B.

HRSZ	37238	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 109/b.
STÍLUS	későeklektikus, szecessziós elemek, ablakformák	ÉPÜLT	1905 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az építész feltehetően azonos a szomszéd Üllői út 109c. sz. épülettel a szomszédos az Üllői út 109.c. sz. épülettel rokon homlokzat-architektúra;		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

LG

37239/ ÜLLŐI ÚT 109/C.

HRSZ	37239	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 109/c. =Sobieski János u. 44.
STÍLUS	későeklektikus, szecessziós elemek, ablakformák	ÉPÜLT	1905 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Kohn Lajos, dr. Pollák Gyula, Grünhut Dezső
VÉDELEM	későeklektikus, szecessziós elemek	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az építész feltehetően azonos a szomszéd Üllői út 109b. sz. épülettel a Sobieski u.-i homlokzaton Körmendi Frimm Jenő domborműve: a törökverő lengyel király, Sobieski János emlékére állította a Magyar Lengyel Egyesület; a szomszédos Üllői út 109.b. sz. épülettel rokon homlokzat-architektúra;		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

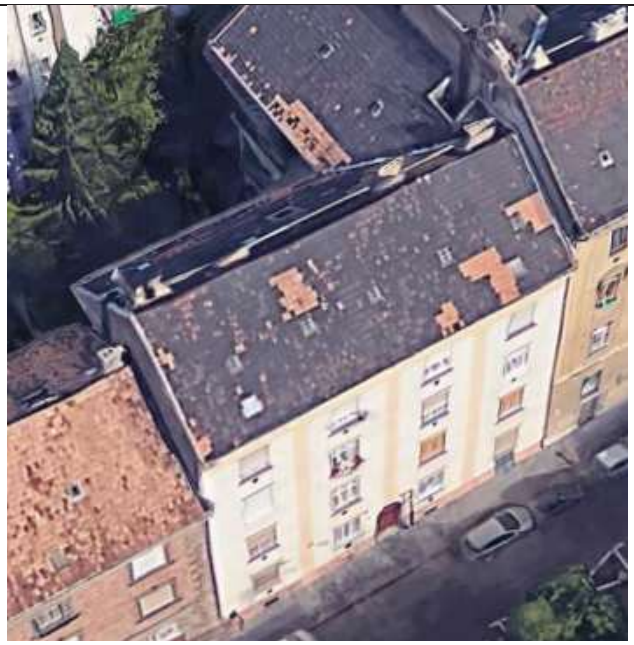

Az utánozhatatlan
aroma élménye
Omnia

109

37241/3 / TELEPY U. 32.

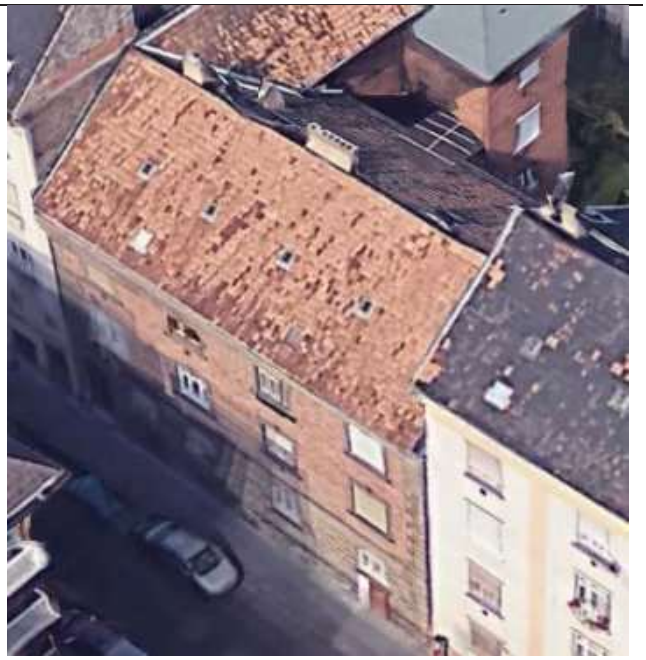

HRSZ	37241/3	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Telepy u. 32.
STÍLUS	modern, konzervatív irányzat	ÉPÜLT	1930 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Telepy u. 20., 28., a Vendel u. 34. és a Páva u. 22. sz. épületekkel erősen rokon homlokzatú épület, feltételezhető a tervező azonossága (Siegl Alfréd)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, zöld
HOMLOKZAT	vakolatdíszes modern homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/4/ TELEPY U. 30.

HRSZ	37241/4	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Telepy u. 30.
STÍLUS	romantikus felfogású eredeti megformálás	ÉPÜLT	1930 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	kváderezett lábazat, sarokarnírozás, Az emeletek nyerstégla homlokzatú, barna, kőkeretes egyenes záradékú ablakok.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros L alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós térszervezés, zöld
HOMLOKZAT	modern homlokzat,	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

30

37241/5/ TELEPY U. 28.

HRSZ	37241/5	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Telepy u. 28.
STÍLUS	modern, historizáló hatással	ÉPÜLT	1930 körül
ÉPÍTÉSZ	valószínűsíthetően Siegl Alfréd építész	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a homlokzat szinte teljesen megegyezik a Páva u. 22. sz. ép. homlokzatával, ill. a Telepy u. 20. sz. ép. eredeti tervben szereplő homlokzatával; mindkettő tervezője: Siegl Alfréd		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros L alakú beépítés	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	P+F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

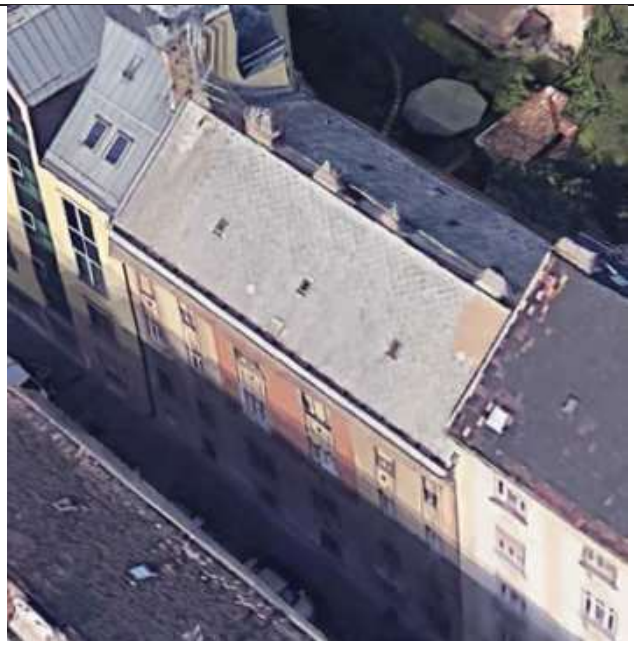

37241/6/ TELEPY U. 26.

HRSZ	37241/6	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Telepy u. 26.
STÍLUS	F+1: feltehetően egykor eklektikus; + 2 em.: historizáló hatású modern, némi art déco-s jegyekkel	ÉPÜLT	F+1:1890 körül 1931 +2 szint
ÉPÍTÉSZ	Szamek Sándor	ÉPÍTTETŐ	1931 Szamek L. Pál
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, csak utcai szárny	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	szintráépítés 1931

37241/13/ SOBIESKI JÁNOS U. 29.

HRSZ	37241/13	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 29.
STÍLUS	modern, art déco-s hatással	ÉPÜLT	1940 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot térszervezése: fogatolt lakások		
BEÉPÍTÉS	oldalhatárra épített, balról zártsoros 3 homlokzatos	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	összetett, lapos és magastető is	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

a 2003-as adatlap fotója

37241/14/ SOBIESKI JÁNOS U. 31.

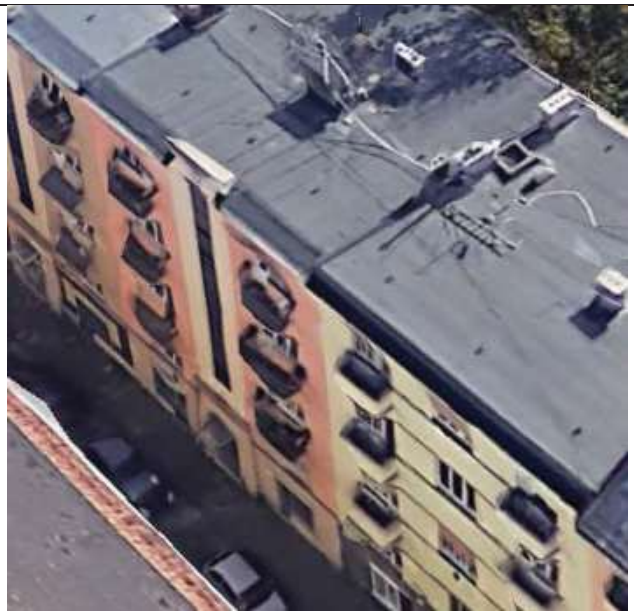

HRSZ	37241/14	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 31.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1940 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot belső térszervezése: fogatolt lakások		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, nincs udvari szárny	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	lapostető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/15/ SOBIESKI JÁNOS U. 33.

HRSZ	37241/15	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 33.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1940 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a szomszédos 35. sz. házzal azonos homlokzatú épület; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, fogatolt	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	lapostető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/16/ SOBIESKI JÁNOS U. 35.

HRSZ	37241/16	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 35.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1940 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a szomszédos Sobieski u. 33. sz. házzal azonos homlokzatú épület; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, fogatolt	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	-
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	lapostető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/17/ SOBIESKI JÁNOS U. 37.

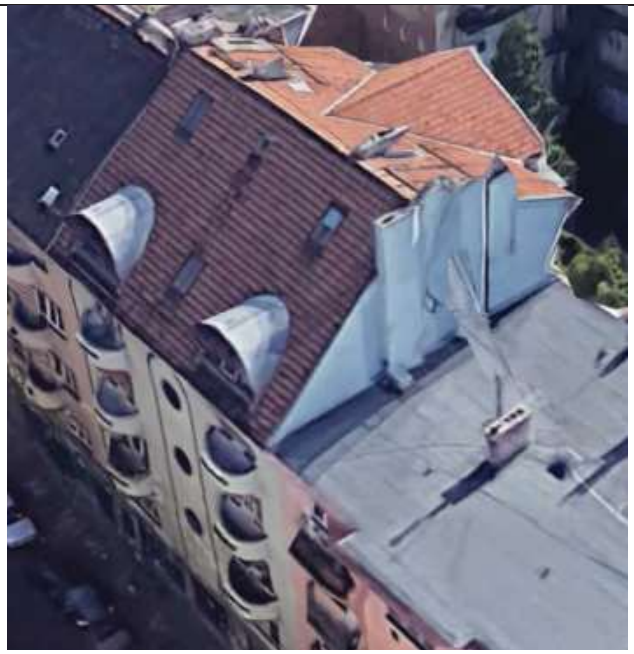

HRSZ	37241/17	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 37.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1940 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, fogatolt	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	-
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	lapostető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/18/ SOBIESKI JÁNOS U. 39.

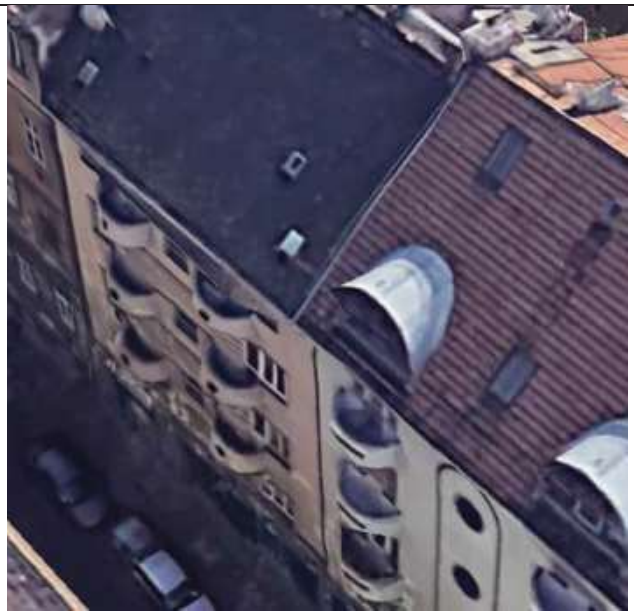

HRSZ	37241/18	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 39.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1940 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, fogatolt	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolt, modern, kváderezett lábazati szinttel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	összetett magastető	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény és álló tetőablakok fémlemez fedéssel
SZINTSZÁM	F+4+T	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/19/ SOBIESKI JÁNOS U. 41.

HRSZ	37241/19	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 41.
STÍLUS	modern, art déco-s hatással	ÉPÜLT	1937
ÉPÍTÉSZ	Valkó Sándor	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, fogatolt	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolt modern homlokzat félköríves zárterkéllyel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/20/ TELEPY U. 34.

HRSZ	37241/20	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Telepy u. 34.
STÍLUS	szecessziós, eklektikus utóhatással	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kétudvaros, egy körülépített udvaros és egy kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	zárt: burkolt kapcsolódó: zöld
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat, kváderezett földszint	BERENDEZÉSEK	-
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/21/ ÜLLŐI ÚT 111.

HRSZ	37241/21	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 111. =Sobieski János u. 43.
STÍLUS	eklektikus, átépített földszinti homlokzat	ÉPÜLT	1890 körül (F+2)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Közúti Vaspálya Társaság
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós, zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	-
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3 (F+2+1)	ÁTALAKÍTÁS	a 3. emelet feltehetően az 1960-as években épült

37241/22/ SOBIESKI JÁNOS U. 25/A.

HRSZ	37241/22	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 25/a. =Tűzoltó u. 86.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1940 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	Sobieski utcai homlokzat sarkán férfialakot ábrázoló szobor
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros L alakú beépítés, fogatolt lépcsőház	UDVAR	burkolt
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	-
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/23/ SOBIESKI JÁNOS U. 25/B.

HRSZ	37241/23	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 25/b.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1940 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, fogatolt	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

37241/26/ SOBIESKI JÁNOS U. 27/B.

HRSZ	37241/26	TÖMBSZÁM	36
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 27/b.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1940 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az egykori Közúti Villamosvasúti Társaság telkén 1940 körül épült házsor része; a Sobieski János u. 25-41. sz. alatti házsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	jobbról zártsoros beépítés fogatolt	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolt	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	lapostető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37243/ ÜLLŐI ÚT 113.

HRSZ	37243	TÖMBSZÁM	39
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Üllői út 113. =Telepy u. 31.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1895
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	özv. Drobny Mihályné
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37247/ TELEPY U. 27.

HRSZ	37247	TÖMBSZÁM	39
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Telepy u. 27.
STÍLUS	késöeklektikus	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Fuchs Karolin
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a szomszédos 25. sz. házzal azonos homlokzat		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37248/ TELEPY U. 25.

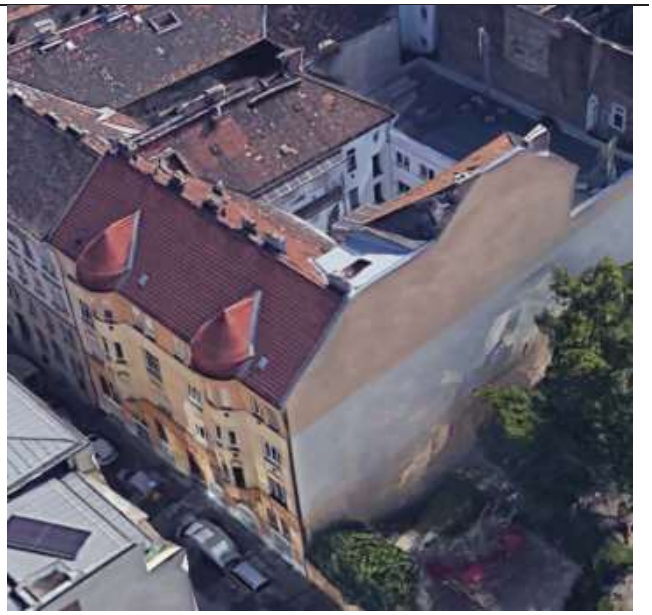

HRSZ	37248	TÖMBSZÁM	39
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Telepy u. 25.
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1896
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Váradi Ármin
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a szomszédos 27. sz. házzal azonos homlokzat		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37249/ TELEPY U. 23.

HRSZ	37249	TÖMBSZÁM	39
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Telepy u. 23.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910-20-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Fuchs Karolin
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolt, modern, félköríves zárterkéllyel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	összetett nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	kupolás tornyok
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	-

37252/ TŰZOLTÓ U. 88-90.

HRSZ	37252	TÖMBSZÁM	39
MEGNEVEZÉS	Telepy Károly 12-évfolyamos Iskola	CÍM	Tűzoltó u. 88-90.=Telepy u. 17., Ernő u. 18.
STÍLUS	eklektikus, romantizáló téglaarchitektúra	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	U alakú, szabadonálló	UDVAR	belső burkolt és zöld felületekkel
HOMLOKZAT	tégla architektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	fiú-, lányiskola és kisdedóvó céljára épült	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

37254 / ERNŐ U. 24.

HRSZ	37254	TÖMBSZÁM	39
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ernő u. 24.
STÍLUS	késöeklektikus	ÉPÜLT	1906
ÉPÍTÉSZ	Farkas Elek	ÉPÍTTETŐ	Pollatsek Félix
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37256 / ERNŐ U. 28.

HRSZ	37256	TÖMBSZÁM	39
MEGNEVEZÉS		CÍM	Ernő u. 28.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1896
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Stern Adolf
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37266 / ERNŐ U. 19.

HRSZ	37266	TÖMBSZÁM	41
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ernő u. 19.
STÍLUS	későeklektikus, szecessziós elemek (kapu)	ÉPÜLT	1903-04
ÉPÍTÉSZ	Sándor Imre ép. mester	ÉPÍTTETŐ	tulajdonos-építtető: Koroknay Jenő
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37267 / ERNŐ U. 17.

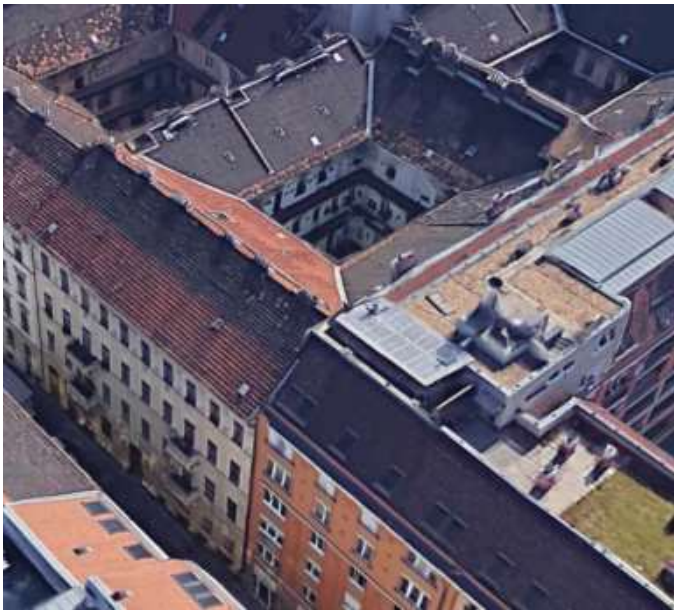

HRSZ	37267	TÖMBSZÁM	41
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ernő u. 17.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1896
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Bayer Ilona
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37268 / ERNŐ U. 15.

HRSZ	37268	TÖMBSZÁM	41
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ernő u. 15.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1909
ÉPÍTÉSZ	Sándor Pál	ÉPÍTTETŐ	Pollacsek Félix
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	mellvédek ornamentális díszítéssel, domborműves táblák
LEÍRÁS	a Mihálkovics u. 12. sz. épülettel (hátsó telekszomszéd) azonos homlokzatú épület; az erkélyek feltehetőleg utólagosak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, loggiasorosés függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37269 / MIHÁLKOVICS U. 16.

HRSZ	37269	TÖMBSZÁM	41
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mihálkovics u. 16.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910
ÉPÍTÉSZ	Sándor Imre ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Rákosi Jakab és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az eredeti tervek szerint a középső 4 ablaktengely díszítettebb architektúrájú		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítésa hátsó homlokzat világítóudvarra néz	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37270 / MIHÁLKOVICS U. 14.

HRSZ	37270	TÖMBSZÁM	41
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mihálkovics u. 14.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Brüll testvérek
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	P+F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37271 / MIHÁLKOVICS U. 12.

HRSZ	37271	TÖMBSZÁM	41
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mihálkovics u. 12.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1909
ÉPÍTÉSZ	Sándor Pál	ÉPÍTTETŐ	Pollacsek Félix
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	mellvédek ornamentális díszítéssel, domborműves táblák
LEÍRÁS	az Ernő u. 15. sz. épülettel (hátsó telekszomszéd) azonos homlokzatú épület; az erkélyek feltehetőleg utólagosak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37274 / ERNŐ U. 7.

HRSZ	37274	TÖMBSZÁM	41
MEGNEVEZÉS	kollégium	CÍM	Ernő u. 7.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1890 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	burkolt udvar
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	kollégium	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	-

37320/ MÁRTON U. 21.

HRSZ	37320	TÖMBSZÁM	32
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Márton u. 21. = Vendel u. 30.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek 2010 szintráépítés
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a tér felőli épületszárny kaputól balra lévő része az 1920-30-as években épült		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1+1+T	ÁTALAKÍTÁS	szintráépítés + tetőtérbeépítés 2010 körül

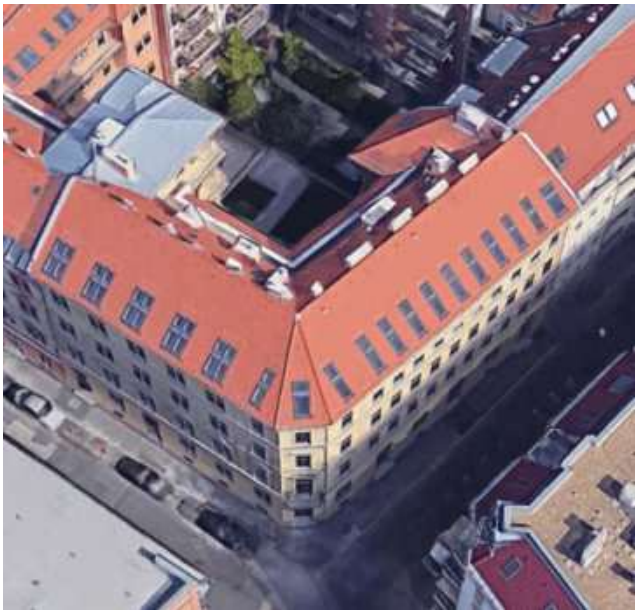
37365 / VENDEL U. 20.

HRSZ	37365	TÖMBSZÁM	22
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Vendel u. 20.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890 körül
ÉPÍTÉSZ	Schoman Antal	ÉPÍTTETŐ	Feledi Miksa
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú	UDVAR	
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett	FELÉPÍTMÉNY	sarokrizalit fölött toronyszerű kortárs kiemelés
SZINTSZÁM	F+2+1	ÁTALAKÍTÁS	2020 körül teljes visszabontással szintráépítés

37370 / BALÁZS BÉLA U. 32/B.

HRSZ	37370	TÖMBSZÁM	33
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Balázs Béla u. 32/b. =Sobieski János u. 14.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek Sobieski u. felőli emeletráépítés feltehetően az 1930-as évekből
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés 2020 körül

37372 / BALÁZS BÉLA U. 30.

HRSZ	37372	TÖMBSZÁM	33
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Balázs Béla u. 30. =Márton u. 17.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910-11
ÉPÍTÉSZ	(olvashatatlan vezetéknév) Gyula építész; Paulheim János és Feruck Flóris ép. mesterek	ÉPÍTTETŐ	Rosenfeld Manóné
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37374 / MÁRTON U. 18.

HRSZ	37374	TÖMBSZÁM	28
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Márton u. 18. =Vendel u. 13.
STÍLUS	koraeklektikus, átalakított	ÉPÜLT	1880-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós kevés zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető, udvari oldalon hasítékkal	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

2023-as utcakép

2003-as utcakép és fa kapuzat.

37378 / LENHOSSÉK U. 21. = VENDEL U. 5.

HRSZ	37378	TÖMBSZÁM	28
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Lenhossék u. 21. =Vendel u. 5.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1896
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Kienast Ferenc
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a ház az építéskori utcanév és számozás szerint a Szvetenay u. 17. és 19. sz. alatti 2 telekre épült (8728/a és 8728/b hrsz)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kspcsolódó udvaros	UDVAR	
HOMLOKZAT	vakolatdíszes historikus homlokzat, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	kupola
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	felújítás

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Ferencváros külső részeinek alacsonyabb, kisvárosias, vidékies beépítése érdekes épületeket őriz. Ez a lakóház is elég szokatlan, története, felépítése, sarokkupolás utcaképi megjelenése nagyon érdekes.

TELEPÜLÉSTÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS:

Az 1872-es Halácsy-féle fölmérésen a telek még üres, ahogy a környék beépítése is alig kezdődött meg.

Ekkor még jól kivehető a városrész korábbi mezőgazdasági funkciójához tartozó telekstruktúra, amelynek szántóföld-nadrágszíjparcellákra utaló vonalait mérnöki kiosztással kijelölt keskeny kis tervezett utcák keresztezik. Ekkor még a Ferenc térre mindkét oldalról Fő utca néven fut be a negyed főutcája.

(A közel párhuzamosan futó Tűzoltó utca ekkor még a tűzoltók védőszentjének: Flóriánnak a nevét viseli és érdekesek a további férfinév-utcanevek, amelyek közül ma is megvan az épületünket határoló Vendel utca, a Márton és a később csatlakozott Ernő utca (a Berzenczey u. egykori neve is férfinév, a városrész-azonosító: Ferencz u. volt)).

1882-ben a térkép a mai ház helyét megosztva mutatja. Ekkor egymásnak háttal, az utcasarkot szabadon hagyva két oldalhatáron álló kis épület látszik a két telken, amelyek közül az utóbb újraegyesített telek közepére benyúlva az egyik ház hátsó vége szabadonálló épületté válva ma is csaknem változatlanul fennáll.

1872

1882

1908

1882. A mai főépület a terazzopadló tanúsága szerint 1896-ban épült. Egységes szerkezetű, mégis idézi a telek egykori megosztottságát: nyilvánvalóan erre utal a rendkívül hosszú, 18-tengelyes Lenhossék utcai szárny két kapubejárata, amelyek közül azonban csak az egyikből vezet lépcsőház az emeletre, tehát már nem használják két telekként a házat.

Az 1908-as felmérés is még két albetéttel (8728/a és 8728/b-ként szerepel még mindig a már 1896 óta álló épület) megosztott telket jelez, azonban ez már csak jogi jelentőségű lehetett.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Legjellemzőbb a házra különleges hosszúsága mellett az emelet sötét téglaburkolata és a régi Budapest ilyen külső részén meglehetősen ritka saroktorony.

A Lenhossék utcai homlokzat felépítése kis kiülésű rizalitokkal tagolt. Az utcasaroknál és a középrizaliton 3-3 tengely, a jobb szélső rizaliton 2. Ezt a kis billenést a sarok teszi indokolttá, ahol a szélesebb rizalit felett emelkedik a most szürke palafedésű és részletformáit elvesztett párkányú kupola. A két kapu egy-egy középtengelyt jelöl ki: az emeleti ablakok között itt a többitől kissé távolabb állva emelkedik ki egy-egy ablak. A teljes emeleti ablakrend tagolása így eléggé változatosan alakul: (3) - 2 - 1 - 2 - (3) - 2 - 1 - 2 - (2). (A Vendel u. felé eső kapura szimmetrikus épületrész homlokzati rendje a Ferenc téri (Bokréta utcai) ún. „Sonnenschein-házat” idézi.)

A rövid oldalhomlokzat követi a rendszert, de itt csak két vakablak alkotja a keskenyebb sarokrizalitot, amit három ablak követ. A domború tetősíkokból formált sarokkupola ennek megfelelően téglalap alaprajzú. A főépülethez különös alacsony melléképület csatlakozik a Vendel utca felőli, most már a Lenhossék park felé néző oldalon.

A földszint kváderes vakolású, tardosi vörös mészkőből készült alacsony lábazattal, keresztosztású

félköríves ablakokkal. A valószínűleg eredetileg műhelynek használt dongaboltozatos pince nagy ablakokkal néz az utcára (csak a Nagykörúton belül volt kötelezően előírva a pince építése). A két kapu régi szárnyai nincsenek meg, csak az ívesen hajlított felső tokosztó szép párkány-motívum és az e feletti fix üvegezés érdekes, nagy körrel osztott és azt „támasztó" ornamentikával díszített famunkája van meg mindkét kapunál.

A vakolt rizalitok timpanonnal díszített, konzolos szemöldökű, keretezett ablakaival szemben a téglasíkok ablakai félköríves záródásúak és gipszkonzolról induló hajlított architráv-keretezésűek, kartussal díszített zárókővel. A kiemelt középső ablakok köténye ben szép balusztersor. Az emeleti ablak-szerkezetek keresztosztásúak – a belső városrészekben ekkor már régen a T-osztás dívott –, valamennyi szépen formált, eredeti. Jól megfigyelhető, hogy a néhány fényes-fehérre festett ablaknál mennyivel nemesebbek, ideillőbbek a kívülről barna, matt ablakok (amelyek egyébként bizonyára itt is nem sötét-, hanem közép-barna színűek voltak eredetileg).

BELSŐ ÉRTÉKEK

Szokatlan a sima kapualj keresztben fekvő, látszó porosz-süveg boltozása. A kockakőburkolatú kapualjak közül csak az egyikből vezet fel lépcsőház az emeletre. A lépcsőház finoman díszített terrazzo-burkolatában 1896-os építési évszám (ami biztosan csak a terrazzo-készítést datálja). A másik kapualjat a lakók garázsnak használják – jó lenne tudni, miért épült két kapualj? Valószínűleg a telek megosztott tulajdonviszonyaival függ össze, hiszen még 1908-ban is két albetéten van a ház. Elképzelhető, hogy az udvart használták a lakók megosztva.

A ház többi régies elemével együtt a háromkarú, közel négyzetes alaprajzú lépcsőház is a koraeklektika jellegzetességeit mutatja, különösen az emeleti szint falán a lizénákkal, párkánnyal formált tagolás. Az egyszerű mintájú kovácsoltvas korlát finom díszű, csavart pálcái elég ritkán láthatók másutt, indító oszlopának szép dísze szerencsére épen fennmaradt, most már vigyázni kell rá. Később nagyrészt kihalt igényességet mutat a mennyezeti lámpa szép gipszrozettája – kár, hogy a lámpának hűlt helye. Érdekes és szintén kisvárosias a lépcső mellett futó, profilos peremű deszka lépcsőszegély.

Az egyszerű, nyitott udvar is a kisvárosias, külvárosi jelleget idézi. Itt még inkább régiesek – tehát az építtetőnek: olcsóbbak – az ablakok a feltételezett építési időhöz képest: még ki-benyíló szerkezettel készültek. Szintén régiesek, vidékiesek az udvarból nyíló pincelejáratok, a felettük lévő, belülről a lejárat felett lépcsősen kialakított kamrával. A pincelejárat feletti poroszsüveg-boltozat is szokatlan.

A függőfolyosó vörös tardosi kőből készült konzoljai és lemez-elemei a koraeklektika gyakori, szép megoldásai. A korlát a lépcsőházéhoz hasonló, itt azonban egészen a klasszicista korlátrácsokat idézően egyszerű és finom a tagolás.

Az udvari szabadonálló „megsüllyedt" épület bizonyára a feltöltés előtt épült, az ablakok helyzete mutatja, hogy az 1882-es térképen látható egyik épület oldalszárnyából, annak utcai elejét elbontva alakult ki. Alsó szintje az új udvarszinthez képest nem találja magát - már nem földszint, de rendes pince sem tudott lenni. Mára nyílászárói is hiányoznak, ideiglenes lemezekkel vannak betámasztva. Felette az egykori emelet – vagy ez a szint később épült rá? – ablakai a főépület udvari ablakaival azonosak – ez azt jelezheti, hogy talán a főépülettel egyidőben (1896) épült rá.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

Az 1883-84-es Czím- és Lakhely-jegyzék (OSZK) szerint az akkori Szvetenay u. 17. (hrsz.: 8728/a) és 19. sz. (hrsz.: 8728/b) alatti címeken (a mai Lenhossék u. 21.) özv. Manó (született Wurmbauer) Anna (17. sz.) és a Kienast és Bäuerlein czég (19. sz.) szerepelnek. 1891-től a 19. sz. alatt már csak – az összevont telekre 1896-ban építkező - Kienast Ferenc neve szerepel. Kienast Ferenc feltehetően felvásárolta a szomszédos telket Manó Annától. Az 1928-as cím- és lakhely-jegyzék továbbra is Kienast Ferenc nevét szerepelteti, de az összevont telek 1931-ben már Szvetenay u. 21. sz. alatt jegyzett, 5-jegyű helyrajzi szám azonosítja (megegyezően a maival) és tulajdonosa özv. dr. Ihrig Lajosné és társa.*

A ház a „lakó-emlékezet" szerint egy ideig svájci követségi épület is volt (?).

A lakók szeretik, becsülik a régi házat, fennállásának 100. évfordulóját 1996-ban megünnepelték!

*forrás: Országos Széchenyi Könyvtár

Ritkaságértékű a régi Budapest ilyen külső részén a saroktorony

A sarokház és a telek közepén álló régi – 1882 előtti – épület látványa az újonnan kialakított park felől; háttérben Körössy Albert 1912-ben épült szecessziós iskolája

A Lenhossék-utcai két áthajtó utcai nagykapui: hiányzó eredeti kapuszárnyak, meglévő, ívesen hajlított felső tokosztó párkány, ill. a felette volt fix üvegezés nagy köre és az azt „támasztó” ornamentikával díszített szép famunka

A 18-tengelyes Lenhossék u.-i és az 5-tengelyes Vendel u.-i homlokzatok változatos ablakformálásai

Az egyszerű, nyitott udvarnak vidékies hangulatot kölcsönöznek az udvarból nyíló pincelejáratok

Szokatlan a kapualj keresztben fekvő poroszsüveg-boltozása

A függőfolyosó konzoljai és lemez-elemei vörös tardosi mészkőből készültek, ez a koraeklektika gyakori megoldása

A lépcsőházi mennyezeti lámpa szép gipszrozettája; az építés koráról tanúskodó terazzo; a függőfolyosó klasszikus korlátrácsokat idézően egyszerű és finom megformálása és a lépcsőház kovácsoltvas korlátjának finom díszű csavart pálcái

A közel négyzetes alaprajzú lépcsőház a koraeklektika jellegzetességeit mutatja

Kedves, kisvárosias jellegű a lépcső mellett futó profilos peremű, deszka falvédő lépcsőszegély

37394/ VENDEL U. 1.

HRSZ	37394	TÖMBSZÁM	23
MEGNEVEZÉS	Thaly Kálmán u. ép.: romantikus; Vendel u. ép.: eklektikus, romantizáló	CÍM	Vendel u. 1. =Thaly Kálmán u. 23.
STÍLUS	Thaly Kálmán u. ép.: romantikus; Vendel u. ép.: eklektikus, romantizáló	ÉPÜLT	Thaly Kálmán u. 23. sz. F+1: 1875
ÉPÍTÉSZ	Vendel u.-i főépület: KauserJózsef; Thaly Kálmán u.-i épület: Salkovits Károly, ép. mester: Szuchy János	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	oktatási intézmény	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	összetett nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	+1 em.: 1890; DK-i szárny: 1892; Vendel u.-i szárny: 1897; udvari szárny: 1907; II. emelet + toldaléképület: 1908

37395/ LENHOSSÉK U. 24-28.

HRSZ	37395	TÖMBSZÁM	23
MEGNEVEZÉS		CÍM	Lenhossék u. 24-28.=Balázs Béla u. 22.b
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1911-12
ÉPÍTÉSZ	Körössy Albert Kálmán	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	homlokzati díszítőmunkák: Barber Károly szobrász; épült a székesfővárosi iskolaépítési akció keretében		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros C alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	összetett nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3+T	ÁTALAKÍTÁS	

A „Fiúk” és a „Leányok” Budapest oroszlános címerével díszített bejárata.

A homlokzati díszítőornamentika Barber Károly szobrász alkotása

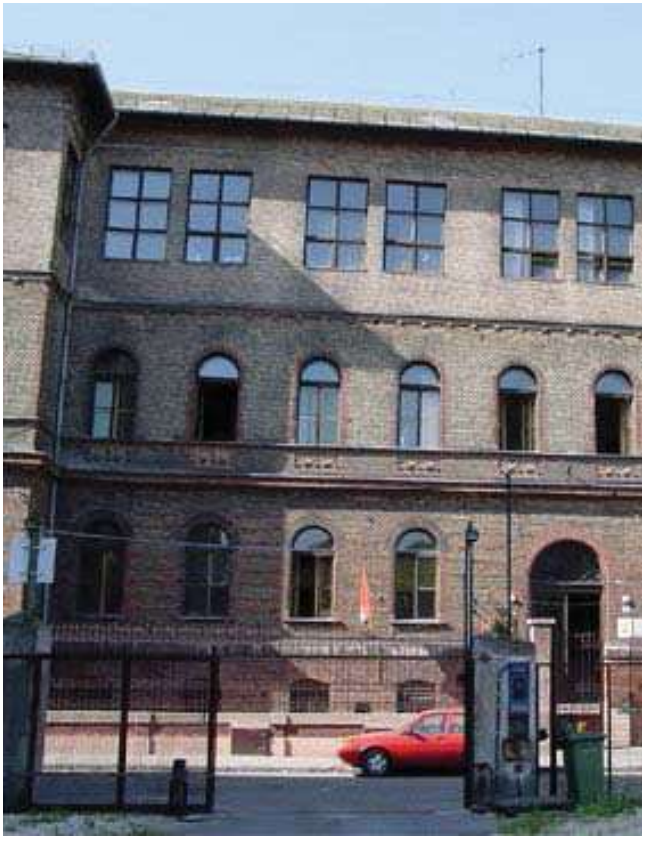
37396 / VENDEL U. 3.

HRSZ	37396	TÖMBSZÁM	23
MEGNEVEZÉS	Közgazdasági Politechnikum / középiskola v. Budapesti Első Gyermekmenhely Egylet Központi Intézete	CÍM	Vendel u. 3.
STÍLUS	eklektikus, romantizáló	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ	Kiss István, ép. mester: Mészáros és Gerstenberger; kőfaragó: AndrettiAnselm; műlakatos: Lepter János; műasztalos: Thék Endre	ÉPÍTTETŐ	Budapesti Első Gyermekmenhely Egylet Központi Intézete
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	kerámia-domborműves betétmezők az I. emeleti homlokzaton
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	zöld belső
HOMLOKZAT	téglaarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	kontyolt nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	P+F+2	ÁTALAKÍTÁS	II. emelet: 1937 (?)

37401 / BALÁZS BÉLA U. 14.

HRSZ	37401	TÖMBSZÁM	23
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Balázs Béla u. 14. =Thaly Kálmán u. 21.
STÍLUS	eklektikus, átalakított	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós részben zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető, hasítékokkal	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

440
Bolt
440
Bolt

2023-as utcakép.

2003-as állapot.

37407/ THALY KÁLMÁN U. 38.

HRSZ	37407	TÖMBSZÁM	19
MEGNEVEZÉS		CÍM	Thaly Kálmán u. 38.
STÍLUS	késő eklektikus, gotizáló téglaarchitektúra	ÉPÜLT	1908
ÉPÍTÉSZ	Salkovits Károly	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	volt Ranolder Intézet – Polgári leányiskola		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	ma: óvoda	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyeregt tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37413 / THALY K. U. 50.

HRSZ	37413	TÖMBSZÁM	19
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Thaly K. u. 50. = Tűzoltó u. 35.
STÍLUS	szecessziós, átalakított	ÉPÜLT	1910-20-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	zártudvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek, vendéglátás
TETŐFORMA	összetett nyeregtető toronnyal	FELÉPÍTMÉNY	saroktorony
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés, új homlokzati nyílások

Utcakép és részletfotók 2023-ban.

2003-as állapot.

37414 / TŰZOLTÓ U. 33/C.

HRSZ	37414	TÖMBSZÁM	19
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 33/c.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Temesváry Adolfné szül. Eizler Zsófia
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	a Viola u. 37a., b., c. és a Tűzoltó u. 33a., b., c. sz. ház-csoport utcaképi együttest alkot a Tűzoltó u. 33a., b., c. sz. épületek azonos homlokzatrendűek
LEÍRÁS	a Tűzoltó u. 33a., b., c. sz. épületek tervezője valószínűleg azonos (esetleg Schneider Róbert (?), a Viola u. 37a. és 37b. épületek ép. mestere; azonos tulajdonos, azonos, vagy közeli ép. idő) Homlokzati részletképzés: vonalazott földszint, egyenes záradékú, könyöklős, záróköves ablakok, félköríves, záróköves kapu. Első emeleti egyeneszáradékú ablakok fölött figurális díszű szemöldökfríz és háromszögű szemöldökpárkány, alattuk füzéres mellvéd. 2. emelet félköríves, kváderezett szegélyű könyöklős ablakok alatt tükrös mellvéd. főpárkány: ritkagyámköves		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés, 2 zárt belső udvarral	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	nyolctengelyes, historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

Homlokzat állapota 2023-ban.

2003-as állapot. Egységes utcaképet adó eklektikus térfal a Tűzoltó utcában, Tűzoltó u. 33c., b., a.

37415 / TŰZOLTÓ U. 33/B.

HRSZ	37415	TÖMBSZÁM	19
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 33/b.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek vége (feltehetően egyidőben a házcsoport többi tagjával=1897)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Temesváry Adolfné szül. Eizler Zsófia
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	a Viola u. 37a., b., c. és a Tűzoltó u. 33a., b., c. sz. ház-csoport utcaképi együttest alkot
LEÍRÁS	a Tűzoltó u. 33a., b., c. sz. épületek tervezője valószínűleg azonos (esetleg Schneider Róbert (?), a Viola u. 37a. és 37b. épületek ép. mestere a Tűzoltó u. 33a., b. és c. sz. épületek azonos homlokzatrendűek Homlokzati részletképzés: vonalazott földszint, egyeneskeretelésű záróköves ablakok, félköríves kapu. Első emeleti félköríves záróköves ablakok fölött szegmensíves timpanon, domborműves szemöldökpárkány, alattuk ballusztrádos mellvéd. 2. em. egyeneszáradékú ablak, domborműves szemöldökfríz.főpárkány: ritkagyámköves		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	nyolctengelyes, historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

Felújított homlokzat 2023-ban.

2003-as állapot. Egységes utcaképet adó eklektikus térfal a Tűzoltó utcában.

37416 / TŰZOLTÓ U. 33/A.

HRSZ	37416	TÖMBSZÁM	19
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 33/a. = Viola u. 39/a.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1866 földszintes lakóház, istálló 1890-es évek vége (feltehetően egyidőben a házcsoport többi tagjával=1897)
ÉPÍTÉSZ	Hazai Vasbeton Épület Vállalat	ÉPÍTTETŐ	1866: Weidinger Ferdinánd 1890: Temesváry Adolfné szül. Eizler Zsófia
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	a Viola u. 37a., b., c. és a Tűzoltó u. 33a., b., c. sz. házcsoport utcaképi együttest alkot a Tűzoltó u. 33a., b. és c. sz. épületek azonos homlokzatrendűek
LEÍRÁS	Kétemeletes bérház, a Tűzoltó u. 33a., b. és c. sz. épületek tervezője azonos (esetleg Schneider Róbert (?), a Viola u. 37a. és 37b. épületek ép. mestere; azonos tulajdonos, azonos, vagy közeli ép. idő		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés	UDVAR	kétudvaros, burkolt, függőfolyosós zárt belső udvar
HOMLOKZAT	Tűzoltó utca felől 10, Viola u. felől 13 tengelyes, saroktengelyes historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

Viola utcai homlokzat, 2023

Tűzoltó utcai homlokzat, 2023

33/A

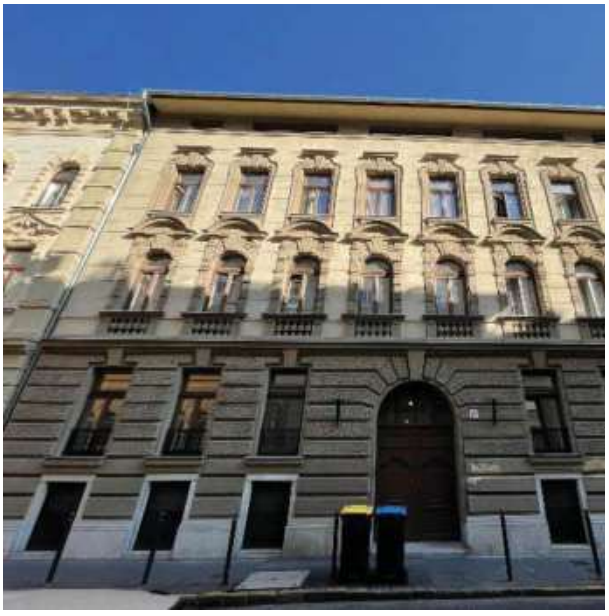

2003-as állapot, Viola utca

Egységes utcaképet adó eklektikus térfalak a Tűzoltó és a Viola utcában. 2003

37417 / VIOLA U. 37/C.

HRSZ	37417	TÖMBSZÁM	19
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Viola u. 37/c
STÍLUS	eklektikus, romantikus elemek	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ	Schneider Róbert ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Temesváry Adolfné szül. Eizler Zsófia
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	a Viola u. 37a., b., c. és a Tűzoltó u. 33a., b., c. sz. házcsoport utcaképi együttest alkot;
LEÍRÁS	kétemeletes bérház Homlokzati részletképzés: vonalazott homlokzat, fsz: egyeneszáradékú, záróköves ablakok, félköríves kapu, 1. em: félköríves, rusztikus keretű ablak, szegmensíves timpanon, 2. em egyeneszáradékú ablakok, szemöldökgyámos kerettel és szemöldökpárkánnyal.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, eredtileg körülépített udvaros beépítés, felújítás során hátsó szárnyak U alakban visszabontba.	UDVAR	átalakítás következtében csatlakozó udvaros, kevés zöld
HOMLOKZAT	nyolctengelyes historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés 2013 körül

Részletek 2003-ban és 2023-ban.

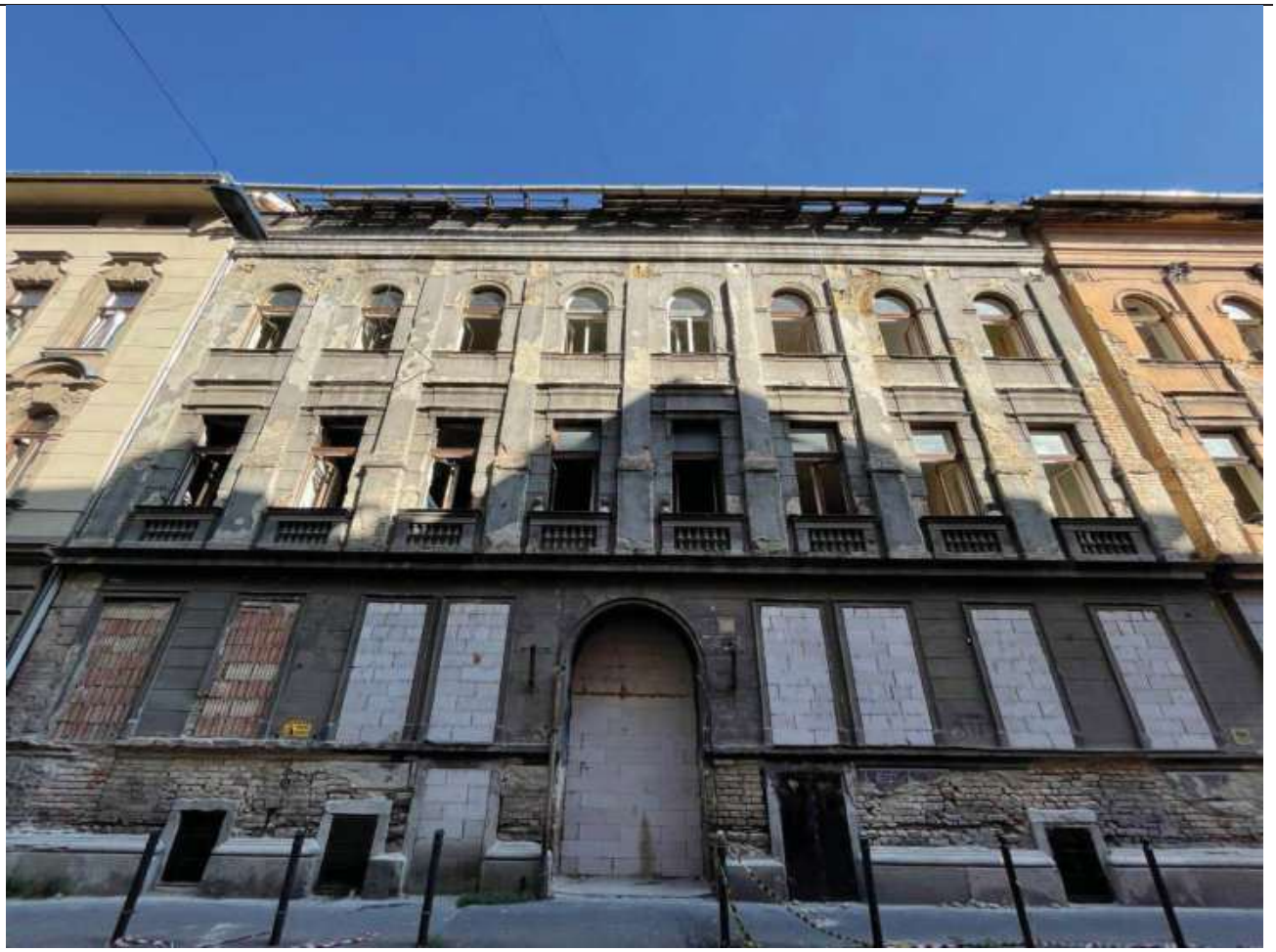
Egységes utcaképet adó eklektikus térfal a Viola utcában. 2003

37418 / VIOLA U. 37/B.

HRSZ	37418	TÖMBSZÁM	19
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Viola u. 37/b.
STÍLUS	eklektikus, romantikus elemek	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ	Schneider Róbert ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Temesváry Adolfné szül. Eizler Zsófia
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	a Viola u. 37a., b., c. és a Tűzoltó u. 33a., b., c. sz. házcsoport utcaképi együttest alkot
LEÍRÁS	a Viola u. 37a. sz. házzal azonos homlokzatú épület; az eredeti tervek szerint a földszint jobb és bal szélén boltajtó nyílt (ld. Viola u. 37a.); térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarokról nyílnak, a hátsó szárny homlokzatos, ablakai a Szentágothai János térre néznek. Homlokzati részletképzés: vonalazott földszint, egyeneszáradékú földszinti és emeleti ablakok, ballusztrádos mellvéd, 2. em félköríves ablakok, tükrös mellvéd. Ablakok között két emelet magas óriáspilaszterek.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés	UDVAR	kétudvaros, függőfolyosós belső udvarok, burkolt
HOMLOKZAT	nyolctengelyes historizáló homlokzat	BERENDEZÉSEK	-
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

Az épület jelenlegi állapota, 2023

A Viola u. 37a. és 37b. sz. házak hátsó szárnyai a Thaly Kálmán u. felé néző homlokzataikkal 2003-ban.

37419 / VIOLA U. 37/A.

HRSZ	37419	TÖMBSZÁM	19
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Viola u. 37/a.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ	Schneider Róbert ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Temesváry Adolfné szül. Eizler Zsófia
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	a Viola u. 37a., b., c. és a Tűzoltó u. 33a., b., c. sz. házcsoport utcaképi együttest alkot;
LEÍRÁS	térszervezése: kétudvaros épület, a lakások a függőfolyosós udvarokról nyílnak, a hátsó szárny homlokzatos, ablakai a Szentágothai János térre néznek. Homlokzati részletképzés: vonalazott földszint, egyeneszáradékú földszinti és emeleti ablakok, ballusztrádos mellvéd, 2. em félköríves ablakok, tükrös mellvéd. Ablakok között két emelet magas óriáspilaszterek.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, összetetten körülépített udvaros beépítés	UDVAR	kétudvaros, függőfolyosós belső udvarok, burkolt
HOMLOKZAT	nyolctengelyes historizáló homlokzat	BERENDEZÉSEK	-
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

Az épület jelenlegi állapota, 2023

Egységes utcaképet adó eklektikus térfal a Viola utcában, 2003 - (Viola u. 37a.,b.,c., Tűzoltó u. 33a.)

A Viola u. 37a. és 37b. sz. házak hátsó szárnyai a Thaly Kálmán u. felé néző homlokzataikkal 2003-ban.

37432 / VIOLA U. 42.

HRSZ	37432	TÖMBSZÁM	16
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Viola u. 42.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1. ép. fázis: 1886 2. ép. fázis: 1889 3. ép. fázis: 19064. ép. fázis: 1990-es évek (a ház teljes felújításával együtt)
ÉPÍTÉSZ	1. ép. fázis: Márkutz József ép. mester: F+1 szintes épület a telek északi részén: ez ma a kaputól jobbra lévő 4-axisos egyemeletes ép. rész; 2. ép. fázis: Márkutz József ép. mester: F+1 szintes épületrész a teljes telekszélességben = az utcai homlokzat zárása; 3. ép. fázis: Lux Endre: egyemeletes udv. épületszárny (nyugati sarok), mellyel bezárul az udvar 4. ép. fázis: -: II. emelet	ÉPÍTTETŐ	1., 2. ép. fázis: Márkutz József, 3. ép. fázis: Ravasz József és neje, 4. ép. fázis: -
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2 (F+1+1) +T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

37433 / VIOLA U. 44.

HRSZ	37433	TÖMBSZÁM	16
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Viola u. 44.
STÍLUS	eklektikus, reneszánsz formaelemek	ÉPÜLT	1897-98
ÉPÍTÉSZ	Schön Rezső	ÉPÍTTETŐ	Weisz József és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az épület mai homlokzata teljes mértékben megegyezik az 1897-es eredeti tervdokumentációban fellelhető homlokzat-tervvel;		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

37436 / TŰZOLTÓ U. 27/B.

HRSZ	37436	TÖMBSZÁM	16
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 27/b.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1880-90-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós közös zöld parkra néz
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37437 / BOKRÉTA U. 27.

HRSZ	37437	TÖMBSZÁM	16
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Bokréta u. 27. = Tűzoltó u. 27/a.
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37439 / BOKRÉTA U. 23.

HRSZ	37439	TÖMBSZÁM	16
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Bokréta u. 23.
STÍLUS	késöeklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a házban „mozgószínházi csapószékeket” gyártó asztalosműhely működött: „Jeszenszky Lajos és Géza mozgóképszínházi modern asztalos munkák vállalata” néven (forrás: Csifféry Gabriella kutatása – Építészeti Múzeum; ld. pótlap)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós, zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37443 / FERENC TÉR 11.

HRSZ	37443	TÖMBSZÁM	16
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ferenc tér 11.
STÍLUS	eklektikus, szecessziós elemek	ÉPÜLT	1896-97
ÉPÍTÉSZ	Pichler József és BrezinaBernó építészek	ÉPÍTTETŐ	Quittner Samu
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	Ferencvárosban a Gát u. 3. sz. házon kívül e ház egyik szoba-konyhás lakásában is lakott József Attila 1915-19-ig		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, KZ felé egyik oldalszárny részlegesen visszabontva	UDVAR	burkolt, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	2005

37445 / FERENC TÉR 9.

HRSZ	37445	TÖMBSZÁM	16
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ferenc tér 9.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1898-99
ÉPÍTÉSZ	Lux Endre ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Antony Tamás (monogramja a kapu fölötti rácsban
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	kapurács
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	2012

37452/ FERENC TÉR 12.

HRSZ	37452	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Ferenc tér 12.
STÍLUS	eklektikus, art deco jegyek	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, U alakú beépítés, középen merőleges szárnnyal, saroképület	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+5	ÁTALAKÍTÁS	

37459 / TŰZOLTÓ U. 23.

HRSZ	37459	TÖMBSZÁM	13
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 23. =Berzenczey u. 31.
STÍLUS	posztszecessziós, historizáló elemekkel	ÉPÜLT	1929
ÉPÍTÉSZ	Berger Dezső építész, Spitz Lipót ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Angyalfi Sándor és neje May Margit
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	P+F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37475 / BERZENCZEY U. 22.

HRSZ	37475	TÖMBSZÁM	10
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Berzenczey u. 22.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a földszinti architektúrát a felújítás során meghamisították (fsz.-i íves ablakok „keretezése”)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós, zöld, közös parkra néz
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúratéglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	álló tetőablakok fémlemez fedéssel
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37476/ TŰZOLTÓ U. 21.

HRSZ	37476	TÖMBSZÁM	10
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 21. =Berzenczey u. 24.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1896-97
ÉPÍTÉSZ	Lux Endre	ÉPÍTTETŐ	Hirschler Teréz
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	eredeti terveken a sarkon vendéglő, mellette mindkét utca felé 1-1 bolthelyiség		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat vakolatarcitektúra arnírozottsarokrizalit	BERENDEZÉSEK	-
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	dongaíves tetőablakok
SZINTSZÁM	F+2+tetőtérbeépítés	ÁTALAKÍTÁS	

21

37477 / TŰZOLTÓ U. 19.

HRSZ	37477	TÖMBSZÁM	10
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 19.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1. 1888; 2. 1897; 3. ?
ÉPÍTÉSZ	1.: eredeti fsz. ép. (jobb oldali 4 axis): - 2.: fsz. (bal old.)+1 em.: Szeleczky E. Lajos és Schusbeck Pál 3.: +2 em.	ÉPÍTTETŐ	1. Bíró Gyula, 2. Bíró Gyula és neje MendlRósa
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	Homlokzati részletképzés: Bal szélső és kapu fölötti tengely kiemelt, az épület homlokzata nem szimmetrikus.kváderezett földszint, egyenes záródású földszinti és félköríves emeleti ablakok. Kapu fölötti ablak mellvédje ballusztrádos, bal szélső tengelyben egyeneszáradékú ablak háromszögű szemöldökpárkánnyal, melyen fekvő nőalakok vannak.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, L alakú beépítés	UDVAR	csatlakozó udvaros beépítés
HOMLOKZAT	nyolctengelyes, historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3 (F+1+2)	ÁTALAKÍTÁS	2 szint ráépítése, feltehetőleg a tömbrehabilitációkor

Bal szélső és kapu fölötti tengely kiemelt, az épület homlokzata nem szimmetrikus.

Első emeleti ablakok – az alsó két szint megőrizte eredeti (1897. évi) díszítő architektúráját

37486/ PÁVA UTCA 35.

HRSZ	37486	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház, átalakított	CÍM	Páva utca 35.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető, tetőtér beépítéssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+2+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	

37487 / PÁVA U. 37.

HRSZ	37487	TÖMBSZÁM	10
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Páva u. 37. = Tűzoltó u. 17.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorúan csatlakozó saroképület, U alaprajzú beépítéssel.	UDVAR	kapcsolódó udvaros, függőfolyosós, kevés zöld
HOMLOKZAT	saroktengelyes historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	-
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	dongafedéses tetőablakok
SZINTSZÁM	F+2+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

2003-as állapot zöld színű vakolattal.

37489 / TŰZOLTÓ U. 15.

HRSZ	37489	TÖMBSZÁM	7
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Tűzoltó u. 15. = Páva u. 30/b.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910-11
ÉPÍTÉSZ	Prokisch János építész	ÉPÍTTETŐ	özv. Zsidy Józsefné
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

37493/ PÁVA UTCA 24.

HRSZ	37493	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Páva utca 24.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyeregtető, tetőtérbeépítéssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+2+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	

37494/ PÁVA UTCA 22.

HRSZ	37494	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Páva utca 22.
STÍLUS	eklektikus,szecessziósjegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, tetőtér beépítéssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	

37502/ LILIOM UTCA 31.

HRSZ	37502	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom utca 31.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37503 / LILIOM UTCA 33.

HRSZ	37503	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom utca 33.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+2	ÁTALAKÍTÁS	

37504/ LILIOM UTCA 35.

HRSZ	37504	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom utca 35.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+2	ÁTALAKÍTÁS	

37508/ ANGYAL U. 43.

HRSZ	37508	TÖMBSZÁM	4
MEGNEVEZÉS	SOTE II. sz. Gyermekgyógyászati Klinika	CÍM	Tűzoltó u. 7-9.=Angyal u. 43.= Liliom u. 56.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	Tűzoltó u. 9.: 1897; Tűzoltó u. 7.: 1908
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	volt Fehér Kereszt Gyermekkórház		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, C alakú beépítés, beépített udvarral, saroképület	UDVAR	beépített
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	Tűzoltó u. 9.: F+2; Tűzoltó u. 7.: F+3; közrezárt épület: F+1	ÁTALAKÍTÁS	III. em.:1949, Tűzoltó u. közrezárt épület: 1926

Az 1908-ban épült Tűzoltó u. 7. (Angyal u. 43.) sz. és mellette az 1926-ban épült „köztes-épület” kis része

A Tűzoltó u. 9. (Liliom u. 56.) sz. épület homlokzati részletei

A Tűzoltó u. 7. (Angyal u. 43.) sz. Gyermekklinika-épület homlokzati részletei

(az egykori Fehér Kereszt Gyermekkórház kedves majolika-tondója)

37509 / LILIOM U. 54.

HRSZ	37509	TÖMBSZÁM	4
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom u. 54.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37511 / LILIOM U. 50.

HRSZ	37511	TÖMBSZÁM	4
MEGNEVEZÉS		CÍM	Liliom u. 50.
STÍLUS	F+1 eklektikus, +2 emelet: szecessziós	ÉPÜLT	F+1: 1890-es évek, +2 emelet: 1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37517/2/ TOMPA UTCA 20.

HRSZ	37517/2	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Tompa utca 20.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+5	ÁTALAKÍTÁS	

37517/3/ TOMPA UTCA 22.

HRSZ	37517/3	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Tompa utca 22.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú beépítés, saroképület	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern, 1 emeleti sávban homokkő burkolattal	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

La Scala

HOTEL

·TOMPA·UDVAR·

Kozmetika
Müköröm
Gyógy-
pedikűr

37519/ TOMPA UTCA 16.

HRSZ	37519	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Tompa utca 16.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	tégla- és kőburkolat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és lapostető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

IMPORTRUHA
Amarena
FAGYIZÓ
PROFESSZOR

IMPORTRUH
16

37520 / TOMPA U. 14.

HRSZ	37520	TÖMBSZÁM	4
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tompa u. 14. = Angyal u. 27.
STÍLUS	eklektikus tömegformálás, részben szecessziós díszítőelemek	ÉPÜLT	1905-06
ÉPÍTÉSZ	Godnautz Károly ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Godnautz Károly és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37521 / ANGYAL U. 29.

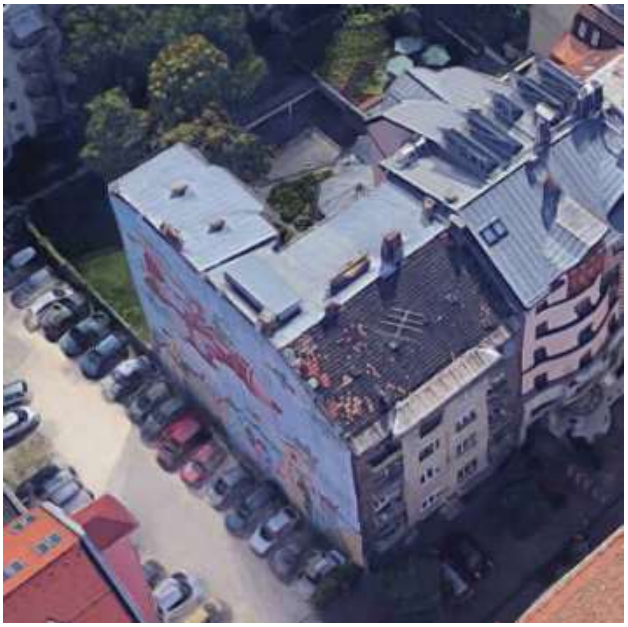

HRSZ	37521	TÖMBSZÁM	4
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Angyal u. 29.
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37524/ ANGYAL UTCA 35.

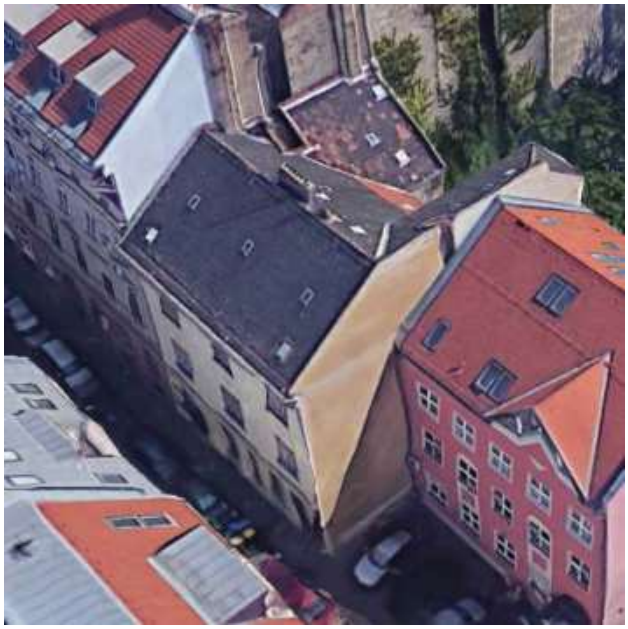

HRSZ	37524	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Angyal utca 35.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	tégla- és mészkő burkolat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+4	ÁTALAKÍTÁS	

37527/1 ÉS 37527/2/ ANGYAL UTCA 41.

HRSZ	37527/1 és 37527/2	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Angyal utca 41.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZt+2	ÁTALAKÍTÁS	

41

37530 / TŰZOLTÓ U. 5.

HRSZ	37530	TÖMBSZÁM	2
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 5. =Angyal u. 40.
STÍLUS	modern épület, szecessziós és historizáló jegyekkel	ÉPÜLT	1927
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Kertész Sándor
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	A homlokzatot egyeneszáradékú összetett ablakok, zárterkélyek és tömörmellvédes nyílterkélyek tagolják. A második emeleti ablakok fölött mindkét homlokzat egyes tengelyeiben domborműves dísz. A Tűzoltó utcai homlokzat első emeletén falfülke.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú saroképület, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolt, 4-4 tengelyes és saroktengelyes modern homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	kontyolt tetőkiemelés
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

2023-as homlokzat és kapu

2003-as utcakép

37531 / TŰZOLTÓ U. 3.

HRSZ	37531	TÖMBSZÁM	2
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 3.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1911 kétemeletes ház
ÉPÍTÉSZ	Stricker Gyula	ÉPÍTTETŐ	dr. Balogh N. Imre
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	Az eredetileg kétszintes épületet további két szinttel bővítették, szecessziós jegyekkel, nyeregtetővel. További zárószint és lapostető a 80-as években kerülhetett rá. Az első emeleti egyeneszáradékú ablakoknál köténydísz, a másodikon íves keretelés a szemöldökfrízben. Enyhe kiülésű középrizalit, melynek tetjén kőmellvédes nyílterkély van. Felülvilágítós kapu.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	öttengelyes, modern homlokzat, vakolatdíszes	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	lapostető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+4 (F+1+2+1)	ÁTALAKÍTÁS	többszörös szintráépítés, tetőforma megváltoztatása

2023 utcakép és részlet.

2003-as utcakép.

37539 / ANGYAL U. 38.

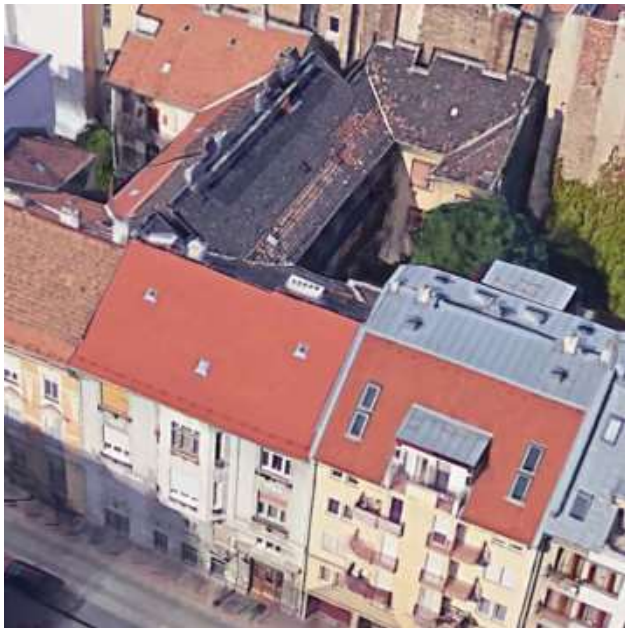
HRSZ	37539	TÖMBSZÁM	2
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Angyal u. 38.
STÍLUS	historizáló	ÉPÜLT	1910-20-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés, egy tengelynyi hasítékkal az Angyal utca 40 felé	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	öttengelyes historizáló homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	félkörű oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

37542 / ANGYAL U. 32.

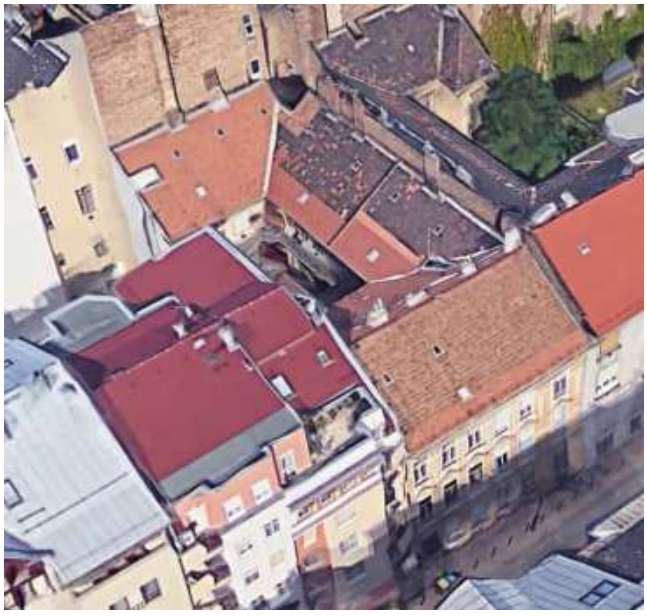

HRSZ	37542	TÖMBSZÁM	2
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Angyal u. 32.
STÍLUS	szecessziós jellegű	ÉPÜLT	1910-20-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37543 / ANGYAL U. 30.

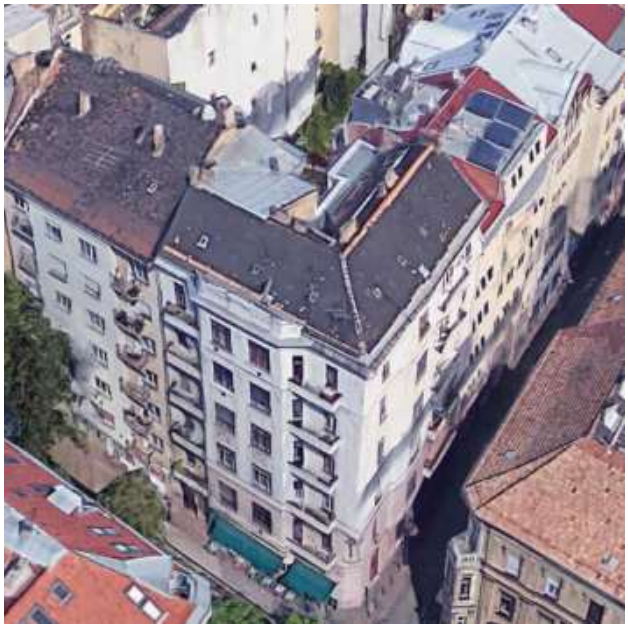

HRSZ	37543	TÖMBSZÁM	2
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Angyal u. 30.
STÍLUS	késöeklektikus	ÉPÜLT	1899-1900
ÉPÍTÉSZ	Kerekes Antal ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Hlavay György
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37547 / TOMPA U. 12.

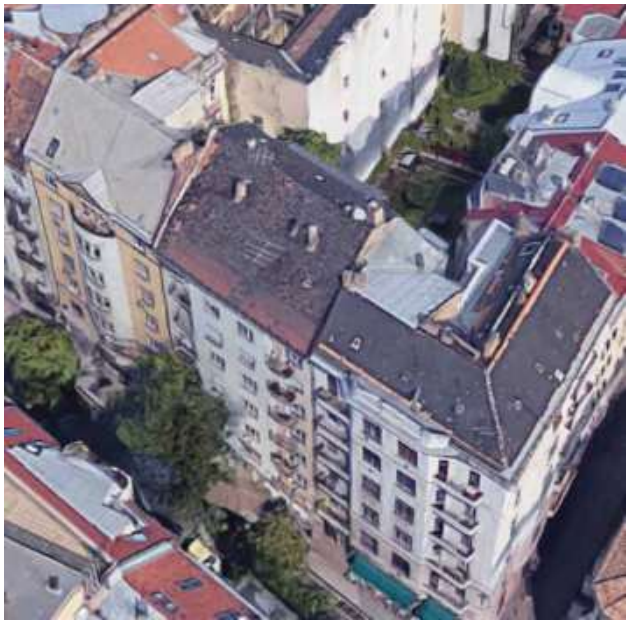

HRSZ	37547	TÖMBSZÁM	2
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tompa u. 12. =Angyal u. 22.
STÍLUS	szecessziós, historizáló elemekkel	ÉPÜLT	1911-12
ÉPÍTÉSZ	Stechlik Antal ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Godnautz Károly és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú saroképület, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	-

37548/ TOMPA UTCA 10.

HRSZ	37548	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Tompa utca 10.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolat architektúra, kőburkolattal	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

Urban Plants

10

37549 / TOMPA U. 8.

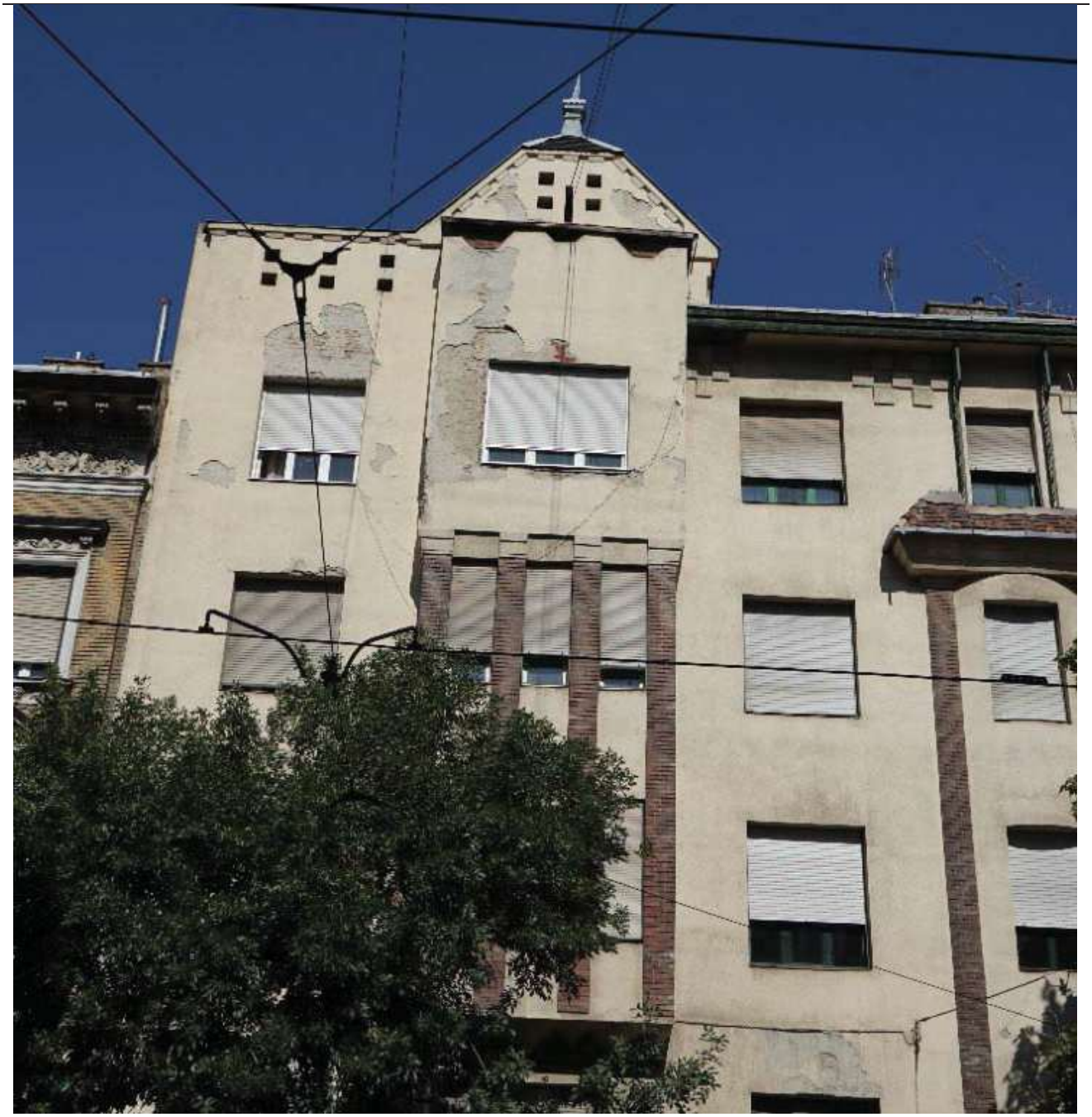
HRSZ	37549	TÖMBSZÁM	2
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tompa u. 8.
STÍLUS	historizáló elemek, modern felfogás	ÉPÜLT	1920-30-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros L alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+6	ÁTALAKÍTÁS	-

37557 / MESTER U. 4-6.

HRSZ	37557	TÖMBSZÁM	3
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester u. 4-6.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1909 -4emeletes 1910 gépek, felvonók 1911 átalakítás 1914 átalakítás
ÉPÍTÉSZ	Kőrösi Albert	ÉPÍTTETŐ	dr. Perl Soma
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	1914-ben Fock János (épülettulajdonos?) „mozgót” működtetett a földszinten (forrás: Csifféry Gabriella kutatása, Építészeti Múzeum) belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak A homlokzaton zárt-, és tömörmellvédes nyílterkélyek. A középső tengelyekben az ablakok között nyerstégla lizénák.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	nyolctengelyes, szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat téglabetétekkel, fém elemekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmények
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	többször

2023-as állapot

a 2003-as adatlap fotója

46

37563/ ANGYAL U. 18.

HRSZ	37563	TÖMBSZÁM	3
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Angyal u. 18.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ	Kerekes Antal ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Kozel Lajos és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	loggiasoros belső udvar
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

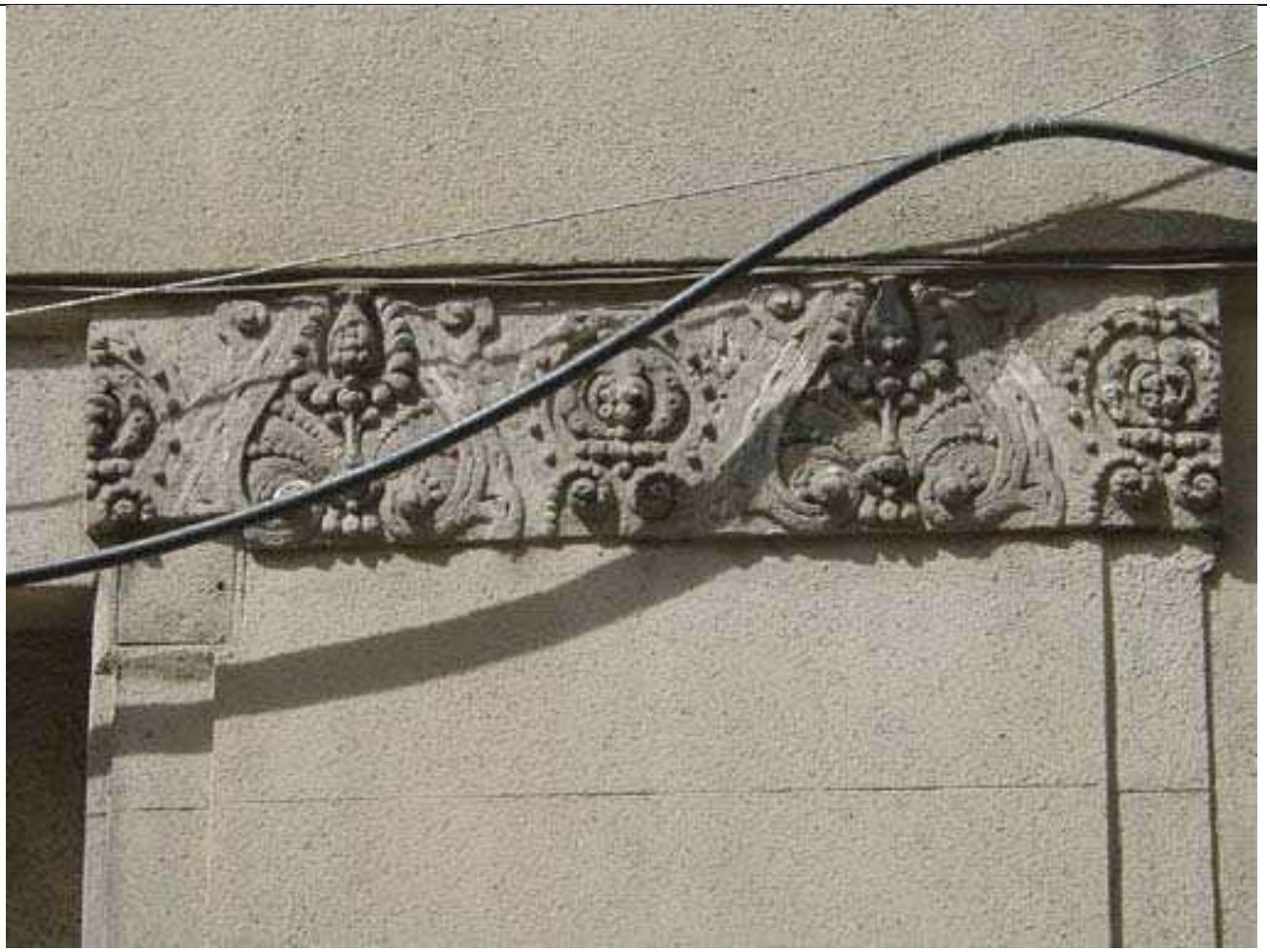
37565 / TOMPA U. 9.

HRSZ	37565	TÖMBSZÁM	3
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tompa u. 9. = Angyal u. 20.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1911-12
ÉPÍTÉSZ	Vida Arthúr (statikus: Holstein és Sterner testvérek)	ÉPÍTTETŐ	Weisz Mór és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	saroktengelyes, vakolatdíszes modern homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

ÉLELMISZER
SHOP
ÉLELMISZER
DISZKONT ÉS DELIKÁT

9

37567/ TOMPA UTCA 11

HRSZ	37567	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tompa utca 11 = Angyal utca 25
STÍLUS	klasszicista	ÉPÜLT	1850 körül
ÉPÍTÉSZ	Hild Károly	ÉPÍTTETŐ	(„emeletes toldalék” építésekor): Wind Mihály, Karkus Ferenc *
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	1955-ben műemlék volt (Pogány-Horler-Komárik: Bp. műemlék-épületeinek jegyzéke, 1955 OSZK); udvari épületszárnyait a tömbrehabilitáció során lebontották *Fővárosi Levéltár Hídvégi Violetta kutatása Pest feltöltése előtti időből származó ép., a mai fsz. és I. em. volt egykor az I. és II. em.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, saroképület	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg tető, tetőtér beépítés	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2+1+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtér beépítés

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A XIX. sz. derekán épült későklasszicista, műemlékértékű házra az utcakép „rendje” és a rehabilitáció rentábilissága miatt épült a II. emelet. Ilyen történeti „tanu”-ságot (ld. „épülettörténeti adalékok”, „építészettörténeti jelentőség”), kulturális értéket hordozó épület esetén egy szépen, szakszerűen helyreállított egyemeletes ház hoz olyan értéktöbbletet, ami „megéri” a kis városképi „zökkenőt” a többé-kevésbé egyenletes 3-5-emeletes utcaképben. Hangsúlyt tesz a kis házra, felhívja a figyelmet a régire, az értékre. Az emeletráépítés „illeszkedőbbé” tette a házat, rentábilisabbá a rehabilitációt, a rendkívül elhanyagolt, rossz állapotú 150 éves épület megmentése igen nagy dolog, ugyanakkor tetten-érhető az épület bizonyos-fokú hitelvesztése.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A ma kétemeletes ház 11–1-9 tengelyes sarokház. Földszinti és első emeleti ablakai felett konzolok által tartott szemöldök-párkányok, a földszinten a profilos ablakkeret felett egy fogrovatsor, az emeleten szélesebb fríz. A lecsapott sarkon a földszinten üzletbejárat, az emeleteken sarokerkélyek, amelyeknek XX. századi vasrácsa, az I. emeletinek eredeti kőkonzoljai vannak. A Tompa utcai földszint közepén szegmens¬ívű kapu, a sarok felé három mélyített üzletablak (egykori emeleti ablakok).

BELSŐ ÉRTÉKEK:

A kapualj oldalfalai architektonikus kiképzésűek. Az udvart feltöltötték, az oldal-szárnyakat lebontották. Az 1870-es évekre jellemző függőfolyosó-rács megismétlése az új II. és III. emeleten ellenkezik a műemlékvédelem elveivel. Igen jó viszont a két lebontott szárny helyén a magas oszloppal való átfordulás, az erkélyek, a kedves állatfigurák.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A XIX. sz. közepén épült későklasszicista ház eredetileg egy-, vagy kétemeletes volt. 1872-ben a telek körbeépül. Ezután a pesti nagy árvíz (1838) után elrendelt feltöltéstől a ház „elsüllyed”. Talán ezt kompenzálandó épül meg a mai I. emelet. A földszint az utca felől csaknem teljesen eltűnik, apró pinceablakok maradnak csak a Tompa utca felől, az udvart azonban nem töltik föl, így itt megmaradnak részben az alsó szint lakásai. Ez az állapot az 1990-es évek végéig áll fönn, amikor a házat a tömbrehabilitáció során teljesen átépítették.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

„Elsüllyedt házak” – Adalék Pest és a Tompa u. 11. építéstörténetéhez

Nagyon hiányzik egy alapvető és részletes kutatás Budapest építéstörténetében a XIX. századi feltöltések mértékét és időrendjét illetően. Az 1838-as nagy árvíz után Pest vezetése elhatározta, hogy fel kell tölteni a várost az árvízszint fölé. A rendkívüli következményekkel járó munka nagyon elhúzódott, de végül a főváros egyesítése után felgyorsult és szinte a teljes korabeli Pesten elkészült. Az a szint, amelyen ma járunk, általában 0,80-1,60 m-rel magasabban van, mint a XIX. sz. első felében. Az utcák feltöltését a város végezte el, a telkek, udvarok feltöltéséről a tulajdonosnak kellett gondoskodnia. Ha egy környéket elért a munka, az ott álló házak sorsa megpecsételődött, hiszen szintjei „elsüllyedtek”. Ami addig földszint volt, az alagsor lett, az első emelet magasföldszint. A kapualj födéme vagy boltozati záradékmagassága legtöbbször olyan alacsonnyá vált, hogy gyalog vagy kocsival nem lehetett többé bemenni rajta. Így valamennyi korábban épült ház egyszeriben leértékelődött. Két választása volt a tulajdonosnak: vagy új házat épít a telkén vagy a régit, ha csökkent funkcionális értékkel is, de újra használhatóvá alakítja. Az alagsorrá lett földszintek ablakait feljebb helyezték, az udvar felől lépcsős lejáratokkal tették lehetővé a lakások megközelítését. A kapualj megmagasítására gyakran rámént a következő szint felette fekvő sávja, ami miatt az ottani alaprajzot módosítani kellett. Olykor alacsony belmagasságú kis szobát választottak le a feleslegesen magassá lett kapualj fölső részéből. A Nagykörúttól kívüli területeken máig fennállnak átalakított feltöltés előtti házak, főként a Ferencvárosban, a Józsefvárosban és a Terézvárosban, vagy tizenöt-húsz. A Belvárosban és Budán a Vizivárosban, ahol a feltöltést az árvíz után leghamarább csinálták meg, néhány barokk műemléket a ház előtt a régi, mélyebb szinten hagyott járdával és vele az eredeti szinten hagyott kapualjjal és udvarral

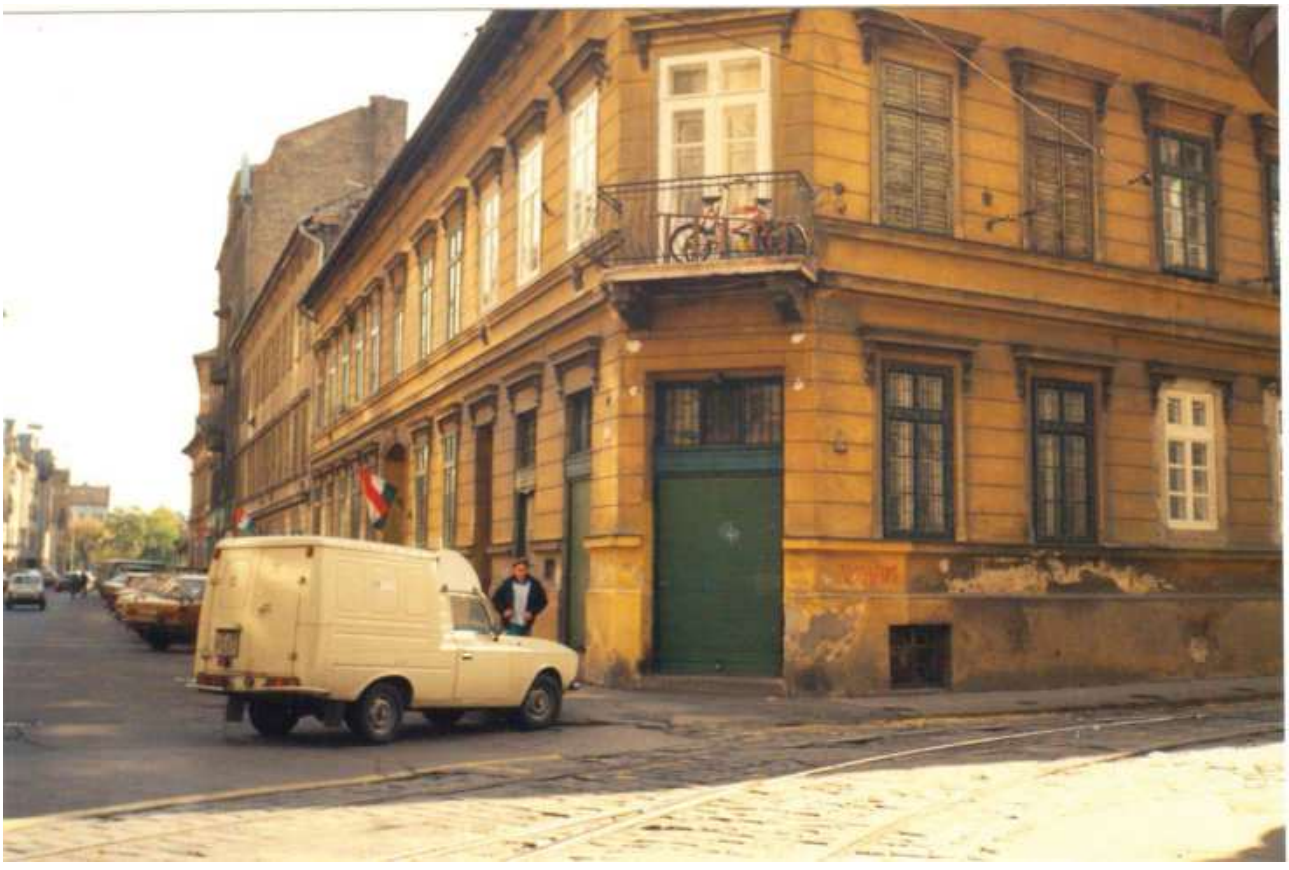
mentettek meg. Az új helyzethez illesztett „elsüllyedt házakat” a következő jellemzőkről lehet felismerni:

- a magasföldszintiekkel azonos szélességű és általában négyzetes arányú vagy annál magasabb alagsori ablakok, amelyek a járda fölött néhány centivel kezdődnek és a felette lévő ablaksor alatt épp csak egy parapetnyivel vannak lejjebb (az ablakok magasabbra helyezését a sokszor még boltozott helyiségekben csak fiókboltozataik kifelé meredeken emelkedő záradékvonallal való újraépítésével lehetett megoldani, még néha olyan áron is, hogy a felette lévő szobában egy kis „lépcső” képében a boltozat széle az ablak alatt be is áll);
- rendkívül magas (5-6 m) kapualj, vagy esetleg a felesleges tér tetejébe beépült alacsony kis szoba, amely az emelet szomszédos helyiségeiből néhány lépcsővel közelíthető meg;
- rendkívül alacsony (2,5-3,2 m) kapualj, ha kisebb feltöltés esetén még járható belmagasság maradt (rendkívül ritka; közel négyzetes arányú térmetszet);
- az udvaron a ház körül hosszabb szakaszokon 1 m körüli szélességben és hasonló mélységgel téglatámfalas aknaszemjáratok vannak, végükön az udvar szintjéről levezető lépcsővel, amelyekből az egykori csökkent értékű, de így „megmentett” lakások nyílnak (ezeket ma már nagyon ritkán használják lakásnak);
- az első függőfolyosó szintje szokatlanul alacsonyan húzódik, esetleg az udvarból nyíló (egykor emeleti) lakásokhoz 5-8 lépcsőfok vezet föl (ha megszűntették a függőfolyosót);
- az is előfordult, hogy a tulajdonos nem, vagy csak részben töltötte fel az udvart, ilyenkor a járdamagasítás miatt feltöltött kapualjban vagy a végén lépcső vezet le az udvar szintjére – ebben az esetben a földszinti lakások ugyanúgy az eredeti udvarról tudnak nyílni, mint korábban, csak az utcai ablakokat kellett „kihúzni a földből”. A „nem-feltöltés” nyilván szabálytalan volt, ezért ma már igen ritka. (Ilyen volt a Tompa u. 11. sz. ház az átalakítás előtt).

Látható, hogy milyen gyenge megoldások kínálkoztak csak az egyszerű régi bérházak fenntartásához. Nem is maradtak általában sokáig fenn ezek az átalakított, alacsony házak, bár általában emeletráépítéssel pótolták az elveszett földszintet. Lényegében elmondhatjuk, egészen visszamenve az okokban: az árvizet okozó 1838. március 13-15-i Csepel melletti jégtorlasz volt az egyik fő oka annak, hogy Pest szinte teljes mértékben átépült az 1870-es években véghezvitt feltöltés után. (Annak tanulságával, hogy ki lehetett adni az alagsorrá lett szinteket is lakásnak, néhány feltöltés utáni ház eleve pincelakásokkal épült.) Amiért itt ezt a fontos, de teljesen feledésbe ment várostörténeti mozzanatot leírjuk, annak oka az, hogy felhívjuk a Körúton kívüli városrészek fejlesztését irányítók figyelmét, milyen értéket képviselnek a várostörténetnek ezek a tanúi. Az átalakítások szemléletessége minden írott várostörténetnél inkább közel hozza a másfél évszázaddal ezelőtti város és lakói életét, a Szépítő Bizottmány, majd a Közmunkatanács nyilván nem könnyen meghozott döntéseit. Magáról a városfejlesztésről, az építésről és az építészetről is példaszerű tanítást ad egy-egy ilyen várostörténeti dokumentum, ha tudatosan nézzük. Sokáig már nem hiányozhat az iskolákból a helytörténet, az építészeti alapok oktatása, így akár a jövő szemléltető eszközeinek is tekinthetjük ezeket a házakat.

Mindezeken kívül nagyon érdekesek is ezek a házak, különleges arányaikkal, formáikkal, tereikkel. Most csak néhány ismertebb példát emeljünk ki: a Mária utcában a fogorvosi klinika egyik épülete, ahol az utcáról egy lépcső egyenesen az alacsony szinten maradt kertbe vezet le. Vagy a Viola utcában 6-8 évvel ezelőtt egy női szerzetesrend számára átalakított épület. Vagy éppen a Tompa utca 11. sz. sarokház, ami a legérdekesebb „elsüllyedt ház” volt Budapesten. A rehabilitáció napfényes, korszerű lakásokat, zöld tömbbelsőt hozott, ami nagyon jó, minden rehabilitáció dícsérendő célja, de sajnos megszüntette a ház várostörténeti különlegességét (néhány éve még legalább 8 lépcsőfok vezetett le az építéskori terepszintre, az egykori udvarba). Sokat segítene egyes házak építéstörténetének megértésében, ha tudhatnánk, hogy mikor és milyen mértékben töltötték fel az adott telek környezetét. Ha a korabeli közmunkatanácsi ill. elöljárósági jegyzőkönyvek tanúsága nem is állhat gyorsan rendelkezésre, némi épületkutatás, alaposabb szemrevéte¬lezés eldöntheti, hogy egyes házak nagy pinceablakai nem további feltöltés előtti házak földszintjeit rejtik-e.

A még egyemeletes „elsüllyedt” saroképület az Önkormányzat archív felvételén és a mai állapot

Az Angyal u.-i homlokzat ma és az Önkormányzat archív felvételén

Az 1870 körül épült főépület Halácsy Sándor 1872-es térképén
(Hadtörténeti Múzeum térképtára)

Az 1872-ben épült emeletes toldalékkal együtt kialakul a zártudvaros beépítés és fennáll közel 120 évig
(1882. Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

Az udvari épületszárnyak nélküli felújított, megmagasított épület a tömbbelső felől és egy archív felvétel (forrás: Szabó Ervin Könyvtár – Budapest Gyűjtemény) a feltöltés előtti földszintről és a lebontott udvari szárnyakról

A szokatlan módon emelkedő kapuáthajtó (oka: a pesti nagy árvíz utáni feltöltés miatt „elsüllyedt” egykori épületföldszint) és „modern” kovácsoltvas rácsok a lépcsőházban

A szépen kialakított napos tömbbelső és a jól megoldott udvari szárny- „levágások”: oszlopok, erkélyek, figurális díszítés

37568/ ANGYAL U. 23.

HRSZ	37568	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Angyal u. 23.=Tompa u. 17.
STÍLUS	koraeklektikus, romantizáló	ÉPÜLT	1870-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú	UDVAR	függőfolyosós, zöld parkra néz
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

37571/1/ ANGYAL U. 17.

HRSZ	37571/1	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Angyal u. 17.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1894-95
ÉPÍTÉSZ	Strakovits Albert ép.mester	ÉPÍTTETŐ	Wolf Ede és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	1925-ben az utcai traktus Mester u. felé eső részén pékműhelyt (sütőkemencével) alakítottak ki; felújításkor árkádosítva;		
BEÉPÍTÉS	zártsorú	UDVAR	függőfolyosós a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

37574 / MESTER U. 12.

HRSZ	37574	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester u. 12.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1912 1913 gép és felvonó
ÉPÍTÉSZ	Strasser Zoltán	ÉPÍTTETŐ	Löwy Ignác
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	öttengelyes vakolt modern homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

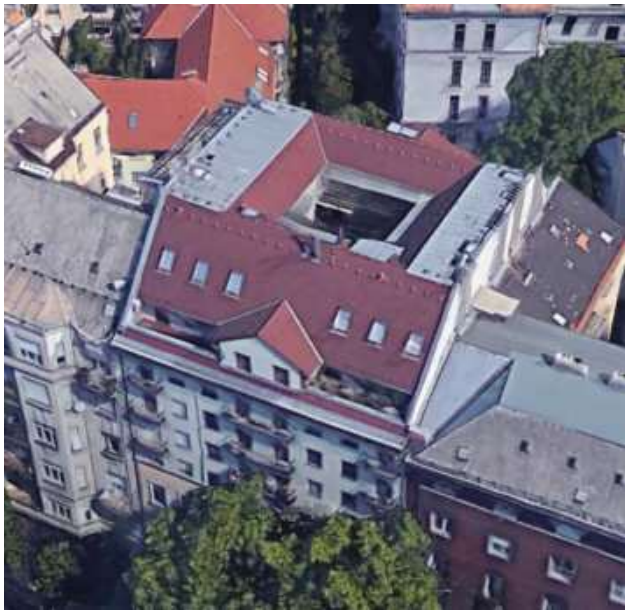

2003-as épületfotó

37576 / MESTER U. 14-16.

HRSZ	37576	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester u. (14)-16.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	(16. sz.-i eredeti épület) 1890 körül 2005 szintráépítés
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak, a hátsó szárny homlokzatos, belső parkra (KZ) néz		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	első két emeleten historizáló homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+2+4	ÁTALAKÍTÁS	szintráépítés és tetőtérbeépítés, 2005 körül

Építés közbeni fotó

A lebontott 14. sz. és a homlokzatát az épülő új épület részeként megtartó 16. sz. ház (az Önkormányzat archív felvétele)

37577/ MESTER U. 18.

HRSZ	37577	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester u. 18.
STÍLUS	premodern	ÉPÜLT	1912
ÉPÍTÉSZ	Haasz és Málnai	ÉPÍTTETŐ	Deutsch Vilmos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt részben zöld
HOMLOKZAT	öttengelyes modern homlokzat, vöröstégla burkolat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	összetett. palafedéses félnyereg és lapostető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

a 2003-as adatlap fotója

37578/ LILIOM U. 22.

HRSZ	37578	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom u. 22. = Mester u. 20.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	háromszög alaprajzú, zártsorú	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	saroktengelyes historizáló homlokzattal, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

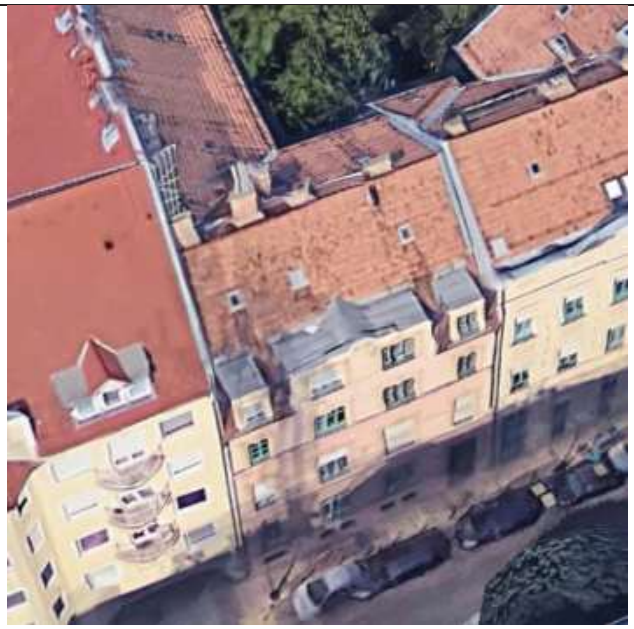

a 2003-as adatlap fotója

37581/ LILIOM U. 28.

HRSZ	37581	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom u. 28.
STÍLUS	F+1: historizáló ép., ráépítés: szolgaian stíluskövető	ÉPÜLT	F+1: 1910-20-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros L alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós, zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+2+T	ÁTALAKÍTÁS	ráépítés: 1980 után

37582/ LILIOM U. 30.

HRSZ	37582	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom u. 30.
STÍLUS	historizáló földszinten szecessziós jellegű emeletek	ÉPÜLT	1907-1908
ÉPÍTÉSZ	Fucher(?) Károly ép. mester	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	archív tervanyag a Fővárosi Központi Műszaki Tervtárban		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37583/ LILIOM U. 32.

HRSZ	37583	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom u. 32.
STÍLUS	késöeklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a fölső két szint esetleg utólagos ráépítés; a téglától tónusértékben nem távoli vakolatszín alkalmazása lenne kedvező (pl. homokszín)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós, zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	összetett, félnyereg, lapos	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

37584/2/ LILIOM U. 34.

HRSZ	37584/2	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	fsz.: Quadrat Kft, Magyar Közoktatási és Szakképzési Szakszervezet; emeleten, tetőtérben: lakások	CÍM	Liliom u. 34.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1896 (homlokzaton is feltüntetve)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	e ház - akkor még meglévő zárt - udvarán forgatták Szabó István: „A napfény íze” c. film néhány jelenetét (a rendező e házban töltötte gyermekkora egy részét)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	intézmény	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

37586/ TOMPA UTCA 15/A.

HRSZ	37586	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Tompa utca 15/a.
STÍLUS	eklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, utcai homlokzaton kontyolt kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+4	ÁTALAKÍTÁS	

SULO

37587/ LILIOM U. 36-38.

HRSZ	37587	TÖMBSZÁM	5
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom u. 36-38. =Tompa u. 15/b.
STÍLUS	F+1 ép.: koraeklektikus +2em.+T: kortárs	ÉPÜLT	F+1 ép.: 1889
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	archív tervanyag az eredeti F+1 szintes épületről (1886= Hosztalek Károly és 1889= Schusbeck Pál nevével 2 azonos terv)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	(belső téralakítás és térelhatárolás)
HOMLOKZAT	(homlokzatképzés és díszítmények)	BERENDEZÉSEK	(a beépített történeti berendezések)
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	manzárdtető, fémlemezfedés	FELÉPÍTMÉNY	sarokrizalit fölött torony oromzatos felépítmények
SZINTSZÁM	F+1+2+T	ÁTALAKÍTÁS	+2 em.+T: 1990-es évek vége

37589/ TOMPA U. 17/A.

HRSZ	37589	TÖMBSZÁM	8
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tompa u. 17/a. = Liliom u. 23.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1902
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	ifj. Kleineisel Jakab
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	saroktengelyes historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

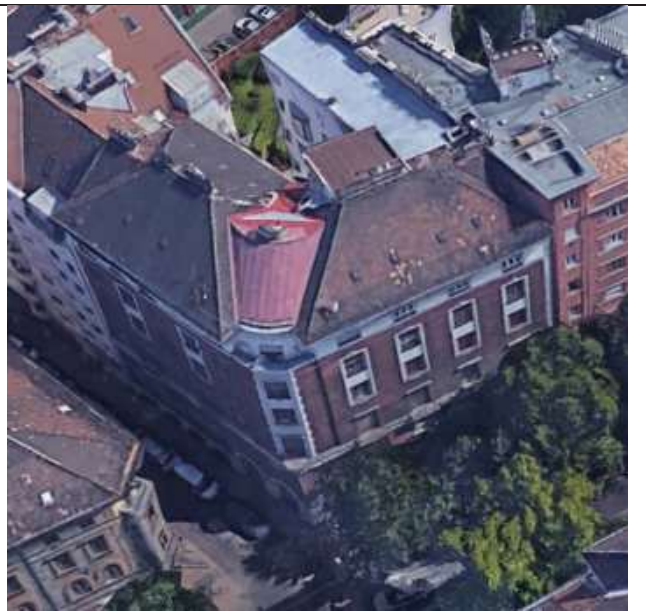
Utcaképek 2023

2003-as adatlap fotója

37598/ MESTER U. 22.

HRSZ	37598	TÖMBSZÁM	8
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester u. 22. = Liliom u. 5.
STÍLUS	historizáló elemekkel díszített premodern épület	ÉPÜLT	1914-15
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Adler Félix
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	A saroktengely felső emeltén félköríves, tömörmellvédes nyílterkély, fölötte széles domborműves sáv		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	burkolt udvar, függőfolyosók
HOMLOKZAT	saroktengelyes modern homlokzat nyerstégla homlokzat fehér színnel kiemelt részletekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

2023-as részletfotók

a 2003-as adatlap fotója

37599/ MESTER U. 24.

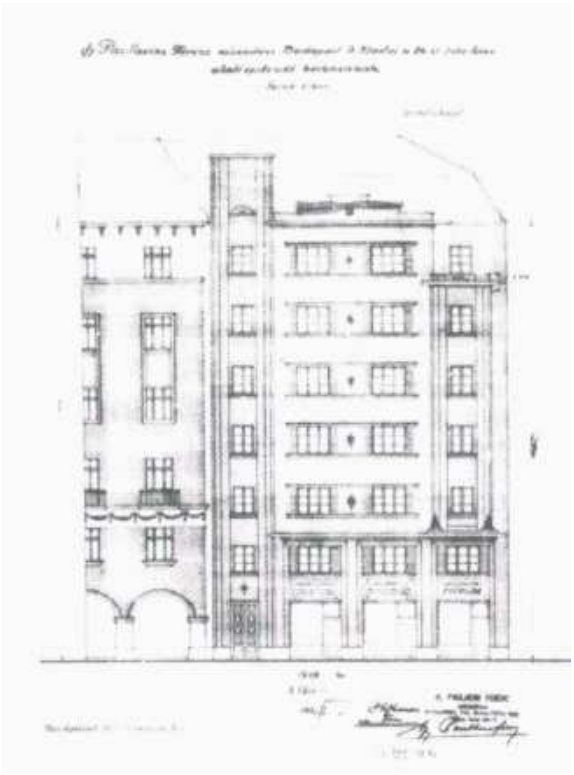

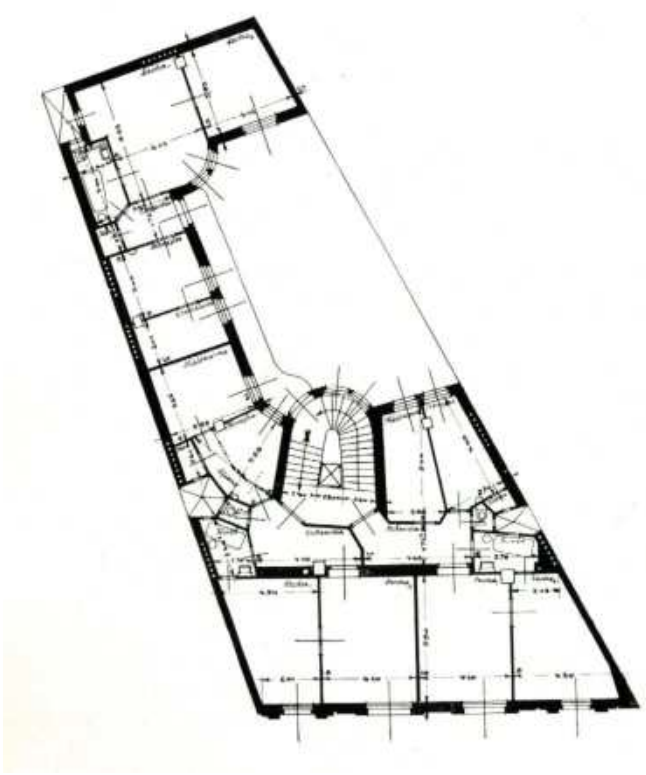
HRSZ	37599	TÖMBSZÁM	8
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester u. 24.
STÍLUS	modern, art déco-s hatás	ÉPÜLT	1930
ÉPÍTÉSZ	ifj. Paulheim Ferenc	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	Gerle-Kovács-Makovecz: A századforduló magyar építészete; Tér és Forma 1931/5 szám vasbetonvázas		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt, függőfolyosós
HOMLOKZAT	klinkertéglával burkolat modern homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	lapostető, utcai szárny részben magastető	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos, lapostetős felépítmény
SZINTSZÁM	F+6	ÁTALAKÍTÁS	

Eredeti homlokzatterv(Gerle-Kovács-Makovecz: A századforduló magyar építészete) és Általános emeleti alaprajz(Tér és Forma: 1931/5)

Az I. emeleti ablakok két oldalának domborműves Atlasz figurái és Utcaképi összhang a 15 évvel korábban épült szomszéd-épülettel, a Mester u. 22-vel (2003-as fotó)

37608/ TOMPA U. 19.

4

HRSZ	37608	TÖMBSZÁM	8
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tompa u. 19. = Páva u. 16.
STÍLUS	historizáló épület szecessziós elemekkel	ÉPÜLT	1920-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	függőfolyosós, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	manzárdtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+5+T	ÁTALAKÍTÁS	-

37622/ FERENC TÉR 1. = TOMPA UTCA 25.

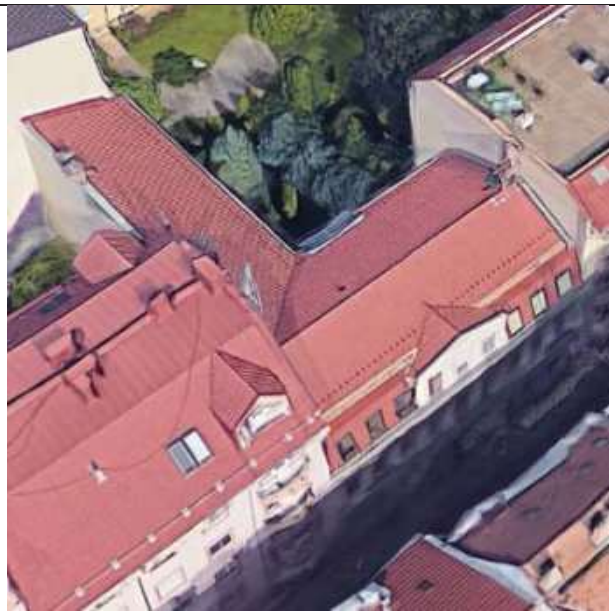

HRSZ	37622	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Ferenc tér 1. = Tompa utca 25.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	összetett nyeregtető, kontyolt kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM		ÁTALAKÍTÁS	

37627/ BERZENCZEY U. 8.

HRSZ	37627	TÖMBSZÁM	11
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Berzenczey u. 8.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros L alakú beépítés	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	manzárdtető	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+1+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

37630/ MESTER U. 34.

HRSZ	37630	TÖMBSZÁM	11
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester u. 34. = Berzenczey u. 2.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1913-14
ÉPÍTÉSZ	Himmler Miksa	ÉPÍTTETŐ	Fritz Zsigmond
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	Gazdag homlokzati díszítés, stukkódíszes kapualj
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető tetőtérbeépítéssel és lapostető is	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+6	ÁTALAKÍTÁS	

DSC
VAGYONVÉDELMI SZ KÜZLET
SOYAL
micron
sanan
SZUP

2003-as fotók a homlokzatfelújítás előttről.

2003-as fotó a homlokzatfelújítás előtt.

37633/ BERZENCZEY U. 3.

HRSZ	37633	TÖMBSZÁM	14
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Berzenczey u. 3.
STÍLUS	késői szecessziós	ÉPÜLT	1910-20-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak, a hátsó homlokzat belső parkra néz		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	öttengelyes szecessziós homlokzat, vakolatarchitektura	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

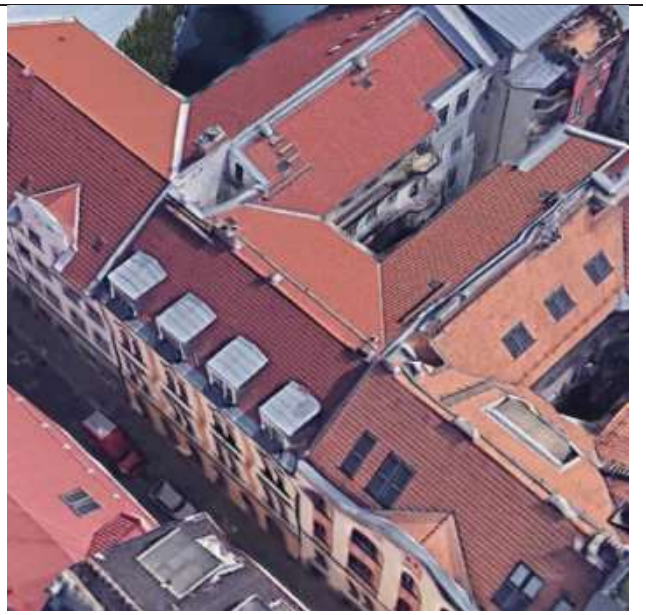

2003-ban a homlokzat átfestése előtt.

37634/ BERZENCZEY U. 5-7.

HRSZ	37634	TÖMBSZÁM	14
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Berzenczey u. 5-7.
STÍLUS	késöeklektikus	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ	Schusbeck Pál	ÉPÍTTETŐ	Ohmüller Jánosné
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós részben zöld, a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	négytengelyes historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	utólagos álló tetőablakok
SZINTSZÁM	F+2+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	2000 körül tetőablakok, hátsó szárnyak

2023-as utcakép és részlet.

2003-as részletek.

a 2003-as adatlap fotója.

37637/ BERZENCZEY U. 13.

HRSZ	37637	TÖMBSZÁM	14
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Berzenczey u. 13.
STÍLUS	F+2: eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós részben zöld
HOMLOKZAT	kilenctengelyes historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	álló tetőablakok fémlemez fedéssel
SZINTSZÁM	F+3+T (F+2+1+T)	ÁTALAKÍTÁS	ráépítés: 2003

homlokzati részletek, 2023

13

A felújítás-átépítés helyzete 2003. 09. 12-én

37638/ FERENC TÉR 4

HRSZ	37638	TÖMBSZÁM	14
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Ferenc tér 4 - Berzenczey u. 15
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1911
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Bertók Mihály és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a ház Berzenczey u. felőli sarkán működött a „Ferencz-mozgó” 1912-1932 között (forrás: Csiffáry Gabriella kutatása – Építészeti Múzeum);		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg tető, saroknál oromzatos kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	1976-77. (Főv. 2.sz. Ép. Váll.)

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Ferenc tér sarkán 1911-ben épült négyemeletes lakóház az eklektikához kötődő szecesszió példája.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A saroképület megőrizte az eklektika vízszintesen tagolt homlokzat-felépítését. A földszint árkádíves lábazati szintjét övpárkány választja el a három emelet nútolt felülettel egybefogott sávjától. A markáns párkány- és vakolatsávokkal közrefogott ne¬gyedik emelet éppúgy a „koronázó főpárkány" szerepét játssza, ahogy ezt már a kora¬eklektikus mester, Szkalnitzky Antal is csinálta a Duna-korzó palotáinál az 1860-as évek végén. A tömbsarok tetőkiemelése is az eklektika pesti saroktornyait idézi.

Eklektikus elemkészletet idéz az erkély baluszteres-könyöklőpárkányos megformálá¬sa, itt csak a kissé suta baluszter-forma és az anyaghasználat tér el: a kő helyett már az új technika, a műkőből készült öntvények olcsóbbítják a kiviteli költséget. A hosszú I. emeleti erkély alatt talán egy IKV-tatarozásnál tűnt feleslegesnek a két konzol (?) – mivel szerkezeti szerepük a szecesszió idején már nem volt, az erkélylemez vasbeton szerkezettel készült (a sarokerkélynél megvannak a konzolok).

A tömeget a sarok tetőkiemelésének megfelelően egy kis kiülésű sarokrizalit tagolja. Érdekes a Berzenczey utcai oldalhomlokzat váltogatott földszinti nyílásrendje, amely¬nek mögöttes egykori funkciójára a lakók szájhagyományból is „emlékeznek": a ház megépülte után „Ferencz Mozgó" néven nyílt itt meg egy mozi és működött 1932-ig. Feltehetően a gazdasági válság „záratta be" a kissé eldugott, akkor még külvárosnak számító fővárosi téren az intézményt.

A homlokzatok nem túl nagy ablakai függőlegesen össze vannak kapcsolva, kerete¬zésük hullámos ill. cakkos profillal emelkedik ki a fal alapsíkjából. A kissé antropomorf módon bajuszos fejet idéző II. emeleti köténydísz a szecesszióra jellemzően szokatlan formálású.

A jellegtelen csúnya színezés (drapp alap, málnaszín keretezések, párkányok) és a finom részleteket teljesen megszüntető vastag kőporos frögskölés sokat ront az épület megjelenésén.

BELSŐ ÉRTÉKEK

A kapualj gipszdíszein ismét a tervezőnek a hagyományos stílusokhoz való vonzódá¬sa látszik: barokkos hatásúak. Érdekes az udvarban az 5-6 méteres belmagasságra utaló néhány különösen magas ajtó és ablak – feltehetően a mozi egykori kijárati elő¬csarnokához tartoztak.

A finom-vonalú kovácsoltvas rácsok és mellvédek azonban egészen szép, eredeti vonalvezetésűek és következetesen végigvittformálásúak a lakásbejárati ajtókon, lép¬csőházban, gangokon. Különösen szépek, egyszerűek és szerkezet-szerűek a negye¬dik emeleti gang felett végighúzódó üvegtetőt tartó konzolok. Formálásukat tanítani lehetne.

Sajnos a korlátrácsok lemezből domborított egyszerű, kedves, dekoratív virágdíszei néhány helyen hiányoznak. Ezek pótlásában a lakóközösség feltehetőleg szakmai-szervezési-pénzügyi vonatkozásban segítségre szorul.Szép, hasonló mintázatú, bordűrrel keretezett cementlapburkolat díszíti a lépcsőházat, a függőfolyosókat és az erkélyeket.

ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKELÉS, HELYREÁLLÍTÁSI JAVASLATOK:

Bár az épület a szecesszió kissé önállótlanabb, nem élvonalbeli, progresszív irányza¬tához tartozik, megjelenése egy jó felújítás révén sokat emelkedhet. Sajnos felté¬telezhető, hogy egy korabeli archív fotóról jónéhány architektúra-szegényítő változásra derülne fény (sajnos a kutatott helyeken a házról sem archív fotó, sem terv nem talál¬ható).

A kerületi értékvédelmi és társasházfelújítási támogatások során követendő elv, hogy a közpénzek támogatásával készülő felújítások a közérdeket minél nagyobb mérték¬ben szolgálják. Tehát a városképre, mint közérdekre tekintettel esztétikai követelmé¬nyeket írhat elő a támogató a felújítások során. Így elő kellene írni, hogy a felújítás során a kőporos frögskölést le kell kaparni a homlokzatokról.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

Az épületben 1912-32 között működött mozi neve 1912-19 között Ferencz Mozgó, 1919-ben, a

Tanácsköztársaság ideje alatt: Guliver, majd 1919-32-ig ismét Ferencz Mozgó volt. A mozi befogadóképessége 160 fő, működési engedélyének száma: „BK – 185. MK.” volt.* 1932. évi bezárására feltehetően a gazdasági világválság Magyarországot is erősen érintő hatása, a nézőszám megfogyatkozása kényszeríthette a tulajdonost, Bertók Mihályt és nejét.

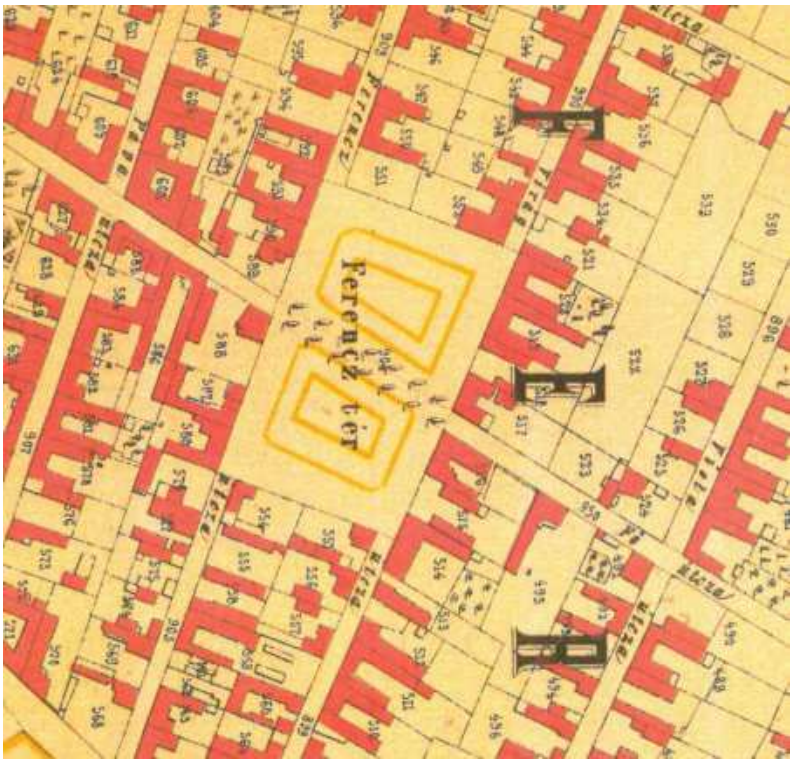
Korabeli reklám-hirdetésből tudjuk, hogy a közeli Bokréta u. 23. sz. alatt Jeszenszky Lajos és Géza „mozgóképszínházi modern asztalosok mozgószínházi önműködő csapószékeket” gyártottak („legolcsóbban és legmegbízhatóbban”) – feltehetően a Ferencz Mozgó számára is.

(a mozi és az önműködő csapószékek hirdetési plakátait ld. mellékelve).

*forrás: Csifféry Gabriella kutatása (Építészeti Múzeum)

Az 1838-as árvízi térkép - a feketével jelölt házakat rombadöntötte az ár (forrás: Fővárosi Levéltár)

A Ferenc tér 1872-ben; a teret az 1838-as nagy árvíz utáni városrendezési szabályozás hívta életre (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára, Halácsy Sándor térképe;)

FERENCZ MOZGO

IX., kerület Ferencz-tér 4 szám

Fényes elite műsor szenzációs ujdonság lesz bemutatva vasárnap január 6-án

A sötétség lovagjai

érdekfeszitő bünügyi dráma 5 felvonásban.

és a fényes műsor

Szerdán, január 9-én lesz bemutatva a Peleskei nótárius a legérdekesebb magyar kép.

(II 2)

Helyárak:

fentartot hely 1 kor I. hely 80 fillér. II. hely 70 fillér. III. hely 60 fillér.

Gyermekfentartotthely 70 I-II-ik hely 40 III-ik hely 30 fillér

Az előadások hétköznap délután 4 órakor, Vasár és ünnepnap pokon fél 8 órakor kezdődnek.

KITÜNŐ ZENE

Szives látogatást kér TULAJDONOS

A Ferencz Mozgó egykori hirdetési plakátja;

Január 6-a 1918-ban, 1924-ben és 1929-ben esett vasárnapra, de a plakát feltehetően 1918-ból származhat, mivel a szöveg ”c” helyett "cz”-t használ (1922-ben határoz a Magyar Tudományos Akadémia a „cz” használatának elhagyásáról; 1926-ban a koronát már a pengő váltja föl)

A közeli Bokréta utcában működött mozgóképszínházi modern asztalos műhely hirdetési plakátja; feltételezhető, hogy a Ferencz Mozgó „csapószékeit” is innen vásárolta a mozitulajdonos Bertók Mihály

Az épület tömegformálása még az eklektikát idézi

A házat szinte minden nézőpontból takarják a Ferenc téri fák, melyek a 4. emeleti erkély látványában dúsan

borítják a teret

A bajuszos fejet idéző II. em. köténydísz a szecesszióra jellemző szokatlan formálású, eklektikus elemkészletből merít ugyanakkor az erkély baluszteres kialakítása (műkő-öntvény)

A koronázópárkány és az ablakkeretezés gazdag díszítőornamentikája; a vastag kőporos fröcskölés sokat ront a finom részletek érvényesülésében

A barokkos részletképzésű kapualj

A szokatlanul nyújtott alakú nyílászárók mögötti nagy belmagasságú térben egykor a Ferencz Mozgó kijárati csarnoka üzemelt

Az értő városrehabilitáció szép példája: a szomszédos épület (Berzenczey u. 13.) csatlakozó magas udvari épületszárnyának lebontásával tágas közös udvart, levegőt, fényt, egy más életminőséget kapnak a ház lakói

A felső gangot védő üvegtető öntöttvas-konzoljai mintaértékűek

A III. emeleti függőfolyosó utólagos meghosszabbítása statikai, az ajtót védő műanyag előtető esztétikai problémákat vet fel

Az ajtók, ajtórácsok egyformák, az ajtókat díszítő keretező vakolatarchitektúra emeletenként különböző

a levelesládát budai otthonából hozta ide 50 éve az egyik lakó

Szép, egységes formavilágú védőrácsok

Közös formavilág dekoratív változatait jelenítik meg a függőfolyosó korlátjai és az ablakok, bejárati ajtók

védőrácsai; a lemezből domborított virágdíszek sajnos néhol hiányosak

A fő- és melléklépcsőház korlátai

Igényes, épen megmaradt cementlapburkolat a lépcsőházban, a függőfolyosókon és – megegyező mintával! – az első emeleti erkélyen

37641 / BOKRÉTA U. 12.

HRSZ	37641	TÖMBSZÁM	14
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Bokréta u. 12.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1880-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	csaknem hibátlanul fennmaradt 120 éves ház belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	zöld udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	

2023-as utcakép.

2003-as állapot.

37642 / BOKRÉTA U. 10.

HRSZ	37642	TÖMBSZÁM	14
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Bokréta u. 10.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	e házban is volt szálláshelye (tömegszállás) József Attilának		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	burkolt belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	összetett magastető	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmények
SZINTSZÁM	F+3+tetőfelépítmény	ÁTALAKÍTÁS	

2023-as utcakép és kapu részlet.

2003-as épületfotó.

37655/ BOKRÉTA UTCA 15

HRSZ	37655	TÖMBSZÁM	17
MEGNEVEZÉS	Sonnenschein-ház	CÍM	Bokréta utca 15
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Haigl Ferenc és Kreisz Gertrúd**
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	*homlokzati feliratai: „EmmánuelSonnenschein&tsaliqueur - 1870” és egyes díszei Szabó István: A napfény íze c. filmjének forgatásához készültek; ezt a tényt az épület homlokzatán, vagy a kapu bélletében tábla jelölhetné; **Czím- és lakhely-jegyzék” 1883-tól évenkénti kiadás (OSZK)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	1890-es évek, homlokzatátalakítás: 1990-es évek vége

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Ferenc térre „kinéző” egyemeletes szép rangos lakóház nagy értéke, hogy a ne¬gyed központját jelentő téren megjeleníti a rehabilitáció/rekonstrukció előtti Ferenc¬várost. A ház meglévő tömegében való megőrzésével, a javasolt átalakítások¬kal/visszaalakításokkal igen fontos városképi és településtörténeti tanu-értékű eleme a rehabilitáció alatt álló Középső-Ferencvárosnak.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A egyemeletes, háromszintes eklektikus lakóház szokatlan udvari szintmagasságai arra utalnak, hogy a ház Pest 1838-as árvíz után elhatározott, de csak az 1870-es években végrehajtott feltöltése előtt épült. Ekkor még nem volt téglaburkolatos homlokzata és valószínűleg egy emelettel alacsonyabb volt, viszont feltehetően a mai alagsor volt a régi földszint. Az udvar tehát mélyebb lehetett – ahogy a Tompa u. 11.-nél is vagy 8-10 lépcsőfok volt a különbség – és a mai magasföldszint volt a függőfolyosóról nyíló I. emelet. Erre utal a ma már külön-külön kis lépcsősorokkal megközelíthető szokatlanul magas udvari földszint, de az 5-1-5 elrendezésű homlokzat is ezt mutatja: az ablakok tengelytávolsága arra utal, hogy a mai kapu helyén eredetileg 2 ablak lehetett – a kapu azok alatt, a régi földszinten nyílt (falkutatással pontosítható feltételezés).

A legutóbbi – filmforgatás előtti - eredeti homlokzat az 1890-es évekbeli átépítés eredménye, ekkor épült valószínűleg a lakófunkciónak elveszett alsó szint helyett az új emelet. Valószínűleg ekkor épült meg az udvar déli szárnya is (ld. archív térké¬peket).

A HOMLOKZAT LEÍRÁSA:

Alacsony alagsori ablaksor felett félköríves magasföldszinti ablakok, köztük félkör¬íves záródású kapu. Az ablakokat körülvevő kváderezés eredetileg (az 1890-es évekbeli átépítés után) az egész földszintes sávon végigfutott, a téglabetétek 100 évvel később, a filmforgatás során kerültek a házra, az eklektika nem terhelte túl ilyen elaprózott részletekkel az ún. „lábazati szintet”.

Az övpárkány felett az emelet egyszerű ablakrendjét különböző díszekkel tette „rangosabbá” a díszlettervező, amelyek mind elképzelhetetlenek lennének a korabeli tervező számára. A stílushűségtől legtávolabb az öt-öt oldalsó ablakot önálló szimmetriatengelyre szervező hangsúly áll (a középső ablak szemöldökdíszével, baluszteres köténnyével), mely a homlokzat központi szimmetriáját alrendszerekkel „dúsítja”.

belső értékek

Az udvar jó arányú, a benne lévő növényzettel együtt igen kellemes. A sok kis lépcső a szoba-konyhás földszinti lakások bejárataihoz vezet – egy ajtó és egy ablak jelent/jelentett egy lakást. A lépcsők nagy részét újabb, hegesztett korlátok védik, de az udvar két sarkában öntöttvas elemes lépcsőkorlátok vannak. Ezekben csak az öntvények a régiek, talán az 1860-70-es évekből, a keretszerkezet újabb, hegesztett összeállítású.

Az ajtók, ablakok eredetiek, az emeleten egyszerű, kovácsolt díszű függőfolyosó-korlát. A kőkonzolok körül és mindenütt a homlokzaton elektromos vezetékekhálózzák teli a falat. A homlokzatok (utcai/udvari) helyreállítása során igen fontos a rejtett (falba vésett ún. Bergmann-csőben való) vezetés.

Az udvarba vezető kapuátjáró mellett alacsony pincelejáró, felette a szokásos magasan fekvő kis kamraablakkal.

A függőfolyosó negyedköríves sarokkiképzése nem ritka, de igényes megoldás.

A főlépcsőház korlátja gazdagabb formálású kovácsoltvas munka, a melléklépcsőé szerényebb. A lépcsők kőből készültek. A később (a feltöltés után) épült déli udvari épületszárny pincelépcsője fából készült.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

Ha az épület megmaradását a filmforgatás tette lehetővé, mindenképpen megérte. De a ház szép eklektikus homlokzatát a filmforgatás során díszletté alakították át. A díszlettervező stiláris képtelenségek alkalmazásával a ház hitelességét vette el. A földszint „tarka”, téglabetétes kifestése, az emeleti ablakok hamis szemöldök- és köténydíszei a filmforgatás alatti használatot szolgálták, de a homlokzat

átterve¬zői/átépítői a ház hiteles jövőéért már nem vállalták a felelősséget. Rendbe kell hozni a homlokzatot, meg kell szüntetni legalább a súlyosabb hibákat. A téglához jól illő homokszín (drapp kőszín) való az egész vakolt felületnek. Minden mesterkélt mű-ornamenst el kell távolítani: az ablakok feletti három íves timpanont, az emeleti ablakok közötti ornamentikát és az ablakkötények ornamentális díszeit – itt visszaállítva az eredeti gyémántmetszést (ld. archív fotó). A főpárkány frízében lévő szép felirathoz hasonló ma már alig van a városban, holott régen gyakori volt, korhű eredeti részlete is lehetne a háznak, megtartása (a kihelyezendő táblán való „megmagyarázása", indoklása) javasolható.

Amíg a mai homlokzat fennáll (de utána is javasolható), szükséges lenne valahol (pl. a kapu bélletében) elhelyezni egy kis táblát, amely utal a filmre és a homlokzat ehhez kapcsolódó átépítésére.

A filmforgatás utáni átalakított, mai homlokzat

Szabó István filmforgatása előtti homlokzat (önkormányzati archív felvétel)

A filmforgatás céljaira átalakított, „felújított” homlokzat, melyen új elemek: az íves szemöldökök, az osztópárkány „napsugaras” betétdíszei, a festett felirat, az emeleti ablakok közötti ornamentá¬lis díszcsíkok és az emeleti téglaarchitektúra elemeinek megjelenése a földszinti kváderezett sávban (az épület szomszédságában még földszintesek a – szintén e célból átalakított - házak)

Halácsy Sándor térképe 1872-ből (Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

Budapest Főváros beltelkeinek átnézeti térképe – 1882; a ház az akkori Ferencz utcában már áll (Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

Utólagos (a filmforgatáskor készített) stílusidegen téglabetétek a földszinti, frízbetétek, napsugaras, baluszteres ablakkötények az emeleti homlokzatsávon

A filmforgatás során az épületre került, önálló kétoldali szimmetriatengelyt kialakító szemöldökdíszek

Kedves, jóarányú, benapozott udvar – fákkal

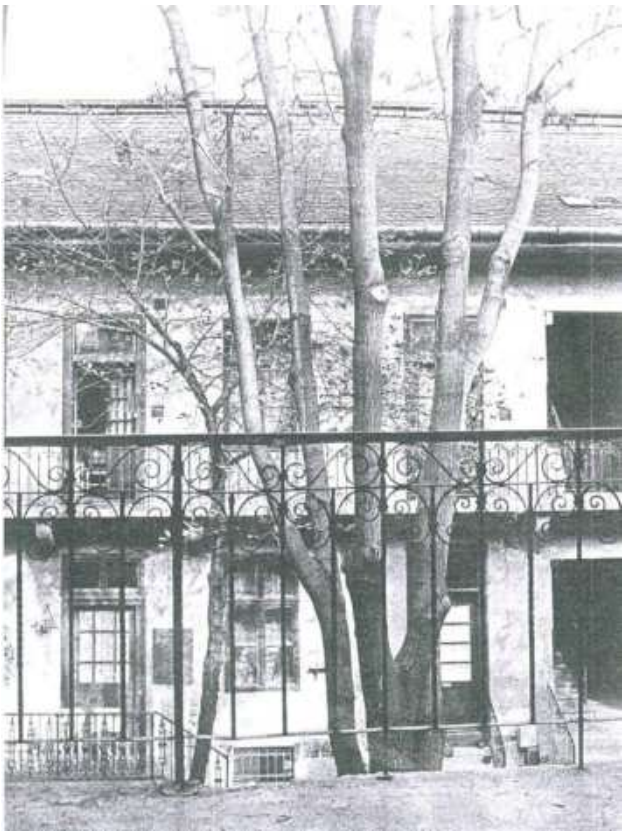

Igényes megoldás a függőfolyosó negyedköríves sarokkiképzése

2003. 1979.

(forrás: Szabó Ervin Könyvtár: Budapest Gyűjtemény; fotó: Mészáros Lajos)

Az öntöttvas-elemes korlátok öntvényei régiek, a keretszerkezet újabb, hegesztett kialakítású

A lépcsőház kőből készült lépcsőfokai és gazdag formálású kovácsoltvas korlátjai

A félnyeregtetős északi udvari szárny fedélszéke

A pincébe falépcsők vezetnek

37661 / MESTER U. 46.

HRSZ	37661	TÖMBSZÁM	17
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester u. 46. = Viola u. 2.
STÍLUS	F+1: eklektikus	ÉPÜLT	F+1: 1894
ÉPÍTÉSZ	+2 em.: Cziller Antal ép. mester	ÉPÍTTETŐ	F+1 : Kerekes Gáspárné +2 em.:Mráz J. Bálint
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a házat 1929-30-ban a tulajdonos (Mráz J. Bálint) elemi iskolává építteti át (Cziller Antal ép. mester): „Budapest Székesfőváros közönsége által elemi iskola céljára bérelt” ház, un. „iskolabérház” (helyiségek összenyitása, födémmegerősítések, emeletráépítés)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés, sarokház	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	saroktengelyes historizáló homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek, vendéglátás
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1+2	ÁTALAKÍTÁS	emeletráépítés: 1929-30

a 2003-as adatlap fotója

2003-as utcakép a homlokzatfelújítás előtt.

37664/ VIOLA U. 8.

HRSZ	37664	TÖMBSZÁM	17
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Viola u. 8.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1. ép. fázis: 1895 2. ép. fázis: 1901 3. ép. fázis: 1929
ÉPÍTÉSZ	1. ép. fázis: Pöltz Antal ép. mester: F+1 szintes épület épül, mely a kapualjat, a tőle jobbra lévő utcai épületrészt és az északi udv. ép. szárnyat foglalja magába; 2. ép. fázis: Moravetz József ép. mester: bal oldali egyemeletes épületrész épül (szimmetrikus elrendezéssel); 3. ép. fázis: Szabó Márton és Lux József: II. emelet	ÉPÍTTETŐ	1., 2. ép. fázis: Horváth János, 3. ép. fázis: Noszlopy Emilné
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak a hátsó homlokzat belső parkra néz		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós részben zöld
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat kilenctengelyes, historizáló	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2 (F+1+1)	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés 2007

8

a 2003-as adatlap fotója

37673/ BALÁZS BÉLA U. 5.

HRSZ	37673	TÖMBSZÁM	17
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Balázs Béla u. 5. = Viola u. 28.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1895 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	álló tetőablakok fémlemez fedéssel
SZINTSZÁM	F+3+1+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

37677/ VIOLA U. 21.

HRSZ	37677	TÖMBSZÁM	20
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Viola u. 21.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1894
ÉPÍTÉSZ	Strakovits Albert	ÉPÍTTETŐ	Bittner József és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós burkolt a hátsó homlokzat belső parkra (KZ) néz
HOMLOKZAT	héttengelyes vakolatdíszes historizáló téglahomlokzat vöröstégla emeletek, vonalas földszint, sarokarnírozás	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlet, iroda
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés, hátsó szárnyak részleges visszabontása

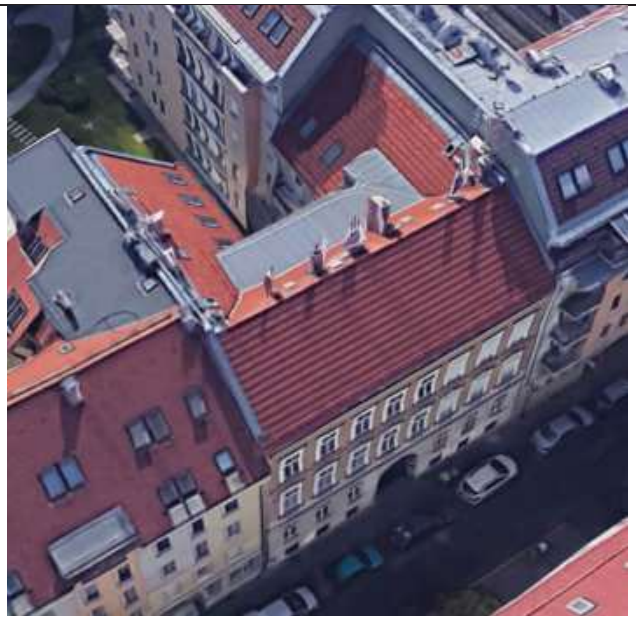

21

37679/ VIOLA U. 17.

HRSZ	37679	TÖMBSZÁM	20
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Viola u. 17.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1897 kétemeletes ház
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Mátyás Gábor
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	Lépcsőház falán lévő felirat: *Isten kegyelméből ez a ház építtetett Mátyás Gábor és Szeleczky*		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt, a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	nyolctengelyeshistorizáló homlokzat, vakolatdíszes téglahomlokzat földszint vonalazott, emeletek klinkertégla	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	Tetősík megemelése, térdfalaknál ablakok, tetőtérbeépítés

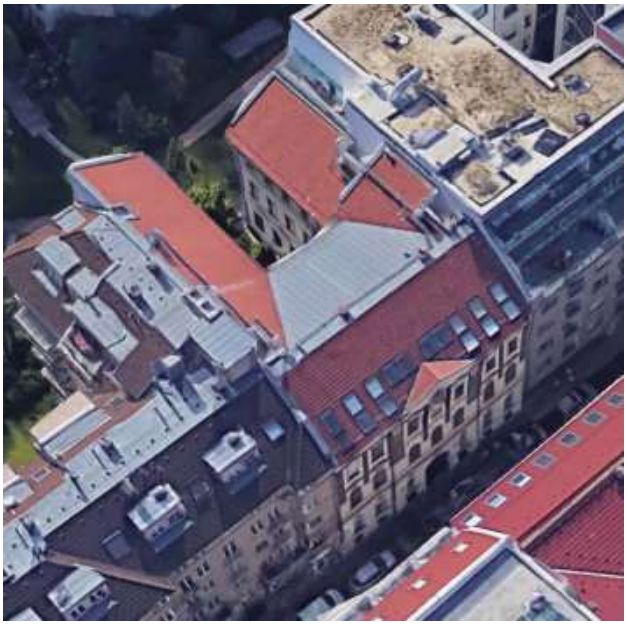

a 2003-as adatlap fotója. Homlokzatfelújítás és tető megemelése előtt.

37684/ VIOLA U. 7.

HRSZ	37684	TÖMBSZÁM	20
MEGNEVEZÉS		CÍM	Viola u. 7.
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ	Alpár Ignác	ÉPÍTTETŐ	Alpár Ede* (műlakatos)
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	díszes tégla-vakolat-díszítőlakatos architektúra
LEÍRÁS	az épületszárnyak közti udvar is alápincézett. *„Czím- és lakhely-jegyzék” 1883-tól évenkénti kiadás (OSZK)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	tégladíszes vakolat architektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, tetőtérbeépítéssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	P+F+2, az é.-i udvari szárny:F+3	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Alpár Ignác érdekes, különös és gazdag részletképzésű kétemeletes lakóháza uralja környezetének utcaképét. Szokatlan díszei – az egykori címer, a megemelt párkány, a hatalmas kettős zászlótartó és a bejárattól jobbra fennmaradt „No7." házszám-jelzés – és a vakolt sávok közti téglaburkolat mind megragadják a szemlélőt.

Sajnos a díszek egy része elpusztult, így a helyreállítás (hacsak archív fotó nem kerül elő) nem lehet tökéletes, azonban a műemlékes szaktervezőknek megvannak az eszközeik az ilyen problémák áthidalására.

A homlokzat – és az épület - mai tömegével feltétlenül megtartandó.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A későeklektikus-szecessziós utcai homlokzat egészében és részleteiben is egyéni kialakítású. Felépítését a pincét és magasföldszintet összefogó, erősen kváderezett, övpárkánnyal lezárt lábazati szint és a felette húzódó, törtvonalú párkánnyal koronázott, téglaburkolat-díszítésű két emelet határozza meg. A három középső tengely enyhén előrelépőrizalitja mellett kétoldalt 2-2 ablaktengely van.

A függőleges sávokba összefogott egymás feletti ablakok díszítése főként az első emeleten jelent különösen gazdag szemöldöki kiképzéseket. Érdekes az első emeleti ablakok közti kváderezés, amely fölött kezdődnek csak a sárga téglaburkolatos sávok. A párkány középső, timpanonra emlékeztető kiemelése már a homlokzat fő díszéhez, a fantasztikus zászlótartóval keretezett egykori címerhez tartozik, amely azonban mára jórészt elpusztult, csak a lenyomata és a gipszet vagy követ tartó vasak jelzik helyét.

A földszinti ablakok felett zárkő-motívum. Az első emeleti ablakok felett félkörívű kváderezés, felette kartussal és növényi ornamentikával díszített íves timpanon. A középrizalit ablakainak vakolt szemöldökdísze le van verve, felette dús füzérdísz. Valamennyi második emeleti ablak felett középen ívesen megemelt szemöldök. A középrizalit két szélén felül puttódíszes, oszlopfőbe komponált díszek, felettük a háromrészes főpárkány frízében 2-2 lapos konzol – a baloldalon ezek hiányoznak.

A földszint széles, kosárívű kapuja szokatlan a pesti eklektikában. Felette a zárókő kagylódíszes férfifej-maszk.

A homlokzat különlegessége a II. emeleti kovácsoltvas zászlótartó. A középső ablak két oldalán egy-egy ablakmagasságú, középkorias vasformálást idéző előre¬emelkedő konzol tartja a ferdén behelyezendő zászlókat. A két hatalmas tartót fent középen két oldalról összekapaszkodó vasszerkezet fogja össze, amelynek valószínűleg csak az volt a funkciója, hogy a díszítőelemet még hangsúlyosabbá tegye.

Mindezt jól magyarázza, hogy a házat Alpár Ede - a Magyar Nemzeti Bank, a Milleniumi Kiállítás történelmi épületcsoportja és számos más pesti épület díszműlakatosa - építtette (ld. még Épülettörténeti adalékok). A zászlótartó alkalmat adott a mesternek arra, hogy tudását megmutassa, és ezzel egyszersmind saját házát szebbé, egyénivé tegye. Az építtetők örök ambíciója itt szervesen illeszkedett a valószínűen 1898-ban épült homlokzatba, amelyet a kor egyik legnagyobb építésze, a mester bátyja, Alpár Ignác tervezett.

A földszinti No7. házszámjelzésnek a baloldali párja feltehetőleg a Viola utca meg¬nevezés volt – ez sajnos az eltelt több mint 100 év alatt elveszett.

BELSŐ ÉRTÉKEK

A három oldalról körülépített udvar eléggé keskeny térhatású, azonban, mivel a végén felnyílik, nem kellemetlen. Ez és az aszimmetrikus függőfolyosó-hosszak, valamint a baloldali szárny gang nélküli harmadik emelete is mutatja, hogy nem szokásos bérházról van szó, ahol az utcai nagylakások mögött az udvarban szoba-konyhás lakások sorakoznak. Alaposabb kutatás tudja kideríteni, hogy hogyan magyarázza az alagsori és részben földszinti lakatos/kovácsműhely- és raktár- funkció a ház szokatlan felépítését. Az északi udvari épületszárny földszintjén a lakatossegédek szociális helyiségei voltak, az épületszárny végén pedig a nagy belmagasságú helyiséget a két világháború között fa kiszárítására használták, amikor a „Csapó"-faházgyártó cég működött az alagsorban (Csapóék Alpár Edétől vették meg a házat).

Érdemes azt is megvizsgálni, hogy a ház kisebb elődje nem volt-e érintett az utcák feltöltése által kiváltott

nagy ház-devalválási, -átépítési folyamat által? Az egész udvar alápincézésének ténye és módja, az utcai homlokzat kis anomáliái, a széles¬ségéhez képest alacsony kapu és a földszint udvari magassága ezt itt is elkép¬zelhetővé teszik.

A kőkonzolos, kőlemezes függőfolyosók kovácsoltvas rácsa kissé szokatlan rajzo¬latú, gazdag díszítésű. A lépcsőház korlátjáról ugyanez fokozottan mondható el – rendkívül szép, egységes szerkesztéssel megy fel a III. emeletig. A függőfolyosó konzolszerkezete utólagos vasmegerősítést kapott.

A pincék lapos kosárívű dongaboltozatos, tágas terei ma kihasználatlanok. Itt meg¬vannak még az ipari műemlék-értékű régi kazánok is.

Az egész épület felhasználását tekintve valamilyen közösségi funkció idetelepíté¬sének lehetőségét is meg kellene gondolni.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

A Középső Ferencváros kiemelkedően egyedi, érdekes épülete, tulajdonosa/ter¬vezője révén építészettörténeti jelentőségű. Alapos építészettörténeti kutatásra érde¬mes.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A ház első emeleti utcai lakását lakta egykor az építtető-tulajdonos Alpár Ede. A ma itt lakó idős házaspár (Honig Jenő és felesége) még emlékeznek a ház eredeti terveire, látták azokat, de mára már sajnos elkallódtak.

Alpár Ignác és Ede testvérek voltak. Ignác 1855-ben, Ede 1859-ben született, eredeti családnevük Schökl volt (forrás: Új Magyar Életrajzi Lexikon – 2001.). Számos épületen dolgoztak együtt.

Nehezíti a hiteles felújítást, hogy a középrizalit első emeleti ablakairól hiányzik az ablakzáró formálás;
a gazdagon díszített – pusztuló - homlokzat lakatosmunkáit az építtető Alpár Ede készítette

Az épület homlokzatán is megjelenő különleges díszlakatosmunka: zászlótartó a második emeleti középső ablak két oldalán; fölötte sajnos hiányzik a díszítés (valószínűleg címer, esetleg ablak?), archív terv, vagy fotó kellene a hiteles helyreállításhoz

Unikum-értékű az eredeti házszám és a kapu fölötti zárókő fejdísze (körbefojtva a falon kívül vezetett elektromos vezetékkel)

A növényi ornamentikával, füzér- és puttódísszel gazdagított homlokzat

A kapu felett a zárókőn kagylódíszes férfifej-maszk

A homlokzati díszek nagy része a fennmaradt részek alapján helyreállítható

Az „U”-alakú nyitott udvar a kőkonzolos/kőlapos függőfolyosókkal

(a ház az udvar alatt is alápincézett)

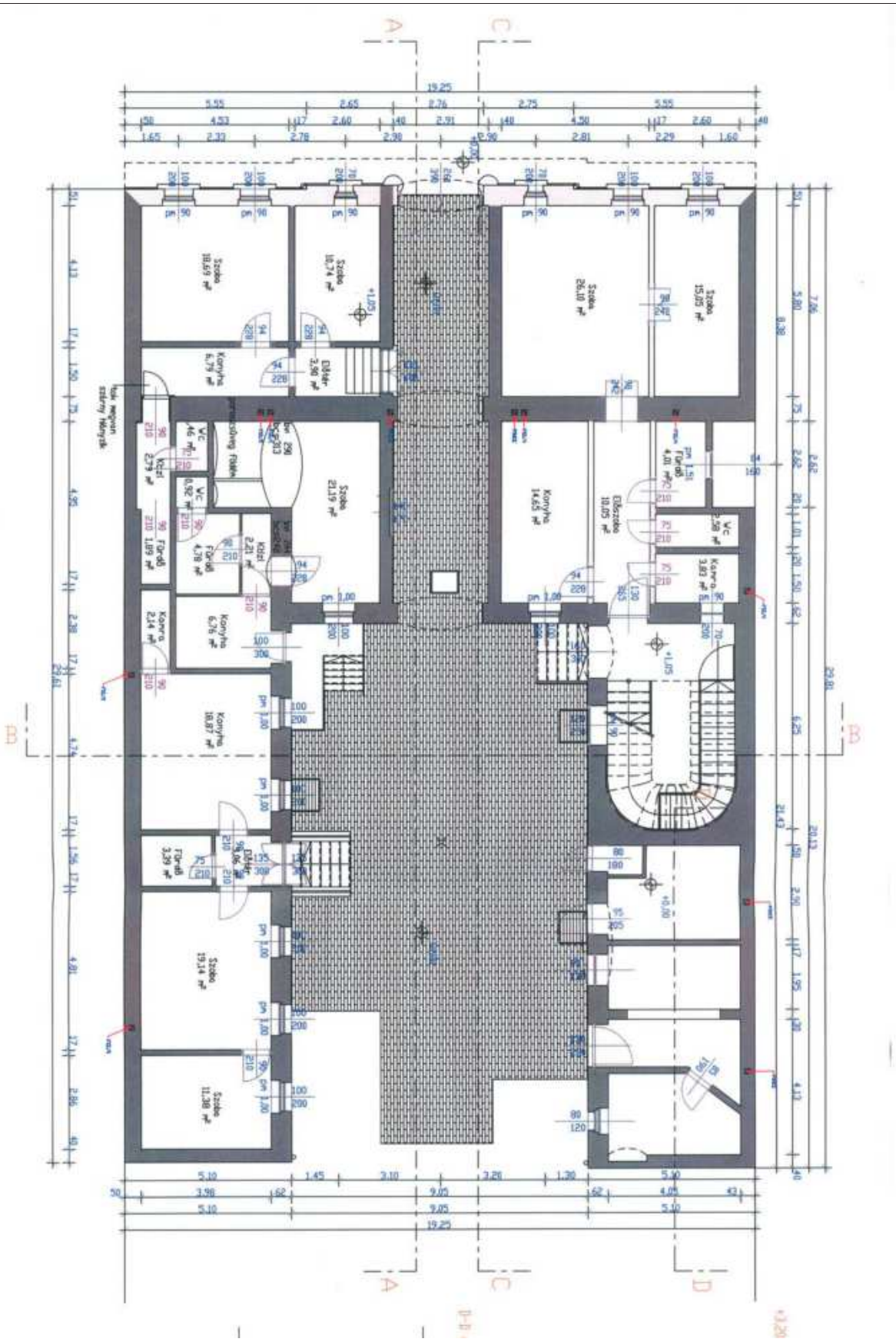

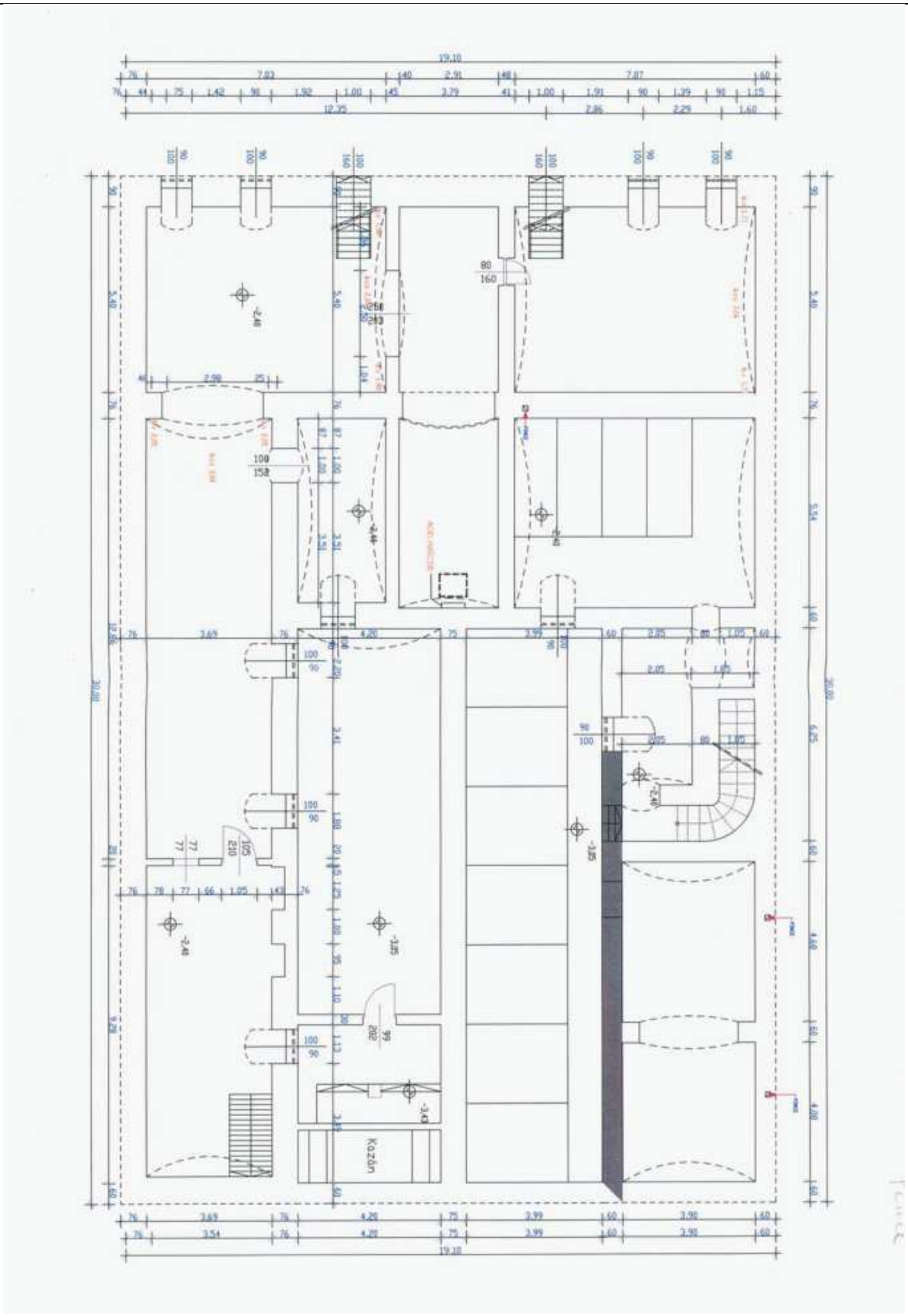

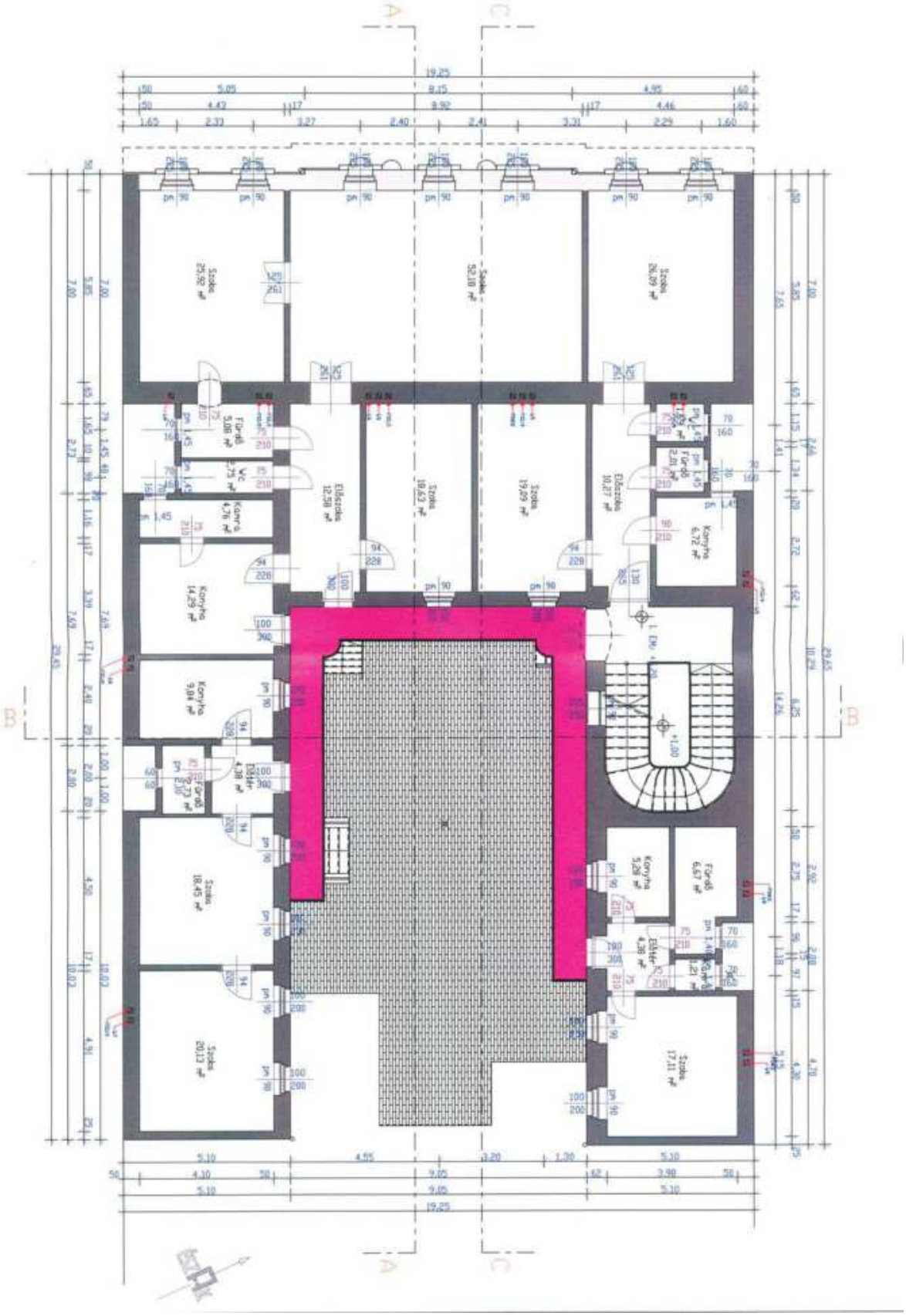

A földszint mai alaprajza (In Antis Építésziroda Kft)

A pinceszint alaprajza (In Antis Építésziroda Kft)

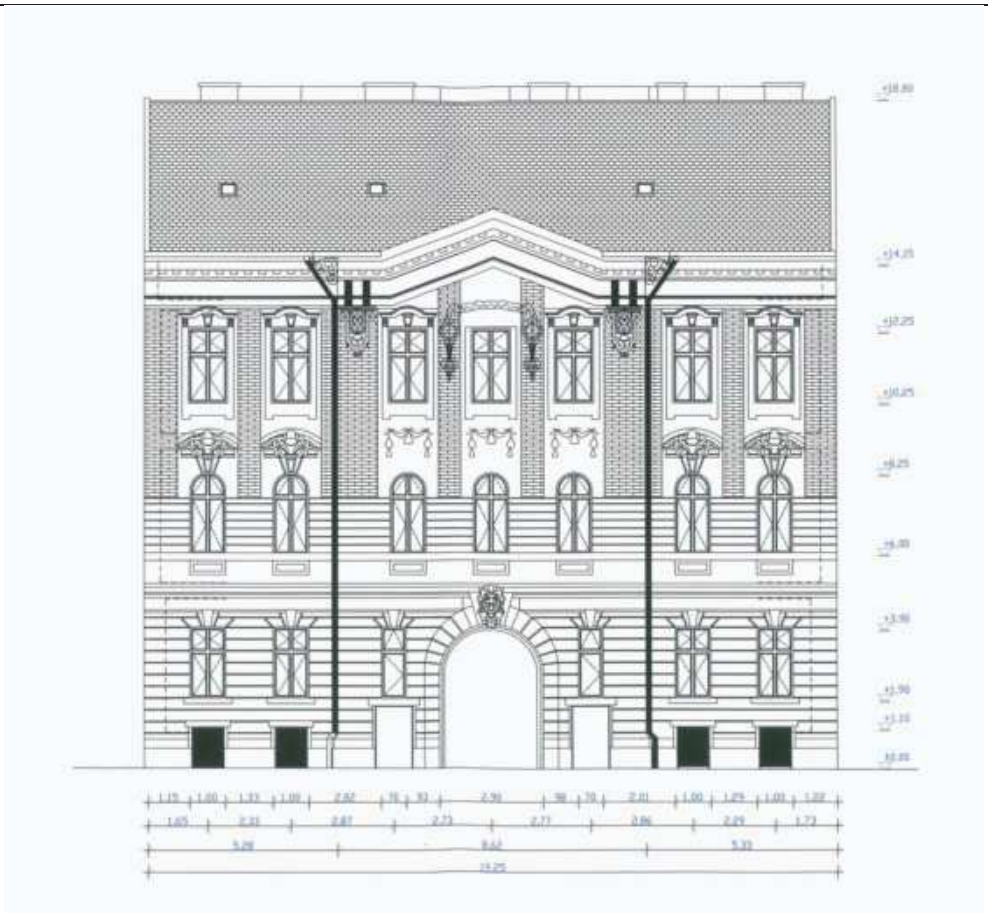
Az I. emelet mai alaprajza (In Antis Építésziroda Kft)

Metszet az udvaron keresztül (In Antis Építésziroda Kft)

Metszet az udvaron keresztül (In Antis Építésziroda Kft)

Az utcai homlokzat (In Antis Építésziroda Kft)

37693/ THALY KÁLMÁN U. 8.

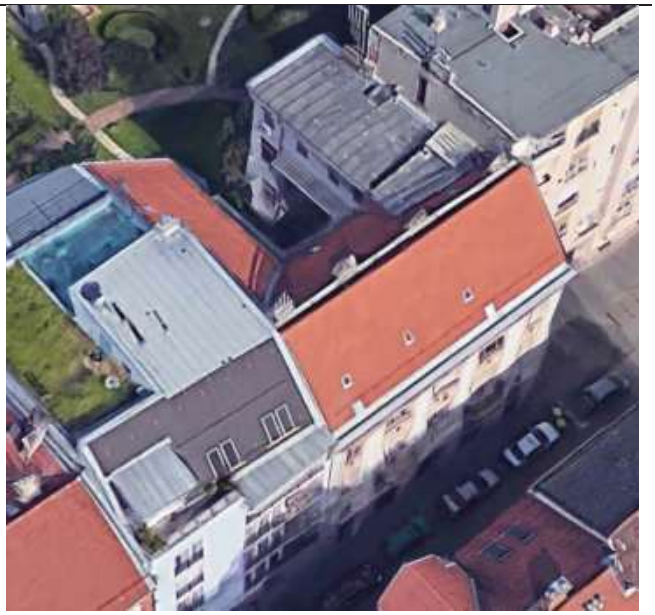

HRSZ	37693	TÖMBSZÁM	20
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Thaly Kálmán u. 8.
STÍLUS	késöeklektikus	ÉPÜLT	1905-06
ÉPÍTÉSZ	Krause Gábor ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Dr. Dáni Mihály
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37695/ THALY KÁLMÁN U. 12.

HRSZ	37695	TÖMBSZÁM	20
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Thaly Kálmán u. 12.
STÍLUS	posztszecessziós	ÉPÜLT	1920-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós, belső parkra néz
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	mF+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37706 / THALY KÁLMÁN U. 19.

HRSZ	37706	TÖMBSZÁM	24
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Thaly Kálmán u. 19. = Balázs Béla u. 11.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1901
ÉPÍTÉSZ	Moravetz József ép. mester (építette: Moravetz Ferenc és István ép. váll.)	ÉPÍTTETŐ	Popelka Tamás
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	egységes nyílászárók, boltozatos pilaszteres és tábladíszes kapualj, terazzós járófelület, mellvédrácsok, püspököt ábrázoló szobor
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés (átalakítás előtt körülépített udvaros volt) sarokház	UDVAR	függőfolyosós udvar, belső zöld
HOMLOKZAT	saroktengelyes	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	oldalszárnyak visszabontása, tetőtérbeépítés 2018 körül

2003-as adatlap fotói

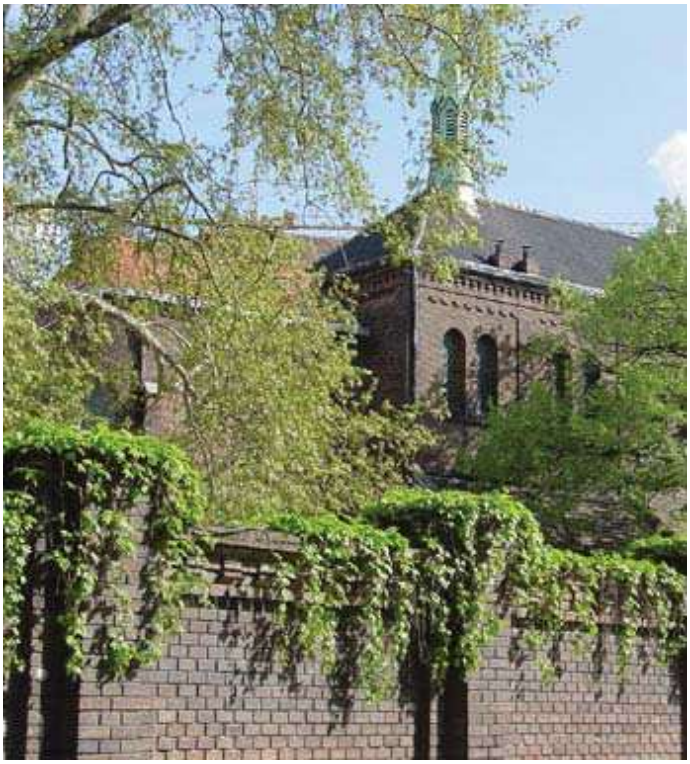
37716/2/ GÁT U. 2-6.

HRSZ	37716/2	TÖMBSZÁM	24
MEGNEVEZÉS	Lazarista templom; Ferencvárosi Komplex Óvoda és Általános Iskola	CÍM	Gát u. 2-6.=Thaly Kálmán 13-15.
STÍLUS	eklektikus téglaarchitektúra, romanizáló elemekkel	ÉPÜLT	1903
ÉPÍTÉSZ	Hofhauser Antal	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a Gát u. 3.sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a József Attila emlékhely (Gát u. 3.) kultúrtörténeti értékű környezetének szerves része		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	téglaarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	templom, óvoda és általános iskola (volt rendház)	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg, félnyereg és lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

37717/ GÁT U. 8-10.

HRSZ	37717	TÖMBSZÁM	24
MEGNEVEZÉS	lakóházak	CÍM	Gát u. 8.-10.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	8: 1895 10: 1897-98
ÉPÍTÉSZ	8: Schusbeck és Szeletzky ép. mesterek 10: Hosztalek Károly ép. mester	ÉPÍTTETŐ	8: Mérei Henrik és neje 10: Gurtner János és neje
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat 8: a Gát u. 3.sz. műemlékműemléki környezete	ÉRTÉKEK	8: kapualj terrazzo járófelülete 10: kapualj kerámia járófelülete
LEÍRÁS	a József Attila emlékhely kultúrtörténeti értékű környezetének szerves része 10: építéskor: a teljes földszint pékműhely (4 sütőkemence) és a hozzá tartozó boltok (2 db 2 bejárattal) céljára épült; hátul a pékműhelyben hengerelt vastartók, az azokat alátámasztó vasoszlopok vannak; 1958-ban még a Lenhossék u. 35. sz. alatti Tésztagyár egysége üzemelt a házban		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvarok, részben zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzatok, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	8: azonos 10: üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

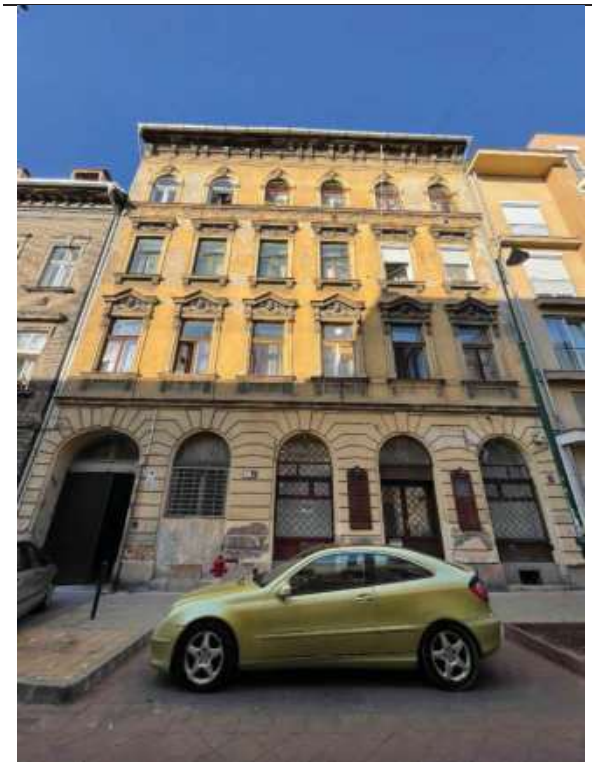

Gát utca 8.

Gát utca 10.

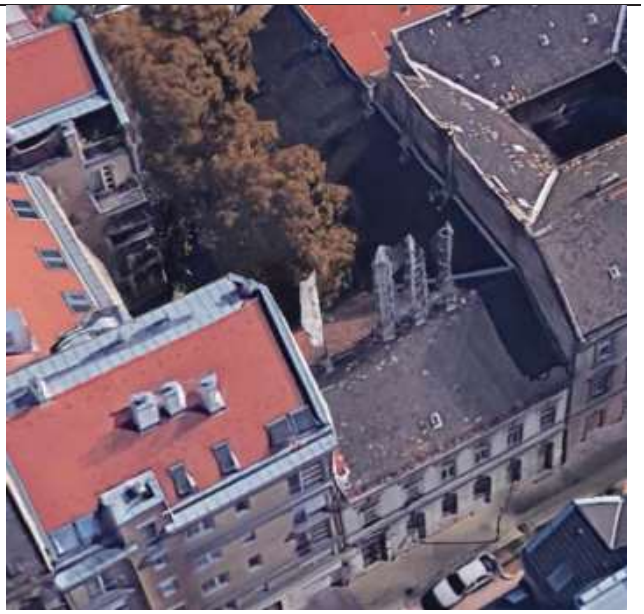

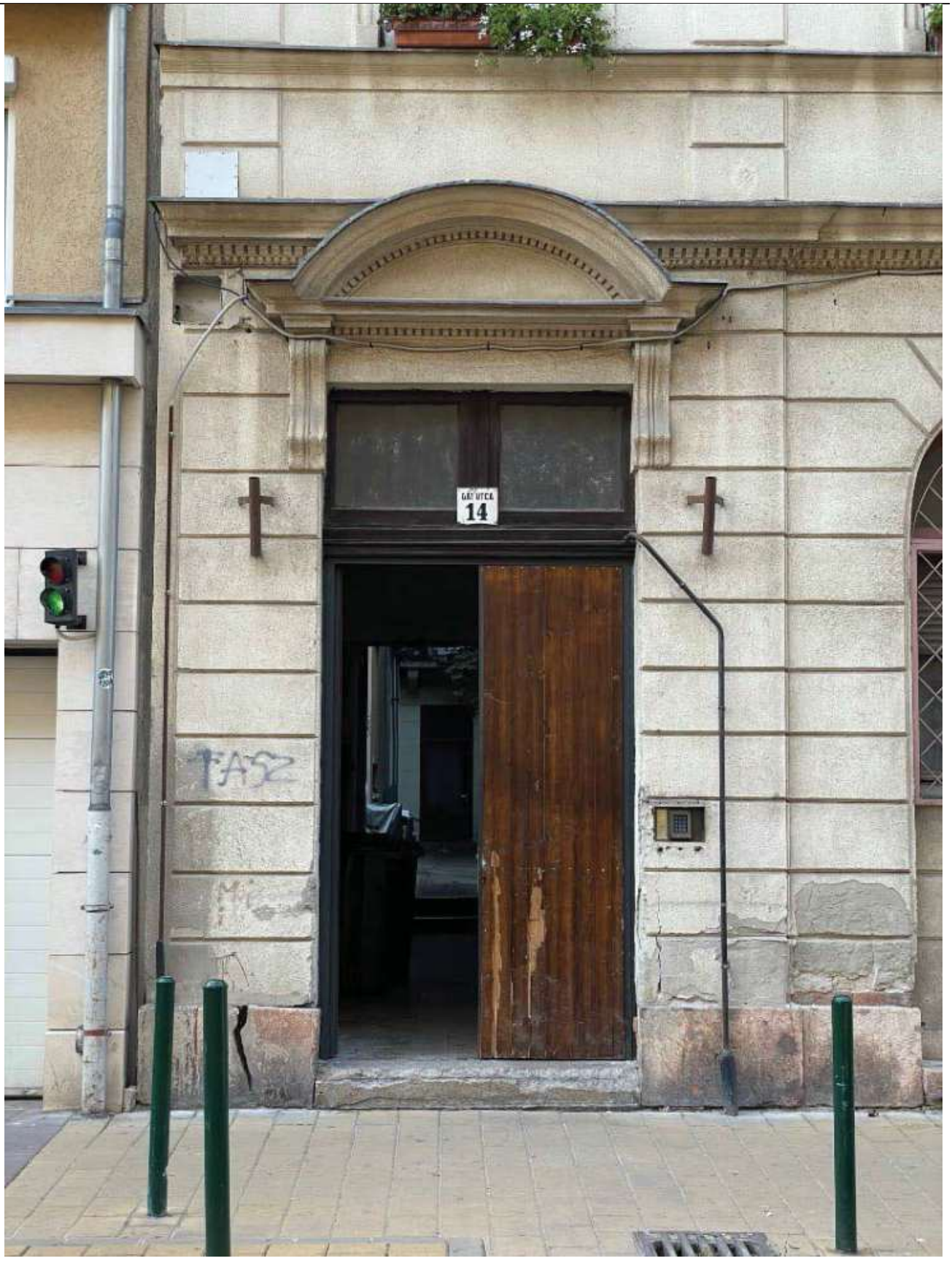
a 2003-as adatlapok fotói: Gát utca 8. és Gát utca 10.

37720/ GÁT U. 14.

HRSZ	37720	TÖMBSZÁM	24
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 14.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1893
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Sperlinger Vilmos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	hattengelyes historizáló homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlet
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	-

GAÁL UTCA
14

37722/ LENHOSSÉK U. 12.

HRSZ	37722	TÖMBSZÁM	24
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Lenhossék u. 12. = Gát u. 16.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1892
ÉPÍTÉSZ	Rohoska Pál	ÉPÍTTETŐ	Spiegel Adolf
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	közlekedők terrazzós járófelülete, mellvédrács
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak A kapualj kétszakaszos, falpilléres tagolású, terazzós járófelülettel. Az udvari homlokzat konzolos függőfolyosós, betétes vaskorláttal.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	sarokrizalitoshistorizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

a 2003-as adatlap fotója

37725/ LENHOSSÉK U. 10.

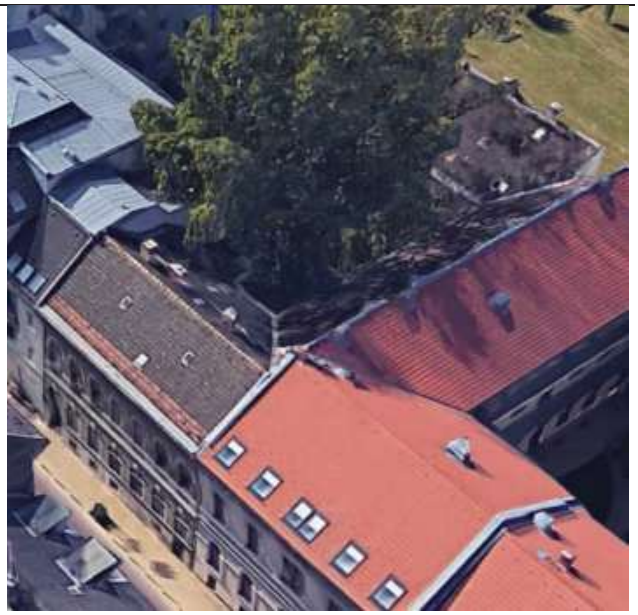

HRSZ	37725	TÖMBSZÁM	25
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Lenhossék u. 10. = Gát u. 13.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek közepe
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés saroképület	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37728/ GÁT U. 7.

HRSZ	37728	TÖMBSZÁM	25
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 7.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1893
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Stefka József és Winkler József
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a József Attila emlékhely kultúrtörténeti értékű környezetének szerves része		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső zöld, konzolos függőfolyosó
HOMLOKZAT	vakolatdíszes historizáló téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés, 2020 körül

a 2003-as adatlap fotója

37729/ GÁT U. 5.

HRSZ	37729	TÖMBSZÁM	25
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 5.
STÍLUS	v. eklektikus (udvari homlokzatain megtartva)	ÉPÜLT	1893
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Jakly Vince
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület a Gát u. 3. sz. műemlék (József Attila szülőháza) műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az utcai homlokzat architektúrája teljesen megsemmisült, nyílásrendje átalakult az épület helyi egyedi védelmét a vele szomszédos, egy korban, léptékben, stílusban épült műemléképülettel (József Attila szülőháza) alkotott udvartéri kompozíciós egység megőrzése indokolja		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros C alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, tetőtér beépítéssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	

A VÉDELEM INDOKA:

A Gát u. 3. sz. alatti József Attila emlékhely (szülőház = műemlék) közvetlen utcai és udvari környezetével olyan építészeti együttest alkot, amely jelentős kultúrtörténeti múltjával különös, méltón fenntartandó értéket képvisel. Noha az 5. sz. ház homlok¬zata egy, esetleg több durva beavatkozás miatt építészetileg nem értékes – az emeleti ablakokat 1920 táján áthelyezték, kicserélték és a teljes eklektikus homlok¬zati architektúrát leverték - mégis a múzeummá vált 3. sz. ház udvara érdekében feltétlenül indokolt a megtartása.

A Gát u. 3. sz ház műemléki környezete és a műemléket körülvevő környező épüle¬tek meglévő és tervezett helyi értékvédelme hivatott megóvni a kultúrtörténeti szem¬pontból kiemelkedő jelentőségű hely korabeli miliőjét. A szomszédos Gát u. 1. (Thaly Kálmán u. 11., épült: az 1990-es években) kétemeletes eklektikája, a 7. sz. ház hibátlan, kedves századfordulós téglaarchitektúrája, a szemközti 8. (épült:1895) és 10. sz. (épült:1898) szép eklektikus épületek és a helyi egyedi védelem alatt álló Gát u. 2-6. sz. komoly téglaarchitektúrás Lazarista templom és rendház (épült:1903) adják ma is és adták József Attila 1905. évi születésekor is ugyanígy a „helyet", mely azóta a nagy költő nevétől elválaszthatatlan. A Gát utca elejének épületegyüttese külön „kultúrtörténeti környezet" – védelmet érdemel! Idegenforgalmi célpont-értékű hely József Attila szülőháza és környezete.

A szemközti 10. sz. ház földszintjén József Attila gyermekkora idején is (a ház 1898. évi építésétől kezdve, de az archív tervdokumentáció szerint 1958-ben még mindig) pékség működött, a homlokzaton ma is látható nagy ajtók (ajtóhelyek) a Gurtner János tulajdonát képező pékség boltajtói voltak. A földszint udvar felőli részén 4 sütőkemence működött, ahonnan a frissen sülő pékárú illata évtizedekig „azonosító hangulatértékkel" töltötte be a környéket.

EGYEDI ÉRTÉKEK

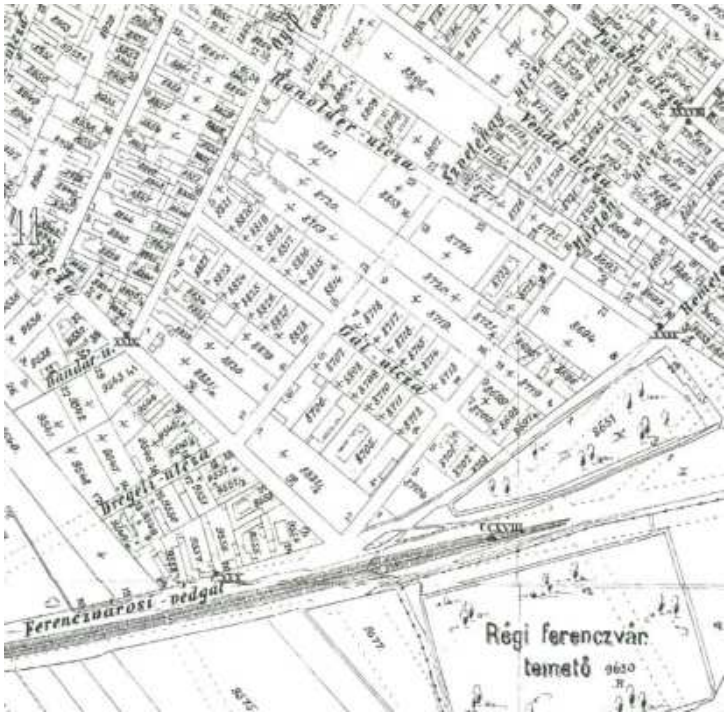
A műemléképületnél mindössze 2 évvel később épült (1893) háznak utcai homlok¬zatán kívül valamennyi eredeti részlete megvan és az udvaron csaknem azonosan tükrözteti az emlékház formáit. Így megvannak az eredeti ajtók, ablakok, függőfolyo¬só-konzolok, a gang kovácsoltvas korlátjai. Az udvari ablakok külső borítása e korban már kevésbé használt szerkezet, inkább a koraeklektikában, az 1870-80-as években használták, amikor ezzel az átmeneti megoldással tértek át az addig egyeduralkodó ki-benyíló ablakokról a kényelmesebb, csak befelé nyíló szárnyakra (rövid ideig használt szerkezet, a pallótok és a gerébtok kombinációja, külső deszkaborítással).

A kapualj és a lépcsőházak részletei, a rácsok, burkolatok, kőlépcsők is szinte tükör¬képei a szomszédos háznak. Még a terazzo-padlóba írt építési évszám is csaknem ugyanolyan. Mégis, a sok kis eltérés, az utcai földszinti ablakrend itt félköríves, a 3. sz.-nál egyenes záradéka és a kissé eltérő födémmagasságok miatt nem lehet feltétlenül azonos tervezőre-kivitelezőre (építőmesterre) következtetni. Ezért a hom¬lokzat rekonstrukciója hitelesen nem képzelhető el. Ehhez eredeti tervek, vagy fotók mindenképpen kellenének. A két ház építtetője azonban ismert: Kaim István - Gát u. 3. és Jakly Vince - Gát u. 5. (forrás: Czím- és lakhelyjegyzék; OSzK).

Az udvar megjelenését és a lakófunkciót nagyon kedvezően érinti a rehabilitációs eszköztár egyik bevált gyakorlata: a két egymás felé forduló telek közötti magas kerítésfal – itt is csaknem teljes - kibontása. E helyen azonban az emlékhely hite lessége csorbul ezáltal, hiszen József Attiláék lakásával szemben cca. 2 m magas, talán már málladozó vakolatú kerítésfal állt, mely szűkebb, ridegebb, árnyékosabb kis udvart határolt. Erre a tényre utalásszerű megoldással lehetne felhívni az emlékhely-látogatók figyelmét: az egykori kerítésfalnak a házfalakhoz való csatlakozásánál érde¬mes lenne valamilyen finom módon (pl. núttal mélyített vakolatsíkkal, esetleg elindított falcsorbázattal) jelölni ezt a tényt.

A Gát utca 1872-ben, az egyesített Budapest nagyszabású városrendezési tervén jelenik meg először (forrás: Halácsi Sándor térképe; Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

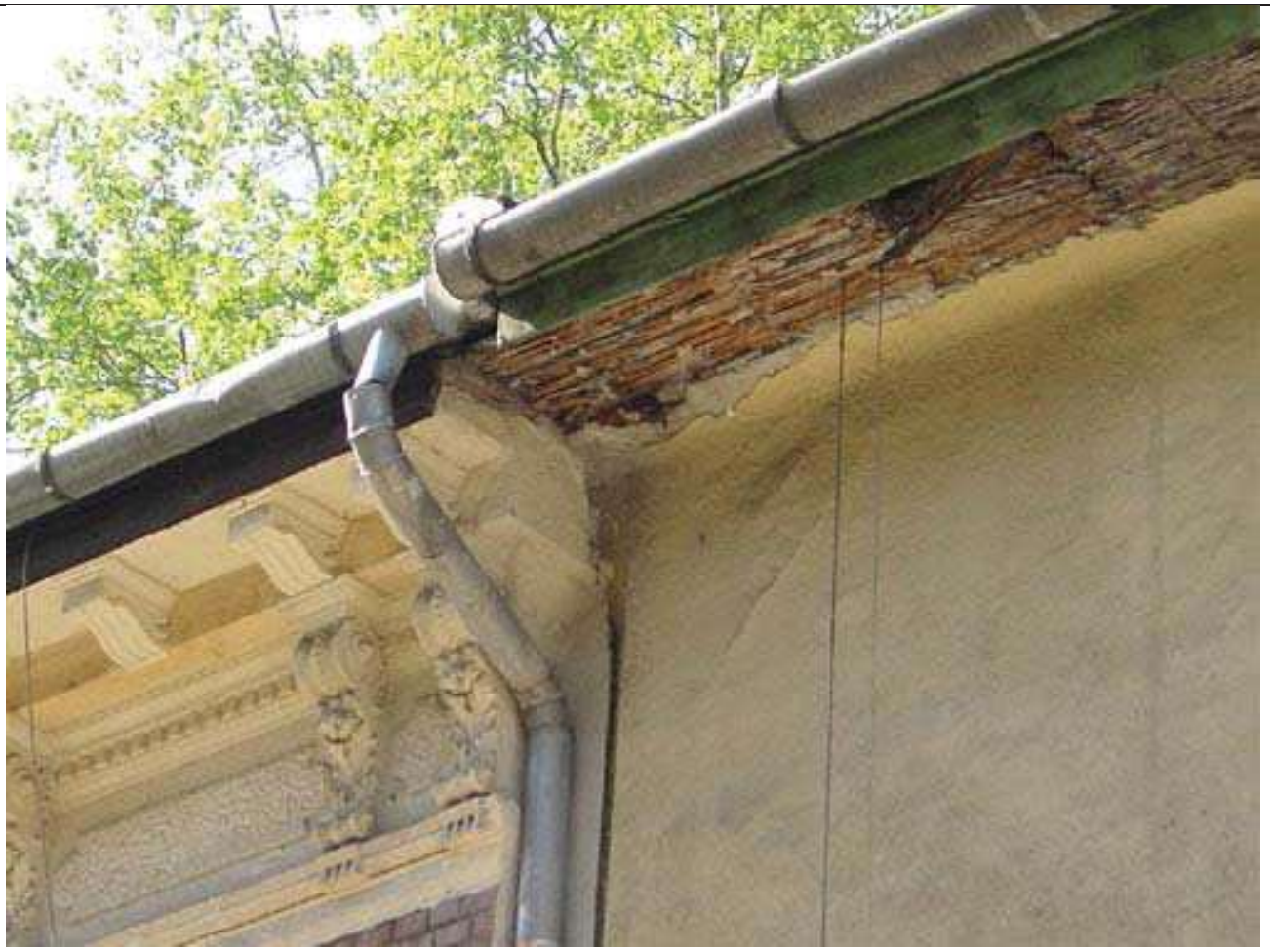

Budapest Főváros beltelkeinek átnézeti térképe 1882; az utca nevesítésének (Gát u.) éve: 1879; (az egykori „Ferenczvárosi védgát”-hoz kifutó utca) (forrás: Hadtörténeti Múzeum - Térképtár)

Fölül a Gát u. 3., alul az 5. és 7. sz. épületek; az eredeti homlokzatát megőrzött 3. és 7. sz. házak között a – szintén a XIX. sz. végén épült - 5. sz. ház elvesztette valamennyi homlokzati tagozatát és teljesen megváltozott eredeti tengelyes ablakosztás-rendje is

GÁT UTCA
5

GÁT UTCA
3

1893

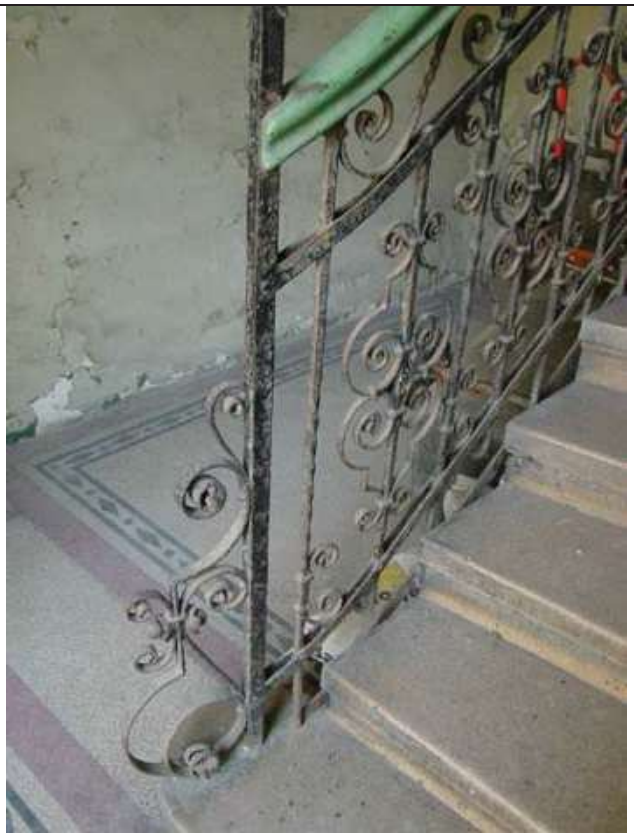

1891

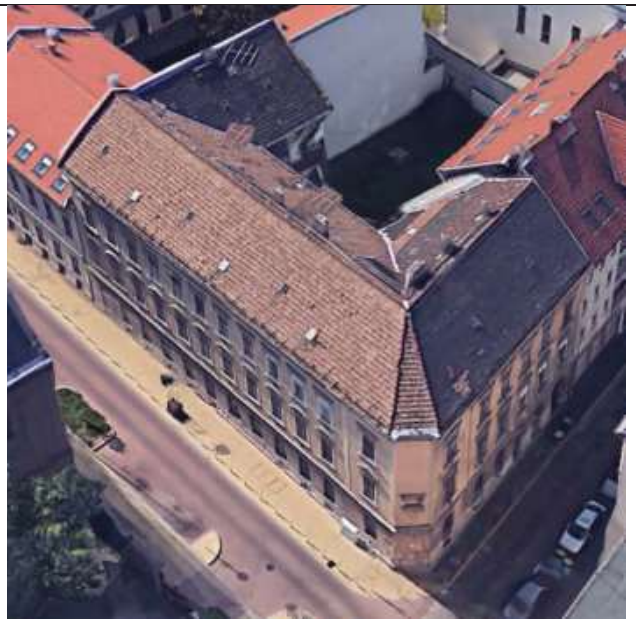

ITT SZÜLETETT
JÓZSEF ATTILA
A PROLETÁRIÁTUS NAGY KÖLTŐJE
1905. ÁPRILIS 11-ÉN.

E HÁZBAN SZÜLETETT
1905 ÁPRILIS 11-ÉN
JÓZSEF ATTILA
A MAGYAR PROLETÁRIÁTUS
NAGY KÖLTŐJE

37731/ THALY KÁLMÁN U. 11.

HRSZ	37731	TÖMBSZÁM	25
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Thaly Kálmán u. 11. = Gát u. 1.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1897
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Freisz András
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat a Gát u. 3.sz. műemlék műemléki környezete	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a József Attila emlékhely kultúrtörténeti értékű környezetének szerves része Kapualj: csehsüveg boltozatos, falpilléres. Járófelülete terrazzos.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós, vaskorlátos
HOMLOKZAT	saroktengelyes historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

a 2003-as adatlap fotója

37742/ MESTER U. 60-62.

HRSZ	37742	TÖMBSZÁM	30
MEGNEVEZÉS	Fáy András Közlekedésgépészeti Szakközépiskola	CÍM	Mester u. 60-62.=Lenhossék u. 1., Márton u. 2.
STÍLUS	historizáló	ÉPÜLT	1924-28
ÉPÍTÉSZ	dr. Fábián Gáspár és Lechner Lóránt; portál: Melocco Péter; Magyarország címere a timpanonban: Sződy Szilárd	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	Szakközépiskola	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg tető, oromzatos kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

37744/ GÁT U. 25.

HRSZ	37744	TÖMBSZÁM	30
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 25. = Márton u. 6.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	zöld, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37745/ GÁT U. 23.

HRSZ	37745	TÖMBSZÁM	30
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 23.
STÍLUS	koraeklektikus, reneszánsz formaelemek	ÉPÜLT	1880-90-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	

37747/ GÁT U. 19.

HRSZ	37747	TÖMBSZÁM	30
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 19.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	

37749/ LENHOSSÉK U. 5.

HRSZ	37749	TÖMBSZÁM	30
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Lenhossék u. 5. = Gát u. 15.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek eleje
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós burkolt
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat saroktengelyes	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

37750/ LENHOSSÉK U. 7.- 9.

HRSZ	37750	TÖMBSZÁM	29
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Lenhossék u. 7.- 9. = Gát u. 18.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	két külön ház, a 7-es számú és a 9-es számú ház azonos homlokzatképzésű épület		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2+1+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

a 2003-as adatlapok fotói:

37752/ GÁT U. 20.

HRSZ	37752	TÖMBSZÁM	29
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 20. = Lenhossék u. 7.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1895
ÉPÍTÉSZ	Gratz Dániel és Simon Ferenc tervezők és kőművesmesterek	ÉPÍTTETŐ	Gratz Dániel és neje, Simon Ferenc
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Gát u. 22. és 24-26. sz. épületekkel utcaképi együttest alkot; a ház két főlépcsőházzal épült		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	szintráépítés 2010 körül

37753/ GÁT U. 22.

HRSZ	37753	TÖMBSZÁM	29
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 22.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1895 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Fáber úr
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Gát u. 20. és 24-26.sz. épületekkel utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37754/ GÁT U. 24-26.

HRSZ	37754	TÖMBSZÁM	29
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 24-26.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Gát u. 20. és 22. sz. épületekkel utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37762/ BALÁZS BÉLA U. 25.

HRSZ	37762	TÖMBSZÁM	29
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Balázs Béla u. 25. =Lenhossék u. 17.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1889-90
ÉPÍTÉSZ	Hosztalek Károly ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Friedenthal Vilmos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés, saroképület	UDVAR	függőfolyosós belső udvar
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés 2010 körül

37764/ BALÁZS BÉLA U. 27/B.

HRSZ	37764	TÖMBSZÁM	29
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Balázs Béla u. 27/b.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890 (homlokzaton)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros L alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	-

37769/ MÁRTON U. 13.

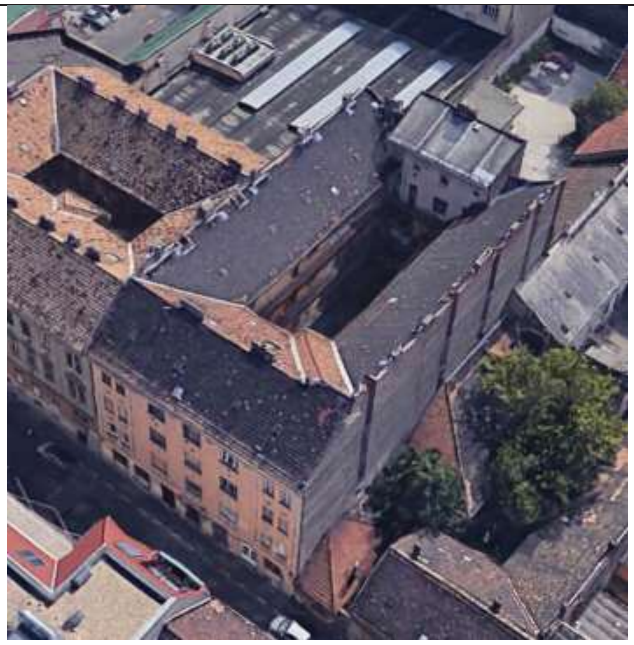

HRSZ	37769	TÖMBSZÁM	34
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Márton u. 13.
STÍLUS	eklektikus, részben leegyszerűsített	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	-

37770/ MÁRTON U. 11.

HRSZ	37770	TÖMBSZÁM	34
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Márton u. 11.
STÍLUS	későszecessziós	ÉPÜLT	1910-20 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37778/ BALÁZS BÉLA U. 33-37.

HRSZ	37778	TÖMBSZÁM	34
MEGNEVEZÉS	BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal	CÍM	Balázs Béla u. 33-37. =Márton u. 15. =Sobieski János u. 8-12.
STÍLUS	historizáló ipari téglaarchitektúra	ÉPÜLT	1895
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Kollerich Pál
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	volt ipari épület (építéskori cím: Márton u. 15.): Kollerich Pál és Fiai Első sodrony-, szövetfonat- és szitaárugyára		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt, parkoló
HOMLOKZAT	tégla architektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1+T	ÁTALAKÍTÁS	későbbi hozzáépítés

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A három utcára néző, a lakóházak között jelentős méretű egykori ipari telephely egy¬szerű, de rangos, téglaarchitektúrás tömegeivel meghatározza a kisvárosias utca¬képet. A hosszú utcafrontokat több korban, eltérő építészeti stílusban építették be, azonban a három-négyféle architektúrát egységbe foglalja a vörös tégla domináns jelenléte.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A fő épülettömeg 1895-ben épült, végigfut a Balázs Béla utcán és hosszan átfordul a Sobieski utcára. A széles, faragott faeresszel záródó tömegeket díszes téglapárkány¬nyal és attikafallal zárt, magasabb, torony-szerű rizalit köti össze a sarkon. (Lehetsé¬ges, hogy a Balázs Béla utcai szárny és a sarokrizalit épült először, majd azonos ar¬chitektúrával folytatták a Sobieski utcán.)

Ez a mai épületegyüttes legkorábbi tagja, egyemeletes, nagyablakos, fallizénákkal tagolt homlokzat, a tetőtér kihasználását mutató alacsony harmadik ablaksorral. Az ablakok szegmensívű záradékát előreugró téglaboltövvel hangsúlyozták. Az ablakok könyöklője és a szinteket elválasztó, a lizénák között futó övpárkányokkal is a téglafalazás díszítő lehetőségét használta ki a tervező. Az archív fotó jelzi, hogy egy „elsüllyedt” pinceablaksor is volt egykor, amelynek befalazott nyoma a mai lábazat mögött eltűnt. A Balázs Béla úti oldalon a mai funkció számára az utóbbi évtize¬dekben emeletráépítés készült, amely az eredeti tömeget nem zavarja: a homlok¬síktólhátrahúzták és falfelületein is a tető fémlemezfedését alkalmazták, így látványában a semlegesebb tetőhöz és nem az értékesebb homlokzathoz tartozik.

A Balázs Béla utcai oldal földszintjén az eredeti vagy ahhoz hasonló nyílászárók meg¬maradtak, amelyek lényegesen szebbek, mint a durva, vaskos újak. A helyszínelések ideje alatt azonban sajnos sorba falazták be a földszinti ablakokat (4.sz. pótlap)! Nagyon szomorú továbbá a mai elektromos szerelési módszer súlyos esztétikai kártétele, a fehér műanyagdobozban a teljes utcafront közepén végighúzott vezeték.

A modernizáció jobban sikerült részlete a bejárat feletti szegmensívű üvegtégla előtető. Sajnálatos viszont, hogy az épület Márton utcai végénél az udvarra átforduló rész földszintjén a téglaburkolat helyett pirosra festett vakolat készült.

A telek Sobieski út felőli szélén álló (Sobieski u. 8.), a Balázs Béla u.-i sarokrizalit kiugró tömegéhez (magasságához) hasonló, azzal szimmetrikus tömegű későbbi épület valószínűleg az 1910-30-as évek táján épült. Itt a szélesebb lizénák vannak már csak téglával burkolva, a köztük lévő falsávok vakoltak, az ablakok egyenes záródásúak. A földszinti ablakok könyöklő-magasságáig terméskő-lábazat készült.

Az udvari oldalakon részben az eredeti téglaarchitektúra jelenik meg, a legrégibb gyárépületen itt is ugyanazzal az igényességgel, mint az utcai oldalon. Nyomon követhető azután valamennyi építési kor átalakítása, toldása, kiegészítése – a felújítások során nem törekedtek sem a helyreállításra, sem egy igényes, egységes kép létrehozására. A legcsúfabb itt is a sok külső elektromos vezeték, klímadoboz. Például a „B” épület szép 20-30-as évekbeli, műkőkeretezésű, előtetős udvari bejárata (8. sz. pótlap) körül vezetékek tömege kanyarog, az előtetőt pedig a klímadoboz számára szemelték ki praktikus tartópolcnak – ez a bejárat lett volna az egyszerű kis melléképület egyetlen dísze, hibátlanul fenn is maradt, csak éppen a kulturálatlan használat teszi önmaga karikatúrájává.

belső értékek

A régi épületszárnyak belsejében néhány építészetileg szépen formált elem, nyílás¬keretezés, egy-egy régi vaslépcső, pántolt vasajtó maradt fent. A főépület tetőszéke is eredeti, érdekes vonóvasas megerősítésekkel, hogy a tetőtér kihasználását ne zavarja a túl sok faszerkezet. Itt az udvari oldalon még eredeti fa ablakszerkezetek is fennma¬radtak, beépített vasráccsal ill. vas üvegosztókkal.

Vakolattól megszabadított, meszelt boltsíkokkal ma a dongaboltozatos pinceterek is az új funkciót szolgálják: raktárak, irattárolók.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

Az egykori „város szélének” építési szabályozása ipari épületek és lakóházak építé¬sét egyaránt megengedte. Az épületek ezt a 100 év előtti várost őrizték meg. A telep jelenlegi országos közintézményként való

felhasználása nagyon alkalmas új funkció. Kár, hogy az épület eredeti jellegét a mai funkciónak való átépítést tervező építész nem őrizte meg még gondosabban. Az utcai nézetek egy-egy hibája mellett főként az udvari bontásokat/építéseket határozta meg az új középület-funkció ellenére a régi ipari épületek 60-as évekbeli fenntartói/beruházói szemlélete. Az udvari épületek mi¬nősége, elrendezése, homlokzatai nem méltók egy országos közintézményhez, inkább egy gondosan, de ízlés nélkül, toldozgatva, javítgatva fenntartott/bővített ipari telep¬helyet idéznek. A sivár betonburkolatra is utoljára a gyárnak volt szüksége.

A Kollerich-féle rangos sodronygyár neve sok budai kerítésen ma is olvasható. Az épületegyüttes legközelebbi bővítése során a silány toldalékokat, melléképületeket lebontva, feltétlenül jó építésszel megterveztetett modern épületekkel kell körülépíteni a parkosítandó udvart, hogy a szép régihez méltóan szép új társuljon.

ÉPÜLET-, ÉPÜLETTULAJDONOS-TÖRTÉNETI ADALÉKOK:

- Telektulajdonosok:*

Krupp Ármin
Krupp Ármin örökösei
Kollerich Pál és fiai
Kollerich Lajos és Géza (Kollerich Pál fiai)
Kollerich Pál és fiai Rt.

- A gyáralapító-tulajdonos: Kollerich Pál a Király u. 20. sz. alatti 1840 körül épült klasszicista kétemeletes házban lakott (Gottgeb Antal tervei szerint 1867-ben egy emelettel bővítették) (forrás: Magyarország művészeti emlékei sorozat: Zakariás G. Sándor: Budapest; 140. old.).
- Hírdetés az 1898-ban megjelent Budapest czím- és lakjegyzékben (X. évfolyam)*:

„Kollerich Pál és fia cs. és kir. udv. szállítók
IV. Fer. József rakpart 21.
gyár: IX. Márton u. 15. Tel. 52-54
Sodronyszövetek és fonatok, malmok, bányák, hutaművek, vasutak, papírgyárak, gazd. gépgyárak, czukorgyárak, serfőzdék részére s egyéb gyári szükségletekre. – Áthányórosták homok, kavics és kőszén válogatására. – Szikrafogók, sajtolt rácsok, ablakrostélyzatok, mindenféle sziták és rosták háztartási, műszaki és vegyészeti czélokra. – Gépsodrony-fonatok és sodrott pánthuzal aczél tüskés sodrony kertek, erdők, vadászkertek, tyúkudvarok, gazdasági épületek, ménesek stb. bekerítéséhez.”

- Az iparfejlesztés támogatása a Kiegyezés után**:

1881. – Első ipartámogató törvény, mely vasúti szállítási kedvezményeket és 30 évi adómentességet biztosít a 6%-ot meg nem haladó jövedelem után.
1889. – A Budapesti Kereskedelmi Kamara megállapítása:
„Hazánknak túlnyomóan mezőgazdasági jellege, melynek tarthatatlan voltát immár általában elismerik, s amelynek árnyoldalai az államhatalmat az iparnak minden rendelkezésére álló eszközzel való fejlesztésére ösztönzik, még mindig csorbítatlan a hazai fogyasztásnak a külföldi ipartól való függésében.”
1890. – Második ipartámogató törvény (1890. XIV. tc.), mely a hazai ipart támogató pénzintézeteknek adható kedvezményekről szól. Ekkor alakul meg 5 millió Ft. részvénytőkével a Magyar Ipari és Kereskedelmi Bank Rt.
1848-ban történt az iparvállalatok államosítása.

- A Balázs Béla utcai eredeti főépületben évtizedekig bútorraktár volt. 1975-ben költözött ide a „hivatal”, mely 1978-ban bővült a főépület felé, irodákra osztotta, leválasztotta a hatalmas egybefüggő termet.
- A Márton u. felőli épület posta volt.

*forrás: Budapest czím- és lakásjegyzéke évkönyvei – Országos Széchenyi Könyvtár
**forrás: Sándor Vilmos: Nagyipari fejlődés Magyarországon 1867-1900

Halácsy Sándor térképe a szabályozással – 1872; megszületik a Márton utca meghosszabbítása, még csak mint terv; szabályozzák a Remete (ma: Sobieski) utcát - (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

Buda-Pest főváros beltelkeinek átnézeti térképe – 1882; a Márton u. meghosszabbítása lényegében megvalósult) (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

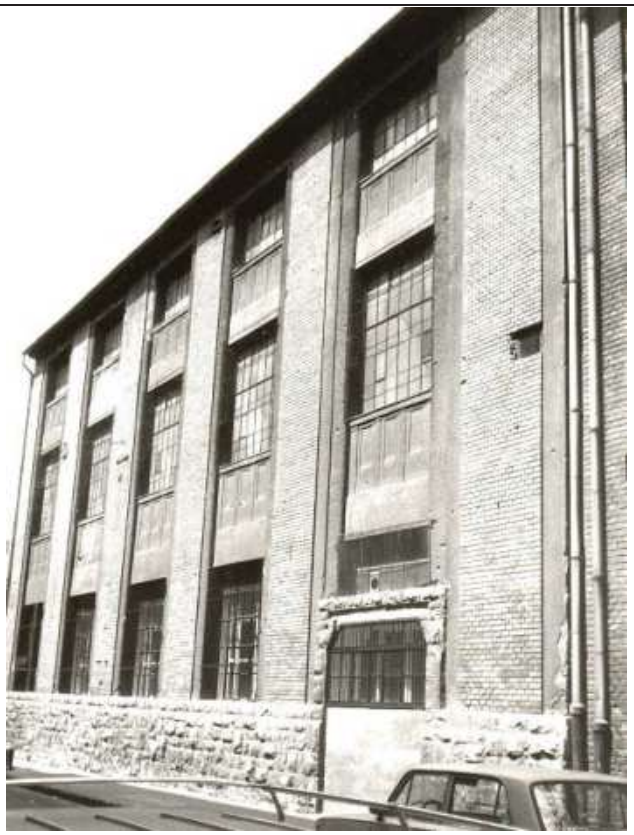
Térkép1908-ból; 1895-ben megépül Kollerich Pál és fiai sodronygyára a Ranolder (ma: Balázs Béla), a Márton és a Remete (ma: Sobieski) u. által határolt telken (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

8,2

Márton u. felőli homlokzatok

Igényes formázású részletek a volt gyárépület homlokzatain

Az eredeti és a kicserélt nyílászárók, ill. az egyik befalazott ablak a Balázs Béla u.-ban

Toldott melléképületek egy országos intézmény udvarán

A leburkolt lépcsők alól „kilóg” az egykori vasszerkezet

170.T.15.

Az eredeti tetőszék érdekes, vonóvasas megerősítései

A tetőszerkezet részletei és pántolt vasajtó a tetőben

A vakolattól megszabadított meszelt dongaboltozatos pinceterek

37783/ SOBIESKI JÁNOS U. 5.

HRSZ	37783	TÖMBSZÁM	38
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 5.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	valószínűsíthetően: 1896-97
ÉPÍTÉSZ	valószínűsíthetően: Sziklai Zsigmond ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Sziklai Zsigmond
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a ház tulajdonosa maga építőmester; a ház a Telepy u. 2c. sz. épülettel (Sziklai Zsigmond ép. mester) és a szomszédos 3. sz. házzal közel azonos homlokzatú; a Sobieski u. 3-9. sz. épületsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37784/ SOBIESKI JÁNOS U. 3.

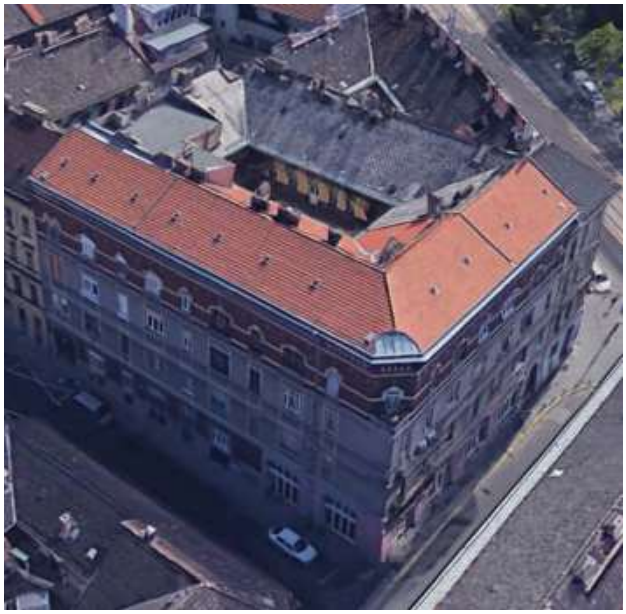

HRSZ	37784	TÖMBSZÁM	38
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 3.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	valószínűsíthetően 1896-97
ÉPÍTÉSZ	valószínűsíthetően: Sziklai Zsigmond ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Gellért Emil
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Telepy u. 2c. sz. épülettel (Sziklai Zsigmond ép. mester) és a szomszédos 5. sz. házzal közel azonos homlokzatú; a Sobieski u. 3-9. sz. épületsor utcaképi együttest alkot		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37785/ GÁT U. 36.

HRSZ	37785	TÖMBSZÁM	38
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 36. = Sobiesky János u. 1.
STÍLUS	historizáló	ÉPÜLT	1905 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	leszegényített, módosított, eredetileg rangos, historizáló épület		

BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatdíszes téglahomlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37786/ HALLER U. 54.

HRSZ	37786	TÖMBSZÁM	38
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller u. 54. = Telepy u. 2/a.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	itt működtette az 1910-es évektől Feldmann Izsó (háztulajdonos?) a „Haller-Mozgót”, mely a későbbi Szabadság Mozi elődje volt		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37788/ TELEPY U. 2/C.

HRSZ	37788	TÖMBSZÁM	38
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Telepy u. 2/c.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1897-98
ÉPÍTÉSZ	Sziklai Zsigmond ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Dr. Cséry Lajos és Sziklai Arnold
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	archív tervanyag a Fővárosi Központi Műszaki Tervtárban; a Sobieski u. 5. sz. épülettel (hátsó telekszomszéd) közel azonos homlokzatú épület; az eredeti tervek szerint a földszinten valamennyi nyílás ajtó, a III. emeleti ablaksor is díszített keretezésű		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37796/ HALLER U. 52.

HRSZ	37796	TÖMBSZÁM	35
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller u. 52. =Gát u. 33.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1897-98
ÉPÍTÉSZ	Spiegel Frigyes és Weinréb Fülöp	ÉPÍTTETŐ	dr. Cséry Lajos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Haller u. 48., 50. és a Gát u. 31. sz. épületekkel azonos homlokzati architektúrájú, melyekkel városképi együttest alkot (felismerhető formajegy-azonosságok az Üllői út 21. sz. épülettel – feltehetően megrendelői elvárás)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37797/ GÁT U. 31.

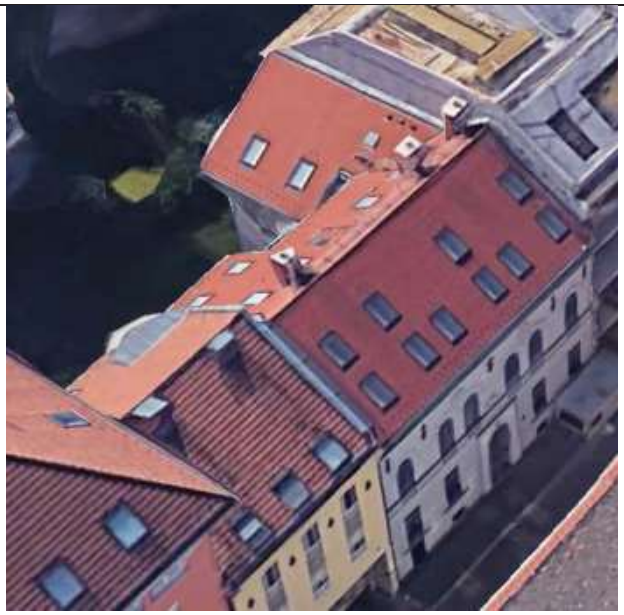

HRSZ	37797	TÖMBSZÁM	35
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gát u. 31.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	valószínűleg egyidőben a Haller u. 48-52. sz. házakkal: 1897-98
ÉPÍTÉSZ	Spiegel Frigyes és Weinréb Fülöp	ÉPÍTTETŐ	valószínűleg megegyezik a Haller u. 48-52. sz. házak építtetőjével: DrCséry Lajos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Haller u. 48., 50., 52. sz. épületekkel azonos homlokzati architektúrájú, melyekkel városképi együttest alkot (2. pótlap); (felismerhető formajegy-azonosságok az Üllői út 21. sz. épülettel – feltehetően megrendelői elvárás)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37801/ MÁRTON U. 5/A.

HRSZ	37801	TÖMBSZÁM	35
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Márton u. 5/a.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1893
ÉPÍTÉSZ	Klemm István ép. mester	ÉPÍTTETŐ	Prokisch János
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	archív tervanyag a Fővárosi Központi Műszaki Tervtárban téglaburkolatos emeleti homlokzat az eredeti terven, érdekes, eredeti homlokzati megoldás		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1+T	ÁTALAKÍTÁS	tetőtérbeépítés

37803/ MÁRTON U. 3/A.

HRSZ	37803	TÖMBSZÁM	35
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Márton u. 3/a.
STÍLUS	F+1: eklektikus	ÉPÜLT	1893 1933 emeletráépítés
ÉPÍTÉSZ	1933: Hirschfeld Dénes	ÉPÍTTETŐ	1893: Polgár Károly 1933: Firsch Gyuláné
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros L alakú beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+2+1+T F+1: 1893 ; 2. em.: 1933	ÁTALAKÍTÁS	1933 szintráépítés 2011 szintráépítés, tetőtérbeépítés

a 2003-as adatlap fotója

37805/ HALLER U. 50.

HRSZ	37805	TÖMBSZÁM	35
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller u. 50.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1897-98
ÉPÍTÉSZ	Spiegel Frigyes és Weinréb Fülöp	ÉPÍTTETŐ	Dr. Cséry Lajos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Haller u. 48., 52. és a Gát u. 31. sz. épületekkel azonos homlokzati architektúrájú, melyekkel városképi együttest alkot (pótlap); (felismerhető formajegy-azonosságok az Üllői út 21. sz. épülettel – feltehetően megrendelői elvárás)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziósvakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37806/ HALLER U. 48.

HRSZ	37806	TÖMBSZÁM	35
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller u. 48.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1897-98
ÉPÍTÉSZ	Spiegel Frigyes és Weinréb Fülöp	ÉPÍTTETŐ	tulajdonos-építtető: Dr. Cséry Lajos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Haller u. 50., 52. és a Gát u. 31. sz. épületekkel azonos homlokzati architektúrájú, melyekkel városképi együttest alkot (felismerhető formajegy-azonosságok az Üllői út 21. sz. épülettel – feltehetően megrendelői elvárás)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37817/ HALLER U. 30.

HRSZ	37817	TÖMBSZÁM	63
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller u. 30. (volt Ferencvárosi Védgát, Gróf Haller u., Hámán Kató u.)
STÍLUS	későeklektikus	ÉPÜLT	1905
ÉPÍTÉSZ	Sziklai Zsigmond	ÉPÍTTETŐ	Fuchs Béla
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Haller u. 22.-30. utcaképi értékű épületegyüttes része; archív tervanyag a Fővárosi Központi Műszaki Tervtárban; nem megvalósult átalakítási terv: 1912: Oroszpataki Feledy Árpád tulajdonos megbízására Tamás Theophil építész terve: + 1 emelet, beépített tető, teljesen átalakított, karakteres szecessziós homlokzat erkélyekkel		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

a 2003-as adatlap fotója

37818/ HALLER U. 28

HRSZ	37818	TÖMBSZÁM	63
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller u. 28. (volt Ferencvárosi Védgát, Gróf Haller u., Hámán Kató u.)
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1905 körül
ÉPÍTÉSZ	feltehetően: Sziklai Zsigmond (szinte azonos homlokzati architektúra, mint a szomszédos 30.sz. házé, melynek tervezője Sz. Zs.)	ÉPÍTTETŐ	Fuchs Béla
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Haller u. 22.-30. utcaképi értékű épületegyüttes része		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

jelenlegi utcakép

Parragh Sándor felvétele az 1960-as évekből - (forrás: FSZEK Budapest Gyűjtemény)

37819/ HALLER U. 26.

HRSZ	37819	TÖMBSZÁM	63
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller u. 26. (volt Ferencvárosi Védgát, Gróf Haller u., Hámán Kató u.)
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1898
ÉPÍTÉSZ	Strakovits Albert építőmester	ÉPÍTTETŐ	Stefka József és Winkler József
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Haller u. 22.-30. utcaképi értékű épületegyüttes része; archív tervanyag a Fővárosi Központi Műszaki Tervtárban; az eredeti tervek szerint a 17-tengelyes homlokzat földszinti sávjának valamennyi nyílása „földig ért”, az I. emelet szemöldökdísze váltakozva egyenes és íves kialakítású volt, a II. és III. emeleten félköríves záródású ablakokat terveztek; a földszint jobb oldalán vendéglő, bal oldalán 4 bolt működött 1949-ig, amikor Farkasvölgyi István tervei alapján a bejárattól jobbra lévő helyiségeket összenyitották és az MDP. IX/5. sz. körzete irodájává alakították át; ma a munkáspárt irodája.		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

a 2003-as adatlap fotója

37820/ HALLER U. 24.

HRSZ	37820	TÖMBSZÁM	63
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller u. 24. (volt Ferencvárosi Védgát, Gróf Haller u., Hámán Kató u.)
STÍLUS	késő eklektikus, részletformáiban szecesszióba hajló	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Mendelssohn Manó
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Haller u. 22.-30. utcaképi értékű épületegyüttes része		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	utcafronton tetőtér beépítés

a 2003-as adatlap fotója

37821/ HALLER U. 22.

HRSZ	37821	TÖMBSZÁM	63
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller u. 22. (volt Ferencvárosi Védgát, Gróf Haller u., Hámán Kató u.)
STÍLUS	késöeklektikus	ÉPÜLT	1900 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	valószínűsíthető tulajdonos-építtető: Hegedűs János*
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a Haller u. 22.-30. utcaképi értékű épületegyüttes része; * a budapesti Czím- és lakjegyzék (OSZK) szerint (1900/01)		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, kapcsolódó udvaros U alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

a 2003-as adatlap fotója

37822/ HALLER UTCA 20. = VASKAPU UTCA 28. = DRÉGELY UTCA 1.

HRSZ	37822	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Haller utca 20. = Vaskapu utca 28. = Drégely utca 1.
STÍLUS	eklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	összetett nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+5+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	

KULCS
GYÓGYSZERTÁR
KULCS
KULCS
KULCS

37824/ DRÉGELY UTCA 5.

HRSZ	37824	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Drégely utca 5.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37825/ DRÉGELY UTCA 7.

HRSZ	37825	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Drégely utca 7.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37826/ DRÉGELY UTCA 9.

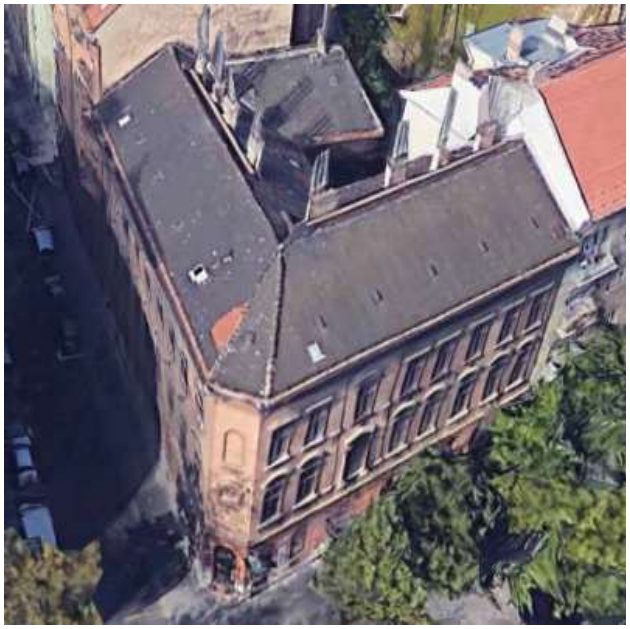

HRSZ	37826	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Drégely utca 9.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37836/ DRÉGELY UTCA 22. = MESTER UTCA 43

HRSZ	37836	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház, átalakított	CÍM	Drégely utca 22. = Mester utca 43
STÍLUS	eklektikus, kortárs ráépítéssel	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+2+2	ÁTALAKÍTÁS	emelet ráépítés

37838/ DRÉGELY UTCA 18.

HRSZ	37838	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Drégely utca 18.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó • Az épület szerepel a 30/220 (X.13.) Ökm. rendelet 5. számú mellékletében, bontandó épületként. • Az épület bontásra nem javasolt!	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+2	ÁTALAKÍTÁS	

37839/ DRÉGELY UTCA 16.

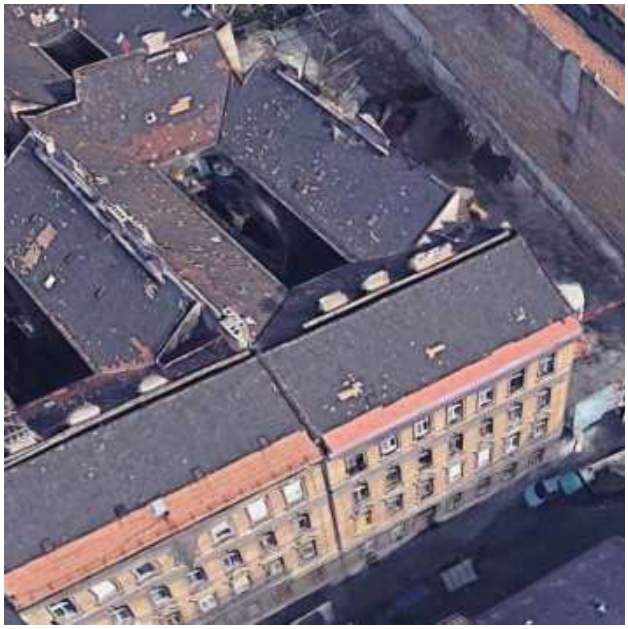

HRSZ	37839	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Drégely utca 16.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó • Az épület szerepel a 30/220 (X.13.) Ökm. rendelet 5. számú mellékletében, bontandó épületként. • Az épület bontásra nem javasolt!	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+2	ÁTALAKÍTÁS	

37841/ DRÉGELY UTCA 12.

HRSZ	37841	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Drégely utca 12.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó • Az épület szerepel a 30/220 (X.13.) Ökm. rendelet 5. számú mellékletében, bontandó épületként. • Az épület bontásra nem javasolt!	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37842/ DRÉGELY UTCA 10.

HRSZ	37842	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Drégely utca 10.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó • Az épület szerepel a 30/220 (X.13.) Ökm. rendelet 5. számú mellékletében, bontandó épületként. • Az épület bontásra nem javasolt!	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37848/ DANDÁR UTCA 17.

HRSZ	37848	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Dandár utca 17.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

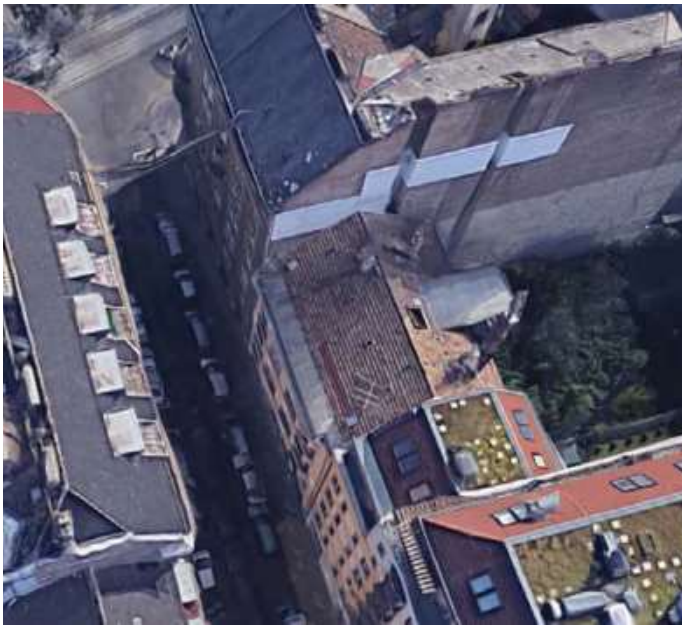

37853/ DANDÁR UTCA 27.

HRSZ	37853	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Dandár utca 27.
STÍLUS	modern, bauhaus	ÉPÜLT	1930 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

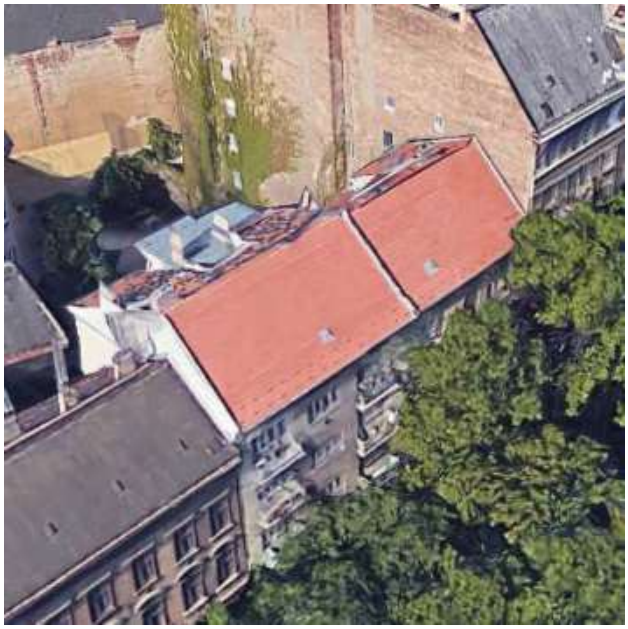

37854/2/ MESTER UTCA 41-41/B

HRSZ	37854/2	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Mester utca 41-41/b
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37856/ MESTER UTCA 37-39. = DANDÁR UTCA 29.

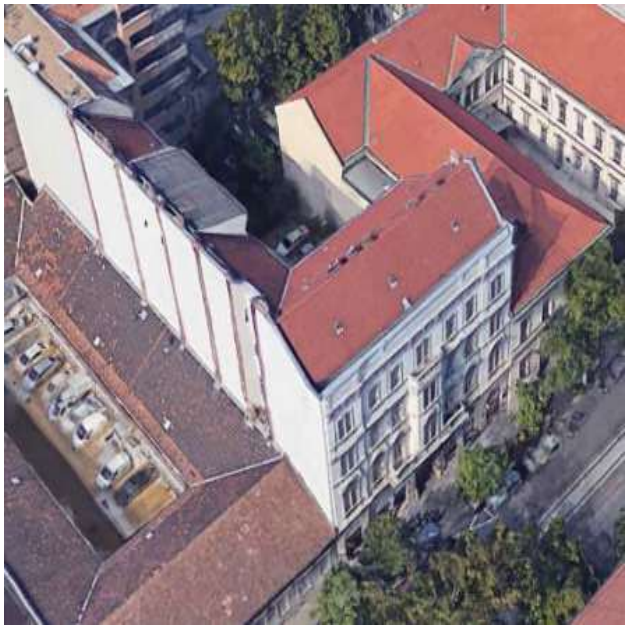

HRSZ	37856	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Mester utca 37-39. = Dandár utca 29.
STÍLUS	modern és szecessziós jegyek keveredése	ÉPÜLT	1920 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

37862/2/ MESTER UTCA 27.

HRSZ	37862/2	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester utca 27.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37863/ MESTER U. 23-25.

HRSZ	37863	TÖMBSZÁM	59
MEGNEVEZÉS	Teleki Blanka Szakközépiskola	CÍM	Mester u. 23-25.
STÍLUS	késő klasszicista, erősen átalakított*	ÉPÜLT	1875 körül(fsz-es, az utca felé zárt épület, elemi iskola részére)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	*eredetileg keretes beépítéssel épült, a Mester u. szélesítése során bontották le az utcai főépületet		
BEÉPÍTÉS	courd'honnour-os, zártsorú, kapcsolódó udvaros beépítés	UDVAR	burkolt, utca felé nyított
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	Teleki Blanka Szakközépiskola, v. Női Felsőkereskedelmi Iskola, majd Községi Nőipariskola	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	1908.: átalakítás, emeletráépítés; 1994-96.: átalakítás, bővítés (Kaszab-Zádori Ép. Iroda)

Az iskola az 1910-es években a fiatal platánsorral (forrás: FSZEK Bp. Gyűjtemény)

fönt: munkaterem a Mester utcai községi nőipariskolában;

lent: a Mester utcaiközséginőipariskolának a berlinikézművesiparikiállításonkiállítottruhái (forrás: Budapesti Polgári Iskola – a székesfővárosi polgári iskolai tanárok neveléstudományi folyóirata; 1937-38, II. évf. 2. sz.)

37864/ MESTER UTCA 33-35.

HRSZ	37864	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Dandár utca 28-30. = Mester utca 33-35.
STÍLUS	modern és szecessziós jegyek keveredése	ÉPÜLT	1926
ÉPÍTÉSZ	dr. Lechner Jenő	ÉPÍTTETŐ	Budapest Székesfőváros közössége
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épület • teljes épület védelme	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház üzletekkel	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető, Mester utca felé tetőkiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM		ÁTALAKÍTÁS	

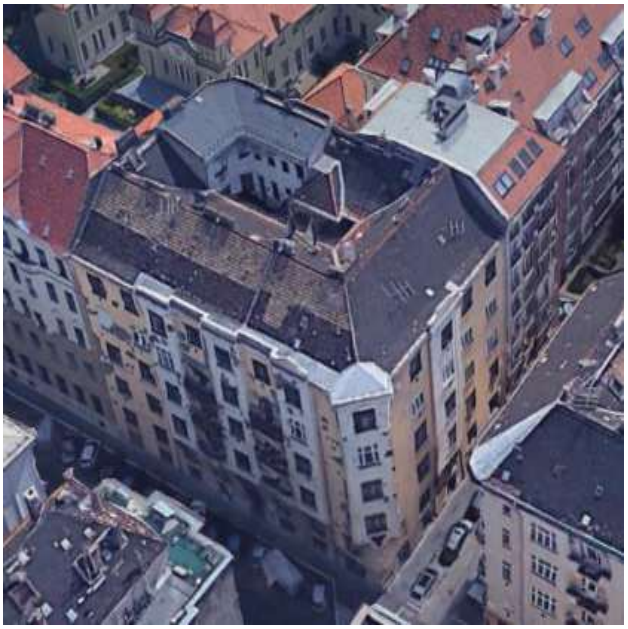

SZÉPSÉGSZALON
FODRÁSZAT · KOZMETIKA · MŰKÖRÖM

37870/ IPAR UTCA 13. = VASKAPU UTCA 8..

HRSZ	37870	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Ipar utca 13. = Vaskapu utca 8.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	szuterén üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	szuterén+FSZT+4	ÁTALAKÍTÁS	

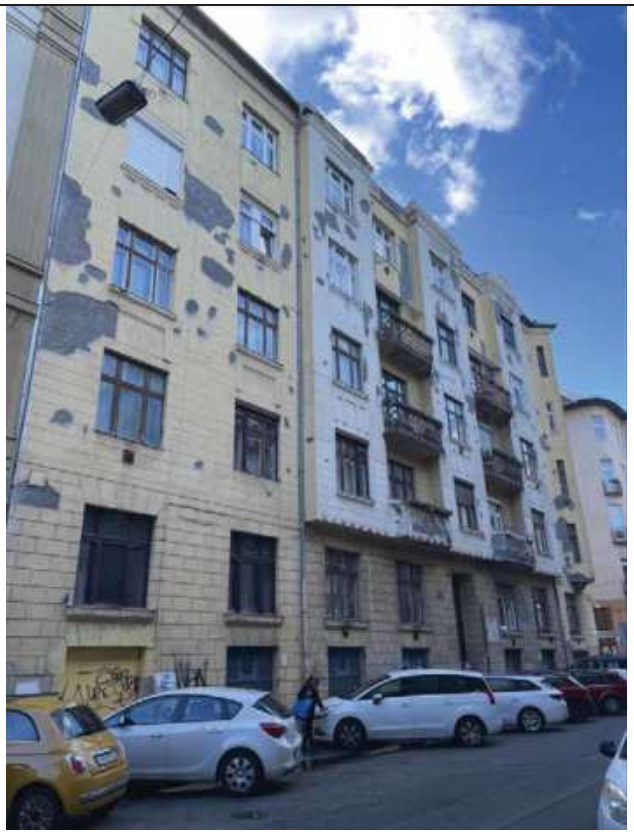

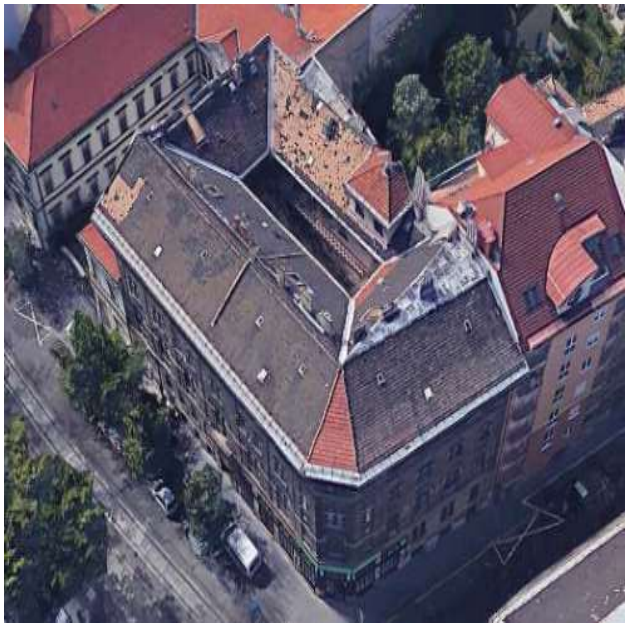

37873/ MESTER UTCA 21. = IPAR UTCA 25.

HRSZ	37873	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester utca 21. = Ipar utca 25.
STÍLUS	historikus, téglaarchitektúrával	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	
HOMLOKZAT	téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

FAMILY
FAMILY MARKET
VEGYESBOLT

FAMILY

FAMILY

37875/ MESTER U. 19

HRSZ	37875	TÖMBSZÁM	57
MEGNEVEZÉS	Molnár Ferenc Általános Iskola	CÍM	Mester u. 19. = Ipar u. 6-8.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	a XX. sz. legelső évei (1902 ?)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	tégla- és vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	Általános Iskola	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+2	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Mester utca és az Ipar utca sarkán álló komoly tanintézet a kerület egyik főutcája jelentékeny középületeinek sorát gazdagítja. Hozzájárul ahhoz, hogy az egész belső Mester utcát kiemelten védett értékként jegyezzék a jövőben. Fontos, hogy a ma épülő új házak megbízói, tervezői, engedélyezői is tisztában legyenek az utca száz év óta fejlődő rangjával – ide csak minőséget szabad építeni! Zavaró a Mester utcai épületszárny mellett a telken belüli foghíj-értékű épülethiány, a magas tűzfalak (2. pótlap). Az archív képeken még zártsorú a beépítés (1. pótlap). (Akár ide is épülhetett volna az uszoda, több hasznos terület maradt volna az iskolaudvarban, jól megoldhatóvá vált volna az esti/hétvégi „külső", lakossági használat.)

Az utca értékéhez a platánfasor is nagyban hozzájárul, szükséges felújítását csak platánnal szabad fokozatosan végezni.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A sárga téglaburkolatú kétemeletes nagy épület a Mester utca felől 3-6-3-1, az Ipar utca felől 3.6.6.6.3.1 tengelyes, a sarok egy ablaktengellyel ferdén le van vágva (2. pótlap). A három szint 117 ablaka mögött nagyrészt tantermek sorakoznak. Igen nagy iskola, kívülről a szigorú rendet alig oldja a téglaarchitektúrába vitt kevés játé¬kosság.

A földszint erőteljes kváderezettségű vakolatarchitektúra, szegmensívű záradékú ablakokkal. Az I. emeleten induló téglaburkolattól övpárkány választja el, amelyhez hasonló, de a téglaburkolatból kiemelt övszalag fut végig mindkét emelet ablakainak könyöklőmagasságában is. A főpárkány vízszintesen, lépcsősen előrelépőtéglaso¬rokból van megformálva (4. pótlap).

Az utcai homlokzatok tagozatai jórészt a sárgától játékosan elütő piros tégla díszítő hatásán alapulnak. Így a sarkok és a rizalitok kissé előreugró szélei is a kettesével alkalmazott piros téglák által nyer sarokarmírozás-szerű eklektikus motívumot (4. pótlap). Ugyanígy az emeleti ablakok szemöldökpárkánya és ablakkeretezése a piros téglák hatásával van megformálva, amely kicsit emlékeztet a ma már alig fellelhető, egykor gyakori bádoglemez-díszítés hullámos alsó vonalára. Helyenként idomtég¬lákat is alkalmazott az ismeretlen századfordulós tervező (3., 4. pótlapok).

Az első emeleti ablakok szemöldökpárkánya felett a falsíkon a teherhárító ív finom motívuma is megjelenik. Az ablakok kötényében 2-2 süllyesztett téglamező.

A második emeleti ablaksor a klasszikus „előírás" szerint egyszerűbb formálású: itt a falsíkból kissé előrelépő, váltogatott színű téglákkal és itt is a szegmens teherhárító ívvel adott hangsúlyt a tervező a homlokzat szinte egyetlen díszét jelentő ablak¬sornak.

Az Ipar utcai oldal közepén és bal szélén lévő két bejárat eredeti szép, vasrácsos, üvegezett fa kapuszárnyai is megvannak. Ez a hullámos fonatú vasrács-motívum az épületbelső korlátján, ajtaján is megjelenik (3. pótlap).

Az udvari homlokzatokon már nem jelentkezik a piros tégla, itt teljes magasságban a sárga téglaburkolat nemessége határozza meg a régi épület egyszer s mindenkorra megalkotott homlokzatait (6. pótlap). Ide a folyosók két- háromszárnyú széles, szegmensíves ablakai néznek, az utcaihoz hasonlóan kevés idomtéglát is alkalmazó, kissé fogazott keretezéssel, mélyített köténymezőkkel. Mindhárom szint ablakai azonosak.

Nagyon szép az ablakok mély olajzöld színe, nagyon jól illik a tompa sárga téglák színéhez (6., 7., 8. pótlapok). Az erős színű ablakkeret mindig nagyobbnak, jelentő¬sebbnek mutatja az ablaknyílást, ezért is ajánlható mindig a jellegtelen, gondolat¬szegény fehér szín helyett.

A lépcsőház előreugró tömege, a sarok vaskorlátos előlépcsője, a földszint feletti osztópárkány ferdén rakott téglákból formált erősebb plasztikája, az udvar néhány öreg fája, az ablaküvegek virágdísze mind hozzájárul az udvar szépségéhez (5-8. pótlapok). Egyedül az udvar teljes burkolatlansága, poros/sáros volta kedvezőtlen, és okoz gyereknek/tanárnak/szülőnek napi problémát.

BELSŐ ÉRTÉKEK

A belsők eredeti megjelenésén a piros-sárga színű festés vidámít egy kicsit, de itt is döntően az eredeti rend megléte a meghatározó. Az átlós piros kockájú cement¬lapokból rakott folyosópadló hiányait kijavító egyenes kockájú lapok hiába pirosak, igen bántó a foltozott jelleg (9. pótlap). Talán egy újabb felújítás során megoldható lesz az eredetivel való javítás, mert így kedvezőtlen az összhatás (ügyesen fel kell szedni egy

félreeső helyen az egész burkolatot (pl. az Ipar utcai „ebédlős” kapunál lévő alsó előtérből) és oda az egyenes kockájú cementlapot, a folyosói hiányokra pedig az eredetit átrakni). A fűtés csövei nem képeznek építészeti elemet, ezért a radiátor színét követő piros festésük sem emeli a hatást – a fal színével azonos festéssel inkább „eltüntetni” kellene őket, mint kiemelni (9., 10. pótlapok).

A lépcsőházak korlátjának eredeti hullámos fonatú szép rácsait ma már újra gyártják. A tornaterem és a szertárak sok érdekes, régi, iskolatörténeti és oktatástörténeti jelentőségű, ma is használt emléket (berendezést, tárgyat) őriztek meg, ezekre a továbbiakban is vigyázni kell (14. pótlap).

A pincei falak kiszárítását szakemberekre (szakirányú cégre) bízva ma már nagyon jól meg lehet oldani, így az itteni rengeteg hely a tanulók szabadidejének értelmes eltöltéséhez egy egész „ifjúsági háznyi” lehetőséget rejt! Hiszen az utcai 39 és az udvari szintén sok ablaktengely alul mind pinceablakkal indul, így a délutáni, esti rendezvények, szakkörök stb. a diákság által bizonyára igen megszerethető környe¬zetben kaphatnának teret. Ahogyan ez már évtizedekkel ezelőtt az archív fotók tanulsága szerint történt (17. pótlap)! A padlás ilyesmire nem alkalmas, többek közt alacsony magassága miatt sem (18., 19. pótlapok).

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

Az iskola legfőbb értéke: úgy alkották meg az 1900-as évek legelején, hogy – a háborút szerencsésen túlélve – nem kellett/lehetett semmit változtatni a nemes anyagú, jóarányú architektúrákon. A kiegészítésként épült szárnyak ezt adottságként többnyire figyelembe is vették. (A tégla feltételezhetően az igen közeli Soroksári úton állt Humeyer-féle téglagyárból származik.)

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A cca. 500 tanulót (12+9 osztály) foglalkoztaó iskola tanárai, munkatársai, volt dolgozói (Nagy Csilla, Badics Edit, Vígh Lászlóné Ilka néni tanárok, Kun Emil) elbeszélése és a fennmaradt tárgyi emlékek, archív fotók szerint a következő épület- és iskolatörténeti adalékok rögzíthetők.

Szemző Lajos írja az iskola első évi történetéről az 1902/03 évi Értesítőben:

„A székesfőváros tekintetes Tanácsa, Bárczy István dr. tanügyi tanácsnok buzgó kezdeményezésére, a múlt tanév végén elhatározta, hogy a IX., kerületben polgári leányiskolát állít fel. Új alkotását a Mester utczai újonnan épült elemi népiskola II. emeletére helyezte és 7 tantermet, tornatermet, tantestületi és igazgatói szobát és két szertárt bocsátván rendelkezésünkre, Szemző Lajost, a IX. ker. polg. fiúiskola id. igazgatóját bízta meg a szervezéssel. …. az iskola mindjárt létezésének elején 184 tanulóval kezdte meg az iskolaévet.”

Tehát az épület földszintjén és első emeletén elemi népiskola működött. Hogy mit is jelentett a polgári leányiskola (Budapest Székesfőváros IX. kerületi Mester utczai Községi Polgári Leányiskola), azt szintén megtudhatjuk a leírásból. A tanulók vagy a Háztartási népiskolába, vagy a Női ipartanfolyamra iratkozhattak be:

„A háztartási népiskola olyan leányoknak való, akik az elemi iskolát vagy bevégezték, vagy csak hiányosan járták. A háztartási népiskola tanítja az olvasást, írást, számolást, egészségtani és háztartási ismereteket, kézimunkát, főzést és a velejáró munkát. A háztartási iskola teljesen ingyenes.

A női ipartanfolyam olyan nőknek való, akik legalább hat elemi osztályt, vagy a polgári iskola két osztályát végezték, s a női kézimunkában olyan alapos kiképzésre törekszenek, hogy ne csak családi körükben, hanem kereset gyanánt is hasznát vehessék. A női ipariskolának két külön osztálya van: egyik a fehérruhavarró, másik a felső-ruhavarró osztály; mindegyikben az üzleti levelek írását, számlakészítést, számlakönyvek vezetését is tanítják. A női ipariskola beiratási díja 8 K; évi tanítási díja pedig 60 K, mely összeg havi részletekben is fizethető.”

„Míg a velünk egy fedél alatt lakó elemi iskolával a nép legalsó rétegei beérhetik, a haza minden polgárának, akinek szellemi igényei vannak, meg kell kapnia azt az alapműveltséget, amelyet az elemi után következő iskola van hivatva megadni s amely iskolát éppen ezért nevezték el polgári iskolának. Általános műveltséget nyújtunk, amely nélkül az életben ma már nem lehet boldogulni.”

Az Ipar utca felőli épületszárny végén (a mai ebédlő helyén) a 1920-30-as években óvoda működött.

Az iskola kezdeti éveinek emlékei a könyvtár első könyveiben fellelhető hivatalos pecsétek:

Irodalomtörténeti jelentőségű, hogy a kerületben született József Attila két évig az iskola tanulója volt, itt végezte az Ipar utcai elemi népiskolában a negyedik (1914/15) és az ötödik (1915/16) osztályt (ld. bizonyítványait a következő oldalakon). Ennek emlékére táblát emelt az iskola, mely először az épület homlokzatára, majd (érthetetlen módon) az első emeleti folyosó falára került (11. pótlap). Jó lenne, ha az itt-élő ferencvárosiak és ide látogatók is tudnák, hogy melyik házakban lakott (összesen több mint 10 ferencvárosi házban!) és melyik iskolákba járt Ferencvárosban a nehézsorsú, az utókor megbecsülését igazán megérdemlő költőzsenink, József Attila.

József Attilán kívül az iskola diákja volt Somlyó György és Somlyó Zoltán író-költő, Latinovits Zoltán, minden idők egyik legnagyobb színészóriása, testvérei: Bujtor István színész, Frenreisz Károly zenész és Lukács Péter sakkmester is.

Az 1933/34-es tanévtől az Ipar utcai épületszárny I. emeletén az elemi iskola helyén Polgári fiúiskolát hoztak létre. Az átépítési munkák 1936 őszén fejeződtek be. Ekkor épült a földszinti tornaterem fölé az új „előadóterem” (a későbbi díszterem, majd tornaterem). Ebben az évben került el az óvoda is az épületből.

1937. októberében HannulaUuno finn közoktatási miniszter, 1939/40-es tanévben Horthy Miklós felesége látogatott az iskolába.

1948-ban államosították az iskolát. 1971-ig mint Fővárosi Általános Fiúiskola, ill. Leányiskola műkö¬dött. A fiúk az Ipar utcai, a lányok a Mester utcai kaput használták és külön igazgatás alá tartozott a két iskola. 1971-ben összevonták az intézményeket, ekkortól „Általános Iskola Mester u. 19.” néven szerepelt.

1982-1985 között az iskola teljes felújítást kapott. Ez átalakításokat is jelentett (pl. ekkor váltak körbejárhatóvá az emeletek), és sajnos ekkor tűnt el számos pótolhatatlan iskolatörténeti emlék (pl. tervrajzok, szertári felszerelések, címeres kilincsek stb.). Megmaradtak szerencsére a földszinti tornaterem egyedülálló értékű régi tornaszerei (pl. súlypontnövekedés-mérő; 14. pótlap). Ebben igen nagy szerepe volt a Ferencvárosi Torna Clubnak, Vigh Ilka néninek (ő látható a 14. pótlapon) és Vigh Laci bácsinak (az iskola testnevelés-tanárai). A belső udvar burkolásának megoldása ez alkalommal is elmaradt. Néhány éve korszerű uszoda épült az udvarban.

1999-ben vette fel az iskola Molnár Ferenc nevét.

1838. –a nagy árvíz térképén a Mester (akkor Temető) utca Duna felé eső része nagyrészt beépítetlen (forrás: Fővárosi Levéltár), a feketével jelölt házak az árvíz következtében összedőltek

1872. – Halácsy Sándor térképén a korabeli szabályozási vonalak (sárga) már strukturálják a térséget, a Duna felől már állnak a nagy ipari létesítmények, a malmok (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

1908. – Tömbünket négy nagy telekre osztották, a Mester u. - Ipar u. sarkán az elemi iskola épült föl (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

1937. – az Elemi iskola a teljesen kiépült Mester utcában

(forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

Anyakönyvi szám 47.

ELEMI

NÉPISKOLAI BIZONYITVÁNY.

József Attila

(születési helye: Budapest születési ideje: hónapja és napja: 1905. ápr. 11. vallása: ref.) a Budapest székesfővárosi IX. kerületi Ipar-utcai elemi népiskola **negyedik** osztályát az 1914/15. iskolaévben a következő eredménynyel végezte

Hittan és erkölcstan:	jeles	Éneklés:	jeles
Irás:	jó	Rajzolás:	jó
Olvasás:	Kitünő	Kézimunka:	—
Magyar nyelv:	jó	Testgyakorlás:	jeles
Számtan:	jeles	Irásbeli dolgozatok külső alakja:	rendes
Földrajz:	jó		
Magaviselete:	dicséretes	Mulasztott igazolt órák:	98
Szorgalma:	kanyag	nem igazolt órák:	—
Beoltatott:	igen	A következő osztályba föl-léphet.	
Ujraoltatott:	—		

Budapest, 1915. évi május hó 31-n.

A kilépő helye

Igazgató-tanító.

Erdős Ede
osztály-tanító.

Anyakönyvi szám 6

ELEMI

NÉPISKOLAI BIZONYÍTVÁNY.

József Attila

(születési helye: Budapest. születési éve, hónapja és napja: 1903 ápr. 11 vallása: ref.) a Budapest székesfővárosi IX. kerületi Ipar-utcai elemi népiskola

ötödik osztályát az 1915-16 iskolaévben a következő eredménnyel végezte:

Hittan és erkölcstan:	jeles	Természetrajz:	Kitünő
Írás:	jó	Természettan:	
Olvasás:	Kitünő	Gazdasági és háztartási ismeretek:	
Magyar nyelv és fogalmazás:	jeles	Éneklés:	Kitünő
Számtan:	Kitünő	Rajzolás:	jeles
Méréstan:	jeles	Kézimunka:	
Földrajz:	jeles	Testgyakorlás:	Kitünő
Történet:	Kitünő	Írásbeli dolgozatok külső alakja:	
Polgári jogok és kötelességek:	Kitünő		dicséretes
Magaviselete:	dicséretes	Mulasztott igazolt órák:	96
Szorgalma:	dicséretes	nem igazolt órák:	
Beoltatott:	1906. V. 29.	A következő osztályba fölléphet.	
Újraoltatott:	1916. V. 6.		

Budapest, 1916 január hó 15.

A bélyegző helye:

Mácsai Kálmán
igazgató-tanító.

Lestyán Lajos
osztálytanító.

Székesfővárosi házinyomda. 1915

Képeslapok a homlokzati architektúráját, külső megjelenését teljesen megőrzött iskoláról az 1920-as évekből

A Mester utcai és az Ipar utcai épületszárny homlokzata: a szigorú rendet alig oldja a téglaarchitektúrába vitt kevés játékosság

Az emeleti homlokzat egyetlen díszei az ablakok: a hagyományos és az idomtéglák játékos színhatásúak, rakásúak

Eredeti szép, vasrácsos, üvegezett fa kapuszárnyak az Ipar utcában

A főpárkány vízszintesen, lépcsősen előrelépő

Az első emeleti ablakok szemöldökpárkánya

A homlokzatok tagozatai jórészt a sárgától játékosan elütő piros tégla díszítő hatására alapulnak

1959-es osztályfénykép és óraközi szünet az azóta is burkolatlan belső udvarban

A szintén téglaburkolatú udvari homlokzatok: itt az utcai szárnyak teljes magasságában a sárga téglaburkolat nemessége érvényesül

A később épült délkeleti udvari vakolt épületszárny (v. díszterem); egy udvari ablak szemöldöke

A folyosók szegmensíves két- és háromszárnyú ablakai a mélyített köténymezőkkel

Homlokzatrészletek az udvarban

Kedves színes folyosók; az egyenes állású piros kockaburkolat „idegen test” az átlósan rakott padlón

Az Ipar utcai kapuk belülről: innen is díszítenek a szép ajtórácsok

Az iskola névadója: Molnár Ferenc
(Páljános Ervin alkotása; 1999.)

Eredeti, szép, hullámos fonatú lépcsőkorlát-rácsok

A két tanévet ebbe az iskolába járt József Attila emléktáblája eredetileg az épület homlokzatán volt, később – ismeretlen okból – bekerült az első emeleti folyosóra; az archív képeken a tábla koszorúzási ünnepén a szintén az iskola egykori növendéke, Somlyó Zoltán költő látható

Az egykori parkettás, színpados díszterem ma tornateremként működik

Az eredeti tornaterem egy része ma „szivacsgödrös” kialakítású

Ebédlő az Ipar u. felőli oldalon és régi satupad a technika-teremben

Ritkaságértékű oktatástörténeti tornaszerek: súlypontnövekedés-mérő (fölül jobbra) és állítható falilétra

A lépcsőház és a folyosók kedves, téglaszínű „kockás” burkolata és a fonott-táblás védőrácsok

A pince világa, ami ma nagyrészt kihasználatlan

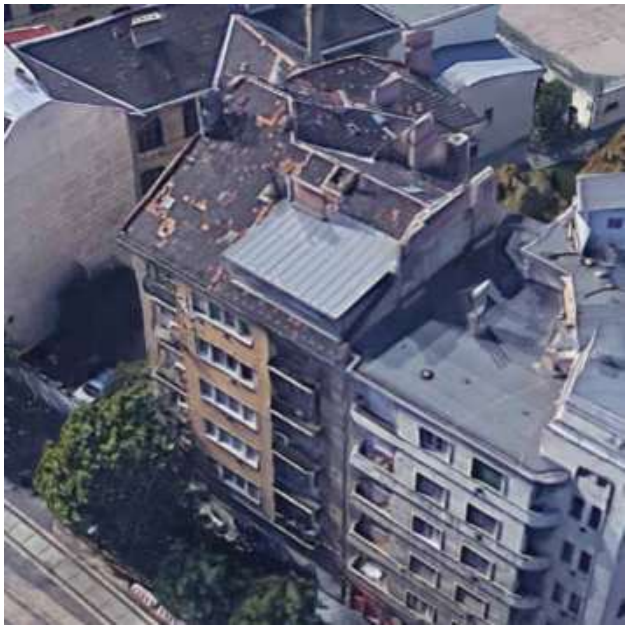

37876/2/ MESTER UTCA 17.

HRSZ	37876/2	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Mester utca 17.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+5+tetőtér	ÁTALAKÍTÁS	tetőtér beépítés

37876/3/ TINÓDI UTCA 15. = MESTER UTCA 15.

HRSZ	37876/3	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Tinódi utca 15. = Mester utca 15.
STÍLUS	bauhaus	ÉPÜLT	1930-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcával párhuzamos épületszárny, saroképület	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	kőburkolat, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	lapos tető, sarkon toronnyal	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

37880/ MESTER U. 13.

HRSZ	37880	TÖMBSZÁM	54
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester u. 13. = Tinódi u. 16
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1920-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, épülettömb	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	összetett oromzatos nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4+T	ÁTALAKÍTÁS	

37881/ MESTER UTCA 11.

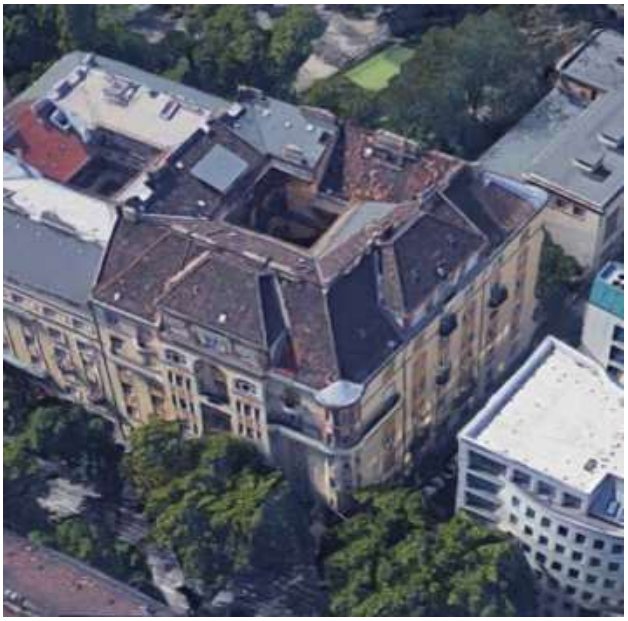

HRSZ	37881	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Mester utca 11.
STÍLUS	késöeklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

37882/ LILIOM UTCA 3/B. = MESTER UTCA 9.

HRSZ	37882	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Liliom utca 3/b. = Mester utca 9.
STÍLUS	késő eklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, utcák felé kiemeléssel	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+6	ÁTALAKÍTÁS	

P

SZEPSEG
LABOR.HU

37898/ ANGYAL UTCA 7/A-7/B

HRSZ	37898	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Angyal utca 7/a-7/b
STÍLUS	eklektikus, szecessziós jegyekkel	ÉPÜLT	1908-1909
ÉPÍTÉSZ	Schannen Ernő	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épület • teljes épület védelme	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zárt sorú, utcára nyított udvaros	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	irodaház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	szuterén+FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

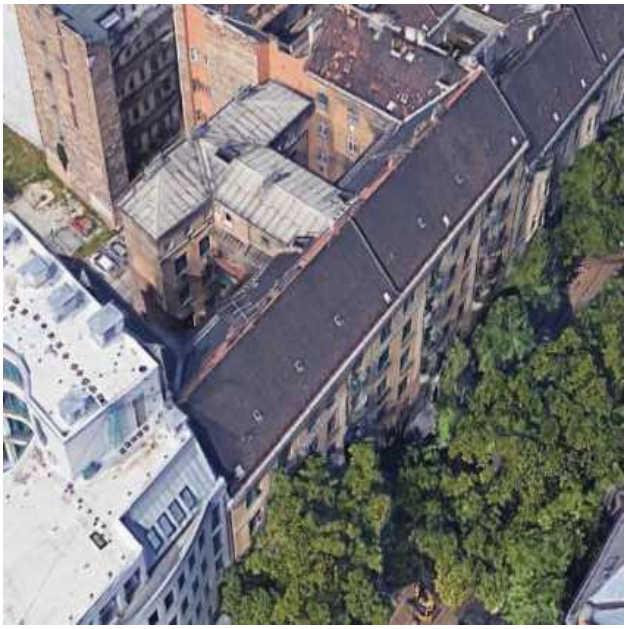

37900 / MESTER UTCA 5.

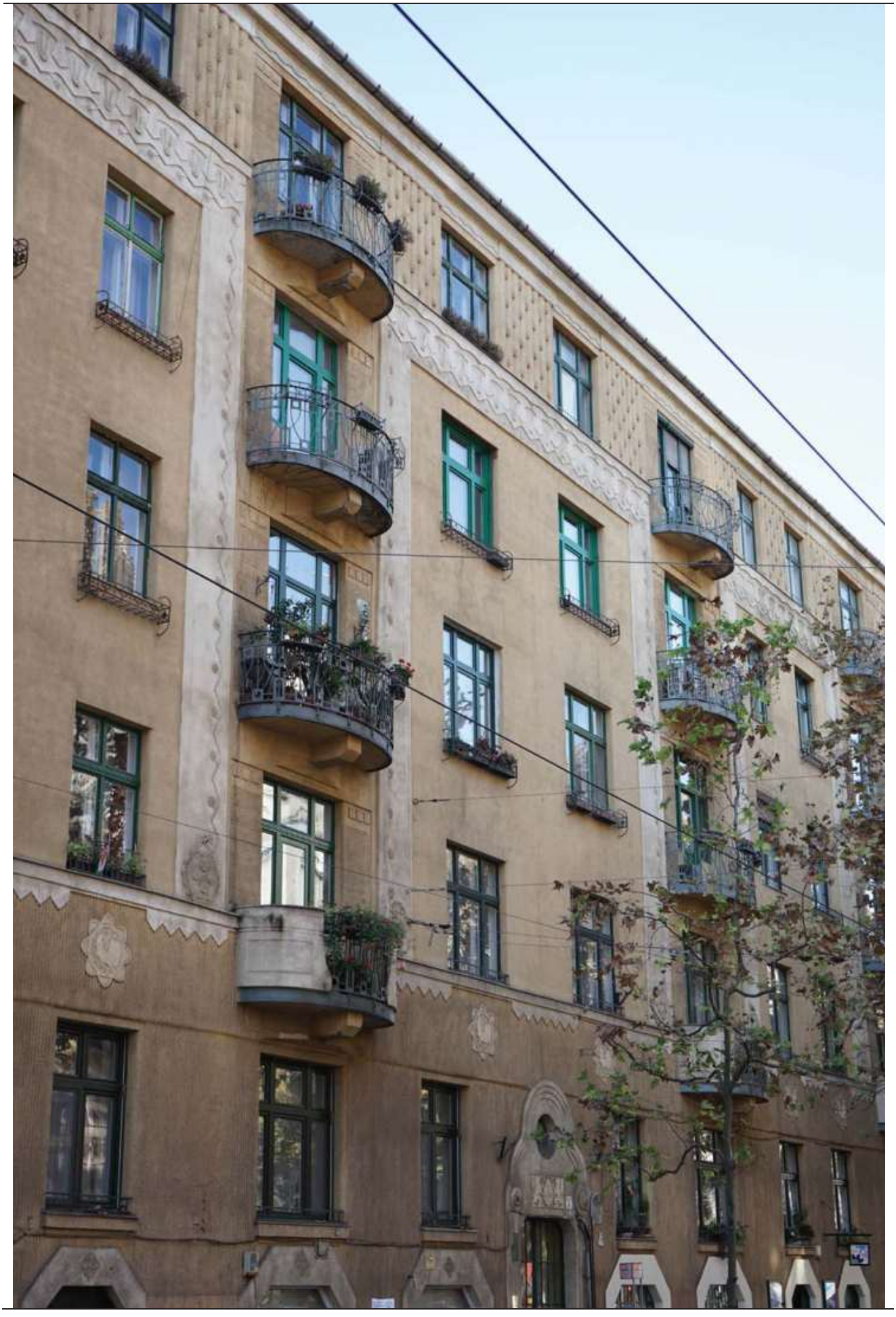

HRSZ	37900	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Mester utca 5.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910-1911
ÉPÍTÉSZ	Tscheuke Herman	ÉPÍTTETŐ	Budapest főváros
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épület • teljes épület védelme	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, két udvaros, hátra nyúló H alakú szárnnyal	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	szuterén üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	szuterén+FSZT.+4	ÁTALAKÍTÁS	

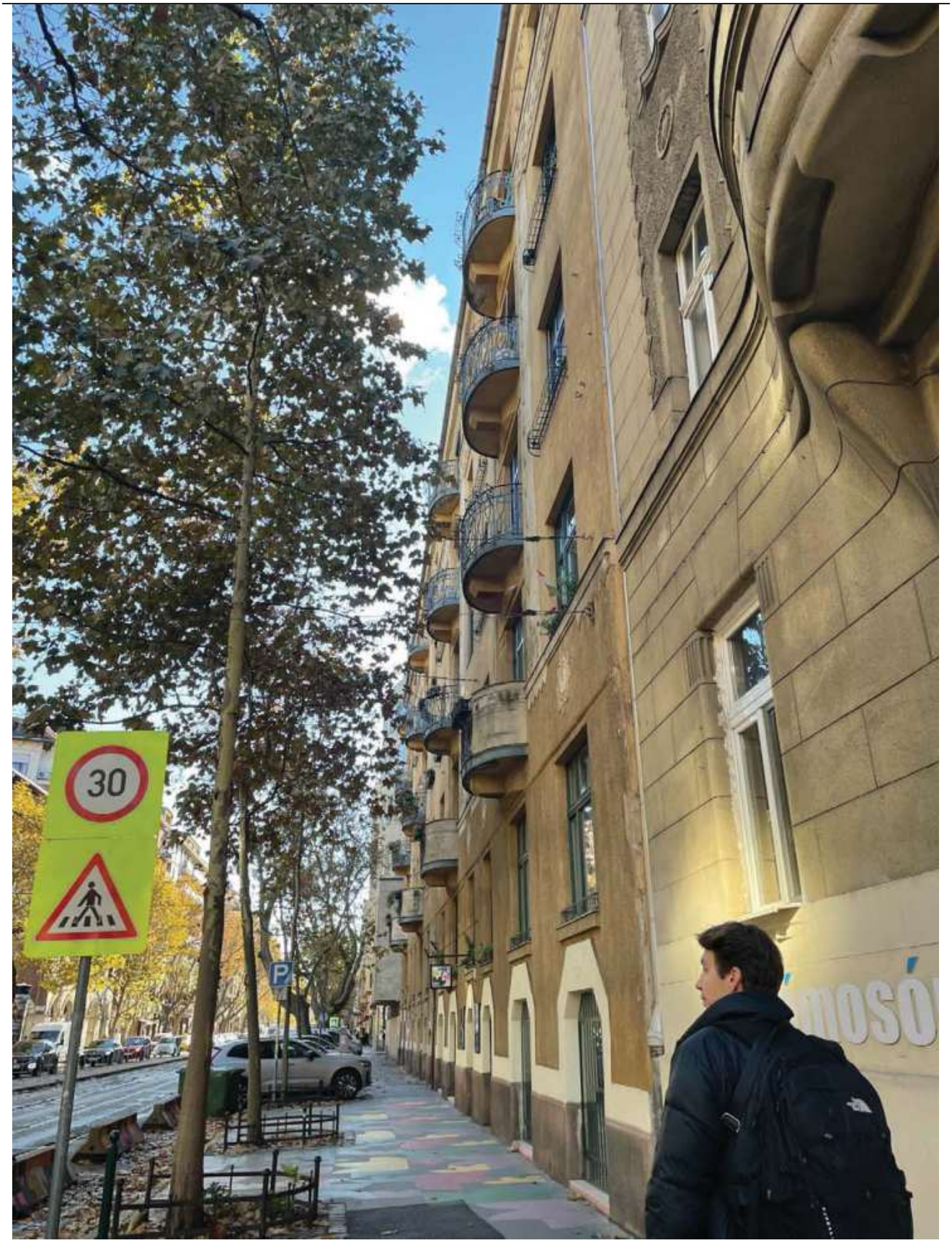

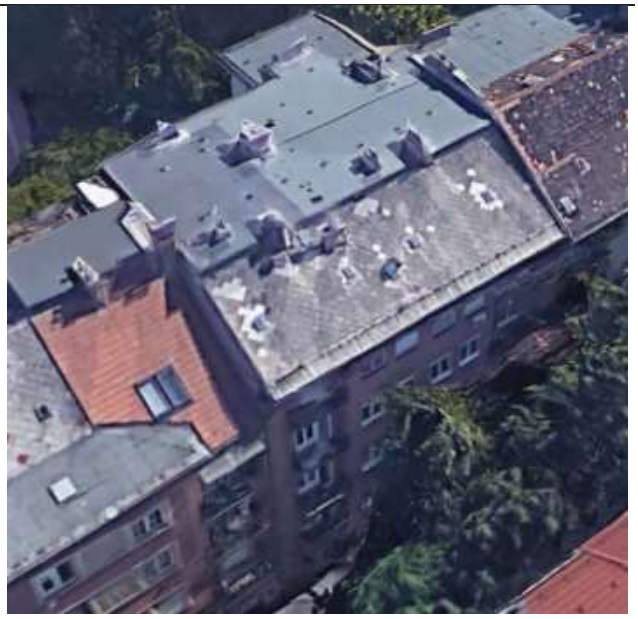

30
P

37910/9/ GABONA U. 4.

HRSZ	37910/9	TÖMBSZÁM	55
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gabona u. 4.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1942-44 között (az 1941 januárjában Ferencváros területére készült „óvóhelyépítési térképen” mint üres telek szerepel; forrás: Helytörténeti Gyűjtemény)
ÉPÍTÉSZ	Szende Andor	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Első Bp. Gőzmalmi Rt. területén épült utcaképi értékű modern épületegyüttes része		
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	utca felé nyeregtető, hátsó traktuson lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

A 2003-as adatlap fotója

37910/10/ GABONA U. 6.

HRSZ		TÖMBSZÁM	55
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gabona u. 6.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1935-40 között
ÉPÍTÉSZ	Haasz Gyula	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Első Bp. Gőzmalmi Rt. területén épült utcaképi értékű modern épületegyüttes része		
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg- és lapostető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

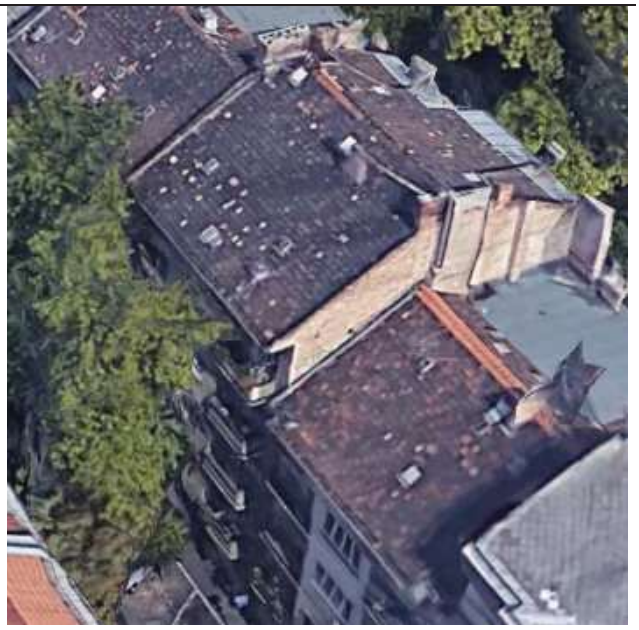

2003-as adatlap fotója

37910/11/ GABONA U. 8.

HRSZ	37910/11	TÖMBSZÁM	55
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gabona u. 8.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1935-40 között
ÉPÍTÉSZ	Szende Andor	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Első Bp. Gőzmalmi Rt. területén épült utcaképi értékű modern épületegyüttes része		
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

2003-as adatlap fotója

37910/14/ TINÓDI U. 8.

HRSZ	37910/14	TÖMBSZÁM	55
MEGNEVEZÉS	Margit-lak	CÍM	Tinódi u. 8. = Gabona u. 12.
STÍLUS	historizáló modern	ÉPÜLT	1935-40 között
ÉPÍTÉSZ	(azonos a Tinódi u. 6. sz. épületével)	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM		ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Első Bp. Gőzmalmi Rt. területén épült utcaképi értékű modern épületegyüttes része; a Tinódi u. 6. sz. épülettel („Imre-lak”) a Gabona utcára szimmetrikus elrendezésű, azonos homlokzatú saroképület		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, sarok épület	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Feltehetően a tulajdonos-építtető nevére utal a kapu fölötti zárókő vésett felirata

37910/15/ TINÓDI U. 6.

HRSZ	37910/15	TÖMBSZÁM	56
MEGNEVEZÉS	Imre-lak	CÍM	Tinódi u. 6. = Gabona u. 11.
STÍLUS	historizáló modern	ÉPÜLT	1935-40 között
ÉPÍTÉSZ	(azonos a Tinódi u. 8. sz. épületével)	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Első Bp. Gőzmalmi Rt. területén épült utcaképi értékű modern épületegyüttes része; a Tinódi u. 8. sz. épülettel („Margit-lak”) a Gabona utcára szimmetrikus elrendezésű, azonos homlokzatú saroképület		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, utcai szárnyak L alakban, saroképület	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Feltehetően a tulajdonos-építtető nevére utal a kapu fölötti zárókő vésett felirata

37910/16/ GABONA U. 9.

HRSZ	37910/16	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gabona u. 9.
STÍLUS	a ’70-es évek modern stílusa	ÉPÜLT	1970-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Első Bp. Gőzmalmi Rt. területén épült utcaképi értékű modern épületegyüttes része, annak egyetlen nem illeszkedő, később épült tagja (az 1941. évi „óvóhelyépítési térképen” mint üres telek szerepel, elképzelhető, hogy a háború előtt nem épült be, vagy súlyosan megsérült és lebontották)		
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	hőszigeteletlen panel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+5	ÁTALAKÍTÁS	

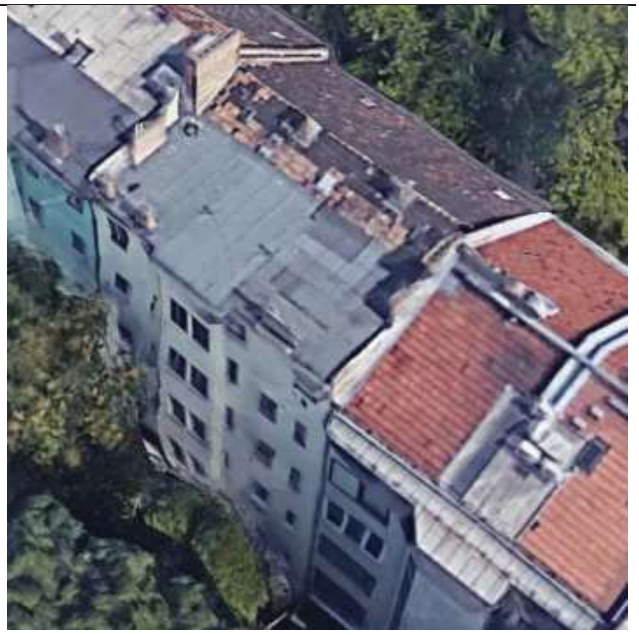

Az egységes utcaképtől idegen, utólagosan épített „ál-előtető”

37910/17/ GABONA U. 7.

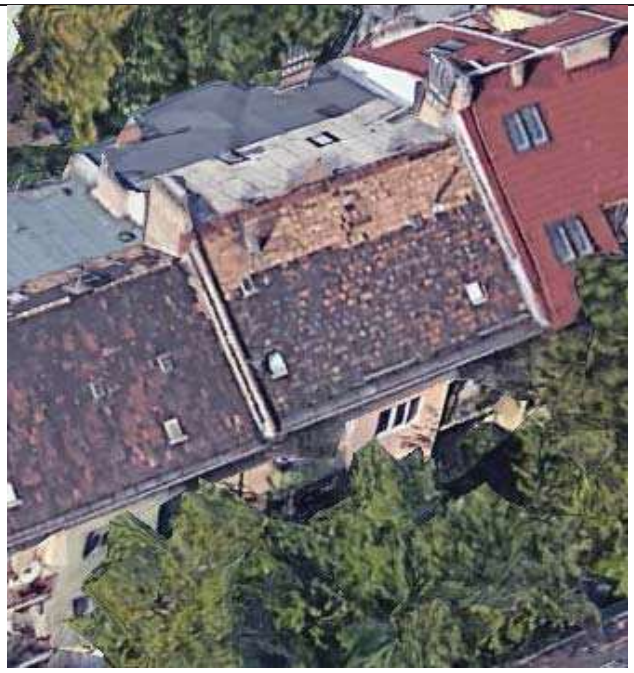
HRSZ	37910/17	TÖMBSZÁM	56
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gabona u. 7.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1936
ÉPÍTÉSZ	Haasz Gyula	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Első Bp. Gőzmalmi Rt. területén épült utcaképi értékű modern épületegyüttes része		
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

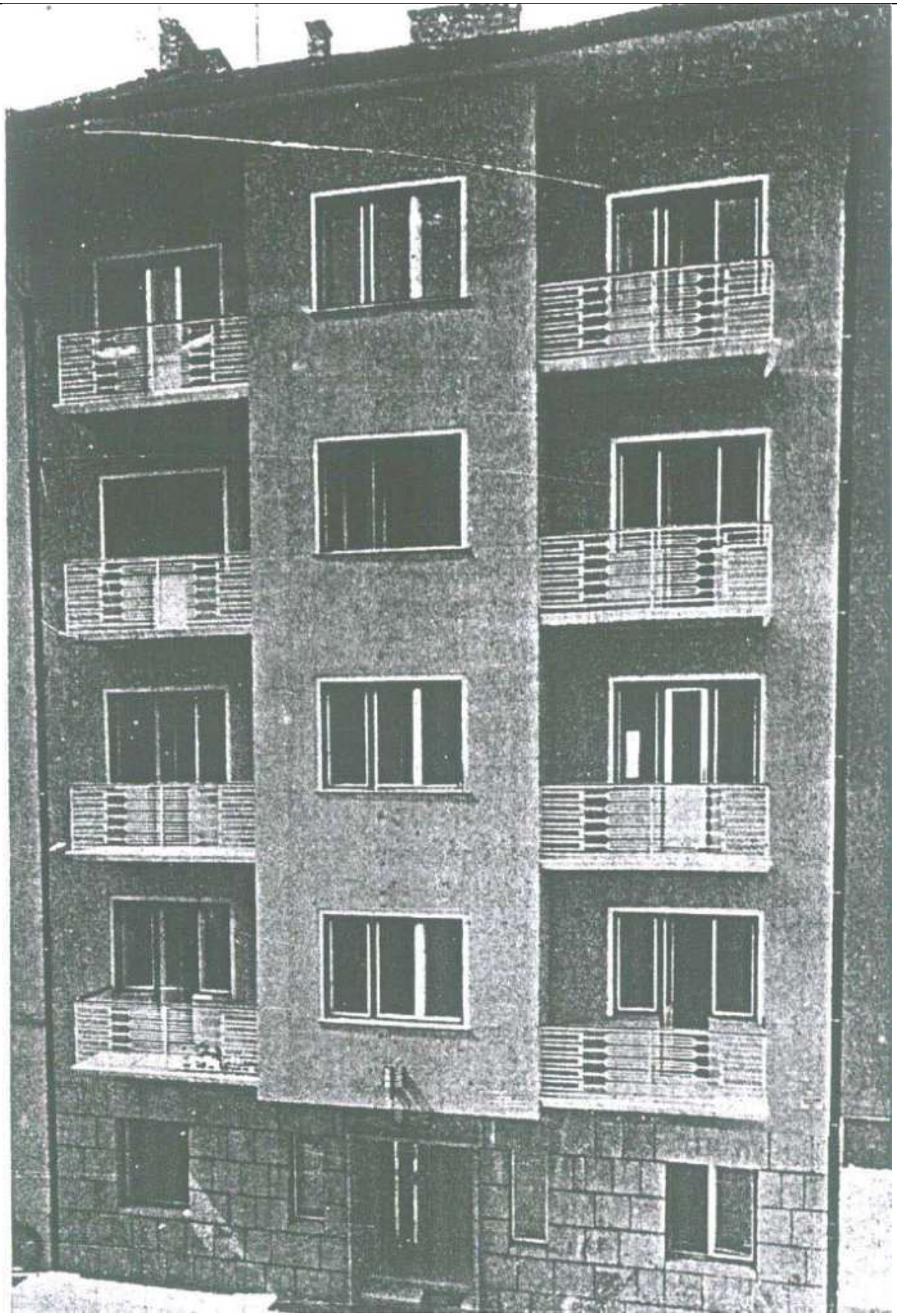

37910/18 / GABONA U. 5.

HRSZ	37910/18	TÖMBSZÁM	56
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Gabona u. 5.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1936
ÉPÍTÉSZ	Valkó Sándor	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Első Bp. Gőzmalmi Rt. területén épült utcaképi értékű modern épületegyüttes része		
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Archív felvétel az újonnan épület házról - (forrás: Tér és Forma 1937/7.)

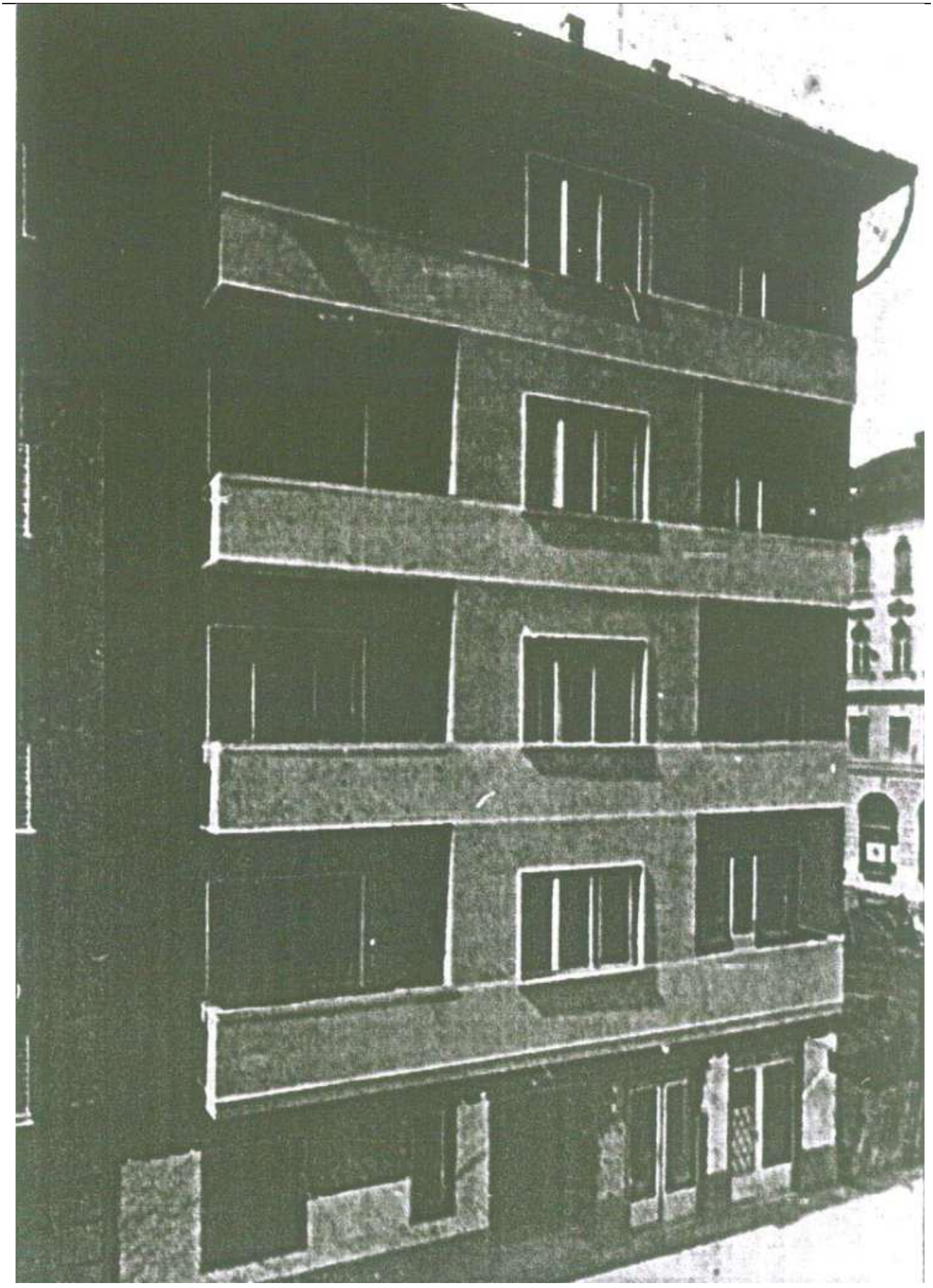

37910/19/ GABONA U. 3.

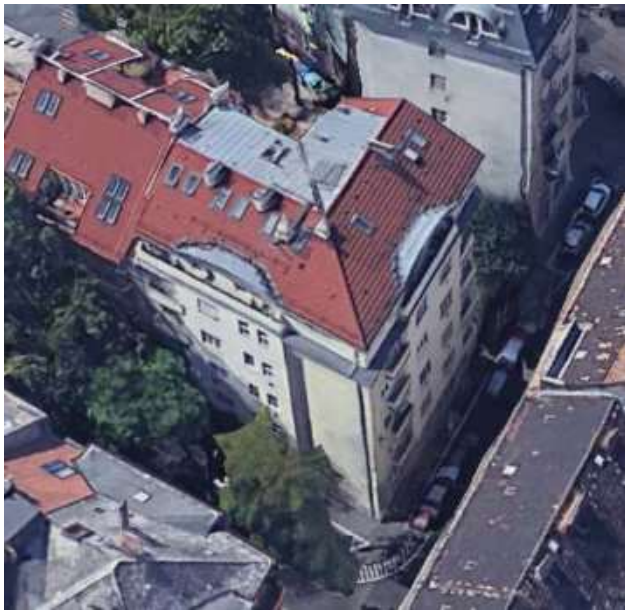
HRSZ	37910/19	TÖMBSZÁM	56
MEGNEVEZÉS		CÍM	Gabona u. 3.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1936
ÉPÍTÉSZ	Valkó Sándor	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	archív fotó alapján az erkélyek mellvédei tömörek voltak, a földszinten a bejárattól jobbra két üzletportál volt		
BEÉPÍTÉS	zártsorű, egy utcával párhuzamos épületszárny	UDVAR	a hátsó homlokzat belső parkra néz
HOMLOKZAT	vakolt, modern	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	tagolt nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	

Korabeli fotó a Tér és Forma 1937/7. számában: az erkélyek mellvédei tömörek, a földszinten a bejárattól jobbra két üzletportál nyílik

37910/20 / LILIOM U. 1B.

HRSZ	37910/20	TÖMBSZÁM	56
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Liliom u. 1b. = Gabona u. 1.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1942-44 között (az 1941 januárjában Ferencváros területére készült „óvóhelyépítési térképen” mint üres telek szerepel; forrás: Helytörténeti Gyűjtemény)
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az Első Bp. Gőzmalmi Rt. területén épült utcaképi értékű modern épületegyüttes része		
BEÉPÍTÉS	Gabona utca felől zártsorú, csatlakozó udvaros beépítés	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolt homlokzat mészkőburkolatos földszint	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregetető, felépítménnyel	FELÉPÍTMÉNY	oromzatos felépítmény
SZINTSZÁM	F+4	ÁTALAKÍTÁS	szintráépítés tetőtérbeépítéssel

A Gabona utcai homlokzat

A Liliom utcai kapuzat

37915/VASKAPU UTCA 7.

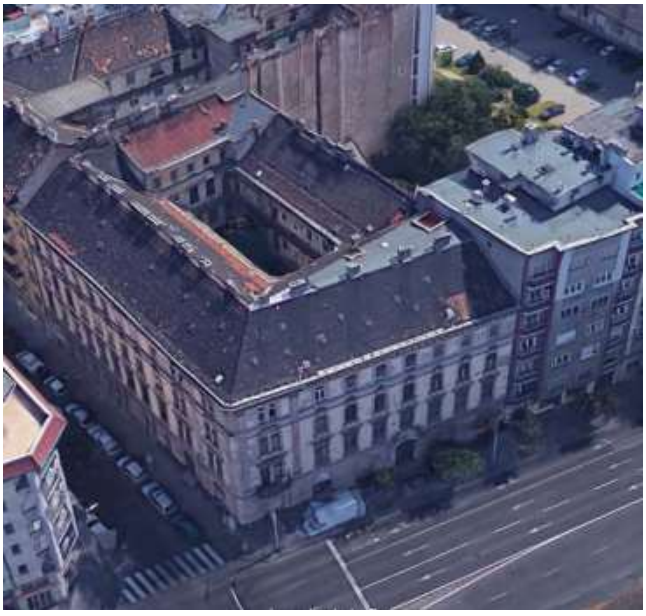

HRSZ	37915	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Vaskapu utca 7.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1910 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, C alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	szuterén műhely
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető, utca felé oromzattal	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	szuterén+FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

37921/ SOROKSÁRI ÚT 18.

HRSZ	37921	TÖMBSZÁM	60
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Soroksári út 18. = Ipar u. 1.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a lakók szerint a ház a Gizella malom tisztviselői számára épült		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés, saroképület	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A villamospályák, a HÉV, a Duna-part mellett húzódó, heterogén beépítésű Soroksári út egyik jelentős, nagy lakóháza. A legutóbbi időben városképi szerepe fontosabb lett, amikor az Ipar utca szemközti sarkán a Gizella malom melléképületeinek elbontása után a sarokház teljes oldalhomlokzata is bekerült a főútvonal látványába.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A háromemeletes eklektikus lakóház nagy homlokzatai az Ipar utca felől 9+2+2, a Soroksári út felől 2+7 ablaktengelyűek.

A kváderezett vakolatú földszintet övpárkány zárja. Az I. és a II. emelet ablakai függőlegesen kapcsolódnak, a III. emelet ablakai újabb övpárkány és az állókonzolos főpárkány között sorakoznak. Az épület sarkát mindkét oldalon rizalit hangsúlyozza, ahol kettős ablakok vannak – ez a motívum az Ipar utcán a következő tengelyben megismétlődik.

A földszint nyílásai: a Soroksári úti homlokzat közepén elhelyezett kapu, kétoldalán egykori üzletportálokból csúnya befalazásokkal ablakká alakított nyílások (3. pótlap), valamennyi eredeti fülkéje kosáríves. Az Ipar utca felől a sarkon két üzletportál még megvan - minta a helyreállításhoz! Az Ipar utcai földszint végén öt ablak, a két nyílásrend (a két üzletportál és az ablakok) között pedig két kettős ablakkal megnyitott kosárívű vakfülke, ill. két ablak váltakozott – eredetileg, ma feltehetőleg az egyik ablak befalazva.

Az I. emeleti ablakok felett törtvonalú szemöldökpárkányok, az ablakköténybenvakrács-dísz. A II. emeleti ablakok félköríves záródásúak, a felettük végigfutóar¬chitrávon az ablakok felett – elég szokatlanul – elhelyezett íves, kagylódíszű tim¬panonok. A III. emelet ablakai szegmensívű záradékúak, egyszerű, záróköves kere¬tezéssel. A sarokrizalitokat törpeoszlopok szegélyezik.

Két kiemelt dísze van az összesen 84-nyílású homlokzatoknak: a kapu és a Soroksári úti sarokrizalit I. emeleti erkélye.

A kapu felett megszakított íves timpanon, a zárókő helyén oroszlánfejes kartus, kopog¬tató-szerű karikával a szájában. Az ívháromszögekben levéldísz (kétoldalt az oszlopfős lizénák felett valószínűleg az eredetitől kis eltéréssel történt megoldások; 2., 5. pótlapok). A kapuszárnyak nem eredetiek.

Az építész csak a főút felé tervezett sarokerkélye ma - a kibontott szomszéd-telek miatti sarokhangsúlyos helyzetben – aszimmetrikusnak tűnik. Három konzol tartja, íves alaprajzú kőlemeze alul tükrösen faragott (6. pótlap). Szép kovácsoltvas rács.

A homlokzat mai festése rossz: a halványsárga – rózsaszín összeállítás nem ízléses és egyébként is elhibázott az eklektikus házak kétszínűre való festése. A viszonylag jelentéktelen architektúra sokkal nemesebb volt az archív fotókon látható egyszínű, a plaszticitásra építő mészfestéssel. A sokszor alkalmazott koszfogó fröcskölés is csúnya.

BELSŐ ÉRTÉKEK

A kapualj anilinzöld kifestése borzasztó, csak sajnálni lehet a lakókat. Pedig a lelkiismeretesen körbedíszített kapualj valamennyi eredeti értéke magvan és a kor szokásos jó színvonalát tükrözi: gazdagon golyvázott párkány, pilaszterek, kosáríves hevederek között keresztboltozat, eredeti keramitkocka.

A lépcsőház félköríves nyílással kapcsolódik a kapualjhoz, széles kosárívű ablaka gaz-dagon osztott üvegezésű. Párkányok, konzolok, változatos díszű, színes terraz¬zó-padlók, kőlépcsők, táblás falburkolatok, faragott sarokdíszű lábazati deszkasze¬gély, szép kovácsolt lépcsőkorlátok, eredeti kétszárnyú ajtók.

Az udvar nagy előnye a világos, jó állapotban lévő kifestés és a zöld kert. Architek¬túrája szerény, de itt is lényegében minden eredeti. Szépek a pinceablakok eredeti vasrácsai és a függőfolyosók egyszerű korlátja. Statikai problémák miatt a függőfolyosó konzoljai helyett sűrűállású I-vas-szerkezet fut végig a lemezek alsó síkján. Érdekes, hogy az 1890-es évekre valló utcai homlokzat ellenére még az 1880-as évekre jellemző borított tokú ablakok kerültek az udvari homlokzatokra.

A házat többfelé csúfítják az elektromos vezetékek műanyag takaró-csíkjai.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

Az egyszerű utcai architektúrájú épület fő értéke, hogy csaknem teljesen épen megvan. Ez főként a belső szempontjából jelentős, ahol a 110 éves „összművészeti együttes” igen kellemes lakókörnyezetet alkotna, ha

jól lenne kifestve. Ez utóbbi a külsőre is érvényes, amit kőszínűre kellene festeni.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A lakóktól kapott információ, miszerint az épület a Gizella malom tisztviselői és munkatársai számára épült, a csupa 1-2 szobás lakást tekintve nagyon is valószínű.

A Soroksári úti főhomlokzat

A bontás által „kinyílt” Ipar utcai oldalhomlokzat

Archív felvételek a háborús károkat szenvedett épületről a felújítás előtt az 1960-as években (forrás: FSZEK Budapest Gyűjtemény; a felvételeket Parragh Sándor készítette)

Az Ipar utca felőli homlokzat ablakai

A Soroksári út felőli homlokzat szimmetriatengelyében lévő oroszlánfejdíszes kapuzat

A nagyforgalmú Soroksári út felőli egykori vezérszinti üzletek 40 éve befalazott portáljai (mögöttük lakások!)

A nagyszabású, gazdagon díszített, erős, bántó színekkel kifestett kapuátjáró

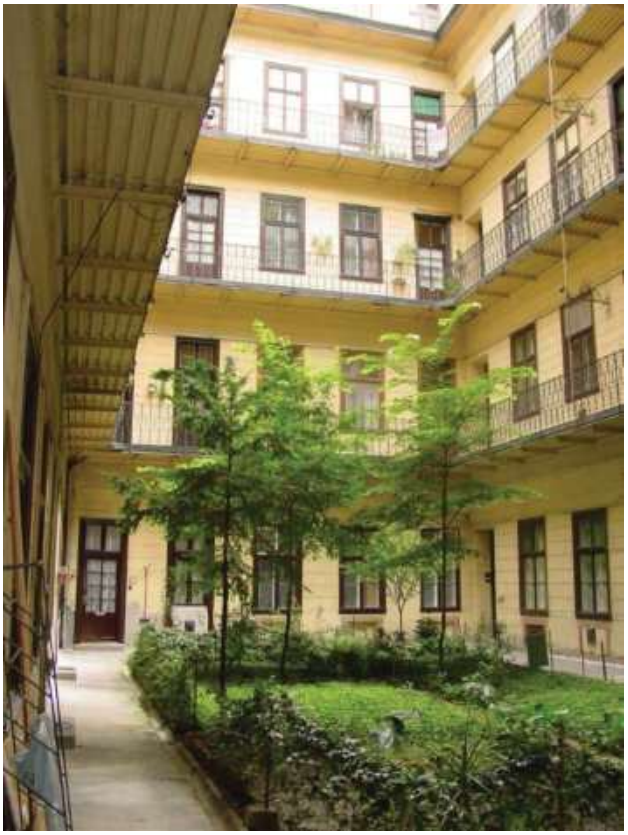

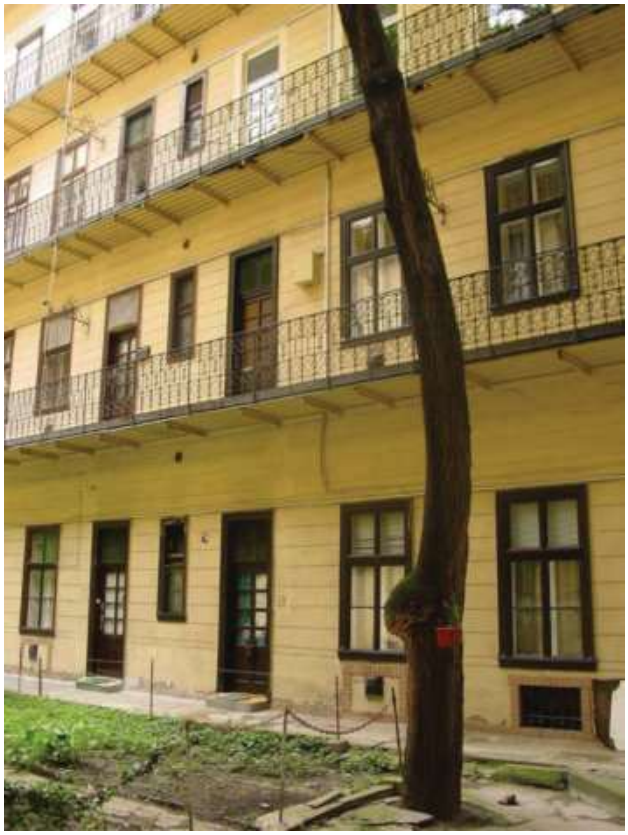
A főlépcsőház és a hátsólépcső korlátrácsai, ill. a faburkolattal, faragott sarokdíszű lábazati deszkaszegéllyel védett lépcsőházfal

A viszonylag tágas, világos, csendes, zöld udvar

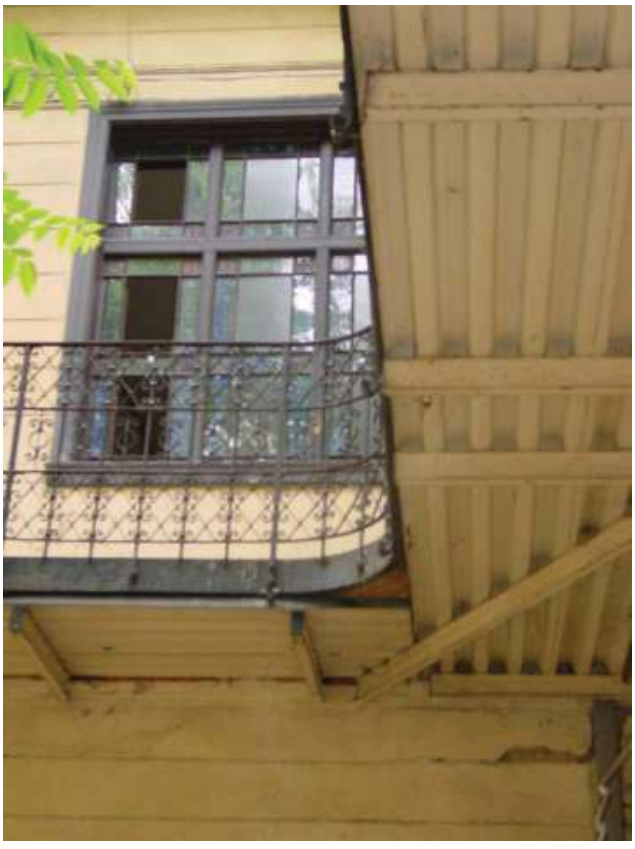

A függőfolyosó konzoljai helyett: I-vas-szerkezet fut végig a lemezek alsó síkján

Az 1880-as évekre jellemző borított tokú ablakok

Az udvari pinceablakok eredeti vasrácsai

37925/ SOROKSÁRI ÚT 26.

HRSZ	37925	TÖMBSZÁM	62
MEGNEVEZÉS	Zwack Unicum Rt.likőrgyár	CÍM	Soroksári út 26. = Dandár u. 1.
STÍLUS	eklektikus téglaarchitektúra, többször bővített, erősen átalakított desztilláló-épület (udvaron): szecessziós	ÉPÜLT	1900-as évek elejétől
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	kiemelkedő történeti jelentőségű gyárépület; építészettörténetileg legjelentősebb értéke az udvaron álló ipartörténeti jelentőségű desztilláló épület		
BEÉPÍTÉS		UDVAR	
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	likőrgyár	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	Soroksári út: F+1 +1+T; Dandár u.: F+1+T	ÁTALAKÍTÁS	sarokrizalitok, Dandár u. felőli épületszárny magasítása, desztilláló: 1900-10-es évek; Soroksári út felől +1 emelet: 1950-es évek; sarokrizalitok további magasítása + teljes felújítás: 1990-es évek vége óta

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

A Millenniumi Városközpont megépültével a - remélhetően Budapest vérkeringésé¬ben nemcsak átmenő forgalmával kitűnő - Soroksári út mentén, a szintén fontos Haller utca mellett álló épületegyüttes Duna-parti városképi szerepe jelentős.

A már messziről látható épület tömegjátékával és homlokzatformálásával kiépíté¬sének négyféle ismert állapota során igyekezett megfelelni ennek a kiemelt szerep¬nek. A sarokrizalitok felmagasítása, kis tornyai, a rangos téglaarchitektúra – bár mai formájában építéstörténetileg már nem hiteles, inkább emlékek idézése – jól megfelel a híres firma napjainkban igen felértékelődő városszerkezeti értékű székhelyének.

A 40 évi elbitorlás utáni egyetlen, a régi tulajdonos által visszaszerzett jelentős ma¬gyar gyár, ahol éppen egy hungaricumot gyártanak, indokoltan jelenik meg hangsú¬lyosan a városképben – látványa több mint egy gyáré, asszociációs tartalmával már történelmünk egy darabja.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

A gyárépület az elnyújtott trapéz alakú telket építi körül. A nagy udvar belsejében álló desztilláló is értékes történeti épület.

A Duna-parti főhomlokzat nagyjából szimmetrikus, 2-4-1-k-1-4-3 tengellyel. A rész¬ben két-, részben egyemeletes épület hagyományos tömegét a kis kiülésű közép- és sarokrizalitok és a bástyaszerűen kiemelt sarkok az utcai főépületeknél magasabb hajlású tetőin ülő tornyok bontják meg kissé.

A sárgás téglaburkolatban lévő valamennyi nyílás – a lábazatban lévő pinceablakok is – felül szegmensívvel záródik. A földszint magas irodaablakai felett az I. és II. emeleten jóval kisebb, egykor fémszerkezetű (ma hasonló osztású műanyag) gyár¬ablakok sorakoznak, ugyanabban a ritmusban, nagyobb falmezőket hagyva szaba¬don. A sarokrizalitok emeletén ismét nagyobb belmagassághoz tartozó nagyméretű ablakok állnak. A tetőn tetősíkablakok sorakoznak, a széleken álló két tornyon egy-egy nagyobb, íves záródású, bevágott tetőablak, a toronycsúcsok alatti falszakaszok nyílásain zsalu-szerű fémszerkezetek.

A középtengelyben lévő nagykapu teherautók ki-bejárására készült, ennek bizton¬ságát szolgálják az eredeti öntöttvas kerékvetők. A sárgás téglaburkolatot piros tég¬lából formált öv- és könyöklőpárkányok, ablakok feletti szegmens kiváltóívek díszítik. A széleken és az ablakok körül vakolatkváderezés ill. egy-egy vízszintes sávban va¬kolatcsíkok élénkítik a homlokzatot. A főpárkány konzolszerűen elhelyezett téglákból van szerkesztve, szintén vakolt (10., 11. pótlapok).

A több építési szakasz során kialakult homlokzat a közelmúltbeli/mai egységesítő rekonstrukció során nyerte/nyeri el mai formáját. Ennek során jött létre a sarok¬ablakok feletti magas falfelület, amelynek vakolatsávval való osztása bár a régi párkány helyét idézi, de az új, széles felületet nem arányos helyen osztja. A sötét¬szürke tetőfedőanyag és a szürke fém-tornyocskák nem eléggé követik a régi forma egymásból való szerves továbbnövését, így inkább különös „rátétnek” tűnnek a tetőn (ld. törzslap+1. pótlap).

Egy megjegyzés a színezésről: kívül-belül kedvező lenne, ha az ablakok – hasonlóan a Dandár utcai múzeumbejárathoz – tompa olajzöld, vagy esetleg kékeszöld festést kapnának. Ez jól kiemelné a tégla természetes színét, és a nyílások nagyobb hangsúllyal tagolnák a homlokzatokat.

A Dandár utcai homlokzat egyemeletes, nyerstégla architektúrája egyszerűbb. Itt az egykori továbbépítés először az emelet magasítását jelentette, majd hosszanti irányban történt.

A sarokrizalit utáni első szakasz 12 tengelye a főhomlokzathoz hasonlóan a föld¬szinten magas, az emeleten alacsony ablakokkal épült, de az első átépítés során megemelték az emeletet, ekkor az emeleti ablakokat is magasakra cserélték ki (1.pótlap). Az ablakok nagy része vakablak. Az utolsó tengely az első homlokzat¬szakaszon kapu: a Zwack-múzeum és mintabolt ajtaja, elegáns új acél-nyílászáróval (12. pótlap).

A tetőben tűzfallal elválasztott következő szakaszban kissé vált az elrendezés. A 6 tengely alul kis gyárablak-méretű, fent nagy ablak-méretű nyílásrendje csak a falsíkot díszíti: a pinceablakok is mind vakablakok (9., 12., 13. pótlapok).

Az utolsó szakaszban csak az emeleti vakablakok tengelyszámáról lehet beszélni (8), a földszinten újabban, elütő színű téglával befalazott kapu, odébb újabban megnyitott kapu és két megmaradt ablak mutatja, hogy a korszerűsítés milyen átalakításokat igényelt (12., 13. pótlapok).

Az utolsó 13 emeleti ablak között, a falmezőben laposan kiálló téglakonzolok – talán egykor volt valamilyen funkciójuk – dísznek kissé szokatlanok (13. pótlap: jobb alsó fotó).

Az oldalhomlokzaton a főpárkány konzolszerűen rakott téglákból van szerkesztve.

BELSŐ ÉRTÉKEK

Az utcáról sajnos nem látható, így belső értéknek tekintendő az udvar közepén álló desztilláló épülete. Ez a szinte érintetlenül fennmaradt szecessziós ízű ház a magyar gyárépítés legjobb hagyományai szerinti kiváló épület. Magas tömegét, nyerstégla architektúráját a szerkezet és a forma együttesen határozza meg (3., 14. pótlapok).

Főhomlokzatát egy alsó alacsonyabb és a felső magas hármas nyílás nyitja fel. A földszinten a középső, szélesebb kapu két oldalán egy-egy ablak, itt is valamennyi szegmensívű. A két emeletet egybefoglaló nagy nyíláskompozíció hatalmas kosár¬görbét ad ki, amelyet két pillér oszt meg. Az emeleteket elválasztó födém sávja hátrébbhúzott síkban jelenik meg. A széleken magas, tagolt, fent posztamenssel koronázott lizénák, középen előreugratott téglakonzolokon kis íves zárású oromzat (14. pótlap).

Az oromzat íve ugyanarra a tervezőre vall, aki az 1910-es években, az utcai sarok¬rizalitok felmagasításakor a tetőtornyokra ugyanilyen ívű ablakokat tett – ezek való¬színűleg egyszerre épültek.

Egyetlen hiány az óra (3. pótlap), amelynek kerek helyén, az oromzat alatt most fém szellőzőrács van (14. pótlap). Ez veszteség a praktikum oltárán.

Az oldalhomlokzat emeletét lizénák tagolják, köztük vakablakok sora.

A déli udvari épületszárnnyal a desztillálót érdekes, széles, lapos, üveg nyeregtető köti össze, amely csak a két végén, az épületeken támaszkodik fel (16. pótlap). A szép szerkezet az eredeti fatető formáját követi (3., 4. pótlapok), amely a desztilláló¬val egy időben épült, csak akkor még nem üvegből – ellenben középső üveg felülvi¬lágítóval (!), amelynek visszaidézése, amellett, hogy merevíti, ezáltal karcsúbbá teszi a mai acélszerkezetet, érdekes „meseként” olvastatja le a fedett átjáró történetét.

Az udvaron álló magas kémény szintén szép tagozású, téglaívekkel díszített nyers¬tégla szerkezet, szintén a szecessziós kiépítéssel egy időben épülhetett (17. pótlap).

Az épületbelsőkben a nyers poroszsüveg-boltozatú hosszú pincesorok a rengeteg, igen dekoratív óriás-fahordóval (19., 20. pótlapok) (látogathatóságukra biztos nagy igény mutatkozna!), a desztilláló-épület bemutatóteremmé alakuló földszintjén az eredeti vörösréz tartályok, az 1899-ből megmaradt faragott-festett fahordó (18. pótlap), a több helyütt megmaradt eredeti lépcsők és galériák (21. pótlap) mind a több mint egy évszázada folyó jellemzően azonos felhasználásról, az eredetileg magas minőségben megépült gyárról tanúskodnak, amelynek az egykori palackozó¬ban kialakuló múzeuma (21. pótlap) biztos siker lesz.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

Kiemelkedő történeti jelentőségű gyárépület, építészettörténetileg legjelentősebb értéke a desztilláló épülete. Az egész épületegyüttes példát ad arra a világszerte megfigyelhető korszellemre, amely napjainkra ért el hozzánk: nincs miért lebontani a százéves épületeket, olyan jól és igényesen építették meg azokat, hogy belső kor¬szerűsítésekkel akármeddig jól szolgálhatják a társadalmat.

ÉPÍTÉSTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

Bár csak egy kétemeletes épületről van szó, az építéstörténet mégis az utcai főhom¬lokzat felmagasításainak a történetével írható le.

1. Az első, egyemeletes épület főhomlokzata keskenyebb volt: az épületet szim¬metrikussá tevő déli sarokrizalit-rész később épült fel (talán a pince-alaprajzon is látható „toldás” szerinti telekkiugrás keskeny sávját csak később tudta a tulajdonos megvásárolni). Az ablakok a Dandár utcai sarokrizaliton még azonos magasak voltak és a sarokrizalit ugyanolyan tetővel záródott, mint a középrész. Ez az eklektikus architektúra – ellentétben a Homolka-féle térkép adatával – még a XIX. század utolsó évtizedében épült (a gyár munkatársai szerint 1892-ben – 1. pótlap fölső fotó).

2. A homlokzat második állapotában megépült a déli sarokrizalit. Az új déli sarok¬rizalit nemcsak szimmetrikussá és ezzel jelentősebb megjelenésűvé tette a főhom¬lokzatot, de a sarokrizalitok hangsúlyos sarokbástyákká épültek (át): magas emeleti ablakokkal és kis tornyokkal tették jelentékenyebbé, hangsúlyosabbá az addig szeré¬nyebb architektúrát. Ez az átépítés a XX. század első évtizedeire tehető (1.

pótlap alsó fotó). A szecessziós homlokzatú desztilláló 1912-ben épült (3. pótlap).

3. A háborús sérülések után a család működőképessé tette a gyárat, majd annak 1948. évi államosítása után, az 1950-es években a megmagasított szélek közé második emelet épült – most ez magasodott ki kissé. Ablakrendje az első emeletével azonos állásban és azonos kőműves-szerkezettel készült, de az új homlokzatsávra nem került téglaburkolat. A helyreállítás nem tért ki sem a tornyokra, sem a tetőre (7. pótlap).

4. Ötven évnyi lapostetős, zavaros tömegű, kültelki gyár-szerű „csúfoskodás" után az 1990-es évek végétől a régi-új tulajdonos helyreállította az épületegyüttest. Visz-szaállították a saroktornyokat és a magastetőt – ennek során a középső rész máso¬dik emeletéhez képest a széleken újra felmagasították a továbbra is egyemeletes sarokrizalitok főpárkányát, és az eredetihez hasonló tornyocskák felépítésével hoztaklétre egy a régit idéző, a II. emelettel és a tetőtér beépítésével megnövelt kubatúrát egységesen „régivé" tevő homlokzati rendet (tervező: Hartvig Lajos).

A törekvés érthető. Szakembereknek feltétlenül feltűnik, hogy a századfordulós rész¬letek nem századfordulós arányokkal kapcsolódnak – talán lett volna más, építésze¬tileg „őszintébb" megoldás is, de nehéz történelmünkben nem biztos, hogy mindig az építészeti igazságnak kell érvényesülnie. Kisebb, esetenként javítható hibáktól elte¬kintve azt mondhatjuk: így jó az egész, ahogy van.

(Megjegyzés: Hasonló eset a „valódi" műemlékvédelem berkeiből is ismert, amikor a 60-as években megnagyobbított soproni színházra a 80-as évek végén „visszatették" a Megyasz-szay-féle eredeti, díszes architektúrát. De hát a varsói óváros is az „olyan mintha" tipikus, még Világörökségnek is befogadott/elismert esete...)

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

A híres Zwack-unicumot a család orvos-felmenője, II. József udvari orvosa találta föl 1790-ben. Az uralkodó kérésére - elrontott gyomra kezelésére - gyógynövényekből és alkoholból „főzetet" készített, melynek gyógyító hatására a király így szólt: „Ah, dassist ja einunicum!" Innen a találó név eredete.

1847-ben Zwack József elhatározza, hogy gyárat alapít és „eczet és szeszitalok gyárt¬mányára és árusítására engedelmet adatni kér". 1855-ben már 22 munkást foglalkoztat és különféle likőröket, szilvóriumot, konyakot szállít Ausztriába, Franciaországba, Amerikába.

1891-ben vásárolta a család a Soroksári úti telket (lakcímük ekkor: Bp. VI. Ó utca 3.). A következő években megépül a Soroksári úti főépület. 1894-ben jelenik meg először az Unicum ma is ismert jellegzetes gömb-alakú zöld palackja. 1895-ben megnyeri a Zwack J. és társa cég a „Császári és királyi udvari szállító" címet.

1902-ben a Szállodások nemzetközi egyesületének XXXI. rendes közgyűlése alkalmára kiadott „Budapest leírása" c kiadvány így ír a gyárról:

„A meghosszabbított Soroksári út sok malomépülete között feltűnik a csinos külsejű Zwack-gyár, a Zwack J. és társai czégnek világhírű likőr-gyára, mely 1840-ben alapíttatott s így ma egyike hazánk legrégibb gyárainak. Itt készül a híres „Unicum" gyomorerősítő, mely a vöröskereszt védjeggyel kerül forgalomba, többek között igen nagy mennyiségben New Yorkba, Dél-Amerikába s más tengerentúli külföldre. A gyár modern berendezése a technika legújabb vívmányaival lehetővé teszi, hogy a franczia módon készült, elismert kitűnőségű crémjei (Curacao, Triple sec, CacaoChovoa, MentheGlaciále, Sherry Brandy, TripleOrange stb.), melyek kizárólag közvetlenül behozott Caracas Cacao-babból, délfrancziaországiCuracao gyümölcsből és egyéb bel- és külföldi gyümölcs- és gyógyfűből készülnek, oly nagy kedveltségre tettek szert. A Zwack J. és társai czégnek minden kiállítására a legelső kitüntetés jutott és a legfelsőbb elismerés jeléül a császári és királyi udvari szállítói czímmel tüntették ki. Ez a czég van hivatva kiszorítani hazánkból a külföldről drága pénzért beözönlő termékeket, melyek között sok silánynak tör utat az előítélet, mely ellen a gyáros legszebb fegyverével: a legkitűnőbb áruk szolgáltatásával küzd az itt érdeme szerint körülírt gyár tulajdonosa…

….Már messze elhagytuk a gyárat, mikor még látszik a czég gyümölcspálinka-főzdéjének kéménye. A Zwack-gyár óriási telepén modern pálinkafőzdében egész éven át termelnek a hazai legjobb gyümölcsökből tiszta, zamatos italt." (forrás: Szabó Ervin Könyvtár – Budapest Gyűjtemény)

Az elhíresült „vizesember"-reklámot Bornyik József készítette egy pályázatra 1915-ben.

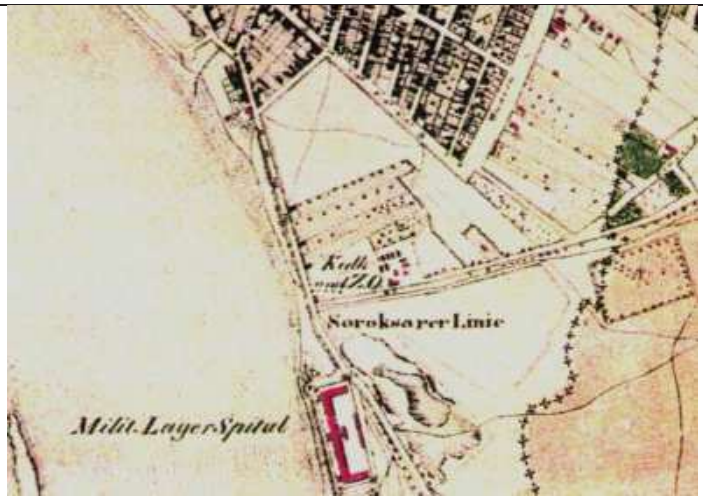
Zwack József gyáralapító 1915-ben, 94 éves korában meghal. Fiai: János és Béla folytatják az ipart.

Az 1930-as években, a Magyarországra is begyűrűző világgazdasági válság idején jelentő¬sen csökken a gyár termékei iránti kereslet (80 féle terméket állítottak elő). Zwackék a déli udvari épületszárnyban elektronikai cikkek gyártását kezdik meg és folytatják 1944-ig. „Zeta”-izzók, fénycsövek gyártásával foglalkoznak a csökkentett mértékű likőrgyártás mellett.

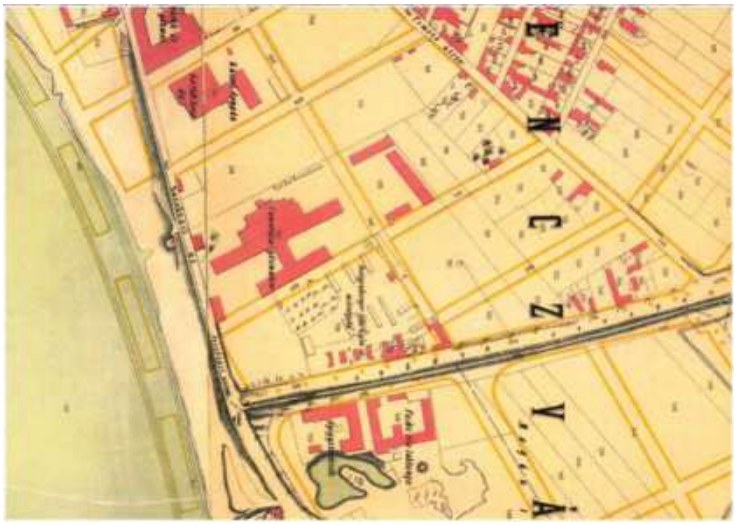
A II. világháború pusztításai komoly károkat okoztak az épületben, de az udvaron álló desztilláló szinte teljesen épen megmaradt. A háború után a család működőképessé tette a gyárat, melyet 1848-ban államosítottak. A „Zwack” név lekerül az emblémáról, a család az Egyesült Államokba távozik. Egyedül Zwack Béla marad, aki a „Budapesti Likőripari Vállalat” termelésirányító főmérnökeként továbbra is itt dolgozik. 1951-ben Kistarcsára, majd Pásztóra internálják, 1952-ben ő is külföldre, Olaszországba kényszerül távozni.

1989-ben – a rendszerváltás idején – Zwack Péter (Zwack János fia) hazatelepül és vissza¬vásárolja a gyárat. 1992-ben létrejön a Zwack Unicum Likőripari és Kereskedelmi Részvény¬társaság. 1995-től folyamatosan folynak a helyreállítási munkálatok. A gyár termelése: cca. 3.000.000 l/év. A likőrök 90%-a hazai, 10%-a külföldi értékesítésű.

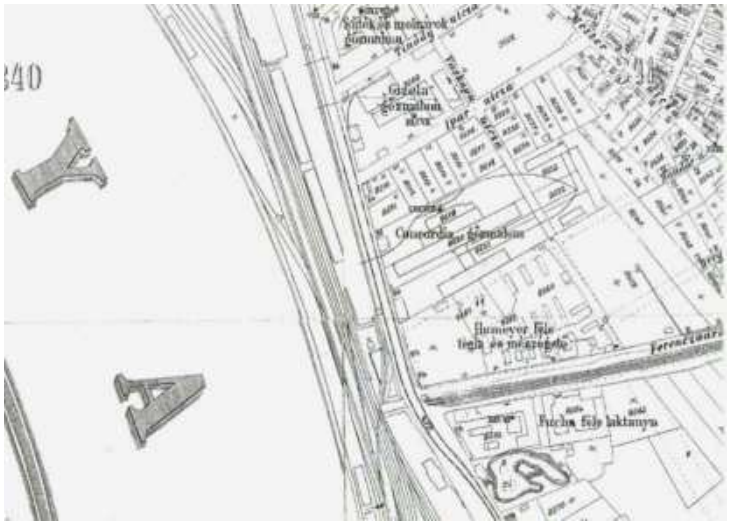
A helyreállítási munkák befejeztével és a múzeum megnyitásával javasolható, hogy a gyár a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal „Nyitott napok” programjába bekapcsolódjon (minden év szeptember 3. hétvégéjén szabadon látogathatóvá válik számos, amúgy zárt értékes épület).

Az 1838. évi árvízi térképen a mai Mester u.-ig és Liliom u.-ig osztatlan a tömb, a terület hasznosítása: tégla- és mészégető (forrás: Fővárosi Levéltár)

1872. Halácsy Sándor térképén „Steigenberger-féle tégla- és mészégető” néven szerepel, már állnak a malmok, a fonoda; Halácsy korabeli részletes térképére készült az egyesített főváros első szabályozási terve, mely térségünkben kijelöli a későbbiekben megnyitandó utcák helyét (sárga vonal); (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

1882. Buda-Pest főváros beltelkeinek átnézeti térképén „Humeyer-féle tégla- és mészégető” néven szerepel a terület; a Vaskapu u. kiépült a későbbi Dandár u.-ig, a Dandár u. első rövid szakasza is megvalósult a Mester u. felől (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

1903. Homolka József térképén a volt „Humeyer-féle téglavetőt” a már kiépült Vaskapu u. és Dandár u. zárja; ekkor – a rajzzal ellentétben - már állt a Zwack-gyár Soroksári út felőli „U”-alakú épülete (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

1908. A tömb Soroksári út – Dandár u.-i sarkán „új” nagyméretű telek: „Zwack J. és társ. likőr gyár” felirattal (forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

1937. Budapest Székesfőváros területének átnézeti térképe: „Zwack Szeszgyár”

(forrás: Hadtörténeti Múzeum Térképtára)

1897-ből datált nyugta, mely igazolja a Székesfővárosi Központi Pénztártól hiánytalanul átvett pénzt (forrás: Szabó Ervin Könyvtár – Budapest Gyűjtemény)

A Rókus Kórháznak kiállított számla 1899-ből (forrás: Szabó Ervin Könyvtár – Budapest Gyűjtemény

Az 1913-ban kelt elismervény „logoján” már büszkén szerepel (külön kiemelt ábrán is) az újonnan épült desztilláló épülete (forrás: Szabó Ervin Könyvtár – Budapest Gyűjtemény)

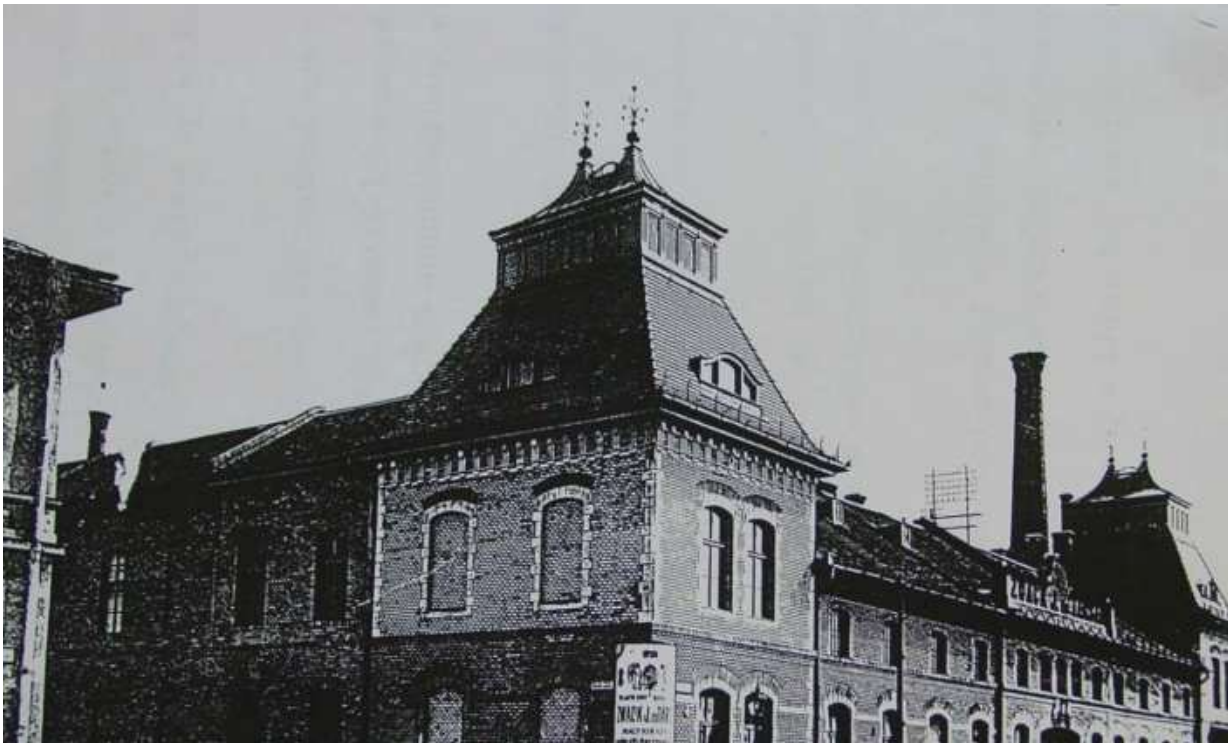
Zwack Péter és édesapja, Zwack János Chicagoban

A gyár első, eredeti egyemeletes épülete: a túloldali sarokrizalit nélkül (aszimmetrikus homlokzat) az 1990-es évekből (századelős fotó; forrás: Zwack Rt.)

A mutates gyárazépületet szimmetrikussá tevő kiépült deli oldal isarokrizalittal, mindkétsarokrizalittoronyszerűfelmagasításávalés a Dandárutcaihomlokzatmegemelésésvelaz 1910-es években (forrás: Zwack Rt.)

Archív felvétel feltehetően az 1930-as évekből (forrás: Zwack Rt.)

A századelő (XX.) „reklámgrafikája” a „Császári és Királyi Udvari Szállító” címet elnyert Zwack Likőrgyárról (ilyen formában a gyár sohasem állt; forrás: Zwack Rt.)

A szép szecessziós homlokzatú desztilláló udvari épülete (forrás: Zwack Rt.)

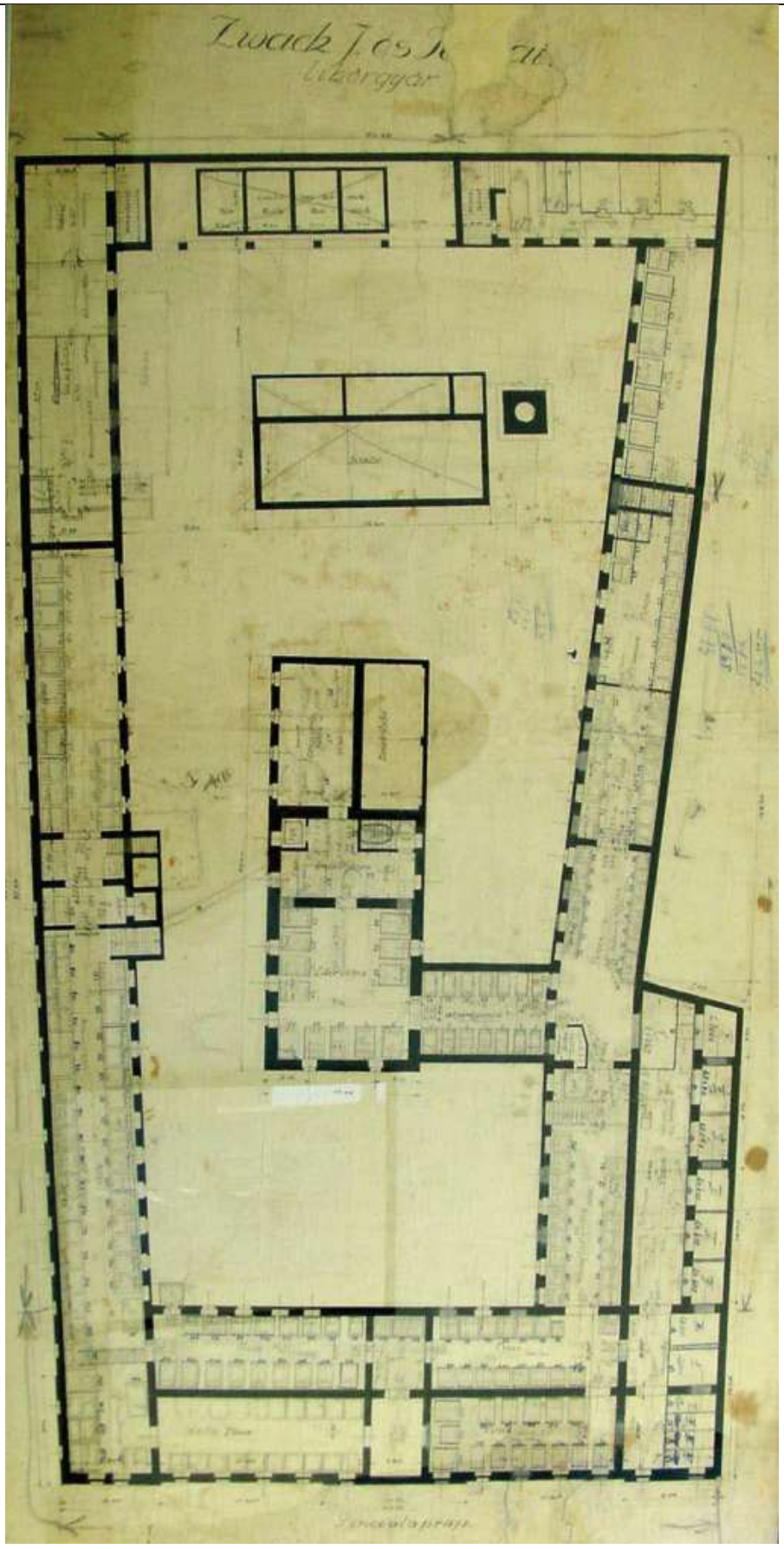

A deszttilláló-épület hátulról az 1910-20-as években: a baloldalon látható tűzfal-szakasz a már lebontott – az udvarban szabadon állt - istállóépület oldala (forrás: Zwack Rt.)

„Életképek” a gyár udvarán az 1910-20-as évekből (forrás: Zwack Rt.)

A pinceszint alaprajza az 1910-es évekből; jól láthatók a hatalmas érlelőhordók hosszú sorai és a később megvásárolt, utólag beépített telekrész sávja (forrás: Zwack Rt.)

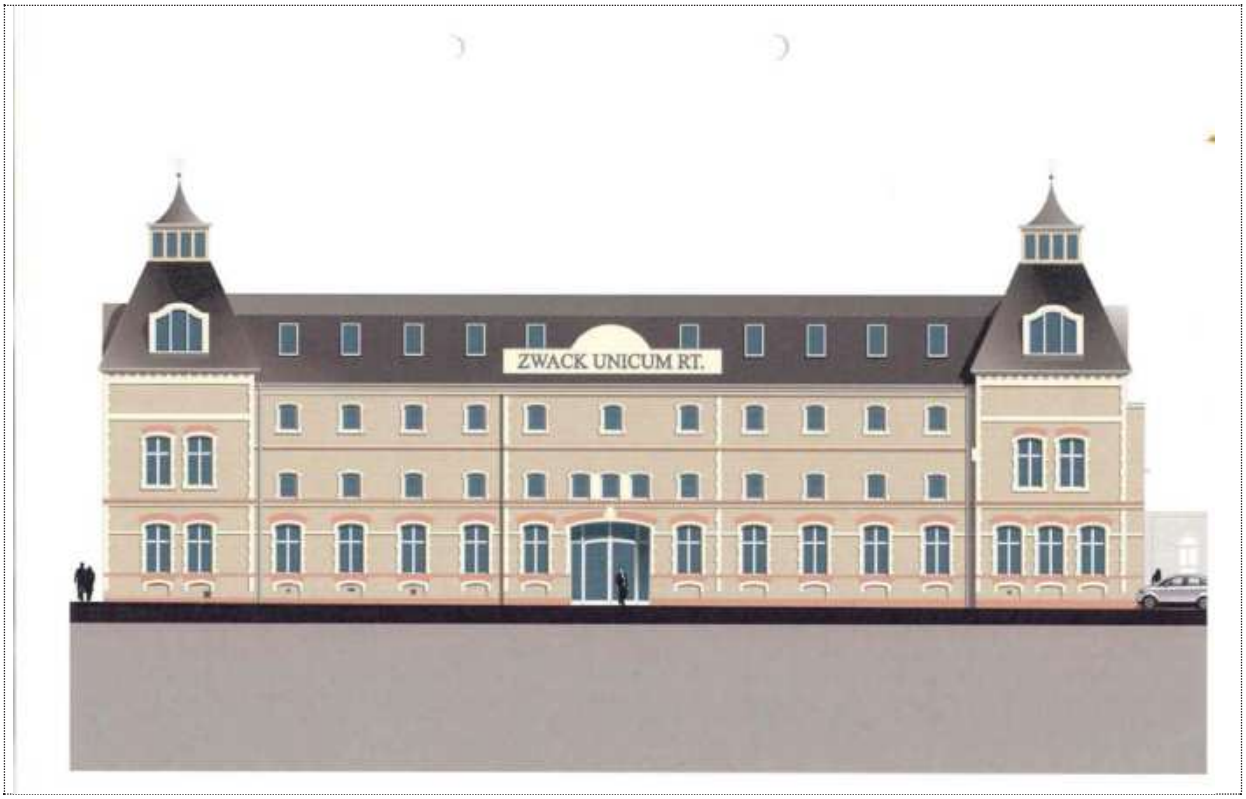
Háborús károk a déli udvari épületszárnyon (forrás: Zwack Rt.)

Az 1950-es évek siralmas képe saroktornyok nélkül, a főépület emeletráépítésével
(forrás: Zwack Rt.)

Az 50-es évektőlnegyvenévigezzelazellentmondásos, zavarosarculattalnézett a gyár a Soroksáriútés a Duna felé (forrás: Zwack Rt.)

Az épület rekonstrukciós tervét Hartvig Lajos építész készítette 1999-ben (Bánáti és Hartvig Tervező Iroda) (forrás: Zwack Rt.)

A felújított, hangsúlyos városképi értékű épület látványa több mint egy gyáré, asszociációs tartalmával már történelmünk egy darabja

Az átalakítás során kissé felmagasított sarokrizalit és a Dandár utcai szép téglaburkolatú homlokzat

Új elem a jellemzően vakablaksoros homlokzaton a múzeum hangsúlyos bejárata

A Soroksáriútifőhomlokzatrészletei: a szegmensívvelzáródóablakok, a sárgástéglaburkolatonpirostéglábólformáltöv- éskönyöklőpárkányok, a földszintiablakokfelettszegmenskiváltóívek, azablakokkürülvakolatkváderezés

A vakolt főpárkány konzolszerűen elhelyezett téglákból szerkesztett

A nagyhírű gyár emblémája és cégfelirata a főhomlokzaton

A Dandár utca felőli saroktorony és az egykor teherautók ki-bejárását szolgált főkapu

A Dandárutcafelőlifőpárkánykonzolszerűen

A Zwack Múzeumésmintaboltelegáns, újelhelyezett téglákbóllépcsősenszerkesztettacél-nyílászárójú ajtaja

A Dandár utcai homlokzat a tisztítás előtt (fölül; 2004. július) és után (alul; 2004. szeptember)

A szinte érintetlenül fennmaradt szecessziós ízű ház a magyar gyárépítés legjobb hagyományai szerinti kiváló épület; egyetlen hiánya az egykori óra (ma: szellőző)

A desztilláló - az egykori melléképület bontása óta egyszerűen levakolt - hátsó homlokzata

A desztillálót a déliudvariszárnnyalösszekötőérdekes, széles, lapos, üvegnyeregtető:
a szépszerkezetazeredetifatetőformájátköveti (3., 4. pótlapok)

Szép tagozású, téglaívekkel díszített nyerstégla-kémény az udvaron

Gyógynövényszállító konténer – több mint 40-féle gyógynövény szükséges a termékek előállításához (Kínából, Brazíliából stb.)

A desztilláló-épületföldszintjebemutatóteremméalakulát: régivörösréztartályok, 1899-ből megmaradtfestett/faragottfahordóstb.

A hosszú pincesorok nyers poroszsüveg-boltozatúak

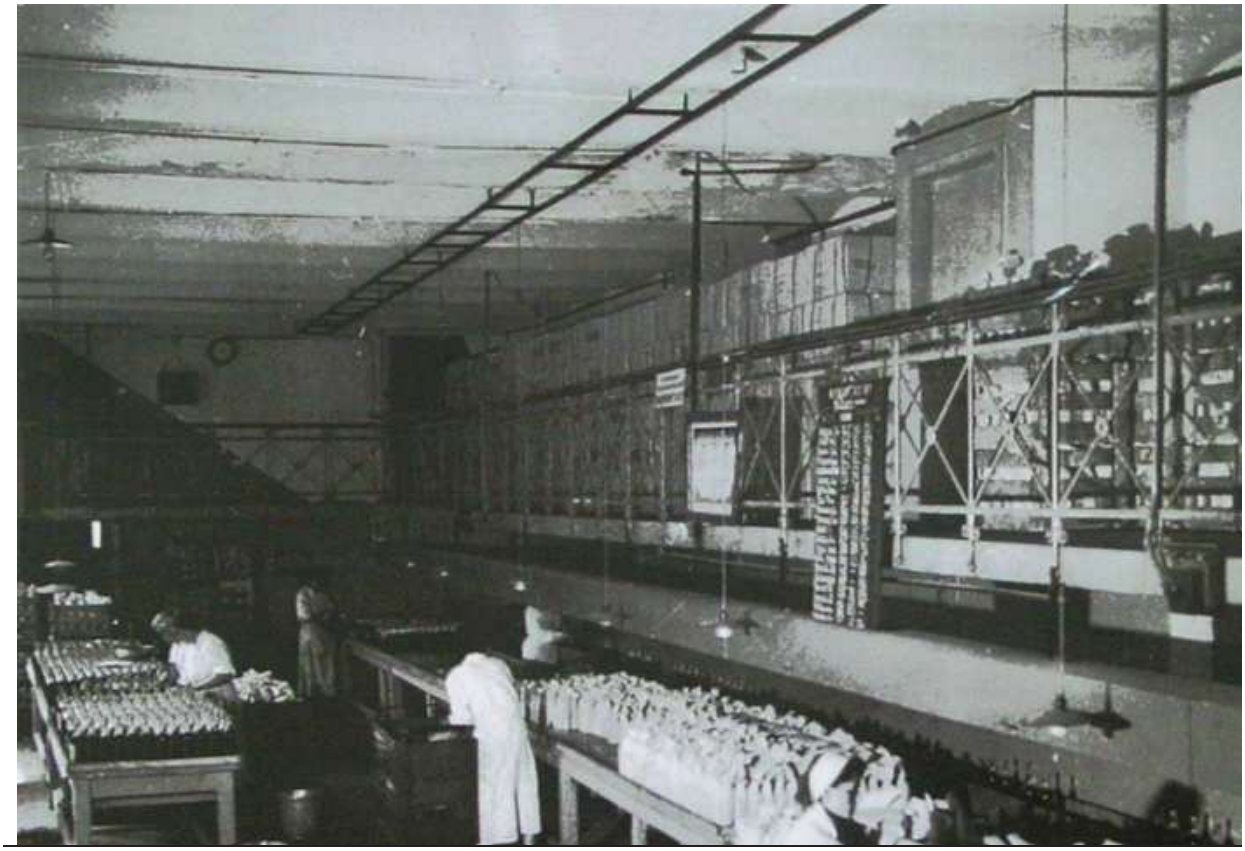
Rendkívül látványosak a pirosszélű óriás-fahordók hosszú dupla sorai

A Dandár utcai szárny egykori emeleti palackozója helyén alakul ki napjainkban a múzeum

A Soroksári úti, irodai célokat szolgáló főépületszárny részletei

Felújított irodahelyiség a déli udvari épületszárnyban

37926/1/ DANDÁR U. 3.

HRSZ	37926/1	TÖMBSZÁM	62
MEGNEVEZÉS	Budapest Gyógyfürdői és Hévizei Rt.	CÍM	Dandár u. 3.
STÍLUS	art déco	ÉPÜLT	1928-29
ÉPÍTÉSZ	Maróthy Kálmán (a tervezésben komoly része lehetett az ekkor Maróthy irodájában dolgozó Rimanóczy Gyulának)	ÉPÍTTETŐ	Budapest Székesfőváros
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	az 1974-es átalakítás sok belsőépítészeti jellegzetességet eltüntetett		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, T alakú beépítés	UDVAR	belső zöld
HOMLOKZAT	téglaarchitektúra, földszinti kőburkolattal	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	gyógyfürdő, volt népfürdő	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1 (+alagsor)	ÁTALAKÍTÁS	1974

GYÓGYFÜRDŐ

37938/HALLER UTCA 6.

HRSZ	37926/2	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller utca 8-18. = Vaskapu utca 23-29. = Dandár utca 5-7.
STÍLUS	modern, historizáló részletekkel	ÉPÜLT	1930 körül
ÉPÍTÉSZ	Almási Balogh Lóránt	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett elemek: az épületek beépítése, tömegalakítása, egységes homlokzatai és együttesként való megjelenése	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	keretes, szabadonálló	UDVAR	zöld park
HOMLOKZAT	vakolat architektura	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület üzletekkel	FÖLDSZINT	üzlethelyiségek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM		ÁTALAKÍTÁS	1962-ben a Haller utca 16-18 új emeleti szintet kap

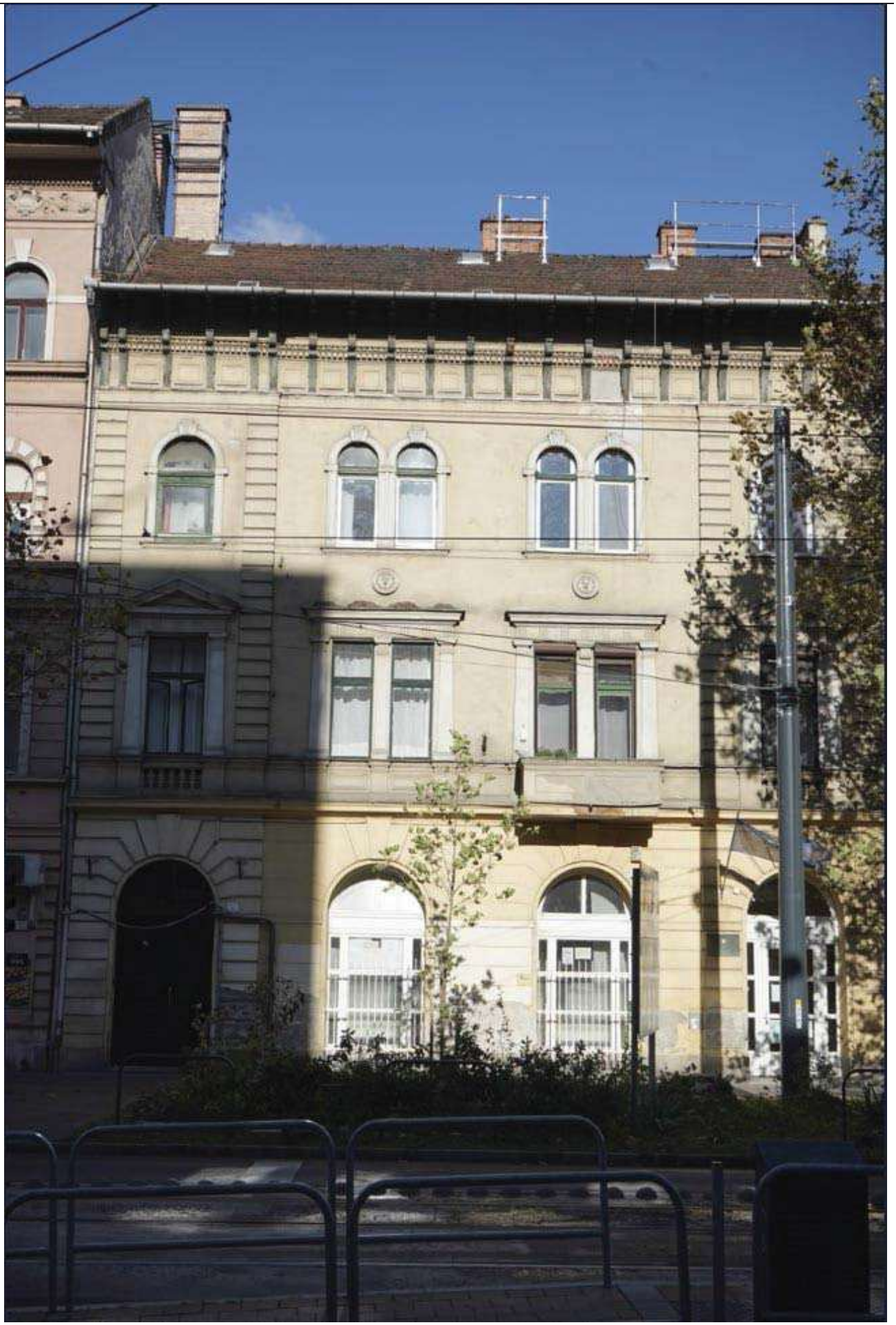

37938/HALLER UTCA 6.

HRSZ	37938	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller utca 6.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, C alakú beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+2	ÁTALAKÍTÁS	

37939/HALLER UTCA 4.

HRSZ	37939	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Haller utca 4.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	XIX sz vége
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat • védett épületrészek: utcai homlokzat, lépcsőház, függőfolyosó • Az épület szerepel a 30/220 (X.13.) Ökm. rendelet 5. számú mellékletében, bontandó épületként. • Az épület bontásra nem javasolt!	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

MILÁN
MILÁN

MILÁN
MILÁN

38031/2/ KOPPÁNY UTCA 5.

HRSZ	38031/2	TÖMBSZÁM	-
MEGNEVEZÉS	lakóépület	CÍM	Koppány utca 5.
STÍLUS	romantikus	ÉPÜLT	1880
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épület	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	utcafronti, szabadonálló	UDVAR	
HOMLOKZAT	vakolat architektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	P+F+1+T (pince+földszint+emelet+tetőtér)	ÁTALAKÍTÁS	

VÁROSKÉPI ÉRTÉKELÉS:

Az épület a Külső-Ferencvárosban, az Alsó-Bika réten, intézményi területen helyezkedik el. Közvetlen környezetében szomszédos ingatlanok, épületek nincsenek.

ÉPÍTÉSZETI LEÍRÁS:

Az épület vertikális tagolású, az utcai főhomlokzatot két – a lábazattól az ereszig futó – lizéna osztja három mezőre, a mezők közepén páros nyílástengelyű félköríves ablakkal, melyeket párhuzamos vakolat-félkörívek kereteznek.

A földszint és az emelet közötti sávban, valamint az oromzatokon geometrikus díszítések futnak végig, melyek szecessziós téglaarchitektúrára emlékeztetnek.

BELSŐ ÉRTÉKEK:

Az épületben eredeti burkolat csak a lépcsőké, lépcsőfordulóké. Mikro- architektúrális értékek nem maradtak.

ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉG:

A német Rundbogenstíl irányzathoz tartozó, romantikus stílusú épület.

ÉPÜLETTÖRTÉNETI ADALÉKOK:

Eredetileg a Budapest-Ferencvárosi Fióklégszeszgyár (légszesz=városi gáz) épülete volt, a földszinten lakással, irodával, mérlegszobával, az emeleten egy tágas hivatalnoklakással.

A későbbiekben A Fővárosi Gázművek öt darab szolgálati lakást alakított ki.

Az átalakítások során a nyugati oromfalon egy új földszinti ablakot nyitottak.

Nyugati homlokzat

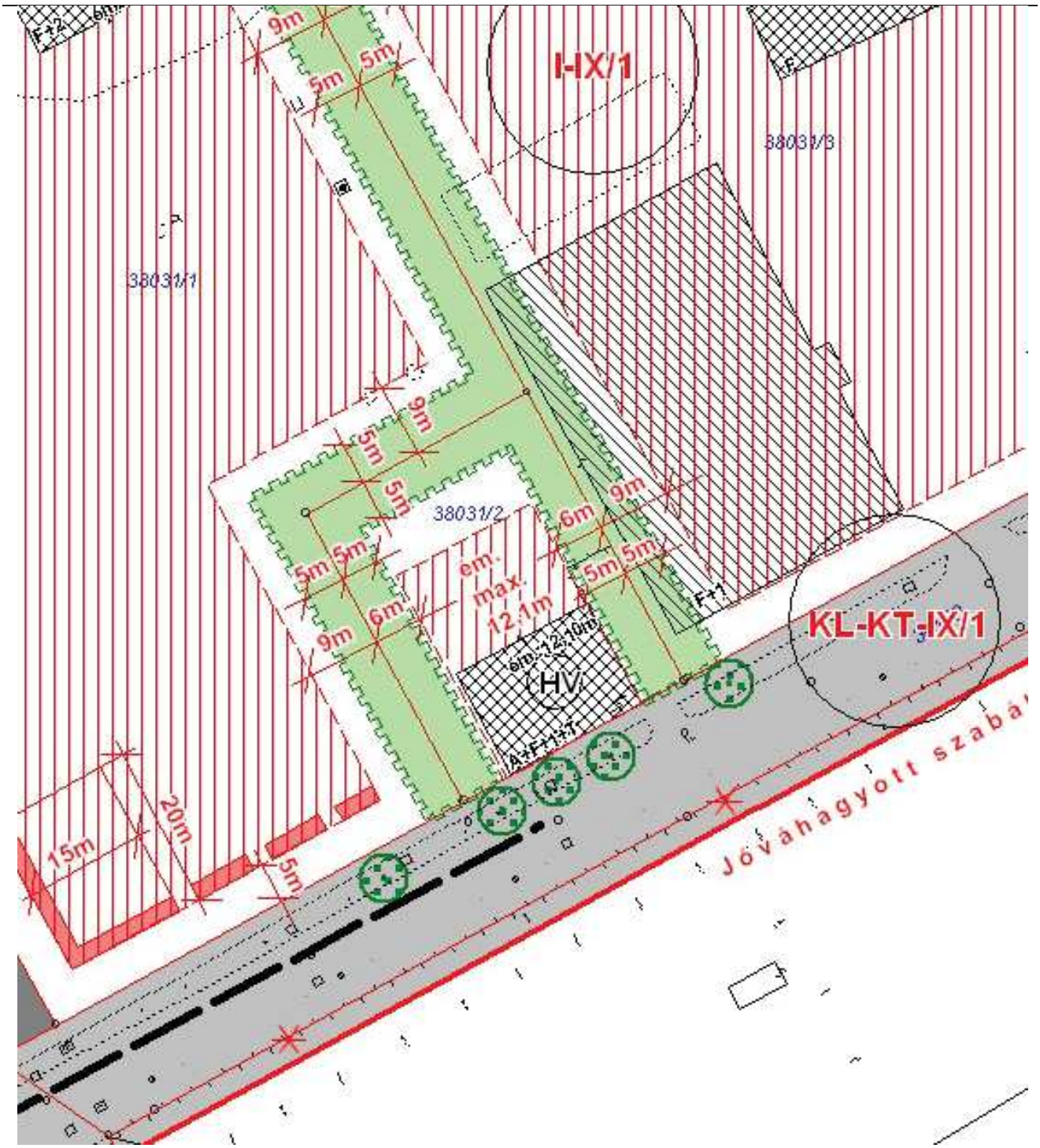

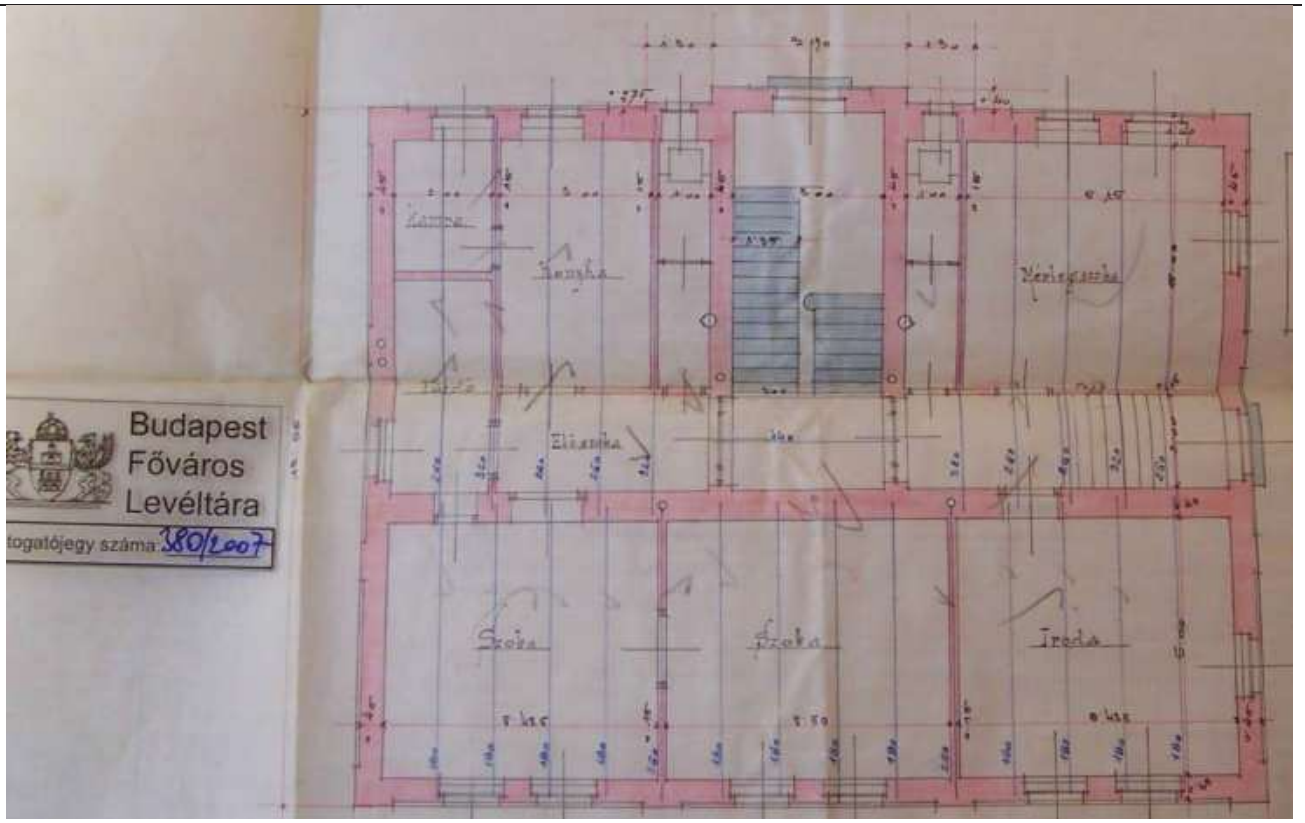
Az északi homlokzat a lépcsőház kiugrásával és a bejárati kapu

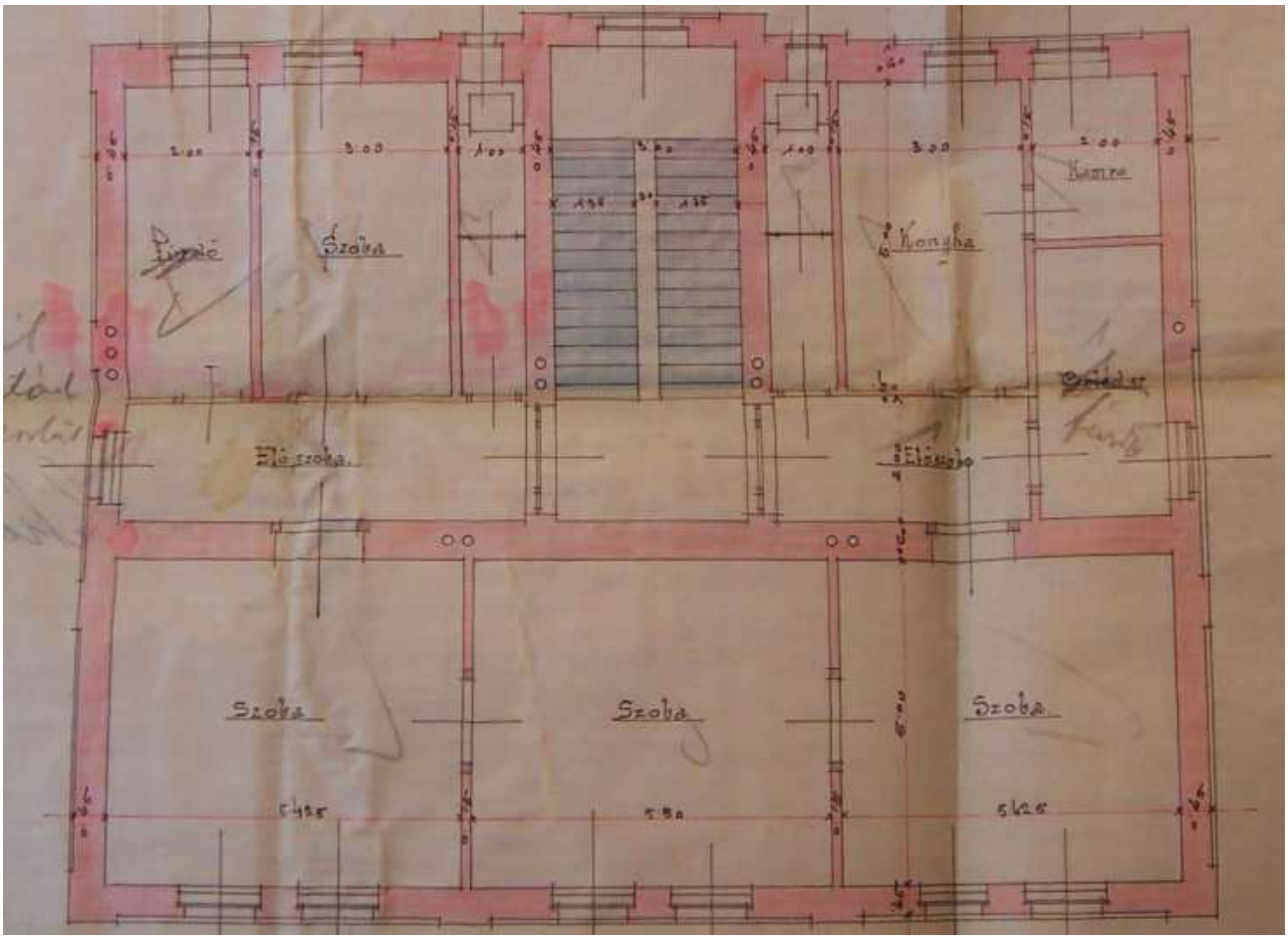
Lépcsőház

ALSÓ-BIKA RÉT KERÜLETI SZABÁLYOZÁSI TERVE (részlet)

Földszinti alaprajz

Emeleti alaprajz

38236/116/DÉSI HUBER UTCA 2

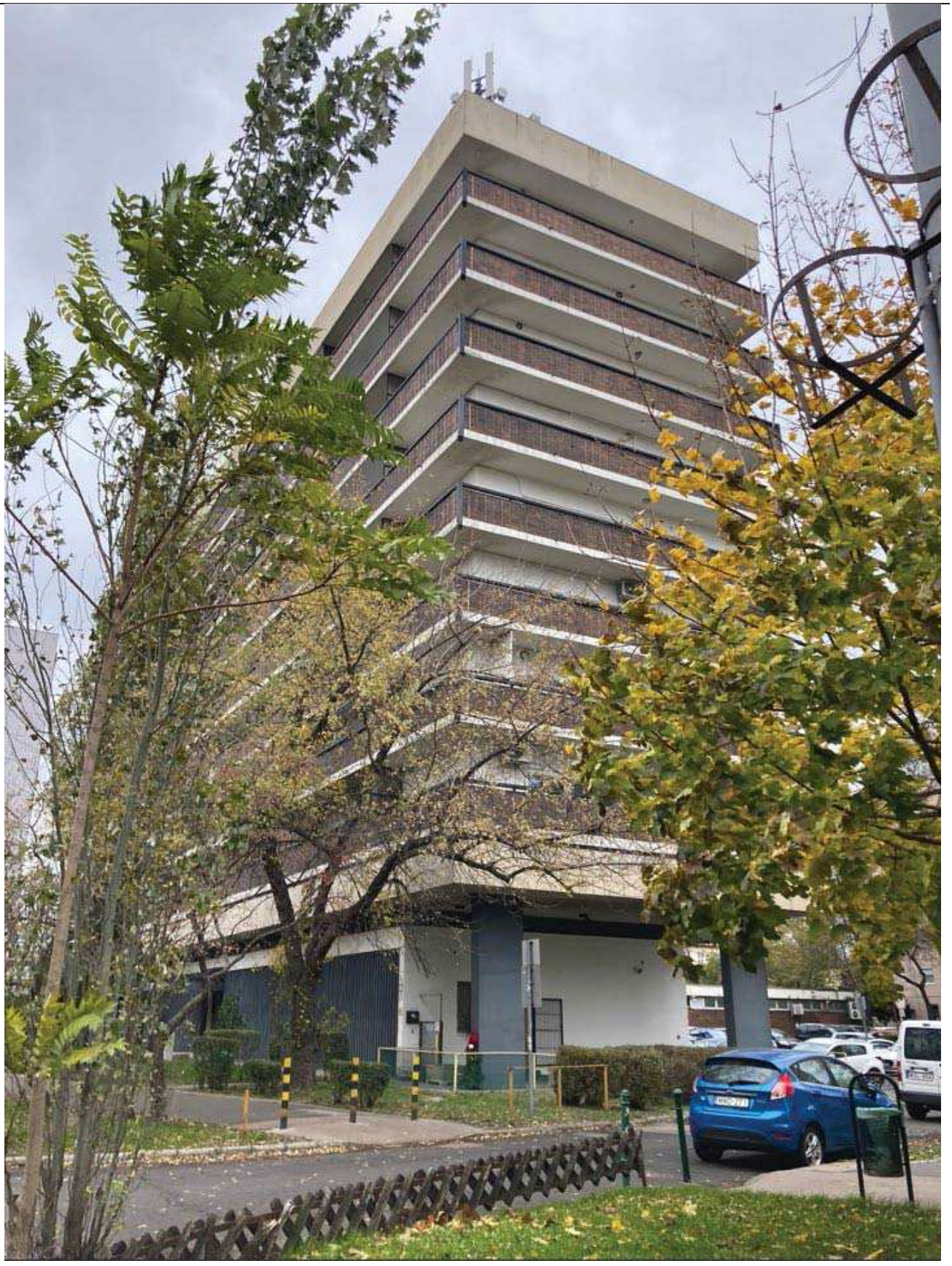

HRSZ	38236/116	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Dési Huber utca 2
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1970 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	parkban álló
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, karakteres tégla mellvédes függőfolyosóval	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépület	FÖLDSZINT	üzlethelyiség
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+8	ÁTALAKÍTÁS	

Ceva
Ceva-Phy
110 éve az állategészségügyben
cevakarri
Szederinda önkiszolgáló étterem
20 óráig

Ceva-Phylaxia
110 éve az állategészségügyben, 110 éve Kőbányán
cevakafrier.hu
9-20 óráig
Szia-Sa
burger

Ceva-Phylaxia

éva-Phylaxia
az állategészségügyben, 110 éve Kőbányán
>>> cevakarrier.hu <<<

Ceva-Phylaxia

2

38236/156/ ANGYAL UTCA 7/A-7/B

HRSZ	38236/156	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	iskolaépület	CÍM	Osztag utca 25/a és 25/b
STÍLUS	art deco	ÉPÜLT	1920-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épületegyüttes • védett elemek: az épületek beépítése, tömegalakítása, egységes homlokzatai és együttesként való megjelenése	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	kontyolt nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	magas FSZT+4	ÁTALAKÍTÁS	

38236/180 /MÁV PÉCZELI UTCA KAPU, BLOKKOLÓÓRÁS ÉPÜLET

HRSZ	38236/180	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	MÁV blokkoló portaépület	CÍM	MÁV Péczeli utca kapu
STÍLUS	szecesszió	ÉPÜLT	1930 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	
HOMLOKZAT	vakolt, fa burkolattal	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	portaépület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT	ÁTALAKÍTÁS	

38236/259 /TÁVÍRÓ UTCA

HRSZ	38236/259	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	nyomásszabályozó állomás, vasbeton héjszerkezet	CÍM	Távíró utca
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1960 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	parkban álló
HOMLOKZAT	vasbeton	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	ipari épület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	donga tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT	ÁTALAKÍTÁS	

38236/290/FÓKÁK SZOBOR

HRSZ	38236/290	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	szökőkút	CÍM	Valéria tér
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1983
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Kampfl József
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS		UDVAR	
HOMLOKZAT		BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ		FÖLDSZINT	
TETŐFORMA		FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM		ÁTALAKÍTÁS	

38236/290/TORONYHÁZ UTCA 17/B.

HRSZ	38236/290	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	Dési Huber István Művelődési Ház	CÍM	Toronyház utca 17/B.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1970 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	parkban álló
HOMLOKZAT	tégla- és vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és félnyereg tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+1	ÁTALAKÍTÁS	

MŰVELŐ
DÉSI
HÁZ

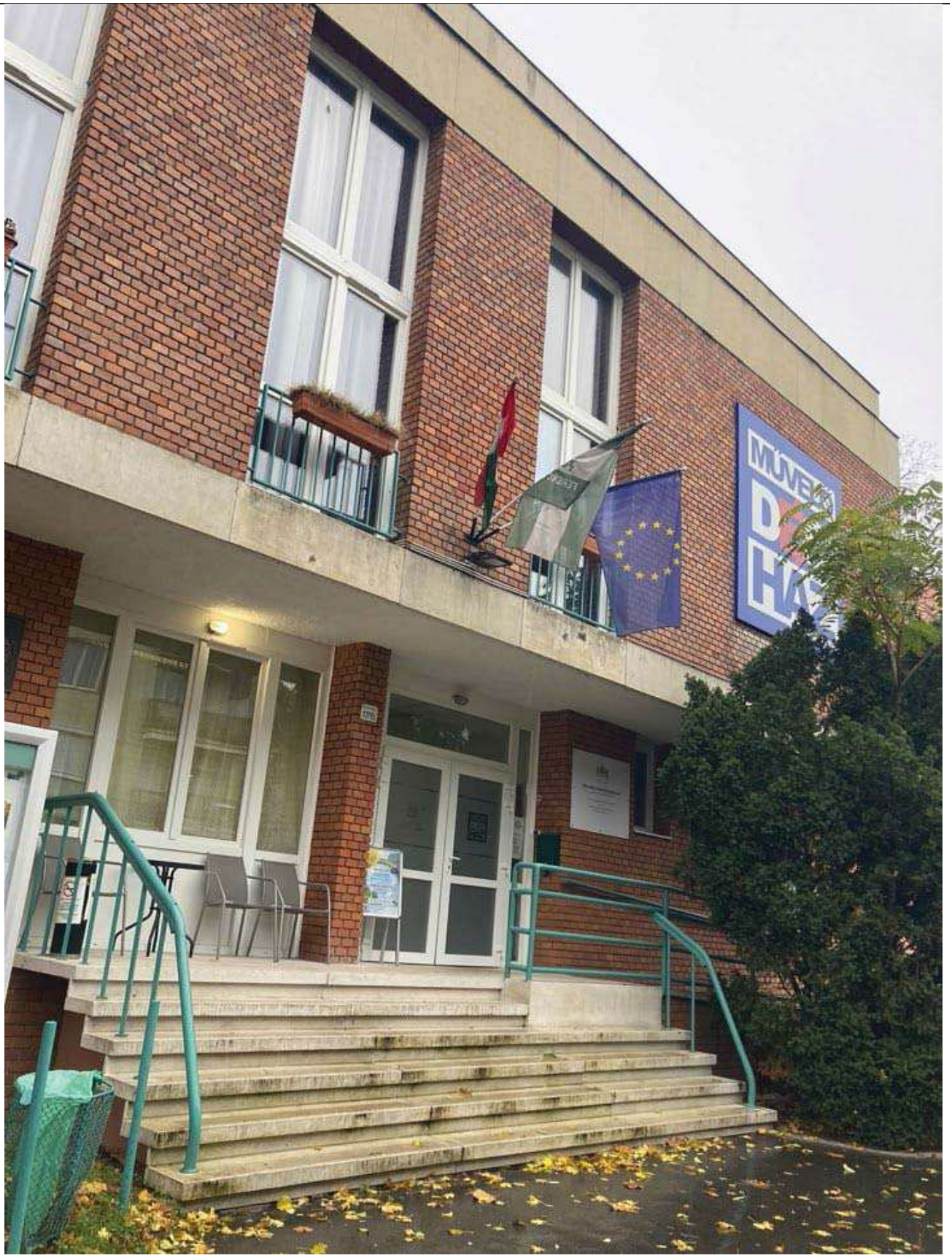

MŰVELŐ
DÉSI
HÁZ
P

MŰVELŐ
DÉSI

MŰVE
D
HA

38236/370/SZÁVA KOCSISZÍN, ÜLLŐI ÚT 197.

HRSZ	38236/370	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	kocsiszín	CÍM	Üllői út 197.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1913
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadon álló	UDVAR	
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	ipari épület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	sédtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT	ÁTALAKÍTÁS	

38236/378/VALÉRIA TÉR

HRSZ	38236/378	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	Volt Pest-Buda Mozi, most Görög Kulturális Központ	CÍM	Valéria tér
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1973
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	parkban álló
HOMLOKZAT	kőburkolat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT	ÁTALAKÍTÁS	

38236/486/TÁVÍRÓ UTCA 5.

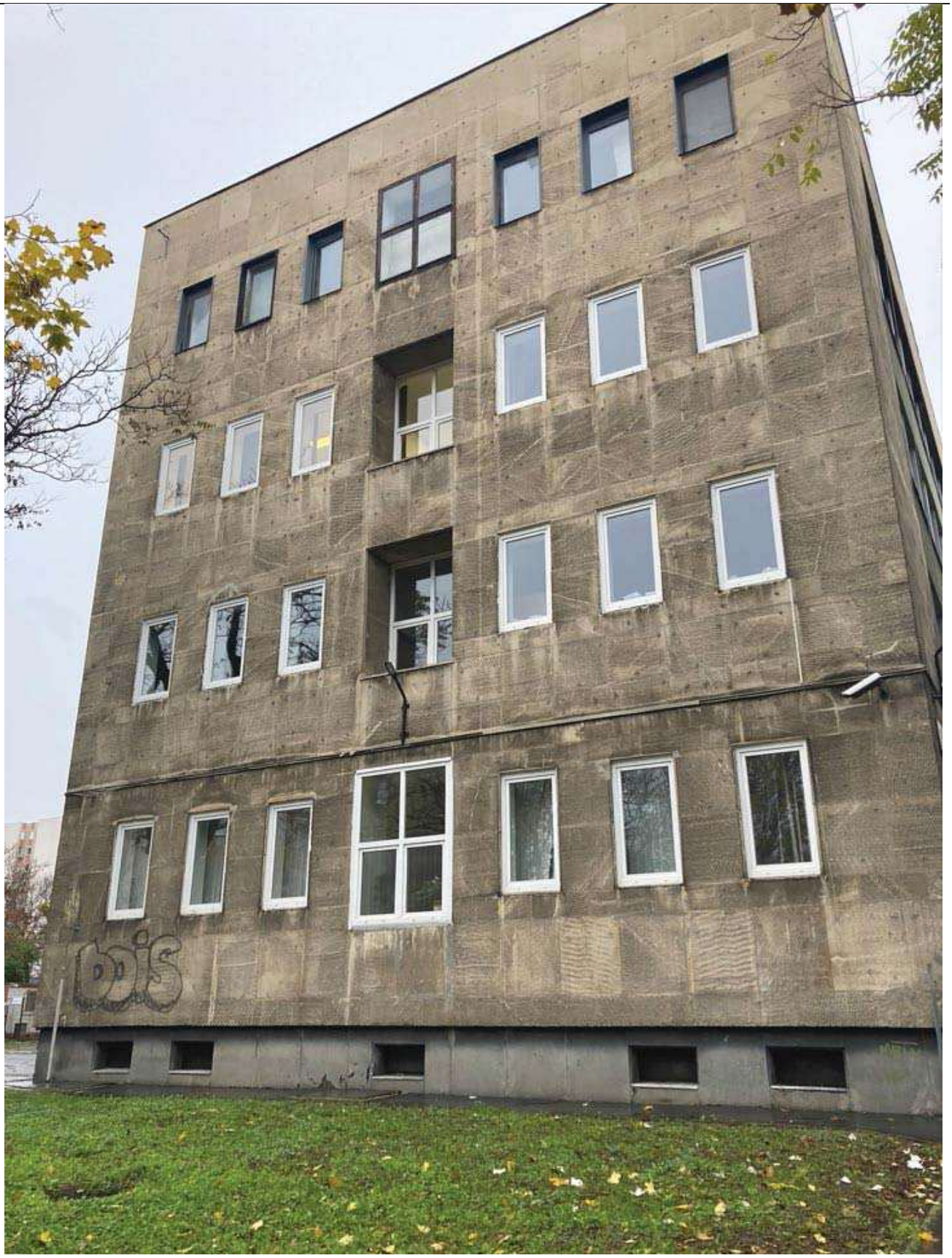
HRSZ	38236/486	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	Magyar Telekom irodaépületet	CÍM	Távíró utca 5.
STÍLUS	modern	ÉPÜLT	1960-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló	UDVAR	belső, burkolt
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, panel és kőburkolat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	iroda épület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+3	ÁTALAKÍTÁS	

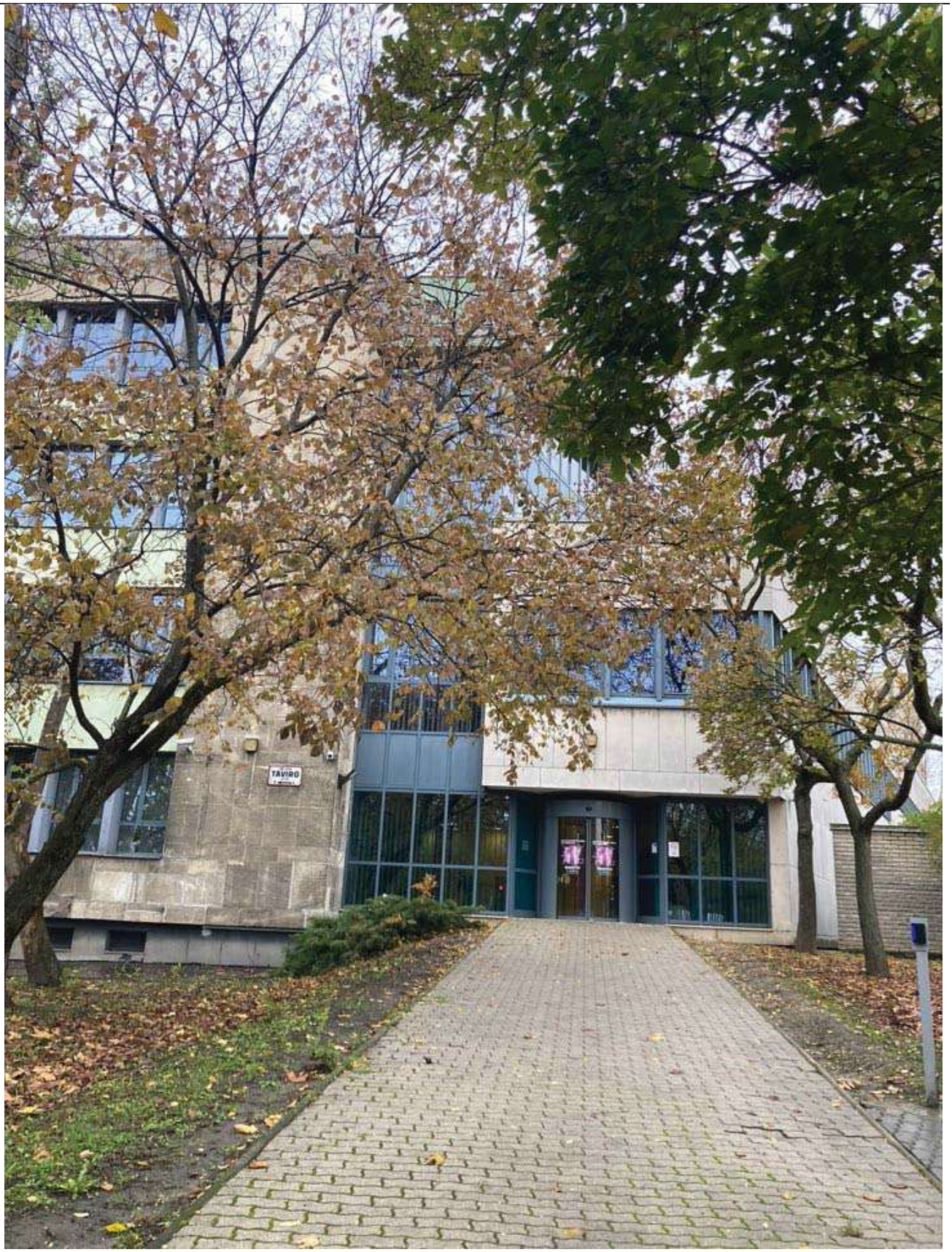

Magyar
Telekom

38236/769/ OSZTAG UTCA 6-7. = GYÁLI ÚT 21-23. = FÜLEKI UTCA 2-3. = RÉCE UTCA4-5.

HRSZ	38236/769, 38236/750, 38236/749, 38236/751, 38236/748, 38236/752, 38236/746, 38236/747, 38236/770	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóépületek	CÍM	Osztag utca 6-7. = Gyáli út 21-23. = Füleki utca 2-3. = Réce utca4-5.
STÍLUS	szecessziós	ÉPÜLT	1920-as évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	javasolt védelmi kategória: • kerületi helyi védelem alatt álló épületegyüttes • védett elemek: az épületek beépítése, tömegalakítása, egységes homlokzatai és együttesként való megjelenése	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadon álló, keretes beépítés előkerttel	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	szecessziós jegyeket viselő, vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóépületek	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	oromzatos nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+4	ÁTALAKÍTÁS	

38283 / ALBERT FLÓRIAN ÚT 5-7

HRSZ	38283	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	Szent László kórház	CÍM	Albert Flórian út 5-7
STÍLUS	historizáló, modern	ÉPÜLT	1894
ÉPÍTÉSZ	Kauser József	ÉPÍTTETŐ	Ámon József
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épületegyüttes	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	pavilonos, szabadonálló	UDVAR	zöld, belső park
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra , vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+2	ÁTALAKÍTÁS	

38288 / NAGYVÁRAD TÉR 1.

HRSZ	38288	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	Szent István Kórház	CÍM	Nagyvárad tér 1.
STÍLUS	historizáló	ÉPÜLT	1885
ÉPÍTÉSZ	Hauszmann Alajos	ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épületegyüttes	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	szabadonálló, pavilonos	UDVAR	zöld, belső park
HOMLOKZAT	téglaarchitectúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	középület	FÖLDSZINT	
TETŐFORMA	nyereg és lapos tető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	FSZT+2	ÁTALAKÍTÁS	

37148 / TŰZOLTÓ U. 32/A.

HRSZ	37148	TÖMBSZÁM	12
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Tűzoltó u. 32/a.
STÍLUS	koraeklektikus	ÉPÜLT	1888
ÉPÍTÉSZ	Schneider Endre ép. mester	ÉPÍTTETŐ	tulajdonos-építtető: Pollák D. Henrik
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	a kaputól balra eső utcai részt és az udvari szárnyakat bádogosműhely céljára tervezték, majd 1901-ben Lux Endre tervei alapján szoba-konyhás lakásokat alakítottak ki az udvari műhelyrészekből és raktárakból özv. Pollák Henrikné megbízására		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	függőfolyosós belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat (F+1), vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+1+1+T	ÁTALAKÍTÁS	szintráépítés és tetőtérbeépítés 2005 körül

37231/ SOBIESKI JÁNOS U. 34.

HRSZ	37231	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 34.
STÍLUS	szecesszió	ÉPÜLT	1903
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	Dr. Schwarz Vilmos
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	eredeti gazdag szecessziós díszítő homlokzati architektúráját teljesen elvesztette, a fennmaradt archív fotó alapján helyreállítható!		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, függőfolyosós
HOMLOKZAT	vakolatdíszes homlokzat	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	üzletek
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37232/ SOBIESKI JÁNOS U. 36.

HRSZ	37232	TÖMBSZÁM	
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 36.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	belső térszervezése: a lakások a függőfolyosós udvarról nyílnak		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés	UDVAR	belső udvar, burkolt
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	

37233/ SOBIESKI JÁNOS U. 38.

HRSZ	37233	TÖMBSZÁM	31
MEGNEVEZÉS	lakóház	CÍM	Sobieski János u. 38.
STÍLUS	késő eklektikus	ÉPÜLT	1890-es évek
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS			
BEÉPÍTÉS	zártsorú, körülépített udvaros beépítés a hátsó homlokzat világítóudvarra néz	UDVAR	függőfolyosós belső udvar,részben zöld
HOMLOKZAT	historizáló homlokzat, vakolatarchitektúra	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	nyeregtető	FELÉPÍTMÉNY	-
SZINTSZÁM	F+3	ÁTALAKÍTÁS	-

37265/2 / MIHÁLKOVICS U. 18.

HRSZ	37265/2	TÖMBSZÁM	41
MEGNEVEZÉS		CÍM	Mihálkovics u. 18.
STÍLUS	eklektikus	ÉPÜLT	1890 körül
ÉPÍTÉSZ		ÉPÍTTETŐ	
VÉDELEM	kerületi helyi védelem alatt álló épülethomlokzat	ÉRTÉKEK	
LEÍRÁS	átalakításhoz teljesen lebontják 2007 körül, alsó 2 szint homlokzatát visszaépítik		
BEÉPÍTÉS	zártsorú, fogatolt	UDVAR	zöld
HOMLOKZAT	vakolatarchitektúra, téglabetétekkel	BERENDEZÉSEK	
FUNKCIÓ	lakóház	FÖLDSZINT	azonos
TETŐFORMA	összetett magastető	FELÉPÍTMÉNY	
SZINTSZÁM	F+1	ÁTALAKÍTÁS	+3+T szint 2007-2008